BIBL. NAZ
Vitt. Emanuele III.
RACCOLTA
VILLAROSA
D
100
NAPOLI

C 5 4

5945883 Rac. Vill. D. 100

DECISIONES

SAC. ROTAE ROMANAE

CORAM

R. P. D. Bonæ Memoriæ

FAELICE VBAGO, ET RIO

CALAGVRITANO,

Canonico Calciateñ. Inquiſitore Hiſpaleñ. & eiuſdem Eccleſiæ Canonico, & in Romana Curia pro Regno Caſtellæ S. R. Auditore

EX SVIS PROPRIIS ORIGINALIBVS DEPROMPTAE
Argumentis, Summarijs, & Indice locupletiſſimo ornatæ.

Biblioteca Nazionale Napoli V. E. III

ROMAE,
Ex Typographia Pauli Monetæ. M. DC. LXXXII.

SVPERIORVM PERMISSV.
SVMPTIBVS IOSEPHI CORVI BIBIOPOLAE.

Digitized by Google

ILL.MO AC REV.MO DOMINO
D. MARCELLO SEVEROLO

Vtriuſque Signaturæ S. D. N. Referendario, ac Sacri Conſiſtorij Aduocato.

IOSEPH CORVVS F. P.

PERPETVVM, ac ſolemne ſymbolum eſt Pythagoricis *Sacroſancta Diuini Numinis effigiem in annulo ſculptam geſtare nefas eſſe:* Hieroglyphicæ Parœmię, veluti Sacræ legi à Legiſlatorum prudentiſſimo ſancitæ obtemperandum eſſe dignoſco: Quale obſequium Tibi *Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Domine* præſtandum ſit me docuiſſe Philoſophum intelligo, ac meum damnaſſe ſilentium, nullatenus ambigo. Vſurpari frequenter annuli ſymbolum pro ſilentio celebre Alexandri Magni factum indicat, qui annulo Epheſtionis ori indito ſilentium imperaſſe legitur: Hinc aureo iſto effato Pythagoram auribus inclamaſſe meis crediderim ſilentio Dominos, ac Patronos meos colere impium eſſe, ac vſquequaque deteſtandum: At ego Symbolæum cum Illuſtriſſima Tua Gente, illudq; adſtrictiſsimum adeo contraxi, vt nullos niſi Nobiliſſimæ Seuerolæ Familiæ Patronos vnquam exoptauerim; quos ſemper obſequenti clamore, quos ore pleno venerandos iuremerito iam dudum conſtitui. Doctiſſimum Patrem in euulgando præteritis annis Nigro de Laudemijs ſolemni proſequutus obſeruantia, nunc ad Eruditiſſimi Filij conſpectum venerabundus adſiſto; ac ne aſymbolus admittar, Opus hoc Tuo Nomini ſacrandum duxi, quod pro Tuo incredibili in bonas literas, ac literatos omnes amore complectere, meq. pro ſummo illo ſtudio clientes Tuos iuuandi ſerena fronte admitte. Perſpicaciſſimas oculorum Tuorum excurſiones exigunt Tanti Tribunalis Placita, Tibi, ſi cuiquam, perſpecta; clariſſimumque. Patrocinium Tuum merentur hi Typographici labores, qui te beneuolum literatorum Mæcenatem, ac nobilitate non minus, quàm inconcuſſa fulgentem Sapientia venerantur. Decantent alij Seueroli ſanguinis antiquitatem continua per tot clariſſimos viros deductam ſerie ex Lippo Seuerolo, qui Fauentinæ Præturæ Vndecimo ſalutis ſæculo illuſtrauit adminiſtrationem: Arctam pro-

Vid. Epiſt. meam dedicat. ad Tom. 2. Nigri de Laudem.

Cartar. in Syllab. Aduoc. Conſiſt. fol. 208.

Belmont. in Genealog. Famil. Belmon. de Caminat. pag. 79.

pinquitatem clariſſimarum familiarum celebrent alij, qui Tuam cum illa Belmontium de Caminatis è Normandis Regibus ortā coniunctam affinitate agnoſcentes (vt tot alias Illuſtriſſimas prætercam) florenti, fœcundoque hymæneo Roſa Liliorum ſerto coniungunt. Roſam certe (inter alias quas ne inſtituti finem excedam ſilere præſtat) præ ſyderibus micantem dixerim Catharinam Ioannis de Barbiano ex Tuſiniani Comitibus filiam, ac Alberici Exercitus in Eccleſiaſtica militia Imperatoris, Magniq; Conneſtabilis in Regno Neapolitano ſororem, nobiliſſimæ Familiæ propaginem, quam Tuos inter Proauos ſtrenuiſſimus Andreas Seuerolus Eques ditiſſimus, poſt functa glorioſè tot munera apud Mediolanenſes Duces ſibi in Matrimonium copulauit: Alij Ciuitatum certamen obſeruent, quæ proſapiam Tuam præclariſſimam in ſuo cenſu conſtitutam volunt è quibus Ferraria præcipuam Tui ſanguinis originem iactat. Hinc ipſam ſcriptores defatigent facundiam numerantes tot proſperæ Fortunæ bona, tot ampliſſimas opes, quæ maximam Tuis Atauis acceſſionem fecerunt, vt nihil dicam de ſpectabiliſſimo S. Nazarij fœudo tot ſæculis in Ariminenſi ſolo maioribus Tuis libere poſſeſſo. Nobilitatem alteram in Te Illuſtriſſ. Domine, qui in omnium oculis fulges virtutum radijs vndique emiſſis conſidero; iſtamque præcioſiorem adeo, vt ſi tanto ſplendore à multis retro ſæculis ductam certiſſimis hiſtoriarum monumentis, grauiſſimis Principum teſtimonijs, & publica Famæ confeſſione teſtatam nobilitatem iactant Maiores Tui, qui belli, vel Pacis artibus floruerunt omnes; Tu ſolus omnium laudes imples; ac prorſus non minus claritudinis, & gloriæ Maioribus Tuis refundis, quàm ab ipſis acceperis; vt ſuis quamuis illi eminentiſſimis aliàs deſtituerentur prærogatiuis, adhuc in Tua vnius luce poſſent eſſe conſpicui. Non referam hic ampliſſimi generis Tui Heroes, vel quos immenſi in Apoſtolicæ Sedis obſequium exantlati non laxauerunt labores, Herculem in Sacra Tridentina Synodo Fidei Promotorem conſtitutum, Andream Aduocatum celeberrimum; Affricanum Sanctiſſimi Leonis X. Prodatarium; Cæſarem Prothonotarium Apoſtolicum; Iacobum Abbreuiatorum de Parco (vt vocant) maiori, & vtriuſque Signaturæ Votantem tot Gubernijs functum, Vicelegationi denique recuperatæ, tunc Ferrariæ à Clemente VIII. Præfectum; Maiorem porrò in purpura omnium votis augurata euaſurum, niſi illum Terris Cælum ſuſtuliſſet Antonium Raguſinum, ac inde Nazarenum Antiſtitem; Leonardum Auunculum tuum S. Seueri Epiſcopum, vt nihil dicam de tot Canonicis, tot Archidiaconis Fauentinæ Cathedralis Eccleſiæ, quàm dignitatem Patronatus Iure obtinet ornatiſſima Familia tua; vel deniq; quos bello acerrimos, victoria mitiſſimos, virtute eximios publico deprædicat plauſu militaris gloria: nunquam enim Epiſtolæ modum facerem, ſi vel leuiter quadraginta, & vltra viros recenſe-

rem

Rub. Hiſt. Rauēnat. lib. 6. fol. 529. Gio. Pietro Creſcenzi Hiſt. della Nobiltà d'Italia, part. 2. fol. 375. Belmont. vbi ſup.

Belmont. vbi ſup.

Cartar. vbi ſup. Rot. in Recen. deciſ. 203. p. 14. in princip.

Rub. Hiſt. Rauen. lib. 6. fol. 398. Gregor. Zuccol. in Memorial. Belmont. vbi ſup.

Belmont. vbi ſup.

Luc. Pæt. in Prax. pag. 117. Card. Pallauic. in Hiſtor. Cōc. Trid. Tom. 1. pag. 504. 605. 807. 809. 879. Soccin. Iun. conſ. 13. ſub n. 1. lib. 2. Cartar. vbi ſup. Marcheſan de cō. miſſ. par. 1. c. 1. in fin. In Indic. Votantium illius tēporis fol. 40. Amat. deciſ. Marchiæ 52. ſub. n. 11. Cartar. vbi ſup. Vghell. Ital. ſacr. tom. 7. vbi de Epiſcop. Nazaren. pagin. 1066. & de Epiſc. S. Seueri pagin. 109. Porporin. Baroncin. in Panegiric. in morte di Monſig. Antonio Seueroli. Vghell. in Ital. Sacra, vbi de Eccleſ. Fauentina.

rem æqueſtribus, ac militaribus dignitatibus inſignitos, inter quos ad immortalitatem ſibi viam aperuerunt Camillus, & Sigiſmundus, Petrus Nicolaus, Franciſcus, qui pro religione orthodoxa contra Othomanum militem fortiter pugnantes præ grandi partu, gloria occubuerunt in bello: inſigne poſteris documentum cæleſtem purpuram non alio Murice quàm ſanguine decorari. Nonne militum amores, Principum affectum, ac Imperatorum beneuolentiam occuparunt Hieroſolymitanorum Equitum non poſterior gloria præter Albertum, & Alphonſum, Andreas, Petrus, ac Martius; quorum geſta mundum decorarunt exemplis, fortunam omnem vicerunt, & factis? Ioanni Baptiſtæ Seuerolo Patruo ſuo magno tota Gallia, tota Hiſpania, noſtra deniq; Italia tota trophæum fuit; in illa Enricum IV. in altera Philippum II. in hac Clementem VIII. P.M. qui illum totius Exercitus Equeſtris Locumtenentem generalem præfecit victorijs impleuit, ſeipſumq; tandem clariſſimis cumulauit meritis. Non intermitterem planè Iuſtinianum Seuerolum ſtrenuiſſimum bellorum Atlantem in obſidione Senarum Militum Præfectum, qui quandoq; ſolus aduerſus magnam hoſtium copiam dimicando vallum propugnauit, verè Ducis nomine dignus qui reliquos duceret, & quem pugnaciſſimè primus in hoſtes irruentem reliquus ſequeretur exercitu: in quorum penſatione geſtorum à Marcello II. P.M. ſupremus Anconitanæ Ciuitatis totiuſq; Prouinciæ armorum adminiſtrator, militumq; Tribunus, à Pio IV. armamentarij vniuerſæ ditionis Eccleſiaſticæ Præfectus, Fortalitiorum Strategus electus, ac à Pio V. in Galliam Chiliarca tranſmiſſus totum Chriſtianiſſimi Regis obtinuit amorem, & vbicumq; fortunam in ipſa etiam requie prouocauit armatus, conciliauit togatus.

Campan. in Vita Philippi II. ſub Ann. 1597. Zaratin in Addic. ad Iconolog. R pæ, in Deſcript. Romandiolæ. Cartar. vbi ſupra.

Verum cur longinquos retroſpicio ſplendores, ſi præſentia lumina omnium oculos præſtringunt? In Genitoris Tui ad miraculum ſuperinclyti contemplatione attonitus hæreo, & quid primum, quidue magis demirer ſuſpenſus hæſito: Quos non allicit grauis modeſtia, modeſta grauitas? quos non attrahit candidi ingenij acritas, grauiſſimi Iudicij ponderoſitas, exquiſitæ prudentiæ maturitas, ac ſpectatæ experientiæ dexteritas? Sed de tanti Viri dotibus ſatius eſt ſilere, quàm anguſto, & infra meritum elogio harmoniam illam expendere, quàm in eius pectore congerunt virtutes omnes: Hoc vnum ſperamus Tua coadiuuante diligentia typis aliquando committendas ex tanto cauſarum propugnatarum aceruo commentationes eius ſelectas, ex quibus ad locupletandam Rempublicam literariam abſconditus prodibit Iuriſprudentiæ theſaurus, ac legum omnium perpetuum lumen coruſcabit.

Vid. Epiſtolam, quam ego, & frater meus præfiximus ad Tom 2. Nigri de Laudemio. Cartar. in Syllab. Aduoc. conſiſ. fol. 279. Vghell. Ital. Sac. Tom. 7. de Epiſc. Nazaren. pag. 1066. Camil. Tutini delli ſette Offic del Regno pag. 109. Capuc. in Prax. par. 2. cap. 1. art. 5. ſub num. 246. Thor. Vot. deciſ. 74. ſub num. 33. tom. 2.

In

Zani nelle Memorie degl'Academici Gelati di Bologna pag. 341. Galleſ. de Reſtit. in Integr. cap. 8. num. 433. Murga Comm. in Conſtit. Apoſt. ad fauor. Congr. S. Benedicti Hiſpan. in Annot. ad dec. 4. ſub num. 34. & 38. Manſi Conſult. 69. num. 10. tom. 1. Dom. Zaulius in Præfat. ad Lector. ad Annotat. Coccini. Turrc de Pact. fut. ſucceſſ. lib. 3. ante cap. 14. Rubeus in Argum. ad deciſ ſeu Vot. 535. par. 14. Rec. Rot. in Recen. dec. 203. in princ. par. 14. Et in deciſ. 478. in princ. par. 19. Et in Rom, Penſionis 14. Aprilis 1679. §. 1. in fin. cor. Card. Taia

In Te *Illuſtriſſime Domine* oculos, ac Epiſtolam conuerto, qui maiorum Tuorum prærogatiuas non minus hæreditario Iure, quàm poſſeſſione omninò voluntaria Tuas eſſe voluiſti: Non locupletem ſcientiarum omnium voluminibus refertam Bibliothecam, imo Bibliothecas plures demitor, dum prætioſiorem in acerrimo iudicio admirabili memoriæ beneficio Bibliothecam circumfers; Non ſpectabilia perpendo Ordinis Eccleſiaſtici munera, ac dignitates, quibus à Clementibus Nono, & Decimo Glorioſæ memoriæ Summis Pontificibus decoratus in celeberrimo Aduocatorum Conciſtorialium Auditorio digniſſimus ad tanti Genitoris ſuſtinendas vices ſuppetiator adſcriptus, in vtriuſque Signaturę graui Referendariorum conſeſſu, in Sacra Boni Regiminis Congregatione, ac in Aduocatione Populi Romani indulgente Clemente X. & ipſomet Senatu ſuffragante Coadiutor electus, fulges, & ornas, cum ſupra dignitates omnes meritum exeras. Solidam Virtutem in qua humanæ ſphere limites penè tranſgrederis; eruditionem multiplicem, quà viuentem Encyclopediam iactitas in admirationem raptus ſuſpicio; dum his prædictus ornamentis Tibi gloriæ ſemitam ſternis, Tibi æternitatis aditum aperis. Sed quod aſſequi non poſſum ſequi deſino: Tuarum laudum plena ſatis eſt hæc Vrbium Mater, ac fæcunda literatorum altrix; & Tu, qui ſæpius à laudatis viris (in quo maxima virtutis merces eſt) laudatus, ab ipſo met Vrbis, & Orbis Areopago, Sacræ inquam Rotæ Tribunali, ab Eminentiſſ. & Reuerendiſſ. DD. Cardinali Albitio, & de Luca, ab Epiſcopo Rubenſi Dominico Galleſio, ab Athanaſio Kirchero, Ioſepho Petruccio; Petro Maria Paſſerino, Ioſepho Pillaia, Petro Maria Kauina, Alexandro Brugiotto, Clemente Tonſio, Io: Baptiſta Pacichellio, Paulo Rubeo, Ioanne Turre, Raffaelle Fabretto, Marc'Antonio Sabello, Ioſepho Vrceolo, Iacobo Pignatello, P. Philippo Maria à S. Paulo, & tot alijs eruditiſſimis, meæ imparilis linguæ merito inualidas reſpuis expreſſiones. Reliquum ergo eſt vt ab innata illa Tua Clementia, qua me, curaſque meas Typographicas liberaliſſima protectione fouere non deſinis, humiliter exorem, vt benignis oculis excipias qualecumque hoc obſequentiſſimi ergà Te animi mei monumentum, quo me Tibi æternum deuinctiſſimum obteſtor.

Rot. in Recen. deciſ. 129. ſub n. 1. & 2. par. 17. Et in Roman. Pēſionis 14. Aprilis 1679. corā Card. Taia §. 1. in fin. & §. Nec egregiè, & per tot. Card. Albitius in Addit. ad Paphil. dec. 158. num. 7. Card. de Luca in Theatr. Verit. & Iuſt. lib. 14. de Regular. par. 1. diſcur. 31. num. 18. Galleſ. de Reſtit. in integr. cap. 8. n. 434. & in Vindic. pro Annat. iuſtitia tract. de Eccleſ. in matrimon. poteſt præfix. n. 28. Kircher. in Latij deſcript. lib. 2. par. 1. c. 7. pag. 81. Petrucc. in Epiſt. apud Kircher, in Interpr. Obeliſci Mineru. c. 1. pag. 2. Paſſerin. in c. Quamquam n. 84. de Vſur. in 6. Pilaia in Addit. ad Franc. de Proteſt. in Addit. ad Conſid. 50. num. 14. & in Addit. ad Conſid. 96. num. 5. & ſeqq. Kauina in Differt. de legit. temp. Paſch. pag. 78. Brugiotti in Epitome Iur. Viar. & Flumin. pag. 52. n. 68. Toſi nel Gentileſm. Confut. Vol. 1. pag. 129. Paccichell. de Diſtant. cap. 6. Memb. 4. ſub n. 11. & Memb. 9. den. 17. & poſt deciſ. 34. num. 13. Rub. in Argum. ad deciſ. 535. quod eſt vot. Illuſtr. Dñi par. 14. Recen. Turr. de Pact. futur. ſucceſſ. lib. 3. ante cap. 14. Fabrett. de Aquæd. vet. diſſ. 1. n. 34. Sabell. in Summ. Diuerſ. Tract. §. Arma, ſiue inſignia 39. num. 12. & in §. Baptiſmus 3. ſub num. 1. Vrceol. de Tranſact. quæſt. 55. num. 35. Pignatell. Conſult. Canon. . . . n. . . par. 4. P. Ph. M. à S. Paulo De Sac. Apparition. in carne B. Io. à Cruce cap. 6. pag. 112.

BENE-

BENEVOLO LECTORI

IO. BAPTISTA RICCIVS

In Romana Curia Aduocatus Felicitatem.

ME multa diuque cogitantem, & enixè volentem ad publicam vtilitatem haſce Deciſiones proprio Authoris nomine imprimendas exponere multa retrahebant, multa impellebant, & ſanè qua occurrunt recentiorum volumina iam in lucem edita monebant, & hortabantur parum prodeſſe Reipublica Iuriſconſultorum, mei ingenij conſilium, cùm in anterioribus illis ſuo temporis ordine poſteriora hæc Collectanea contineantur, & quam maximè verebar Iuriſprudentia Profeſſoribus oneri potiùs quàm lucro futurum: noſtras enim increpabat aures eximij Doctoris Ioſephi Vrceoli ſolemnis querimonia in Tract. de Tranſact. quæſt. 9. num. 51. in fine *quandoque deciſiones terque, quaterque repetitas augere ad ſtomachum, non ornare volumina, idque prius aduertit diligens I. C. Paulus Franciſcus Perremutus* in Conflictu Doctor. par. 3. tom. 1. in animaduerſ. ad Lectorem, verbo Bibliopolarum deteſtabilis auaritia. *Preualuere tandem Amicorum ſententia, & gloriæ ſtimulis ad opus cęptum proſequendum humaniter, & amabiliter incitarunt, & potiſſimum beneficiorum memoria me vrgebat. Decebat enim me in Adiutorem Studij aſſumptum memoriam tanti Viri à temporis iniurijs vindicare, & immortalitati conſecrare. Curam poſtremò adiecit, quod multoties Collectores Deciſiones à ſuis exemplaribus diſſonas prodidere, adeò vt Eminentiſſ. Taia praingenita integritate in ſequentia eruperit verba* in Elneñ. Obedientiæ 16. Maij 1678. ibi. Ita prodeunt noſtræ Deciſiones mendoſæ, & quandoque non prodeunt, vt allegata in prȩſtantiſſimo præſenti ſuffragio Mediolanen. Collegiatæ S. Babilæ 25. Maij 1615. §. Nec obſtat clauſula coram Dunozen-ſen. in impreſsis omiſſa, vel excepta, & forſan paria faciendo aliæ omittuntur, & aliæ alienæque admittuntur, vel prodeunt immutatæ, quin etiam interuerſæ. Credite experto.

Non abſimile teſtimonium præſtat Romana Locationis ſub nomine bo. mem. Vbaghi impreſſa in par. 18. rec. in ordine 632. *Quod quantum erroneum egomet ex Diario illius Anni recognoui, dum Adiutoris vice fungebar, cùm (vt planè recordor) Cauſa illa coram Illuſtriſſimo D. Calataiù ageretur.*

Hactenùs apud me plurimi fuere amicorum iuſſa, qui iniquo animo ferebant tanti Viri famam deliteſcere, quibus eo faciliùs obtemperandum duxi, dum me non ad oſtentationem, ſed ad grati animi laudem, & ad poſterorum emolumentum, atque incitamentum protraherent, atque vt poſteri non ignorarent R. p. d. Felicem de Vbago, & Rio in Ciuitate S. Dominici Calciaten. ortum ex antiquiſſima, aquè ac Nobiliſſima Familia; priùs Dignitatibus Collegialis Maioris S. Bartholomæi Salmaticenſis, & Canonicatus Cathedralis Calciaten. decoratum, poſt munia Fiſcalis Sanctiſſima Inquiſitionis Barcinonæ, eiuſdemque Vrbis, ac Hiſpalenſis peractum Inquiſi-

toris

Digitized by Google

toris officium per virtutum gradus ad Sac. Rotæ Auditorium aſcendiſſe. Aequi boniſque accipies Amice Lector Deciſiones has, quas in Romani Areopagi conſeſſu breui temporis ſpatio ab eo æditas tibi libenter exhibeo qualeſcumque Authoris calamus eruditus effudit. Fateor equidem me potuiſſe multa ſuper materijs pertractatis proprio marte adnotare, ſed alijs curis oppreſſus animus abſtinuit, & commodius duxi natiuum Authoris nitorem meo rudi calamo non inficere, ſed ſeruare incolumem. Habebis in iſtis quid quid ſolidæ doctrinæ guſtare cupis, quam bona ſemper Mente conſtanter cuſtodiuit ſingulari, ac pari prudentia retinendo (quod eſt difficillimum) ſapientiæ modum. Et miraberis Canonicatu Metropolitanæ Hiſpalenſis Eccleſiæ à Sancta Sede Apoſtolica inſignitum nouas ei iniunctas dignitates? Munere Viſitationis generalis totius Regni Siciliæ à Sereniſſimo Hiſpaniarum Rege Carolo II. cum ſuprema poteſtate ſibi demandato arduis temporibus Seditionis Meſſanæ nondum penitus extinctæ nouos adauctos honores? Aduenere hæc virtutis præmio, quæ eò maior effulſit, quo promeriti repulſam habuere. Vndè raro noſtri æui exemplo tantam miratus moderationem ipſe Rex inglorium ducens vinci, Regio Conſilio præcepit cuicumque vacaturo Epiſcopatui FAELICEM VBAGVM præferendum, qui cum ad maiora deſtinatus foret ſæuiente in renibus vlcere, eoque in dies incrudeſcente maligna febri perculſus poſt longæuam ægrotationem compoſito inflexibilique animo toleratam inuido fato ceſſit annum agens quartum ſupra quinquageſimum. Egregium fuit ſupremis quoque vitæ ſpatijs exercitam ſuperadditamque conſtantiam. Sic exceſſurum decebat, qui exoptandus, vt diutius cauſæ publicæ viueret immortalitatem cogitabat. Nec mirum ſi docilitate ingenij, morumque candore omnium amorem in ſe conuerteret, ſi Excellentiſſ. D. Marchio de Carpio apud Summum Pontificem Orator Catholicus intrà proprios lares ægrotantem exceptum dolens inuiſerit, & inconſolabili mærore fuerit de illius interitu collachrymatus ſi excuſſo animi freno duo Eminentiſſimi Purpurati Vicecomes, & Tana, ac Reuerendiſſ. Emerix, cæterique Collegæ dolori ſuo minimè pepercerint.

Hoc te Lector rogatum velim, vt quid quid in Summarijs, & in Indice erratum inueneris benignius ignoſcas. Homo facillimè diſtrahitur, & vt Adagio aiunt

Pluribus intentus minor eſt ad ſingula ſenſus.

Vale.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſ. P. Mag. Sac. Palatij Apoſtolici.

I. de Angelis Archiepiſc. Vrbin. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Dominicus Maria Puteobonellus Ordinis Prædic. Sac. Pal. Apoſt. Mag.

INDEX

INDEX
DECISIONVM PER DIAECESES.

A

ANconitana fideicommiſſi de Fatiolis *Ven. 27. Nouembris 1676. dec. 42.*
Eadem *Ven. 14. Maij 1677. dec. 53.*
Eadem *Ven. 14. Mar. 1678. dec 78.*
Anconitana ſeù Piſauren. Releuationis Indemnitatis *Mercur. 5. Maij 1677. dec. 51.*
Aquilana Gabellæ *Lunæ 16. Martij 1676. dec. 22.*
Aſculana Bonorum *Mercur. 19. Ianuarij 1678. dec. 65.*

B

BOnonien. Aſsociationis *Ven. 1. Iulij 1675. dec. 93,*
Eadem *Sabathi 26. Nouemb. 1678. decif. 95.*
Bononien. Bonorum *Vener. 21. Iunij 1675. dec. 12.*
Bononien. Cenſus *Lunæ 4. Iunij 1677. decif. 55.*
Bononien. fideicommiſsi de Linis *Lunæ 13. Iunij 1678. dec. 82.*
Bononien. fideicommiſſi de Maluetijs *Lunæ 28, Martij 1678. dec. 72.*
Eadem *Ven. 13. Ian. 1679. d. 100.*
Bononien. Pecuniaria *Lunæ 29. Martij 1677. dec 47.*
Eadem *Ven. 10. Decemb. 1677. decif. 64.*
Eadem *Lunę 2. Maij 1678. decif. 76.*
Eadem *Lunæ 5. Decembr. 1678. dec. 97.*
Bononien. Primitiarum *Vener. 27. April. 1676. dec. 25.*
Bononien. Primogenituræ de Ghiſlerijs *Lunæ 28. Iunij 1677. dec. 61.*
Eadem *Lunæ 24. Ianuarij 1678. dec. 66.*
Eadem *Vener. 22. April. 1678. dec. 74.*
Bononien. ſucceſſionis de Sighicellis *Vener. 26. April 1675. dec. 8.*
Brunduſina Pecuniaria *Vener. 20. Martij 1676. dec. 23.*

C

CAlaguritana Beneficij de Fuenmaior *Mercur. 4. Maij 1678. decif. 77.*
Cæſarauguſtana Penſionis *Lunæ 7 Iunij 1678 dec. 83.*
Ceruien. Bonorum *Mercur. 8. Iunij 1678. dec. 81.*
Eadē *Lun. 12. Decembr. 1678. decif. 98.*
Ciuitatis Caſtellanæ Cenſus *Vener. 29. April. 1678. dec. 75.*
Colonien. Canonicatus *Lunæ 27. Iunij 1678. dec. 89.*
Eadem ſuper manutentione eadem die *decif. 90.*
Corduben. Beneficij *Vener. 13. Ianuarij 1679. dec. 101.*
Cracouien. Cenſus *Lunæ 10. Iunij 1675 decif. 10.*

E

ELnen. Commutationis Legati *Vener. 25. Iunij 1676. dec. 38.*
Eadem *Vener. 19. Iunij 1677. decif. 58.*

F

FAnen. fideicommiſſi *Lunæ 20. April. 1676. dec. 27.*

⁂ Ea-

Eadem *Luna 5. Iulij 1677. d.62.*
Fauentina Penſionis *Vener. 27. Ianuarij 1679. dec. 103.*
Fauentina ſucceſſionis *Luna 31. Ianuarij 1676. dec. 17.*
Ferentina Cenſus *Luna 28. Martij 1678. deciſ. 73.*
Firmana fideicommiſſi *Mercur. 15. Ian. 1676. deciſ. 18.*
Eadem *Mercur. 1. Iulij 1676. d. 41.*
Foroliuien. Maioratus *Luna 27. Iunij 1678. dec. 91.*

G

GErunden. Canonicatus *Mercur. 23. Martij 1678. dec. 71.*

I

IVuenacen. Præpoſituræ *Vener. 12. Iunij 1676. deciſ. 35.*

L

LEodien. Canonicatus *Luna 14. Ianuarij 1675. dec. 2.*
Eadem *Vener. 22. Martii 1675. d. 6.*
Leodien. Electionis *Vener. 18. Martij 1678. dec. 70.*
Leodien. Parochialis *Vener. 19. Iunii 1676. dec. 37.*
Leodien. Repreſentationis ad Carceres *Mercur. 5. Maii 1677. dec. 50.*
Eadem *Mercur. 16. Iunii 1677. d. 56.*

M

MAceraten. Canonicatus *Luna 13. Martii 1679. dec. 104.*
Mediolanen. Prioratus *Vener. 20. Martii 1676. deciſ. 24.*
Eadem *Mercur. 13. Maii 1676. deciſ. 30.*
Montis Faliſci Cenſus *Luna 2. Decembr. 1675. deciſ. 14.*
Eadem *Luna 20. Iunii 1678. d. 84.*

N

NEapolitana ædificij *Vener. 1. Iulii 1678. deciſ. 92.*

O

ORtonen. Canonicatus *Sabbathi 4. Maii 1675. dec. 9.*

P

PAmpilonen. Abbatiæ *Luna 4. Martii 1675. dec. 5.*
Eadem *Luna 4. Maii 1676. dec. 29.*
Peruſina Hæreditatis *Luna 27. Aprilis 1676. deciſ. 28.*
Placentina Parochialis *Mercur 31. Iulii 1675. dec. 13.*
Praten. Parochial. *Lun. 1. Iun. 1676. d. 33.*
Eadem *Vener. 7. Maii 1677. d. 52.*
Eadem *Vener. 3. Iunii 1678. d 80.*
Eadem *Luna 23. Ian. 1679. d. 102.*

R

RAuennaten. Bonorum *Vener. 25. Iunii 1677. dec. 59.*
Reatina Alimentorum *Vener. 21. Aprilis 1679. dec. 105.*
Romana Aſſecurationis *Luna 12. Decembris 1678. dec. 99.*
Romana Cenſus *Luna 27. Ianuarii 1676. dec. 19.*
Romana Cenſuum *Luna 16. Maii 1678. dec. 79.*
Romana Deuolutionis Domus *Luna 21. Iunij 1677. dec. 57.*
Romana Dotis *Vener. 2. April. 1677. d. 49*
Eadem *Vener. 11. Martij 1678. d. 68*
Romana fructuum Dotis *Mercur. 22. Iunii 1678. dec. 85.*
Romana Hæreditatis de Lanuuijs *Luna 2. Decembris 1675. dec. 15.*
Eadem *Ven. 18. Maii 1676. d 32.*
Eadem *Ven. 15. Ian. 1677. dec. 45.*
Eadem *Ven. 3. Decemb. 1677. d. 63.*
Romana Officij Curſoratus *Ven. 15. Februarii 1675. dec. 3.*
Romana Pecuniaria *Luna 3. Decembris 1674. dec. 1.*
Eadem *Luna 4. Martii 1675. dec. 4.*
Eadem *Lun. 17. Iunii 1675. dec. 11.*
Romana Saluiani *Lun. 2. Mart. 1676. d. 21.*

Eadem *Merc.* 13. *Martii* 1676. *d.* 31.
Eadem *Luna* 11. *Ian.* 1677. *dec.* 44.
Eadem *Luna* 29 *Mar.* 1677. *d.* 48.
Eadem *Ven.* 1. *Iulii* 1678. *deciſ.* 94.
Romana Tranſactionis *Vener.* 26. *Iunii* 1676. *dec.* 39.
Romana Vineæ *Luna* 28. *Iun.* 1677. *d.* 60.
Eadem *Luna* 27. *Iunii* 1678. *d.* 87.
Eadem ſuper manutentione eadem die *deciſ.* 88.

S

Senogallien. fideicommiſſi *Vener.* 15. *Ianuarii* 1676. *dec.* 16.
Senogallien. Hæreditatis *Ven.* 11. *Martii* 1678. *dec.* 69.
Spoletana fideicommiſſi *Ven.* 29. *Ianuarii* 1677. *dec.* 46.
Suanen. Canonicatus *Mercur.* 1. *Iulii* 1676. *dec.* 40.
Eadem *Luna* 14. *Decembr.* 1676. *deciſ.* 43.

T

Tarraconen. Sacriſtiæ *Ven.* 12. *Iunii* 1676. *dec.* 34.
Eadem *Ven.* 14. *Maii* 1677. *dec.* 54.
Eadem *Luna* 28. *Nouembris* 1678. *deciſ.* 96.
Tiburtina Attentatorum *Luna* 27. *Ianuarii* 1676. *deciſ.* 20.
Tiburtina Seruitutum *Luna* 14. *Februarii* 1678. *deciſ.* 67.
Triuentina Pecuniaria *Merc.* 27. *Martii* 1675. *deciſ.* 7.

V

Vicen. Beneficij *Luna* 16. *Maii* 1676. *deciſ.* 36.
Viterbien. fideicommiſſi *Mercur.* 22. *Iunii* 1678. *deciſ.* 86.

Digitized by Google

INDEX ARGVMENTORVM
DECISIONVM VNA CVM INDICE
Cauſarum iuxtà ſeriem temporis, prout iacent in præſenti Volumine.

ROMANA PECVNIARIA.
Lunæ 3. Decembris 1674.
ARGVMENTVM I.

Damna, & intereſſe an & quando debeantur pro liberatione a moleſtijs, & quid in ijs veniat. Hæres grauarus an, & quando per confeſſionem fidecommiſſo valeat præiudicare ad declarationem *textus in l. ante reſtitutam* 104. *ff. de ſolution.* confeſſio ſimulata, aut ſuſpecta ex quibus reddatur &c.

LEODIEN. CANONICATVS.
Lunæ 14. Ianuarij 1675.
ARGVMENTVM II.

Impetrans beneficium certo modo ob non publicationem, vel non capram poſſeſſionem infra nouem menſes tenetur omnia concludenter iuſtificare, & teuerur ſeruare etiam ipſe impetrans omnia requiſita Bullæ. Diligentiæ factæ ad effectum obtinendi poſſeſſionem an excuſent, & poſſeſſio qualis debeat eſſe ad illuſtrationem *Bullæ* 85. *ſan. me. Gregor. XIII.* De vi clauſularum *ſi ita eſt, dummodo &c. Amoto &c.* cum alijs de quibus in ſummario.

ROMANA OFFICII.
Vener. 15. Februarij 1675.
ARGVMENTVM III.

Emens officium de proprijs pecunijs ſuper vita, & periculo alterius cum reſeruatione omnimodæ diſpoſitionis ad ſui fauorem an, & quando dicatur illius Dominus, itaut augumentum illius ad eundem ſpectet non ad officialem exercentem, & alia de officijs Romanæ Curiæ. Prælatio in illius vendirione an competat Officiali actu exercenti ad ſimilitudinem Coloni, emphircutæ, & aliorum de quibus in deciſione.

ROMANA PECVNIARIA.
Lunæ 4. Martij 1675.
ARGVMENTVM IV.

Damna, & intereſſe ratione euictionis paſſe an, & quando debeantur & quando euictio ſequta dicatur &c.

PAMPILONEN. ABBATIAE.
Lunæ 4. Martij 1675.
ARGVMENTVM V.

Vltimus ſtatus præſentationem an ſubſtineat Iuſpatronatus, & pertinentia an per laudum probetur maximè obſeruatum, & in iudicatum tranſactum &c.

LEODIEN. CANONICATVS.
Veneris 22. Martij 1675.
ARGVMENTVM VI.

De effectibus clauſulæ *ſi ita eſt &c. Dummodo &c. Amoto &c.* Prouiſus ob non factam publicationem, & non captam poſſeſſionem an & quando priuetur beneficio, & an diligentiæ, & quæ ſuffragentur pro declaranda *Conſtitutione* 85. *Gregorij XIII.* Officialis & Vicarius an ſint idem. Prouiſus qui reſignauit an ſit legitimus contradictor.

TRIVENTINA PECVNIARIA.
Mercurij 27. Martij 1675.
ARGVMENTVM VII.

Aſſiſtentia de ſtylo Regni Neapolitani quid importet. Adminiſtraror qnando teneatur reddere rationem, & quæ redditio ſuffragetur.

BONONIEN. SVCCESSIONIS DE SIGHICELLIS.
Veneris 26. Aprilis 1675.
ARGVMENTVM VIII.

Hæreditas proximioribus æqualiter defertur. Repudiatio ab exactione proprij crediti quando inducatur, & ignorantia an, & quæ excuſet. Renunciatio quando futura compræhendat.

ORTONEN. CANONICATVS.
Sabati 4. Maij 1675.
ARGVMENTVM IX.

Attentata ſunt omnia geſta poſt inhibitio-

nem

nem totalem iuſtam, ſiue iniuſtam, pro quorum purgatione datur manutentio. Executor litterarum apoſtolicarum tenetur poſſeſſorem citare maxime ſi adſint clauſulæ *ſi ita eſt*, *dummodo &c. Amoto &c.* quæ faciunt eius ſententiam appellabilem, itaut poſſeſſio capta infra decem dies ſit attentata. Contradictor legitimus quis dicatur. Triennalis poſſeſſionis virtus qualis ſit.

CRACOVIEN. CENSVS.
Lunæ 10. Iunij 1675.
ARGVMENTVM X.

Donatio dubia, & incerta ab ipſo Donante declarari, & alterari an & quando poſſit. Alternatiua in vno tantùm quando verificetur cum alijs, de quibus in ſummario.

ROMANA PECVNIARIA.
Lunæ 17. Iunij 1675.
ARGVMENTVM XI.

Hæres cum beneficio *l. & Inuent.* ſe obligans ſoluere debita hæreditaria vltra vires quando teneatur. Tutor pupillum quando obliget. Acquiſitio Iurium litigioſorum quando valeat ad declarationem *ſtatuti Vrbis lib. 1. cap. 118.* Hæres grauatus per confeſſionem de recepto remittere creditum, & cenſum extinguere an & quando poſſit pro explanatione textus *in l. ante reſtitutam* 104. *ff. de ſolution.* Trina ſubſcriptio teſtium in quibus apocis requiratur pro limitatione textus *in l. ſcripturas C. qui pot. in pign. hab.* cum alijs, de quibus in ſummario.

BONONIEN. BONORVM.
Veneris 21. Iunij 1675.
ARGVMENTVM XII.

Tranſumptum, ſeu copia ſimplex ſcripturæ an, & quando plene probet. Attentata ob connexitatem cauſarum quando committantur.

PLACENTINA PAROCHIALIS.
Mercurij 31. Iulij 1675.
ARGVMENTVM XIII.
Non indiget.

MONTIS FALISCI CENSVS.
Lunæ 2. Decembris 1675.
ARGVMENTVM XIV.

Cenſus abſq; pecunia numerata conſtitutus ſi ſuperueniat illius ſanatio an reualidetur ac ſi a principio fuiſſet ritè creatus etiam quoad fructus. Exceſſus in ſententia, aut mandato an & quandò vitiet, & an non citatos afficiat. Aſſignatio facta pro cenſu, & reſoluta an cenſus reuiuiſcentiam operetur.

ROMANA HAEREDITATIS DE LANVVIIS.
Lunæ 2. Decembris 1675.
ARGVMENTVM XV.
Capias ex Summario.

SENOGALLIEN. FIDEICOMMISSI.
Veneris 10. Ianuarij 1676.
ARGVMENTVM XVI.

Clericus fauore ſpurij an, & quando poſſit diſponere ad dilucidationem *Bullæ 117. B. Pij. V.* ſententia ſuper ſtatu an, & quando afficiat etiam non citatos, & quando de colluſione ſuſpecta dici valeat, & licet lata in alio Tribunali an, & quando Rota eam ſeruare ſoleat cum alijs, de quibus in ſummario.

FAVENTINA SVCCESSIONIS.
Lunæ 13. Ianuarij 1676.
ARGVMENTVM XVII.

Bona Patris libera inter filios æqualiter diuidenda, & quilibet tenetur ea conferre, vel in portionem propriam imputare. Qualitas bonorum hæreditariorum ex quibus probetur. Copia abſque originali an probet. Pacta & obligationes abſentes, & hæredes quando iuuent. Tutor ſibi ſoluere quando poſſit. Retentio quando concedatur cùm alijs, de quibus in ſummario.

FIRMANA FIDEICOMMISSI.
Mercurij 15. Ianuarij 1676.
ARGVMENTVM XVIII.

Prohibita alienatione vſque ad certum tempus an, & quando poſt illius lapſum cenſeatur permiſſa. Prohibitio alienationis nùm ſolùm actus inter viuos vel etiam hæredis inſtitutionem comprehendat.

ROMANA CENSVS.
Lunæ 27. Ianuarij 1676.
ARGVMENTVM XIX.

Articuli in prophanis data releuantia ſemper admittuntur etiam indubio, & poſt factum ſuper iiſdem examen quando magis

gis diſtinctè, vel quid noui deducitur. In materia obiectiua quando admittantur.

TIBVRTINA ATTENTATORVM.
Luna 27. Ianuarij 1676.

ARGVMENTVM XX.
Attentata ſunt geſta poſt appellationem, & poſt inhibitionem, ideo purganda. Commiſſio cum clauſula *ſine præiudicio* non excuſat ab attentatis actus in ſententia non compræhenſos.

ROMANA SALVIANI.
Luna 2. Martij 1676.
ARGVMENTVM XXI.
Alimenta a Creditore non poſſidente non præſtantur. Paupertas ad hunc effectum quomodo probanda.

AQVILANA GABELLAE.
Luna 16. Martij 1676.
ARGVMENTVM XXII.
Clerici pro bonis donatis, vel ab eis emptis an, & quando teneantur adonera laicalia.

BRVNDVSINA PECVNIARIA.
Vener. 20. Martij 1676.

ARGVMENTVM XXIII.
Saluianum concurrentibus requiſitis conceditur. Quarantigia an inducat hypothecam, & paratam executionem habeat. Cambia litteris non tranſmiſſis an debeantur, ſi debitor ſolidando ad illa ſe obligauit. Hypotheca quomodo præſcribatur.

MEDIOLANEN. PRIORATVS.
Veneris 20. Martij 1676.
ARGVMENTVM XXIV.
Iuſpatronatus gentilitium ex quibus eſſe probetur.

BONONIEN. PRIMITIARVM.
Veneris 17. Aprilis 1676.

ARGVMENTVM XXV.
Primitiæ, licet neque ex diſpoſitione Concilij, neque ex præcepto diuino debeantur, tamen ex conſuetudine inducitur, vt debeantur, & de quibus rebus ſoluendæ ſint.

ARIMINEN. CENSVS.
Luna 20. Aprilis 1676.
ARGVMENTVM XXVI.
Patet ex ipſo ſummario.

FANEN. FIDEICOMMISSI.
Luna 20. Aprilis 1676.
ARGVMENTVM XXVII.
Non indiget.

PERVSINA HAEREDITATIS.
Luna 27. Aprilis 1676.
ARGVMENTVM XXVIII.
Actis non tranſportatis poſt præfixum terminum eſt moderanda inhibitio: A quo ſint tranſportanda, & quando ſint integra. Notarius ad cuſtodiam ſcripturarum an & quando teneatur.

PAMPILONEN. ABBATIAE.
Luna 4. Maij 1676.
ARGVMENTVM XXIX.
Apertio oris an, & quando ſit concedenda aduersùs tranſactionem confirmatione apoſtolica roboratam, & quæ læſio requiratur ad hunc effectum. Reſtitutio in integrum quando, & quibus concurrentibus impartiri debeat cum alijs de quibus in ſummario.

MEDIOLANEN. PRIORATVS.
Mercurij 13. Maij 1676.
ARGVMENTVM XXX.
Apparet ex ſummario.

ROMANA SALVIANI.
Mercurij 13. Maij 1676.
ARGVMENTVM XXXI.
Mulier pro ſua dote in bonis fideicommiſſarijs an, & quibus ſit potior. Datio in ſolutum quomodo facienda, & ex quibus præſumatur.

ROMANA HAEREDITATIS DE LANVVIIS.
Veneris 18. Maij 1676.
ARGVMENTVM XXXII.
Admiſſio ad cauſam in ſtatu, & terminis, an operetur ſuum effectum ante quam quis doceat de ſuo intereſſe, & quando poſſit de eo docere.
PRATEN. PAROCHIALIS.
Luna 1. Iunij 1676.
ARGVMENTVM XXXIII
Inſtitutio requiſitis concurrentibus denegari

gari non debet, & alia de quibus in ſummario.

TARRACONEN. SACRISTIAE.
Veneris 12. Iunij 1676.
ARGVMENTVM XXXIV.

Gratia tertio præiudicialis an & quando ſit ſubreptitia etiam emanata motu proprio, & talis quando dicatur. Statutum Capituli an liget Epiſcopum, & quando ſeruandum etiam iuratum. In collationibus vltimus ſtatus, & obſeruantia attenditur, & qualiter probetur, aut excludatur, cum alijs, de quibus in ſummario.

IVVENACEN. PRAEPOSITVRAE.
Veneris 12. Iunij 1676.
ARGVMENTVM XXXV.

Clauſula *Parito* iunctis verbis *arbitrio Rota* an, & quando retardet executionem. Beneficium debitum certis perſonis an etiam ijs debeatur ſi conferatur à Papa, cum alijs in ſummario.

VICEN. BENEFICII.
Luna 15. Iunij 1676.
ARGVMENTVM XXXVI.

Præsbiter poteſt verificari etiam in Clerico at ſecùs quando reſiſtit voluntas Teſtatoris, quæ ex obſeruantia declaratur.

LEODIEN. PAROCHIALIS.
Veneris 19. Iunij 1676.
ARGVMENTVM XXXVII.

Præſentatio per Procuratorem an valeat, & mandatum quomodo fieri poſſit. Poſterior præſentatio priori an & quando præiudicet, & licita ſit Patrono variatio. Apoca an, & quando ſit ſuſpecta de antidata.

ELNEN. COMMVTATION. LEGATI.
Veneris 19. Iunij 1676.
ARGVMENTVM XXXVIII.

Legatum, quod adimpleri non poteſt eo modo, quo Teſtator diſpoſuit an, & quando, & in quem vſum commutandum, & ad quem commutatio ſpectet, & cuius conſenſus, aut citatio requiratur.

ROMANA TRANSACTIONIS.
Veneris 26. Iunij 1676.
ARGVMENTVM XXXIX.

Lucrum dotis ad creditum pecuniarium redactum an faciat fructus ob dilationem ad ſoluendum conceſſam, & varia de vſuris pro credito pecuniario promiſſis. Paraphernum an ſit fructiferum. Lucrum an, & quando acquiratur mulieri prædecedentibus filijs eiuſdem matrimonij iuxtà diſpoſitionem *ſtatuti Vrbis lib. 2. cap. 131.* qualiter debeatur, & quatenus ex dote, & ex eo debeantur fructus iuxta *ſtatutum lib. 2. cap. 137.*

SVANEN. CANONICATVS.
Mercurij 1. Iulij 1676.
ARGVMENTVM XL.

Sententia ſuper inſtitutione lata, an & quando ſit appellabilis, itaut cauſet attentata. Fatalia an, & quando currant, itaut deſertio intret, aut euitetur. Attentata an, & quando ſint geſta medio tempore inter appellationem, & commiſſionem cauſæ, cum alijs de materia attentatorum.

FIRMANA FIDEICOMMISSI.
Mercurij 1. Iulij 1676.
ARGVMENTVM XLI.

Ad alimenta præſtanda bonum Ius, & paupertas requiritur. Paupertas quomodo probanda, & qualis requiratur.

ANCONITANA FIDEICOMMISSI DE FATIOLIS.
Veneris 27. Nouembris 1676.
ARGVMENTVM XLII.

Demonſtrat ſummarium.

SVANEN. CANONICATVS.
Luna 14. Decembris 1676.
ARGVMENTVM XLIII.

Patet ex ſummario.

ROMANA SALVIANI.
Luna 11. Ianuarij 1677.
ARGVMENTVM XLIV.

Datio in ſolutum an, & quomodo fieri poſſit, & quando cenſeatur interueniſſe, vel potius datio in pignus. Facultas appropriandi pignus, ſi tempore determinato non fiat ſolutio an, & quando valeat iuxtà terminos legis commiſſoriæ, & quid importet latè tractatur cum ſuis diſtinctionibus. Mulier vigore *Auth. res quæ C. commun. de legat.* eſt potior cuicumq; Creditori hæredis grauati a die conditi fideicommiſſi, & hoc priuilegium non tranſit in ſingulares ſucceſſores.

RO-

I N D E X.

ROMANA HAEREDITATIS DE LANVVIIS.
Veneris 15. Ianuarij 1677.
ARGVMENTVM XLV.
Commiſſio admiſſionis ad cauſam, licet poſt aliquod tempus verificata quoad intereſſe nùm tribuat Iudici Iuriſdictionem aliquam, itaut dicatur vſque à principio lis introducta cum alijs ſimilibus &c.

SPOLETANA FIDEICOMMISSI.
Vener. 29. Ianuarij 1677.
ARGVMENTVM XLVI.
Non eſt neceſſarium.

BONONIEN. PECVNIARIA.
Lunæ 29. Martij 1677.
ARGVMENTVM XLVII.
Datio inſolutum ſine facto Iudicis, aut partis nùm ſubſtineatur. Ius percipiendi fructus dotales an poſſit cedi. Fructus loco damnorum, & intereſſe an, & quando debeantur, & quando illius taxatio. Valeat.

ROMANA SALVIANI.
Lunæ 29. Martij 1677.
ARGVMENTVM XLVIII.
Cenſus conſtitutus cum cædula Banchi an, & quando ſit validus maxime in Regno Neapolis, & an ſubſtineatur cenſus ſuper alio cenſu impoſitus. Simulatio ex quibus excludatur. Saluianum quando detur ſuper cenſu, & pecunijs ex eo retractis, & diſcutitur quæſtio quando pretium ſuccedat loco rei, vel è conuerſo.

ROMANA DOTIS.
Veneris 2. Aprilis 1677.
ARGVMENTVM XLIX.
Dos debetur filiæ in omnibus bonis Patris, & qualiter taxari debeat. Aliqua de correſpectiuitate contractuum.

LEODIEN. REPRAESENTATIONIS. AD CARCERES.
Mercurij 5. Maij 1677.
ARGVMENTVM L.
Habetur in ſummario.

ANCONITANA, SEV PISAVREN. Releuationis Indemnitatis.
Mercurij 5. Maij 1677.
ARGVMENTVM LI.
Ceſſio crediti accollati quid operetur. Dominium qualiter probetur. Contractus non impugnatus ab Auctore nùm poſſit impugnari ab hærede. Cenſus in vtilitatem pupilli verſus quando ſubſtineatur cum alijs in ſummario.

PRATEN. PAROCHIALIS.
Veneris 7. Maij 1677.
ARGVMENTVM LII.
Remiſſoria conceditur etiam in beneficialibus attento fumo, & releuantia, & ex quibus hæc requiſita reſultent. Immemorabilis ex quibus cenſeatur ſublata, & an Sac. Concilium Tridet. illam tollat ad materiam *Bullæ 33. B. Pij V. de concurſu in Parochialibus requiſito.*

ANCONITANA FIDEICOMMISSI. De Fatiolis.
Veneris 14. Maij 1677.
ARGVMENTVM LIII.
De Identitatis probatione varia detractiones ex fructibus, & mobilibus, & alijs an, & quando cenſeantur conſumptæ. Trebellianica quando ex fructibus extenuetur cum alijs multis, de quibus in ſummario.

TARRACONEN. SACRISTIAE.
Veneris 14. Maij 1677.
ARGVMENTVM LIV.
Attentata dicuntur omnia geſta lite pendente; quando autem ſaluentur prætextu continuationis, & quando ijs dicatur renunciatum, & quomodo purgentur, nùm ſufficiat depoſitum vnius iulij, aut ſequeſtratio poſſeſſionis, & fructuum. Recurſus ad Iudices laicos quando excuſetur.

BONONIEN. CENSVS.
Lunæ 14. Iunij 1677.
ARGVMENTVM LV.
Rota quando diſputet dubia particularia ſuper emergentibus, & quomodo. Regula ſingula quæ non proſunt coniuncta iuuant, in probationibus quomodo intelligatur. Cauthæla Angeli quando ſuffragetur hæredi. Ratio ſemel reddita quandò ſuffragetur cum alijs in eadem deciſione.

LEODIEN. REPRAESENTATIONIS Ad Carceres.
Mercurij 16. Iunij 1677.
ARGVMENTVM LVI.
Elegans eſt hæc deciſio, an & quando dicens falſum teneatur ad damna ex dicta falſitate prouenientia, & diſcuritur qualitas, & eſſentia mendacij, & quale requiratur adhunc effectum.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS.
Lunæ 21. Iunij 1677.
ARGVMENTVM LVII.
Emphiteuſi deuoluta quodnam remedium Do-

Digitized by Google

Domino directo competat. Firmata deuolutione nùm Iudex poſſit in conſequentiam concedere aſſociationem. Emphiteuſis eccleſiaſtica *pro heredibus*, & *ſucceſſoribus* quos comprehendat. Manus mortua an ſit capax illius, vel fructuum. Melioramenta quando deuoluantur cum emphiteuſi, vel reficiantur.

ELNEN. COMMVNITATIS LEGATI.

Veneris 25. *Iunij* 1677.

ARGVMENTVM LVIII.

Confirmatur alia deciſio xxxviij. circa commutationem legati quando non poteſt preſtari eo modo, quo fuit relictum. Qualis impoſſibilitas ad hunc effectum requiratur, & à quo commutatio ſit facienda, & qui in ea ſint vocandi.

RAVENNATEN. BONORVM.

Veneris 25. *Iunij* 1677

ARGVMENTVM LIX.

Annullata tranſactione cum quilibet recuperet quicquid ex ea conſequutus fuit diſcutiuntur non nullæ partitæ hinc inde bonificandæ, nempè alimenta, & veſtiaria in qua ſumma ſint bonificanda, onera cameralia, & communitatiua, cenſuū extinctiones, & nō nulla alia de quibus ibi.

ROMANA VINEAE.

Lunæ 28. *Iunij* 1677.

ARGVMENTVM LX.

De admiſſione poſitionum, & quatenus ſint admittendæ etiamſi probatio poſſit fieri per ſcripturas. Statutum vrbis *lib.* 1. *cap.* 191. quando intret.

BONONIEN. PRIMOGENITVRAE De Ghislerijs.

Lunæ 28. *Iunij* 1677.

ARGVMENTVM LXI.

Remiſſoria conceditur data releuantia in prophanis etiamſi alias conceſſa, dummodo clarius in ſecunda probetur quod fuit in prima deductum.

FANEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 5. *Iulij* 1677.

ARGVMENTVM LXII.

Confirmatur præcedens deciſ. xxvij. & iterum firmatur diuiſionem eſſe adæqualitatem reducendam. Teſtamentū ex præteritione an ſit nullum. Melioramenta quando impediant immiſſionem.

ROMANA HAEREDITATIS De Lanuuijs.

Veneris 3. *Decembris* 1677.

ARGVMENTVM LXIII.

Articuli pro examine in Curia peragendo facillime ſunt admittendi non inſpecta ſaltem rigoroſa illorum releuantia. Donatio, & renunciatio dubia poteſt à donante, & renunciante declarari. Declaratio perſonæ nobilis pro exoneratione conſcientiæ ſub qua deceſſit plurimum attendi debet.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Veneris 10. *Decembris* 1677.

ARGVMENTVM LXIV.

Tranſactio prima per ſecundam an, & quādo noceteur. Solutio in quam cauſam cedat. Euictio quomodo debeatur.

ASCVLANA BONORVM.

Mercurij 19. *Ianuarij* 1678.

ARGVMENTVM LXV.

Sententia lata abſq; citatione vnius ex correis quando ſit nulla in totum, lata contra mortuum an ſuſtineatur, & quando ſcientia mortis, & ex quibus præſumatur. Periti relationi an, & quando ſtandum, & quando præſumatur idoneus; ſuſpectus allegatus an, & quando poſſit procedere, & ex quibus cenſeatur ſuſpicioni renunciatum.

BONONIEN. PRIMOGENITVRAE De Ghislerijs.

Lunæ 24. *Ianuarij* 1678.

ARGVMENTVM LXVI.

Aegidiana quando intret ſubrogatio in locum bonorum fidcicommiſſariorum quid operetur, & quando inducatur. Melioramenta quomodo probentur, & augumentum valoris rei nūm illis ſit tribuendum. Teſtis mendax an probet. Oblatio pretij rei melioratæ quando admittatur aduerſus vindicantem rem ipſam.

TIBVRTINA SERVITVTVM.

Lunæ 14. *Februarij* 1678.

ARGVMENTVM LXVII.

Poſſeſſio ex quibus probetur. Manutentio ad terminos poſſeſſionis datur. Silua ſi pro pluribus ſufficiat poteſt diuidi in præiudicium habentis Ius lignandi.

ROMANA DOTIS.

Veneris 11. *Martij* 1678.

ARGVMENTVM LXVIII.

Apparet ex ipſo ſummario.

SENOGALLIEN. HAEREDITATIS.

Vener. 11. *Martij* 1678.

ARGVMENTVM LXIX.

Remiſſoria ad probandam læſionem bonorum in tranſactione dimiſſorum conceditur data releuantia, etiam ſi alias ſuper eiſdem fuerit factum examen, & publicata

cata

cera dicta teſtium, & quomodo id procedat.

LEODIEN. ELECTIONIS.
Veneris 18. Martij 1678.
ARGVMENTVM LXX.

Electio ſi fieri debeat infra certum tempus poteſt capitulum vnum ex diebus in dicto tempore exiſtentibus determinare. Contemptus an electionem annullet, & quis de eo poſſit dare, & quando cenſeatur remiſſus. Abſens quando ſit expectandus, aut vocandus. Electio abſque ſpecificatione nominum eligentiũ quando ſit nulla. Inſtrumentum vnum deducens an, & quando aliud plenius, & melius poſſit deducere.

GERVNDEN. CANONICATVS.
Mercurij 23. Martij 1678.
ARGVMENTVM LXXI.

Sumas ex ipſo ſummario.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.
De Maluctijs.
Lunæ 28. Martij 1678.
ARGVMENTVM LXXII.

Perito tertio ex officio electo ſtandum maxime ſi ab eius relatione non fuerit reclamatum. Immiſſio nũm valeat ex detractionibus retardari quando immiſſio petitur contra poſſidentes ex Iuribus hęredum grauatorum, & quando ex fructibus detractiones ſint conſumptæ.

FERENTINA CENSVS.
Lunæ 28. Martij 1678.
ARGVMENTVM LXXIII.

Cenſus an, & quando dicatur potiùs retrouenditus, quam cæſſus, maxime ſi id fiat à Procuratore conſtituto, & cenſus erat Pupilli. Attentata an & quando ſint geſta poſt appellationem interpoſitam ex vi connexitatis cauſarum.

BONONIEN. PRIMOGENITVRAE.
De Ghislerijs.
Veneris 22. Aprilis 1678.
ARGVMENTVM LXXIV.

Tota deciſio verſatur circa probationem melioramentorum, & in ea diſcutiuntur probationes ſtatus antiqui, medij, & pręſentis ad melioramenta dignoſcenda deductæ, & aliqua circa teſtiũ probationes.

CIVITATIS CASTELLANAE CENSVS
Veneris 29. Aprilis 1678.
ARGVMENTVM LXXV.

Dos voluntarie aucta à Tutrice pro Pupillo nũm debeatur. Aditio matris an, & quomodo probetur.

BONONIEN. PECVNIARIA.
Lunæ 2. Maij 1678.
ARGVMENTVM LXXVI.

Tranſactio in dubio ſeruanda, & qualiter pro ea reſpondendum. Cæſſio pro minori prætio reportata, an valeat ita vt totum poſſit exigi ad explanationem textus *in l. per diuerſas & l. Ab. Anaſtaſio C. mandati.* Solutio in duriorem cauſam de Iure ceſſiſſe præſumitur, & hæc præſumptio quando procedat, & quomodo excludatur.

CALAGVRITANA BENEFICII
De fuen maior.
Mercurij 4. Maij 1678.
ARGVMENTVM LXXVII.

In beneficijs diæceſis Calagurritanæ dignior præferri debet, ideoque diſcutitur quis nam talis dicatur.

ANCONITANA FIDEICOMMISSI.
De Fatiolis.
Veneris 13. Maij 1678.
ARGVMENTVM LXXVIII.

Ad immiſſionem obtinendam in remedio *l. final. C. de Edict. diu. Adr. toll.* requiritur poſſeſsio Teſtatoris vſque ad obitum, ideo diſcutitur in pręſenti deciſione quatenus per teſtes talis poſſeſſio probetur quando penes alium ex ipſa aſſertione teſtatoris probatur adeſſe; & varia circa teſtium dicta, & exceptiones deducuntur. Probationes an, & quando coniungantur. Et poſſeſſio Teſtatoris in eodem loco quando faciat pręſumere bona in eodem à filijs poſſeſſa ab ipſo prouenire. Detractiones quando efficiantur illiquidæ ad effectum impediendi immiſſionem fideicommiſſario.

ROMANA CENSVVM.
Lunæ 16. Maij 1678.
ARGVMENTVM LXXIX.

Cenſus extinctio an dicatur recte facta ſi citatio ad recipiendum fuerit reproducta lapſo bimeſtri diſdictæ ex impedimento Sedis vacantis, & depoſitum fuerit factum pariter bimeſtri elapſo, & quando quis excuſetur, & an ipſa citatio deſeruire poſſit pro diſdicta.

PRATEN. PAROCHIALIS.
Veneris 3. Iunij 1678.
ARGVMENTVM LXXX.

In Parochialium collatione requiritur concurſus ex Bulla *B. Pij V. 33. & ex S. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de Reformat. cap. 18.* ideò eleganter diſcutitur an illius omiſſio pręiu dicet

indicet Patronis in Parochialibus de Iurepatronatus, & quid ipſi teneantur agere, vt deuolutionem euitent.

CERVIEN. BONORVM.

Mercurij 8. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXI.

Ineſt ſummario.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI. De Linis.

Lunæ 13. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXII.

Matrimonium contractum corã alio, quam proprio Parocho eſt nullum,& ex eo nec puratiuum inſurgit matrimonium.

CAESARAVGVSTANA PENSIONIS.

Lunæ 20. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXIII.

Non eſt neceſſarium.

MONTIS FALISCI CENSVS.

Lunæ 20. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXIV.

Capias ex ſummario.

ROMANA FRVCTVVM DOTIS.

Mercurij 22. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXV.

Statutum Vrbis *lib.* 1. *cap.* 137. intrat in dote conſtituta in Vrbe etiamſi contrahentes ſint forenſes, dummodo ibi matrimonium debeat durare, & domicilium ibi habeant, & ad eius formam debentur fructus in reſtitutione dotis. Mater Tutrix filiorum an poſſit petere fructus ſuæ dotis ſi fuerit negligens in ſibi ſoluendo.

VITERBIEN. FIDEICOMMISSI.

Mercurij 22. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXVI.

Capias ex ſummario.

ROMANA VINEAE.

Lunæ 27. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXVII.

Diſcutitur Regula *textus in l. Emptorem* 9. *C. locati* an ſucceſſor ſingularis teneatur ſtare locationi, & quid in Creditore, qui ſucceſſit per ſubhaſtationem in re ſui debitoris per Iudicem ex officio locata per modum prouiſionis, & quando dicatur tacitè acceptata ipſa locatio per proceſſum ad vlteriora in deliberatione cum clauſulis præſeruatiuis affictus per Iudicem interpoſitis. Aſſignatio ad exigendum an transferat dominium.

ROMANA VINEAE.

Lunæ 27. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXVIII.

Manutentio conceditur conductori durante locatione.

COLONIEN. CANONICATVS.

Lunæ 27. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM LXXXIX.

Canonicatus, qui conferri debet magiſtro, aut Doctori an requirat actualem gradum, an verò ſufficiat ex poſt interuenire, & quid in hoc faciat obſeruantia. Item an requiratur ætas habilis ad ſacerdotium infra annum, ſeu ſacerdotium actuale. Incompatibilium adeptio quando inducat vacationem ita vt debeatur colitiganti ſubrogatio.

COLONIEN. CANONICATVS.

Lunæ 27. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM XC.

Poſſeſſio anterior eſt manutenenda, poſterior an attendatur.

FOROLIVIEN. MAIORATVS.

Lunæ 27. *Iunij* 1678.

ARGVMENTVM XCI.

Fideicommiſſum in vna linea ingreſſum nõ debet ab ea egredi, donec linea non ſit perfectè euacuata, & ex quibus verbis perpetuitas fideicõmiſſi inducta cenſeatur cum alijs,de quibus in Summario.

NEAPOLITANA HAEDIFICII.

Veneris 1. *Iulij* 1678.

ARGVMENTVM XCII.

Regula *l. Altius C. de Seruit. & Aqua* concedens cuique vſque ad cælum ædificare nùm habeat locum ſi luminibus Chori Eccleſiæ officiat ædificium, vel ſufficiat ſpatium pragmaticæ Ciuitatis Neapolitanæ, aut legale intercedere, vel lumen aliunde haberi poſſe.

BONONIEN. ASSOCIATIONIS.

Veneris 1. *Iulij* 1678.

ARGVMENTVM XCIII.

De ſtatuto Bononiæ faciente rem iudicatam poſt duas ſententias conformes. Retentio pro dote nùm detur nepti in bonis Aui quando non adeſt fideicommiſſum, & de differentia inter vnum, & alium caſum.

ROMANA SALVIANI.

Veneris 1. *Iulij* 1678.

ARGVMENTVM XCIV.

Euictio nùm debeatur ei, qui euictionem promiſit, quando prætenditur ex Iure ſuperuento.

BONONIEN. ASSOCIATIONIS.

Sabathi 26. *Nouembris* 1678.

ARGVMENTVM XCV.

Bona Aui non ſunt obligata, & hypothecata pro dotibus neptum quando bona tran-

tranſiuerunt abſq; fideicommiſſo in Patrem,& Creditores eius præferuntur eius filijs:Secùs tamen eſt, quando adeſt fideicommiſſum,& ratio differentiæ vtriuſque caſus enucleatur.

TARRACONEN. SACRISTIAE.
Lunæ 28. *Nouembris* 1678.
ARGVMENTVM XCVI.
Confeſſio quando probet: In fructuum reſtitutione cuius temporis valor inſpici debeat. Expenſæ an detrahendæ ex valore fructuum, & quæ, & alia de expenſarum iudicialium taxatione cum alijs in ſummario contentis.

BONONIEN. PECVNIARIA.
Lunæ 5. *Decembris* 1678.
ARGVMENTVM XCVII.
Nouatio primi actus ex ſecundo quando inducatur. Denunciatio litis, & moleſtiarum quando ſit neceſſaria. Solutio in quam cauſam cædat, cum alijs in ſummario collectis.

CERVIEN. BONORVM.
Lunæ 12. *Decembris* 1678.

ARGVMENTVM XCVIII.
Inueſtitura ſecunda num dicatur alterata, & diuerſa a prima ſi fiat in ea mentio diuerſæ ſummæ canonis, & diuerſorum pactorum, & quid operetur relatio ad antiquas, & an tempus petendarum renouationum ſit de ſubſtantia, itaut illius immutatio vitiet cum alijs quæ videre potes in ſummario.

ROMANA ASSECVRATIONIS.
Lunæ 12. *Decembris* 1678.

ARGVMENTVM XCIX.
Aſſecuratio qualiter fiat ſuper cambio contracto ſuper naui, & an requiratur pecuniarum oneratio, & excedere valorem quando dicatur. De probatione naufragij, & illius caſus. Barattaria ſemper intelligitur excluſa, & qualiter probanda ſit.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.
De Maluetijs.
Veneris 13. *Ianuarij* 1679.
ARGVMENTVM C.
Immiſſio non retardatur fideicommiſſario a Creditoribus hæredum grauatorum pro indiuiſo, & ſi ſint poſteriores dotibus non poſſunt retinere bona libera illorum, ſed prius ex illis dotes ſunt detrahendæ, & ſufficit fideicommiſſario, vt offerat bona illis tangentia, non creditum.
CORDVBEN. BENEFICII.
Veneris 13. *Ianuarij* 1679.
ARGVMENTVM CI.
Nuncius Hiſpaniarum quomodo procedere debeat in collatione beneficiorum. Narratiua valoris quomodo probanda, & an iuuet narratiua partis.
PRATEN. PAROCHIALIS.
Lunæ 23. *Ianuarij* 1679.
ARGVMENTVM CII.
Omiſſio concurſus in Parochialibus de Iurepatronatus eccleſiaſtico quando Patrono præiudicet, vel non, & quid Patronus teneatur agere, vt ei omiſſio non præiudicet.
FAVENTINA PENSIONIS.
Veneris 27. *Ianuarij* 1679.
ARGVMENTVM CIII.
Penſio reſeruata cum clauſula *dummodo remaneant centum &c.* quando ſit nulla in totum ob clauſulæ non verificationem, & quãdo releuetur penſionarius ab onere verificationis;vel quando ſit reducẽda.
MACERATEN. CANONICATVS.
Lunæ 13. *Martij* 1679.
ARGVMENTVM CIV.
Conditio quod reſignans habeat aliunde viuere in reſignatione appoſita a quo poſſit opponi, & ex quibus dicatur iuſtificata. Idoneitas reſignatarij ex quibus probetur.
REATINA ALIMENTORVM.
Veneris 21. *Aprilis* 1679.
ARGVMENTVM CV.
Alimenta, & ſumptus litis debentur Pauperi fouenti bonum Ius, ideò de vtriuſque requiſiti probatione agitur in præſenti deciſione.

F I N I S.

DECI-

Digitized by Google

DECISIONES
SACRAE ROTAE ROMANAE
CORAM
R. P. D. FAELICE DE VBAGO
EIVSDEM ROTAE AVDITORE.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 3. Decembris 1674.

ARGVMENTVM.

DAmna, & Intereſſe an, & quando debeantur pro liberatione à moleſtijs, & quid in ijs veniat. Hæres grauatus an, & quando per confeſſionem Fideicommiſſo valeat præiudicare ad declarationem *textus in leg. ante reſtitutam 104. ff. de ſolution.* Confeſſio ſimulata, aut ſuſpecta ex quibus reddatur, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus apparet.*
2 *Venditor, & eius hæredes tenentur liberare Emptorem à moleſtijs alias ad damna.*
3 *Obligatio cameralis continet promiſſionem damnorum, & intereſſe.*
4 *Intereſſe cenſus dicitur ipſa ſors cum fructibus, & liquidatur ex ipſo inſtrumento.*
5 *Denunciatio moleſtiarum ſufficit, vt quis poſſit agere de euictione, & pro damnis.*
6 *Maximè ſi damna proueniant ex Iudicio denunciato.*
7 *Cenſus inter ſtabilia computatur.*
8 *Et id quod loco cenſus ſuccedit.*
9 *Hæres grauatus non poteſt per confeſſiones fideicommiſſum ſubuertere, &* nu. 12. *Amplia ſi adſit ſuſpicio ſimulationis, vt* num. 13.
10 Textus in leg. ante reſtitutam 104. ff. de ſolution. *loquitur de eo, qui exegit, non qui gratis remiſit*, & num. 11.
11 *Confeſſio de recepto eſt gratuita remiſſio, & ſapit donationem.*
14 *Regulariter non probat veram ſolutionem contra tertium.*
15 *Amplia ſi ex circumſtantijs reddatur ſuſpecta.*
16 *Solutiones minutatim factæ de ſumma ingenti arguunt inueriſimilitudinem, & ſimulationem.*
17 *Confeſſio inueriſimilis redditur ſuſpecta.*
18 *Confeſſio eſt ſuſpecta ſi ſolutiones ſint factæ in pluribus vicibus, & nulla adſit quietantia.*
19 *Amplia ſi ſummæ ſint conſiderabiles, & ſoluens ſit ſolitus reportare quietantias de ſummis minoribus.*
20 *Confeſſiones decoctorum ſunt ſuſpectæ, & non probant.*
21 *Confeſſio præſumitur facta recepta parua ſumma, ſi quis ſit ſolitus id facere.*

Digitized by Google

22 *Suſpicio falſitatis in ciuilibus ſufficit, vt tollatur fides confeſſioni.*
23 *Et ſufficit vnica præſumptio.*
34 *Coniecturæ fortiores præualent.*

DECISIO I.

HIeronymus Mignanellus Domum emptam à R. P.D. Vitelleſco vendidit Benotio cum expreſſa promiſſione euictionis, & liberationis à quacumque moleſtia. Eadem autem Domo poſtea ſubhaſtata, & deliberata Catalono iſte ex pręcio ſoluit ſc. 4000. Creditoribus Benotij, & reſiduum depoſuit ad effectum inueſtiendi pro ſui ſecuritate prout fuit ſubſequenter inueſtitum in cenſu ſimilis ſummæ impoſitum per ipſummet Catalonum fauore Petri Creſcij qui interim Benotio ſucceſſerat.

Verùm idem Catalonus cum poſteà paſſus fuerit in Domo moleſtias, eaſque intimauerit Ioanni prædicti Petri hæredi, & iſte Hieronymo Mignanello, & nemo ipſum liberauerit, obtinuit iudicialiter declarari Cenſum præfatum fuiſſę cum damnis, quæ paſſus erat compenſatum, & ita extinctum.

Hinc Mazzeſcus Donatarius Io: Baptiſtæ Creſcij vltimo loco ad fideicommiſſum per dictum Petrum relictum vocati, & cuius fauore tanquam cauſam habentis à Benotio vigebat præfata promiſſio Hienymi Mignanelli de liberando à quacumque moleſtia ſuper Domo egit contra Mignanellos eiuſdem Hieronymi hæredes pro damnis, & intereſſe, & obtinuit per ſententiam R. P. D. mei Rondinini ipſos condemnari in ſcutis mille pro capitale Cenſus præfati, nec non ad ſolutionem fructuum eiuſdem à die 19. Ianuarij 1637. vſque ad dicti capitalis reſtitutionem.

Appellarunt Mignanelli, & commiſſa mihi cauſa dedi dubium An ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & Domini pro confirmatione reſponderunt.

Validitas enim non fuit in dubium reuocata, dum reſultat ex reuolutione Proceſ-
1 ſus, † in quo apparet fuiſſe ſeruata omnia ad illam neceſſaria *iuxta deciſionem Cæputaquen. 260. par. 2.*

Iuſtitia verò viſa fuit ex eo reſultare, quod cum Mignanelli tanquam hæredes Venditoris tenerentur liberare Domum à quacumque moleſtia, & licèt interpella-
2 ti, id non fecerint † vtique tenentur ad omnia damna, & intereſſe, tàm ex Iuris diſpoſitione *l. ſi venditione 60. l. euicta re 75. la ſeconda ff. de euict.* cum concordañ relatis per *Rot. in deciſ. 330. num. 1. par. 10. recent.* quàm etiam ex dicto pacto iuncta præſertim obligatione Camerali
3 ipſorum damnorum, & intereſſe † promiſſionem continente. *Rot. poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 97. num. 5. & poſt Zacchiam de Obligatione Camerali deciſ. 216. num. 5. & deciſ. 217. num. 18. & coram Eminentiſſimo Ottobono dec. 269. num. 1.*

Et dùm hæredes Benotij emptoris cauſa dd. moleſtiarum amiſerunt Cenſum meritò fuerunt condemnati Mignanelli reſtitue-
4 re capitale, † & ſoluere fructus, quia hoc eſt intereſſe clarum, & liquidum amittentis Cenſum. *Cenc. de Cenſ. quæſt. 19. num. 45. Adden. ad Gregor. deciſ. 564. num. 5. Rot. deciſ. 77. num. 2. par. 2. rec. & deciſ. 216. num. 6. poſt Zacchiam de Obligatione Camerali.*

Non obſtat, quod eadem damna non fuerint ſpecificè, & præcisè Mignanellis intimata, quia dum eis denunciatæ fuerunt moleſtiæ ſuper Domo iudicialiter illatæ,
5 † hoc ſufficit ad effectum vt agi poſſit de euictione, & pro damnis indè ſequutis. *Mangil. de euiction. quæſt. 3. num. 2.* maximè dum agitur de damnis illatis in eo-
6 dem iudicio denunciato, † quod eos afficit non ſecus, ac ſi ſententiæ latę eſſent ipſis citatis *l. ingenuum 25. ff. de Statu Hominum Dec. conſ. 242. num. 7. Grat. diſcept. 67. nnm. 24. Rot. rec. deciſ. 390. nu. 8. & 10. par. 5. & deciſ. 293. num. 19. par. 12. coram Seraph. deciſ. 1283. num. 3. & coram Arguell. deciſ. 17. num. 32.*

Nec obſtat, quod Io. Creſcius faſſus fuerit eadem damna recepiſſe à R. P. D. Vitelleſco Mignanellorum Auctore, cumque de illis quietauerit, quia cùm Cenſus eſſet ſuppoſitus fideicommiſſo inducto per Petrum, cuius fauore fuit impoſitus,
7 quamuis ad ſtabilia reſtricto, † quia Cenſus inter ſtabilia computatur. *Gabriel. conſ. 141. num. 18. lib. 2. Burat. deciſ. 580. nu. 8. Celſus deciſ. 299. num. 2. & 3.* eodem modo illi ſuppoſita erant præfata damna,
8 & intereſſe, † cenſus loco ſuccedentia *l. ſi controuerſia 9. & l. cum quæſtio 17. &*

l. cum

Digitized by Google

l. cum ſucceſſores 23. *C. de euict. Merlin. de pignor. lib.* 2. *quæſt.* 51. *num.* 41. *Gait. de Credit. cap.* 4. *numer.* 1410. *&* 1411. *Surd. deciſ.* 306. *num.* 7. *& ſeqq.* & proptereà non potuerunt ita liberè per eum remitti mediante ſimplici confeſſione de recepto, & quietantia cum non ſit libe-
9 rum † hæredi grauato per ſimiles actus fideicommiſſum ſubuertere *l. fin.* §. *ſed quia C. com. de legat.*

In nihilo refragante, quod *Textus in l. ante reſtitutam* 104. *ff. de ſolut.* admittat liberationes factas ab hærede grauato ante
10 hæreditatem reſtitutam,† quia iſte Text. loquitur de eo, qui exegit, non de eo, qui gratis remiſit, vt habetur in verbis ibi: *ſolutiones, & liberationes*, & ad ipſam legem præcisè docet *Baldus* in principio cum qua doctrina conſonat in effectu altera *Bartoli* qui ibid. dicit eamdem legem procedere in alienatione neceſſaria; non autem inuoluntaria, quam ſequuntur alij adducti per *Grat. diſcept.* 636. *num.* 8. & in fortioribus terminis *Ceſar. de Afflict. controu. Iur. cap.* 2. *num.* 24. *Noguerol. alleg.* 40. *num.* 18. & ſic prædictus Text. non applicatur in caſu præſenti vbi Io: fecit ſimplicem confeſſionem de recepto,
11 † quæ eſt gratuita, & voluntaria remiſſio, & ſapit naturam donationis *Accolt. Aret. conſ.* 4. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 2. *verſic. eſt enim Ciriac. Controu.* 329. *num.* 56. *&* 57. *Surd. deciſ.* 229. *num.* 24. *verſic. & mouentur prædicti Rot. coram Celſo deciſ.* 184. *num.* 5. & in ſpecie, quod hæres graua-
12 tus non poſſit facere confeſſionem † de recepto, per quam ſubuertatur fideicommiſſum *Pariſ. conſ.* 52. *num.* 41. *lib.* 2. *Peregrin. de fideicom. art.* 42. *num.* 83. *poſt principium Fuſar. de ſubſt. quæſtion.* 532. *numer.* 24.

Quod, & certius procedit vbicumque talis confeſſio non vacat prorſus omni ſuſpi-
13 cione ſimulationis, † & fraudis iuxta latè tradita per *Peregrin. de fideicommiſſis art.* 40. *num.* 50. quem ſequitur *Noguerol. alleg.* 40. *num.* 18. & admittunt etiam *Caſanat. conſ.* 9. *num.* 38. *& Giurb. deciſ.* 79. *num.* 44. *verſic. maximè*, qui in con-
14 trarium allegabantur, & eſt regulare, † vt confeſſio de recepto non probet veram ſolutionem contra tertium, *Nat. conſ.* 438. *num.* 9. *verſic. poteſt & aliter Rot. coram Andr. dec.* 53. *n.* 4. *&* 5. & eo certius ſi ex
15 coniecturis, & circumſtantijs † reddatur ſuſpecta *Mantica de tacit. lib.* 11. *tit.* 20. *num.* 35. *verſic. de in iudicijs, & ſeq. Burat. deciſ.* 108. *num.* 6. *verſic. prædicta Merlin. deciſ.* 419. *num.* 12.

Similes ſuſpiciones ponderarunt Domini in hoc inſtrumento confeſſionis dùm primo viſum fuit R. P. D. Vitelleſchum ſoluiſſe in pluribus vicibus, & ſummam magnam aſcendentem ad ſc. 1077. minutatim in-
16 uerisimilitudinem quamdam deducere,† & proinde arguit ſimulationem. *Grat. dicta diſcept.* 636. *num.* 11.

Secundo ex eo, quod R. P. D. Vitelleſchus prætendebat non teneri ſoluere, & tamen litem in ſe ſuſcepit hodierno *Summario Caroli num.* 8. & ſubſtinuit, vndè prorſus eſt inuerſimile, quod interim ſponte ſoluerit, & ex tali inuerisimilitu-
17 dine † redditur valde ſuſpecta confeſſio. *Grauet. conſ.* 175. *num.* 5. *Decian. conſ.* 62. *num.* 72. *lib.* 3. *Tiraquell. in l. ſi vnquam in præfat. num.* 40. *Rot. deciſ.* 239. *num.* 12. *part.* 4. *tom.* 2. *rec.*

Tertio, quia confeſſio dicit ſolutionem fuiſſe factam in pluribus vicibus, & tamen R. P. D. Vitelleſchus nullam reportauit
18 quietantiam prout veriſimiliter feciſſet,† ſi verè ſoluiſſet, vnde oritur coniectura contra veritatem confeſſionis. *Merlin. deciſ.* 419. *num.* 10. *Rot. deciſ.* 239. *num.* 11. *&* 12. *par.* 4. *tom.* 2. *rec.* fortius dùm ſummæ erant in quantitate valde conſi-
19 derabili, & conſtat eum conſueuiſſe † quietantias reportare de ſolutionibus valde minoribus. *Anchar. conſ.* 64. *num.* 2. *ad med. verſic. & maxime quia Grat. diſcep.* 570. *num.* 31. *Rot. coram Merlino deciſ.* 195. *num.* 1. *coram Ludouiſio deciſ.* 253. *num.* 1. *coram Celſo deciſ.* 184. *num.* 7. *& poſt Salgad. in laberint. Credit. deciſ.* 22. *num.* 9. *&* 10. *& in recentioribus deciſ.* 239. *num.* 13. *par.* 4. *tom.* 2.

Quarto, quia Io: erat decoctus, vel ſaltem valde obæratus *Summario Mazzeſchi nu.* 8. *vſque ad* 13. ſimiliumque Hominum
20 † confeſſiones ſemper reputantur ſuſpectæ, & non probant *Noguerol. alleg.* 7. *num.* 24. *Capiciolatr. deciſ.* 133. *num.* 20. *Merlin. dec.* 543. *num.* 10.

Quinto, quia idem Ioannes ſolitus erat ſimiles ſuos debitores magnæ quantitatis recepta aliqua parua ſumma quietare, & liberare *Summario Mazzeſchi num.* 15. *&*
21 16. vndè oritur ſuſpicio, † quod idem fecerit R. P. D. Vitelleſco. Non autem

verè ſummam confeſſatam receperit ex ratione *text. in leg. non omnes* 10. §. *à barbaris ff. de re militari Rot. deciſ.* 179. *num.* 21. *par.* 4. *tom.* 2. *rec. & Gramat. deciſ.* 76. *num.* 27.

Et hæc omnia non de per ſe, ſed ſimul conſiderata quatenus ſimulationem, & falſitatem confeſſionis apertè non conuincant ſaltem operantur de ea ſuſpicari poſſe, quod ſufficit ex ſupra citatis. Regulare etenim eſt, quod in Ciuilibus ſo-
22 la ſuſpicio falſi tollat fidem confeſſioni,† & idem operetur, ac ipſa falſitas. *Caſtren. in l. iubemus num.* 2. *C. de probat. Aychar. conſ.* 173. *num.* 8. *Rot. coram Merlin. deciſ.* 419. *num.* 12. Immò ſufficere vnicam
23 † præſumptionem probat. *Crauettus.conſ.* 997. *num.* 17. *lib.* 6.

Nec talis ſuſpicio remoueri poteſt ex nobilitate, alijſque qualitatibus perſonæ R. P. D. Vitelleſchi, quia ipſe non fecit confeſſionem, nec conſtat, quod ſciuerit eam fuiſſe fraudolentam, & inperniciem vocati ad fideicommiſſum factam, & idcò non procurandam: in omnem vero caſum coniecturæ veritatis, quæ ex ſimilibus qualitatibus perſonalibus oriri poſſent
24 prædictæ contrariæ † præualerent, vt alias ſenſit. *Rota in deciſ.* 239. *num.* 20. *verſic. ad quintam part.* 4. *tom.* 2. *rec. & coram Celſo deciſ.* 184. *num.* 13. *& coram Ludouiſio deciſ.* 247. *num.* 3.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

LEODIEN. CANONICATVS.

Lunæ 14. *Ianuarij* 1675.

ARGVMENTVM.

Impetrans beneficium certo modo ob non publicationem, vel non captam poſſeſſionem infrà nouem menſes tenetur omnia concludenter iuſtificare, & tenetur ſeruare etiam ipſe Impetrans omnia requiſita Bullæ. Diligentiæ factæ ad effectum obtinendi poſſeſſionem an excuſent, & poſſeſſio qualis debeat eſſe ad illuſtrationem Bullæ 85. ſan. me. Gregorij XIII. De vi clauſularum *ſi ità eſt Dummodo &c. Amoto &c.* cum alijs de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* Arbitrio Rotæ *relaxat rigorem Iuris æquitate ſuadente, alias idem importat, ac clauſula* prout de Iure.

2 *Litteræ Apoſtolicæ certo modo obtentæ non habent de Iure viam executiuam contrà alium prouiſum Apoſtolicum.*

3 *Clauſulæ* ſi ità eſt, dummodo &c. amoto &c. *faciunt Executorem mixtum, & illius ſententiam reddunt appellabilem vide* num. 4. & 5.

4 *Per Collationem Canonicatus acceptatam, etiam ante adeptam poſſeſſionem Ius acquiritur.*

5 *Prouiſus Apoſtolicus, ob cuius tituli defectum gratia certo modo impetratur dicitur legitimus contradictor.*

6 *Prouiſus impeditus à Capitulo poſſeſſionem beneficij capere habetur pro poſſeſſore.*

7 *Litteræ certo modo expeditæ, vt retardentur ſufficit validitatis, & Iuſtitiæ aliqua turbiditas.*

8 *Clauſula* ſi ità eſt *requirit verificationem narratorum ibi tata parte.*

9 *Impetrans beneficium ob non factas publicationes, & non adeptam poſſeſſionem infrà nouem menſes, tenetur hanc narratiuam iuſtificare.*
Fundamentum gratiæ eſt iuſtificandum ibidem.

10 Conſtitutio 85. Gregorij XIII. *priuans beneficio non capientes poſſeſſionem infra nouem menſes intelligitur contra negligentes.*

11 *Et pro illius adimplemento ſufficiunt diligentiæ*, & nu. 15.

12 *Debent tamen tunc præſentari litteræ Executori cui ſunt directæ*, & nu. 18.

13 *Vicarius per Epiſcopum citra montes deputatus dicitur Vicarius, vltra vero dicitur Officialis.*

14 *Confeſſio non poſſidendi eſt dubia an intelligatur de actuali, vel ciuili.*

16 *Impetrans certo modo, tenetur ipſe quoque infrà nouem menſes publicare, & poſſeſſionem capere, aut facere diligentias.*

17 *Et ſi non probet hæc adimpleuiſſe non meretur executionem ſuæ prouiſionis.*

18 *Poſſeſſio infra nouem menſes capienda de beneficio ex* Conſtitut. 85. Gregorij XIII. *debet eſſe in vim mandati Iudicis executorialis.*

19 *Et debet capi conuocato Capitulo ad ſonum campanæ iuxta ſtilum loci.*

20 *Moni-*

20 *Monitorium ſuper executione litterarum Apoſtolicarum reſoluitur in ſimplicem citationem, quando quis eſt citandus, nec facit ſtatum legitimæ poſſeſſionis.*

DECISIO II.

CAnonicatum Sancti Martini Leodien. de quo fuit prouiſus à Sede Apoſtolica Carolus 1. Septemb. 1672. impetrauit certo modo 5. *Kalend. Aug.* 1673. Aegidius, qui litteras expeditas præſentauit Executori, & obtinuit ſententiam pro ipſarum executione. Hinc commiſſa mihi cauſa per Signaturam, cum clauſula parito arbitrio Rotæ, de more dedi dubium. An intret arbitrium pro retardatione executionis ipſarum litterarum, & affirmatiuè per Dominos reſponſum fuit.

Clauſula enim *arbitrio Rotæ* licet relaxet ri-
1 gorem Iuris, † attamen procedit æquitate ſuadente, alias nil aliud importat, quam clauſula *prout de Iure Loter. de re benef. lib. 3. quæſt. 11. num. 122. Seraph. deciſ. 29. num. 4. & deciſ. 1429. num. 1.*

Cum itaque litteræ certo modo obtentæ
2 non habeant de Iure † viam executiuam contra alterum prouiſum Apoſtolicum, ſed Iudicio ordinario ſint dirigendæ. *Seraph. deciſ. 1471. num. 2. Buratt. deciſ. 529. num. 6. Rot. deciſ. 701. num. 2. in fin. par. 2. rec. & in Monaſterien. Canonicat. 10. Decemb. 1669. cor. Reuerendiſſ. D. meo Ottallora Præſide Granatenſi*, æquitas non ſuadet, quod in præiudicium Caroli admittatur via executiua litteris AEgidij certo modo impetratis. Eoque magis quia ipſæ litteræ continent Clauſulas *ſi ita eſt*, &c. *dumodo* &c. *amoto* &c.
3 quæ dum faciunt † executorem mixtum illius ſententiam reddunt appellabilem. *Rot. coram bon. me. Celſo deciſ. 121. num. 4. & 6. & Bichio deciſ. 339. num. 19. ac Peuting. deciſ. 229. num. 1. & 2.*

Non ſubſiſtit concluſionem procedere, quando adeſt legitimus Contradictor, qui actu Canonicatum poſſideat, non è contra; Quoniam cum Ius in re acquiratur per Collationem Canonicatus ac-
4 ceptatam, † etiam antè adeptam poſſeſſionem. *Garz. de benef. par. 4. cap. 2. nu. 1. Rebuf. in prax. ſuper regul. de non tollen. Iur. quæſit. Gloſ. 6. num. 38. Couar. reſol. lib. 3. cap. 16. num. 3. & 5. & Rota coram Merlin. deciſ. 329. num. 3.* Quotieſcumque agitur de exequenda impetratione, certo modo obtenta vti fundata in defectu tituli alterius non poteſt dubitari quin ipſe ob cuius tituli defectum noua gratia impetratur, ſit legitimus Contradictor ad
5 defendendum Iura † propria ſuper validitate ſui tituli, & inualiditate tituli illius, qui certo modo impetrauit *ex text. in c. ſi tibi abſenti 17. de præb. in 6. Emin. Ottob. deciſ. 186. num. 11. & in rec. deciſ. 142. num. 7. part. 5.*

Imo licet Carolus non doceat de actuali poſſeſſione, quæ oritur ex inſtallatione in Choro, & perceptione fructuum, attamen cum fuerit impeditus à Capitulo ratione ſtatuti præcipientis non dari nouis prouiſis poſſeſſionem actualem, niſi poſt annum à die primæ petitionis *Sum. Caroli num. 2.* nihilominus ad impetrandam executionem litterarum Prouiſi certo modo dicitur poſſeſſor poſſeſſione Ciuili, quæ ex ſola ſua petitione de quà in-
6 ferius dicetur † reſultauit renuente Capitulo in traditione actualis. *Rot. coram Merlin. deciſ. 229. num. 3. & coram Caualer. deciſ. 359. num. 4. in Aurien. Præpoſitura 18. Aprilis 1608. coram Bonon. & in Leodien. Præpoſitura Sancti Ioannis 17. Ianuarij 1611. coram Lancellot.* & quod in his terminis poſſeſſio actualis habeatur pro capta. *Leo in theſaur for. Eccleſ. par. 2. cap. 19. num. 19.*

Et tanto magis inclinarunt Domini pro arbitrio, quia pro retardatione executio-
7 nis † litterarum certo modo ſufficit validitatis, & iuſtitiæ aliqua turbiditas. *Rot. deciſ. 132. num. 1. par. 4. tom. 2. & deciſ. 224. num. 7. part. 8. rec.* In præſenti autem caſu paret de nullitate, & Iniuſtitia ſententiæ executoris reſultantibus ex eo quia litteræ fuerunt commiſſæ cum Clau-
8 ſula *ſi ita eſt*, † quæ facit conditionem requirentem iuſtificationem narratorum citata parte, de cuius intereſſe agitur. *Marcheſan. de comm. ſ. par. 1. cap. 1. num. 81. vol. 1. fol. 222. Rot. coram Celſo dicta deciſ. 121. num. 6.* quod ab Aegidio non fuit obſeruatum.

Impetrauit enim Aegidius ſub prætextu non factæ publicationis à Carolo, & ob non captam poſſeſſionem infra nouem menſes requiſitam per conſtitutionem *ſan. mem. Gregorij XIII.* ſed ipſas narratiuas non
9 inſtificauit, † prout tenetur tanquam fundamentum ſuæ gratiæ. *Rot. dec. 486. num.*

Digitized by Google

num. 2. *& deciſ.* 701. *num.*2. *in fin. par.*3.
deciſ. 305. *num.* 1. *part.* 8. *rec. & coram*
*Roias deciſ.*315. *num.*14. Imo contrarium
apparet dum conſtitutio Gregorij præci-
sè non requirit infra nouem menſes poſ-
ſeſſionem actualem, ſed ſufficientes de-
clarat in caſu legitimi impedimenti dili-
10 gentias pro ipſa poſſeſſione habenda,& †
pænam priuationis beneficij ſimpliciter
contra ipſos negligentes in curanda poſ-
ſeſſione imponit ex verbis ibi: *& ſi pro-*
pter litem, aut aliud legitimum impedimen-
tum nequiuerint.

De diligentijs Caroli pro habenda poſſeſ-
ſione patet ex mandato de immittendo
relaxato per Vicarium Leodien. executo-
rem ſuarum litterarum ipſius *Sum.num.*3.
ex præſentatione ipſius mandati conti-
nentis expreſſum præceptum, vt poſſeſ-
ſio aſſignaretur facta Capitulo, à quo
11 mandatum præceptum, & petitio † fue-
runt habita pro inſinuatis, & proinde re-
ſultat adimplementum conſtitut. Grego-
rianæ ex deductis per *Merlin. deciſ.* 329.
*num.*14. *&* 15.

Nec dicatur, quod diligentiæ prædictæ non
ſint habendæ in conſideratione, eo quia
mandatum de immittendo non fuerit re-
laxatum ab Officiali Leodien. cui litteræ
12 Caroli fuerunt directæ, ſed à Vicario †
contra formam dictæ conſtitutionis Gre-
gorij pręcipientis, vt in caſu impedimen-
ti, & litis litteræ præſententur executori
coram quo inſtadum ſit pro illarum exe-
cutione; nam obiectum tollitur ex facto,
dum Officialis, & Vicarius eandem per-
ſonam conſtituunt, & ſola differentia eſt,
quod citra montes appellatur Vicarius,
vltra verò montes dicitur Officialis ille,
13 qui in munere † officij Vicariatus per
Epiſcopum deputatur. *Barboſ. de poteſt.*
Epiſcopi part. 3. *alleg.* 54. *num.* 25. & ma-
gis clare *Ferret. de abuſ. libr.* 3. *cap.* 4.
numer. 13.

Ex quibus ſequitur non obſtare quod Ca-
rolus emiſerit in mandato procurę con-
feſſionem non poſſidendi; nam quidquid
14 ſit an intellexerit de poſſeſſione † actua-
li, vel etiam de Ciuili, quæ ex ſupradi-
ctis negari non poterat obiectum tollitur,
dum conſtitutio Gregorij, vbi proceſſus
impeditur poſſeſſionem actualem non re-
15 quirit, ſed ſolum diligentias † pro ipſa
conſequenda. *Merlin. dicta deciſ.* 329.
num. 15. *& Rot. in Zamoren. & alijs re-*
lat. per Garz. de beneſ. part. 11. *cap.* 3. *nu.*
320. *& ſeq.*

His accedit, quod Conſtitutio non ſolum
requirit iuſtificatione narratorum, verum
etiam quod impetrans certo modo tenea-
tur infra dictum tempus nouem menſium
publicare, & poſſeſſionem legitimè ap-
16 prehendere, ſeu in caſu impedimenti †
diligentias facere pro ipſa poſſeſſione ca-
pienda penes executorem literarum, vt
ex ipſa Conſtitutione §. 5. *verſ. illorum*
poſt medium ibi — *ipſe etiam tenetur, &c.*
quæ cum adimpleuiſſe non probet præ-
dictus AEgidius, vtique ſuarum litera-
17 rum executionem ab Executore † non
merebatur *Bich. deciſ.* 358. *nu.*25. *& ſeqq.*
*Seraf. deciſ.*1064. *n.*3. *&* 5. *& Rota in Tri-*
dentina Parochialis 5. *Decembris* 1646.
Coram Eminentiſſimo Cerro iam huius Tri-
bunalis Decano.

Implementum verò argui non poteſt ex ca-
pta poſſeſſione tradita *in Summario nu.* 8.
quia cum non ſit in vim mandati Iudicis
18 executorialis † prout requiritur ex ipſa
Conſtitutione Gregorij *Corrad. in prax.*
*diſpenſ. lib.*7. *capit.*4. *num.*46. *Rot. in nullius*
ſeu Taurinen. Prioratus 4. *Iulij* 1668. *Co-*
ram Eminentiſſimo Carpineo Prodatario ha-
betur ac ſi non eſſet, maximè quod poſ-
ſeſſio Canonicatus ad hoc, vt dicatur va-
lida, & ſuffragetur capienda eſt capitula-
19 riter † conuocato legitimè capitulo ad
ſonum Campanæ, & iuxta ſtilum loci
Lotter. de re beneſic. tom. primo lib. 2. *quæ-*
ſtione 21. *num.* 34. *Poſth. obſeru.* 30. *nu.*3.
& 4. *Rota in Caſalen. Canonicatus coram*
Marque-montio apud Marcheſ. de comm.
parte 3. *fol.* 36. *Add. ad Ludouiſ. deciſ.*
364. *numero* 6. *litera B. coram Caualer.*
*deciſion.*359. *numero* 3. *& in recentior. de-*
ciſion. 523. *numero primo & deciſion.* 701.
numero 5. *parte ſecunda Burattus deciſion.*
318. *numer.* 11. *& ibi adden. numero* 17.
& poſſeſſio Aegidij hac quoque ſolemni-
tate neceſſaria deſtituta eſt.

Neque in locum mandati executoris deſer-
uire poteſt monitorium ſuper executio-
ne literarum in forma proceſſus fulmina-
ti, quia cum Carolus ratione ſui præiu-
dicij eſſet citandus hoc monitorium re-
20 ſoluebatur in ſimplicem citationem, †
quæ ſtatum non facit ad effectum traden-
di legitimam poſſeſſionem *Garz. de beneſ.*
parte vndecima capit. 3. *num.* 321. *Rota*
in Caſertana Beneficij 17. *Iunij* 1605. *co-*

ram

ram Reuerendiſſimo Lugdunen. & coram Caualer. deciſ. 534. *num.* 2. & ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

ROMANA OFFICII CVRSORATVS.

Veneris 15. *Februarij* 1675.

ARGVMENTVM.

Emens Officium de proprijs pecunijs ſuper vita, & periculo alterius cùm reſeruatione omnimodæ diſpoſitionis ad ſui fauorem, an & quando dicatur illius Dominus, itàut Augumentum illius ad eundem ſpectet non ad Officialem exercentem, & alia de Officijs Romanæ Curiæ. Prælatio in illius venditione, an competat Officiali actu exercenti ad ſimilitudinem Coloni Emphyteutæ, & aliorum de quibus in deciſione, &c.

SVMMARIVM.

1 *Officium ſpectat ad æmentem enm ſuis pecunijs, & reſeruatione decreti, & ad Officialem ſpectat exercitium.*

2 *Et mortuo emente eius dominium tranſit ad hæredes etiam in Officijs conſiſtentibus in labore, & induſtria*, vt num. 4. & 6.

3 *Officium Curſoratus babet certos redditus.*

4 *Verba* A diſpoſitione *ſecum ferunt dominium.*

5 *Dominium eſt poteſtas liberè diſponendi.*

7 *Dominium officij dignoſcitur ex emptione facta ex proprijs pecunijs.*

8 *Item ex facultate percipiendi fructus.*

9 *Item ex obligatione appoſita in ſupplicatione, quod æmens teneatur pro fraudibus, & delictis officialis.*

Patronus tenetur pro famulo ibidem.

10 *Officialibus Dataria depouentibus de intelligentia reſeruationis decreti in officijs plurimum eſt deferendum.*

11 *Dominium officij ſpectare ad eum cuius fauore fuit reſeruatum decretum ſemper tenuit Curia, & Rota.*

12 *Ab obſeruantia non eſt recedendum.*

13 *Dominium eiuſdem rei duo inſolidum habere non poſſunt.*

14 *Pactum, quod quis de re ſua diſponere non poſſit non valet.*

15 *Officia Romanæ Curiæ poſſunt eſſe penes vnum, quoad titulum, & qnoad dominium penes alium.*

16 *Et ad dignoſcendum dominium inſpicitur perſona cuius fauore reſeruatur libera diſpoſitio.*

17 *Dominium officij non probatur ex nudo nomine, & titulo dum ex alterius pecunijs apparet emptum.*

18 *Dominium, & titulus officij poteſt in vno reſidere, & in alio vtilitas fructuum.*

19 *Salarium poteſt minui, & augeri habito reſpectu ad laborem.*

20 *Verba*-- Per li fiutti del mio Curſorato *important dominium, & poſſeſſionem ſcribentis.*

21 *Pronomen* mio *denotat dominium.*

22 *Meum dicitur, quod prouenit ex re mea.*

23 *Acceſſorium ſortitur naturam ſui principalis.*

24 *Augumentum rei ſpectat ad Dominum.*

25 *Augumentum, & decrementum ſtant commodo, & incommodo Emptoris.*

26 *Incommodum, qui ſentit debet ſentire etiam commodum.*

27 *Augumentum officij ortum ex induſtria exercentis ſpectat ad dominum ipſius officij.*

28 *Miniſter ſtipendiatus augumentum rei adminiſtratæ acquirit Domino etiam ſi proueniat ex propria induſtria.*

29 *Factum Principis incpinatum dicitur caſus ſortuitus.*

30 *Augumentum proueniens ex caſu fortnito ſpectat ad Dominum bonorum augumentorum.*

31 *Prælatio in emptione officij debetur ex æquitate actu illud exerceuti.*

32 *Participans de fructibns rei videtur habere quaſi partem dominij.*

33 *Et poteſt vocari ſocius.*

34 *Socio competit prælatio in diſtractione rei alterius ſocij.*

35 *Colonus dicitur ſocius.*

36 *Et babet prælationem in re ſui Domini.*

37 *Emphyteutæ competit prælatio in alienatione proprietatis.*

DECISIO III.

OFFICIVM Curſoratus vacatum, per obitum Caroli, Sanctiſſimus contulit Alexandro, ita tamen, vt ipſe vendere, aut alias quomodolibet de eo eiuſque fructibus nullo modo diſponere potuiſ-

ſet

Digitized by Google

ſet, ſed Sebaſtianus Bertarellus, qui pro-
prijs pecunijs illius pretium ſcutorum
1400. perſoluit, de eo eiuſque fructibus
poſſet ad ſui libitum, & pro ſuo vſu libe-
rè diſponere non ſolum irrequiſito, ſed
etiam contradicente Alexandro.

Secuto obitu Sebaſtiani, Ioannes Baptiſta,
& alij ipſius hæredes inſteterunt coram
Eminentiſſimo Domino meo Cardinali
de Carpineo Prodatario prò admiſſione
reſignationis prædicti Officij, ſed cum ſe
oppoſuerit Alexander ſub prætextu, quod
Officium ad ſe ſpectaret, ac exhibuerit re-
ſtituere ſcuta 1400. ſoluta in emptione
per Sebaſtianum, hæredes recuſarunt re-
cipere, eo quia Officium nunc præſuppo-
natur valoris ſcutorum 2000. Quare
idem Eminentiſſimus Dominus conſu-
luit Rotam, & Domini mandarunt diſpu-
tari dubium, *An Officium ſpectet ad Berta-
rellum, eiuſque hæredes, vel ipſi teneantur
recipere pretium, & cuius temporis*, eoque
per me propoſito pro affirmatiua quo ad
primam partem orta eſt reſolutio, & quo
ad ſecundam Bertarellos teneri recipere
pretium currentis temporis.

Fundamentum reſolutionis fuit ſolutio pre-
tij Officij facta per Bertarellum, nec non
efficacia decreti in ventre ſupplicationis
appoſiti, per quod Dominium Officij ac-
quiſitum fuit Bertarello ſoluenti de pro-
prijs pecunijs, mediante reſeruatione
ad ipſius fauorem omnimodæ diſpoſitio-
nis tam ſortis, quàm fructuum, & emo-
lumentorum quorumcumque ordinario-
rum, & extraordinariorum; ita vt Ale-
1 xandro ſolummodò † remãſerit titulus, &
exercitium vnà cum periculo ad effectũ
vacationis, & adminiſtratione Officij, vt
aliàs pluries tenuit *Rota, & ſignanter in
Romana Officij Scriptoriæ coram fel. record.
Clem. VIII. relat. per Paciſ. de Salu. dec.* 151.
num. 1. *&* 2. *& in eadem coram bon. mem.
Card. Pamphil.* 1. *Aprilis* 1588. *& Card. Se-
raph. deciſ.* 1303. *n.* 10. *& coram Dunoz. Iu-
nior. dec.* 986. *& dec.* 1005. *per tot.* ipſumque
Dominium per mortem Sebaſtiani tranſ-
2 fuſum fuiſſe in Ioannem Baptiſtam, † &
alios de Bertarellis hęredes, dixit *Meno-
chius præſumpt.* 27. *numer.* 10. *& ſequ. lib.* 4.
Mantic. de coniecturis lib. 7. *tit.* 7. *numer.* 13.
& 14. *ac firmauit Rot. coram Caualer. deciſ.*
605. *num.* 3. *& coram Buratt. deciſ.* 863. *n.* 4.

Non dicatur prædicta procedere in Officijs
vacabilibus, quæ habent certam maſſam,
& redditum, non autem in Curſoratu, in
quo omnium reddituum acquiſitio depẽ-
det ab exercitio, & à quotidianis labori-
bus, quoniam obiectum tollitur tam in Fa-
cto, quàm in Iure, in Facto ſiquidem, quia
ex notula tradita in folio ad partes per
Alexandrum intitulato *Informatione dell'
entrata, e ſtato dell'Offitio del Corſorato*, pa-
3 tet prędictũ Officium † habere certos red-
ditus, & in ſpecie partẽ panis, & vini aſſi-
gnatã à Sacro Palatio Apoſtolico habere
certas mercedes pro intimatione funtio-
nũ Apoſtolicarum, & donatiua certa, quæ
cõſequuntur in ingreſſu Officialium Sedis
Apoſtolicæ, & nonnulla incerta, quò ad
quantitatem, quę conſequuntur in Feſti-
uitate Natiuitatis Sãctiſſimi Domini No-
ſtri ab Eminentiſſimis Cardinalibus, &
Reuerendiſſimis Prælatis Sanctæ Roma-
næ Eccleſiæ.

In Iure verò, quia licèt Officium Curſoratus
nullos haberet certos redditus adhuc do-
minium illius ſpectaret ad Bertarellum
reſeruatarium ex vi decreti, quę non
ſtat in eo, quod Officium, ſuper quo re-
ſeruatur habeat, vel non habeat fructus
ſine exercitio, & labore, ſed in eo quod
decretum tribuit reſeruatario omnimodã
diſpoſitionem in pretio Officij, & fructi-
4 bus, ſi quos habet, cùm verbum † *A di-
ſpoſitione* ſecum ferat Dominium. *Rota in
Romana Societatis Lotthi* 23. *Martij* 1672.
*§. tum quia etiam coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano*, ex regula, quod nil aliud ſit Do-
5 minium, † quàm poteſtas liberè diſponen-
di, *l. in re mandata* 21. *C. mandati*, *Bart.
in l. ſi quis §. differentia, ff. de acquirenda
poſſeſſione, Rota coram Buratt. d. deciſ.* 863.
num. 1. *& coram Coccin. deciſ.* 1517. *num.* 10.
coram Celſo deciſ. 337. *num.* 1. *& ſeq. & poſt
Paciſ. de Salu. dec.* 149. *nu.* 3. *&* 5. *& in Ro-
mana Officij* 7. *Maij* 1668. *§. conſtat enim co-
ram R. p. d. meo Beuilacqua Vrbis Guberna-
tore*, imò in terminis officij Notariatus in
6 quo requirũtur exercitium, labor, † & in-
duſtria. *Rot. in Rom. Officij Notariatus* 22.
Iunij 1668. *coram R. p. d. meo Bourlemont.
& in alia ſimili* 9. *Maij* 1659 *§. eum enim
Officium coram Leone Veroſpio. & dec.* 206.
num. 1. *par.* 11. *rec.*

Pro cuius Dominij confirmatione plura pa-
riter concurrunt adminicula, & coniectu-
ræ, quarum prima eſt ſupra adducta pro
fundamẽto principali, Bertarellum emiſ-
7 ſe Officium proprijs † pecunijs, *Sum. hære-*

dum

num. 2. à quo dignoſci Dominium in his
terminis firmauit *Rot. deciſion.* 151. *num.*2.
poſt Pacif. de Saluian. Coccin. deciſ. 1517.
num. 5. *& Buratt. dicta deciſ.* 863. *nu.* 5.
& 6. Secundo libera facultas percipiendi
8 fructus †in ſupplicatione contenta ex re-
gula,quod fructus ſequantur Dominium.
Honded. conſ. 39. *num.* 21. *in fin. verſic.*1.
*ob poteſtatem percipiendi fructus , & ſe-
quen. lib.* 2. *Gratian. diſcept.* 50. *num.* 22:
Rota poſt Pacific. de Salu. dicta deciſ. 149.
*nu.*7. Tertio *ex* appoſita obligatione Ber-
tarelli in ſupplicatione , vt teneatur prò
fraudibus , & delictis Alexandri , quod
vinculum denotat dominium in Bertarel-
9 lo , ex quò Dominus , † & Patronus prò
ſuo Officiali , & famulo teneatur *ad text.
in leg.* 1. §. *familiæ ff. de public. & vecti-
gal. Salicet. in leg. quæ fortuit.* 6. *num.* 7.
C. de pignorat. act. Quarto concurrit at-
teſtatio negotiantium, & Officialium Da-
tariæ , & Cancellariæ *Summario numer.*3.
deponentium in ſimilibus reſeruationibus
decreti dominium officij ſpectare ad Re-
10 ſeruatarium , † quibus deferendum eſſe
in proprijs terminis reſpondit .. *Rota in
Romana Officij Iannizer. Coram Coccino
dicta deciſ.* 1517. *num.* 25. Quinto , quia
hunc intellectum decreti ſemper amplexa
11 eſt obſeruãtia Curiæ,† & Rotæ prout te-
ſtatur *Buratt. in prædicta deciſ.*863.*nu.*12.
12 *&* 13. *vbi - quod ab ipſa obſeruantia † non
ſit receden. ex vulgata leg. minime ff. de
legibus* Tandem concurrit ratio nam cum
13 dominium eiuſdem † rei duo in ſolidum
habere non poſſint *leg. ſi vt certo* §.*ſi duo-
bus vehiculum ff. comod.* dicendum venit ,
quod Officiũ Curſoratus ſpectet ad Ber-
tarellum , cui tanquam ementi proprijs
pecunijs per Sanctiſſimum fuit data facul-
tas diſponendi ; non autem Alexandro ,
cui ipſa facultas ſublata fuit ; alias ſe-
queretur abſurdum, quod Papa permiſiſ-
ſet pactum cõtra regulas Iuris , per quas
14 non valet pactum abſolutum , quod de re
ſua quis diſponere non poſſit . *l. nemo ff.
de pactis Ciminald. conſil.*319:*num.* 25.*lib.*
2: *& Rot: dec.* 262. *n.*1. *part.*1.*diuerſorum.*

Nec releuat , quod officium emptum
ſit ſub nomine Alexandri eiuſdemque pe-
riculo vitæ, quià in Officijs Curiæ non eſt
15 nouum, vt titulus eſſe poſſit pœnes vnũ †
& dominium pœnes alterum . *Gratian.
diſcept.*730.*numer.* 49. *Rota deciſ.*305.*n.* 1.
& 6. *parte* 2. *recent. & poſt. Poſth. de ma-
nutentione deciſ.* 335. *nnmer.* 15. ad inqui-
rendum nempe dominium non venit in-
ſpicienda perſona illius,ſub cuius nomine
16 Officium emitur , ſed ad cuius fauorem
reſeruata ſit libera diſpoſitio . *Onded. di-
cto Conſil.* 39. *numer.* 23. *lib.* 2. *Rot. deciſ.*
262. *num.* 1. *parte* 1. *diuerſorum , & in
Rom. Officij Scriptoriæ* 1. *Aprilis* 1588. *co-
ram Card.Pamphilio*; nàm nudum nomen,
& titulus non inferunt dominiũ , maximè
17 † dum clarè patet Officium emptum de
alterius pecunia , *ad tradita per Anchá-
ran. conſ.* 127. *ſub numer.* 1. *verſ. hic verè
animus cum ſequen. Rota deciſ.* 771.*num.*2.
& 5. *parte* 2. *& deciſ.* 434. *num.* 21. *parte*
9. *recentior. & in Romana de Mareſcottis*
23. *Martij* 1535. *et* 28. *Ianuarij* 1636. *co-
ram Buccabella* .

Neque valet argui dominium in Ale-
xandro , ex concordata annua preſtatio-
ne ſcutorum nonaginta trium prò fructi-
bus Officij , quia cum ratione operæ , &
laboris eſſet ipſe ſalariandus , non repu-
gnat , quin Bertarellus Dominus conſen-
ſerit in aſſignationem reſidui fructuum
pro ipſa mercede , imò valet titulus , &
18 dominiũ in vnius † perſona legitimè reſi-
dere licet fructuum vtilitas alteri attribu-
ta fuerit . *Rota in Romana Emphiteuſis*
18. *Iunij* 1640. *coram Hieronymo Veroſpio*
§. *neque huic declarationi verſ.neque eſt no-
uum , et apud Pacific. de Saluian. deciſ.* 151.
*in princ. nec non deciſ.*57. *num.* 1. *et* 3. *par-
te* 14.*recentior.* idque videtur innuere *Bal-
dus in leg. ſi quis Titio* 17. *num.*2.*et* 3. *ff.de
legat.*2.*et Rota coram Ludouiſio deciſ.* 544.
num. 28. præterquam , quod ingenioſè
egit Bertarellus , dum concordauit prò
mercede certi laboris fructum incertum ,
maxime , quod ſalárium de Iure debeba-
19 tur , & ſicut poterat minui , ita poterat †
augeri habitò reſpectù ad laborem *Rom.
Conſ.* 25. *num.* 2. *Surd. Conſ.* 65. *num.* 6.
Becc. Conſ. 27. *num.* 2. *lib.* 1. Cui accedit,
quod Bertarellus in maiori parte receptu-
tarum apparet voluiſſe conſeruare ille-
ſum proprium dominium ex verbis ibi --
per li frutti del mio Corſorato , quæ verba
20 exprimunt intentionem ſcribentis † &
important dominium , ac poſſeſſionem .
*Rebuff. in lege verbum illud pertinere verſ.
ità ſicut, et verſic. et ſic verba ſpectare ff.
de verborum ſignification. Felin. in rubrica
de reſcript. num.* 7. *verſic. hoc autem limi-
tatur , et Rota apud Poſth. de manutent.*

Digitized by Google

deciſ. 265. num. 5. Quod autem prono-
21 men mio † denotet dominium Menoch. conſ. 106. num. 182. & conſ. 115. num. 60. & conſ. 466. num. 6. Cald. Pereira de empt. & vend. cap. 10. num. 2. meum ſiquidem
22 dicitur quod ex † re mea prouenit Barboſ. dict. 198. num. 8. Duran. deciſ. 182. numer. 4.

Ex quibus ſequitur augumentum valoris officij, quod ſupponitur a ſcutis 1400. aſcendiſſe ad ſcuta 2000. cedere fauore Bertarelli; nam cum ſit acceſſorium ſor-
23 titur † naturam ſui principalis, ad quod accedit l. ſi conuenerit 18. §. ſi nude ff. de pignorat. act. l. etiam in fin. C. de Iure dot. & l. inter Socerum §. cum inter ff. de pactis dotal. ideo ſicut principale ideſt proprietas officij ſpectat ad Bertarellum, vt
24 ſupra fuit firmatum ita, & pariter ad † ipſum ſpectare debet augumentum. Roman. conſ. 469. numer. 5. Purpurat. conſ. 766. num. 15. Rot. apud Poſth. de manut. deciſ. 119. num. 5. verſ. ſed eadem cum incremento. Tanto magis quod augumentum in officijs vacabilibus eſt incertum, & ab euentu dependet, ita vt ſicuti auxit ita decreſcere potuerat, ideoque
25 tam augumentum, † quam decrementum ſtant comodo, & incomodo emptoris officij l. ſecundum naturam ff. de reg. Iuris l. id quod 7. in fin. ff. de peric. & comod. rei vendit. Surd. conſ. 128. num. 10. Ciriac. controu. 452. numer. 52. & ſeq. & in terminis Rot. coram Carill. deciſ. 148. num. 7. Imo preter decrementum imminebat Bertarello periculum ammiſſionis officij per mortem Alexandri, quod pariter venit conſiderandum, vt dicatur
26 etiam † commodum ad ipſius fauorem ſpectare l. neceſſario in princ. ff. de peric. & comod. rei vendit. l. quæ fortuito C. de pignorat. act.

Neq; ſubſiſtit prætenſio præſens augumentum ſpectare ad Alexandrum, eo quia prouenerit ex ipſius induſtria; nam quatenus iuſtificaretur in facto adhuc induſtria meliorantis, tunc ſuffragatur ad hoc vt augumentum ex illa proueniens prætendi poſſit, quando induſtria verſatur circa rem propriam, vel legitimo titulo Iure dominij poſſeſſam, ſed ſi cadat in re aliena ſpectat ad dominum rei, non
27 autem ad illum, † ſub cuius induſtria dicitur acquiſitum, Lanar. conſ. 22. numer. 7. Amicangel. de regal. offic. quæſtion. 2. num. 14. in fin. & num. 15. Rot. deciſ. 45. num. 3. in fin. verſ. quia Canonici par. 2. rec. præcipue, quia Alexander tanquam Miniſter ſtipendiatus tenebatur ad ea omnia, ad quæ diligens Paterfamilias in re propria tenetur ita vt augumentum
28 † factum etiam mediante ſua induſtria acquiritur Domino ſuo l. ſeruus comunis & l. perinde ff. de ſtipul. ſeru. l. ſi duo ff. per quas perſonas nobis acquir. Natta conſ. 211. num. 4. lib. 1. Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 22. num. 21. Rot. coram Dunozet. Iunior. deciſ. 966. num. 4. & 5.

Sed ceſſat obiectum ex facto dum ex partium confeſſione dignoſcitur augumentum prouenisse ex auctoritate Principis, qui mandauit conſtitui maſſam communem inter omnes Curſores, & proinde augumentum tanquam proueniens ex ca-
29 ſu fortuito, qualis reputatum factum † Principis inopinatum l. Lucius 11. in princ. ff. de euict. Iaſ. conſ. 26. num. 12. verſ. unde licet. lib. 3. Gaſpar Antonius Theſaur. quæſt. forenſi 77. num. 8. lib. 1. Ciriac. controu. 458. num. 26. & ſeq. Rot. coram Dunoz. Iun. deciſ. 305. num. 3. & coram Seraph. deciſ. 179. ſpectat ad Do-
30 minum eiuſdem rei, † & bonorum augumentatorum iuxta text. in l. ſi inter Colonum 21. §. 1. in fin. ff. de pignor. Gratian. diſcept. 520. num. 23. & ſeq. & Rot. coram Dunozet. Iun. d. deciſ. 478. num. 4.

Firmato dominio officij ex ſupradictis etiam quo ad augumentum fauore hæredum Bertarelli, cum iſti inſteterint coram Eminentiſſimo Domino Prodatario pro admiſſione reſignationis conſiderarunt Domini, quod Alexander eſt in actuali
31 exercitio, † ac poſſeſſione officij, vti Miniſter, & ideo cum in ſimilibus caſibus æquitas ſemper ſuadeat prælationem Roman. conſ. 484. Hoc quod vicinus num. 2. & per totum Surd. conſ. 205. num. 21. & 22. ex ipſa moti eundem Alexandrum, quatenus velit emere, præferendum eſſe exiſtimarunt ad quam æquitatem eo magis ducti fuerunt, quia cum Alexander exegerit, & participauerit eiuſdem offi-
32 cij fructus † videtur habere quaſi partem dominij, vt de vſufructuario. Bald. in l. 2. num. 6. C. de com. rer. alien. Ita vt
33 vocari poſſit † ſocius, cui in diſtractio-
34 ne rei alterius ſocij competit † prælatio ex text. in l. neceſſe, & l. 1. de priuil. cre-
35 ditorum ſiue Colonus, † qui dicitur ſocius

cius

cius *ex text. l. ſi merces* 28. §. *vis maior in fin. ff. locat. & conduct.* & habet prælatio-
36 nem in re † ſui Domini. *Gratian. diſcept.* 149. *num.* 4. quam prælationem inpropriętatis alienatione competere pariter
37 † dixerunt Emphiteutæ. *Alex. conſ.* 27. *num.* 6. *vol.* 6. *Franc. Marc. deciſ.* 572. *par.* 1. *Boer. deciſ.* 107. *num.* 1. *cum alijs citatis per Cancer. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 51. Quamobrem ex his rationibus moti quo ad ſecundam partem dubij ſtatuerunt Domini hæredes teneri recipere precium currentis temporis. Vtraque parte informante &c.

ROMANA PECVNIARIA

Lunæ 4. Martij 1675.

ARGVMENTVM.

Damna, & intereſſe ratione euictionis paſſæ an, & quando debeantur, & quando euictio ſequta dicatur &c.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in actibus diuerſis, & diuiduis poteſt ſeparari.*
2 *Præſumptio cædit veritati.*
3 *Obligatio cameralis non retardatur per exceptionem moleſtiarum, ſed requiritur actualis euictio.*
4 *Declaratio nihil noui addit, ſed oſtendit quod iam factum fuerat.*
5 *Actio ad damna oritur ex denunciatione moleſtiarum cum negligentia.*
6 *Denunciatio moleſtiarum non eſt neceſſaria vbi nulla competit defenſio.*
7 *Et illius omiſſio non vitiat, niſi oſtendatur adfuiſſe rationes, quæ poſſent deduci.*
8 *A ſententia iuſta non debet appellari.*
9 *Euictio debetur etiamſi res ſit euicta ſine iudicio, quando verè erat euincenda.*
10 *Euictio ſtatim dicitur contingere quando quis cognouit poſſe ſequi.*

DECISIO IV.

NON controuertebant Mignanelli propriam obligationem liberandi à moleſtijs, & quod interpellati neglexerint liberare, ſed ſolummodo impugnabant damna paſſa per Catalonum non aſcendere ad ſummam expoſitam, & ſic conſtare de exceſſu ſententiæ adiudicationis. Secundo non ſubſiſtere cenſum fuiſſe adiudicatum pro ipſis damnis, & tandem Creſcios Mazzeſchi auctores fuiſſe integrè ſatisfactos deduxerunt. Super quibus iterum hodie propoſita Cauſa Domini ſteterunt in deciſis coram me die 3. Decembris proxime præteriti.

Non enim ſubſiſtit exceſſus adiudicationis deductus ex eo, quia creditum prò quo immiſſi fuerunt Celſi ad poſſeſſionem Domus eſſet expreſſum in ſumma ſcutorum 540. auri, & ideo prò ipſis non potuiſſe adiudicari cenſum in ſorte ſcutorum mille quoniam ſententia immiſſionis latę ad fauorem dd. de Celſis non reſtringitur ad ſummam ſupra expreſſam, ſed continet etiam fructus poſt immiſſionem vſque ad integram ipſorum ſatisfactionem *Summario hodierno num.* 1. & 2. Cum itaque Celſi retinuerint domum ſpatio Annorum trium menſis vnius, & dierum 18. exegerunt pariter hoc temporis ſpatio ſcuta mille nonaginta ſex ad rationem annuorum ſcutorum 350. pro quibus Domus fuit locata, *eodem Summario num.* 3. Quam veritatem agnoſcens Vitelleſcus auctor ipſorum de Mignanellis prò rata ſcutorum 1027. Creditum canonizauit in Inſtrumento inhito cum Ioanne Creſcio, quod licet ex parte Mazzeſchi impugnetur, quoad confeſſionem de recepto, attamen poteſt ab eodem Mazzeſco allegari in hac parte ſibi proficua prò fundamento ſuæ intentionis
1 ex regula, † quod Inſtrumẽtum in actibus per ſe diuerſis, ac diuiduis poſſit ſeparari, vt dixit *Rota in Romana Pecuniaria* 8. *Iunij* 1665. §. *quia vltra*, 5. *Decembris* 1672. §. *alteram verò coram Reuerendiſſimo D. meo Albergato Decano*, & *coram Merlino deciſ.* 428. *num.* 10.

Minus ſubſiſtit alter exceſſus deductus ex eo, quia ſi Catalonus erat creditor prò damnis paſſis ex euictione domus ab anno 1627. vſque ad annum 1631. erat quoq; debitor pro fructibus Cenſus adiudicati decurſis ante annum 1627. nempè à die creationis ipſius cenſus, cum quibus prædicta damna poterant compenſari. Quoniam obiectum tollitur ex facto dum Catalonus ſemper dicto tempore fructus cenſus ſoluit, vt ex re-

Digitized by Google

ceputis datis *prædicto Summ. num.5.*

Nec dicatur non eſſe præſumendam ſolutionem dum moleſtiæ inceperunt ab Anno 1613. quia cedit præſumptio veri-
2 tati, † dum ex facto dignoſcitur ſolutionem fructuum ſecutam fuiſſe maximè, quod non ſufficiebant moleſtię prò retardatione ſolutionis annui cenſus debiti in vim obligationis Cameralis, ſed re-
3 quirebatur actualis ſubſequuta euictio † Domus per immiſſionem habitam à moleſtante. *Rota deciſ. 686. part. 2. rec.*

Remouetur pariter ſecundùm obiectum, quod non potuerit prouenire adiudicatio cenſus ex Iudicio moto prò moleſtijs, eo quia moleſtiæ euenerunt anno 1627. & ab ipſis fuit Catalonus liberatus anno 1631. per acta Paſquetti coram Meltio; ſententia verò adiudicationis fauore Cataloni ſit de anno 1639. per acta Palutij coram Argelo; ex his etenim non ſolum nullo modo tollitur, quod Catalonus non eſſet creditor prò damnis paſſis ex cauſa euictionis, verum etiam ex facto iuſtificatur, quod adiudicatio ſecuta fuerit de eo tempore moleſtiarum per decretum Meltij, & per acta Paſquetti *eodem Summario num. 4. §. fidem facio*, & ſolummodo coram Argelo per acta Palutij de anno 1639. fuit dictũ decretum adiudicationis confirmatum per ſententiam,& ideo habet locum concluſio, quod confirmatio, & declaratio
4 nil noui addunt, † ſed oſtendunt quod iam factum fuerat *gloſ. in c. cum quis verbo incurſis de ſent. excom. in 6. l. hæres palam § ſiquidem poſt factum teſtamentum ff. de Teſtamentis Bald. conſ. 374. num.2. lib. 3. Rot. in Romana fideicommiſſi 23. Ianuarij 1668. §. quod verò iuxta finem vbi, quod ad tempus diſpoſitionis retrotrahitur coram R.p.d. meo Lourlemont,& in rec. par. 12. deciſ. 293. num. 19. & deciſ.409. num. 1. par. 9.*

Nil refert, quod in hoc nouo Iudicio Mignanelli non fuerint citati, quia non erat opus cum ſufficiat, vt ſit denunciata lis ſuper moleſtijs, & quod negligatur
5 moleſtias remoueri, † ita vt ſtatim oriatur actio ad damna, & intereſſe abſque noua citatione vt firmauit *d. prima deciſio coram me §. non obſtat*, maximè quod Cenſus iam fuit per alterum primum Iudicium conſumptus, & ideo nulla pote-
6 rat competere defenſio; † & in eo caſu non requiritur noua citatio iuxta *Theoricam Imolæ in capit. vltimo in fin. de empt. & vend.* quam ſequitur *Alex. conſ.67. volum. 3. num. 24. & Rot. deciſ. 390. num. 1. 2. & 3. par. 5. tom. 1. rec. & deciſ.* 118. *num. 4. poſt Merlin. de pignor.* eoque magis quia non ſufficit allegare defectum citationis, ſed debet etiam copulatiuè de-
7 duci, † vt ſi fuiſſet citatus deduxiſſet tales rationes, ob quas fuiſſet euitata conſumptio *Mangil. de euict. quæſt.* 88. *num.* 84. *Vbert. de citat. cap. 14. num. 99. verſ. ſed euictione Grat. diſcept. 354. numer. 33. Rot. Bononien diuerſorum deciſ. 102. num.* 47. & ex his tollitur alterum obiectum omiſſæ appellationis quia cum ſententia
8 eſſet iuſta non † debebat appellari *Scac. de appellat. quæſt.5. num. 14. verſ. ſub declara primo Mangil. de euict. quæſt.14.num. 13. & 15. Guſman. eodem tractatu quæſt. 12. num. 14.* vbi etiam ſufficere cauſam eſſe dubiam adhoc, vt appellari non debeat; Iuſtitia verò patet dum Catalonus erat reintegrandus de damnis, & intereſſe paſſis in re ſibi euicta, & ideo ſtante realitate crediti contra, quod nulla competebat exceptio potuiſſent Creſcij ſatiſ-
9 facere, † etiam ſi nullum fuiſſet motum Iudicium itaut adhuc eſſent reintegrandi *l. ſi rem 29. & ibi gloſ. ff. de euict. Alex. in l. non ſolum §. morte numer. 45. ff. de nou. oper. nunciat. Surd. conſ. 36. num. 23. & deciſ. 22. num. 8. & 10.* cum contigiſſe
10 dicatur euictio ſtatim atque † poſſeſſor cognouit rem à ſe euinci poſſe. *Garz. de expen. & meliorat. cap.23. num.17. & 18. Rot. deciſ. 337. num. 2. & 3. part. 5. tom. primo recent.*

Alteri exceptioni per Mignanellos datę ſuper ſatisfactione ipſorum damnorum & intereſſe, quæ ſupponitur facta per R. p. d. Vitelleſcum Ioanni Creſcio, & dicitur conſtare per inſtrumentum confeſſionis de recepto, ſatis fuit reſponſum in altera prædicta deciſione coram me §. *nec obſtat*, & §. *in nihilo refragante cum ſeqq. nec non coram R. p. d. meo Rondanino in deciſ. ſub die 15. Ianuarij 1674. §. maioris autem, cum tribus ſeqq. & in altera diei 7. Maij 1674. §. his poſitis cum ſeqq.* & proinde ſtandum eſſe in deciſis ſtatuerunt Domini vtraque parte informante.

Digitized by Google

PAMPILONEN. ABBATIAE

Lunæ 4. Martij 1675.

ARGVMENTVM.

Vltimus ſtatus præſentationem an ſubſtineat. Iuſpatronatus, & pertinentia, an per laudum probetur maximè obſeruatum, & in iudicatum tranſactum &c.

SVMMARIVM.

1 *Vltimus ſtatus ſufficit ad ſubſtinendam præſentationem.*

2 *Laudum probat Ius præſentandi eius cuius fauore eſt latum.*

3 *Laudum à maiori parte acceptatum omnes ligat.*

4 *Pertinentia Iuriſpatronatus præſcribitur ex præſentationibus per* 40. *annos, aduerſus compatronum.*

5 *Sententia per non proſecutionem appellationis tranſit in iudicatum.*

6 *Laudum per præſentationes obſeruatum probat Iuſpatronatus.*

7 *Laudum, & ſententia in iudicatum tranſacta ſunt executioni demandanda donec de contrario conſtet per tres conformes, & diuerſas ſententias.*

DECISIO V.

AB inſtitutione Ordinarij ad Eccleſiam Parochialem Sancti Romani Abbatiam nuncupatam loci Echaren fauore Michaelis præſentati à Thoma Domino Palatij appellauit Ioannes præſentatus ab incolis dicti loci, & cum ipſam inſtitutionem confirmauerit Reuerendiſſimus D. meus Decanus delata mihi cauſa dedi dubium an ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, quod pro confirmatione reſolutum fuit.

Fundamentum reſolutionis prouenit à validitate, & iuſtitia ſententiæ, prima conſtat ex reuolutione actorum, ſecunda reſultat ex pluribus præſentationibus factis per Dominos Palatij ſuum effectum ſortitis *Summario a num.* 12. *vſque ad* 15. habetur vltimus ſtatus ad fauorem Michaelis præſentati à Thoma Domino Pa-
1 latij, quod ſufficere ad effectum † ſubſtinendi præſentationem donec doceatur de contrario anteriori firmant *c. conſultat de Iur. patron. c. querelam de elect. Mareſcott. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *numer.* 18. *Rota coram Bichio deciſ.* 361. *numer.* 3. *&* 26. *coram Buratt. deciſ.* 776. *num.* 11. & *coram Celſo deciſ.* 256. *nu.* 7.

Cui accedit iuſtus titulus, qui reſultat ex Iure præſentandi, quod habent Domini Palatij in dicta Parochiali in vim
2 laudi prolati à duobus arbitris electis † de partium conſenſu ſuper differentia pertinentiæ huiuſmodi Iuriſpatronatus, per incolas acceptati, & à Sede Apoſtolica confirmati in quo laudo huius Parochialis præſentatio ſolis Dominis Palatij tribuitur reſeruata tantum facultate incolis præſentandi ad Beneficium ſimplex erectum per ordinarium ex fructibus ipſius Parochialis, *vt ex deciſ.* 118. *coram Caualer.*

Non obſtat quod duo de vniuerſitate contradixerint, quia cum Ius præſentandi prætenderetur vniuerſitatis, ſufficit
3 fuiſſe laudum acceptatum † à maiori parte, itaut omnes liget, & conſtituat rem iudicatam pactum, & tranſactionem. *Bart. in leg.* 1. *num.* 6. *ff. de re iudic. Gratian. diſcept.* 775. *num.* 8. 9. *&* 10. *& in rec. deciſ.* 516. *num.* 1. *& deciſ.* 574. *num.* 2. *&* 3. *part.* 3. & præciſè in hac cauſa *idem Caualer. dicta deciſ.* 118. *nu.* 2. *&* 3.

Accedit pariter obſeruantia ex pluribus præſentationibus poſt ipſum laudum factis ſpatio 40. & vltra annorum, ex qua
4 præſcribi pertinentiam † patronalem aduerſus compatronum tradiderunt. *Federic. de Senis conſ.* 234. *num.* 1. *&* 2. *Couar. in regul. poſſ. par.* 2. §. 10. *ſub num.* 8. *verſ. verum in ſpecie Lambert. de Iurepatron. lib.* 1. *part.* 2. *quæſt.* 11. *art.* 5. *nu.* 5. *ſub verſ. ego autem Rot. deciſ.* 229. *nu.* 1. *part.* 1. *diuerſ. coram Peuting. d.* 251. *n.* 9. *& d.* 266. *n.* 14. *& in vna Cremonen. Iuriſpatronatus* 3. *Iulij* 1673. *coram R. p. d. meo Emerix.*

Nec dicta obſeruantia interrupta dici poteſt ob litem motam ab incolis anno 1618. occaſione præſentationis factæ à Domino Palatij in perſonam Paternam, quia in ipſa lite incolæ ſuccubuerunt attenta inſtitutione conceſſa per ordinarium eidem præſentato per Dominum Palatij, à qua licet fuerit appellatum attamen per lapſum fatalium, & non pro-
5 ſecutionem appellationis † ſententia ſuper inſtitutione tranſitum fecit in iudica-

tum,

tum, vt benè ponderat. *Rota in deciſion. huius cauſæ coram R.D. meo Decano §. minus obſtat*. Tantò magis quia obſeruantia laudi remanſit comprobata ex ſubſecutis vacationibus, & prouiſionibus ab anno 1623. vſque ad præſens ad ſo-
6 lam † preſentationem Domini Palatij incolis non appellantibus. *Rota in Nicien. Canonicatus 20. Iunij 1664. §. 1. & §. deinde coram R.p.d. meo Taia*.

Exceptio verò læſionis laudi reiecta fuit per Dominos, cum ſpectet ad alterum Iudicium intentandum ab incolis, laudum enim, & ſententia maximè quando ſunt in iudicatum tranſacta, ſemper habent in ſe implicitum ſtatum validita-
7 tis, & ſunt† executioni demandanda, donec de contrario conſtet per tres conformes, & diuerſas ſententias. *Rota deciſ. 86. num. 8. & 9. par. 6. & deciſ. 126. nu. 9. & deciſ. 312. num. 10. par. 10. rec. & in hac cauſa coram Reuerendiſſ. D. meo Decano ſub die 13. Iunij 1674. §. non obſtat*.

Et ita vna parte tantum informante, altera pluries citata reſolutum fuit.

LEODIEN. CANONICATVS

Veneris 22. Martij 1675.

ARGVMENTVM.

De effectibus clauſulæ *ſi ita eſt &c. dummomodo &c. amoto &c.* Prouiſus ob non factam publicationem, & non captam poſſeſſionem, an & quando priuetur beneficio, & an diligentiæ, & quæ ſuffragentur pro declaranda *Conſtitutione* 85. ſan. mem. Gregorij XIII. Officialis, & Vicarius an ſint idem: Prouiſus qui reſignauit an ſit legitimus contradictor.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* ſi ità eſt &c. dummodo &c. amota &c. *faciunt mixtum Executorem, impediunt viam executiuam, & reddunt ſententiam appellabilem*.

2 *maximè quando ſunt directæ ad excluſionem alterius Prouiſi Apoſtolici*.

3 *Vel ſententia Executoris eſt aliqualiter nulla, vel iniuſta*.

4 *Impetrans beneficium ob non factas publicationes, & non adeptam poſſeſſionem infrà nouem menſes tenetur hanc narratiuam iuſtificare*.

Fundamentum gratiæ eſt iuſtificandum ibidem.

5 *Sententia Executoris eſt iniuſta ſi mandet exequi litteras non iuſtificatas*.

6 *Confeſſio non poſſidendi intelligitur de poſſeſſione actuali, non de ciuili, de qua conſtat*.

7 *Prouiſus ſi faciat diligentias infra nouem menſes habendi poſſeſſionem non priuatur Iure ſuo*.

8 *Prouiſus impeditus à Capitulo poſſeſſionem actualem accipere habetur pro poſſeſſore ciuili*.

Et forſan etiam pro actuali ibidem.

9 *Litteræ prouiſionales habentur pro mandato de immittendo, dum litteræ Apoſtolicæ continent ſolum mandatum de prouidendo*.

10 *Prouiſio incipit ſolum à die, qua Executor relaxauit mandatum de immittendo*.

11 *Verba litterarum Apoſtolicarum non ſunt capienda prout ſonant in partibus, ſed prout in Cancellaria*.

12 *Officialis nomine venit Vicarius*.

13 *Prouiſus ex cuius culpa prætenditur priuatio eſt legitimus contradictor ad oppugnandum, licet reſignauerit*.

14 *Reſignans beneficium ad ſauorem certæ perſonæ non priuatur Iure, & poſſeſſione, donec reſignatarius non capiat poſſeſſionem*.

DECISIO VI.

INTRARE arbitrium pro retardatione executionis litterarum Apoſtolicarum Aegidij reſolutum fuit coram me *ſub die 14. Ianuarij proximepreteriti*, & hodie Domini agnoſcentes fundamenta reſolutionis ſubſiſtere ſteterunt in deciſis. Non enim controuertitur ipſas litteras continere clauſulas *ſi ita eſt, dummodo &c. &*
1 *amoto &c.* quæ facientes † Executorem mixtum, impediunt viam executiuam, & reddunt ſententiam appellabilem. *Rota coram Peuting. deciſ. 229. num. 1. & 2. & coram Bich. deciſ. 339. num. 19.* ma-
2 ximè quando ſunt directæ † ad excluſionem alterius prouiſi Apoſtolici. *Seraph. deciſ. 1471. num. 2. Buratt. deciſ. 529. nu. 6. & Celſ. deciſ. 121. numer. 4. & 6.* ſeu
3 quando ſententia † Executoris nullitate, vel iniuſtitia illaqueata dignoſcitur. *Abb. in c. quo ad conſultationem de ſent. & re iudic.*

dic. Rota deciſ. 100. *num.* 17. *par.* 1. *diuerſ. & Marcheſ. de commiſſ. tom.* 1. *fol.* 1255. *numer.* 4.

In præſenti autem deducitur iniuſtitia, dum impetratio Canonicatus fuit ſub narratiua non factæ publicationis à Carolo, & non captæ poſſeſſionis intra nouem menſes iuxta conſtitutionem ſan. me.
4 Gregorij XIII. & ipſa narratiua non † iuſtificata per Aegidium, vt tenebatur tanquam fundamentum ſuę gratiæ. *Rota deciſ.* 486. *num.* 2. *& deciſ.* 701. *num.* 2. *in fin. par.* 3. *ac deciſ.* 305. *num.* 1. *par.* 8.
5 *rec.* Executor contra formam Iuris † mandauit exequi litteras Apoſtolicas. *Rota deciſ.* 599. *num.* 4. *par.* 3. *& deciſ.* 424. *nu.* 2. *&* 3. *par.* 13. *rec. & in Sabinen. ſpolij* 21. *Aprilis* 1660. *coram R.p.d. meo Beuilacqua Vrbis Gubernatore* §. *nulliter*.

Nec iuſtificatio reſultat ex eo quod Carolus in inſtrumento mandati procurę ad conſentiendum reſignationi Canonicatus huiuſmodi ſub *die* 16. *Nouembris* 1673. faſſus fuerit fuiſſe prouiſum ab anno, & vltra, & nunquàm poſſeſſionem adeptum fuiſſe, quoniam ibi loquitur de
6 poſſeſſione actuali, † ſed non ciuili, de qua non poteſt dubitari ex deductis *in altera deciſ. huius cauſæ coram me* §. *Imò licet*: Defectus verò actualis poſſeſſionis prouenit ex legitimo impedimento nempe ex particulari Conſtitutione Capituli non admittente nouum Canonicum ad poſſeſſionē Canonicatus obtenti niſi elapſo anno à die exhibitionis litterarum prouiſionis, qui in ipſo Capitulo nuncupatur annus carentiæ *Summ. ſuprad. nu.* 2. Et conſtitutio Gregoriana non pręcipit ſimpliciter actualem poſſeſſionem, ſed etiam admittit ad effugiendam pœnam priuationis diligentias factas pro ipſa
7 poſſeſſione capienda † infra nouem menſes ex verbis ibi: *& ſi propter litem, aut aliud impedimentum nequiuerint &c.* In præſenti autem de diligentijs dubitari nequit, dum infra nouem menſes ab expeditione litterarum Apoſtolicarum fuit expeditum mandatum de immittendo, illudque præſentatum Capitulo, quod ſe habuit pro inſinuato *eodem Summ. num.* 3.
8 Quare ex ipſis inſtantijs, † & petitionibus ortum habuit in Carolo poſſeſſio ciuilis ex *Merlin. deciſ.* 329. *num.* 14. *&* 15. *& Caual. deciſ.* 350. *num.* 4. *& alijs deductis in alta præcedenti deciſ. coram me dicto* §. *Imò licet*; niſi forſan habeatur pro capta etiam actualis ex doctrina *Leon. in theſ. for. Eccl. par.* 2. *cap.* 19. *num.* 19.

Ceſſat pariter alterum obiectum, quod Carolus non præſentauerit Capitulo mandatum de immittendo in vim collationis obtentæ à Vicario Executore, ſed ſolummodò litteras Apoſtolicas, quæ ſo-
9 lum continebant mandatum † de prouidendo, quoniam dum litteræ inſinuatę Capitulo fuerunt litteræ prouiſionales, hæc nuncupari non poſſunt litteræ Apoſtolicæ ſolùm continentes mandatum de prouidendo, ſed litteræ exhibitę reputari debent litteræ collationis, ſeu mandatum de Immittendo relaxatum per Vicarium Executorem, quæ ſolummodò continebant prouiſionem, & nuncupari poſſunt prouiſionales, dum prouiſio non in-
10 cipit † niſi à die, qua executor relaxauit mandatum de immittendo. *Garz. de benef. part.* 11. *cap.* 3. *num.* 319. *&* 326.

Vanum quoq; viſum fuit alterum obiectum, quod ſcilicet diligentiæ non poſſint ſuffragari Carolo, quia collatio, & prouiſio fuit conceſſa per Vicarium Generalem, non autem ab Officiali Leodien. cui litterę Apoſtolicę erant directę, quoniam exiſtentia Officialis diuerſi à Vicario in Curia Leodien. non tollit Papam ſub nomine Officialis intelexiſſe Vicarium Generalem, non enim intelligi de-
11 bent verba litterarum Apoſtolicarum, † prout ſonant in partibus, ſed prout accipiuntur in Cancellaria Apoſtolica, & iuxta eorum verum, & communem intel-
12 lectum, ſecundum quem ſub nomine † Officialis intelligitur Vicarius, *vt in annot. ad gloſ. in cap. fin. de off. Vic. in* 6. *ibi quod idem eſt dicere Officialis, quam Vicarius*, & tradit. *Barboſ. de pot. Epiſc. alleg.* 54. *num.* 21. *&* 24. *Corrad. in prax. diſpenſ. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 45. *vſque ad* 44. *Ferret. de abuſ. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 13.

Tandem non repugnat, quod Carolus reſignauerit Canonicatum fauore Gabrielis, & ideò non poſſit contradicere, quia cum impetratio gratię Aegidij proueniat ex ſuppoſita culpa, & defectu Ca-
13 roli remaner iſte legitimus † contradictor ad oppugnandum exaduerſo *Ottob. deciſ.* 186. *num.* 11. maximè quod lis fuit incæpta per Aegidium contra ipſum Carolum, & ideò habitus fuit pro legitimo contradictore, præter quamquod donec

Ga-

Digitized by Google

Gabriel Ceſſionarius non capit poſſeſſionem beneficij ceſſi, illius poſſeſſio, ſiue ius quod habet, quando ceſſio eſt ad fa-
14 uorem † certæ perſonæ non abdicatur, ſed remanet penes cedentem. *Rota cor. Ottob. deciſ. 106. num.4. & 5. & deciſ.90. num. 11. & 12. part. 9. rec.*

Ex quibus, & alijs ſublatis in alia dicta deciſione per me extenſa ſtandum eſſe in deciſis reſolutum fuit vtraque parte informante &c.

TRIVENTINA PECVNIARIA.

Mercurij 27. Martij 1675.

ARGVMENTVM.

Aſſiſtentia de ſtylo Regni Neapolis, quid importet. Adminiſtrator quando teneatur reddere rationem, & quæ redditio ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Aſſiſtentia de ſtylo Regni Neapolis importat immiſſionem in Saluiano, & alijs remedijs poſſeſſorijs.*
2 *Adminiſtrator, vt cogatur reddere rationem debet probari exegiſſe.*
3 *Inuentarium probat non exiſtentiam bonorum.*
4 *Etiamſi non ſit factum cum ſolemnitatibus inuentarij hæreditarij.*
5 *Non poſſidens bona non tenetur reddere rationem de fructibus.*
6 *Libri non ſunt conficiendi ab eo, qui non adminiſtrauit.*
7 *Cauſa ceſſante ceſſat effectus.*
8 *Redditio rationis eſt ſufficiens abſquè libris dùm conſtat de redditibus bonorum.*
9 *Etiam ſi agatur de Adminiſtratore generali.*
10 *Computum eſt nomen genericum applicabile notulæ propriorum creditorum.*

DECISIO VII.

Donatis per Baroniſſam Hippolitam omnibus ſuis bonis Monaſterio erigendo ſub titulo Sanctæ Claræ fuit in Adminiſtratorem deputatus Alexander de Blaſio, qui inuentarium confecit, & fidelem rationem reddere promiſit, prout reddidit vſque ad Annum 1644. exhibitis computis coram Ordinario Triuentino: Orta deindè lite ſuper ipſa redditione rationis ab Anno 1644. vſquè ad 1654 A. C. relaxauit mandatum de grauando contrà Magdalenam hæredem Alexandri, à quo mandato cum cauſa appellationis mihi fuerit commiſſa (relicta in ſuſpenſo de Partium conſenſu diſputatione mobilium) dedi dubium - *An ſit reddenda ratio de redditibus ab Anno 1644. vſque ad Annum 1654. & an ſit danda grauatoria pro exhibitione librorum*, & in vtraque parte negatiuè Domini reſponderunt.

Fundamentum reſolutionis quoad primam partem fuit, quia ex ipſa inſpectione inuentarij, & verbis ibi - *Per la fondazione d'vn Monaſtero &c. alle proprie caſe &c.* patet Baroniſſam deſtinaſſe domos donatas pro ædificio Monaſterij, cuius Agentes non negant ædificium factum, & in eo domos compræhenſas, ideò quoad illas dubium non verſari per per Dominos fuit exiſtimatum.

Vineæ verò, animalia, & oliueta deſcripta in inuentario non potuerunt poſt Annum 1644. contineri ſub adminiſtratione Alexandri, dùm intaà eundem annum fuit Alexander ipſorum bonorum, & Animalium detentatione priuatus ex decreto Regiæ Curiæ Neapolis fauore Monaſterij Terræ Anglonis Creditoris Baroniſſæ donatis, *Summario Magdalenæ num. 2.*

Obiectum autem, quod Monaſterium Terræ Anglonis procurauerit exequutionem in bonis, ſed non obtinuerit poſſeſſionem, tollitur, dum Regia Curia in
1 piſis bonis conceſſit actualem aſſiſtentiã † quæ de ſtylo Regni Neapolitani importat immiſſionem ex Saluiano interdicto, & alijs remedijs poſſeſſorijs, vt teſtatur *Aſſlict. dec. 383. numer. 6. Pluribuſque relatis, Merlin. Pignatt. controuer. 68. nu. 10. à verſic. Ad rem tamen centur. 2.*

Fuerunt pariter euicti cenſus, & eredita, ipſorumque exactio impedita ab eadem met Baroniſſa donante Anno 1639. dùm ad ipſius inſtantiam Regium Conſilium ex motiuo inualidæ donationis mandauit apponi ſequeſtra, & pecunias conſignari Baroniſſæ, *dicto Summar. num. 4.*

Non releuat, quod Alexander deindè obtinuerit ab eadem regia Curia pecunias

nias prædictas prouenientes ex cenſibus, & creditis deponi penes bancum publici Campſoris: Nam indè non ſequitur Alexandrum pecunias exegiſſe, & exactio tanquam quid facti, eſt plenè, ac conclu-
2 dentèr probanda, † vt Adminiſtrator cogi poſſit ad reſtitutionem, ſeù redditionem rationis. *Rota deciſ.* 470. *numer.* 4. *parte* 1. *recentior. & coram Caualer. deciſ.* 98. *num.* 4. Immò conſtat non exegiſſe, dùm in tranſactione inita poſt obitum Alexandri, nempè Anno 1660. inter Ducem Montis Nigri hæredem Baroniſſæ, & Martium nouum Adminiſtratorem deputatum pro Monaſterio erigendo eidem Martio datur libera facultas exigendi pecunias ſequeſtratas, & depoſitatas, *Summario Magdalenæ numer.* 5.

Alia bona præter ſupradicta non docetur extitiſſe: Immò ex inſpectione inuen-
3 tarij deſumitur † ſufficiens probatio non exiſtentiæ, *Rota coram Duran. deciſ.* 212. *num.* 2. & 241. *num.* 1. *coram Peutinger. deciſ.* 186. *num.* 4. *in recent. deciſ.* 89. *num.* 5. *parte* 7. 165. *num.* 16. *parte* 11. licet inuentarium factum fuerit abſque ſolem-
4 nitatibus, † quæ requiruntur pro inuentario Hæredis, *Rota coram Dunozetto dec.* 936. *num.* 6. Dùm igitur Alexander bo-
5 na non poſſedit, ſequitur, † quod non tenetur reddere rationem de annuis redditibus, *Rota deciſ.* 380. *numer.* 4. *part.* 4. *tom.* 2. *recent. coram Peutinger. deciſ.* 203. *num.* 2. 261. *num.* 3. 485. *num.* 17.

Et ceſſante obligatione reddendi rationem inſurgit fundamentum alterius partis reſolutionis Magdalenam hæredem Alexandri non teneri ad exibitionem librorum, dùm vt ſuprà firmatur, nulla fuit adminiſtratio ab Anno 1644. vſque ad Annum 1654. Indè enim ſequi-
6 tur non debuiſſe Alexandrum, † nec potuiſſe conficere libros adminiſtrationis ceſſante materia, & cauſa eos conficien-
7 di iuxtà vulgatum axioma ceſſante † cauſa, ceſſat effectus, *vt apud Barboſa tractat. var. axiom.* 40. *numer.* 4. *cum ſeq.* Cumque appareat exitus bonorum
8 donatorum, ſuffragatur † Adminiſtratori hæc redditio rationis ſine libris, *vt dixit Rota coram Gregor. deciſ.* 199. *num.* 5. *& ibi Addition. num.* 8. vbi pluribus Concordantibus relatis firmatur ab iſta opi-
9 nione non recedendum, etiam ſi agatur † de Adminiſtratore generali, *Rota coram Dunozzetto deciſ.* 934. *num.* 10. 955. *nu* 3. *coram Celſo deciſ.* 225. *num.* 12. *& deciſ.* 165. *numer.* 15. *parte* 11. 534. *numer.* 9. *parte* 13. *recentior.*

Et nihil refert, quod Alexander in ſuo teſtamento enunciauerit relinquere computum in ſcrinio appartamenti inferioris: Nàm ex hac enunciatiua non probatur exiſtentia librorum de datis, & receptis: computum enim, vt nomen gene-
10 ricum † applicari poteſt ad notulam propriorum creditorum Alexandri iam in actis exhibitam coram Iudice de Partibus de expenſis factis in fabrica Monaſterij poſt annum 1644. *vt in Summar. eiuſdem Monaſterij numero* 4. Immò quod confeſſio ſit de computo crediti patet ex verbis eiuſdem teſtamenti — *Eſſo Teſtatore deue conſeguire tremila ducati da detto Monaſtero, come appariſce declaratoria in ſuo beneficio, oltra gl'altri, che li poteſſero ſpettare per il conto, che ſi hauerà da tirare dalla prima declaratoria in quà, il qual conto ſi conſerua nello ſcrittorio ſenza chiaue dell'appartamento di baſſo, Summario Monaſterij numer.* 3. ex quibus verbis negari non poteſt, dùm ex eorum ſenſu patet, quod computum ſit ſolius crediti ab anno 1644. citrà; Et ideò denegandum pariter mandatum de grauando, per Dominos reſolutum fuit vtraque Parte informante.

BONONIEN. SVCCESSIONIS DE SIGHICELLIS.

Veneris 26. *Aprilis* 1675.

ARGVMENTVM.

Hæreditas proximioribus æqualitèr defertur Repudiatio ab exactione proprij crediti quando inducatur, & ignorantia, an & quæ excuſet. Renunciatio quando futura compræhendat.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas defertur proximiori conſanguineo defuncti tempore mortis.*
2 *Et proximis æqualibus in gradu æqualiter defertur.*
3 *Filij fratrum ſuccedunt inter ſe in capita.*

C 4 *Re-*

4 *Renuncians ad Iura renunciata non habet amplius regreſſum.*

5 *Repudiatio Hæreditatis inducitur ab exactione proprij crediti ab ipſa hæreditate.*

6 *Declara dummodo in repudiante adſit certa ſcientia delatæ hæreditatis, vel non habeat cauſam credendi ſe excluſum.*

7 *Cauſa credendi ſe excluſum ceſſat ex deciſionibus rotalibus.*

8 *Statutum Bononiæ ſuper ſucceſſionibus non habet locum in hereditate Clerici.*

9 *Ignorantia Iuris æquiparatur iugnorantiæ facti quando eſt talis, vt nec ſapientibus potuerit innoteſcere.*

10 *Ignorantia Iuris non poteſt allegari à I. V. Doctore.*

11 *Bononiæ Ciuitas Doctiſſimis floret Iuris Conſultis.*

12 *Ignorantia Iuris non eſt allegabilis quoties per Conſilium Doctorum poteſt tolli.*

13 *Renunciatio hæreditatum de præterito non trahitur ad hæreditates, & Iura de futuro.*

14 *Renunciatio comprehendit etiam futura ſi in ea adſit clauſula --* ceſſit, dedit, & tranſtulit.

DECISIO VIII.

Per obitum Baldaſſaris inſurrexit controuerſia inter Sebaſtianum de Sighicellis illius defuncti pronepotem ex Alberto fratre, ac Ioſephum cum alijs fratribus de Bolognettis nepotem ex Aurelia ſorore ſuper immiſſione ſcilicet ad poſſeſſionem bonorum fideicommiſſariorum Leonardi Sighicelli petita, per dictos fratres quibus tamen per duas ſententias conformes in partibus latas immiſſio prædicta denegata fuit, vnde agnoſcentes ipſi malum Ius fouere ſuper bonis fideicommiſſarijs, liti ceſſerunt, & nouum Iudicium immiſſionis ſuper bonis liberis dicti Baldaſſaris introduxerunt coram R. p. d. meo Ottalora coram quò ſub die 2. *Martij* 1663. reſcriptum fuit dandam eſſe immiſſionem pro medietate Sebaſtiano Sighicello, non ex perſona propria, & Ceſſionario nomine Doroteæ ex fratre nepti ſupradicti Baldaſſaris, & prò alia medietate Ioſepho Bolognetto tantum excluſis Ioanne, & Leonardo fratribus, ex quorum parte, cum iterum *die* 2. *Maij* 1664. fuerit cauſa repropoſita Domini ſteterunt in deciſis.

Sed cum non fuerit cauſa expedita tedierunt hodie partes ad Rotam, & coram me in locum ipſius R. p. d. Ottaloræ ſuffecto fuit datum dubium. An eſſet ſtandum, vel recedendum, & iterum pro deciſis reſolutum fuit.

Nulla enim cecidit in ſcribentibus difficultas ſuper deducta concluſione, quod per Iuris diſpoſitionem ad hæreditatem defuncti ab inteſtato admittatur illius
1 proximior † conſanguineus, qui tempore mortis reperitur *ex text. in l.* 2. *§. hæc hæreditas & §. legitima ff. de ſuis & legit. hæredibus Rot. deciſ.* 115. *numer.* 1. *part.* 1. *rec. & in Bononien. ſucceſſionis de Barbettis* 17. *Maij* 1651. *§. in reliquis, &* 11. *Martij* 1652. *§. quia vero ad alia bona coram Reuerendiſſ. D. meo Albergato Decano*. Sicuti nec poſitum fuit in controuerſiam Dorotæam cuius perſonam repræſentat Sebaſtianus ex ceſſione ſibi facta, nec non Ioſephum eſſe tanquam ambo Nepotes in pari gradù conſanguinitatis Baldaſſari defuncto cum Dorotea deſcendat ex Alberto fratre; Ioſeph verò ex Aurelia ſo-
2 rore, & hinc iudicarunt † Domini, vt omnis ratio ſuadeat in æquali portione fuiſſe admittendos ex *text. in l.* 1. *§. gradatim ff. Vnde Cognat. §. ſi plures inſtit. de legit. Agnat. ſucceſſ. l. conficiuntur ſupra verſ. quoniam creditur ff. de iur. Codicill.*

Non obſtat quod in eodem pari gradu ſint Ioannes, & Leonardus ipſius Ioſephi fratris germani, & ſic non videantur excludendi, ſed potius admittendi ad ſuc-
3 ceſſionem pro equali, † dum filij fratrum ſuccedant inter ſe in capita. *Molin. de Hiſpan. Primogen. lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 22. *Caſtill. lib.* 3. *controu. cap.* 19. *num.* 32. *Fuſar. de ſubſtitut. quæſtion.* 442. *num.* 10. *& Rot. deciſ.* 27. *num.* 1. *&* 3. *part.* 1. *recent.* Quamobrem cum ipſi Ioannes, & Leonardus hęreditatem repudiauerint ad illam amplius admitti non poſſunt; re-
4 mittentibus enim † actiones ſuas amplius ad eaſdem non competit regreſſus *l. quæritur §. ſi venditor verſ. remittentibus ff. de ædil. ædict. Surd. deciſ.* 51. *num.* 12. *& Rot. coram Peuting. deciſ.* 348. *num.* 1.

Repudiatio verò patet ab exactione crediti librarum mille, quod ipſi Leonardus, & Ioannes habebant cum Baldaſſare defuncto: ille etenim, qui poteſt eſſe
5 hæres, † & ab alio hærede petit id quod ſibi à defuncto debetur hæreditatem **re**-
pudiat

Digitized by Google

pudiat *ex Mantica de coniectur. vltim. vo-*
lunt. lib. 12. tit. 14. num. 29. firmant de-
ciſion. R.p.d. mei Ottallora, quæ reuidentur,
nempe 1. ſub §. hæc omnia , & 2. §. quò ve-
rò vna cum DD. ibi alleg.

Nec dicatur , quod præſens repudia-
tio tanquam tacitè inducta per legem
non præiudicet niſi in repudiante proba-
ta ſit ſcientia certa , & indubitata , quod
6 ad eius fauorem eſſet delata † hæreditas,
ita vt quelibet legitima cauſa credendi ſe
non fuiſſe ſucceſſurum excuſet à caduci-
tate , & remittat tacitam repudiationem;
Nec non quod hęc legitima credulitas ſe
non eſſe hæredem potuiſſet induci in Io-
anne , & Leonardo , eo quia tanquam
deſcendentes ab Aurelia fœmina potuiſ-
ſent ſe credere excluſos ab hæreditate
per ſtatutum Bononię excluſiuum fœmi-
narum , & deſcendentium ab eis propter
maſculos . Quoniam ſcientia mortis
Baldaſſaris non contr927ouertitur , & patet
ab exactionibus , quas ipſi fratres fece-
runt à Sebaſtiano tanquam hærede pro-
ximitas in pari gradu fatetur ; legitima
7 vero cauſa credendi ſe excluſos† a ſtatu-
to tollitur ex tot deciſionibus Sacræ Ro-
tæ in quibus ſemper firmatum fuit prędi-
8 ctum ſtatutum† non habere locum in hę-
reditate Clerici , *vt in Bononien. ſucceſſio-*
nis de Zanis 9. Decembris 1644. coram Bi-
chio , & in Bononien. hæreditatis 23. Iunij
1652. coram eodem ac 30. Maij 1653. &
26. Ianuarij 1654. coram Reuerendiſſimo
Papien. & coram Eminentiſſ. Ottob. deciſ.
149. num. 4. & ſeq.

Neque dicatur , quod ipſi fratres has
reſolutiones Rotales ignorauerint, & hęc
ignorantia , licet Iuris ęquiparetur igno-
rantiæ facti . Quoniam ad hoc vt igno-
9 rantia Iuris † per æquiparationem ad
ignorantiam facti remittat caducitatem
debet eſſe talis , vt nec poſſit ſapientibus
innoteſcere . *Redenaſch. conſ. 18. num. 25.*
& 27. Argel. de acquir. poſſeſ. quæſt. 5. art.
4. num. 155. & ſeq. Talis autem ignoran-
10 tia deduci non poteſt † à Ioanne , dum
ipſe erat Iuris vtriuſque Doctor . *Buratt.*
deciſ. 44. num. 9. & Rot. in Bononien. bo-
norum de Graſſis 26. Aprilis 1660. §. quia
præter quod coram dicto Reuerendiſſ. D. meo
Decano : Imo quod non admittatur igno-
rantia Iuris , maximè in Ciuitate Bono-
11 niæ , † quæ Doctiſſimis floret Iuriſcon-
12 ſultis, per quorum† Conſilium tolli poſ-
ſit . *Seraph. deciſ. 1006. num. 7. & Rota*
deciſ. 281. num. 4. par. 4. recen.

Non autē videtur augenda portio Ioſe-
phi in præiudicium Sebaſtiani ex cauſa
Iurium acquiſitorum ex renunciationibus
reportatis à Theſeo Monacho profeſſo
fratre ante profeſſionem, nec non ex Ma-
ria Aurelia ſorore Monacha profeſſa , ac
eius Monaſterio Sanctæ Mariæ Angelo-
rum , quia renunciatio Theſei cum com-
præhendat tantummodo hæreditates pa-
ternas , & maternas , & alias de præteri-
to , vt *Summ. num. 7.* non extenditur ad
13 † hæreditates , & Iura acquirenda , de
futuro , & de nouo ſuperuenientia *ex*
Bart. in l. qui Roma §. duo fratres num. 24.
quæſt. 10. & præſertim in fin. ff. de verb.
oblig. Caualer. deciſ. 340. num. 6. & Rota
in recen. par. 2. deciſ. 624. num. 2. & in
vna Leodien. fideicom. 12. Decembris 1611.
coram Reuerendiſſimo Damaſceno .

Ceſſio verò Iurium reportata à Mona-
ſterio prædicto ex perſona Mariæ Aurelię
nullius eſt momenti , dum non docetur ,
quod hæreditas fuerit agnita per Mona-
ſterium antè Breue fel. record. Alexandri
VII. per quod apertis verbis declaratur
Monaſteria nihil pretendere poſſe prò hę-
reditatibus ante promulgationem ipſius
Breuis delatis ex perſonis Monialium ,
niſi ipſæ hęreditates antea fuerint agnitę,
vt in *Summ.* reſponſionis Sebaſtiani *num.*
vnico .

Minus refragatur ad proſternenda Iu-
ra Sebaſtiani repetitum obiectum , quod
renunciatio eidem facta per Dorotæam
ſit tantum abdicatiua , non autem tranſ-
latiua, & non comprehendat hæreditates
deferendas, quia tollitur ex lectura ipſius
renunciationis , vt ex plene deductis *in*
deciſionibus prædicti R.p.d. mei Ottalora §.
in alia verò , & §. quia ceſſionem , & præ-
ſertim ex illis verbis *ceſſit dedit , & tran-*
ſtulit ; nam vbi verba continent tranſla-
tionem , & ceſſionem Iurium ſub renun-
14 ciatione cadunt † etiam hæreditates de-
ferendæ *Giouagnon. conſ. 91. num. 13. &*
num. 19. lib. 1. Rot. coram Bichio deciſ. 631.
num. 6. cum tribus ſeqq.

Cæterũ cum bona libera dicti Baldaſ-
ſaris prætenderentur conſiſtere in detra-
ctionibus eidem Baldaſſari debitis ex bo-
nis ſideicommiſſarijs , quæ per Sighicel-
lum dicebantur conſumptæ, nec non etiã
in nonullis alijs ſtabilibus , quæ per eun-

dem Sighicellum ad ſe pertinere tanquam emphiteotica allegabantur, ideo circa prædicta Domini ſtatuerunt dandum eſſe dubium particulare vtraq; parte informante.

ORTONEN. CANONICATVS

Sabathi 4. Maij 1675.

ARGVMENTVM.

Attentata ſunt omnia geſta poſt inhibitionem Rotalem iuſtam, ſiuè iniuſtam, pro quorum purgatione datur manutentio. Executor litterarum Apoſtolicarum tenetur poſſeſſorem citare maximè ſi adſint clauſulæ *ſi ita eſt dummodo &c. amota &c.* quæ faciunt eius ſententiam appellabilem ità vt poſſeſſio capta infrà decem dies ſit attentata. Contradictor legitimus quis dicatur. Triennalis poſſeſſionis virtus qualis ſit.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda.*
2 *Tam in curia, quàm extra, & de ratione* num. 3.
4 *Etiam ſi conſtet nulliter, & iniuſtè fuiſſe conceſſam.*
5 *Pro purgatione attentatorum datur mandatum de manutenendo.*
6 *Et mandatum pro expenſis.*
7 *Executor litterarum Apoſtolicarum tenetur citare poſſeſſorem beneficij ex cuius defectu impetratur.*
8 *Maximè ſi in mandato de prouidendo adſint clauſulæ* ſi ita eſt &c. dummodo &c. & amota &c.
9 *Dictæ clauſulæ requirunt verificationem narratorum citato illo ex cuius defectu gratia impetratur.*
10 *Et reddunt executorem mixtum.*
11 *Ità vt teneatur aſſumere partes Iudicis, & poſſeſſorem citare.*
12 *Et eius ſententia redditur appellabilis ad vtrumque effectum.*
13 *Executio facta intra decem dies datos ad appellandum eſt attentata.*
14 *Et datur manutentio executionem paſſo non habenti ſe pro ſpoliato, & pro purgatione inſtanti.*
15 *Contradictor legitimus ſemper quis dicitur quoties de inualiditate tituli non conſtet per rem iudicatam.*
16 *Triennalis poſſeſſio ſanat defectum non publicationis.*
17 *Et impetrationes certo modo inanes reddit.*

DECISIO IX.

POSSIDENTE Buragna Canonicatum Eccleſiæ Cathedralis Ortonen. ad effectum tuendi ſuam poſſeſſionem obtinuit à S. Rota inhibitionem vigore commiſſionis illamque præſentauit Pizzio, qui eundem Canonicatum certo modo, & ſub prætextu non factę publicationis requiſitæ per conſtitutionem ſan. mem. Greg. XIII. à Sede Apoſtolica impetrauit, & ad illius poſſeſſionē ipſa inhibitione non obſtante immiſſus fuit. Quare contigit coram me diſputari dubium an conſtet de attentatis, ita vt Buragnæ ſit danda manutentio, & Domini affirmatiuè reſponderunt.

De præcedenti etenim poſſeſſione Buragnæ in vim prouiſionis Apoſtolicæ patet ex inſtrumento tradito in *Summ. num.* 2. & ideò fundamentum inhibitionis Rotalis non controuertendum licet non ſit
1 eſſentiale. Quoniam inhibitio Rotalis † ſemper eſt timenda, ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta. *Rot. deciſ.* 311. *num.* 1. *&* 2. *par.* 4. *tom.* 2. *recent. & coram Bichio deciſ.* 524.
2 *num.* 5. & tam † in curia quam extra. *Achil. dec.* 24. *de appellat. Ludouiſ. dec.* 435. *numer.* 4. *& ſeqq. Rot. in recent. deciſion.* 519. *num.* 10. *part.* 1. *& deciſ.* 102. *num.* 3. *&* 4. *part.* 5. vbi redditur ratio, quia ſi ſumus in Curia facile eſt adire Signa-
3 turam † pro remedio; ſi verò in partibus, vt hic non eſt aperienda via inferioribus cognoſcendi de viribus inhibitionis Rotalis. *Lancellot. de attentat. poſt inhib. ampliat.* 6. *num.* 2. *Caputaquen. deciſ.* 93. *part.* 2. Imo in ſpecie, quod hoc procedat licet conſtaret inhibitionem Rotalem nul-
4 liter, † & iniuſte fuiſſe conceſſam *adden. ad Gregor. dicta deciſ.* 435. *littera B. & fuit dictum in Senogalien. bonorum* 14. *Aprilis* 1617. *coram Remboldo, & in deciſ.* 117. *num.* 4. *poſt Zach. de oblig. Cameral.* Cum itaque commiſſio, & inhibitio Rotalis præſentatæ fuerint ſub die 16. *Februarij* 1671. *Summ. num.* 5. *& ſub die* 21. *Martij* 1675. fuerit Buragna ſui Canonicatus poſſeſſione ſpoliatus *Summ. nu.* 4. non ſolum exiſtimarunt Domini reintegran-

tegrandum eſſe per viam mandati de ma-
3 nutenendo, quod paſſim datur à Rota, † pro purgatione attentatorum, vt notat. *Fontanell. de pactis nuptial. clauſ. 7. gloſſ. 3. part. 10. num. 10.* & pluries ipſa Rota firmauit, *vt in Vicen. Beneficij 10. Decembris 1646. coram Eminentiſſimo Cerro, & coram bon. mem. Cardinali Celſo deciſ. 249. num. 10. & deciſ. 364. nu. 10. cum concordantibus, & alijs paſſim*, ſed vlterius contra Pizzium, relaxandum eſſe mandatum
6 pro expenſis † factis ex cauſa huiuſmodi ſpretus inhibitionis Rotalis *ex doctrina Lancellot. de attentat. part. 3. cap. 31. nu. 111. & ſeq. de pęnis attentatorum, & ſecundum Ridolf. in prax. part. 1. cap. 13. num. 614. Rot. deciſ. 5. de dol. & cont. in nou. & deciſ. 38. de ſent. & reiud. in antiq.*

Ad quæ libentius deuenerunt, quia exequutor litterarum Pizzij nulliter, & iniuſtè proceſſit, & nullitas reſultat ex relaxatione mandati facta non citato Bu-
7 ragna poſſeſſore, † vt neceſſe erat cum ageretur de illius præiudicio ex impetratione Canonicatus facta ob non publicationem ſuæ prouiſionis. *Rota coram Eminentiſſimo Ottob. deciſ. 186. num. 11. & 12. & coram Bichio deciſ. 393. numer. 2. & deciſ. 400. numer. 15. & ſequen. & deciſ. 408. numer. 3. & coram Celſo deciſion. 121. numer. 6.* Tanto magis quia litteræ Pizzij continebant mandatum de proui-
8 dendo cum clauſulis † *ſi ita eſt &c. dummodo &c. & amoto &c.* quę requirunt iu-
9 ſtificationem † narratorum citato illo ob cuius tituli defectum fuit gratia certo modo impetrata. *Marcheſan. de commiſſ. part. 1. cap. 1. num. 81. volum. 1. fol. 322. Rot. deciſ. 516. num. 3. part. 1. recen. Ottobon. deciſ. 186. num. 11. & Rot. in recen. deciſ. 142. num. 7. part. 5. & in Leodien. Canonicatus 14. Ianuarij, & 22. Martij currentis anni coram me.* Attentis præcipuè prędictis clauſulis *dummodo &c. amo-*
10 *to* &c. quæ reddunt † executorem mixtum. *Abb. in c. de cetero num. 8. de reiud. Buratt. deciſ. 529. num. 5. & Celſ. dicta deciſ. 121. num. 4.* ita vt non ſolum executor tenebatur aſſumere partes Iudi-
11 cis, † & poſſeſſorem Buragnam citare *c. licet Epiſcopus, & ibi gloſ. verbo tamen vocato de præb. in 6. l. fin. C. ſi per vim, vel alio modo Rot. deciſ. 56. num. 4. & deciſ. 147. num. 3. part. 2. recen.* Verum
12 etiam ipſius ſententia † redditur ad vtrumque effectum appellabilis. *Rota deciſ. 701. num. 1. & 2. part. 2. recent. & coram me in prædicta Leodien. Canonicatus Ianuarij proximè præter. §. clauſula enim, & 22. Martij §. 1.* & ex appellatione oritur, dum mandatum Executoris fuit executum intra decem dies, qui dantur ad appellandum *Summ. num. 4. & 5.* alterum
13 Iuris attentatum, † pro cuius pariter purgatione dandum veniret mandatum de manutenendo. *Seraph. deciſ. 1471. num. 1. Beltramin. ad Greg. deciſ. 413. ſub num. 4. verſ. vbi inde infertur & adden. ad Buratt. deciſ. 171. ſub num. 8. verſ. qui plura in fin. Rot. d. deciſ. 701. nu. 1. part. 2. recen. & coram Gregor. deciſ. 91. numer. 4.* Quoniam Buragna non ſolum non habuit ſe pro ſpoliato, ſed retinens animo poſſeſſionem ciuilem ſtatim reclamauit appellauit, & pro purgatione attentatorum
14 inſtetit quod ſufficit pro manutentione. *Menoch. de retin. remed. 3. num. 20. Rot. deciſ. 516. num. 3. in fine part. 1. recent. Seraph. deciſ. 676. num. 9. et deciſ. 1176. per tot et Rot. coram Dunoz. Iunior. deciſ. 364. num. 10.*

Non obſtat quod cum Papa prouiderit Pizzium de Canonicatu cenſeatur priuaſſe Buragnam, ita vt amplius dici non debuiſſet legitimus contradictor, quia ſemper eſt contradictor legitimus ad defendendum Iura propria ſuper validitate
15 ſui tituli donec de contrario conſtet † per rem iudicatam, vt firmauit. *Rot. in prædicta Leodien. Canonicatus 14. Ianuarij proximè præter. coram me §. clauſula enim, et §. non ſubſiſtit*, & tanto magis in præſenti caſu dum Buragna vti prouiſus Apoſtolicus poſſedit Canonicatum pacificè
16 per triennium, & ideò † prætenſus defectus non publicationis videtur ſanatus ex ipſa triennali per *reg. 36. Cancellariæ Gomez. dicta regula quæſt. 58. numer. 4. Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 53. num. 7. Rot. coram Buratt. deciſ. 280. num. 2. coram Bichio deciſ. 171. num. 2. et coram Celſo deciſ. 392. num. 11. ac deciſ. 408. nu. 5.* quæ regula impetrationes poſtea certo
17 moto obtentas irritas, † & inanes cenſeri deberi decreuit, ex quibus iniuſtitiam reſultare dixerunt per contradictas Buragna tantum informante &c.

CRA-

Digitized by Google

CRACOVIEN. CENSVS

Luna 10. *Iunij* 1675.

ARGVMENTVM.

Donatio dubia, & incerta ab ipſo donante declarari, & alterari, an & quando poſſit. Alternatiua in vno tantum quando verificetur cum alijs de quibus in ſummatio.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio debetur probatis extremis.*
2 *Alternatiua efficit diſpoſitionem dubiam, incertam, & æquiuocam.*
3 *Donans poteſt donationem incertam, & dubiam per ſecundam declarare.*
4 *Et in totum variare, & commutare ſi prima donatio non fuit à partibus acceptata.*
5 *Alternatiua dat electionem diſponenti.*
6 *Dictio* nune *reſpicit tempus præſens. Nec poteſt trahi ad futurum.*
7 *Participium* fundandum, *quod eſt futuri temporis non poteſt intelligi de præſenti.*
9 *Alternatiua non inducit prius, nec poſterius, ſed tribuit actum cuilibet ex alternatis in ſolidum, quando regitur ab vnico verbo, & oratione.*
10 *Epiſcopus confirmans donationem eſt veriſimiliter informatus de mente donantis.*
11 *Inter duos reos credendi ille eſt preferendus cui primo res eſt tradita.*
12 *Idem eſt in duobus Donatarijs.*
13 *Fundatio noui Conuentus requirit conſenſum Ciuitatis approbationem Sedis Apoſtolicæ, & alia de quibus* remiſſiuè.
14 *Eccleſia Parochialis non poteſt grauari abſque conſenſu* Rectoris.
15 *Nec poteſt cogi ad illum præſtandum.*
16 *Declaratio donationis incertę facta à Donante eſt ſeruanda.*
17 *Alternatiua reſtringitur ad vnum quando ad illius tantum fauorem eſt verificabilis.*
18 *Alternatiua facit ſuccedere vnum per vulgarem, quando alter eſt incapax ſucceſſionis.*
19 *De tempore purificata conditionis.*
20 *Ius quæſitum alicui non poteſt amplius ab eo auferri.*

DECISIO X.

REmigius pro erectione Collegiatæ Presbiterorum in Eccleſia B. Mariæ Virginis Lauretanæ donauit Rectori eiuſdem Eccleſiæ tunc, & prò tempore exiſtenti Cenſum florenorum 30000. impendendo primò prò fabrica, & deinde prò dote ipſius Collegiatæ, quam donationem Ordinarius Cracouien. confirmauit, executioni demandari præcepit Rectoremque prædictum in poſſeſſionem Cenſus immiſit. Cum autem Prior, & Conuentus Scholarum Piarum prætenderent fuiſſe Cenſũ ſibi antecedenter donatum, intentarunt Iudicium, & ab A. C. Sententiã immiſſionis obtinuerunt, ideo deuoluta Cauſa ad Rotam contigit diſputari Coram *R. P. D. Otallora* Dubium, ad quẽ Cenſus ſpectaret, & *die* 15. *Iun.* 1668. *ſpectare Rectori Collegiatæ prædictæ* reſolutum fuit. Obtenta poſtea per ipſum Priorem, & Conuentum noua audientia, & iterum per me tanquam ſuffectum in locum ipſius R. P. D. Otalloræ Cauſa repropoſita placuit Dominis prò deciſis reſpondere.

Fuit reſolutionis fundamentum inſtrumentum donationis initum à Remigio fauore Rectoris legale, & in forma publica productum *Summ. num.* 2. nec non erectio Collegiatæ ſequuta auctoritate Ordinarij Cracouien. & actualis Cenſus poſſeſſio adepta per Rectorem *Summ. nu.* 4. & 5. quæ omnia ſatis plenè viſum fuit demonſtrare bonum Ius Rectoris tan-
1 quam extrèma neceſſaria † prò iuſtificatione ſuæ Immiſſionis iuxta tradita *per Ridolph. in Prax. par.* 2. *cap.* 6. *num.* 68. & 69. & *pluribus ſequen.* & *Rot. cor. Seraph. deciſ.* 828. *num.* 4. & 5. & *Buratt. deciſ.* 822. *num.* 1. & *ſeq.*

Non obſtat, quod Prior, & Conuentus exhibeant alteram diſpoſitionem antecedenter factam per ipſum Remigium *die* 1. *Februarij* 1642. nam hæc diſpoſitio non eſt ſolum concepta fauore Prioris, & Conuentus erigendi, ſed etiam fauore Rectoris Eccleſiæ preſentis, cum alternatiua ſcilicet, vel vni, vel alteri, à quà
2 cum feratur † ſemper diſpoſitio dubia, incerta, & equiuoca *iuxta text. in lege ſi quis ſeruum §. inter duos, et lege vbi*

autem

autem 75. §. *qui illud ff. de verb. oblig.* oritur potuiſſe à Remigio donante non ſo-
3 lum primam † diſpoſitionem per ſecundam declarari. *Mier. de Maior. quæſt.* 48. *num.* 78. *& ſeq. Fontanell. de pact. nupt. clauſ.* 4. *gloſ.* 5. *num.* 11. *& ſeqq. & deciſ.* 172. *num.* 9. *Rot. deciſ.* 229. *num.* 17. *& deciſ.* 356. *num.* 9. *part.* 12. *rec.* verum etiam illam in totum variari, & commu-
4 tari, † dum præcipuè prima donatio non fuit per partem acceptata. *Iaſ. in l. qui Romæ §. Flauius num.* 22. *ff. de verb. oblig. Couar. in rubr. de teſtam. par.* 3. *num.* 13. *Cancer. var. reſol. cap.* 8. *de donat. par.* 1. *num.* 37. & maximè quando cauſa finalis operis pij ſub quo continetur alternatiua fuit ſalus propriæ animæ donantis, quæ non potius in vno, quam in altero opere pio poterat demonſtrari, & exequi; qua-
5 re efficiebatur variabilis,† & adiudicabilis potius vni, quam alteri ad libitum donantis. *Mnoch. conſ.* 110. *num.* 3. *Magon. deciſ. Lucen.* 34. *num.* 11. *Rot. deciſ.* 207. *num.* 5. *par.* 5. *tom.* 1. *rec. & coram Merlin. deciſ.* 841. *num.* 7.

Ad tollendam vero alternatiuam non vrget deducta interpretatio, quod Rector, & Prior in Religione ſcholarum piarum idem ſonent, & ſit vnicus Miniſter, dùm in multis locis Prior Conuentuum ipſius Religionis nuncupetur ſub nomine Rectoris, a quo inferri præſumatur dictionem, vel in caſu præſenti eſſe poſitam declaratiuè, vti ſi dixiſſet dono Priori, vel Rectori ſi Rector appelletur, quoniam ex diuerſitate verborum eorumque annexorum primæ diſpoſitionis tollitur pænitùs identitas perſonarum. Aderat enim tempore ipſius primæ diſpoſitionis in Eccleſia Parochiali S. Mariæ Virginis Lauretanæ Parochus, qui nuncupabatur Rector; Conuentus autem Religionis ſcholarum Piarum de eo tempore in Ciuitate Cracouiæ non aderat quamobrem dùm diſpoſitio eſt, vel fauore Rectoris nunc, & pro tempore exiſtentis,
6 quæ dictio *nunc*† reſpicit tempus præſens *l.* 1. *ff. de condit. & demonſtrat. & l.* 1. *§. nunc. tractemus ff. de Tutel. & ration. diſtrahen. Barboſ. dict.* 230. *num.* 1. vel fauore Prioris, & Conuentus fundandi eius futuri, pro tempore exiſtentis patet ad ſenſum diuerſitas prædicta, dum dici non poteſt Rector præſens ille, qui debet eligi in futurum pro Conuentu non dum erecto dictio namque *nunc* tamquam præ-
7 ſentis temporis non† poteſt trahi ad futurum. *Honded. conſ.* 63. *numer.* 6. *lib.* 1. *Add. ad Gregor. deciſ.* 338. *num.* 15. *verſ. & regulariter*; nec è contra participium
8 futuri temporis *fundandi*† intelligi poteſt de tempore præſenti *Greg. dicta dec.* 338. *num.* 4. *& ibi Add. num.* 15. *verſ. ſic etiam.*

Minus vrget quod in alternatiua priorem locum obtinuerit Prior, & Conuentus, a quo induci poſſit prædilectio, itàut videretur præferendus Rectori; Quoniam cum ipſa alternatiua dirigatur ab vnico verbo, & oratione non inducit nec potioritatem, nec poſterioritatem, nec maiorem, vel minorem dilectionem, ſed at-
9 tribuit actum cuilibet † ex vocatis inſolidum *gloſ.* 1. *in c. cum plures de off. & poteſt. Iudic. deleg. in* 6. *Barboſ. dict.* 47. *nu.* 2. Imo cum prædilectio aſſumi debeat ab animo contrahentis hæc potius conſideranda venit fauore Rectoris, non ſolum ex cauſa declarationis factæ in ſecunda donatione, ſed pariter quia hanc prædilectionem Rectoris confirmauit Epiſcopus Cracouien. informatus de vtraque diſpoſitione Remigij, & veriſimiliter
10 etiam de ipſius mente,† dùm ipſi Rectori poſſeſſionem bonorum adiudicauit *ſumm. num.* 4. *&* 5. *Cutell. de donat. tom.* 2. *diſcept.* 1. *ſpecul.* 26. *num.* 12. *Rot. deciſ.* 338. *num.* 7. *&* 10. *par.* 5. *rec.* ita vt intret regula quod inter duos reos credendi ille
11 ſit præferendus cui primo† res tradita fuit *l. quoties C. de rei vendic.* quæ procedit
12 etiam in duobus† Donatarijs. *Alex. conſ.* 14. *num.* 8. *lib.* 1. *Gabr. de empt. & vendit. concluſ.* 2. *numer.* 8. *Rot. in rec. deciſ.* 273. *num.* 2. *part.* 11. & in terminis vnius rei potius vni Eccleſiæ, quàm alteri traditæ. *Tiraquell. de priuil. piæ cauſæ priuil.* 57. *verſ. quæ id dicit.*

Nec dereliquerunt DD. ponderare ad effectum prælationis Rectoris, quod erectio dicti Conuentus Scholarum Piarum erat magis incerta, quam erectio Collegiatæ, dum licet in vtraque requireretur conſenſus Ordinarij, attamen in noua erectione Conuentus Religioſorum requiritur pariter conſenſus Ciuitatis,
13 approbatio Sedis Apoſtolicæ, † aliaq; de quibus, *in Cæſarauguſtana fundationis* 18. *Maij* 1657. *coram R. p. d. meo Beuilacqua Vrbis Gubernatore*, & incertitudo augebatur, dum ex diſpoſitione Donantis Conuentus

Conuentus

Digitized by Google

uentus erat erigendus in Eccleſia B. Mariæ Virginis Lauretanæ propria, & Parochiali ipſius Rectoris, ſuper qua onus
14 non poterat imponi niſi eius † accedente
conſenſu; itaut nec potuiſſet cogi ad il-
15 lum† præſtandum ab ordinario. *Marchet. in prax. vicar. Capitular. part. 2. tit. 26. num. 59. & 64.* & propterea ex his omnibus prima diſpoſitio niſi redderetur inexequibilis ſaltem erat incerta, qua ſtan-
16 te incertitudine declaratio†facta per Donantem videtur ſeruanda. *Gabr. de donat. concluſ. 2. num. 51. Seraph. deciſ. 837. nu. 14. & Rot. deciſ. 238. num. 5. part. 3. rec.*

Tandem ad corroborandam prælationem in Rectore fuit ponderatum, quod anno 1651. quo fuit factus locus executioni diſpoſitionis Remigij Religio Scholarum piarum fuerat iam per S: M. Innocentium X. ſuppreſſa *Summ. num. 7.* & proinde cum alternatiua in hac parte fuerit reddita inexequibilis non poterat
17 verificari,†vel exequi niſi fauore Rectoris alternatim vocati. *Rot. in Ferrarien. fideicommiſſi* 10. *Maÿ* 1666. *§. neque obſtat coram R.p.d. meo Ottallora*, & in terminis vocatorum per alternatiuam dùm vnus
18 ex ipſis eſt incapax†quod alter cenſeatur vocatus etiam per vulgarem. *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 479. num. 74. cum alijs adductis in 1. deciſ. huius cauſæ §. Peregrinus verò.*

Nil releuat quod dicta Religio fuerit deinde in priſtinum reſtituta, quia ſufficit, quod tempore purificatæ donationis Ius illius eſſet incertum, & inexequibile
19 ad hoc,† vt alter vocatus per alternatiuã eſſet præferibilis. *Rot. deciſ. 116. uumer. 3. part. 1. rec.* maximè quod reſtitutio in integrum Religionis non ſoluit Ius iam quæſitum Rectori, ad cuius fauorem ſufficit ſola inſtantanea non exiſtentia ordinis tempore vocationis. Imò nudum
20 factum ſuppreſſionis†vt Ius quæſitum alteri amplius ab eo auferri non poſſit. *Rota deciſ. 54. num. 29. part. 13. & deciſ. 196. num. 9. part. 14. rec.*

Et Ita &c.

ROMANA PECVNIARIA.

Luna 17. Iunÿ 1675.

ARGVMENTVM.

Hæres cum beneficio l. & Inuent. ſe obligans ſoluere debita hæreditaria vltra vires quando teneatur. Tutor pupillum quando obliget. Acquiſitio Iurium litigioſorum quando valeat ad declarationem *ſtatuti Vrbis lib. 1. cap.* 118. Hæres grauatus per confeſſionem de recepto remittere creditum, & cenſum extinguere an, & quando poſſit pro explanatione *textus in l. ante reſtitutam* 104. *ff. de ſolut.* Trina ſubſcriptio teſtium in quibus apocis requiratur pro limitatione *text. in l. ſcripturas C. qui pot. in pign. hab.* cum alijs de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio hæredis facta hæreditario nomine non obligat vltra vires hæreditatis.*

2 *Declara dummodo fiat nomine hæreditatis, & reddatur ratio.*

3 *Non autem ſi contineat obligationem propriorum bonorum, & hæredum.*

4 *Inuentarium ſuccurrit hæredi quoad obligationes deſcendentes à defuncto, non autem à deſcendentibus ex facto proprio.*

5 *Hæres contrahens nomine proprio habetur pro noua perſona.*

6 *Hæres ſe obligans de proprio, & exprimens cauſam hæreditatis cenſetur demonſtrare non limitare obligationem.*

7 *Tutrix contrahens pro pupillo eum obligat.*

8 *Tutrix validè contrahit abſque præſentia pupilli Infantis.*

9 *Acquiſitio, ſeu emptio Iurium litigioſorum eſt probibita* ex ſtatuto Vrbis liber. 1. cap. 118.

10 *Sed non procedit quando eſt commixta cum alijs bonis, & Iura veniunt in conſequentiam.*

11 *Hæres grauatus poteſt remittere creditum pecuniarium per confeſſionem de recepto, declara* vt num. 15. & ſeqq.

12 *Creditum proueniens à cenſu fideicommiſſario ſuccedit loco ipſius cenſus.*

13 *Et efficitur obnoxium fideicommiſſo, vt ipſe cenſus.*

Cen-

Digitized by Google

14 *Cenſus non poteſt per hæredem grauatum extingui niſi ex cauſa neceſſaria, & per numerationem pecuniæ.*

15 *Hæres grauatus, non poteſt extinguere creditum niſi mediante ſolutione.*

16 *Confeſſio de recepto ſapit donationem.*

17 *Donatio eſt prohibita hæredi grauato in præiudicium fideicommiſſi.*

18 *Confeſſio de recepto proueniens ex actu voluntario dicitur gratuita, & voluntaria remiſſio.*

19 *Maximè concurrente ſuſpicione ſimulationis.*

20 *Solutiones in cauſam fructuum non calculantur in cauſam ſortis.*

21 *Liber familiaris non probat fauore ſcribentis.*

22 *Cenſuarius poteſt inuitus cogi ad compenſandum cenſum cum debito liquido.*

23 *Antidatæ ſuſpicio oritur ex defectu ſubſcriptionis trium teſtium declara,* vt nu. 26.

24 *Ceſſat ſi tempore non ſuſpecto ſcriptura ſit producta, & per partem ac Iudicem admiſſa.*

25 *Simulatio ceſſat ceſſante cauſa ſimulandi.*

26 *Subſcriptio trium teſtium ad formam* l. ſcripturas *requiritur in apocis obligatorijs non verò in quietantijs.*

27 *Cenſu gradatim extincto pro rata extincta fructus non debentur.*

DECISIO XI.

ITERVM hodie viſa cauſa ab omnibus poſt dilatam reſolutionem ſub die 7. currentis ob maturiorem diſcuſſionem ſteterunt Domini in deciſis ſtatuentes Mignanellos hæredes Hieronymi teneri ad reintegrationem fideicommiſſi Petri Creſci, & ſic Mazzeſchi Donatarij Ioannis Baptiſtæ vltimi vocati pro capitale Cenſus ſcutorum mille, ac fructibus decurſis amiſſis, eo quia ipſi Mignanelli non liberarunt Catalonum à denunciatis moleſtijs paſſis in Domo vendita per ipſum Hieronymum Mignanellum ex fundamentis Deciſionum huius Cauſæ coram me aliàs emanat. ſub diebus 3. Decembris 1674. & 4. Martij 1675.

Nec remouit Dominos obiectum nouiter excitatum nempe obligationem contractam per Hieronymum mediante Fuluia Matre, & Tutrice fuiſſe ad effectum ſoluendi debita q. Petri Pauli, cuius prædictus Hieronymus erat hæres cum beneficio legis, & inuentarij, & ideo cum Hieronymus non ſe obligauerit niſi hæreditario nomine prætendatur non teneri pro liberatione à moleſtijs nec in perſo-
1 na, nec in bonis proprijs, † ſed tantum quantum vires hæreditariæ Petri Pauli ſuppetunt, quoniam præmiſſo quod concluſio poſſet procedere facta reddi-
2 tione † rationis, ſi obligatio facta eſſet pro hæreditate. *Rot. deciſ.* 324. *num.* 7. *cum ſeqq. part.* 9. *rec.* in præſenti caſu obiectum tollitur ex facto; dùm Hieronymus non obligauit ſimpliciter bona hæreditaria, ſed ſe ipſum, & bona propria, proprioſque hæredes, & ſucceſſores. *Summario reſponſionis Mazzeſchi die* 7. *currentis num.* 1. *§. & inferius*, & proinde
3 beneficio inuentarij gaudere † non poteſt iuxta opinionem. *Angel. conſ.* 31. *numer.* 8. *quam ſeq. Grat. diſcept.* 264. *num.* 9. *&* 19. *& diſcept.* 646. *num.* 26. *& ſeqq. Boer. deciſ.* 53. *num.* 8. *Surd. deciſ.* 183. *num.* 11. *& Rot. in rec.* 545. *num.* 1. *part.* 5. *& deciſ.* 428. *numer.* 6. *part.* 9. nec non poſt *Merlin. de pignor. deciſ.* 125. *numer.* 6. *& in Romana Cenſus* 20. *Februarij* 1669. *§. etenim Monaſterium coram Eminentiſſimo Cerro iam huius Sacr. Tribunalis Decano.* Beneficium enim Inuentarij prouidet hæredi circa actiones paſſiuas deſcendentes à defuncto, non autem ſubuenit aduerſus
4 † actiones, quibus ex ſuo facto tenetur. *Rota deciſ.* 392. *num.* 2. *part.* 1. *rec.* quamobrem obligatio proueniens ex cauſa hæreditaria, videtur nunc inouata ex pacto,
5 † & ſtipulatione Inſtrumenti venditionis dùm in eo hæres habetur pro noua perſona. *Surd. conſ.* 191. *num.* 26. *Rot. deciſ.* 135. *num.* 17. *&* 18. *part.* 9. *recent.* quod procedere Domini non dubitarunt; licet in præfatione, & narratiua Inſtrumenti Hieronymus aſſeruerit deueniſſe ad venditionem tanquam hæres beneficiatus, & pro ſoluendis debitis hæreditarijs Petri
6 Pauli. † Quamobrem dicta aſſertiua fuit tantùm deducta ad demonſtrañ legitimam cauſam, pro qua deueniebat ad venditionem, non autem ad effectum limitandi obligationem contractam ex propria perſona, & in qua vti principalem, & de proprio ſe obligauit. *Aym. conſil.* 214. *num.* 1. *Gratian. diſcept.* 264. *num.* 7. *&* 8. *Rota deciſ.* 545. *num.* 10. *& ſeqq. par.* 5. *tom.* 2. *rec.*

Ad tollendam verò obligationem non ſuffragatur, quod Inſtrumentum vendi-

tionis cum obligatione euictionis non fuerit initum à Hieronymo, ſed à Fuluia Matre, & ideò corruat ex defectu conſenſus, quia cum ipſa Fuluia contraxerit vti Tutrix ipſius Hieronymi obligatio
7 contracta dicto nomine obligat, † ac ſi ipſemet Hieronymus contraxiſſet. *Rota deciſ. 296. num. 8. par. 4. tom. 3. & deciſ. 187. num. 16. par. 10. ac deciſ. 322. num. 15. par. 14. recent.* nil releuante, quod Hieronymus in contractu non interuenerit, quoniam cum tunc temporis non excederet tertium ſuæ ætatis annum, nullum contractui poterat aſſenſum præſtare,
8 † & proinde eius præſentia tanquam inanis poterat per Tutricē derelinqui, vt tradit. *Pinell. in l. prima par. 2. num. 66. C. de bon. quæ liber. Mandel. conſ. 205. num. 38. cum ſeqq. & Rot. deciſ. 269. num. 5. & 6. part. 4. tom. 2. recent.*

Cognitum quoque fuit tanquam inane, & in ſubſiſtens alterum nouum obiectum per Mignanellos adductum, quod ſcilicet Mazzeſcho obſtet ſtatutum Vrbis *lib. 1. cap. 118.* prohibens acquiſitionem
9 † ſeù emptionem Iurium litigioſorum, quia Domini reſponderunt, quod Statutum procederet ſi Mazzeſco facta fuiſſet donatio ſolius Cenſus litigioſi, ſed cum illa fuerit vniuerſalis omnium bonorum, & Iurium Ioannis Baptiſtæ donantis, tunc res litigioſa venit in conſequentiam
10 vniuerſalis donationis, † & non comcomprehenditur ſub ſtatuto. *Cephal. conſ. 64. num. 15. Menoch. conſ. 513. num. 14.* cum alijs allegatis per *Rot. deciſ. 679. nu. 19. apud Poſth. de manutentione.*

Repetebant quoque Mignanelli prætenſam ſolutionem inductam ex confeſſione de recepto initam per Ioannem hæredem grauatum, prætendentes quod licet Catalono in ſatisfactione moleſtiarum paſſarum fuerit adiudicatus Cenſus fideicommiſſarius Petri Creſci adhuc hęreditas eiuſdem Petri non euenerit niſi pura Creditrix pecuniaria pro valore damnorum paſſorum, & purum creditum
11 potuiſſe per hæredem † grauatum remitti etiam per confeſſionem de recepto per *Tex. in l. ante reſtitutam 104. ff. de ſolut.* Domini verò cognouerunt reſponſiones alias datas, tàm coram R.p.d. meo Rondinino, quam coram me die 3. Decembris 1674. ſufficienter obiectum ſubſtuliſſe, nam licet creditum eſſet pecuniarium adhuc trahebat originem à Cenſu
12 per fideicommiſſum deperdito, † ita vt fauore fideicommiſſi ſucceſſerit loco ipſius Cenſus. *Merlin. de pignor. libr. 2. quæſt. 51. num. 41. Surd. deciſ. 306. num. 5. & ſeqq. & num. 11.* & deuenit obno-
13 xium fideicommiſſo, † vt erat ipſe Cenſus. *Rot. deciſ. 251. num. 9. & 10. part. 13. rec.* Ideoque non potuit per hęredem grauatum extingui niſi ex cauſa neceſſa-
14 ria per actualem, † nempe reſtitutionem pecuniæ, non autem per ſolam confeſſionem de recepto ex firmatis in hac cauſa coram R.p.d. meo Rondinino 15. Ianuarij 1674. *§. cæterum reſpondebant.*

Et quando etiam fuiſſet purum creditum adhuc hæres grauatus non poterat
15 extinguere niſi mediante ſolutione, † vt in verbis dicit *Textus in dicta l. ante reſtitut. iuncta gloſ. verbo liberationes,* cum ibi notatis per *Alberic. Angel. Bald.* & alios ſcribentes, qui omnes loquuntur in grauato, qui ex cauſa neceſſaria recipit, & exigit, & propterea non poteſt verificari in eo, qui confitetur recepiſſe, cum con-
16 feſſio † de recepto ſapiat donationem,
17 quæ eſt prohibita hæredi † grauato in præiudicium fideicommiſſi, & vocatorum. *Pariſ. conſil. 52. num. 41. lib. 2. Peregrin. de fideicom. art. 42. num. 83. poſt principium Fuſar. de ſubſt. qu. 532. nu. 24.* & cum proueniat ex actu voluntatio, non
18 autem neceſſario dicitur gratuita, † & voluntaria remiſſio. *Accolt. Aret. conſ. 4. numer. 2 & 3. lib. 2. verſ. eſt enim Ciriach. controu. 329. num. 56. & 57. Grat. diſcept. 636. num. 8. & Rot. coram Celſo deciſ. 184. num. 5.* & tanto magis iudicarunt Domini ſequendam doctrinam *Baldi* in pręſenti hypotheſi, in qua concurrunt vehe-
19 mentes † ſuſpiciones ſimulationis de quibus *in prima deciſ. huius Cauſæ coram me 3. Decembris 1674. §. ſimiles cum alijs quinq; ſeqq.* ex traditis per *Noguerol. alleg. 40. num. 18. & Peregrin. de fideicomm. art. 40. num. 50. cum alijs in ipſa deciſ. §. quod & certius.*

Numeratio verò pecuniarum non poteſt induci ex receptis exhibitis per Mignanellos, nec ex partitis libri familiaris Vitelleſchi quoniam ſolutiones probatæ ex receptis cadunt in cauſam fructuum eiuſdem Cenſus ſolutorum ad computum
20 damnorum, & intereſſe, † & ideo nulla de his venit habenda ratio ad verificañ

ſolu-

ſolutionem ſortis principalis, vt alias in hac cauſa reſpondit. *Rota coram R.p.d. meo Rondinino 7. Maij 1674. §. accedit*, & *ſolertia*; Partitæ verò præfati libri familiaris continentes inter cætera plura mu-
21 tua, cum tendant ad fauorem ſcribeñ nil probant *l. exemplo C. de probat. Rot. deciſ. prima part. 6. & deciſ. 226. numer. 41. part. 7. rec. & coram Gregor. deciſ. 79. numer. 5.*

Nullitas quoque adiudicationis deducta, quia Cenſus tanquam de ſui natura perpetuus, & irrepetibilis non poterat compenſari cum damnis paſſis per Catalonum, Remouetur non ſolum ex pacto expreſſo in Inſtrumento Cenſus de compenſando in caſu moleſtiarum, verum etiam de Iure, dum Creditor Cenſus poteſt etiam inuitus auctore prætore cogi
22 ad compenſañ cum debito † liquido, cum Creditum liquidum tunc equiparetur pecuniæ numeratæ. *Rot. deciſ. 354. num. 3. part. 5. rec. & coram Coccin. deciſ. 1011. num. 5. & 1131. num. 1.*

Tollitur pariter iniuſtitia ſententię adiudicationis inducta, ex eo quia ad debitum Cataloni ante adiudicationem ſortis Cenſus erant prius ponendi fructus decurſi, & non ſoluti ante moleſtias, nec non alij decurſi à die moleſtiarum vſque, & per totum Annum 1630. quo fuit conſumpta adiudicatio totius capitalis, quia obiecta ceſſant ex facto, dùm ſolutio fructuum decurſorum ante moleſtias patet ex receputis datis à Mazzeſcho in altera antecedenti propoſitione *Summario eiuſdem num.* 5. initis per Alexandram Creſciam Sororem Ioannis hæredis grauati, & Laurentium Andreolum eius Maritum ceſſionarios præfati Ioannis, vt de ceſſione *dicto Summario præſentis poſitionis nu.* 2.
23 contra quas exceptio antidatæ † exaduerſo deducta ob defectum trini Teſtis ſecundum *l. Scripturas C. qui potior in pignor. habeantur* ceſſat dùm ſub anno 1626. & ſic ante immiſſionem ſequutam fauore illorum de Celſis fuerunt per Catalonum
24 exhibitæ † coram A. C. in actis Palutij contra ipſos Alexandram, & Andreolum Coniuges, ac per Iudicem, & partes admiſſæ, ideò tollitur omnis ſuſpicio etiam
25 prætenſæ ſimulationis ceſſante † tunc cauſa ſimulandi. *Rot. deciſ. 17. num. 10. & ſeqq. penes Merlin. de pignor. & coram Buratt. deciſ. 365. num. 3.* præterquam quod quidquid ſit in Apocis obligatorijs in concurſu cum creditore Inſtrumentario, vtique in liberatorijs veluti receputis atque quietantijs, ceſſat diſpoſitio *Text. in d. l. ſcripturas*, nec trium Teſtium ſub-
26 ſcriptio deſideratur, † vt diſtinguendo vtramque ſpeciem tradit. *Modern. Venuſin. in tract. de credit. diſc. 22. num. 9.*

Et fructus decurſi ab anno 1626. vſq; ad conſumptionem capitalis Cenſus fuerunt ſemper gradatim computati pro rata, pro qua Cenſus vigebat, vt ex calculo producto per Catalonum coram A. C. Argelo datum ad partes *litt. A.* renouato, ac dilucidato, & in meliorem, & intelligibiliorem formam redacto per Hieronymum Pallazzeſchum mediante altero folio *litt. B.* ex quibus non ſolum clare patet cenſum fuiſſe totaliter extinctum, & fructus decurreñ vſque ad extinctionem, & adiudicationem cenſus computatos, ſed vlterius, quod Catalonus remanſerit creditor in maiori ſumma, dùm pro rata
27 Cenſus gradatim extincti amplius † pro ipſa rata extincta, fructus Cenſus non debeantur. *Rota in Romana Cenſus 19. Aprilis 1660. §. eoque minus coram bo. me. Priolo.*

Et ita vtraque parte, &c.

BONONIEN. BONORVM

Veneris 21. Iunij 1675.

ARGVMENTVM.

Tranſumptum, ſeu Copia ſimplex ſcripturæ, an & quando plenè probet. Attentata ob connexitatem cauſarum quando committantur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur poſſidenti.*
2 *Statutum Bononiæ continuat poſſeſſionem defuncti in hæredem.*
3 *Pactum Precarij continet poſſeſſionem Conſtitutarij, & hæredum.*
4 *Manutentio conceditur poſſidenti ex præcario.*
5 *Copia ſimplex, & tranſumptum non probant.*
6 *Sed ſi ſit tranſumptum publicum probat*

D 2 *ſemi-*

ſemiplene deperdito originali.
7 *Et additis adminiculis, & coniecturis probat plenè.*
8 *Recognitio manus facta per publicum Inſtrumentum eſt adminiculum veritatis ſcripturæ.*
9 *Falſitas, & dolus in Notario publico non præſumitur, & ab allegante eſt probandus.*
10 *Copia regiſtrata in proceſſu Notarij per cuius acta fuit originale productum plenè probat ſi illud ſit deperditum.*
11 *Occultatio præſumitur facta ab Intereſſatis.*
12 *Notarij negligentia in ammiſſione apocæ non præiudicat Creditori.*
13 *Tranſumptum publicum, & copia probat deperdito, vel occultato originali.*
14 *Tranſumptum per Iudicem executum præſumitur habere ſuum originale.*
15 *Teſtis Sacerdos valdè probat.*
16 *Obſeruantia dat fidem ſcripturis informibus.*
17 *Maximè ſi obſeruantia fuerit proxima confectioni ſcripturæ.*
18 *Tranſumptum in Iudicio admiſſum præſumitur à Parte, & à Iudice approbatum.*
19 *Simulatio apocæ ad effectum repellendi Creditores non præſumitur ſi illi de eo tempore non vrgebant.*
20 *Apoca præſumitur vera, ſi habeat relationem ad Inſtrumenta vera.*
21 *Attentatum dicitur Iudicium introductum coram vno Iudice ſuper ſcriptura per alium executa.*
22 *Clauſulę* quam & quas, cum incidentibus, & dependentibus *operantur vt lis dicatur pendere ſuper omnibus connexitatem habentibus.*

DECISIO XII.

POSTQVAM Anna Maria de Riarijs, tanquam hæres Dominici Patris, authore Pretore, fuit immiſſa ad poſſeſſionem quartæ partis bonorum hæreditariorum Laurentij de Riarijs aliorumque bonorum pro indiuiſo poſſeſſorum ab ipſo Dominico vna cum Io: Baptiſta, Rodulpho, & Carolo fratribus, & reſpectiuè filijs, ac hæredibus Laurentij prædicti fuit ex pulſa per mandatum de aſſociando, relaxatum ab Auditore Generali Bonon. fauore Dominicæ vxoris d. Ioannis Baptiſtæ, & creditricis non ſolùm Laurentij Patris, verùm & ipſorum quatuor fratrum per Apocam obligationis, ab ipſis fratribus ſubſcriptam. Ingreſſa deindè ipſa Anna Maria Monaſterium SS. Ludouici, & Alexij poſt obitum d. Dominicæ Creditricis, & Io: Baptiſtæ viri, Monaſterium prędictum contra Laurentium Mariam, & fratres de Riarijs ipſius Dominicę filios, & hæredes coram Vicario Generali iudicium ſuper manutentione in poſſeſſione dd. bonorum introduxit, reportatoque decreto fauorabili, & deuenit ad A. C. Caualllarinum, qui relaxauit mandatum de manutenendo ad fauorem præfati Laurentij Mariæ, & fratrum, illoſque abſoluit per ſententiam diffinitiuam, a quibus dum pendebat appellatio coram R. P. D. Altouito, ſubrogato in locum R.p.d. Corbellij, Monaſterium præfatum adiuit eundem Auditorem Generalem Bonon. per quem Dominicæ Creditrici, in vim apocæ ſubſcriptæ, conceſſa fuerat aſſociatio, eiuſdemque apocæ nullitatis declarationem reportauit; ſed ea non obſtante R. p. d. Altouitus pronunciauit ſententiam A.C. Caualllarini eſſe confirmandam.

In tertia inſtantia, deuoluta cauſa ad Rotam, Laurentius Maria, vnà cum Fratribus, exiſtimans ſententiam Auditoris Generalis prædicti ſuper nullitate apocę, fuiſſe attentatam, vti latam in ſprętum litis pendentiæ coram R.p.d. Altouito die 18. Martij proximè pręteriti curauit diſputari dubiū an conſtet de attentatis, Dominis tamen viſum fuit diferre reſolutionem, & mandare, vt videttetur de bono iure etiam ad effectum attentatorum; Quare hodie propoſui dubium, an, & de cuius bono iure conſtet, etiam ad effectum pręfatum, & fauore Laurentij Marię, ac fratrum reſolutum fuit.

Moti fuerunt Domini; quia Laurentius Maria, & fratres poſſident bona iuſto titulo, dum ad illa anno 1664. aſſociata fuit Dominica Mater prò creditis in vim Apocæ, obligatione Camerali munitæ, & ſic iuſtè, ac validè fuit per A.C. Caualllerinum relaxatum mandatum de manutenendo ex regula quòd poſſi-
1 denti non ſit manutendo † deneganda, vt ſemper tenuit Rota, & præcipuè *poſt Poſth. de manut. deciſ.* 116. *num.* 11. *& in rec. deciſ.* 188. *num.* 10. *par.* 7. *& deciſ.* 17. *num.* 10. *par.* 14.

Nec

Nec ſubſiſtit obiectum, quòd, licèt poſſeſſio bonorum fuerit pœnes Dominicam creditricem, attamen non doceatur, prædictos filios Dominicæ illam adeptos fuiſſe; nam prętcrquam quod ſtatutum
2 Bonon. præſtat continuationem † poſſeſſionis defuncti in hęredem, animaduerſum fuit, quod Apoca, in vim cuius fuit aſſociata Dominica, continet pactum precarij, cuius natura eſt, nõ ſolùm includere poſſeſſionem pro conſtitutario, verũ
3 † etiam pro ipſius hæredibus *iux. tex. in l.cum precario quis rogat* 21. *& l.quæſitum eſt* 8. §.1. *ff. de precario ſurd. conſ.*567. *nu.* 7. *Cyriac. contr.*78. *num.*30. ideò ſicuti ex pręcario poſſidebat Dominica Mater ita & etiam Laurentius Maria, & alij filij
4 hæredes: & poſſidenti ex præcario † competere manutentionem dixit *Poſth.de manut. obſeruat.* 20. *num.*18.

Iuſtus autem titulus poſſeſſionis controuerti minimè poteſt per exceptionem quòd non conſtet de credito, neq; præcario, quia apoca in vim cuius actũ fuit, non
5 ſit in forma probanti, ſed ſimplex copia, † & tranſumptum, quæ per ſe non probant *iux. tex. in auth. ſi quis in aliquo C. de eden. & ibi DD. & præcipuè Dec. ac in l.Sancimus C. de diuerſ. reſcript. & in l. Procurator C. de eden.* Nam Domini conſiderarunt adeſſe tranſumptum publicum, quod per ſe ipſum facit ſemiple-
6 nam probationem † deperdito originali, *ex Bart. in l.ſicut iniquum in prima lectura num.* 1. *verſ. quandoque probatur C. de inſtrum. Rot. deciſ.* 418. *numer.* 1. *par.* 2. *rec.* & additis adminiculis, ac coniecturis, veritatem ſuadentibus ſuffi-
7 cienter † probat, vt firmat *idem Bart. in d.auth. ſiquis in aliquo num. 6. Mohedan. deciſ.* 1. *de fide inſtrum. & Rot. poſt Fenzon. ad ſtatut. vrbis deciſ.* 18. *per tot. & deciſ.* 434. *num.* 4. *&* 9. *coram Pania. & deciſ.* 292. *num.* 1. *& ſequenti coram Vbaldo.*

Coniecturæ verò, quæ in præſenti hypotheſi realitatem apocæ, & exiſtentiam crediti ſuadent, plures enumerantur
8 quarum prima eſt recognitio manuum †, obligatorum, facta per Notarium publicum *ſummario Laurentij Mariæ num.*1.*in fin.* non enim per rogitum Notarij manus, ſeu caracter obligatorum recognoſci potuiſſet, niſi fuiſſet exhibita apoca originalis; nam dolus ſeù falſitas in No-
9 tario publico † non pręſumitur, & per allegantem ſunt plenè proban. *cap.*3. *de probat. Rot. deciſ.*463. *num.*2. *verſ.ideoque tali par.*2. *rec.*

Secunda eſt, quod patet originale apocæ fuiſſe productum ſimul cum copia in actis Pillę Notarij publici per Dominicam Creditricem in principio ſui Iudicij aſſociationis, *eodem ſum. num.*2. *&* 7. quæ eſt adeò vrgens, vt de ſe reputetur ſufficiens; nam regula, quod ſimplex copia, non exhibito originali, nihil probet, limitatur quando patet, originale fuiſſe confectum, ac productum, & deindè deperditum tunc n. etiam copiæ re-
10 giſtratæ † in proceſſu Notarij per cuius acta fuit originale productum ſtandum eſſe dixit *Rot.deciſ.*101. *n.6. cor.Dunozett. Senior.* Ratio eſt, quia vel intrat
11 præſumptio occultationis † factæ per intereſſatos, vt reſoluit *Rot. deciſ.*48. *nu.* 5. *verſ. & Domini par.*2. *rec.per doctrinam Bartoli ibi annotatam*, vel negligentia Notarij in amiſſione, quorum neutrum
12 debet præiudicare † creditoribus, ita vt non poſſint conſequi ſuum creditum *Fęlin. in cap.fin. in ſecunda fallentia de fide inſtrum. Bellamer. deciſ.* 139. Et ideò
13 tranſumptum publicum in his terminis † admittitur pro conſecutione crediti ac etiam copiæ fides adhibetur, vt pręter *d. deciſ.*101. *num.6.coram Dunozett.ſenior. alias tenuit Rot. deciſ.* 543.*par.* 4. *diu. & Merlin. deciſ.* 53. *numer.* 18. *& coram Andrea deciſ.*14.*per totam.*

Tertia eſt quod fuit deuentum ad obligationẽ, de qua in apoca ad effectum remouendi ſequeſtra, iam facta in bonis, & ipſi remotioni Dominica non conſenſiſſet, prout conſenſit *d.ſum. num.*1. neque Iudex conſenſum ipſum admiſiſſet in præiudicium mulieris, niſi fuiſſet aſſecurata mediante apoca. Hæc autem cauſa præambula conficiendi apocam induxit in Dominos vehęmentem præſumptionem, quod tranſumptum habuiſ-
14 ſet ſuum originale, † tantò magis quia per Iudicem paulò poſt exequutum fuit *Caualer. deciſ.*122. *num.*5. *Seraph. deciſ.* 1192. *num.* 2. *Arguell. deciſion.*96. *numer.* 11.

Coniectura quarta reſultat ex duobus teſtibus deponentibus ſe vidiſſe originale, & interueniſſe confectioni ipſius apocæ *eodem ſum. num.* 11. Quorum teſtium

ſtium alteri, cum ſit Sacerdos Profeſſus
in Religione, & Frater germanus Annæ
Mariæ, ſub cuius nomine agit Monaſte-
15 rium, † valde deferendum eſſe Domini
exiſtimarunt, ex alias firmatis per *Rotam*
d. deciſ. 418. *num.*2. *par.* 2. *rec.*

Quinta tandem deſumitur ex obſer-
16 uantia, † per quam dari ſolet fides etiam
ſcripturis informibus. *Crauett. conſ.*158.
numer. 1. *Merlin. d. deciſ.* 53. *numer.* 11.
17 Tantò magis, dùm obſeruantia † fuit
proxima tempori confectionis apocæ, vt
in præſenti; quia apoca de qua agitur,
executionem habuit in iudicio aſſocia-
tionis in quo vna cum copia fuit produ-
ctum originale. *Aym.conſ.*101. *Surd. dec.*
199. *num.* 8. *Caualer. d. deciſ.* 122. *nu.* 5.
Immò ſubſequenter continuata fuit ob-
ſeruantia, dum fuerunt data diuerſis tem-
poribus diuerſa tranſumpta, & coram di-
uerſis Iudicibus in diuerſis cauſis produ-
cta, pro & contra diuerſos Creditores ip-
ſorum quatuor fratrum obligatorum, vt
d. Summ. nu. 2. 6. & 9. Qui creditores, ſi
apoca verè non adfuiſſet profectò oppo-
ſuiſſent; ſed cum tranſumpta fuerint in
18 iudicio admiſſa, præſumuntur † à parti-
bus, & à Iudice approbata. *Put. deciſ.*
116. *lib.* 2. *in nou. Dunozett. ſen. dicta de-*
ciſ. 101. *num.* 5.

Obiectum verò, quod apoca ſit ſimu-
lata, & confecta ad effectum repellendi
creditores obligatorum, non ſubſiſtit,
non ſolum quia nulla exhibetur iuſtifica-
19 tio † exiſtentiæ creditorum, qui vrge-
rent tempore contractæ apocæ, vt requi-
ritur ad induceñ ſimulationem. *Rot. dec.*
245. *num.* 6. *verſ. namquod part.* 2. *rec.*
Verùm etiam ex ſequeſtris, antea factis
ad iſtantiam Dominicæ conſtat de cauſa
præambula, & ex ipſo tenore apocæ pa-
tet illius iuſtificatio, dum credita rela-
20 tionem habent† ad diuerſa inſtrumenta,
ex quibus illius veritas magis eluceſcit.
Arguelles deciſ. 44. *num.* 14.

Conſtito itaque ex prædictis de bono
iure Laurentij Mariæ, & fratrum de Ria-
rijs, non dubitarunt Domini ſententiam
Auditoris Generalis Bononiæ ſuper nul-
litate apocæ fuiſſe attentatam, quia dum
pendebat in Curia Iudicium, in quo Mo-
naſterio fuit denegata manutentio ex iu-
ribus apocæ prędictę, & in vim illius ea-
dem manutentio conceſſa Riarijs per A.
C. Cauallerinum qui vlterius eoſdem Ria-
rios per ſententiam diffinitiuam abſoluit,
& ab his omnibus reperiebatur introdu-
cta appellatio coram R. p. d. Corbellio,
21 vtique non poterat Monaſterium† ſuper
nouo Iudicio inualiditatis apocę per A.C.
exequutæ, adire Iudicem de partibus ſi-
ne labe attentatorum. *Clement.* 2. *vbi*
gloſſ. verbo innouaſſe, vt lite penden. Lan-
cellot. de attent. in præfat. numer. 296. &
part. 2. *cap.* 4. *limit.* 2. *numer.* 59. & *ſeq.*
*Caualler. deciſ.*509. *num.*1. *Rot. deciſ.*393.
per tot. part. 2. *deciſ.* 91. *num.* 20. *part.*6.
deciſ. 177. *numer.* 1. *part.* 8. & *deciſ.* 20.
num. 2. *part.* 10. *rec.* Maximè quia cauſa
comiſſa erat cum clauſulis, *quam, & quas*
22 *cum inciden. & dependen.* quæ † operan-
tur, vt lis pendere dicatur ſuper omni-
bus cauſis motis, & mouendis in articulo
controuerſo connexitatem habentibus.
Rot. deciſ. 226. *num.* 6. *coram Buratt.* &
deciſ. 31. & 24. & *deciſ.* 39. *num.* 13. &
19. *coram Arguell.* & *in recent. deciſ.* 178.
num. 18. *part.* 10.

Et ita, vtraque parte informante, re-
ſolutum fuit.

PLACENTINA PAROCHIALIS

Mercurij 31. *Iulij* 1675.

ARGVMENTO.

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus an tranſeat pro rata legi-*
tima in filium, vel potius in totum ad hære-
dem vniuerſalem remiſſiue habetur.

2 *Vltimus ſtatus in Iurepatronatus atten-*
ditur.

DECISIO XIII.

CVM hodie vice Reuerendiſſimi Domi-
ni mei Matthei Archiepiſcopi Dama-
ſceni, & Sacri Palatij Apoſtolici Præfe-
cti relationem facerem ſuper expeditio-
ne huius cauſæ, & inter Dominos orta
fuiſſet contentio an Iuſpatronatus, quod
olim totum penes Comitem Aurelianum
reſederat pro rata legitimæ acquiſitum
fuiſſet Lucretiæ eius filiæ ab eodem in-
legi.

legitima tantum inſtitutæ prout videntur velle. *Federic. de ſenis conſ.* 225. *& Mar. Antonin. reſolut.* 7. vel potius to-
1 tum tranſiuiſſet † in venerabile Collegium PP. Bernabitarum eiuſdem Comitis Aurelij hæredem vniuerſale prout videntur velle. *Couarr. Lambertin. Viuian. & alij in deciſ. huius Cauſa allegati*, Domini prudenter conſiderantes quod agitur de lite ſuper Eccleſia Parocchiali, quæ celerem requirit expeditionem quodque Patres Bernabitæ alias vti ſoli Patroni obtinuerint mandatum de manutenẽ, & etiam vti tales fuerint, & ſint in quaſi poſſeſſione præſentandi, ideoque pro Patronatu Eccleſiaſtico concurrere vltimum ſtatum qui in hac materia ſemper attenditur iuxta, *vulgar. Tex. in cap. conſultationibus de Iurepatronatus*, quotidie à Ro-
2 ta approbatum. † Mihi demandarunt vt relicto in ſuſpenſo ſupradicto articulo, ad cauſæ expeditionem procederem ex motiuo vltimi ſtatus, quod dum ſolum ſufficit in propoſito, *vt præter. allegatos* §. *penultimo firmat in his terminis. Rota deciſ.* 423. *num.* 1. 2. *&* 3. *& numer.* 14. *&* 17. *part.* 14. *recent.* noluerunt per vlteriorem deciſionem qualitatis Iuriſpatronatus in futurum præiudicium generari Patronis. Et ita &c.

MONTIS FALISCI CENSVS

Lunæ 2. Decembris 1675.

ARGVMENTVM.

Cenſus abſque pecunia numerata conſtitutus ſi ſuperueniat illius ſanatio an reualidetur, ac ſi à principio fuiſſet ritè creatus etiam quoad fructus. Exceſſus in ſententia, aut mandato, an & quando vitiet, & an non citatos afficiat. Aſſignatio facta pro cenſu, & reſoluta, an cenſus reuiuiſcentiam operetur &c.

SVMMARIVM.

1 *Hæres in actione perſonali tenetur ſolummodo pro virili.*
2 *Sanatio cenſus efficit, ac ſi ab initio validè fuiſſet impoſitus.*
3 *Et retrotrahitur ad diem impoſitionis, etiam quoad fructus.*
4 *Iuri quæſito Papa non ſolet derogare, niſi exprimatur.*
5 *Mandatum exceſſiuum quoad vnam partem eſt nullum intotum.*
6 *Sed quando non eſt executum ſubſtinetur pro ſumma debita.*
7 *Sententia continens relaxationem mandati abſq; quantitate, intelligitur pro ſumma debita.*
8 *Exceſſus vt nullitatem indueat debet eſſe expreſſus in decreto.*
9 *Sententia contrà plures ſubſtinetur quoad citatos, &* num. 11.
10 *Exceptio de Iure tertij non poteſt opponi.*
12 *Actorum tranſportatio probatur ex fide notarij.*
13 *Cenſus extinctus per aſſignationem bonorum, reuiuiſcit, ſi annulletur aſſignatio.*
14 *Poſſeſſor bonæ fidei nullitate aſſignationis non declarata facit fructus ſuos.*
15 *Stabilia non præſumuntur reddere vltrà quinque pro centenario.*
16 *Exceptio turbida non poteſt executionem obligationis cameralis impedire.*

DECISIO XIV.

CENSVS in ſorte ſcutorum 4. mil. fauore Felicis de Aptis impoſitus ab eodem fuit ceſſus pro rata ſcut. 500. Camillæ Pennonæ, & pro alia rata ſcut. 500. Iuliæ Pennonæ, ac pro reſiduo ſcutor. 3. mil. Marco Stephanuccio qui cum inſteterit coram A. C. inſimul cum d. Iulia pro ſolutione fructuum, ac præſtatione noui fideiuſſoris iuxta formam Inſtrumenti contra Catherinam, & Margheritam duas ex quinque filiabus, ac hæredibus q. Romei Pennoni eiuſdem cenſus debitoris, & Impoſitoris iſtæ oppoſuerunt de nullitate ſub prætextu quod cenſus non fuerit creatus cum interuentu pecuniæ numeratæ Iuxta formam Conſtitutionis B. Pij V.

Adiuit Stephanuccius Sanctiſſimum, & obtenta commiſſione ſanatoria eidem A. C. directa per ſententiam diffinitiuam declaratum fuit cenſum ſanandum, & conualidandum fore, & eſſe Inſtrumentũ q. ipſius eſſe exequendum, & ſic mandatum exequutiuum pro fructibus decurſis, & non ſolutis, & ad factum reſpectiuè pro præſtatione fideiuſſoris relaxandum prout relaxatum fuit.

Ab

Ab hac ſententia commiſſa mihi cauſa appellationis cum clauſula de præfixione termini propoſui dubium, an mandatum A. C. eſſet exequendum, & Domini affirmatiuè reſoluerunt pro duabus tantum ex quinque partibus.

Ratio reſolutionis fuit, quia Iuſtitia mandati reſultat ex Inſtrumento creationis cenſus factæ à Romeo Patre, & Auctore dd. Sororum, in quo non ſolum adeſt obligatio ſolutionis fructuum, verum etiam præſtationis fideiuſſorum *Summ. num.* 1. & legitimatio perſonarum habetur ex inſtrumento ceſſionis Ratæ d. cenſus vſque ad quantitatem ſcut. 3. mil. factæ per ſelicem de Aptis Creditorem fauore d. Stephanucci, & fauore d. Iuliæ, & Camillæ pro rata ſcut. 500. pro qualibet *Summ. num.* 2. & quod dd. ſorores ſint hæredes Romei Patris ex Inſtrumento diuiſionis bonorum hæreditariorum *Summ. num.* 7.

Secunda verò pars executionis mandati contra Catharinæ hæredes lite pendente defunctæ, & Margheritam pro duabus ex quinque partibus tantum fundata fuit in eo quod ſint quinque ſorores ſimul cohæredes Romei debitoris nempè Camilla, Catherina, Iulia, & Eliſabetta, & ſic vnaquæque hæres pro virili, & pro rata ſuæ portionis hæreditatis in
1 actione † perſonali ſolummodò teneatur. *Tex. in l. 1. in fin. C. ſi vnus ex pluribus, & gloſ. in l. 1. verſ. In omnibus C. commun. de leg. Coccin. deciſ.* 1374. *num.* 47.

Nec ad impediendam reſolutionem ſufficiens viſa fuit exceptio non Interuentus numeratæ pecuniæ in creatione cenſus neceſſariè ad formam præſcriptam per conſtitutionem B. Pij V. Nam hodie cenſus habetur, ac ſi ab initio fuiſſet legitimè creatus ex viribus Sanatoriæ impetratæ à ſanctiſſimo in qua præcipitur A. C. vt ad vlteriora procedat eadem aſſerta nullitate non attenta, ac ſi pecunia numerata in ipſo actu ſtipulationis interueniſſet, cenſus prædictus ad formam Bullæ B. Pij V. de creandis cenſibus initus,
2 ac creatus fuiſſet, ideò illius † inſtrumentum meretur exequutionem, ac ſi hæc aſſerta nullitas nunquam adfuiſſet, vt in ſpecie reſpondit. *Rota in Beneuentana cenſus* 19. *Maij* 1595. *coram Pamphilio apud Marcheſ. de Commiſſ. part.* 1. *fol.* 849. *num.* 5. *in recen. deciſ.* 195. *num.* 2. *part.* 6. *apud Cenc. deciſ.* 397. *num.* 5. *& deciſ.* 556. *num.* 1. *verſ. non obſtat.*

Non obſtat oppoſitio, quod fructus percepti ſaltem tempore, quo cenſus erat nullus nempè ante ſanationem tamquam indebiti ſint imputandi in extinctionem ſortis principalis, & Capitalis eiuſdem cenſus, quoniam cum Sanctiſſimus mandauerit, quod Inſtrumentum haberetur pro valido, ac ſi pecunia numerata in ipſo actu ſtipulationis interueniſſet, ſanatio nullitatis hodie decreta retrotrahitur ad diem ſtipulationis Inſtru-
3 menti. Itaut cenſus vſque † ab initio cenſeatur validè conſtitutus etiam reſpectu fructuum, *vt alias Rota firmauit dec.* 111. *num.* 3. *part.* 12. *rec. & in Interamnen. Cenſus* 27. *Ianuarij* 1638. *coram Buccabella §. fin. verſ. quia placuit, & coram Merlin. deciſ.* 577. *num.* 3. *&* 4. *& apud Cenc. de Cenſ. deciſ.* 557. *num.* 6. *&* 7.

Obiectum verò quod gratia ſanationis prædictæ ſit obreptitia eò quia Papæ non fuerit narratum fuiſſe in actis acceptatam nullitatem, & oppoſitum de compenſatione fructuum perceptorum in extinctionem, & diminutionem ſortis principalis, ex quibus prætendatur Ius ſibi
4 quæſitum cui non ſoleat Papa derogare,† niſi de eo expreſſa fiat mentio. *Rota dec.* 259. *num.* 2. *part.* 2. *rec. & coram Buratt. deciſ.* 421. *num.* 2. tollitur ex facto, dum non ſolum prædicta acceptatio nullitatis, & oppoſitio compenſationis non iuſtificatur verum etiam in commiſſione ſanatoria Stephanuccius illas ſpecificè expreſſit ibi -- *prædictus Marcus egit coram A. C. &c. & Margherita oppoſuit de nullitate, ex quo in acta ſtipulationis Inſtrumenti cenſus pecunia numerata non fuit Summ. dd. ſoror. num.* 4.

Nec releuat aſſerta nullitas deducta ex quo dùm mandatum relaxatum eſt pro tota ſumma contra hæredes Catherinæ, & Margheritam, quæ non tenentur niſi pro duabus ex quinque partibus euidens
5 ſit exceſſus à quo reſultat nullitas in totum. *Rot. in Romana Spolij* 21. *Februarij* 1600. *coram Iuſto impreſſa penes Saluſt. Tiber. in praxi lib.* 3. *poſt cap.* 17. *fol.* 361. *Beltram. ad Greg. deciſ.* 198. *littera A.* Quoniam cum mandatum adhuc non ſit exequutum licet in relaxatione eſſet exceſſiuum, veniret reformandum, & ſubſtinen-

ſtinendum pro ſumma debita ad euitan-
6 dos circuitus , † & expenſas litigantium
iuxtà praxim deductam à *Ridolphino part.
1. cap. 6. num. 22. & 23. Saluſt. Tib. lib.
1. cap. 37. num. 4. alias per Rot. approba-
tam coram Durano deciſ. 388. num. 4. &
coram Buratt. deciſ. 91. num. 6.* Sed cum
ſententia , quæ continet relaxationem
mandati non exprimat quantitatem exe-
quendam contra ipſas duas ſorores cita-
tas , ſed tantummodo decernat manda-
tum pro fructibus cenſus decurſis, & non
7 ſolutis indefinitè intelligitur † pro ſum-
ma debita ad ſubſtinendum actum ex re-
8 gula quod exceſſus vt † nullitatem indu-
cat debet eſſe expreſſus in decreto *Saluſt.
Tiber. in praxi lib. 3. poſt cap. 17. fol. 361.
Gregor. deciſ. 198. num. 1. & deciſ. 485.
num. 4. Duran. deciſ. 36. num. 4. & d. dec.
388. num. 3.*

Minus releuat altera deducta Nullitas
ſententiæ A. C. quia non fuerunt citatæ
aliæ tres ſorores ſcilicet Iulia , Camilla ,
& Eliſabetta , de quarum pariter intereſ-
ſe agitur vti Cohæredes debitoris , nam
Dominis viſum fuit adhuc ſentẽtiam ſub-
ſtineri contra ipſas duas conuentas , eo
moti quia ſufficit fuiſſe ipſaſmet citatas ,
cum reſpectu aliarum ſi quæ nullitas ad-
9 eſſet , poſſit † tantùm ab illis opponi, his
10 enim non intereſt , & ſic non competit †
exceptio de Iure tertij . *Rot. deciſ. 402.
num. 11. part. 14. rec. & coram Zarate
11 deciſ. 35. num. 30.* ſufficit enim quod †
conſtet de citatione quoad reas conuen-
tas ad hoc vt quoad eas Iudicium ſubſti-
neatur . *Ridolfin. in praxi part. 1. cap. 15.
numer. 152. Adden. ad Buratt. deciſ. 371.
littera C.* & in magis pręciſis terminis fuit
alias firmatum *per Rotam in Romana Do-
nationis 3. Decembris 1674. §. neque obſtat
& §. quia placuit coram Reuerendiſſimo D.
meo Albergato Decano .*

Tertia exceptio nullitatis ex defectu
Iuriſdictionis ob non tranſportationem
Actorum tollitur pariter ex facto , dum
Notarius cauſæ fidem facit extractum
12 productum † eſſe omnium , & ſingulo-
rum Actorum , cui de ſtylo ſemper ſtatur
donec de contrario doceatur . *Scacc. de
appellatione quaſt. 20. art. 1. num. 15. &
16. & Rot. in Salamantina Canonicatus
24. Maij 1625. coram Blanchetto impreſſ.
apud ſeſſe in tract. de inhibit. cap. 8. §. 3.
ſub num. 174.*

Neque dici poteſt extinctus cenſus
per aſſignationem duorum corporum bo-
norum in illius ſatisfactionem , quoniam
aſſignatio non fuit facta Stefanuccio cre-
ditori , ſed Eliſabettæ Vxori , & cohære-
di dd. ſororum cum obligatione extin-
guendi cenſum , & vlterius dum ad in-
ſtantiam Catherinæ , & Margharitæ fuit
reſoluta aſſignatio , eiuſdemq; nullitas
per Iudicem declarata, & ipſa Catherina,
& Margherita ad poſſeſſionem ipſorum
bonorum aſſignatorum pro earum rata
13 reiutegratæ reuiuixit † pariter cenſus ,
cum contractus indiuiduus in vna parte
reſolutus , dicitur in totum reſolutus .
*Rota deciſ. 709. num. 3. part. 1. diuerſ. &
penes Cenc. de Cenſ. deciſ. 293. numer. 1.
& 10.*

Et inſubſiſtens viſa fuit pretenſio,quod
ſaltem fructus bonorum aſſignatorum
perceptorum antequam Catherina , &
Margherita fuiſſent à Iudice reinregratæ
attenta nullitate aſſignationis eſſent im-
putandi in extinctionem capitalis Cenſus
quia quandò etiam aſſignatio facta fuiſſet
non vxori cohæredi , ſed ipſi Stephanuc-
cio Creditori , adhuc ceſſaret prætenſa
imputatio , ex quo ipſe fructus decurſos ,
antè moram litem Iuridicè percepiſſet ,
14 ſuoſque † rectè feciſſet, tamquam poſſeſ-
ſor bonæ fidei ; Nam tunc contractus ha-
buit implicitum ſtatum validitatis . *Rota
deciſ. 206. num. 7. & deciſ. 193. numer. 1.
poſt Cenc. de cenſ.* Decurſi verò poſt mo-
tam litem, cum reuiuiſceret cenſus eſſent
computandi cum fructibus eiuſdem cen-
ſus , qui cum ſint ad rationem ſex pro
centenario excedunt in fructu redditum
15 ſolitum præſtari à ſtabilibus , † qui non
præſumitur excedere vltrà quinque , vt
ſemper *ex gloſ. in Auth. perpetua C. de Sac.
Ecc. tenuit Rot.* maximè quod non iuſtifi-
catur præciſus valor ipſorum bonorum ,
prout eſſet omninò neceſſarium ad ar-
guendum ex eis potuiſſe percipi fructus
maiores , quàm eſſent debiti pro cenſu .
Et in omnem caſum exceptio redditur
tam turbida , vt non poſſit illiquiditatem
alterius crediti obligatione camerali mu-
16 niti cauſare , † illiuſque exequutionem
impedire , vt ad propoſitum conſidera-
tum fuit *in vna Romana Succeſſionis 15.
Febr. 1675. coram R. p. d. meo Emerix §.
fin.*

Et Ita &c.

E RO-

ROMANA HAEREDITATIS DE LANVVIIS.

Lunæ 2. Decembris 1675.

ARGVMENTVM.

Capias ex ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe pro admiſſione ad cauſam ſufficit à parte non controuerti.*
2 *Probatur ex deciſione Rotali æquale Ius firmante.*
3 *Admiſſio ad cauſam facta cum clauſula* docto de intereſſe *retrotrahitur facta iuſtificatione ad diem decreti.*
4 *Lis dicitur pendere quoad petentem admitti ad cauſam ab ipſa die petitionis.*
5 *Tranſactio inducit rem iudicatam inter tranſigentes non inter in ea non comprehenſos.*
6 *Maximè ſi ad excluſionem tranſigentium tertius deduxerit Ius ſuum in iudicio.*
7 *Sententia non præiudicat non citato.*
8 *Admiſſo ad cauſam non eſt præfixum tempus ad docendum de intereſſe.*
9 *Signaturæ iuriſdictio circa commiſſionem cauſarum à Rota non ſolet controuerti.*

DECISIO XV.

DECESSIT R. p. d. Lanuuius ſuperſtitibus duabus ſuis ſororibus Placida, & Scholaſtica Monialibus in Monaſterio S. Annæ Vrbis, à quibus vti hæredibus ab inteſtato poſſeſſio bonorum hæreditariorum capta fuit, ſed Bernardus coniunctus ipſi defuncto in quinto cognationis gradu, prætendens ipſius Moniales, & Monaſterium excluſas à ſucceſſione ob ampliſſimam renunciationem tamquam proximior petijt immitti ad poſſeſſionem eorundem bonorum, & in prima inſtantia extra Rotam fauorabilem ſententiam reportauit, & deuoluta cauſa appellationis ex parte dd. Monialium ad Rotam coram R. p. d. meo Taya inſtetit ad eam pariter admitti Theodonarius vti proximus, & coniunctus defuncto in eodem gradu, & poſt hæc Bernardus, & Moniales S. Annæ ſimul concordarunt deuidentes inter ſe hæreditatem æqualiter cum pacto contribuendi dicto Theodonario ſi poſtmodum vinceret, prout euenit, dum à dicto R. p. d. meo Taya ſententiam ſuper immiſſione pro dimidia contra ipſas Moniales, & Bernardum obtinuit à qua ambo appellarunt, & cauſa fuit commiſſa Reuerendiſſimo D. meo Mattheio, & in hoc ſtatu partes denuo concordarunt diuidentes hæreditatem in tres partes cum eodem pacto contribuendi ſi alius concurreret.

Interim pendente cauſa coram R. p. d. meo Taya poſt admiſſionem Theodonarij eamdem prætenſionem proximitatis in eodem gradu retinens quoque Donna Prudentia Monialis in Monaſterio S. Scholaſticæ Reatis in ſeculo Octauia de Sanctis Monialis dicti Monaſterij, ex illius perſona commiſſionem pariter pro earum admiſſione ad cauſam impetrauit cum ſolita clauſula docto de intereſſe ſuper qua partibus citatis ad dicendum contra, & iuxta illius formam videndum mandari procedi ſub die 26. Ian. 1665. emanauit decretum admitti vt petitur. *Summario Monialium S. Scholaſticæ numer. 2.*

Nuper verò exhibitis pro parte ipſarum Monialium S. Scholaſticę iuſtificationibus ęqualis proximitatis dictę Donnæ Prudentiæ, cæperunt inſtare coram R. p. d. meo Mattheio ad quem cauſa, vt ſupra deuoluta fuit pro earum admiſſione ad cauſam, quo circa contingit dubitari coram me in illius locum ad munus Præfecti Palatij Apoſtolici aſſumpti ſubrogato, an conſtet de intereſſe, itaut Monaſterium ſit admittendum ad cauſam, & DD. reſoluerunt pro affirmatiua declarantes admiſſionem in ſtatu, & terminis in quibus reperiebatur tempore dicti decreti.

Quo enim ad intereſſe vltra quod non fuit à parte controuerſum, quod ſufficere † poſſet ad *text. in c. fin. in fine vt lite pendente in ſexto* viſum eſt clarum cum Donna Prudentia ſit Neptis Octauiæ Lanuuiæ Vxoris Alexandri ſenioris de Sanctis ex Fabio filio, vti habetur ex depoſitione teſtium fide Baptiſmatis, nec non ex inſtrumentis dotis, & alimentorum ab Alexandro Iuniore de Sanctis fratre germano præſtitorum. *Summario num. 4. vſque ad 10.*

Quod autem Nepotes ex filijs Octauię præ-

Digitized by Google

prædictæ poſſint habere Ius, ac intereſſe in lite ſuper prædicta hæreditate ſatis pa-
2 tet † ex deciſione R. p. d. mei Taiæ 3. *Iulij 1662.* In qua firmatur, quod Theodonarius erat ad hanc cauſã pendentem inter Moniales Sanctæ Annæ, & Bernardum prędictum tamquàm Nepos eiuſdem Octauiæ ex Camilla filia, & ſic in pari gradu, in quo adeſt Donna Prudentia,

Stante igitur intereſſe in reliquis quod Monaſterium admitti debeat ad cauſam, inſtatu, & terminis, in quibus cauſa reperiebatur tempore decreti, inde reſultat quia cum iam in eodem decreto admiſſio facta fuerit iuxta formam commiſſionis cum clauſula docto de intereſſe quandocumque de ipſo doceatur purifi-
3 catur conditio, & ipſa † admiſſio ad diem decreti retrotrahitur *l. ſi quis poſtea ff. de Iud. Roman. conſ.* 413. *num.* 4. *Marcheſan. de commiſſ. part. 2. fol. 26. num. 65. Rota deciſ. 78. num. 3. lib. 2. part. 3. diuerſ.* lis enim iàm ab eo tempore fuit per Monaſterium Sanctę Scholaſticę incepta,
4 † & Iuriſdictio radicata, & perpetuata, itaut ab ea die pendeat. *Rota in Romana attentatorum coram Sacrato penes dictum Marcheſan. part. 2. fol. 179. part. 1. fol. 1247. num. 50.*

Non obſtat obiectum, quod res amplius non ſit integra, imo quod de præſenti nulla adſit lis, dum omnes terminatę fuerunt per tranſactionem, & ſic prætendatur non eſſe locum admiſſioni niſi in ſtatu iam terminato, eo quia tranſactio habeat vim rei Iudicatæ, quoniam tranſactio inducit rem iudicatam inter ipſosmet tranſigentes, ſeu habentes cauſam
5 † ab eis non autem inter illos, non compræhenſos in tranſactione *l. de re filiorum ff. de tranſact. Menoch. de arbitr. lib. 2. Cent. 9. cap. 209. in fine Seraph. deciſ.* 230. *num.* 4. & non poteſt præiudicare tertio, & maximè illi qui iam prætenſionem ſuam coram Iudice Cauſæ deduxit ante ipſam tranſactionem partibus citatis ad
6 excluſionem † collitigantium, præuia commiſſione admiſſionis ad cauſam. *Gaill. obſeru. 70. num. 9. lib. 1. Carleual. de Iud. tom. 2. lib. 1. tit. 5. diſput. 3. num. 1. & 2. Rota deciſ. 10. num. 1. vt lite pendente innouis.*

Nec releuat, quod antequam Monaſterium S. Scholaſticæ Iura ſua produxerit non ſolum interceſſerit tranſactio, ſed etiam ſententia in iudicatum tranſacta. quia cum ipſum Monaſterium non fuerit
7 † ad ipſam citatum, nec potuit ab ea vllum ſentire præiudicium *l. de vnoquoque ff. de re Iud. l. nam. ità Diuus ff. de adopt. Grauat. ad veſtr. lib. 3. cap. 33. num. 7. Caualer. deciſ. 13. numer. 1. & 2. Gregor. deciſ. 416. nu. 1. & 2. Rota deciſ. 3. nu. 1. par. 4. to. 2.* Tanto magis cum nullum ſibi neque à Iure, neque à Iudice præfi-
8 xum reperiatur † tempus infra quod debeat de ſuo intereſſe docere. *Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 18. numer. 17. & ſeq. & num. 23. Ridolphin. in praxi par. 3. cap. 3. num. 93.*

Præterea viſum fuit tolli pariter difficultatem ex eo quod prętendentibus partibus, quæ tranſegerunt impedire proſequutionem cauſæ ex parte Monialium S. Scholaſticæ in Rota, habito recurſu ad Signaturam ab iſta cauſa ter remiſſa fuit ad camdem Rotam non per nouam commiſſionem, ſed in vim prædictæ, *vt in ſummario additionali dato in calce reſponſionis*, vnde non poteſt prætendi, quod iuriſdictio attributa per dictam ſententiam, aut per d. tranſactionem expirauerit, & quod non ſit locus vlteriori cauſæ cognitioni, nam hoc eſſet contro-
9 uertere poteſtatem Signaturæ, † quod Rota nunquam facit, vt ex *deciſ. 36. nu. 8. part. 4. diuerſ. Seraph. deciſ.* 857. *num.* 52. *Duran. deciſ.* 132. *num.* 8.

Et ità vtraque &c.

SENOGALLIEN. FIDEICOMMISSI

Veneris 10. Ianuarij 1676.

ARGVMENTVM.

Clericus fauore ſpurij, an & quando poſſit diſponere ad dilucidationem *Bullæ* 117. *B. Pij V.* ſententia ſuper ſtatu, an, & quando afficiat etiam non citatos, & quando de colluſione ſuſpecta dici valeat, & licet lata in alio Tribunali, an & quando Rota eam ſeruare ſoleat cum alijs de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1. *Exceptiones turbidæ non poſſunt retardare*

dare executionem fideicommiſſo claro.

2 *Acquirens bona confiſcata mediante ſolutione illa efficit proprium patrimonium.*

3 *Et ſuper illis poteſt conſtituere fideicommiſſum.*

4 *Teſtamentum continens legata fauore ſpurij corruit in totum.*

5 *Et hæreditas ſic diſponentis applicatur Cameræ.*

6 *Colluſionis ſuſpicio ceſſat ſtante Iuſtitia ſententiæ.*

7 *Sententia lata ſuper nullitate teſtamenti citato hærede grauato afficit cæteros hæredes fideicommiſſarios.*

8 *Fideicommiſſum inſtitutum pro primogenitis ex linea maſculina fœminas cenſetur excludere.*

9 *Rota non attendit ſententias aliorum Tribunalium niſi cognito de validitate, & Iuſtitia.*

10 *Declara hoc procedere ad effectum illam exequendi, ſecus ad effectum repellendi partem per viam exceptionis.*

Amplia vt num. ſeqq.

11 *Sententia in iudicatum tranſacta facit ſtatum, & de ea cognoſci non poteſt, niſi præuia reſtitutione in integrum.*

12 *Et interim habet præſumptionem pro ſe, & ſtatum validitatis.*

13 *Sententiæ in Iudicio criminali per alia Tribunalia latæ non poſſunt à Rota cognoſci.*

14 *Clericus fauore ſpurij diſponere non poteſt nec etiam de patrimonialibus.*

15 *Fallit ſi leget pro alimentis.*

16 *Dummodo ſint moderata alias teſtamentum corruit.*

17 *Alimenta de Iure ciuili non debentur.*

18 *Sunt tamen permiſſa de Iure Canonico, ſed ad meram neceſſitatem, itaut propria induſtria eidem imputetur.*

19 *Spoliatus bonis non tenetur proprijs ſumptibus appellare ſi ſententia eſt iuſta.*

20 *Et ſufficit quod ſit dubia, vt non teneatur quis appellare.*

21 *Fideicommiſſum non ſufficit extare, ſed debet agnoſci.*

22 *Obſeruantia etiam ex non facto reſultat.*

23 *Acceptans vnum fideicommiſſum non poteſt bona vigore alterius prætendere.*

24 *Quilibet diſponere poteſt de bonis ſui hæredis.*

25 *Hæres non poteſt venire contra factum defuncti.*

26 *Inuentarium tutelare non ſupplet hæreditarium.*

27 *Inuentarium teſtamentarium defectuoſum habetur, ac ſi non eſſet factum.*

28 *Detractiones ex fideicommiſſo particulari non poſſunt fieri niſi prius diſcuſſis bonis liberis.*

29 *Et ex eo non fiunt niſi in ſubſidium.*

30 *Hæreditatis aditio inducitur per poſſeſſionem bonorum.*

31 *Item per illorum alienationem.*

32 *Hæreditas alienantis tenetur conſeruare fideicommiſſum particulare.*

DECISIO XVI.

AD impediendam immiſſionem Franciſco Antonio in bonis fideicommiſſarijs Liuij Marchioniſſa Eleonora ex duplici capite teteritionem oppoſuit, nempè ex Iure alterius fideicommiſſi anterioris q. R. p. d. Franciſci Mariæ Senioris, nec non ex cauſa multarum detractionum, ſed his non obſtantibus die 29. Martij proxime præteriti pro immiſſione reſolutum fuit coram Reuerendiſſ. Dño meo Mattheio in locum cuius dubium propoſui, An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, cui DD. pro deciſis reſpondere viſum fuit ſtante ipſarum exceptionum turbiditate, quæ non eſt capax
1 retardare executionem fideicomiſſo † claro, & litterali, ſed data immiſſione reijcitur ad petitorium, vt alias firmatum fuit per. *Rot. coram Bich. deciſ. 297. numer. 13. & in Bononien. fideicomiſſi de Naſcentorijs 27. Februarij 1640. §. fin. cor. Ghiſlerio, & in Firmana fideicommiſſi 14. Iunij 1669. §. eo autem, & 13. Iunij 1662. §. fin. coram Reuerendiſſimo Domino meo Albergato Dec.*

Inducitur enim turbiditas fideicommiſſi Franciſci Mariæ Senioris ex eo quia bona, de quibus agitur, eo defuncto fuerunt per Reu. Cameram Apoſtolicam confiſcata, & per ſententiam D. Theſaurarij Generalis etiam in Iudicatum tranſactam fuerunt Cam. applicata, vndè exierunt de illius hæreditate, & remanſerunt libera à vinculo fideicommiſſi per eundem inducti, & cum Liuius ſubſequenter eadem bona acquiſiuerit in vim Breuis Vrbani VIII. titulo oneroſo, nempe
2 mediante ſolutione ſcut. 4500. † tanquam effecta propria per Principis munificentiam. *Grat. diſcept. 586. numer. 18. Rot. deciſ. 555. numer. 16. part. 9. recent.*

potuit

potuit ea proprio fideicommiſſo ſubijce-
3 re, dum vnuſquiſque rei † ſuæ ſit liber dominator, & arbiter *l. in remandata* 21. *C. mandati Rot. deciſ.* 387. *num.* 43. *part.* 9. *rec.*

Nec mouit Dominos appoſitio ſimulationis prædictæ confiſcationis, & colluſionis, cum Reu. Cam. quia ſententia D. Theſaurarij fundamentum ſuum retinet in duabus Conſtitutionibus Apoſtolicis altera la 117. B. Pij V. prohibente diſpoſitiones fauore Spuriorum, ac eorundem ſucceſſionem parentum, &
4 conſanguineorum etiam per viam † legati, ita vt non ſolum corruat ipſum legatum, ſed totum Teſtamentum continens ſimilia legata etiam, quo ad alios capaces, & hæredis inſtitutionem vt patet ex illis verbis, *quod ſi prædictorum quiſquam fuerit præſentium violator*, *Teſtamentum, donatio, legatum, & diſpoſitio omninò non teneat, nec etiam quo ad alios capaces, & res alias valeat*, & in ſpecie vltra doctores in *p. deciſ. allegatos probant Nauar. de Spol. Cler. §. 19. num. 6. verſ. 7. noto ſcortia in epit. 112. add. Conſtit. B. Pij V. theor.* 305. *Bonacin. de contract. diſp. 3. quæſt. vlt. par. 5. num. 12. Altera vero la* 100. *Sixti V.* concedente Domino Theſaurario ius applicandi Cameræ tamquam ſpolia hæreditates diſponentium
5 contra formam † prædictæ Conſtitutionis B. Pij V. & proindè dum Teſtamentum d. R.p. d. Franciſci Mariæ contineat duo legata alterum fauore Caroli Spurij, &
6 alterum Eliſabettæ Matris ſtante iuſtitia † ceſſat omnis ſuſpicio colluſionis. *Rota coram Scraph. deciſ.* 444. *num.* 4. *& deciſ.* 191. *num.* 10. *poſt Poſth. de ſubhaſt. eoque magis in Miniſtris Principis ſupremi, vt alias dixit Rot. in Foroſempronien. Enphiteuſis* 24. *Aprilis* 1671. *§. Et propterea coram R.p.d. meo Emerix.*

Neque dici poteſt, quod ipſa ſententia non poſſit afficere D. Marchioniſſam, eo quia ad eam non reperiatur citata quia eum lata fuerit ſuper inualiditate Teſtamenti facti contra formam Conſtitutionum Apoſtolicarum ſufficit fuiſſe citatum Liuium hær. tunc viuentem, & grauatum, ac bonorum poſſeſſorem, ità
7 vt poſſit dici † prolata cum legitimo contradictore, & afficiat cæteros hæredes fideicommiſſarios poſt ipſum Liuium vocatos. *Hondtd. conſ.* 28. *num.* 24. *lib.* 1. *Peregr. de fideicom. art. vlt. num.* 56. *cum alijs relatis per Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 622. *nu.* 1. *& ſeq. Gratian. diſcept.* 456. *nu.* 91. *Rot. coram Bichio deciſ.* 112. *numer.* 6. *& deciſ.* 616. *num.* 2. præter quod Marchioniſſa vti fœmina non reputabatur ad ipſum fideicommiſſum vocata cum eſſet inſtitutum pro Liuij primogenito, & deinde pro alijs primogenitis ex linea maſcu-
8 lina, † vnde cenſeantur fœminæ excluſę, vt comprobat *altera deciſio cauſa Reu. D. mei Matthei §. accedit in fine.*

Sicuti parum releuat obiectum, quod Rota non ſoleat attendere Sententias aliorum Tribunalium niſi exhibitis actis,
9 † & cognito de validitate, & Iuſtitia.

Hic enim ſtylus procedit quando Sententia producitur ad effectum illam exequendi, non autem quando deduci-
10 tur per modum exceptionis † ad effectum repellendi partem à Iudicio, eo quia obſtat exceptio litis finitæ per rem Iudicatam, quia tunc Sententia equè ſine actis à Rota admittitur, *vt fuit firmatum coram Coccino deciſ.* 1827. *num.* 5. *& deciſ.* 2343. *num.* 1. *cum duobus ſeqq. & coram Puteo deciſ.* 198. *num.* 1. *&* 2. *& deciſ.* 391. *nu.* 1. *lib.* 1. *Mantic. deciſ.* 350. *num.* 9. *& in rec. deciſ.* 296. *num.* 4. *part.* 5. *& deciſ.* 78. *num.* 13. *par.* 14. maximè dum agitur de Sententia, quæ tranſitum fecit in iudicatum, & executioni fuit demandata, ac diù obſeruata, & ſic faciat ſtatum, & de
11 ea cognoſci non poſſit, † niſi præuia reſtitutione in integrum. *Ridolph. in prax. part.* 1. *cap.* 13. *numer.* 413. *cum alijs ſeq. Scacc. de appell. quæſt.* 19. *remed.* 2. *num.* 16. *Oddus de reſtit. in integr. part.* 1. *art.* 4. *num.* 132. *& art.* 15. *nu. Caualer. deciſ.* 180. *numer.* 3. dum interim habet
12 præſumptionem † pro ſe, & ſtatum validitatis, *Menoch. præſumpt.* 62. *lib.* 6. *nu.* 9. & vlterius conſideratum fuit, quod Sententia fuit prolata à D. Theſaurario in Iudicio Criminali, Iſtæ enim Sententiæ non ſolent, neque valent iudicari,
13 nec de earum iuſtitia, † ac iniuſtitia cognoſci per Tribunal Rotę *Spad. conſ.* 70. *numer.* 5. *lib.* 3. & alias fuit dictum *in Siguntina, ſeu Conchen. Beneficij* 22. *Maij* 1657. *coram Priolo, & in Montis Alti Beneficij* 7. *Maij* 1668. *§. reſponderunt coram Reuerendiſſimo Domino meo Albergato Decano.*

Non refragante obiecto, quod ſub Con-

Conſtitutione B.Pij V. cõpræhendantur, ſolummodo Iura diſponendi de acquiſi-
14 tis ex bonis Eccleſiæ quamobrem † tollitur per extenſionem ad patrimonialia, vt patet in additione ad prædictam Conſtitutionem 117. *ſub* §. 4. *ibi Nos huiuſmodi dubium elucidare, & voluntatem noſtram patefacere volentes motu proprio, & ex certa noſtra Scientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ten. præſentium declaramus dd. litteras noſtras loqui, ac intelligi etiam de quibuſcumq; bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quàm immobilibus, & ſemouentibus Iuribus, & actionibus quibuſcumque ſic etiam ab initio intentionis, & incommutabilis mentis noſtræ fuiſſe, & eſſe atteſtamur.* vt in ſpecie tradunt *Menoch. conſ.* 511. *num.* 7. *Ciriac. contr.* 472. *num.* 6. *Ciarlin. contr.* 172. *num.* 53. *& ſeq. Rota deciſ.* 487. *num.* 1. *par.* 1. *& deciſ.* 214. *n.* 1. *&* 2. *part.* 2. *diuerſ.*

Alteri exceptioni deductæ, quod Conſtitutiones prædicti B. Pij V. nullo modo annullent diſpoſitionem factam in vim Iuris comunis, ſed illam in vim indulti, & Iurium ſpecialium, & ideò cum ſit præſumendum legatum fauore Caroli Spurij fuiſſe pro alimentis debitis à Teſtatore iuxta *cap. cum haberet* 5. *de eo, qui dux in matrim. poll. per ad vlt.* & ſic ſecundum Iuris comunis diſpoſitionem ab
15 his reſultet Teſtamentũ, & † etiam legata ſubſtineri ex deductis *coram Penia dec.* 364. *num.* 1. *&* 10. *& coram Merlin. deciſ.* 671. per Dominos reſponſum fuit adhuc non euitari turbiditatem, quia legatum apparet tam pingue, nempe locorum 16. Montium, vſus fructus magni prædij, & vnius vineæ ex qua pinguedine habeatur exceſſus in alimentis, etiam
16 oriatur præſumptio, quod legatum ſit † in fraudem Conſtitutionum Apoſtolicarum, pro qua Teſtamentum corruat, *Spad. conſ.* 222. *lib.* 3. præſertim, quod
17 alimenta debita Spurio † tanquam prohibita de Iure Ciuili *ad Text. in auth. ex complex. C. de incertis nuptijs*, licet per ius Canonicum permiſſa ſunt omnimodo intelligenda ad meram vitæ neceſſitatem, ita vt ad ipſam excludendam ſpurio etiam
18 propriam induſtriam † imputari poſſe dixerunt. *Bart. in l. ſi quis à liberis* §. *ſed ſi filius numer.* 11. *ff. de lib. agnoſc. Crauett. conſ.* 199. *à num.* 1. *vſque ad* 10. *Guttier. practic. qu. lib.* 5. *quæſt.* 93. *num.* 2. *&* 8. *Couar. var. tit. de matrim. cap.* 8. §. 6. *nu.* 9. *Surd. de aliment. tit.* 1. *quæſt.* 78. *num.* 32. *& tit.* 7. *quæſt.* 42. *num.* 6. *Rot. deciſ.* 202. *num.* 7. *part.* 1. *diuerſ.* præterquam quod nullitas Teſtamenti euitari non poteſt ex altero defectu legati fauore Eliſabettæ matris d. Caroli, cuius fauore non militat ratio alimentorum.

Tandem neque vlla fraus induci poteſt in Liuio ex eo deducta quod à Sententia D. Theſaurarij neglexerit appellare, & appellationem proſequi, quoniam cum fuerit à R. C. ſpoliatus de omnibus bonis hæreditarijs Franciſci Mariæ Senioris non
19 tenebatur proprijs † ſumptibus, maximè dum ex prædictis patet de Iuſtitia Sententiæ. *Scacc. de appell. quæſt.* 5. *nu.* 14. *verſ. ſub declara Mangill. de euict. qu.* 14. *num.* 15. Immo quod ſufficiat cauſam
20 eſſe dubiam † ad hoc, vt hæres grauatus non teneatur appellare firmatum fuit per *Rot. in Rom. Pecuniaria* 4. *Martij* 1675. §. *Nil. reſer. verſ. & ex his coram me.*

Vlterius ad excluſionem D. Marchioniſſæ animaduerterunt Domini, quod Franciſcus Maria Iunior fuit hær. Liuij & ita per aditionem hæreditatis onus fideicommiſſi ab ipſo Liuio in bonis, de quibus agitur ſpecialiter, & expreſsè impoſitum acceptauit, & hanc acceptationem ſpatio annorum 40. & vltra, quibus ſuperuixit obſeruauit ne dum quia in Inueutario tutelari fuerunt deſcripta bona vti hæreditaria Liuij Patris, ſed etiam quia nunquam agnouit prætenſum fidei-
21 commiſſum D. Franciſci † Mariæ Prælati prout fuiſſet neceſſe *Peregr. de fid. art.* 41. *num.* 10. *Rota deciſ.* 278. *num.* 7. *coram*
22 *Bichio*, & obſeruãtia † etiam ex non facto reſultat, *Rota deciſ.* 56. *n.* 7. *part.* 6. *rec. & deciſ.* 660. *num.* 17. *coram eodem Bichio*, vnde non poterat amplius illud impu-
23 gnare, † & bona vig. fideicommiſſi anterioris prætendere, quamuis ad illud ex propria perſona eſſet vocatus. *Rota in Bononien. fideicommiſſi de Lucio* 9. *Decembris* 1619. *coram Sacrato* §. *quo ad primam impreſſ. apud Giouagn. conſ.* 100. *num.* 33. *lib.* 2. *& in deciſ.* 240. *num.* 27. *&* 29. *par.* 9. *rec.* dum permittitur cuilibet diſponere
24 † de bonis ſui hæredis *ex Tex. in l. vnum ex familia* §. *ſi rem tuam*, *&* §. *ſed & ſi fundum*, *vbi Gloſ. verb. tantundem ff. de leg.* 2. *Iaſ. in l. ſi ſeruus* 73. *num.* 13. *ff. de leg.* 1. *Grat. conſ.* 273. *numer.* 3. *Menoch. conſ.*

conſ. 89. *num.* 49. & in terminis de bonis
hæredi ex fideicommiſſo reſtituendis, *Socc.*
Iun. conſ. 68. *num.* 12. *lib.* 4. *Boer. deciſ.*
117. *num.* 7. *Vrgellen. deciſ.* 10. *num.* 2.
& deciſ. 93. *num.* 1 *&* 2. Quam accepta-
tionem, & obſeruantiam Franciſci Marię
Iun. impugnare non poteſt *D.* Marchio-
niſſa prout facit allegando Franciſcum
Mariam non potuiſſe grauari in ipſis bo-
nis tamquam ſibi debitis vigore prędicti
fideicommiſſi antiqui, itaut dum Fran-
ciſcus Maria fuerit vltimus in illo voca-
tus eadem bona libera in hæreditate re-
liquerit, & ad ipſam D. Marchioniſſam
tamquam ſuam hær. ab inteſtato perue-
25 nerint, quia hæres non poteſt † venire
contra factum defuncti, vt præcipit *Tex.*
in l. cum à Matre 14. *C. de rei vendic.*

Nec ſubſiſtit quod Frāciſcus Maria eſſet
hęres beneficiatus Liuij, & ſic reddita ra-
tione de bonis hęreditarijs neq. ſibi, neq.
ſucceſſoribus ſuis potuit præiudicare,
quia de hac aditione hęreditatis cum be-
neficio legis, & inuentarij non docetur,
nec iuuari poteſt Marchioniſſa beneficio
inuent. tutelaris, cum tutelare non ſup-
26 pleat † inuentarium hæreditarium. *Rota*
deciſ. 88. *num.* 24. *& deciſ.* 126. *num.* 34.
par. 7. *rec. & deciſ.* 5. *nu.* 3. *&* 4. *poſt Mer-*
lin. de pignor. Maximè, quia hoc inuen-
tarium Tutelare in pluribus apparet de-
fectuoſum, dum fuerunt deſcripta ſolum
bona exiſtentia in Ciuitate Senogallienſi
& ex illis non omnia deficientibus ali-
quibus domibus, de quibus *in ſum. Fran-*
ciſci Antonij num. 7. & derelicta fuerunt
bona exiſtentia in Ciuitate Anconæ. In-
uentarium enim Teſtamentarium defe-
27 ctuoſum habetur, † ac ſi nunquam fa-
ctum fuiſſet ratione timoris occultatio-
nis bonorum *l. fin.* §. *ſi verò poſteaquam*
Iulia C. de Iur. delib. §. *ſi verò non fuerit*
in auth. de hæred. falc. Natt. conſ. 574.
num 6. *& ſeq. lib.* 3. *Menoch. conſ.* 471.
num. 19. *Ridolph. in prax. part.* 1. *cap.* 9.
num. 29. *& Rota coram Gregor. deciſ.* 496.
num. 2. *& ibi Beltram. littera A.*

Prætenſæ retentioni pariter ex cauſa
detractionum ſatis viſum fuit Dominis
reſponſum ex latè deductis in prædicta
deciſione huius cauſæ coram Reueten-
diſſimo Domino meo Mattheio, & præ-
cipuè ex eo, quia verſamur in fideicom-
miſſo particulari, ità vt quamuis etiam
detractiones petitæ competerent adhuc
28 ex ipſo detrahi non poſſent, † niſi prius
diſcuſſis bonis liberis, in quibus ſemper
eſt prius facienda detractio. *Rota in Bo-*
nonien. fideicommiſſi 23. *Iunij* 1671. §. *nec*
alienatio coram R. p. d. meo Calataiù fidei-
29 commiſſum enim particulare † non ſub-
ijcitur detractionibus niſi in ſubſidium.
Rota deciſ. 399. *num.* 21. *&* 22. *par.* 9. *rec.*
imò cum Franciſcus Maria Pater, & au-
ctor Dominæ Marchioniſſæ fuerit hæres
qu. Liuij abſque Inuentario etiam ex
actibus geſtis in maiori ętate ne dum poſ-
30 ſidendo † bona hæreditaria. *Rota deciſ.*
7. *num.* 5. *& deciſ.* 98. *num.* 1. *coram S.*
31 *M. Greg. XV.* ſed etiam aliqua † bona
alienando *deciſ.* 66. *num.* 1. *& deciſ.* 278.
num. 22. *coram Bichio* illius hæreditas te-
32 netur integrum † conſeruare fideicom-
miſſum particulare *l. fin.* §. *ſi verò prædi-*
ctam C. de Iur. delib. Caſtr. in l. ità tamen
27. §. *ſi ex Trebelliano numer.* 2. *verſ. ſed*
quod ſi hæres ff. ad Trebellian. Ciriac. contr.
5. *num.* 97. *& ſub num.* 101. *verſ. quorum*
opinionem cum alijs alleg. per Rot. coram
Bichio deciſ. 278. *num.* 16.

Et ità vtraque, &c.

FAVENTINA SVCCESSIONIS

Lunæ 13. *Ianuarij* 1676.

ARGVMENTVM.

Bona Patris libera inter filios æqualiter di-
uidenda, & quilibet tenetur ea conferre,
vel in portionem propriam imputare.
Qualitas bonorum hæreditariorum ex
quibus probetur. Copia abſque origi-
nali an probet. Pacta, & obligationes
abſentes, & heredes quando iuuent. Tu-
tor ſibi ſoluere quando poſſit. Retentio
quando concedatur cum alijs de quibus
in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Bona libera Patris ad filios cohæredes æqualiter ſpectant.*
2 *Fratres germani æquales defuncto in gradu, illi æqualiter ſuccedunt.*
3 *Hæres retinens bona defuncti repellitur ab alijs cohæredibus per exceptionem fruſtra petis quod intùs habes.*

4 *Bona*

4 *Bona probantur hæreditaria ex inſtrumento emptionis defuncti.*
5 *Hæres non poteſt de mendacio redarguere defunctum.*
6 *Dominium bonorum probatur ex ſolutione pretij.*
7 *Item ex perceptione fructuum.*
8 *Inuentarium habet præſumptionem pro ſe quod omnia bona in eo deſcripta ad hæreditatem pertineant.*
9 *Ratificatio inducitur ex obſeruantia.*
10 *Vtens inuentario illud acceptaſſe cenſetur.*
11 *Socius poteſt in re comuni gerere Iura Dominij, & eam locare.*
12 *Amplia in fratribus qui Iure familiaritatis inſimul vtuntur.*
13 *Et Iura Dominij cenſentur gerere in rata propria, vti Domini, & in rata fratris vti Procurator, & condominus.*
14 *Fundamentum intentionis plenè eſt probandum.*
15 *Filius tenetur conferre bona Patris, vt æqualiter diuidantur.*
16 *Tertius non poteſt proprio facto alterius bona immutare.*
17 *Obligatus tenetur de proprio non de alieno ſatisfacere.*
18 *Copia non probat abſque originali.*
19 *Etiamſi ſit inſerta in inſtrumento publico abſque Iudicis authoritate.*
20 *Pacta non egrediuntur perſonas paciſcentium.*
21 *Pacta inter alios acta tertio non proſunt.*
22 *Obligatio Cameralis includit clauſulam quorum intereſt.*
23 *Ius abſenti non queritur, quando deeſt ſtipulatio Notarij.*
24 *Contrahentes poſſunt contractum declarare.*
25 *Succeſſor tenetur ſtare declarationi ſui Authoris.*
26 *Nemo plus petere poteſt, quam is quem repræſentat.*
27 *Obligatio faciendi cum perſona extinguitur.*
28 *Pacta perſonalia à perſona paciſcentis dependent.*
29 *Et non tranſeunt ad hæredes.*
30 *Diſcretiua locutio diuerſitatem pactionum inducit.*
31 *In diſtractione bonorum pupilli requiruntur ſolemnitates Iuris, & Conſtitutionis Marchiæ.*
32 *Tutor non poteſt authorizare Pupillum in actu in quo habet intereſſe.*
33 *Tutor Creditor Pupilli poteſt ſibi ſatisfacere abſque ſolemnitatibus.*
34 *Declara id procedere in ſatisfactione facienda in pecunia ſecùs in bonis.*
35 *Retentio Creditori in bonis debitoris non datur niſi debitor prius ſit condemnatus.*
36 *Non competit pro credito turbido, & illiquido.*
37 *Creditum pro retentione debet eſſe clarum per confeſſionem partis, rem iudicatam, aut inſtrumentum publicum.*

DECISIO XVII.

MARCHIO Gregorius detinet poſſeſſionem Caſtrorum Sancti Ioannis in Squarzarolo, & Montis Epiſcopi, necnon nonnullorum Bonorum per partes nuncupatorũ Ludouiſiani ſub prętextu, quod ea fuerint ſibi aſsignata in titulũ Primogenituræ per D. Cardinalem Bernardinum Spadam occaſione matrimonij inter ipſum Marchionem, & D. Camillam Fantucciam, contracti, & cum præter ipſa bona prætenderet à Sigiſmundo, & alijs ſuis fratribus octauam partem cæterorum bonorum hæreditariorum Patris, & verſa vice fratres prætenderent Marchionem teneri ad collationem ipſorum bonorum, ſeu ſaltem ad imputationem in eius partem hæreditariam communis Patris; Orta lite fuit in Rota diſputatum dubium, an, & quæ bona eſſent conferenda, ſeu imputanda, & variè coram Reuerendiſſimo D. meo Ottalora reſolutum, vt ex deciſionibus 5. *Aprilis 1666. & 27. Aprilis 1667.* Tandem à Reuerendiſſimo Caſtrillo præuia altera deciſione ſententiatum fuit Marchioni Gregorio vltrà bona data, & aſſignata in Cauſam Primogenituræ debitam fuiſſe, & deberi octauam partem bonorum hæreditariorum Iacobi Philippi Patris per eum tempore obitus relictorum, & in inuentario confecto *die 19. Nouembris 1636.* deſcriptorum.

Deuoluta cauſa in gradu appellationis coram Reuerendiſſimo Mattheio, primo pro confirmatione Sententiæ Rotalis reſponſum fuit 13. *Iunij 1674.* ſed coram eodem repropoſita 15. *Martij 1675.* Domini receſſerunt à deciſis, interim aſſumpto Reuerendiſſimo Mattheio ad munus Sacri Palatij Apoſtolici Præfecti peruenit

cauſa

cauſa coram me,& dubium dedi,An eſset
ſtand.in primo vel in ſecũdo loco deciſis;
Pro ſecundo deciſis reſolutum ſub funda-
mento reg. generalis traditæ *per Text. in
toto tit.ff.& C.de collat*, quod omnia bona,
quæ ab hæreditate Patris ab inteſtato de
functi proueniunt,ac libera,nulliq;vincu-
1 lo obnoxia reperiũtur ſimul † inter om-
nes filios cohęredes communicanda ſint,
& poſtea æqualiter diuidenda, quam *Ro-
ta* pariter admiſit *in dec.cauſæ coram d.Re-
uerendiſſ. Ottalora 5.April.1666.§.Apparet
enim ſub verſ. Sed ea ſolum.* Et ratio ſua-
det, quia ſicut germani fratres in æquali
2 gradu proximo defuncto reperiuntur † ita
& in portione æquali ſuccedere debent,
*l.1.§.gradatim,ff. vnde cognati §.ſi plures
de legit. agnat.ſucceſſ. l.conficiuntur ſupra
verſ.quoniã credit.ff.de Iur.Codicill.& præ-
ciſè Bald.in Authẽtica de Teſtam. C.de Col-
lat. Rot. in Bononien. Succeſſionis de Sighi-
cellis 26. Aprilis proximipræterit §. nulla
enim coram me.*

Cùm itaque Caſtra prædicta, & bona
Ludouiſiana ſint hæreditaria pro medie-
tate pręfati Iacobi Philippi communis
Patris, & Marchio Gregorius ipſa bona
poſſideat repellitur ab immiſſione, ſeù
reintegrationie petita ad octauam par-
tem aliorum bonorum hæreditariorum
3 per exceptionem, quod pænès ſe † re-
tinet id, quod petit, & fruſtrà petit,
quod intus habet *ad Text. in l.bona fide
57. de reg. Iur. Corn. conſ. 64. numer. 10.
verſ. ſi autem lib. 2. Rota coram Merlin.
deciſ. 586. num.1.*

Qualitas verò hæreditaria ipſorum
Caſtrorum, & bonorum Ludouiſiano-
rum concludenter iuſtificatur; Caſtra
enim apparent hæreditaria Iacobi Philip-
4 pi ex † Inſtrumento emptionis ſumma-
rio fratrum de Spadis *num.1.* ibi: *Mon-
ſignor Illuſtriſſimo Veſcouo ſudetto vende
&c. al ſudetto Signor Giacomò Filippo Spa-
da preſente, & accettante, & ſtipulante
per ſe, ſuoi figli nepoti e deſcendenti ma-
ſchi.*

Bona verò Ludouiſiana ſpectare ad d.
hæreditatẽ Iacobi Philippi dignoſcuntur,
nam pręter Inſtrumentum emptionis fa-
ctæ per Cardinalem, in quo reſeruatur
facultas recedendi à contractu ſi eidem
Iacobo Philippo non placuiſſet, & em-
ptionem non approbaſſet quod indicare
Dominis viſum eſt emptionem factam
fuiſſe ſaltèm pro aliqua quantitate fauo-
re ipſius Iacobi Philippi idem Iacobus
Philippus illud inſtrumentum ratifica-
uit, & in inſtrumento ratificationis ſe à
Cardinali nominatum aſſeruit *ſum. nu-
mer. 4.* quæ aſſertio Iacobi Philippi ple-
nè probat contrà Marchionem, quia
5 dum ſe facit eius hæredem, † non poteſt
illum de mendacio redarguere *l. cum à
matre C. de rei vindicat. Surd. conſ. 572.
num. 32. & conſ.577. nu. 33. Buratt. deciſ.
925. num.4.*

Comprobatur paritèr, quod eadem bo-
na ſint hæreditaria Iacobi Philippi per
ſolutionem prętij pro medietate ab eo-
dem facta *d. ſummar. fratrum numer.3.*
6 ſolutio enim prętij rei emptæ † indicat
Dominium in ſoluente, vt alias *dixit
Rota deciſ.151. numer.2. poſt Pacif.de Sal-
uiano & coram Coccin.deciſ.1517. nu.5.&
coram Buratt. deciſ.863.num.5.& 6. & in
Romana Officij Curſoratus 15. Februarij
1675. §. Procuius Dominij coram me*, ma-
ximè dùm ſolutioni prædictæ ſucceſſit
participatio ratæ fructuum facta ab ipſo
Iacobo Philippo *ſum. num.* 8. de iure
7 enim ſolus dominus bonorum fructus †
percipit, & fructuum perceptio domi-
nium in percipiente, oſtendit *Bart. in
l.non ab re Columna ſecunda verſ. viſo
qualiter C. vnde vi Curt. Iun. conſ.41. nu-
mer. 8. Menoch. perſumpt. 65. lib. 6. nu-
mer. 13.*

Habetur quoque qualitas hæredita-
ria, tùm ex quo Cardinalis, ad quem
ſpectabat illam controuerterse nunquàm
impugnauit, imò ex infradicendis ap-
probauit, tum etiam ex quo tanquam
bona ad ipſam hæreditatem ſpectantia
fuerunt in inuentario hæreditatis Iaco-
bi Philippi deſcripta eodem *ſum. fra-
trum numer. 9.* & Inuentarium retinet
8 præſumptionem pro ſe, † vt omnia bo-
na in eo deſcripta ad ipſam hęreditatem
pertineant *l. fin. C. arbitr. tut. & l.fin. C.
de iur. deliber. Bald. conſ.407. num.6. lib.
1. Peregr. de fideicomm. art. 44. num.2. &
alij relati per Gratian. diſcept.765. numer.
59. Rota coram Gregor. deciſ. 575. num. 3.
& deciſ. 325. num. 1. par.11. recent.* & li-
cèt impugnetur tanquam factum à R.p.d.
Virgilio non autem a Cardinali tutore,
attamen cum Virgilius ad inuentarium
deuenerit de ordine, & mandato Car-
dinalis habetur, ac ſi factum eſſet ab ip-

ſo Cardinali, qui illud nuuquam impugnauit, ſed imò tacitè ratificaſſe cenſetur dum ſub illo tutelam ſuam continuauit,& alterũ non confecit; Ex obſeruantia enim
9 ratificatio † inducitur *Rot.dec.660.n.17.cor. Bich.& dec.56.n.7.p.6. recent.* Et vlterius omnis exceptio eliditur, dum ipſe Marchio Gregorius inuentarium acceptauit, & iuxtà illius tenorem ſibi tradi octauam partem bonorum hæreditariorum inſtetit, vt ex ipſa ſententia Reuerendiſſimi Caſtilli eodem *ſum.fratrum num.* 10. vndè non poteſt illud impu-
10 gnare, quia vtendo acceptaſſe † cenſetur *Buratt. deciſ.* 118.*num.*4.

Nec tolluntur qualitas hęreditaria, & deducta acquiſitio bonorum pro Iacobo Philippo ex eo, quod D.Cardinalis viuente Iacobo Philippo & poſt illius obitũ bona ſupradicta ſemper poſſederit fructus perceperit, locauerit, aliaque iura dominij geſſerit, vt ex pluribus inſtrumentis per Marchionemdatis in d. Liberculo, nàm cum omnia bona non ſpectarent ad Iacobum Philippum, ſed Cardinalis in communi & pro indiuiſo emiſſet pro ſe ipſo, pro dictis Virgilio, ac Iacobo Philippo tanquam ſocius in
11 re communi poterat † iura dominij gerere, & rem communem locare *Bart. in l.& hac diſtinct.* 38. *S.vlt.par.*2. *ff. locat. Ruin.conſ.*143. *numer.*19. *&* 20. *lib.*5. *Aimon. conſ.* 629. *num.*10. *Surd. conſ.*43.*nu.* 8. *& ſeq. & Rota coram Bich. deciſ.*452. *num.* 23. eò magis, cum ſocij eſſent Germani fratres, inter quos præſumitur poſ-
12 ſeſſio † iure familiaritatis *l.qui Iure familiaritatis de acquirenda poſſeſſione Soccin. conſ.* 13. *lib.* 4. *numer.* 7. & iura dominij cenſentur geſta nomine proprio
13 † in rata propria, & vti Condominus ac Procurator in altera rata fratris *Rota deciſ.* 358. *num.* 5.*poſt Poſth. de manut.* & quod talis fuerit animus Cardinalis patet, ex quo bona prædicta vti hæreditaria Iacobi Philippi recognouit, dum in libris Tutelaribus quantitatem fructuũ perceptorum ex bonis pro medietate hęreditatem creditricem conſtituit *ſum. prædicto nu.*8. & in Inuentario vt ſupra deſcripſit.

Præterea comprobatur etiam dicta qualitas hæreditaria Iacobi Philippi, quia nonnulla ex bonis emptis tanquàm emphiteotica Archiepiſcopatus Bonon. fuerunt inueſtita pro medietate ad fauorem eiuſdem pro ſe, ſuiſque filijs, ac deſcendentibus in genere, & ipſi inueſtituræ conſenſit Cardinalis emptor, dum Procuratorem Comitem Aſtorgium conſtituit ad illam petendam pro ſe ipſo pro Virgilio, & pro Iacobo Philippo, & cuiuſlibet eorum hæredibus deſcendentibus, & ſucceſſoribus, quibuſcumq; *ſum. fratrum numer.*5. *& ſeqq.* ex quibus dicti Iacobi Philippi nominationem, & acquiſitionem ad eius fauorem domini arguerunt tanquam fundatam ſuperiot, diuerſiſque iuribus, itaut ſaltem Marchio, qui illam impugnare pertendit teneatur cum certis probationibus fun-
14 damentum ſuę intentionis † plenè & cõcludenter probare *iuxtà Textum in l.actor, & in l.prima ff. de except. & in l.in except. ff. de prob. Couar. var. lib.*2. *cap.*6. *num.*4. *verſ.hoc tamen.*

Cum fundamento itaque quod Caſtra, & bona Ludouiſiana ſiut hæreditaria Iacobi Philippi vtiq; effecta fuerunt communia, & libera omnibus eius filijs & cohæredibus itaut propterea Marchio Gregorius teneatur illa imputare in portionem ſuam, vel quatenus nolit imputare, tenetur illa conferre, vt poſſit fieri
15 vnus aceruus, & deindè diuidi æquis portionibus inter ipſum & eius fratres, vt egregiè firmauit *Rota in Auximana donationis* 18. *Iunij* 1668. *S.bis tamen & per totam coram Reuerendiſſimo D. meo Beuilaqua, & deciſ.* 399. *num.*2.*par.* 12. *recent. Gregor. deciſ.*568. *num.*2. *Merl.deciſ.* 586. *num.*3. *& ſeq.*

Neque valuit retrahere DD. à reſolutione obiectum, quod Cardinalis ſe obligauit conſtituere Primogenituram Marchioni,& eius deſcendentibus quodque poſtmodum bona præfata omnia in executionem d.obligationis illi aſſignauit, & proindè ab eodem Marchione, non tanquam hæreditaria Iacobi Philippi, ſed titulo huius primogenituræ retineantur.

Etenim quoad obligationem Cardinalis viſum fuit DD. valdè dubitabile an ſubſiſtat præcipuè cum apoca marrimonialis, ex qua ea deducitur per verba non facile ad ipſum Cardinalem referenda, vt fuit conſideratum *in vltimæ deciſ. Reuerendiſſimi Matthei, quę reuidetur S. eoque minus.*

Et quatenus dicta obligatio ſubſiſteret et ad-

adhuc non propterea ceſſaret, ſeù remaneret excluſa præfata qualitas hęreditaria, quæ ineſt bonis; nam Cardinalis, non
16 valuit per actum proprium illam † qualitatem à bonis adimere: debebat enim de
17 proprio obligationi ſuæ † ſatisfacere non de alieno.

Imò, nec conſtat, quod actualiter aſſignauerit, nam Cardinalis non conſignauit bona Marchioni, ſed tantum illa ſuppoſuit Primogenituræ eiuſque legibus, & regulis abſque actuali traditione, vt obiecto pariter reſpondet *dicta vltima deciſio* §. *& ex his omnibus*.

Nihil obſtante, quod prætendatur Iacobum Philippum fuiſſe obligatum releuare Cardinalem pro medietate Primogenituræ, quia Apoca inter Cardinalem, & fratres, à qua oritur prouiſio obligationis impugnatur tanquam non ex-
18 hibita in forma originali, † & copiæ nulla ſit præſtanda fides *ad Text. in l. Sancimus C. de diuerſ. ſcript. Buratt. deciſ.* 543. *num.* 1. etiamſi ſit inſerta in Inſtrumento publico, quia dum talis inſertio facta eſt
19 ſine Iudicis auctoritate † inſertum non facit fidem, *vt ex gloſ. in cap. Abbate Sancti Siluani verb. fiat fides, & ibi etiam Abbas, & Butr. de verb. ſignif. Afflict. deciſ.* 273. *num.* 4. *in fine*, *& firmauit Rota coram Buratt. deciſ.* 208. *nu.* 1. *vbi Add. alios refert.* & quando etiam exhiberetur apoca legalis, & in forma probanti adhuc aduerterunt Domini, quod ea operatur
20 inter ipſos † fratres paciſcentes dumtaxat ipſoſque non egreditur *iuxta Text. in l. quod Iulianus* §. 1. *ff. ad ſen. conſ. Maced.* Cumque in ſe non contineat vllam aſſignationem dd. bonorum fauore Marchionis Gregorij nullum in ea conſtitui poteſt fundamentum iuxtà Iuris regulam
21 quod pacta inter alios † acta tertio non proſunt, *l. ſi vnus in princ. ff. de pact. Surd. deciſ.* 266. *nu.* 11. *& firmat. vltima Deciſio Reuerendiſſimi D. mei Matthei in* §. *vltra quod*; Quæ faciliùs applicantur cum apoca careat iuramento ſtipulatione notarij Teſtibus, & obligatione Camerali, cuius priuilegium eſt includendi im-
22 plicitam clauſulam quorum † intereſt ex ſtipulatione Notarij vbi adeſt *Buratt. deciſ.* 135. *num.* 9. vnde ex ea nullum po-
23 tuit acquiri Ius † fauore Marchionis abſentis. *Gratian. diſc. cap.* 723. *numer.* 5. *Rot. deciſ.* 33. *num.* 3. *&* 4. *poſt de Cenc. de Cenſ.*

Tantò magis, quia Cardinalis apocam iſtam nunquam executioni demandauit, imò aſſertum creditum ex ea reſultans contra hæreditatem Iacobi Philippi nunquam excegit, nec petijt, nec vnquam voluit eſſe eo modo, quo prætenſum fuit & prætenditur a Marchione Gregorio, ſed potius in contrarium nempe pro eius portione hæreditaria, vt expreſsè patet ex Epiſtolis ex partitis librorum tutelarium, de quibus in *dicto Summ. numer.* 13. ex Commiſſione Rotali *Summ. num.* 14. ex defenſione fratrum Marchionis, & eius excluſione à participatione in reliquis bonis hæreditarijs Patris, & tandem ex atteſtatione Patris Virgilij faſciculo Iurium fratrum *fol.* 18. *littera M. ſub* §. *in tanto eſſendo*, *&* §. *le diſeſe*, quæ omnia multum operantur contra Marchionem qui pretendit cauſam habere à Cardinali ad effectum habendi declarationem dictæ aſſertæ apocæ, quam ſemper contrahentes, quales fuerunt Cardi-
24 nalis, & Pater Virgilius declarare † potuerunt & itaut illi ſtare teneatur Mar-
25 chio, qui † vti vult Iuribus Cardinalis. *Surd. conſ.* 52. *à numer.* 40. *vſque ad* 44. *Gratian. diſc.* 717. *num.* 17. *& diſc.* 769. *num.* 25. *Merlin. de legitim. lib.* 2. *tit.* 2. *quæſt.* 25. *num.* 6. maximè quia erant viri Præſtantiſſimi & non curarunt proprijs bonis expoliari, vt benè facerent Marchioni, vel ſaltem deſeruiunt fratribus de Spadis, contra D. Cardinalem ex
26 cuius perſona † Marchio Gregorius non poteſt plus petere, quam ipſe poſſet per regulam *Text. in l. nemo plus Iuris* 55. *ff. de reg. Iur.*

Præterea tantò minus fieri poteſt fundamẽtum in prætenſa aſſignatione bonorum facta à Cardinali quia attento etiam tenore præfatæ copiæ Iacobus Philippus non dedit, imò abſtulit facultatem Cardinali quidquam agendi ſine ipſo, dùm expreſsè ſibi reſeruauit facultatem efformandi regulas Primogenituræ, & alia faciendi, quæ (licet ſuperuixerit per quinquennium,) non fecit, ſed vt dictum eſt deceſſit ab inteſtato.

27 Itaut per eius obitum quælibet † obligatio ſi ad fuiſſet tanquam reſoluta expirauit. *Ruin. conſ.* 131. *numer.* 7. *lib.* 1. maximè quia exceptis circumſtantijs cætera pacta erant perſonalia, & ſic pende-
28 bant ab expreſſione propriæ † voluntatis

per ipſummet Iacobum Philippum facienda ad formam *Text. in l. ſi tibi decem* §. *ſi*
29 *quis paciſcatur ff. de pact.* nec poſſunt † extendi ad hæredes *l. quid quid aſtringendæ ff. de verb. oblig.* Aduertendo ſignanter quod ea, quæ contrahentes voluerunt quod tranſirent ad hæredes expreſſerunt ibi — *E quanto all'altre circoſtanze ſi formino à ſodisfattione di tutti li Signori ſudetti, o loro heredi* — Signum euidens, quod vbi pacta reſtringebantur ad perſonam, & hæredes non nominabantur, noluerunt ad eos tranſire diſcretiua enim
30 † locutio diuerſam indicat Paciſcentium voluntatem *Corn. conſ. 9. numer. 6. lib. 3. Rot. deciſ. 667. numer. 5. part. 2. & deciſ. 28. num. 24. part. 8. recent.*

Et ſaltem Cardinalis ſolus poſt obitum Iacobi Philippi non potuiſſet aſſignationem facere, ſed debuiſſet vocare illius filios, & hæredes ad concurrendum ad confectionem regularum, & appoſitionem circumſtantiarum, atque cum ageretur de diſtractione bonorum ſpectantium ad Pupillos, & minores ſeprennio tamen maiores fuiſſent omninò ſer-
31 uandæ ſolemnitates requiſitæ † à Iure, & conſtitutione Marchię aliàs aſſignatio non poſſet ſaluari à vitio nullitatis. *l. poteſt.* 5. *C. de Iur. deliberandi Carill. deciſ.* 191. *num.* 8. *confirmata coram Royas dec.* 178. *num.* 6. *& in recent. deciſ.* 56. *num.* 16. *par.* 14. *& in Tiburtina redditionis rationis* 20. *Maij* 1669. *&* 22. *Iun.* 1671. §. *ad ſecundum coram R. p. d. meo Tayacum alijs citatis in dicta vltima deciſ.* §. *vltra quod:* maximè cum Cardinalis non poſſet in actu in quo habebat intereſſe
32 proprium † authorizare ad terminos. *Text.in l.* 1. *ff. de auctor. Tutor. modern. Gonzal. in cap. fin. de inſtit. numer.*2. *circa finem Oleade ceſſ. Iur. tit.* 5. *quaſt.* 10. *num.* 10. *& Rota deciſ.* 492. *num.* 9. *part.* 1. *& deciſ.* 25. *num.* 23. *part.* 5. *recent.*

Nec refragari viſa fuit replicatio quod Cardinalis Tutor, & creditor hæredita-
33 tis Iacobi Philippi potuerit ſibi † ſatisfacere propria auctoritate etiam ſine ſolemnitatibus *l. quoties* 10. §. *ſicut de adminiſtr. & peric. Tutor. & l. Creditorem* 8. *C. qui Tut. dari* quoniam aſſumptum ceſſar, & in facto, & in Iure. In facto quidem dum Cardinalis, nihil vti Tutor, & Creditor egit in aſſerta Primogenitura, imò nec in ea, nec alibi declarauit ſibi ſatisfacere de aliquo eius prętenſo credito, & quod magis eſt, nec vnquam habuit prætenſionem, quam habet D. Marchio Gregorius, cui onus probandi allegatam ſatisfactionem propria auctoritate, eiuſque modum, & circumſtantias incumbit; In Iure verò, quia pręcitatæ leges forſan procedere poſſent ſi ageretur de ſatisfactione in pecunia exiſtenti, ſecus autem
34 ſi in bonis, quia tunc requiruntur † ſolemnitates, vt illas declarando, & limitando firmauit. *Rota deciſ.* 25. *num.* 18. *par.*5.*recent.*& hæc concluſio certius procedit in præſenti, quia etiam retento Themate dicta aſſerta apocæ Iacobus Philippus potuiſſet concurrere cum alijs bonis diuerſis ab illis, quæ prætenditur Cardinalem in ſui ſatisfactionem propria auctoritate recepiſſe, & facere regulas, necnon apponere circumſtantias ſibi beneuiſas in declarationem propriæ voluntatis.

Ex quibus ceſſat altera prętenſio Marchionis Gregorij retinendi dicta bona, eo quia vti poſſit Iuribus Cardinalis ſui debitoris contra Iacobum Philippum, eiuſque hæreditatem eiuſdem Cardinalis debitorem ex cauſa reſeruationis prædictæ quoniam ad huiuſmodi effectum re-
35 quiritur, quod principalis † debitor ſit prius condemnatus *l.* 2. *C. quando fiſcus, vel priuatus Surd. conſ.* 4. *numer.* 1. *&* 2. *Rot. deciſ.* 759. *numer.* 2. *part.* 2. *recent.* Marchio autem non ſolum deficit in iuſtificando præcedentem condemnationem Cardinalis quinimò creditum eiuſdem Cardinalis, ſi non eſt totaliter inſubſiſtens ex iam deductis ſaltem valdè
36 turbidum, & illiquidum redditur, † qua ſtante illiquiditate crediti nulla competit retentio *l. vnica C. de compenſ. Surd. deciſ.* 46. *in fine Rota deciſ.* 71. *num.* 13. *& dec.* 455. *num.* 8. *&* 9. *part.* 13. *recent. & coram Eminentiſſ. Ottob. deciſ.*178. *num.*10. eoque magis dùm non ſolum apparet illiquidum creditum Marchionis contrà Cardinalem, verum etiam, quia inſubſiſtens pariter videtur creditum dicti Cardinalis contra hæreditatem Iacobi Philippi, & ad effectum retentionis, liqui-
37 ditas creditorum requiritur, † vt ſit, vel per confeſſionem partis, vel per rem Iudicatam, vel per inſtrnmentum adeò clarum, vt illud conrrouerti non poſſit. *Rota coram Caualer.dec.*539.*n.*6.*& dec.*443. *num.*

num. 3. part. 2. recent. & in Romana de Mareſcottis 24. Maij 1624. coram Remboldo, & deciſ. 130. num. 8. poſt Zacch. de oblig. Camer. & coram Buratt. deciſ. 160. nu. 20. & ibi add. num. 21.

Et ità vtraque, &c.

FIRMANA FIDEICOMMISSI

Mercurij 15. Ianuarij 1676.

ARGVMENTVM.

Prohibita alienatione vſq; ad certum tempus, an & quando poſt illius lapſum cenſeatur permiſſa. Prohibitio alienationis num ſolum actus inter viuos, vel etiam hæredis inſtitutionem comprædendat.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitum ad tempus poſt illud cenſetur permiſſum.*

2 *Prohibitio alienandi ad tempus inducit fideicommiſſum ſub conditione ſi poſt tempus permiſſum non alienauerit.*

3 *Fideicommiſſum non repugnat facultati alienandi, quia remanet in re non alienata.*

4 *Quiſque eſt rei ſuæ moderator, & arbiter.*

5 *Fideicommiſſum poteſt limitari, vt habeat locum ſolum quatenus alienatio non ſequatur.*

6 *Prohibita alienatione vſque ad certum tempus non cenſetur poſt illud permiſſa, ſed remanet prohibitio ex ipſo fideicommiſſo.*

Declara id procedere in prohibitione ſimplici ad tempus, ſecus ſi per viam denegatæ potentiæ vt num. 7.

8 *Diuerſitas voluntatis ex diuerſo modo diſponendi arguitur.*

9 *Exceptio differt à regula, & in cæteris eam confirmat.*

10 *Verbum* vendere *compræhendit ſolùm alienationem inter viuos.*

Limita quando eſt coniunctum cum verbo vel alienare, *vt num.* 11.

12 *Prohibitio alienandi comprehendit etiam hæredis inſtitutionem, quando eadem ſubeſt ratio.*

Maximè quando eſt facta cum clauſula nullo modo, *vt num.* 13.

DECISIO XVIII.

TVLLIVS in vltimis tabulis Iacobo Nepoti hæredi ſcripto expreſsè prohibuit alienationem non nullarum Domorum, ita vt ſi alienarentur potuiſſent vindicari per filios prædicti Iacobi, & alios Succeſſores vocatos, in alijs verò bonis prohibitionem alienationis reſtrinxit mandans, quod nullo modo vendere, vel alienare poſſet vſquequò non perueniſſet ad ætatem annorum quadraginta, quam diſpoſitionem in omnibus eius partibus idem Tullius pariter comprobauit etiam in ſuis Codicillis datis *in Summario num.* 2.

Anno 1672. ætatis ſuę ſexageſimo. Idem Iacobus vendidit Ioanni Franciſco Sanſonio prędium hęreditarium vna cum duabus alijs petijs terrarum, & per teſtamentum diſpoſuit fauore Ioannę Vxoris de altero prædio hæreditario vna cum alijs duabus petijs terrarum, & fauore Franciſci Lampini de altera petia terræ.

Sequuto obitu dicti Iacobi Raphaella filia Stephani Sanſonij prætendente ſe vocatam ad fideicommiſſum Tullij, & eius vigore ad præfata bona alienata per Iacobum ſibi immiſſionem competere; Orta fuit lis per partes tamen compromiſſa iu Doctorem Rufum, qui pro Raphaella, & ſic pro immiſſioue laudum protulit; à quo deuoluta cauſa per appellationem coram me dedi dubium an Raphaellæ competant Ius, & Immiſſio ſuper bonis a Iacobo alienatis, & per Dominos negatiuè reſolutum fuit.

Fundamentum reſolutionis nititur in facultate alienandi tradita per Teſtatorem Iacobo poſt quadrageſimum ſuę ętatis annum, quæ apertè reſultare viſa eſt ex prohibitione limitata ad ipſum tempus per regulam, quod prohibitum ad
1 certum tempus † cenſetur poſt illud permiſſum *l. imperator de poſtulat. Surd. conſ. 468. num. 4.* qua facultate alienandi ſtante nullum competit Raphaellæ, admiſſa etiam eius vocatione, Ius, aut immiſſio ſuper bonis alienatis, quia fideicommiſ-
2 ſum non cenſetur iniunctum † niſi ſub conditione ſi hæres poſt dictum tempus non alienauerit. *Bellon. Iun. conſ. 1. nu. 19. & 41. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 720. numer. 31. verſ. quartus Rot. deciſ. 555. num.*

num. 20. *&* 186. *num.* 4. *tom.* 2. *par.* 4. *rec.* non enim repugnat quod quis ſit grauatus fideicommiſſo, & facultatem habeat alienandi, quia tunc fideicommiſſum remanet ſolum † in re non alienata. *Alciat. conſ.* 66. *numer.* 11. *lib.* 9. *Surd. conſ.* 96. *num.* 26. *Peregr. de fideicommiſſi art.* 40. *num.* 43. & ratio ſuadet, quia cum vnuſquiſque ſit rei ſuæ liber dominator, † & arbiter *l. in re mandata* 21. *C. mandati Rot. deciſ.* 377. *num.* 43. *par.* 9. *recent.* ſicut Teſtator potuit non fideicommittere, ita & etiam potuit fideicommiſſum limitare mediante hac permiſſione † liberæ facultatis alienandi, ita vt fideicommiſſum habeat locum quatenus alienatio non ſequatur. *Gabr. conſ.* 123. *num.* 41. *lib.* 1. *Menoch. conſ.* 151. *num.* 27. *& conſ.* 602. *per tot. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib.* 3. *tit.* 17. *num.* 10. *Merlin. deciſ.* 459. *num.* 3. 4. *&* 5. *Celſus deciſ.* 111. *num.* 1. *& Rota in Romana locorum Montium* 16. *Iunij* 1659. *confirmata* 5. *Martij* 1660. *coram Priolo impreſſ. penes modern. Lucen. immediatè poſt contr.* 48.

3

4

5

Obiectum verò quod Tullius prohibens ſolummodo vſque ad annum ætatis quatrageſimum à contrario ſenſu non inferat, quod poſt dictũ tempus permiſerit alienationem, dum ſuper bonis ſuis fideicommiſſum inſtituit, eo quia ſi ceſſauit prohibitio teſtatoris remanſit † altera legis, quæ oritur ex ipſo fideicommiſſo, *vt per Caſtren. conſ.* 263. *lib.* 2. *Pariſ. conſ.* 31. *num.* 3. *lib.* 2. *Oſaſc. deciſ.* 85. *numer.* 14. *& alios relat. per Seraphin. dec.* 1244. *num.* 6. Quidquid ſit de ſimplici prohibitione alienationis vſq; ad certum tempus facta; in præſenti animaduerterunt DD. quod Teſtator proceſſit per viam denegatæ potentię, vt patet ex verbis, *nullo modo poſſit &c.* quo caſu quia inter poſſe, & non poſſe non datur medium, ſequitur, † vt terminato per lapſum temporis non poſſe ſubintret poſſe, & ſic non verſamur in ſimplici ceſſatione prohibitionis alienationis, ſed potius in manifeſta permiſſione facultatis alienandi, quę nedum prohibitionem expreſſam, ſed etiam tacitam ceſſare prorſus facit, vt optimè ratiocinatur. *Ruin. conſ.* 76. *numer.* 6. *conſ.* 112. *num.* 4. *& conſ.* 132. *lib.* 2. *Mantic. de coniect. vltim. vol. lib.* 3. *cap.* 17. *numer.* 11. *verſ. neq; officit circa fin. & verſ. illud etiam per tot. cum alijs citatis per Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 720. *num.* 20. *& in terminis præciſis Rota dec.* 288. *per tot. & præciſè num.* 7. *&* 8. *par.* 14. *rec.*

6

7

Eoq; facilius deſcenſum fuit per DD. in præſentem reſolutionem quia Teſtator in non nullis alijs bonis indefinitam alienationem Iacobo hæredi interdixit ita vt nullo tempore, nullo modo, nullaque occaſione ipſa vendi, & alienari potuiſſent, & ſi alienatio ſequuta fuiſſet, vti nulla hæredibus fideicommiſſarijs libera repetitio competiſſet. Imò eamdem expreſſam prohibitionem iterum renouauit in ipſis bonis poſt quam diſpoſuit ſuper facultate limitata ad tempus, vt ex verbis ibi — *Item reliquit dicto Iacobo omnia bona mobilia, & ſtabilia &c. pacto, & conuentione, quod nullo modo vendere, vel alienare de dictis bonis poſſit vſquequo prædictus Iacobus non peruenerit ad ætatem quatraginta annorum præter domos ſupradictas, quas nullo modo vendere, vel alienare poſſit, vt ſupra.* Ex hoc enim enixo, ac diſtincto modo diſponendi de vno corpore ad aliud dignoſcitur pariter diuerſa, & diſtincta † voluntas, & ab indefinita, & abſoluta denegatione facultatis in aliquibus corporibus, oritur permiſſio aperta in alijs, vt exceptio † differat à regula, & in cæteris eam confirmet *ad text. in l. nam quod liquide §. fin. de pet. legat. Ruin. dicto conſ.* 132. *num.* 5. *poſt med. lib.* 3. *Decian. conſ.* 10. *num.* 21. *in princ. lib.* 4. *Medic. deciſ.* 83. *num.* 31. *Rot. coram Merlin. deciſ.* 829. *num.* 5.

8

9

Neque tollitur ſubſiſtentia alienationum factarum à Iacobo in Ioanuam vxorem, & Franciſcum Lampinum in teſtamento ex eo quia verbum vendere prolarum à Teſtatore non comprehendat alienationem per viam † vltime voluntatis, ſed ſolum per actus inter viuos *ad text. in l. pater filium* 38. *§. fundum de legat.* 3. quoniam per DD. animaduerſum fuit, quod verbum *vendere* non ſtat de per ſe, & ſimpliciter, ſed iunctum præcedit ſubſequenti alteri, *vel alienare*, quod tanquam † generale comprehendit quamcumque alienationem etiam per vltimam voluntatem, *vt diſtinguendo firmat Fuſar. de ſubſtit. q.* 712. *n.* 7. *Odd. de prohibit. alien. quæſt.* 17. *num.* 74. *& quæſt.* 24. *nu.* 33. tanto magis quando eadem militat ratio in diſpoſitione per contractum, ac in diſpoſitione per vltimam voluntatem, tunc

10

11

11 enim in prohibitione † alienãdi venit etiã hęredis inſtitutio *Pariſ. conſ.7. numer.* 53. *& ſeq. lib.* 1. *Peregr. conſ.*36.*n.*5.*lib.*5.*Rot. deciſ.*211. *num.*20.*par.* 6. *rec. & in Bononien. fideicommiſſi de Gozzadinis* 27.*Aprilis* 1674. §. *quinto quod donator*, & 26.*Aprilis* 1675. §.*multo magis coram R.p.d. meo Calataiu* prętérquam quod in pręſenti teſtamento Tullius dum prohibendo dixit, quod *nullo modo poſſet hæres*, *vendere*, *vel alienare*, manifeſtè voluit compræhendere, mediante illa dictione generali *nullo*

13 *modo* † omnes modos alienandi non autem ſolos illos inter viuos, vt in ſpecie tradunt *Couar. in c.Rainaldus numer.* 11. *de teſtam. Grat. conſ.*68. *num.*6. *lib.*2. *Gabr. de fideic. concluſ.* 10. *num.*6. *Rot. deciſ.* 11. *num.* 1. *verſ. ſecus in caſu par.*1. *recen.*

Et ita altera tantum parte informante, & Raphaella non comparente, per contradictas reſolutum fuit.

ROMANA CENSVS

Luna 27. Ianuarij 1676.

ARGVMENTVM.

Articuli in prophanis data releuantia ſemper admittuntur etiam in dubio, & poſt factum ſuper iiſdem examen quando magis diſtinctè vel quid noui deducitur. In materia obiectiua quando admittantur.

SVMMARIVM.

1 *Articuli in prophanis ſunt admittendi dummodo releuantes.*

2 *Inſtrumentum ſimulatum non meretur executionem.*

3 *Simulatio remouet conſenſum ab actu.*

4 *Articuli admittuntur etiamſi dubitetur an probationes fuerint releuantes.*

5 *Non eſt præcludenda via probationibus aduictoriam cauſæ facientibus.*

6 *Articuli ſuper materijs ſuper quibus iam fuit examinatum non ſolent admitti.*

7 *Limita ſi materia ſit magis diſtincta.*

8 *Item ſit contineant aliquid noui.*

9 *Et iſto caſu conceditur examen etiam poſt didicita teſtificata.*

10 *Articuli obiectiui quando principaliter concernunt ius dantis admittuntur & numer.* 11.

DECISIO XIX.

DEDVCTA per ſartum ſimulationem cenſus creati fauore Ioſephi, eaquè, vt prætenditur, non ſufficienter probata A.C. mandatum relaxauit prò fructibus, & per ſententiam ipſum Ioſephum à ſimulatione abſoluit, à quibus commiſſa mihi cauſa antè diſputationem dubij principalis, ſartus dedit nouos articulos ſuper eadem ſimulatione, nouoſque teſtes induxit, & controuerſa admiſſione per Ioſephum, propoſui dubium in Rota an eſſent admittendi, pro affirmatiua reſolutum ex ſolito ſtylo tribunalis, quod in profanis non ſoleat denegari,

1 admiſſio articulorum † dummodò conſtet de releuantia, vt aliàs reſolutum fuit coram *Ceſare de Graff. deciſ.* 1. *num.*10.*dilat. & coram Gregor. deciſ.*191. *numer.*1. & 2. *Arguell. deciſ.*38. *numer.*1. *Bich.deciſ.*332. *num.*3.& 4.& *coram Celſo deciſ.*12.*num.*1.

Materia autem præſens releuans viſa fuit, quia cum actio dirigatur pro exequutione inſtrumenti cenſus, eo ipſo

2 quod iuſtificatur † ſimulatus, amplius executionem non meretur *Rot. poſt Cenc. de cenſ. deciſ.*128. *numer.*1. vbi quod tunc inſtrumentum redditur inexequibile, quia

3 ſimulatio remouet † conſenſum ab actu *ex Bald. in l.*1. *numer.* 9. *verſ. interea producuntur ad remotionem C. plus valer. quod agitur*, & ad effectum admittendi articulos ſufficit probationes faciendas per nouum examen eſſe dubias an releuent,

4 vel nè, vt firmauit *Rot. deciſ.* 424. *num.*3. *par.* 10. & *deciſ.* 453. *num.* 5.*par.*14. *recent.* ibique adducitur ratio, ne aliàs præ-

5 cludatur via faciendi probationes † ad victoriam cauſæ conducentes *ex deciſ.* 25. *de teſtib. in antiq. & coram Penting. deciſ.* 27. *numer.* 3.

Non refragante, quod articuli modò exhibiti contineant eaſdem materias, ſuper quibus iam alias fuerunt examinati

6 primi teſtes, ideoque ſuper eiſdem † non ſoleant admitti *ad tradit in cap.fraternitatis* 17. *de teſtib. & per ſ. m. Gregor. deciſ.* 497. *numer.*5. Quia cum materia ſit magis ſpecificè, ac diſtinctè exarata, hoc tan-

7 tum ſufficit † pro conceſſione noui examinis, vt diſtinguendo duxit *Abb. in d.c.* *fra-*

fraternitatis numer. 8. *verſ. fin. & firmat. Rot. coram eodem Gregor. deciſ.*191.*num.*3. *& in deciſ.* 266. *numer.* 13.*par.*6. *ac deciſ.* 252. *num.* 6.*par.*9. *rec. & coram Arguell. deciſ.*38. *numer.*10.

Eoquè magis, quia animaduerterunt
Domini, quod materia deducta præter
aliàs articulatam, continet aliquid no-
uum, & diſtinctum à prima nempè con-
feſſionem ipſius ſimulationis factam à
8 prędicto Ioſepho poſt prædictum exa-
men. Ad hoc enim, vt articuli admitti
poſſint, ſufficit quod vnus ſit nouus, &
diuerſus, vt firmauit *Rota in recent. deciſ.*
183. *à n.*1.*par.*4.*& dec.*303.*num.*6.*par.*9.
coram Buratt. deciſ. 392. *num.*5.*& coram*
Peuting. deciſ. 25.*num.* 10. Imò quod ve-
niant admittendi etiamſi depoſitiones
primorus teſtium fuerint publicatæ, ac
9 didicita † teſtificata,eaque diſcuſſa *Felin.*
in c.fraternitatis 17.*num.*8.*& ſeq.de teſtib.*
*Rot. coram Gregor. deciſ.*497.*num.*2.*& co-*
ram Peuting. dec. 323. *num.*6. *& in recen.*
427. *num.*2. *par.*12.

Neque admiſſio euitari poteſt per ex-
ceptionem, quod articuli contineant ma-
teriam obiectiuam ex eo inductam, quia
articulatur quod cenſus fuerit ſuppoſitus
ad hoc, vt potuiſſet Ioſepho inſeruire lo-
co patrimonij requiſiti in ordinandis ad
Sacros ordines per *Sac. Conc. Trid.ſeſſ.*21.
de reform. cap. 2. Quia dum principaliter
10 concernit ius articulantis † examen non
denegatur, & non dicitur propriè mate-
ria obiectiua *Rot. deciſ.*661. *num.*2. *par.*2.
recent. nàm tunc recipitur non vti obie-
ctum, ſed vti ius partis, & ideò articuli
11 etiam criminoſi, quando ſunt de Iure-
dantis admittuntur, vt firmat eadem
*Rot.deciſ.*309. *numer.*2. *inter impreſſ. penès*
Farinae. poſt ſecundum librum Conſiliorum,
*& coram Bich. deciſ.*227.*numer.*3.*coram*
*Puteo deciſ.*21.*numer.*5.*lib.*1.*coram.Coccin.*
*deciſ.*216. *num.*9.*coram Dunozett. iun.dec.*
691.*num.*8.*&* 9.*& Adden.ad Gregor.deciſ.*
253. *numer.*17.*littera C.*

Et Ità &c.

TIBVRTINA ATTENTATORVM

Lunæ 27. *Ianuarij* 1676.

ARGVMENTVM.

Attentata ſunt geſta poſt appellationem, & poſt inhibitionem ideò purganda Commiſſio cum clauſula *ſine præiudicio* non excuſat ab attentatis àctus in ſententia non compræhenſos &c.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt omnia geſta poſt appellationem.*

2 *Clauſula* ſine præiudicio *præſeruat Iudici à quo facultatem exequendi contenta in ſua ſententia tantùm.*

3 *Attentata dicuntur geſta poſt appellationem etiam commiſſa cum clauſula* ſine prę-iudicio *quando non ſunt comprahenſa in ſententia.*

4 *Et ſunt reuocanda & inpriſtinum reſtituenda.*

5 *Arborum* cæſatio & inciſio *in quibus differant.*

6 *Iudex tollens vnum ius non cenſetur in alio velle præiudicare.*

7 *Seruitus ſemper eſt habenda cum minori damno poſſibili Proprietarij.*

8 *Inhibitio rotalis ſiuè iuſta ſiuè iniuſta eſt timenda.*

9 *Et omnia poſt eam geſta ſunt attentata.*

10 *Et debent ex officio per Iudicem reuocari.*

11 *Etiam ſi pars non inſtet.*

12 *Et purgantur remouendo impedimenta, & reficiendo damna & expenſas.*

DECISIO XX.

NON fuit per dominos dubitatum de attentatis, quia D. Dux Vicouari poſtquam Rotæ cauſa appellationis à decreto, ſeù ſententia R. p. d. Thomati commiſſa fuit, necnon eidem D. Duci præſentata inhibitio Rotalis, non ſolum inciſit Siluam Montis Podij pro rata rubrorum decem, verum etiam illam cæſauit, & terram ad culturam reduxit in præiudicium Communitatis,& hominum Sancti Poli, qui in ipſa Silua retinent ius lignandi, paſcendi, & glandandi, & ex

ſen-

ſententia ad eorum fauorem lata de anno 1577. *ſum. ipſorum numer.* 1. aliaquè
1 † innouauit, vt infra, quæ omnia vti facta in ſpretum ipſius appellationis, non eſt dubium, quod ſint attentata *c. Romana* 3. *S. ſi autem poſt ſententiam de appell. in* 6. *Gregor. deciſ.* 435. *num.* 1. *Caualer. deciſ.* 223. *numer.* 3. *& deciſ.* 87. *numer.* 1. *poſt Zacch. de oblig. Camer.*

Nil refert, quod à ſententia d. R. p. d. Thomati fuerit cauſa commiſſa *cum clauſula ſine præiudicio* per Signaturam Iuſtitiæ, quia ipſa clauſula ſolùm præſeruat iuriſdictionem exequendi diſpoſita in ſenten-
2 tia † Iudicis à quo, non autem extenditur ad alia in ipſa ſententia non comprehenſa *Mareſcott. Var. reſol. lib.* 1. *cap.* 22. *numer.* 23. *Rota deciſ.* 310. *num.* 1. *par.* 1. *diuerſor. & in Romana, ſeù Ianuenſis hereditatis* 15. *Martij* 1660. *S.* 2. *quia coram Eminentiſſimo Cerro*, cum itaque ipſa ſententia R. p. d. Thomati, nullam aliam facultatem contineat, niſi incidendi rubra decem Siluæ, cætera omnia nempè Cæſatio, & reductio terreni ad culturam, de quibus deponunt teſtes *Sum. numer.* 5. necnon impedimentum præſtitum, ne homines Communitatis potuerint animalia ducere ad paſcua in ipſa Silua controuerſa, ac etiam pignora ablata contra illos, qui actu animalia
3 duxerunt, vt † *ex Sum. additionali numer. vnico*, ſicut in ipſa ſententia non continentur, ita etiam vti innouata poſt commiſſionem cauſæ, & præſentationem inhibitionis, ac litis pendentiam à vitio attentatorum excuſari, aut defendi minimè poſſunt *Rot. d. deciſ.* 310. *num.* 2. *par.* 1. *diuerſ. Buratt. deciſ.* 181. *num.* 1. *& in recent.* 452. *num.* 5. *par.* 14. & indè ſunt
4 reuocanda tanquam † actus nulli & in priſtinum reſtituenda *Scaccia de appell. quæſt.* 19. *remer.* 1. *concluſ.* 3. *numer.* 13. *S. contrariam opinionem verſ. dicens, quod Caualer. deciſ.* 69. *num.* 5. *in fine, & Eminentiſſimus Otthobon. deciſ.* 108. *num.* 1. *Ferentill. ad Buratt. deciſ.* 902. *num.* 7.

Nec valuit D. Duci ad effectum ſe eximendi ab attentatis deductum equiuocum factum in executione, eo quia inciſio arborum, & cæſatio poterat recipi pro Sinonimis, nam præter diuerſitatem patentem ipſorum verborum, dum cæſatio Siluæ, eſt euellere ex ipſa terra radices arborum, iuxtà pariter illarum Regionum intellectum, de quo depo-
5 nunt teſtes † *d. Sum. num.* 5. Inciſio verò nil aliud importet, quàm recidere ab arbore ramos, vel incidere eandem met arborem, ſed ſaluis radicibus *iux. text. explicationem in l. ex Silua* 11. *ff. de vſufruct.* quidquid ſit de iſtis, adhuc reductio terræ ad culturam, & impedimentum traditum paſcuis ſub ipſo æquiuoco
6 non comprehenduntur, † quæ ſemper ſaluanda erant fauore committentis habentis deducta plura Iura, quorum licet Iudex ſubſtulit vnum, in alijs non cenſetur voluiſſe præiudicare *ex regul. text. in l. ſi domus* 20. *ff. de ſeruitut. Vrban. præd.*

Minùs releuat, quod cæſatio ſit in ſola quantitate rubrorum duorum circitèr, itaut in Silua rubrorum 192. non ſit habenda in conſideratione tàm modica quantitas, non ſolum ex cauſa paruitatis materiæ, verùm etiam quia remanſit reſiduum totius Siluæ, quæ non ſolum ſufficiens ſupponitur, immò quod excedat neceſſitatem communitatis tàm in Iure lignandi, & glandandi, quàm in Iure paſcendi iuxtà relationem Periforum D. Ducis *Sum. num.* 1. *&* 2. & ſer-
7 uitus ſemper † habenda ſit cum minori damno poſſibili in præiudicium D. Proprietarij, *vt per text. in l. ſi cui* 9. *ff. de ſeruit. ſenſit Nouar. de grauam. Vaſſallorum. tom.* 1. *cap.* 176.

Reſponſum etenim fuit, quidquid ſit de modicitate valoris damnorum, quod reſpicit liquidationem faciendam, & non tollit, quod ſaltem Communitas, & homines maiori pinguedine frui ti eſſent, ſi inhibitio Rotalis fuiſſet exiſtimata, prout
8 debet exiſtimari, & timeri, † ſiue iuſta, ſiue iniuſta, *Coccin. deciſ.* 252. *numer.* 2. *& in recentior.* 432. *numer.* 1. *&* 2. *part.* 14. *ac in alijs paſſim*. Euitari tamen non poteſt ſpretum Iuriſdictionis Tribunalis inductum quoad ea, quæ tendunt ad Ius particulare, ſcilicet ex eo, quia lite pendente Communitas, & homines
9 fuerunt impediti † in paſcuis, ac etiam multi pignorati per miniſtros D. Ducis, tanquam aſſiſtentes, & conductores animalium ad paſcendum, *cap. non ſolum* 7. *de appellat. in* 6. *Milliſ. in Repert. in verbo attentata lit. pendente, Alex. conſ.* 99. *viſis proceſſibus n.* 9. *lib.* 5. *Rot. dec.* 2. *in fine de reſt. ſpol. in nou.* & ideo Iudex, cuius læſa

Maieſtas fuit in ſimilibus caſibus ex offi-
10 cio † debet curare attẽtatorũ purgationẽ
ad propriam ipſius Iuriſdictionem cõſer-
uan. *Lancell. de attentat. par. 2. c. 4. limit. 15. n. 27. Rot. deciſ. 4. nu. 1. & deciſ. 10. ad fin.*
11 *vt lite pendente in nou.* † etiãſi per partem
offenſam, & turbatam in ſua poſſeſſione
nulla fiat inſtantia, *Caualer. deciſ. 175. n. 3. Merlin. deciſ. 320. num. 8.* Quibus ſtantibus
dixerunt Domini teneri D. Ducem re-
mouere impedimenta, vt Communitas
pacificè continuet poſſeſſionem Iurium
12 ſuorum in Silua, † de qua agitur, nec-
non ad refectionem omnium damnorum,
& expenſarum paſſorum per Communi-
tatem S. Poli iuxta aliàs in ſimilibus de-
ciſa per *Rocam in Moguntina readificationis Chori 23. Martij 1672. §. fin. coram R. p. d. meo Emerix.* Vtraque parte informante &c.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 2. Martij 1676.

ARGVMENTVM.

Alimenta à Concreditore non poſſidente non præſtantur. Paupertas ad hunc effectum quomodo probanda &c.

SVMMARIVM.

1 *Creditor non tenetur Concreditori alimẽta, & ſumptus litis ſubminiſtrare.*

2 *Alimenta, & ſumptus litis ex fructibus non ex capitali detrahi debent.*

3 *Non ſunt præſtanda ab eo, qui non poſſidet.*

4 *Quando ex officio Iudicis ſunt praſtanda requiritur bonum Ius, & Paupertas plenè probata.*

5 *Sententia excedens metam deciſionum poteſt redargui.*

6 *Paupertas ad effectum alimentorum eſt probanda per teſtes formiter exminatos, vel per publica documenta.*

7 *Et debet paobari, quod illa petens non habeat tot bona ſufficientia ad ſubſtentandum ſe & litem.*

8 *Coarctando negatiuam, quod aliunde habere non poſſit.*

9 *Alimenta, vt denegentur, ſufficit habilitas in propria induſtria.*

10 *Etiam in fœminis.*

DECISIO XXI.

CONCVRRVNT ſimul ad immiſſionem poſſeſſionis domus poſſeſſæ per Dominos de Roccis ex Iudicio Saluiani. Anna Maria, & Hortenſia, vti Concreditrices q. Ioannis Baptiſtæ, & Franciſci de Criuellis, & *Rota 3. Iulij præteriti*, Annam Mariam præferens ipſi immiſſionem conceſſit, ſed cùm fuerit deinde per Signaturam Iuſtitiæ ſuſpenſa, & Cauſa mihi commiſſa, eadem Anna Maria prætendens ab Hortenſia eſſe ſibi ſubminiſtranda alimenta, & ſumptus litis, & ſuper his propoſito dubio negatiua prodijt reſolutio ſub principali fundamento, quod actio Annæ Mariæ non ſit directa contra poſſeſſorem rei petitæ, ſed diſputetur inter Concreditores ſimul concurrentes ad acquiſitionem bonorum communis De-
1 bitoris quo caſu, quod † alter Creditor
non teneatur alteri ſuo Cõcreditori Ad-
uerſario alimenta, & ſumptus litis ſubmi-
ſtrare reſolutum fuit *coram Dunoz. Iun. deciſ. 275. num. 4.* Tanto magis, quod eùm
ſemper habenda ſit ratio ob conſtitutio-
nem alimẽtorum ad ſolos fructus rei quę
eſt in lite, & poſſidetur à Collitigante,
eorumque quantitatem, nõ autem ad va-
lorem Capitalis, quod ſemper innoxium
2 liberum, & intactum remanere debet †
ad terminos text. in l. final. §. non ſi talis C. de ord. cognit. vbi Bald. num. 4. & Salicet. num. 2. verſ. nota bene, Curt. de ſequeſtr. par. 1. num. 10. cum alijs adductis in annot. ad deciſ. 707. num. 11. coram Buratt. Dum
Hortenſia non poſſidet, nec fructus per-
3 cipit ad ipſam prẹſtationem alimẹntorũ, †
& ſumptũ litis cogi minimè poteſt, *Aret. in cap. ſi quis teſtium uum. 15. de teſtib.* ibi *3. concluſio, Surd. de alim. tit. 1. quaſt. 120. num. 14. Coccin. deciſ. 2074. num. 4. & Rot. deciſ. 470. num. 6. par. 2. rec. ac coram Dunoz. Iun. d. deciſ. 275. num. 7.*

His accedit, quod ad effectum, vt ſit locus alimẽtis prouiſionalibus officio Iudicis præſtandis duo copulatiuè requiruntur, bonum Ius, & paupertas plenè iuſtificata. quorum altero deficiente, deficit pariter actio ad ipſa alimenta petenda, *Rota deciſ. 148. ſub numer. 1. & deciſ. 170. num. 1. par. 4. recent. & coram Seraph. deciſ.*

Digitized by Google

deciſ.426.num.1.& deciſ.41.per tot. & coram Caualer. deciſ. 467. numer.1.ac deciſ. 554.num.11.

In præſenti autem quidquid ſit de bono Iure, cum Sententia Rotalis in qua fundatur ab informantibus redarguatur,
5 quod † excedat formam, & metam præſcriptam in deciſionibus, certum eſt paupertatem non probari, dum ad ipſam inducendam non admittuntur fides, ac atteſtatio Parochi, & aliorum extraiudicia-
6 les, ſed per † teſtes cõteſtes formiter examinatos parte citata, ſeu per alia documenta publica venit plenè iuſtificanda, *Carill. deciſ. 295. num. 3. Buratt. dec.208. n.8.& ſpecificè Rota firmauit in Auenionen. Alimentorum 8. Iunij 1674. §. 1. verſ. & certum eſt coram Reuerendiſſ. D.meo Mattheio.* Imò viſum fuit, quod non ſolum teſtes debeant deponere alimenta peten-
7 tem non habere tot bona ſibi † ſufficientia ad ſubſtentationem propriæ perſonæ, & litis, *iuxta text. in l.paupertas,§.ſed & propter paupertatem*, & ibi *Gloſſ. in verb. Imparem, ff. de excuſat. Tutor. Carill. d. deciſ.295.num.5.& Greg.deciſ.289.num.7. verſ. paupertas*, verùm etiam coarctare negatiuam, quod nempè ab eodem acto-
8 re illa aliunde † haberi non poſſunt, *Roman. conſ.245. num.9.Couarr.var. reſolut. lib.2. cap.6. num.8. verſ. Cæterum*; Quoniam ad ipſius oneris excluſionem ſufficit habilitas in petente ad ſibi alimenta
9 quærenda mediante † propria induſtria, & ſi adſit poſſibilitas, & aptitudo in proprijs laboribus, vt præter *Scannarol. de Viſit. Carcer.lib.2.cap.7.num.7.cum varijs, & multis ibi allegat.* in præciſis terminis
10 fœminarum commorantiũ † in Ciuitate, vbi propria induſtria, & laboribus quæri ſibi poſſunt alimenta deciſum fuit in ipſa *Auenionen. Alimentorum 8. Iunij 1674. §. præterquamquod, & verſ.verùm etiam coram d.Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Damaſceno*, vbi quoque redditur ratio, quia prius oportet, vt quilibet in ſudore vultus ſui veſcatur pane.

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

AQVILANA GABELLAE.

Lunæ 16. Martij 1676.

ARGVMENTVM.

Clerici pro bonis donatis, vel ab eis emptis an, & quando teneantur ad onera laicalia.

SVMMARIVM.

1 *Bona Clericorum ſunt obnoxia ab oneribus laicis.*
2 *Limita, ſi imponantur authoritate Apoſtolica.*
3 *Tranſactio comprehendit omnia in litem deducta, & connexa, etiam non expreſſa.*
4 *Præſumitur in ea cogitatum de omnibus in controuerſiam deductis.*
5 *Relatio operatur expreſſionem omnium contentorum in relato.*
6 *Tranſactionis virtus eſt lites dirimere.*
7 *Exemptione à gabellis in vno caſu ſtipulata in alijs cenſetur denegata.*
8 *Exceptio vnius caſus in alijs non exceptis firmat contrariam regulam.*
9 *Argumentum à contrario ſenſu etiam in contractibus valet.*
10 *Bona empta à Clericis, vel eis donata, sũt ſubiecta gabellis in Regno Neapolitano.*
11 *Tranſigentes, præſumitur ſe conformaſſe cum vniuerſali Regionis conſuetudine.*
12 *Bona empta, & donata Clericis tenentur ad onera fixa, & inuariabilia.*
13 *Tranſactio legitimè facta eſt ſeruanda.*

DECISIO XXII.

VERTENTIBVS inter Clerum, & Communitatem Aquilæ varijs litibus ſuper ſolutione datiorum, & gabellarum, & habito recurſu ad Sac. Congregationem Immunitatis Eccleſiaſticæ, deuentũ fuit ad tranſactionem, in qua concorditer partes ſtabiliuerunt exemptionem Cleri in certa quota farinæ, & aliorum ad vſum victus, necnon in bonis patrimonialibus, beneficialibus, & prouenientibus ex legitima ſucceſſione tantùm. Et cum in eadem tranſactione nulla fiat mentio de bonis acquiſitis titulo emptionis, & donationis, prætendentes Eccleſiaſtici ipſa bona non fuiſſe comprehenſa, & reman-

ſiſſe ſub diſpoſitione Iuris, imò obnoxia
1 à dd. † oneribus ex diſpoſitione *Concilij Lateranenſis in cap. non minùs, & ex decretali Bonifacij VIII. in cap. clericis de Immunitate*. Introducta lite coràm A. C. fuit lata ſententia contra exemptionem, & deuoluta Cauſa per appellationem ad Rotam coram me contigit hodie diſputare dubium, *An immunitati, & exemptioni reſiſtat tranſactio inita inter Clerum, & electos gabellarios Communitatis* pro affirmatiua reſolutum, quia ex tranſactione munita confirmatione Apoſtolica Cleri-
2 cus † validè obligatur ad ſolutionem gabellarum, *juxta doctrinam Nattæ cõſ. 203. num. 5. Caſtren. conſ. 423. numer. 2. lib. 2. per Rotam approbata coram Merlino deciſ. 902. num. 70. & 77.*

Et licèt objiciatur prædicta non procedere, niſi intra limites contentorum, & expreſſorum in obligatione, & ideo non applicari, cùm in concordia inter Clerũ, & Communitatem Aquilæ non legatur expreſſa obligatio pro bonis donatis, & emptis, attamen Domini reſpicientes mentem tranſigentium, qualitatem litium antecedenter pendẽtium ſuper quibus cecidit tranſactio, & tenorem concordiæ conſiderarunt, ſi non expreſsè ſaltem virtualiter bona donata, & empta ſub tranſactione comprehendi, & id arguebant, quia lis, quæ dedit cauſam concordiæ fuit ſuper franchitijs, & Datijs, ac gabellis, & in ſpecie pro ipſis bonis donatis, & emptis, vt colligitur ex tenore memorialis porrecti ex parte Communitatis Sac. Congregationi ſuper Immunitate Eccleſiaſtica, *Sum. num. 5.* ibi. *Che li Preti, e Chierici per li beni comprati, e donati ſiano obligati à pagare la bona tenenza, mentre ſono ſoggetti alli debiti contratti*, & inferiùs ibi. *Che dall'Ordinario ſi riconoſchino, e remedijno le fraudi, che ſi commettono nell' emancipationi della portione virile, perche per via di emancipatione ſi aſſegnano alli Chierici molti beni, e li Padri, e Madri conuiuono con eſſi loro, e per queſta via ſi godono le Franchitie.* Vnde cùm de commiſſione d. Sac. Congregationis fuerit deinde ſuper omnibus litibus, & prætenſionibus deductis demandata concordia; Imò in ipſo inſtrumento tranſactionis ad omns litees, vt ſupra deductas, necnon ad ipſum præceptum Sac. Congregationis per partes habita fuerit relatio pernecеſſe oritur, quòd non ſolùm comprehẽdantur ſub illa om-
3 nia expreſſa, † necnon alia antecedenter deducta, & connexa, *l. ſi de certa C. de tranſact. Surd. conſ. 418. numer. 11. & 21. Caualer. deciſ. 124. num. 1. & Rot. deciſ. 549. n. 3. par. 1. & deciſ. 100. nu. 2. par. 2. & deciſ. 232. num. 5. par. 14. rec.* Præſumitur enim partes cogitaſſe de omnibus in cõtrouerſiam deductis, ne aliqua litis ma-
4 teria ſupereſſet, & ne quid indeciſum relinqueretur, *Fab. in C. lib. 2. tit. 4. de tranſact. defin. 6. Caſtill. controu. Iur. lib. 4. cap. 42. num. 48. Valleron. de tranſact. tit. 2. quæſt. 1. num. 20.* aliàs deſtrueretur regula
5 proueniens ex natura relationis, † quæ operatur indiuiduã, & propriã expreſſionem omnium contentorum in termino relato, *l. aſſe toto, ff. de hæred. inſtit. Bart. in l. 1. §. vltimo circa fin. ff. famil. erciſc und. Aymon. conſ. 45. num. 4. Dec. conſ. 47. num. 1. & Rot. deciſ. 162. nu. 10. in fin. part. 11. rec.* Et non eſſet litibus finem imponere, ſed
6 lites litibus addere † contra finalem cauſam, & virtutem tranſactionis illas penitùs dirimentis, & auferentis, *Rot. dec. 13. num. 14. & deciſ. 531. numer. 14. part. 14. recent.*

Cùm itaque in tranſactione præſenti prædicta omnia partes conſiderauerint, & ea omnia tantummodò quæ voluerunt de controuerſis, & in litem deductis ab oneribus gabellarum fuiſſe exempta, ſpecificauerint per ſolam expreſſionem exemptionis illorum, nulla mentione facta de cæteris, ſequitur, quod cætera non expreſſa, & ſic bona empta, & donata de
7 quibus agitur † ab ipſis gabellis exempta non dicantur, nec habeantur, ſed ſub tranſactione comprehendi cum vinculo obligationis ad onera gabellarum, *Caſtr. conſ. 455. in fin. verſ. præterea cum libro primo, Ciriac. controuer. 103. num. 83. Molin. de rit. nupt. lib. 3. quæſt. 51. num. 8. Surd. deciſ. 202. nu. 12.* quia tranſigentes, dum lis erat ſuper diuerſis generibus fructuũ,
8 & bonorum excipientes, † & eximentes nominatos, & ſpecificatos in ipſa tranſactione decreuiſſe præſumitur in omnibus alijs non nominatis, nec ſpecificatis regulam in contrarium, *Poſth. reſolut. 136. num. 33. cum plur. ſeqq. Rot. dec. 40. nu. 11. coram Celſo*. Poteſt enim bene argui, fuit data exemptio in certa quantitate fructuum, & in certa ſpecie bonorum, ergo

in

Digitized by Google

in alijs cenſetur denegata cùm argum entum à contrario ſenſu in contractibus e-
9 tiam ſtricti † Iuris valeat, & operetur, *l. inter ſocerum 26. §. cum inter; ff. de pact. dotal. Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 14. per tot. & ſignanter num. 8. & lib. 14. tit. 10. num. 35. Molin. de tit. nupt. d. quæſt. 51. num. 10. & 13. cum ſeq. Surd. d. deciſ. 202. num. 11.*

Et eo magis arguebant Domini bona empta, & donata fuiſſe comprehenſa in transactione inter non exempta ab onere datiorum, & gabellarum, quia antecedens prætenſio Communitatis, quod ipſa bona, vt ſupra acquiſita ab Eccleſiaſticis tranſirent cum onere gabellarum, & datiorum, ſicut pariter lis ſuper eadem prętenſione per Communitatem mota, non dignoſcuntur calumnioſæ, ſed retinent iuridicum fundamentum in obſeruantia totius Regni Neapolitani, in quo ipſa bona empta, & donata remanent ſubiecta
10 gabellis, & oneribus † ad quæ ante emptionem, & donationem tenebantur, & tranſeunt cum onere ſuo ex Pragmatica eiuſdem Regni de qua *in Summ. numer. 7.* & ex conſtitutione Papę Honorij, *Summ. nam.* 8. & ſeruari teſtatur *Auctor poſt ſecundum volum. reſolut. Donati Antonij de Marin. alleg. 76. num. 27. & ſeqq.* itaut tanquam lex vniuerſalis faceret ſtatum inter ipſos Clerum, & Communitatem Aquilę particulares, & proinde in tranſactione magna vrget præſumptio, quòd partes voluiſſent ſe coformare cum vni-
11 uerſali Regni † conſuetudine, *Ancaran. conſ. 125. num. 6. Afflict. deciſ. 226. num. 2. & ſeq.*

Non obſtat decretum, ſeu reſolutio S. Congregat. Immunitatis ſub data 29. *Iulij 1665.* vbi ſtatuitur, quod bona per Eccleſiaſticos acquiſita titulo emptionis, & donationis ſint exempta à gabellis, & oneribus laicalibus, quia reſolutio fuit generica, & in abſtracto, & prout de Iure communi procedit, nullo habito reſpectu ad caſum præſentem in quo concurrunt, præter tranſactionem Pragmatica, & conſuetudo vniuerſalis Regni, necnon Conſtitutio Honorij Papæ, & dignoſcitur, quia in ſecunda parte dubij quærebatur, an dictæ exemptioni obſtaret tranſactio. Reſpondit Sac. Congregatio, quod partes adirent Iudices ſuos.

Neque dicatur, quod Eccleſiaſtici in bonis emptis, & donatis non poſſint grauari ad onera laicalia, niſi ipſa iuſtificentur realia perpetua, & inuariabilia, & ſub hac conditione intelligendas eſſe Conſtitutiones Apoſtolicas, vt alias in terminis ſimilis Cũſtitutionis *Pij IV. reſolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione Immunitatis in vna Senogallien. 2. Aprilis 1663. & in altera Piſauren. 29. Ianuarij 1636. & 26. Iulij 1627.* & quod onera, quæ per Communitatem, & Gabellarios Aquilæ petuntur non iuſtificentur talia, quoniam quidquid ſit an iuſtificatio, quod ſint realia habeatur, eo ipſo quod ſunt impoſita rebus, & non perſonis, & quod ſint fixa, & inuariabilia, dum quolibet anno ab immemorabili in Regno Neapolitano, & pro eadem annua quantitate ſoluuntur Regiæ Cameræ, *Summ. num. 8.* Obiectum tolli Dominis viſum fuit dum non verſamur amplius in diſpoſitione Iuris communis, ſed in tranſactione à Sede Apoſtolica approbata, & demandata de ordine dictæ Sacræ Congregationis, & ideo in reiudicata, & in noua lege conſtituta per ipſaſmet partes à qua amplius recedi non poteſt, *l. non minorem 2. C. de tranſact. Valenz. conſ. 88. num. 6. & conſ. 175. num. 39. & 40. Grat. diſcept. 400. num. 27. Valleron. de tranſact. tit. 2. quæſt. 1. num. 3. & Rota coram Mantica deciſ. 241. num. 14.*

Et ita vtraque parte &c.

BRVNDVSINA PECVNIARIA.

Vener. 20. Martij 1676.

ARGVMENTVM.

Saluianum concurrentibus requiſitis conceditur. Quarantigia an inducat hypothecam, & paratam executionem habeat Cambia litteris non tranſmiſſis an debeantur, ſi debitor ſolidando ad illa ſe obligauit. Hypotheca quomodo præſcribatur &c.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum conceditur concurrente credito cum hypotheca antiqua debitoris, & moderna rei conuenti poſſeſſione.*
2 *Obligatio in forma Quarantigiæ hypothecam continet.*

3 *Fru-*

3 *Fructus in cambÿs non debentur ſpacÿs non tranſmiſſis.*
4 *Deciſio* Bichij 74. *expenditur*, & nu.10.
5 *Obligans ſe ad ſolutionem cenſetur omnia neceſſaria inſpexiſſe.*
6 *Ita vt impugnanti incumbat onus probandi contrarium.*
7 *Etiamſi conſiſtat in negatiua.*
8 *Inſtrumentum quarantigiatum non retardatur per exceptiones non probatas.*
9 *Excipiens contra propriam confeſſionem tenetur exceptionem plenè probare.*
10 *Solidatio cambiorum facta in ſumma minori ipſa ſorte non poteſt dici increuiſſe ex fructibus.*
11 *Inſtrumentum quarantigiatum exequi debet, quãdo eſt dubium, an cambia debeantur, vel non.*
12 *Quarantigia importat clauſulas, & pacta executiua.*
13 *Creditor ex obligatione in forma Cameræ poteſt plura Iudicia eodem tempore inſtituere.*
14 *Hypotheca, vt præſcribatur per decenniũ, requiritur ſcientia alienationis in creditore, & illius præſentia*, & num.15.
16 *Precarium, & Pactum capiendi poſſeſſionem præſcribuntur 30. annis.*

DECISIO XXIII.

A DECISIONE coram Reuerendiſſimo D. meo Mattheio 1. *Decembris* 1673. Immiſſionem denegante, fuit coram eodem receſſum 13. *Maij* 1675. & Cauſa hodie à me repropoſita pro ſecundo loco deciſis, prodijt reſolutio ſub fundamento, quod concurrant tria neceſſaria requiſita ad immiſſionem in Saluiano, nempè creditum cum hypotheca poſſeſſio debitoris tempore contracti debiti, & rei conuenti tempore motæ litis, quibus ſtā-
1 tibus non poſſe † Immiſſionem denegari fuit ſæpiſſimè reſolutum, *vt coram Seraphin. deciſ.*685. *num.*5. *& deciſ.*828. *num.*3. *coram Buratt. deciſ.*822. *num.*1. *coram Gregorio deciſ.*491. *num.*6. *coram Durano deciſ.* 401. *num.*1. *& in recent. deciſ.*347. *nu.*1. *& deciſ.*318. *num.*2. *par.*6.

Poſſeſsiones ſiquidem debitoris, & rei conuenti non fuerunt per partes poſitę in controuerſiam. Creditum verò cum hypotheca deducitur ex Inſtrumento publico aliàs dato *Die* 13. *Maij præteriti, Sum. num.*1. in quo Panara ſe conſtituit debitorem in ducatis 5448. & pro illorum ſolutione obligauit in forma quarantigię
2 ſe & omnia † bona ſua, & ex iſta obligatione hypothecam in bonis induci *dixit Rot. deciſ.*26. *num.*5. *poſt Pacif. de Salu. & Surd. d.*32. *num.*10.

Nec creditum dici poteſt illiquidum, & inſubſiſtens eo quia prædictum Inſtrumentum ex quo deducitur contineat ſolidationem computorum in qua comprehenſi dicantur fructus cambiorum, & recambiorum, qui non debebantur, tanquã
3 illiciti, & vſurarij, dum non conſtat † de tranſmiſſione litterarum ad nũdinas, *iuxta deciſ. Bichij* 74. *num.*14.

Quoniam, licèt ſatis viſum fuerit Dominis reſponſum *ex præcedenti dec. coram Reuerendiſſ. D. meo Mattheio* S. *Et ex his patet cum duobus ſeqq.* attamen addebant,
4 quod *deciſio Bichÿ* 74. non habet † locum in præſenti hypotheſi, in qua non verſamur in ſola, & mera ſolutione fructuum Cambij, ſed in confeſſione debiti facta per debitorem, ac in Inſtrumento emiſſa in certa ſumma computatis omnibus prętenſionibus: qua ſtante ſolidatione computorũ intrat præſumptio, vel quod fructus Cambiorũ non ſint ſoluti, vel quod non ſint computati; ſiue quatenùs computati, ſpaccia, ſeu litteræ ſint tranſmiſſæ ad nundinas, & computatio fructuum ſubſiſtat: Nam veriſimile non eſt, quod Panara ſe debitorem feciſſet ſine præcedenti inſpectione, & diſcuſſione, an litteræ fuiſſent tranſmiſſæ, nec quod ſolidaſ-
5 ſet, niſi ſibi omnia pro iuſtitia † contractus neceſſaria præcogniſſe conſtitiſſet, *Abbas conſ.*523. *numer.*6. *Rot. Ianuen. dec.*26. *ſub num.* 4. *verſ. quibus omnibus, & Rota Rom. deciſ.*130. *num.*17. *par.*5. *ac deciſ.*89.
6 *num.*19. *par.*10. *rec.* Itaut † ſaltem transfundatur onus impugnati contractum contrarium probandi, *Gratian. diſceptat.* 920. *num.* 14. *Gregor. deciſ.*269. *num.* 8. *& in Rom. pecuniaria, ſeu Iuſtificationis creditorum* 31. *Martÿ* 1674. *coram Cardinali*
7 *Veroſpio.* Quamuis probatio † conſiſtat in negatiua, *Gratian. diſceptat.*569. *n.*27. *&* 28. *Coccin. deciſ.*331. *num.*1. *& in recen. deciſ.*502. *num.*6. *&* 7. *par.*1. *& dec.*27. *nu.* 23. *par.*5. aliàs eiuſdem contractus exequutio impediri non debet, maximè, cum
8 ſit vallatus † Iuramento, & teneat obligatione in forma quarantigię iuxta ritum Magnæ Curiæ Neapolis, *vt conſiderauit*

Rota

Rota deciſ. 540. numer. 10. par. 2. & deciſ. 166. nu. 10. par. 10. recent. Excipiens enim contra iuratum Inſtrumentum, & contra
9 propriam debiti confeſsionem,† cum fiat actor in exceptione fundamentum exceptionis ſuę plenè probare tenetur, *Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 6. n. 4. & 5.*

Tantò magis, quod ſumma reſidualis contenta in Inſtrumento ſolidationis pro qua petitur Immiſſio non eſt maior, ſed valde minor quàm prima ſors principalis data ad Cambium, adeout dubitari non
10 poteſt *ad terminos d. deciſionis 74. Bichij* † recepiſſe incrementum à fructibus, vel Cambijs decurſis, nã prima ſors eſt ducatorum 8639. & ſumma reſidualis ſolidata, & confeſſata eſt ducatorum 5448. & proinde actio dirigitur ad Immiſſionem pro reſiduo ſortis principalis iam ab initio datæ, & ad illius conceſsionem ſufficit eſſe dubium, an Cambia ſint ſoluta; necne? Quin imò vbi etiam conſtaret de ſolutione, ſufficeret eſſe dubium, an ſint
11 debita, † vel indebita, itaut retardanda non veniat exequutio Inſtrumenti quarantagiati, *Rot. deciſ. 74. num. 29. par. decima recent.*

Neque tollitur creditum ex compenſatione per Marchioniſſam in alio iudicio penes dictam Magnã Curiã Neapolis oppoſita, quia non conſtat, quod fuerit per Iudices admiſſa, imò adhuc pendet lis indeciſa, vt ex fide Notarij ipſius Magnæ Curiæ, *Sum. Principis num. vnic.* non enim ex eo, quod creditor vnum Iudicium intentat, quando habet pacta, & clauſulas
12 exequutiuas, vt importat † obligatio in forma quarantigiæ prohibetur alia iudicia intentare, donec obtineat ſatisfactionem effectiuam ſui crediti, prout de obli-
13 gatione † in forme Cameræ ſenſit *Rota deciſ. 163. numer. 3. & deciſ. 197. numer. 4. poſt Zacch. de Oblig. Cam.*

Subſiſtente igitur credito ſubſiſtit pariter hypotheca ad quam tollendam non releuat obiectum præſcriptionis ſublatum in facto *ex praecedenti dec. coram Reuerendiſſ. D. meo Mattheio §. quo verò*, cum ad perfectionem decennij deficiant decem menſes, & vltra: præterquamquod animaduerterunt Domini hanc exceptionẽ decennalis præſcriptionis non potuiſſe afficere Marchioniſſam, dum vt ipſam afficeret duo copulatiuè requirebantur, ſcientia ſcilicet alienationis bonorum in
14 reum conuentum tanquam † prinipale requiſitum ad præſcriptionem inducen. *Rot. deciſ. 108. num. 6. & 7. par. 14. recent. & in Peruſina Saluiani 28. Iunij 1675. §. pro cenſu, & §. non prima coram R. p. d. meo Rondinino;* Necnon præſentia ipſius Mar-
15 chioniſſæ † creditricis *ad formã tex. & l. fin. C. de long. temp. Meriin. deciſ. 811. n. 4. & 5. & ſeq. & deciſ. 108. numer. 7. par. 14. recent.* Quorum neutrum iuſtificatum apparet. Imò conſideratũ etiam fuit, quod Inſtrumentum ſolidationis prædictæ continet clauſulam conſtituti præcarij, & pactum de capienda poſſeſſione, & ideo ad illius actionem præſcribendam non ſuffi-
16 cere decennalem lapſum, † ſed trigenarium requiri, *vt ſentit Pacif. de Salu. Inſpect. 3. cap. 2. num. 1029. & Rot. deciſ. 187. n. 9. par. 10. recent.*

Et ita vtraque &c.

MEDIOLANEN. PRIORATVS.

Veneris 20. Martij 1676.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus Gentilitium ex quibus eſſe probetur.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus, ſuppoſita illius exiſtentia, qualitas leuibus probationibus contentatur.*

2 *Verba* De Agnatione *important qualitatem gentilitiam.*

3 *Verba enunciatiua in antiquis probant.*

4 *Iuſpatronatus reſeruatum* Poſteris, & Succeſſoribus per lineam maſculinam deſcendentibus *eſt familiare, & Agnatitium.*

5 *Item reſeruatum pro certa familia dicitur gentilitium.*

6 *Agnati retinent nomen familiæ, non verò filij, & deſcendentes fœminarum.*

7 *Inſcriptiones ad probandum Iuſpatronatus valde attenduntur.*

8 *Hiſtorijs deferendum eſt.*

9 *Iuſpatronatus qualitas ex hiſtorijs probatur.*

10 *Maximè quando initij memoria non extat.*

11 *Obſeruantia attendi debet ad probandam Iuriſ-*

Iuriſpatronatus qualitatem.

12 *Et dicitur concludentiſſima probatio.*

13 *Et ad hunc effectum de ſe ſola ſufficit.*

14 *Iuſpatronatus eſſe gentilitium non probatur ex quo ſoli maſculi ſemper præſentauerint, niſi probetur extitiſſe fœminas, aut alios hæredes extraneos, qui fuerint reiecti.*

15 *Limita, ſi id fuerit ſeruatum per tempus diuturnum in numeroſa familia, & Iurepatronatus conſpicuo.*

16 *Declaratio, quod Iuſpatronatus ſpectat ad certos de familia non excludit totam familiam, quando non adeſt taxatiua, & declaratione* ibidem.

17 *Verba* Poſteri, & Succeſſores *comprehendunt etiam deſcendentes fœminarum.*

18 *Limita, quando ſubiecta materia id non patitur, nam tunc reſtringuntur ad ſolos deſcendentes maſculos.*

19 *In Iurepatronatu gentilitio verbum* Hæredes, *reſtringitur ad hæredes ſanguis.*

20 *Verbum* Non nulli, & Aliqui *accipiuntur, quandoque in ſenſu vniuerſali, & omnes ſignificant.*

21 *Verba* Nonnulli, & Ipſi *non reſtringunt, quando ex alijs ac omnium comprehenſione apparet.*

22 *Iuſpatronatus gentilitium ſpectat tantum ad eos, qui ſunt de familia.*

23 *Pertinentia Iuriſpatronatus probatur ex probatione deſcendentiæ à fundatore.*

DECISIO XXIV.

VACANTE Prioratu Eccleſiæ S. Mariæ de Campo Mortuo, Secretarius Angelus, & Petrus fratres, ac alij plerique de nobili familia Mantegatia, Canonicum Ioannem Baptiſtam Mantegatiam, alij verò aſſerentes ſe de eadem familia, vel per fœminas ab ea deſcendere Abbatem Conſtantium Galleratum præſentarunt. Orta propterea controuerſia cui deberetur inſtitutio, Io. Baptiſta primo ab Ordinario, & deinde à Rota ſententiam fauorabilem reportauit, à qua, cùm mihi commiſſa fuerit cauſa appellationis dubitaui, an ſententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda, & Domini confirmandam eſſe cenſuerunt.

Etenim validitas non fuit controuerſa, & Iuſtitia viſa eſt ſatis clara, quia, quod Prioratus ſit de Iurepatronatus, non fuit dubitatum, nec dubitari potuit, non ſolum, quia ab vtraque Parte aſſerbatur, ſed etiam, quia fuit aliàs in hoc Sacro Tribunali pleniſsimè firmatum *in Mediolanen. Prioratus* 14. *Martij* 1646. *coram bo. me. Card. Corrado,* ac etiam ex infra dicendis ſufficienter dignoſcitur.

Quo autem ad qualitatem ipſius Pa-
1 tronatus, † quę ſuppoſita eius ſubſtantia, leuioribus probationibus ſolet eſſe contenta, *deciſ.* 675. *numer.* 3. *propè fin. par.* 1. *rec.* Viſum eſt eum dignoſci familiarem, itaut ad ſolos de nobili familia Mantegatia exiſtentes pertineat ex pluribus. Et primò ex præſentatione de anno 1490. effectum ſortita in qua expreſsè habetur Prioratum eſſe de Iurepatronatus illorũ de agnatione de Mãtegatijs ibi, *qui Prioratus de Iurepatronatus infraſcriptorum de agnatione de Mantegatijs extiſtit, Sum. nu-*
2 *mer.* 29. quę verba qualitatem gentilitiã † apertè præſeferunt, *Rocc. de iurepatr. in ver. competens num.* 10. *in fin. verſ. hanc tamen concluſionem Rot. dec.* 395. *num.* 2. *par.* 1. *rec.* Et propter magnam antiquitatem,
3 etiamſi enunciatiuè † tantùm ſint prolata attenduntur, & probant *Dec. conſ.* 42. *nu.* 11. *verſ. hinc eſt, Peregr. conſ.* 33. *num.* 19. *lib.* 1. & in hoc propoſito *Rot. dec.* 482. *n.* 3. *par.* 1. *recent.*

Secundò. Ex Bulla ſan. mem. Innocentij Octauide anno 1492. in qua idem Summus Pontifex ait, quòd cum ſibi plenè informato, non ſolùm per inſtrumentum antiquæ ſententiæ, ſed etiam voce, & fama, & quam pluribus alijs liquidè conſtiterit illos de Domo, & Familia de Mantegatijs fuiſſe, & eſſe fundatores, & dotatores, & veros Patronos dicti Prioratus, ſicut Sixtus Quartus ſuus Prædeceſſor decreuerat, & declarauerat, illud pertinere ad certos quoſdam de eadem familia exiſtentes, ipſe quoque motu proprio declarat eodem modo pertinere etiam ad quoſdam alios de eadem familia exiſtentes, & expreſsè addit, *& earum, ipſorumque cuiuſlibet eorum poſteris, & ſucceſſoribus per lineam maſculinam deſcendentibus, Summ. num.* 30. quæ pariter
4 verba apertè important Iuſpatronatus † eſſe familiare, & agnatitium, *Lambertin. de Iurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 8. *n.* 1. *& ſeq. Lotter. de Benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *nu.* 3. *verſ. gentilitius, Rota coram Bichio deciſ.* 206. *num.* 3.

Tertiò. Ex Bulla ſa. me. Pij Quarti in qua

qua habetur Iuſpatronatus eſſe Laicorū nobilium familiæ de Mantegatijs, *Summ.*
5 *nu.1. in princ.* quod † pariter probat iuſpatronatus eſſe gentilitium, vt per *Lotter. d.quaſt.11. num.3. Rot.deciſ.374. num.11. part.11. recent. & coram Vbaldo dec.127. num.4. tom.3.*

Quartò. Ex inſcriptionibus antiquis, quarum vna in Eccleſia exiſtens, dicit, *Mantegatia Domus Templum hoc ſtruxit agro pingui, multoque reddita Patronatus titulo donauit*, alia verò exiſtens in Campanili. *Patronatus de Mantegatijs*, quæ præſertim vltima qualitatem agnatitiam
6 apertè conuincit, cum agnati ſint † illi, qui retinent nomen familiæ, & de Mantegatijs vocantur, non autem filij, & deſcendentes fœminarum, *l. familiæ 196. ff. de verb.ſignif. Bald.in l.1. numer.7.& 8.C. quan.non peten.part.* Et non eſt dubium ſi-
7 miles inſcriptiones multum † attendendas eſſe, *Gloſ. in cap. cum cauſam ver. per libros antiquos verſ. item ſi reperiatur de probat. Ripa in cap. cum Eccleſia Sutrina num.97. verſ. ſimiliter litteræ de cauſ. poſſ. & propriet. Bald.conſ.310. verſ.in contrarium lib.5. Roec.de iurepatr. in verb. honorificum num. 83. in fin.verſ.an autem Iuſpatronatus, Rot. deciſ. 482.nu.4.* vbi quod ſæpiùs fuit firmatum in Rot.*part.1.& dec. 374.num.7. verſ.quibus accedit par.2. rec.* Et præcisè de inſcriptionibus præfatis aliàs firmauit, *Rot. in d. Mediolanen.Prioratus 14.Martij 1646.§. Huiuſmodi enim,* vbi aliæ plures Deciſiones, & auctoritates cumulantur *coram Card.Corrado*.

Quintò. Ex hiſtorijs antiquis, Pennoti, & Bugati in quibus eodem modo refertur Iuſpatronatus Eccleſiæ prædictæ fundatum fuiſſe à nobili familia Mantegatia, & ad eam pertinere, quibus hiſtorijs pariter deferendum eſſe aliàs cen-
8 ſuit † *Rota in hoc propoſito coram Dunozetto Iun. dec.502.num.2.* Et præcisè ad pro-
9 bandum † Iuſpatronatus eſſe gentilitium *in rec.dec.237. numer.9. par.13.* vbi quod hoc maximè procedit, quando prout hic,
10 agitur de Iurepatronatu, cuius † initij memoria non extat, & valde honorifico.

Sextò. Denique ex continuata obſeruantia admittēdi omnes de eadem familia nobili Mantegatia, eoſque ſolos, cui
11 obſeruātię multum ſemper detulit † Rota in hac materia probandi qualitatem iuriſpatronatus, vt *coram Merlino deciſ. 798.nu.13. & in rec.dec.237.nu.11.par.13.*
12 adeout eam dixerit † concludentiſſimam probationem *in deciſ. 220. num.13.*
13 *par. 11.rec.* Et de ſe ſolam † ſufficientem ad iſtum effectum *in deciſ.482.num.5.par. 1. recent. & deciſ.446.num.7.coram Reuerendiſſ. Royas*.

Neque obſtare viſum eſt, quod opponebatur contra hanc probationē ab obſeruantia deductam non fuiſſe oſtenſum
14 aliquando extitiſſe † deſcēdentes fœminarum, ſeu alios hæredes extraneos volentes præſentare, & fuiſſe reiectos, quia maxima veriſimilitudo, quod in diuturniſſimo tempore plurium ſæculorum, & familia numeroſiſſima ſimiles hæredes extiterint, ac propter conſpicuam qualitatem Iuriſpatronatus illud non neglexerint, & ſpreuerint, operatur, vt abſque
15 alia probatione † eorum exiſtentiæ, ac petitionis obſeruantia vim faciat, prout aliàs conſiderauit *Rota in deciſ.41. nu.20. verſ.5. quia poſt Viuian. de iurepatron.*

Nec releuat, quod ſan.mem. Sixtus IV. per ſuas litteras declarauerit Iuſpatronatus ſpectare ad quinque Viros de eadem
16 familia, non autem ad totam familiam, quia dum nullam addidit taxatiuam, viſa eſt magis conſideranda ratio declarationis, quam ipſa declaratio iuxta tradita *per Mantic. de tacit.lib.5.tit.15.nu.5. Rota coram Merlin.deciſ.471.num.12.& in rec. deciſ.159. nu.1.par.10. & deciſ.538. n.90. par.13.* Quæ ratio non alia fuit, quàm, quia Iuſpatronatus eſſet fundatū ab ipſa familia, & ad eam pertineret, vt deprehēditur ex lectura litterarum, & apertè declarauit Innocentius Octauus in ſua Bulla ſupra relata, dū propterea dixit, quod ſicut ipſe Sixtus IV. decreuerat ſpectare ad illos quinque, ita non immeritò etiam decernere potuiſſet, ſeu forſan etiam debuiſſet, ad alios quoſdam, prout decernit ipſe Innocentius, ex quo ſibi innotuerat eos quoque de ipſa familia exiſtere *d.Sum.nu.30.*

Prout neque releuat aliud obiectum, quod deducebatur ex eiſdem litteris Sixti Quarti, dum dicunt, Iuſpatronatus ſpectare ad illos quinque, eorumque poſteros, & ſucceſſores. Nam licèt hæc ver-
17 ba, *Poſteri, & Succeſſores*, † apta ſint cōprehendere etiam deſcendentes fœminarum, alioſque de familia non exiſtentes, tamen ſecùs vbi ſubiecta materia hoc

non patitur, quia tunc ab ea reſtringũtur
18 ad ſolos † deſcendentes maſculos, vt firmatur per *Buratt.deciſ.206.num.9.* Et hic eſt caſus noſter, dum Sixtus loquebatur de Iurepatronatu familiari, & ſui natura ad ſolos deſcendentes per lineam maſculinam tranſitorio, vt expreſsè declarauit Innocentius Octauus in præfata ſua Bulla. Et in terminis, imò in fortioribus de nomine hæredum, quod reſtringatur ad
19 hæredes ſanguinis, † & non comprehendat deſcendentes fœminarum ſi aliunde dignoſcitur Iuſpatronatus eſſe gentilitiũ, *Rota coram Vbaldo deciſ.127.num.8. verſ. non obſtat tom.3.& coram Card.Celſo deciſ. deciſ.106. nu.11. & in rec.deciſ.103. n.11. & dec.237.num.16.par.13.*

Nec pariter releuat, quod tam in litteris Sixti Quarti, quàm etiam in litteris Innocentij Octaui non dicatur Iuſpatronatus fuiſſe fundatum ab omnibus de familia, ſed a nonnullis. Quia illud verbum *Nonnulli* appoſitum eſt reſpectiuè ad verbum Ciues Mediolani, dicunt enim Bullæ, *Dudum nonnulli Ciues Mediolani de Domo, & familia de Mantegatijs fundauerunt &c.* Et ſic non excludit fuiſſe omnes de eadem familia fundatores, ma ximè cùm non ſit nouum ſimile ver-
20 bum, *nonnulli*, ſiue † *aliqui* accipi in ſenſu vniuerſali, & omnes ſignificare, vt per *Gemin.conſ.29.n.2. Crauett.conſil.294. num.4. & conſ.563.numer.3.Cephal.conſil. 347.num.14.Menoch.conſ.609.n.18.Surd. conſ.33.num.20. & ſeq.*

Et ſic nihil facit, quod in eiſdem litteris ſubiungatur Iuſpatronatus fuiſſe reſeruatum ipſis fundatoribus, eorumque poſteris, quia non propterea conuincitur reſtricta reſeruatio ad aliquos de familia tantùm per dictionem illam relatiuam, & reſtrictiuam, *ipſis*, dum verba ad quæ refertur intelligi poſſunt de õnibus, & quod de omnibus intelligi debeãt aliundè probatur, nempè ex inſcriptionibus in Eccleſia, & Campanili exiſtentibus, ex Hiſtorijs, alijſque ſupra conſideratis Iuſpa-
21 tronatus toti familiæ nobili † Montegatiæ pertinere demonſtrantibus, quæ de ſe apta eſſent elidere vim reſtrictiuæ deduci ſolitæ ex præfatis dictionibus, *nonnullis*, & *ipſis* iuxta tradita per *Menoch. conſ.349.num.19. Roland.conſil.55. nu.54. & ſeq. lib.3. Becc.conſil.88. num.38.& 39. Rota coram Coccino dec.507.num.5.*

Firmata autem qualitate iuriſpatronatus gentilitia, ſequitur iuſtè fuiſſe pronunciatum inſtitutionem deberi Ioanni Baptiſtæ ab illis de nobili familia Mantegatia præſentato, non autem Conſtantio, qui à prætẽdentibus ſe deſcendere ab ea per fœminas, alioſque ſeſe de illa eſſe nõ
22 probantibus præſentationes † reportauit, cum ad eos de dicta familia nobili tantùm ius præſentandi ex patronatu gentilitio pertineat, *Pariſ.conſ.48.numer.8. & ſeq.lib.4. Rocc. de iurepatr.in verſ. ipſe, vel is num.73. Rota dec.254.num.18. & deciſ. 374. num.9.par.11.rec.*

Quod autem qui præſentarunt Io. Baptiſtam ſint de illis ad quos pertinet Iuſpatronatus, ſatis conſtare viſum eſt *ex tradit. in eius Summ.à num.5. ad 23.* dum probant eos deſcendere ab illis, qui aliàs præſentarunt, vel præſentationibus, alijſue prouiſionibus de Prioratu factis conſenſerunt, quod ſufficit, abſque eo quod
23 probent deſcendentiã ab illis, † qui Iuſpatronatus fundarunt, vel aliàs ſe Patronos declarari obtinuerunt, præcipuè ad hunc effectum, vt præſentatus ab eis debeat inſtitui, *Gregor. deciſ.349.num.6.Arguell.dec.58.num.20.in rec.dec.224. nu.9. in fine part.1. deciſ.446. numer.15. part.9. recent.*

Et ita &c. vtraque &c.

BONONIEN. PRIMITIARVM.

Veneris 17. Aprilis 1676.

ARGVMENTVM.

Primitiæ, licèt neque ex diſpoſitione Concilij, neque ex Præcepto Diuino debeantur, tamen ex conſuetudine inducitur, vt debeantur, & de quibus rebus ſoluendæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Primitiæ ſunt primi fructus terræ oblati Deo in recognitionem.*
2 *A ſui origine ſunt voluntariæ non neceſſariæ.*
3 *Sed in bonis & locis vbi adeſt conſuetudo ſoluendi efficiuntur neceſſariæ, & num.4.*
5 *Et ſecundum eam ſolui debent, & præter ipſam non poſſunt alterari.*

6 *Sunt*

6 *Sunt debitum perſonale, & non debentur in bonis, in quibus nullus habitat.*
7 *Confeſſio contra confitentem plenè probat*
8 *Teſtes de facto proprio deponentes meliùs probant.*
9 *Duplex decima de Iure ſolui prohibetur.*
10 *Parochus habet Iuris aſſiſtentiam pro decimis in bonis intra limites ſuæ Parochiæ exiſtentibus.*
11 *Limita exiſtente alio in poſſeſſione Iuris decimandi.*
12 *Item ſi Parochus non indiget, & aliunde habet redditus.*
13 *Notarius atteſtans de re extra eius officium, probat ſolùm vti teſtis.*
14 *Dictio* Seù *cadit inter diuerſa.*
15 *Et ſecum fert alternatiuam.*
16 *Alternatiua ſufficit verificari in vno ex alternatis.*
17 *Primitiæ non debentur ex Concilio, neque ex præcepto Diuino.*
18 *Relatio reſtringitur ad ea, in quibus verificari poteſt.*
19 *Primitia ſolui debet de omnibus rebus de quibus à Deo repleti ſumus.*
20 Faſcinæ, *&* Arundines *veniunt appellatione fructuum ex Silua cadua.*
21 *Ex ipſis ſolui debet primitia.*
22 *Conſuetudo eſt lex quoad quantitatem primitiæ.*

DECISIO XXV.

SENTENTIAM Rotalem declarantem Communitatem, & Homines S. Ioannis in Perſiceto teneri, & obligatos eſſe ſoluere Rectori Sancti Matthæi ſolummodò Primitias quoad bona communalia habentia Domos, ſeu, vt dicitur Caſonos, ac de rebus infraſcriptis, & iuxta modum, & quantitatem, de qua infra, videlicet ad rationem octo quartirolorũ frumenti, duarum corbium vuæ, & centum faſcinarum, quoad laborantes vnam poſſeſſionem. Quouerò ad Laborantes plures partes ex ipſis bonis, nempè quinque, aut ſex, ſeu plures, dummodò non conſtituatur vna poſſeſſio integra ad rationem quartirolorum ſex frumenti, & vnius corbiæ cum dimidia vuæ, ac faſcinarum 60. ſicuti etiam quoad Laborantes tres, vel quatuor ex ipſis partibus ad rationem quatuor quartirolorum frumẽti, & vnius corbiæ vuæ, faſcinarumque 50. Et tandem quoad Laborantes vnam, vel duas partes ad rationem quartirolorum duorum frumenti, ac dimidiæ corbiæ vuæ, decemque faſcinarum. In reliquis abſoluentem prædictos homines, & Communitatẽ à preſtatione maioris quãtitatis, præter expreſſam quoad ipſa bona habentia Domos & Caſonos, necnon etiam à preſtatione cuiuſcumque quãtitatis, & qualitatis fructuum ex ipſa cauſa Primitiarum quoad bona carentia Domibus, ſeu Caſonis, hodie coram me in gradu appellationis DD. dixerunt eſſe confirmandam, attenta illius validitate, & iuſtitia, quarum prima patet, dum cõcurrunt omnia requiſita, *Caputaquen. in dec. 362. par. 2.*

Iuſtitia verò reſultat ex eo, quod non agitur de Decimis, ſed de Primitijs, quæ sũt primi fructus terræ oblati Deo Crea-
1 tori in recognitionem † Diuini beneficij, quo eius ineffabili bonitate, & prouidentia illis fruimur. *Deuteron. c. 26. Moneta de decim. verſ. Primitiæ autem, Rota in Hiſpalen. Primitiarum 16. Nouembr. 1671. coram R. p. d. meo Bourlemont.*, & licèt ex ſua origine ſint voluntariæ, non neceſſa-
2 riæ, itaut Deus illas nollet, † niſi ſponte oblatas, *vt legitur in lib. Exod. cap. 25. ac habetur ex D. Thoma ſecunda ſecunda q. 86. art. vlt.* Attamen vbi adeſt conſuetudo, illas præſtandi, tunc in eo loco, & pro illis bonis, de quibus ſolent dari pri-
3 mitiæ conſuetudo † prædicta facit legẽ, & origo voluntaria commutatur in præceptum, itaut bona ſtatim deueniant ſubiecta oneri primitiarum, ac ſemper in futurum eidem oneri obnoxia remaneãt, *Suar. de relig. tom. 2. lib. 1. cap. 8. numer. 16. Palao tract. 10. diſput. vnic. par. 17. num. 2. Villalob. in Summ. tom. 2. tract. 33. lib. 5. n. 2. & firmauit Rota coram Achil. de Graſſ. dec. 307. aliàs dec. 2. de Decim.*

Cùm itaque illa Communitas, & Homines S. Ioannis in Perſiceto ſemper ſoluerint vſque nunc ipſas Primitias ab immemorabili ad formã ſupra expreſſam, & in ſententia rotali deſcriptam pro bonis habentibus Domos, ſeu Caſonos, vt deponunt teſtes, *Summ. einſdem Communit. num. 1. & 2.* ideo dixerũt DD. teneri, & obligatos eſſe in futurum pro eiſdem bonis eodem modo, ac forma ſupra expreſſis ad præſtationes ipſarum primitiarum, quia ſpontanea ſolutio fa-
4 cta eſt debitum † de præcepto, *iuxta præ-*

 fatos

ſatos DD. & vltra eos Macado en ſu perfecto Confeſſor lib. 2. par. 4. tract. 10. docum. 5. n. 4. Hieron. Curat. in opuſc. de Iurib. Paroch. tit. 4. cap. 3. Guttier. canon. quæſtion. lib. 2. c. 21. n. 11.

E contra autem, cùm præter quantitatem ſupra expreſſam, & pro bonis carentibus habitatione, & Caſonis, nunquam homines prædicti ſoluerint ipſas Primitias, hine eſt, quod reſponderunt pariter DD. ad vlteriorem quantitatem non teneri, neque pro ipſis bonis ad ſolutionem aſtringi poſſe, quia primitiæ ſumere debent interpretationem à con-
5 ſuetudine, † & præter ipſam alterari nequeunt *Bero conſ. 19. num. 8. & trib. ſeqq. lib. 1. cum alijs adductis in dec. Cauſæ coram Reuerendiſſ. D. meo Albergato Decano 23. Ianuarij 1672. §. non teſtes*, eoque magis quia Primitiæ ſunt debitum perſonale,
6 ideoq. non debentur ex bonis, † in quibus nullus habitat, vt *ex Fabro in eius C. lib. 1. tit. 2. definit. 45. num. 26. Borel. in Sum. dec. tom. 1. tit. 19. de Primit. num. 18. dixit Rota in deciſ. huius Cauſæ 1. Aprilis 1669. coram Reuerendiſſ. D. meo Albergato Decano §. quatenùs vero in fine.*

Quod autem agatur de Primitijs, non autem de Decimis ex pluribus DD. arguerunt, & primò ex confeſſione eiuſdem met Rectoris S. Matthæi emiſſa in libello producto coram Ordinario Bononien. *Summ. Commun. num. 7.* in quo ab eodem Rectore enunciatur prætenſio conſiſtere in Primitijs, ibi. *Perciò ſi cerca, ſe le Primitie del formento &c. hanno da eſſer pagate*, quæ confeſſio fuit per Iudicem admiſſa, & approbata, dum pro ipſis Primitijs mandatum relaxauit, *eodem numer. 7.* Habetur quoque ex altera confeſſione ipſius Rectoris emiſſa in articulis ab eodem productis, in quibus deducitur Rectorem fuiſſe in quaſi poſſeſsione exigendi Primitias; Quas confeſſiones tanquam
7 proprias contra ipſum confitentem† plenè probare firmarunt *Ciarlin. controu. for. lib. 2. cap. 131. num. 35. Eminentiſſ. Ottbobonus dec. 117. n. 6. & 7.*

Prout etiam habetur per atteſtationem Campanariorum, qui fuerunt adhibiti ad exigendas ipſas Primitias, & ad quos portio earumdem Primitiarum ſpectat, *Sum. eodem n. 5.* quibus valde annuêdum eſſe exiſtimatum fuit, cùm deponant
8 de facto† proprio, *Farinacc. de Teſtib. quæſtion. 63. num. 121. Rot. dec. 252. num. 1. coram Celſo.*

Et tandem conſtat ex diſpoſitione plurium teſtium formiter in Cauſa examinatorum, & bene diſtinguentium Decimas à Primitijs cum exacta redditione rationis propriarum depoſitionum, & præcipuè ex eo, quod Decimæ ſoluuntur Archiepiſcopo, *Summ. eod. numer. 6. & 8.* & ex his argui poteſt, ſolas Primitias exigi per Rectorem, vt euitetur abſurdum,
9 ne duæ Decimæ † dicantur ſolui contra expreſſam iuris prohibitionem *cap. 2. vbi Abb. num. 1. & cæteri DD. de Decimis, gloſſ. in cap. Paſtoralis, verb. deducen. in fin.* & ibi *Butr. num. 19. eod. tit. Rot. deciſ. 48. num. 25. coram Bichio, & deciſ. 38. num. 1. coram Coccino, necnon deciſ. 575. nu. 1. coram Buratt.* quoniam, licèt Rector tanquam Parochus habeat pro Decimis in bonis exiſtentibus intra limites ſuæ Parochiæ ius
10 vniuerſale † decimandi, & aſſiſtentiam Iuris *ex cap. cum contingat, & cap. cum tua de Decim.* attamen hoc Ius vniuerſale, & aſſiſtentia Iuris ceſſat altero exiſtente
11 in quaſi poſſeſſione Iuris † decimandi, ad tradita per *Poſt. de manut. obſeruat. 73. numer. 112. & ſequen.* & firmauit *Rota coram Gregor. deciſ. 449. num. 2. coram Seraphin. deciſ. 18. num. 3. & deciſ. 561. num. 1. & coram Duran. deciſ. 215. numer. 5.* prout etiam ceſſat, dum Parochus non indiget,
12 & aliunde † habet redditus, *Moneta de decim. cap. 7. quæſt. 2. num. 40. Barboſ. de offic. Paroch. par. 3. cap. 28. num. 11.*

Neque ad proſternendam depoſitionem ipſorum teſtium ſubſiſtit obiectum, quod illæ, quæ ſoluuntur Archiepiſcopo non ſint veræ Decimæ, ſed portio conuentionalis, ſeu Canon bonorum proueniens ex conceſſionibus in emphiteuſim eorumdem bonorum conceſſorum varijs hominibus d. loci ab Archiepiſcopo, quoniam obiectum non ſubſiſtit in facto, ſed tollitur ex ipſiſmet inſtrumentis inueſtiturarum, de quibus in *Summ. Rectoris num. 16. & Summ. Reſponſionum Communit. num. 1.* vbi legitur Archiepiſcopum conueniſſe pro affictu, ſeu canone ſingulis annis ſolidos 40. & reſpectiuè ſolid. 9. & den. 2. de argento in feſto SS. Petri, & Pauli, quo verò ad Ius decimandi proceſſiſſe per viam reſeruationis, vt patet ex verbis ibi. *Et reſeruato Iure, ac facultate decimandi, percipiendi*

exi-

*exigendi, & habendi ex dictis bonis decimas
fructuum recolligendorum*, quibus acce-
dit inueriſimilitudo, quia illæ, quæ ſol-
uuntur Rectori, conſiſtunt in certa quan-
titate, non correſpondente ipſis Decimis,
qua attenta in correſpectiuitate, & quod
nuncupentur Primitiæ, ita etiam ſecun-
dùm illam Primitiarum naturam regu-
landas eſſe per DD. exiſtimatum fuit.

Nec deduci poteſt, quod debeantur
Decimæ, & non Primitiæ ex fide Notarij
Cancellariæ Archiepiſcopalis, & ex de-
cretis Synodalibus Archiepiſcoporum;
nam Notario, dum non teſtatur de re
ſpectante ad eius Officium, & de Rogitu
13 à ſe facto; non creditur, & reputatur vti
teſtis ſimplex, cui extraiudicialiter atte-
ſtanti nulla præſtatur fides, ſed debet e-
xaminari parte citata, ac ſeruatis ſeruan-
dis, *Seraphin.deciſ.383.num. 5. Vbald.de-
ciſ.36.num.6. Rot.deciſ.129.num.6.part.
7. rec.* Decreta verò Archiepiſcoporum
loquuntur de Decimis, ſeu Primitijs, &
ideo dubitatiuè de re ignota ipſiſmet Ar-
chiepiſcopis, neſcientibus an deberen-
tur Primitiæ, vel Decimæ, & intelligenda
ſunt ac ſi Archiepiſcopus mandaſſet, vt
ſolueretur Decima, ſi Decima deberetur.
vel Primitia, ſi eſſet Primitia, quia pro-
pria natura illius dictionis, ſeu eſt non
14 ſolùm † cadere inter diuerſa, *Gonzal. ad
reg.8.Canc.gloſſ.47.numer.17.Barboſ.dict.
363. num. 1. & 2.* Verum etiam ſecum
15 ferre † alternatiuam, *l.1. §.ſublata, ff. ad
Trebell.Natt. conſ.650.num.9. Alex. conſ.
79. nu. 5. volum.5.* Alternatiua verò ſuf-
16 ficit verificari † in vno ex alternatis, *vt
ad formam text. in l. is qui ducenta 13.
§. vtrum, ff. de re dub. l. ſi quis ita ſtipula-
tus 129. in fine, ff.de verbor. obligat. dixit
Rota deciſ.119.num.6.par.13.& deciſ.283.
num.2. part.15. rec.*

Nil releuat, quod ipſi præcepto ſolu-
tionis Decimæ, ſeu Primitiæ addita ſit
clauſula, ſecundùm *Concil. Trid.* Ex hac
enim clauſula argui non poteſt, quod Ar-
chiepiſcopus mandauerit ſoluere Deci-
mas, tanquam debitas Rectori, itaut De-
cimæ, & Primitiæ pro ſynonimis acci-
piendæ ſint, quoniam; cùm Primitiæ ſe-
cundum diſpoſitionem *Coucilij* non repe-
17 riantur deberi † imò neque de Iure, &
præcepto diuino, *iuxta d.conſ. 19. Bero.n.
8. & ſeqq.* & Archiepiſcopus loquutus
fuerit mediante alternatiua, *ſeu*, DD. re-
ſponerunt, clauſulam illam, ſecundùm
diſpoſitionem *Concilij* tantum referri ad
decimas, quatenus Decimę debeātur, quia
relatio reſtringitur ad ea in quibus veri-
18 ficari poteſt † non autem ad alia, quibus
non adaptatur, *Surd.conſ.379. num.5.Ba-
ratt. deciſ.792.num.12. & Rot.in deciſ.hu-
ius Cauſæ ſuper remiſſoria 8. Aprilis 1669.
§.non obſtat, coram d.Reuerendiſſ. D. meo
Albergato Decano.*

Minùs deduci poteſt qualitas Decimæ
ex eo, quia ſolutio fiat de faſcinis, quæ
inter commeſtibilia nõ numerantur, quaſi
quod Primitiæ ſoluendæ non ſint, niſi de
fructibus commeſtibilibus: fallit enim
ſuppoſitum; nam in materiæ Primitiarum
attenditur conſuetudo, imò dicandi ſunt
Deo Omnipotenti quicumque primi fru-
ctus Terræ cuiuſlibet generis, & ſpeciei,
quibus indigemus ad vitæ humanæ ſub-
ſtentationem, & quibus ab immenſa Di-
19 uina Prouidentia † non ſolùm prouiſi,
ſed abundanter repleti ſumus, vt teſtan-
tur *Sylu. in Summ.verb.Decima num. 1. in
fin.Azor.Inſtit. moral.par.1. lib.7. cap.27.
quæſt.1. Machado en sù perfecto Confeſſor,
y cura de almas lib.2.par.4.trac.10.docum.
5. num.1.* Quamobrem, cum appellatione
fructuum Terræ veniant faſcinæ, & arun-
20 dines † ex ſylua cædua, *l. qui fundum,
§. cum fundum, ff. de contrah. empt. Abbas
in cap.ſalubriter in fin. de Vſur. Barboſ.de
Appellat.verb. Iur.ſignif. Appell. 503.n.4.*
& ab ipſa ſylua cædua præſtetur materia
pro elemento ignis tam neceſſario ad ſu-
ſtentationem humanæ vitæ, inde conſen-
21 taneè, † & iuſtè inductum fuiſſe, DD.exi-
ſtimarunt, quod etiam de ipſis faſcinis,
tanquam de Primitijs ſyluæ cæduæ Ec-
cleſiæ vna portio dedicaretur, itaut ex
ipſa conſuetudine maximæ præſcripta
22 lex inducta ſit etiam † ſuper faſcinis, *Ro-
ta deciſ. 273. num.18.par.15. recent. Za-
rat.deciſ.53.num.9. & deciſ. 67. numer.3.
& 4.*

Et ita vtraque parte &c.

ARI-

ARIMINEN. CENSVS.

Luna 20. Aprilis 1676.

ARGVMENTVM.

Patet ex ipſo Summario.

SVMMARIVM.

1 *Executio ritè cœpta eſt terminanda.*
2 *Quidquid acquirit Monachus, acquirit Monaſterium.*
3 *Mors in longinquis partibus probatur per famam illarum partium.*
4 *Filij ſunt neceſſarij hæredes ſuorum Parentum.*
5 *Filiatio per defunctum approbata non poteſt per hæredem impugnari.*
6 *Dictiones* Olim, *&* Quondam *oſtendunt obitum eius cui apponuntur.*
7 *Aditio hæreditatis probatur ex confeſſione.*
8 *Hæres nō poteſt vti beneficio* l.& Inuent. *ſi præfixo termino rationem non reddat.*
9 *Sed tenetur ad ſolutionem debitorum etiam ex bonis proprijs.*

DECISIO XXVI.

MANDATVM contra bona hæreditaria Cæſaris, & exequatur cōtra bona propria Eleonoræ, aliorumque ipſius Eleonoræ authorum, ac hæredum dicti q. Cæſaris pro fructibus Cenſus ab A. C. relaxatū Rota præuijs duabus Deciſionibus coram R.p.d. meo Taya mandauit exequi, & ab his deuoluta mihi Cauſa in gradu appellationis, cum clauſula *ſine præiudicio, quoad bona hæreditaria, & qui ad legitimam vlteriorem executionem procedat, quoad bona propria Eleonoræ;* & ad formam Commiſſionis dato Dubio, an ſit procedēdum ad vlteriorem legitimam executionem affirmatiuè fuit reſolutum, quia executio cœpta, quando ritè, & rectè demandata fuit præuio
1 ad vlteriora proceſſu † terminari debet ad hoc, vt debitus finis litibus imponatur, *ad forma text. in l. quidem exiſtimarunt 2. ff. de rebus credit. Rota deciſ. 40. n. 1. par. 11. rec.*

In præſenti verò, quod ritè, & rectè dicta executio demandata fuerit ſatis cōſiderarunt DD. patere *ex Deciſionibus præteritis R.p.d. mei Taya 6. Martij 1671. & 5. Decembris 1672.* maximè, quod creditum non fuit deductum in controuerſiam, & patet ex inſtrumento publico Cenſus, *Summ. Poſitionis 6. Martij 1671. num. 1.* Et ſola difficultas viſa fuit reſtringi ad legitimationem perſonarū ex parte Actoris, & rei conuenti, quæ exceptio tolli pariter exiſtimarunt DD. dum Conuentus Actor habet cauſam à Galangiono Creditore Cenſus ex Perſona Patris Seraphini Religioſi in Conuētu Sancti Euangeliſtę Ordinis S. Auguſtini Profeſſi, vt ex fide Profeſſionis *Sum. numer. 6.* & ideo, vti repræſentans ipſum P. Sera-
2 phinum per † generalem regulam, quod quid acquirit Monachus acquirit Monaſterio, *Bich. deciſ. 81. num. 1. Celſus deciſ. 292. numer. 5.* Iura Patris Seraphini retinet, ad Patrem verò Seraphinum Cenſus peruenit ex hæreditate Antonij Patris, ad quem ſpectabat vigore dationis in ſolutum ipſi Antonio factę per Angelinum, *Summ. num. 4.* Prout pariter Angelinus acquiſiuiſſe oſtenditur à Raynerio de Nigris, *Sum. numm. 3.* cui fuit venditus à Galleonibus creditoribus, *Summ. num. 2.*

Obiectum autem deductum, quod nō iuſtificatur d. P. Seraphinum ſucceſſiſſe Antonio Patri; imò quod nec Antonius obierit tollitur ex depoſitionibus teſtiū, *Summ. num. 10.* qui de obitu Antonij pręcedenti ad illum Patris Seraphini teſtantur, & licèt non deponant de vera ſcientia, nempè de viſu, vel ſimili, ſed solùm ex fama, attamen cùm depoſitio tendat ad oſtendendam mortem in Partibus lōginquis, & remotis Regionibus. vt ſunt Partes S. Iacobi ad Galitiam, ad quas teſtes deponunt ſe vertiſſe Antonium vſq. ab Anno 1610. circiter, & ibi obijſſe, *eod. Summ. num. 10.* Sufficit, quod per famam illius loci in quo dicitur eſſe mortuus
3 mors † illa probetur, *Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 672. cum alijs adductis ex deciſ. dicti R.p.d. mei Taya. 6. Martij 1671. §. ſed DD. viſus eſt:* Data igitur morte d. Antonij præcedente ad illam Patris Seraphini non eſt dubitandum, quod iſte remanſerit hæres, quia filij ſunt Paren-
4 tum ſuorum † neceſſarij hæredes, *l. in ſuis 11. ff. de hæred. & Poſth.* & ibi *DD.*

imò

imò teſte Paulo Apoſtolo *filius ergo hæres*: filiatio verò iuſtificata remanet ex fide Baptiſmatis cum depoſitione teſtium, de quibus *in Summ.nu.8.9.& 10.* & animaduerterunt DD. quod fuit in filium Antonij recognitus, & habitus à Laura Gambona mediante ſolutione fructuum Cenſus, vt conteſtantur prædicti examinati Teſtes, *Summ.n.*11. quæ approbatio
5 filiationis facta † per Lauram impugnari non poteſt ab Eleonora hærede, *vulgata l. cum à Matre C.de rei vendit.* Et vlteriùs P. Seraphinus ſe immiſcuit in hæreditate paterna, dum non ſolùm ex prędictis fructus Cenſus exegit, ſed illos aſſignauit Franciſco Bondino Creditori in ſcomputum ſui debiti, *Sum. num.* 7. & in Inſtrumento aſſignationis Antonium Patrem
6 tanquam mortuum expreſſit, vt demonſtrant dictiones *Olim, & Quondam* poſitę ante nomen d.Antonij, *Barboſa var. dict. 331.num.3. Grat.diſcept.895.num.75.*

Altera verò legitimatio perſonæ ex parte rei clarioribus demonſtrationibus patere DD. cognouerunt, dum Cæſari Debitori ſucceſſiſſe Lauram oſtenditur ex
7 ipſiuſmet Lauræ † confeſsione emiſſa in mandato procuræ per ipſam facto, *Summ. numer.* 14. vbi conſtituit tanquam hæres Cæſaris Procuratorem ad agendum, Lauræ verò hæreditatem fuiſſe acquiſitam à Ioanne Baptiſta Salodio hìc idem Io. Baptiſta declarat in quadam declaratione Iudiciali, *Summ. num.*13. Eleonora tandem quod fuerit hęres Ioannis Baptiſtæ Salodij Patris conſtat ex Inſtrumento additionis, *Sum.num.*12.

Nil releuat, quod prędictæ omnes hæreditates prætenditæ fuerint adeptæ cum beneficio *leg. & Inuent.* quia, cùm fuerit præfixus terminus ad reddendam rationem, illaque non reddita fuerit, hæredes
8 vti non poſſunt ipſo † beneficio, ſaltem donec rationem non reddànt, *Ridolph. in Prax.par.1.cap.9.num.2. Rot.dec.147.nu. 26.par.11.rec.* & tanquam repræſentan-
9 tes perſonam defuncti tenentur † ad ſolutionem debitorum illius etiam ex proprijs bonis, *l.vlt.maximè §. Etſi præfata, C.de iur. deliber.* & ibi *Bald.§. Etſi præfatum num.3.§. hæres quod Inſtit.de obligat. quæ ex quaſi contract.*

Quibus omnibus præmiſſis eo magis inclinarunt DD. pro vlteriori proceſſu, quia executio oſtenditur facta in bonis hæreditarijs Cæſaris principalis Debitoris, vt ex *Summ. nouo dato num.vnico*, & ita vnica Parte informante, altera pluries citata, & renuente reſolutum fuit.

FANEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 20. Aprilis 1676.

ARGVMENTVM.

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Portiones in diuiſione ſunt reducendæ ad æqualitatem.*
2 *Fructus rei fideicommiſſariæ debentur vocato.*
3 *Immiſſio debetur æqualiter ſuccedenti.*
4 *Teſtamentum, in quo filius eſt præteritus eſt nullum.*
5 *Et clauſula codicillaris nihil facit ſi præteritio, eſt facta ignoranter.*
6 *Res donata antecedenter non cadit ſub teſtamento.*
7 *Donatio reſtricta ad bona paterna non comprahendit materna.*

DECISIO XXVII.

EX quatuor articulis ſub die 12. *Iunij 1673. coram bonæ memoriæ Priolo* propoſitis duo fuerunt deciſi, & duo reſeruati: Quoad priores dictum fuit concedendam eſſe Franciſco quondam Camilli reintegrationem pro medietate *ſcut.*583. Ex quo conſtabat duas domos fideicommiſſarias fuiſſe à Vincentio alienatas, ac conſequenter fideicommiſſum per malè alienantem, eiuſque hæredes eſſe reintegrandum, Negatum autem fuit eidem Franciſco ſupplementum *ſcutor.* 315. pro adæquatione partium, Ex quo calculus tunc exhibitus ad oſtendendam talem Inæqualitatem viſus fuerat extraiudicialis, & informis: Quò verò ad poſteriores concernentes peuſiones Domus Sancti Marci, & Immiſſionem in medietate Prædij *della Serrata*, Ideò reſeruata fuit reſolutio, quia reſpectu Domus ſufficienter non probabatur Identitas, & reſpectu Prędij expectabant Domini, vt in Articulo

Digitized by Google

lo Facti, & Iuris perplexitatem habente altera Pars informaret.

Verum ob illius non dum comparentis contumaciam hodie per me tam ſuper deciſis, quàm ſuper reſeruatis dubio reaſſumpto, Domini in omnibus ad Informantis fauorem reſpondentes, quoad reintegrationem in medietate *ſcut.* 583. ſteterunt in deciſis ex iiſdem rationibus in dicta *deciſ. bonæ memoriæ Prioli deductis* §. *Affirmatiuè tamen*.

Quo verò ad petitum ſupplementum in ſumma *ſcut.* 315. quia in hodierna propoſitione oſtenſum fuit dictum calculum ritè, & rectè per Peritos iudicialiter electos factum fuiſſe *Summ. informantis n.* 1. Ex facto melius deluceidato receſſum fuit à deciſis, ac reſponſum dictum ſupple-
1 mentum deberi, † ac portiones reducendas eſſe ad æqualitatem ad tradita per *Cyriac. Controu.* 514.

Ac pari Iure quo ad penſiones Domus Sancti Marci, quia ex *eodem Summ. à num.* 2. *ad* 7. hodiè concludentèr probata fuit
2 Identitas † Domus fideicommiſſariæ, concluſum fuit illas deberi iuxtà *text. vulgares in lege prima ff. quorum bonor. & in l. qui bona fide ff. de acquir. rer. dom.*

Quo verò ad Prædium *della Serrata*, licet illud conſignatum fuerit in caſu Reſtitutionis Dotis Iuniperæ, ac proinde exierit de fideicommiſſo, tamen cum inteſtata ſucceſſio dictæ Iuniperæ æqualiter ſpectet ad Collitigantes, æqualiter
3 vtrique † debita eſt Immiſſio §. *ſi igitur* 2. *de hæred. ab inteſt. Ven. & Auth. Ceſſante C. de legit. hæred.*

In Nihilo releuante, quod Iunipera ſolum Vincentium vnum ex filijs hæredem ſcri-
4 pſerit, Nam cum ignoraſſet † exiſtentiam Franciſci ex Camillo altero filio prædefuncto Nepotis, & tunc in Cretenſi Inſula degentis, dictum Teſtamentum propter illius præteritionem remanet nul-
5 lum, & ſtante † defectu ſcientiæ ſubſtineri non poteſt ex Clauſula Codicillaris, *Mantica de Coniect. Vltim. Volunt. lib.* 1. *tit.* 10. *num.* 3. *Facchin. controu. Iur. lib.* 4. *cap.* 12. *Fuſar. de Subſt. quæſt.* 569. *nu.* 16.

Vltrà quod cum Iunipera præcedenter donaſſet dictum prædium, tam Camillo, quam Vincentio *dicto Summ. num.* 8. Il-
6 lud ſub † Teſtamento non caderet, ſed ex antecedenti contractu ſpectaret ad Donatarios, eorumque ſucceſſores.

Nec habita fuit in conſideratione Donatio per Camillum facta Vincentio, quia eſt
7 reſtricta † ad bona paterna, nec compræhendit materna, *Rota poſt Merlin. de Legit. deciſ.* 48. *numer.* 6. *& in Recentior. deciſione* 144. *numer.* 15. *&* 16. *parte* 9.

Et ita vnica tantum &c. Altera pluries intimata.

PERVSINA HAEREDITATIS.

Lunæ 27. Aprilis 1676.

ARGVMENTVM.

Actis non traſportatis poſt præfixum terminum moderanda eſt inhibitio, A quo ſint tranſportanda, & quando ſint integra. Notarius ad Cuſtodiam Scripturarum, an & quando teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio eſt moderanda præfixo termino ad tranſportandum acta ijs non tranſportatis*, & numero 5.

2 *Acta tranſportari debent ab eo, qui vult cauſam proſequi limita*, vt num. 3. & 4.

3 *Deſertio Cauſæ oritur ex non tranſportatione Actorum.*

4 *Reus qui Rem iudicatam vult effugere tenetur acta tranſportare.*

6 *Iuriſdictio Iudicis per tranſportationem actorum conſolidatur.*

7 *Acta debent eſſe integra.*

8 *Et debent tranſportari ea, quæ detegunt Iuſtitiam, vel Iniuſtitiam Sententiæ.*

9 *Notario teſtanti de integritate actorum creditur.*

10 *Limita ſi ex ipſo extractu, vel aliunde de defectu conſtet.*

11 *Productio cum clauſula* Tenoris, &c. *indicat actualem Iurium conſignationem.*

12 *Notarius tenetur ſcripturas productas cuſtodire aliàs ad Intereſſe.*

13 *Et poteſt grauari, vt de ijs reddat rationem, vel ſubminiſtret expenſas pro noua extractione.*

14 *Et condemnantur ſucceſſores.*

DECISIO XXVIII.

NON conſtare de integra tranſportatione actorum, & ità moderandam eſſe

eſſe Inhibitionem vigore appellationis hodie coram me reſolutum fuit, quia Lelij appellati obtinuerunt a Sanctiſſimo Commiſſionem moderationis Inhibitionis præuia termini præfixione ad tranſportandum acta, itaque termino præfi-
1 xo, & actis † non tranſportatis eſt locus moderationi, vt aliàs per *Rotam firmatum fuit in Ildeſimen. exequutionis 5. Iunij 1602. coram Lancellotto impreſſ. penès Marcheſ. de Commiſſ. part. 2. fol.* 587.

Non obſtat, quod Gramaccius nullam inſtantiam faciat, ſed Lelij, & ideò iſti debeant acta tranſportare, quia tranſporta-
2 tatio actorum † facienda eſt ab illo, qui vult in Cauſa procedere, *Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. quæſt. 20. num. 9. & 10. Coccin. dec. 424. num. 1. & 4. Thomat. dec. 9. num. 1. & Rot. in Rec. deciſ. 511. num. 3. par. 3.* nam concluſio haberet locum ſi Lelij, qui Sententiam fauorabilem obtinuerunt in prima Inſtantia peterent illius
3 confirmationem † ſed cum ipſi ſolummodò quærant inducere rem iudicatam, & deſertionem Cauſæ, quæ oritur ex non tranſportatione actorum, *Marcheſ. de Commiſſ. ſuper deſert. part. 2. §. 1. num. 16. folio 70. Ridolph. in praxi parte 1. capit. 13. num.* 640. Gramaccius, qui appellauit, ſi ipſam rem iudicatam ſeu Cauſæ deſertionem intendit euitare, & Sen-
4 tentiam Iudicis † à quo redarguere, tenetur omnia acta facta coram Iudice antecedentis Inſtantiæ tranſportare, *Pen. dec. 644. num. 3. & 4. Buratt. deciſ. 313. nu. 2. & 3. Caualer. deciſ. 43. num. 2. Rot. in rec. dec. 33. num. 5. parte* 11. aliàs cum elapſum biennium ſit, & fuerit ſignata Commiſſio præfixo termino actis non tranſportatis conſideratum fuit per Do-
5 minos nō † poſſe iuxtà ſtylum Curiæ denegari moderationem Inhibitionis *Poſth. de manut. obſer. 69. num. 31. in fine Ridolph. in praxi par. 3. cap. 5. num. 51. & 52. & par. 1. cap. 13. num. 642. cum pluribus ſeqq.* nam tunc ceſſat Iuriſdictio Iudicis ad quem, quæ ſolùm per actorum
6 & proceſſus † tranſportationem conſolidatur *Veſtr. in prax. lib. 8. cap. 2. numer. 1. Grat. diſcept. 121. per tot. & diſcept. 691. nu. 28. Caualer. deciſ. 77. num. 1. Buratt. deciſ. 405. num. 10. & 17.*

Nec dicatur, quod acta ſunt iam tranſportata, quia dum deficiunt quamplura eſſentialia, & ſignanter Teſtamentum Generalis cuius vigore agitur, & immiſſio ad poſſeſſionem bonorum hæreditariorum eiuſdem petitur, apertè patet quod extractus non ſit integer, ſed defectuoſus,
7 & ideo habetur, † ac ſi non eſſet tranſportatus; Acta enim debent eſſe integra, vt teſtatur *Ridolph. in prax. d. cap. 13. par. 1. n. 641. in fine, Rot. dec. 70. num. 6. part. 10. rec.* & tanto magis tranſportanda ſunt illa acta, quæ tendunt ad detegendam Iuſti-
8 tiam, † vel iniuſtitiam ſententiæ à qua fuit inducta appellatio, *Gregor. deciſ. 320. n. 1. & deciſ. 241. la 2. num. 8. & 9. poſt Poſth. de manut. & Rot. in rec. dec. 561. num. 12. part. 1.*

Neque releuat atteſtatio Notarij in ipſo extractu facta ibi *Extractus omnium, & ſingulorum actorum*, cui ſemper cre-
9 dendum eſt tanquam † teſtanti de re ad ipſius officium ſpectante, vt firmauit *Rot. penès Farinacc. poſt 2. lib. conſ. deciſ. 144. n. 5.* & fuit dictum *in vna Bracaren. Parochialis 27. Ianuarij* 1610. *coram Sacrato*, quia
10 fallit, quando † contrarium ex ipſo extractu apparet, vel aliunde iuſtificatur, *Grat. diſcept. 121. nu. 29. Rot. deciſ. 43. n. 3. part. 2. diuerſ. & coram Coccin. deciſ. 115. num. 3. & in recent. deciſ. 58. in fine & deciſ. 658. in fin. par. 4.* prout eſt in præſenti caſu in quo ex eodemmet extractu habentur reales productiones dd. Iurium,
11 quæ deficiunt, cum † clauſula *tenoris &c.* quæ Iurium actualem conſignationem penès Notarium inducit *Coccin. dec. 1197. num. 9. Gregor. deciſ. 59. numer. 13. Buratt. deciſ. 780. numer. 3. & in Terracinen. bonorum 9. Maij 1594. coram Blanchetto*, & tamen in extractu non leguntur regiſtrata.

Tandem non obſtat, quod Notarius A.C. fidem faciat ipſa Iura in Officio non reperiri, nam hoc DD. dixerunt non ſufficere ad reuelandum Gramaccium appellantem ab onere tranſportandi, cum tenebatur facere omnes poſſibiles diligētias etiam mediante extractione nouarum copiarum in forma publica, maximè dum originalia non iuſtificantur deperdita, & circa expenſas requiſitas pro ipſa noua
12 extractione habet in † releuatorem Notarium A.C. cui fuerant Iura conſignata, & qui tenebatur cuſtodire aliàs de intereſſe, *Buratt. dec. 692. num. 4.* agendo pro vlteriori grauamine contra ipſum, vel ad effectum, vt reddat rationem ipſorum Iu-

13 rium, vel ad effectum, vt † ſubminiſtret expenſas pro noua illorum extractione, & aſportatione ad Vrbem, *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs §. hered. num. 4. ff. de eden.* & ibi *Bald. in §. Prætor* ait, *& Caſtren. num. 5. & Angel. num. 7.* prout etiam pluries firmauit *Rota* tam contra Nota-
14 rios, quàm ſucceſſores in Officio, & ſignanter *in Romana depoſiti 9. Iunij 1595. & 5. Iunij 1596. coram Card. Pamphil. & coram Buratt. d. deci. 692. num. 4.*
Et ita vtraque &c.

PAMPILONEN. ABBATIAE.

Luna 4. Maij 1676.

ARGVMENTVM.

Aperitio oris an, & quando ſit concedenda aduerſus tranſactionem confirmatione Apoſtolica roboratam, & quæ læſio requiratur ad hunc effectum. Reſtitutio in integrum, quando, & quibus concurrentibus impartiri debet cum alijs de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Oris Aperitio non debet concedi, niſi iuſta cauſa.*
Gratia Principis non debet in dubium reuocari ſine iuſta, & magna cauſa. ibid.
2 *Lites, & Iurgia finiri intereſt Reipublica.*
3 *Oris aperitio eſt deneganda in gratia conceſſa pro extinguendis litibus, qua habuit ſuum effectum.*
4 *Supplicans cenſetur approbare omnia in ſupplicatione contenta.*
5 *Sciens, & tacens conſenſiſſe præſumitur.*
6 *Mandatum ſpeciale requiritur ad appellandum.*
7 *Renunciatio litis tacita reſultat ex taciturnitate decennali.*
8 *Iurſpatronatus pertinētia inter Compatrinos quadragihta annis præſcribitur.*
9 *Princeps nunquam intelligitur voluiſſe aliquem lædere. & Ius tertij tollere.*
10 *Diuiſio, & permutatio beneficiorum inæqualis cum ſcientia Papæ ſubſtinetur.*
11 *Læſio debet eſſe maior, quàm in alijs materijs ad infringendam tranſactionem à Papa approbatam.*
12 *Et debet eſſe enormiſſima.*
13 *Ad Parochialem præſentari debet Sacerdos actu, vel habitu annorum 25. cum alijs requiſitis de quibus* ibi remiſſiuè.
14 *In tranſlatione, vt læſio euitetur requiritur debet litis dubius euentus.*
15 *Narratiua cauſam finalem demonſtrat.*
16 *Ad læſionem in tranſactione euitandam ſufficit quid modicum datum, ac remiſſum.*
17 *Receſſus à lite læſionem excludit.*
18 *Lis ad petitionem vnius extrinſeca non debet ab eodem peti ſuſcitari.*
19 *Niſi conſtaret de euidenti illius victoria.*
20 *Reſtitutio in integrum ſine læſione non datur.*
21 *Et in beneficialibus requiritur læſio doloſa.*
22 *Dolus excluditur in tranſactione cui præceſſit laudum, & 23.*
Laudum habet pro ſe Iuris aſſiſtentiam, & in eo non poteſt conſiderari dolus ibid.
24 *Et non datur reſtitutio poſt lapſum quatriennij.*
25 *Oris aperitio commiſſa cum clauſula* Arbitrio *concedi ſolet.*
26 *Declara, dummodò adſit iuſta cauſa, & conſtet de læſione, aliter ſecus* & num. 27.
28 *Gratia Principis debet perpetuari.*

DECISIO XXIX.

ADVERSVS Breue Apoſtolicum fel. mem. Pauli V. munitum clauſula ſublata, & decreto irritanti, per quod præuia omnium litium auocatione, illarumque extinctione, ac ſuppreſſione cōfirmatur tranſactio inita inter Dominum Palatij, & incolas loci Echarem ſuper emologatione, ſeu acceptatione Laudi determinantis, vt præſentatio ad Parochialem Eccleſiam Sancti Romani d. loci Echarem, aliàs ſpectans pro medietate ad ipſum Dominum Palatij, & pro altera medietate ad Incolas prædictos futuris temporibus ſpectaret ad ſolum Dominum Palatij, & præſentatio ad ſimplex beneficium ſeruitorium ex fructibus eiuſdem Parochialis erectum pariter ſpectans ad eoſdem pro medietate, vt ſupra, futuris temporibus ad ſolos Incolas pariter ſpectaret: ijdem Incolæ à Sanctiſſimo Domino noſtro Papa Clemente X. in Signatura Gratiæ obtinuerunt oris aperitionem arbitrio Rotæ, & propoſito dubio,

An

An intret arbitrium Domini, negatiuè
1 reſponderunt, cum oris † aperitio non
debeat concedi ſine iuſta cauſa, ne illud,
quod Princeps ſemel conceſsit, ſit ſine
ipſa iuſta, & magna cauſa in dubium re-
uocandum, *cap.decet de regul. Iur.& cap.
ſi nulla de præben.in 6. Bart. in l.conficiun-
tur* §. *Codicill.ff. de Iur.codicill. Dec. conſil.*
496.*num.*26. *Verall.dec.*128.*num.*3. *par.*1.
*Coccin.deciſ.*2148.*num.*3. maximè vbi agi-
tur de ſuſcitandis nouis litibus, quas in-
2 tereſt reipublicæ † quàm citiùs finiri, ne
familiæ conſumantur in expenſis, & iur-
gijs,*l.cum ratio* §.*penult.ff. de bon.damnat.
l.*2.*C.de Indict. vid. tollen. l.*2.*in fin. Com-
mun. de manumiſſ. l. aut facta in fin.ff.de
pœn.* Et eo minùs concedendam eſſe con-
ſideratum fuit in præſenti, dum expreſſa,
& finalis conſideratio habita à Papa in
confirmatione tranſactionis fuit extinctio
litis pendentis ſpatio triginta annorum,
& vltra, ex qua grauia, nedum damna,
& diſpendia, ſed etiam inter partes odia,
& inimicitias reſultaſſe expertum fuit, vt
habetur ex lectura Breuis,*Summ.numer.*1.
Ideò, cùm lis iam ſit extincta à Papa, qui
3 voluit, & potuit † omnia ſupplere, non
videtur conceſſa amplius diſcutienda,vel
in dubium refricanda, *l.omnia vbi DD.C.
de teſtam. Card. in Clement.*2.*num.* 8. *de
re iud.Valenz.conſil.*85.*num.*19. *Marcheſ.
de commiſſ. part.*2. §.*vnico,fol.*417. *nu.*65.
Tanto magis, quia confirmatio fuit im-
petrata ad inſtantiam vtriuſq. partis col-
litigantium, nempè Domini Palatij, &
Incolarum cum ſpecifica expreſſione om-
nium contentorum in tranſactione, itaut
nullum vitium ſubreptionis, aut obre-
ptionis de facili dubitari contingat; ſup-
plicans enim cenſetur approbaſſe tanquã
4 vera, & fide digna † ea omnia, quæ in
ſua ſupplicatione continentur,*iuxta text.
in l. cum precum* 9. *C. de liberal. cauſ. Rota
deciſ.*489. *num.*2.*par.*3.*rec.*
Accedit, quod Breue habuit ſtatim
exequutionem ſuam ab Ordinario exe-
quutore per ſententiam publicatam an-
no 1613. inter Miſſarum ſolemnia nemi-
ne ex Incolis reclamante, imò neque re-
clamantibus,licèt præſentibus,& audien-
tibus Ioanne de Aznariz, & Ioanne de
Elizalde, qui ſolùm antecedenter ante
cõfirmationem Apoſtolicam à Laudo ac-
ceptato per tranſactionem ab vniuerſita-
te loci, tanquam particulares cauſam ap-
pellationis interpoſuerũt in Rota coram
Cauallerio, *vt ex deciſ.*118. cui deciſioni
5 acquieuerunt,† *Summ.numer.*4. Scientes
enim, & tacentes conſenſiſſe, & ratificaſ-
ſe præſumuntur, *l. ſi ſeruus communis, ff.
de donat. inter vir. & vxor.*§. *ſi ſeruus au-
then. de Sanctiſſ.Epiſc. cap. ſeruus ſciente
d'ſtinct.* 20. *Menoch. præſumpt.* 99. *lib.* 6.
*num.*15. *cum tribus ſeqq.*
Et hæc tacita ratificatio,ſeu acceptatio
Breuis, & Sententiæ tolli non poteſt ex
proteſtatione facta *ſub die x. Octob.*1613.
per Michaelem de Ollo in qua perſiſtens,
& in prioribus appellationibus iterum ab
omnibus præiudicialibus appellauit,quo-
niam d. Michael deuenit ad hunc actum
procuratorio nomine dd. Ioannis Azna-
riz, & Ioannis Elizalde, ſed abſque ſpe-
6 ciali mandato procuræ, vt † requireba-
tur; Imò dignoſcitur, quod non fuerit
proteſtatio facta de conſenſu, & manda-
to, dum poſtea ipſimet Principales *die
1. Nouembris* ſubſequentis præfatæ pu-
blicationi acquieuerunt, & non reclama-
runt, neque proteſtarunt de nullitate,
ſeu inualiditate publicationis,& ſentẽtię,
ſicuti pariter dum per ſpatium tanti tem-
poris, nempè annorum quinquaginta ni-
hil fuit innouatum, nec proſequuta ap-
pellatio, & tamen ex taciturnitate per
7 ſpatiũ † decennij reſultat tacita litis re-
nunciatio *Caſſador. deciſ.*5. *vt lite penden.
Adden. ad Burattus deciſion.* 307. *numer.*
10.
Vlteriùs ratificatio tranſactionis,& ac-
ceptatio Breuis inductæ fuerunt ex ob-
ſeruantia tanti temporis, nempè quin-
quaginta annorum, & vltra, dum ab an-
no 1613. vſque ad præſentem,non ſolum
Dominus Palatij pluries ſolus præſenta-
uit ad ipſam Parochialem S.Romani ſuæ-
que præſentationes fuerunt effectum ſor-
titæ *Sum.nu.*5. *vſq.ad* 12. Imò vltimo lo-
co præſẽtatus ab ipſo Domino Palatij in-
ſtitutionem obtinuit à Rota præuijs dua-
bus Deciſionibus *Coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano, & ſecunda coram me*; Sed
etiam verſa vice Incolæ ſemper ſoli præ-
ſentarunt ad Beneficium ſimplex ipſis in
laudo per arbitratores aſſignatum, & eo-
rum præſentati ſemper ab Ordinario in-
ſtituti fuerunt *Summ. à nu.*13.*vſq.ad* 16.
qua ſtante obſeruantia, tam longi tem-
poris inducta pariter eſt præſcriptio Iuris
8 dum inter compatronos † pertinentia ſo-
lo ſpatio quadraginta annorum præſcri-
bitur, vt firmauit *Rota in hac eadem cauſa*

I 2 *ſuper*

ſuper dicta inſtitutione præſentati à D. Palatij 13. Iunij 1674. §. ſecundo ex obſeruantia coram Reuerendiſſimo D. meo Albergato Decano, & 4. Martij 1675. §. accedit coram me.

Nec dicatur, quod Communitati loci Echarem competat reſtitutio in integrum attenta euidenti leſione, quæ reſultare prætenditur ex inæquali diuiſione facta per arbitratores dum vtraque pars nempè tam D. Palatij, quàm Incolæ antecedenter Iure præſentandi pro medietate in vtroque beneficio fruebātur, & in laudo aſſignatur ſoli Domino Palatij Ius præſentandi ad Parochialem, quæ tam reſpectu valoris, quàm reſpectu qualitatis honorificę maior eſt ſimplici beneficio aſſignato Incolis, itaut cadat in hac diſpari aſſignatione enormis læſio, & ex leſione reſultet etiam nullitas Breuis per per defectum intētionis Papæ nam ſi Papa ſciuiſſet hanc inęqualitatem, & læſionem non confirmaſſet tranſactionem ex
9 regula, quod Princeps nunquam intelligitur voluiſſe aliquem lædere, & Ius tertij tollere *l.2.§. merito, & §.ſi quis à Principe ff. ne quid in loco publ. cum alijs deductis in dec. 2148. num. 4. coram Coccino.*

Pro reſponſione etenim plura in Facto, & in Iure animaduertenda eſſe exiſtimarunt Domini, & primo ceſſat ex facto defectus intentionis Papæ deductus ex eo, quod non ſciuerit inæqualitatem deneficiorum in redditu, & quoad gradum honorificum nam ex ipſa lectura Breuis contrarium apparet, & præcipuè ex verbis ibi *Rectoris Abbatis nuncupati Parochialis Eccleſiæ Abbatiæ nuncupatæ S. Romani loci de Echarem*, & inferiùs ibi *Exiſtat vnum perpetuum ſimplex beneficium Eccleſiaſticum pro vno Clerico, ſeu Presbytero ſæculari &c. Erexerat &c. & pro ſua dote &c. 4. partem omnium, & ſingulorum fructuum d. Abbatiæ &c. applicauerat.* Ex quibus clariſſimo ſermone patet Papam non ſolùm ſciuiſſe diſtinctionem inter beneficium Parochiale curatum cum titulo Abbatiæ, & beneficium ſimplex ſeruitorium, ſed etiam fructus Abbatiæ, & Parochialis excedere in duplo fructus beneficij ſimplicis, quare de intentione Papæ, & ſcientia qualitatum dubitari nō poteſt. Et proinde ex his oritur, quod diuiſio Iuris præſentandi in beneficijs, licèt inęqualia ſint adhuc ſuſtinetur, quā-
10 do Papæ inæqualitas innoteſcit, nec poteſt ex ipſa inæqualitate læſio deduci, vt firmarunt in terminis permutationis beneficiorum, *Franc. in cap.1. num. 12. in fin. de rer. permut. Dec. conſil. 141. num. 3. & conſ. 210. num. 5. Pariſ. de reſignat. lib. 6. quæſt. 2. num. 18. Lotter. de re benefic. q. 31. num. 25. & ſeq. & Rota coram Merlin. dec. 329. num. 11. §. nec ipſorum.*

Secundò ponderatum fuit, quòd licèt exiſtimabiliùs eſſet, & magis honorificum Ius præſentandi ad Eccleſiam Parochialem tum ratione ipſius honorificentiæ, tum maioris pinguedinis in fructu, quàm ad beneficium ſimplex; attamen in hoc cadere non poteſt læſio ſufficiens ad
11 proſternendam † tranſactionem à Sede Apoſtolica confirmatam ad quod requiritur maior læſio, quàm in alijs materijs *Dec. conſ. 551. num 6. Corn. conſ. 116. nu. 5. lib. 1. Crauett. conſ. 151. num. 26. Grammat. deciſ. 66. num. 47.* & quod requiratur læ-
12 ſio enormiſsima † fuit reſolutum *coram Vbaldo deciſ. 320. num. 6.* Tanto magis, quod ipſis qualitatibus honorificentioribus cōtrapoſita eſt limitata facultas præſentandi, dum ad ipſam Parochialem, non ſolùm præſentari minimè poteſt, niſi
13 Sacerdos actu, † vel habitu annorum tamen 25. ſed etiam Sacerdos, qui ſit idoneus ſcientia, itaut curam exercere valeat, & poſsit reſidere, necnon alia requiſita teneat, de quibus *in cap. cum in cunctis, & cap. licet Canon. de elect. in 6. vt explicat Barboſ. de offic. & Poteſtate Parochi part. 1. cap. 2. à num. 1. vſque ad 7.* Incolis autem ad beneficium ſimplex remanſit libera facultas præſentandi quoſcumque Clericos Sacerdotes, vel non Sacerdotes; idoneos, vel non, quæ libertas in præſentando ita pretioſior, & exiſtimabilior per Dominos iudicata fuit; vt tollat quamcumq. læſionem ob ipſas inæqualitates ratione gradus, & valoris, præcipuè, quod in tranſactionibus non
14 ſolùm reſpiciendum eſt quid datum, & quid receptum, ſed etiam dubius litis euentus, qui pariter læſionem tollit, *Bartol. in l. Lucius §. fin. numer. 3. ff. ad Trebell. Seraph. deciſ. 638. num. 9. Vbald. d. deciſ. 320. num. 8.*

Tertiò ad tollendam læſionem, & oris apertitionem conſideranda venit cauſa finalis ex qua motus fuit Pontifex ad confirmandum Laudum, & tranſactionem, &

vt

vt cognoſcitur ex narratiua Breuis à qua
15 ſemper recipitur † finalis cauſa conceſſionis, *l.fin.* & ibi *DD. ff. de hæred. inſtit. Coccin.deciſ.*1680.*nu.* 37. Principale motiuum confirmationis fuit eximere Communitatem, & Incolas à lite, & inimicitijs in quibus ſtetit cum magnis expenſis
16 ſpatio annorum 30. & cùm ad euitandã læſionem ſufficiat † quid modicum datum, & quid remiſſum, *Merlin.dec.*163. *num.* 14. Sola vtilitas recepta ex receſſu
17 à lite læſionem excludit,†dum valde lucrari dicatur quoties partes à lite recedunt, *Eminentiſſ. Ottobon. deciſ.*25.*nu.*32. *& in rec. dec.*86. *nu.*20.*&* 21.*par.*6. Maximè, quod Papa in ſuo Breui lites extinxit, & ſuppreſſit ad petitionem ipſius Communitatis, & ideo intrat regula,
18 quod ille,qui † petijt litem ſuam extingui, non poſſit deinde læſionem deducere, vt conſiderat *Gomez de Iur.quæſit. non tollen, quæſt.*7. §. *tamen prædictis*, *litt. D. & §.ſed pro prima*, *litt. E.* Ita vt ſaltem ad effectum etiam inducendi læſionem.
19 In hoc quoque ſuo † proprio facto neceſse ſit, vt clarè pateret, quod ſi litem fuiſſent Incolæ proſequuti vtique victoriam habuiſſent, *Abbas conſ.*64. *numer.*3. *part.*1. *Crauett.conſ.* 151. *num.* 27. *Vbald. d.deciſ.*320. *num.*8. *&* 9. nam ſic tolleretur dubius litis euentus.

His ſtantibus ceſſat obiectum reſtitutionis in integrum, tum quia non conſtat
20 de læſione, ſine qua † non datur, *l.vlt. C. ſi aduerſ. rem iud.c.*1. *de in integr.reſtit. Caualer.deciſ.*194. *num.* 3. & maximè in
21 beneficialibus in quibus † præter læſionem requiritur, quod ſit doloſa,*Pariſ.de reſign,lib.*3. *num.*14. *&* 25. §. *his non obſtan.* Et dolus in præſenti excluditur, dũ
22 tranſactioni præceſſit Laudum, † quod habet iuris aſſiſtentiam pro ſe, *Vbald.deciſ.*229. *num.*5. *Eminentiſſ.Otthobon. deciſ.* 242.*num.*33.itaut in eo dolus † conſide-
23 rari non poſſit,*Put.deciſ.*59.*num.*5.*& ſeq. lib.* 1. Tum pariter,quia in beneficialibus reſtitutio in integrum ex cauſa læſionis non admittitur poſt lapſum quatriennij,
24 *Pariſ.de reſign.lib.*3.† *quæſt.*7.*nu.*83.*cum plur.ſeqq. Put. deciſ.*370.*lib.*2.

Nil releuat, quod aperitio oris commiſſa ſit cum clauſula *Arbitrio*, quæ iuris rigorem temperat, & facit, vt attendatur æquitas, & non denegetur partibus, aliàs
25 impeditis, facultas † deducendi iura ſua, vt firmauit *Rota coram Celſo deciſ.* 270. *n.* 2. *&* 3. quoniam eademmet deciſio *ſub numer.*4. ſecum fert reſponſionem, quod
26 ſcilicet procedat, † quando adeſt iuſta cauſa, & ſufficienter ſit probata læſio, cum itaque ex præfatis ſupra deductis, nec læſio probetur, nec de iuſta cauſa
27 conſtet,† clauſula *Arbitrio* parum operatur pro oris aperitione, vt in terminis terminantibus deciſum fuit *à Rota coram Coccino deciſ.*1434. *à num.*7. *vſque ad* 14. *& in recen. deciſ.* 461. *num.* 5. *part.* 1. Ex
28 fundamento,†ne gratia Principis debeat eſſe inanis, ſed potiùs debeat perpetuari. *cap. ſi nulla de præben.in* 6.*Coccin.deciſ.* 2148. *num.*3.

Et itaque vtraque parte informante fuit reſolutum.

MEDIOLANEN. PRIORATVS.

Mercurij 13. *Maij* 1676.

ARGVMENTVM.

Apparet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Verba de familia loquentia de tota familia intelligi debent.*
Loquutio indefinita æquipollet vniuerſali ibidem.
2 *Ratio declarandi magis eſt attendenda, quàm ipſa declaratio.*
3 *Præſentatus ab exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi, vel deſcentibus ab eis inſtitui debet.*
4 *Deſcendentia à veris Patronis in quaſi poſſeſſione præſentandi arguitur.*
5 *Quaſi poſſeſſio præſentandi ex vnico actu acquiritur.*
6 *Et ſufficit conſenſus reſignationi præſtitus.*
7 *Decretum habet præſumptionem pro ſe, quod omnia fuerint adimpleta.*
8 *Conſenſus Compatronorum in reſignatione præſumitur ex taciturnitate longi temporis in Iurepatronatu pingui, & conſpicuo.*
9 *Obtinens beneficium per obitum beneficiati non poteſt illius titulum impugnare.*
10 *Deſcendentes ex fœminis in Iurepatronatu*

natu

natu familiari non ſuccedunt.
11 *Præſentatus à pluribus eſt inſtituendus.*

DECISIO XXX.

PROPOSITA hac Cauſa ſub die 20. *Martij proximi præteriti* fuit reſolutum confirmandam eſſe Sententiam Rotalem, in qua fuit pronunciatum IoannemBaptiſtam Mantegatiam vti præſentatum ab illis de familia nobili Mantegatia debere inſtitui, & eadem hodie repropoſita DD. ſtandum eſſe in Deciſis reſponderunt.

Etenim Iuſpatronatus eſſe familiare fuit plenè firmatum in deciſione dicta die ædita,cuius fundamēta etiam hodie DD. placuerunt, Et licèt Informantes pro Conſtantio Gallarato prætenderent illud eſſe familiare reſpectu familiæ effectiuæ certarum perſonarum tantum, nempè nominatorum in Bullis Sixti IV. & Innocentij VIII. Summorum Pontificum, non autem totius familiæ nobilis de Mantegatijs, tamen omiſſo, quod nec conſtat eos, qui Conſtantium præſentarunt ab illis deſcendere, cum adducta pro eo ſatis confuſa, & eliſa remaneant ex datis *in Summ.addit.præterita poſitionis pro Ioanne Baptiſta numer.* 1. *&* 2. *&* 3. *ac* 4. *ac Summ. addit. præſenti numer.* 1. Viſum eſt probationes ponderatas in præfata deciſione commodè non pati præfatam reſtrictionē, & ſignanter verba Bullæ Innocentij ibi — *liquido conſtiterit, & conſtet illos de Familia, & Domo de Mantegatijs fuiſſe, & eſſe fundatores, & dotatores, ac veros Patronos dicti Patronatus,* quæ tanquam indefinitè, de illis de Familia loquentia, non poſſunt ad aliquos
1 de ea tantum reſtringi, † ſed de omnibus intelligi debent, quia indefinita loquutio æquipollet vniuerſali, *Menoch. conſ.*4.*num.*28.*Decian.conſ.*17.*nu.*20.*lib.*1. *Surd. deciſ.*210.*nu.*8.*Bich.deciſ.*370. *n.*20. *& deciſ.*378.*nu.*10. & tanquam rationem declarandi Iuriſpatronatus pertinentiam continentia magis attendi debent, quàm
2 ipſa declaratio † ad fauorem certarum perſonarum tātūm facta, *Bald.in l.ſi quis ſeruo num.* 10. *C. de furt. Mantic.de tacit. lib.*5. *tit.*15. *num.*5. *Merlin. deciſ.*471. *nu.* 12. *Rota in recen.dec.*154.*nu.*1.*part.*10.

Et nihilominùs dato etiam, quòd prędicti à Sixto,& Innocentio nominati tantùm eſſent veri Patroni, & Iuſpatronatus ad eorum deſcendentes ſolos pertineret, adhuc dum docetur illos qui pręſentarūt
3 Ioannem Baptiſtam eſſe † in quaſi poſſeſſione præſentandi, vel deſcendere ab eis, qui in quaſi poſſeſſione præſentandi exiſtebant, hoc ſufficit ad effectum, vt ipſe inſtitui debeat, *Lotter. de re benefic. lib.*2. *quæſt.*11. *num.*118. *&* 119. *Add.ad Greg. dec.*417.*num.*18. *verſ. nihilominus Vbald. deciſ.*27.*num.*2. *Arguell. deciſ.*58.*num.*20.
4 ex ipſa etenim ſola † quaſi poſſeſſione ſufficienter arguitur deſcendentia à veris Patronis, *Gonzalez ad regul.*8. *gloſſ.*18. *nu.*110. *verſ. prout etiam.*

Iſta autem deſcendentia ab exiſtentibus in quaſi poſſeſſione probata fuit tā ſumendo, quaſi poſſeſſionem à præſentatione facta de anno 1587. quam habuiſſe effectum fuit aliàs agnitum in hoc Sacro Tribunali in alia Cauſa, *Mediolanen. Prioratus* 14. *Martij* 1646.*coram Cardin. Corrado* S. *præſentationes*, vt ex arbore data per Ioannem Baptiſtam, & plenè iuſtificata in eius *Summ.impreſſo à num.*9. *vſque ad* 24. quam & magis ſumendo eam à conſenſu pręſtito reſignationi anni 1650.quia tres ex pręſentantibus ipſimet illum præſtiterunt, & cæteri ſunt filij aliorū, qui pariter illum præſtiterūt,quod
5 ſufficit, quia ad † acquiren. quaſi poſſeſſionem vnicus actus ſatis eſt, *Ripa in cap. cum Eccleſia Sutrina num.* 91. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Rota coram Celſo dec.*199. *num.*1. & in puncto, quod ſufficiat dediſ-
6 ſe conſenſum reſignationi, † *Rota coram Comit. dec.* 146.*numer.*2. *& in d.*16. *la* 2. *poſt Viuian. de Iurepatr. num.*5. Vbi quod de hoc amplius dubitari non poteſt,quia fuit reſolutum in pluribus deciſionibus, quæ ibi referuntur.

Nec ſubſiſtere viſum fuit obiectum, quod præfata reſignatio, & conſenſus ei præſtitus non poſſit ſuffragari in præſenti, ex quo Litt. Apoſtolicæ fauore Reſignatarij emanatæ legitimæ exequutioni demandatæ non fuerint, & proinde conſenſus prædictus alijs prætenſis veris Patronis non innotuerit, & ſic clandeſtinus reputari debeat, ac ad acquir. quaſi poſſeſſionem non aptus: Etenim contrarium ſatis iuſtificatum apparuit *ex Sum.* Ioannis Baptiſtę *num.*2. dum in eo datum fuit Decretum Vicarij Papien. in exequutionem Litterarum Apoſtolicarum emanatum, in quo habetur verificatum fuiſſe

coram

coram eo Iuſp. Prioratus, & quod accedebat renunciationi aſſenſus medietatis
Patronorum ad formam earumdem Lit-
7 terarum, quod Decretum † habet præ-
ſumptionem pro ſe, *Seraphin. deciſ.1415.
num.5. Buratt. deciſ. 538. nu.3. & in rec.
deciſ.641. num.1. verſ. maximè par.1.*

Vltrà quod ponderatum etiam fuit agi
de Iurepatronatus Prioratus valde pin-
guis, & conſpicui, & reſignationem il-
lam habuiſſe effectum, ac Reſignatarium
diuturno tempore poſſediſſe, ac proinde
reddi adeò inuériſimile, quod Patroni, ſi
adſunt eam non reſciuerint, vt hoc ſuffi-
8 ciat ad arguendum † ex eorum tacitur-
nitate conſenſum, vt in puncto habetur
in deciſ.213. num.3.4. & 9. par.6. rec.

Accedente etiam, quòd Conſtantius
veniens ex vacatione per obitum illius
Reſignatarij non facilè admitti poteſt ad
impugnandam ipſam reſignationem, quia
hoc eſſet redarguere eius titulum, quem
9 veniendo ex vacatione per eius † obitum
approbaſſe cenſetur, *Rota coram Bich. de-
ciſ.312. num.20. verſ. & quia agitur, & de-
ciſ.351. num.25.*

E contra verò illi, à quibus præſenta-
tionem reportauit Conſtantius, nec ha-
bent quaſi poſſeſſionem præſentandi, nec
ſunt de Familia Nobili Mantegatia, &
quatenùs aliqui per fœminas ab illa de-
ſcendant, adhuc in hoc Iurepatronatu
10 familiari † non ſuccedunt, *Rota coram
Royas deciſ.446. num. 6. coram Celſo deciſ.
106. num.6. & coram Eminentiſſ. Otthobo-
no deciſ.230. num.22.*

Et licèt adſit inter eos Magdalena
Mantegatia, præterquam quod contro-
uertebatur eius deſcendentia ab aliquo
ex veris Patronis, & vltra deſcendētiam,
controuertebatur etiam eius capacitas
ad ſuccedendum in Iurepatronatu, in om-
nem caſum, dato etiam, quod ei compe-
teret Ius præſentandi, nihil releuaret,
quia adhuc non ipſe, ſed Ioannes Ba-
11 ptiſta, † tanquam præſentatus à pluribus
eſſet inſtituendus, *Rota coram Merlino
deciſ.443. num.20. & in recent. deciſ.416.
num.9. part.9. & deciſ. 188. num.1. par.1.*

Et ita vtraque parte &c.

ROMANA SALVIANI.

Mercurij 13. Maij 1676.

ARGVMENTVM.

Mulier pro ſua dote in bonis fideicommiſſarijs, an, & quibus ſit potior. Datio in ſolutum quomodo facienda, & ex quibus præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non intrat, quando in cauſa adſunt Clerici, & bona Eccleſiaſtica.*

2 *Item quando adeſt iniuſtitia.*

3 *Mulier pro ſua dote in bonis fideicommiſſarijs habet anterioritatem à die mortis fideicommittentis.*

4 *Et præfertur cuicumque intermedio Creditori.*

5 *Etiam vltimi grauati.*

6 *Datio in ſolutum debet fieri à parte, vel à Iudice.*

7 *Alias cenſetur acceptio facta in pignus. Amplia etiam, ſi aliqua bona vendiderit, & dixerit Iure proprio poſſidere, vt* num. ſeqq.

8 *Creditor poſſidens pignus debitoris poteſt vtiliter illud periturum vendere.*

9 *Enunciatiua Iuris proprij referri poteſt ad hypothecam.*

10 *Datio in ſolutum non poteſt induci ex actibus æquiuocis.*

11 *Actus antecedens ex ſubſequentibus declaratur.*

12 *Solutio prius cadit in fructus, deinde in ſortem.*

13 *Mater ſoluens dotem communi filiæ debet à Marito releuari, & poteſt reſtitutionem dotis pro releuatione accipere.*

DECISIO XXXI.

EX duplici capite reſolutum fuit, non
intrare Aegidianam primò, quia ad-
1 ſunt in cauſa bona pia, † & perſonæ Ec-
cleſiaſticæ, quo caſu, quoad omnes illa
non intrat, *Eminentiſsimus Otthobonus de-
ciſ.155. num.9.* Secundò, quia concurrit
2 iniuſtiria, † quę eandem pariter excludit,
Rot. dec.276. num.10. part.9.

Iniu-

Iniuſtitia reſultat, quia Hortentia de-
claratur creditrix in ſolis ſcut. 606. cùm
tamen eius creditum dotale aſcendat ad
longè maiorem ſummam, nam in tribus
illud conſiſtit. Primò in rata ſcut. 5000.
ſortis principalis. Secundò in ſcut. 2250.
lucri dotalis, ac Tertiò in interuſurijs
vtriuſque ſummę, decurſis à die inter-
pellationis, quę hodie non ſolùm ſemel
ſed etiam reiteratè oſtenditur facta: Quò
circa cùm agatur de domo fideicommiſ-
ſaria, mulier in vim *Authent. res quæ* ſuã
3 anterioritatem † demetitur à die obitus
fideicommiſſarij, *Rot. deciſ.* 199. *num.* 1.
4 *& ſeqq. par.* 8. *rec.* & præſertur † cuicum-
que intermedio Creditori. *Rota coram*
Seraph. deciſ. 693. *num.* 1. *&* 2. *& in recent.*
deciſ. 312. *num.* 16. *& ſequen. par.* 6. *& dec.*
40. *num.* 11. *part.* 9. *& poſt Zacch. de oblig.*
Camer. deciſ. 189. *num.* 7. etiam vltimi gra-
uati, quia licèt quoad illum ceſſet vincu-
lum fideicommiſſi, ac proinde bona inci-
5 piant eſſe obnoxia † eius Creditoribus,
tamen non per hoc reſoluitur hypotheca
dotalis, quæ pendente fideicommiſſi ca-
ſu fauore mulieris orta fuit, vt firmatum
fuit *in antecedenti deciſ. coram R. p. d. meo*
Taia edita ſub die 10. *Maij* 1675. §. *quo*
ad primam partem.

Viceuerſa ipſa in ſui crediti ſatisfactio-
nem non recepit niſi mobilia, ac quaſdam
alias pecunias, vt in calculo pro eius par-
te dato, quæ cum ad implendam in dicta
quantitate ſatisfactionem non ſufficiant,
negari non poteſt eius Creditum in lon-
ge maiori ſumma remanere.

Nec ſolutio interuſuriorum dotalium
euitari poterit, ex eo, quod ſtatim poſt
obitum Viri diuiſa mobilia retinuerit, nã
cum retentio non prouenerit à Iudice, vel
6 Parte, vt eſt neceſſe † pro datione in ſo-
lutum, *Contr. diſcept.* 91. *nu.* 15. *Rot. coram*
Durano deciſ. 26. *num.* 23. *& coram Royas*
deciſ. 362. *num.* 15. *& in rec. dec.* 182. *nu.* 18.
& ſeqq part. 10. Sed fuerint occupata ab
ipſa muliere, quæ poterat quidem pro
7 maiori ſecuritate ſui crediti † pignori in-
cumbere, ſed non eius dominium ſibi ap-
propriare, retentio non fuit in ſolutum,
ſed in pignus, *iuxta doctrinam Cumani in*
l. res obligata 60. *num.* 5. *ante finem verſ.*
& hæc procedunt ff. de leg. 1. & ſtante de-
fectu poteſtatis capiẽdi bona in ſolutum,
parum releuat, quod ipſa quædam ex dd.
mobilibus alienauerit, vel quod in alle-
gatione Cautelę Angeli enunciauerit illa
ad ſe *iure proprio* ſpectare, quia vltra
quod vtraque coniecturã eſt valde remo-
ta, & æquiuoca, cùm vtilis venditio re-
8 rum periturarũ † Creditori pignus poſ-
ſidenti non denegetur *iuxta Text. in l. ſi*
conuenerit 4. *ff. de pignor. Merlin. de pignor.*
lib. 4. *quæſt.* 95. *num.* 1. & enunciatio referi-
bilis ſit ad ſimplicem hypothecam, quæ
9 etiam dicitur † ius proprium, non autem
ad verum, & proprium dominium, *Rota*
deciſ. 182. *nu.* 11. *&* 12. *par.* 10. *& deciſ.* 330.
num. 13. *&* 14. *par.* 11. *recen.* In omnem
10 caſum † nunquam ex dictis actibus ſup-
pleri poterit defectus poteſtatis, *Rot. deciſ.*
182. *num.* 18. *& ſeqq. par.* 10.

Et conſonat etiam ſubſequens obſer-
uantia, nam dicta mobilia fuerunt poſt-
modum de anno 1672. effectiuè in ſolu-
tum tradita mulieri, ſignum, quod antea
non aderat alia retentio, niſi in pignus,
11 cùm ex ſubſequutis declaretur quid †
actum fuerit ab initio Vulg. Iur.

Ex hoc autem, quod retentio fuerit in
pignus, & non in ſolutum duo ſequun-
tur. Primò, quod valor dd. mobilium
non eſt calculandus iuxta tempus effecti-
uæ traditionis, & ſic non in ſcutis 5035.
ſed in ſcutis 415. quibus tamen addenda
ſunt duo Cambia in totum ſcut. 350. per
mulierem exacta, & ſi quid aliud per eã-
dem docebitur alienatum, & non bonifi-
catum. Secundò, quod interuſuria dota-
lia vſque ad d. diem integraliter decur-
rerunt, & deinde poſtea pro inſtanti quã-
12 titate crediti non ſatisfacti, cùm † dicta
receptio prius cedere debeat in cauſam
fructuum, & deinde ſortis principalis.
Eminentiſſimus Ottobonus deciſ. 142. *n.* 28.
& in recen. deciſ. 229. *num.* 2. *et* 5. *par.* 9.

Quod verò Hortentia exegit à Bona-
dies pro reſtitutione dotis Portiæ filiæ,
dixerunt Domini non eſſe ponendum in
calculo, nam cùm ipſa pro viro de pro-
prio dotem ſoluerit, vt conſtat ex aſſer-
tione ipſius Bonadies, ac ex atteſtatione
R. p. d. Buratti, ac aliorum, *Summ. Hor-*
tentiæ numer. 7. *et* 8. & quoad ſcuta 892.
ex partita Montis Pietatis, *dicto Summ.*
num. 9. eidem per Virum, eiuſque hære-
des debita erat releuatio, & in hanc cau-
ſam poterat d. dotis reſtitutionem recipe-
re, *Maſtrill. dec.* 186. *n.* 8. *&* 9. *Caſtill. dec.*
203. *n.* 2. *&* 4. *Anton. de Amat. reſol.* 23. *n.*
12. *Rota coram Dunozet. Iun. dec.* 637. *n.* 23.

Aſſer-

Aſſertum anteriùs creditum dotale Portiæ de Maximis, cuius vigore prætendebatur poſſe Hortentia excludi, non fuit habitum in conſideratione, tum quia non eſt in actis, tum quia in maiori parte loquitur per confeſſionem de recepto, & patitur alias exceptiones conſumptionis, & ſatisfactionis de quibus per informantes.

Et ita &c. vtraque &c.

ROMANA HAEREDITATIS DE LANVVIIS.

Veneris 18. Maij 1676.

ARGVMENTVM.

Admiſſio ad cauſam in ſtatu, & terminis an operetur ſuum effectum antequam quis doceat de ſuo Intereſſe, & quando poſſit de eo docere.

SVMMARIVM.

1 *Admiſſus ad cauſam poteſt quandocumque docere de Intereſſe.*

2 *Et facit acta ſua vſque ad tempus admiſſionis, etiamſi poſtea interceſſerit tranſactio inter alios collitigantes.*

3 *Admiſſio ad cauſam tranſactione ſopitam non datur.*

4 *Admiſſio ad cauſam non dicitur facta, niſi poſt probatum Intereſſe.*

5 *Ante admiſſionem non poteſt quis gaudere effectu litis.*

6 *Verba* Conſtito de Intereſſe amittat, *ſunt conditionalia, & important admiſſionem futuram.*

7 *Conditio poteſtatiua non retrotrahitur.*

DECISIO XXXII.

MONIALES S. Scholaſticæ Reatis vſque de anno 1665. impetrata Commiſſione admiſſionis ad Cauſam, quæ tūc agebatur ſuper hæreditate q. R.p.d. Lanuuij inter Moniales S. Annæ de Vrbe, ac Euangeliſtam, & Theodonarium cum ſolita clauſula, conſtito de earum intereſſe, atque in Rota præſentata, ac citatis præfatis Collitigantibus, decretum procedi iuxta formam Commiſſionis reportarunt, ac poſtea omninò quieuerunt.

Anno autem præterito 1675. productis quibuſdam probationibus, ex quibus de earum Intereſſe conſtare prætendunt, pro d. admiſſione ad Cauſam inſteterunt.

Verùm, quia Cauſa inter præfatos collitigantes fuerat interim, mediantibus duabus tranſactionibus, terminata, dubitaui; An & quomodo eſſent admittendę, & ſub die 2. *Decembris proximè præteriti* fuit deciſum eas eſſe admittendas, in ſtatu, & terminis, in quibus Cauſa reperiebatur de tempore ſupradicti Decreti. Hodie verò cùm quęrerem, An eſſet ſtandū, vel recedendum à deciſis. DD. reformandam eſſe præfatam Deciſionem modo infraſcripto reſponderunt.

Fuit enim conſideratum, quod duo poſſunt eſſe effectus præſentis diſputationis, Vnus an admiſſio ad Cauſam, quam petunt hodie Moniales S. Scholaſticæ, debeat, & poſſit fieri in ſtatu, & terminis, in quibus Cauſa de tempore illo Commiſſionis reperiebatur, itaut acta vſque tunc facta eas actiuè, & paſſiuè afficiāt. Alius, an eadem admiſſio operari debeat ſuos effectus, & ſignanter malam fidem in pręfatis Collitigantibus à tempore præfato, perinde ac ſi de illo Iura fuiſſent producta, & purificata eſſet conditio probationis earum intereſſe in Commiſſione, quam impetrarunt exiſtens.

Et reſpectu primi DD. conſiderarunt Deciſionem ſubſiſtere, & applicari eius motiua, quia cùm Moniales S. Scholaſticæ veniant ad Cauſam, non aſſiſtendo alteri ex Collitigantibus, ſed excludendo, ſeu æqualiter concurrendo ad ſucceſſionem in præfata hæreditate, non habent
1 præfixum tempus ad docendum † de intereſſe, ſed poſſunt illud probare quandocumque, vt tradit *Marcheſ. de Commiſ. part.2. fol. 261. numer.65. Menoch. de arbitr. lib.2. caſ.18. num.17. & ſeqq.*

Nec obſtare poſſunt Tranſactiones interim factæ per præfatos Collitigantes, quia, licèt eis mediantibus lis remanſerit extincta quoad ipſos Tranſigentes, tamē præiudicium non valuerunt inferre Monialibus non tranſigentibus, quo minùs docendo poſtea de ſuo intereſſe admittantur in ſtatu, & terminis, in quibus lis reperiebatur de tempore decreti, & fa-
2 ciāt acta ſua vſque tunc, † non tamen deinde facta, ac ſi Tranſactiones factæ non fuiſſent *l. à Sententia 5. §. idem reſcripſit ff. de*

ff. de appellat.& ibid. Bart.num.2. Bald.in auth. hodie nu.6.verſ. & nota quod omnis, C.de appell. Abb.in cap. cum ſuper num. 27. de re iud.& ibid. Felin. num.11.poſt princ. verſ.ampliat hoc Bald.Gaill.pract.obſer.lib. 1.obſer.70. num.9. Idque optima ratione, quia non debet eſſe in poteſtate litigantium data opera, tranſigendo tollere Ius tertij per Commiſſionem admiſſionis ad Cauſam in actis præſentatam, & ſubſequutum Decretum procedi iuxta eius formam quæſitum docendi quandocumque de intereſſe, & litem proſequendi; quicquid ſit ante Tranſactionem Commiſſio non fuiſſet iam preſentata,nec obtentum Decretum procedi iuxta eius formam, in quibus terminis procedere poteſt, quòd Tranſactio extinguat litem,
3 & † reſpectu tertij, itaut poſt eam non poſſit velle ad litem admitti,quę amplius non extat, vt ſenſit *Rota coram Gregorio dec.354.n.7. & 8. & in rec. dec.204.n.5. & 6.par.6.*

Reſpectu autem ſecundi effectus ſupra conſiderati viſum eſt militare diuerſam rationem, & propterea in hoc reformandam eſſe Deciſionem, quia Moniales S. Scholaſticæ, licèt ad Cauſam ſint admittendæ, vt ſupra, tamen clarum eſt, quod vſque adhuc non fuerunt admiſſæ, cum
4 Commiſſio contineat conditionẽ docto † de intereſſe, quæ non fuit purificata, vt bene in terminis probant, *Pariſ. conſ.94. num.5. & ſeq.lib.4. Gratian.diſcept.869.n. 25.& 26. Rota dec.48.numer.6.part.7. & deciſ.425.num.6. & ſeq.part.12.recent.*

Et proinde dum vſque adhuc admiſſio verè non adfuit, conſequens clarum eſt, quod nec poſſit operari ſuos effectus, & inducere malam fidem in præfatis Collitigantibus, cùm non entis nullę ſint qualitates, nullique effectus. Et in ſpecie quod non poſſit quis gaudere effectibus
5 litis pendentiæ, † antequam fuerit ad cã admiſſus, vltra præcitatas auctoritates, *Rota coram Caualer.dec.305.num.4.*

Videturque præfatam diſtinctionem elici etiam ex verbis ipſius Commiſſionis, & eſſe eius ſenſui omninò conformẽ, vult enim, Moniales admitti ad Cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, & ſic admiſsionem fieri in ſtatu,& terminis illis, in quibus Cauſa tunc erat, vt patet ex verbo illo præſentis temporis *reperitur*, & tamen non vult admiſsionẽ fieri tunc, ſed in futurum poſtquam conſtiterit de intereſſe petentium, vt patet ex verbis tam in corpore, quàm in Signatura exiſtentibus, *conſtito de intereſſe admittat*, quæ cùm contineant conditio-
6 nem poteſtatiuam, † ſi petentes de eorũ intereſſe docuerint, important admiſsionem faciendam eſſe in futurum, cum conditio adimpleta fuerit,& ex tunc ope-
7 rari debere non antea † cùm conditio poteſtatiua non retrotrahatur, *Alexand. conſil.25. num.5. lib.3. Pariſ.conſil.11.numer. 69. & ſeq. lib.1. Gomeſ.var.tom.2.cap.11. num.30. in 3.effectu, verſ. limita tamen, Coccin. deciſ.1652.num.3.*

Et ita vtraque parte &c.

PRATEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 1. Iunij 1676.

ARGVMENTVM

Inſtitutio, requiſitis concurrentibus, denegari non debet,& alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio concedi debet præſentato idoneo à veris Patronis.*
2 *Vacatio probatur ex confeſſione Collitigantis.*
3 *Mandatum ad præſentandum dari poteſt vacatione ſequuta.*
4 *Idoneitas præſentati probatur ex ſententia Ordinarij pro Inſtitutione prolata. Ordinarius præſumitur informatus de idoneitate diæceſanorum* ibidem.
5 *Sententia in iudicatum tranſacta pro veritate habetur.*
6 *Verba*, Vt hactenùs obſeruatum eſt, *ſtant conditionaliter.*
7 *Impugnans aliquam diſpoſitionem debet contra illam concludentem probationem aſferre.*
8 *Fundans ſe in Statuto debet probari in ſuo caſu verba verificari.*
9 *Obſeruantia eſt optima interpres cuiuſcumque diſpoſitionis.*
10 *Præſentatio dicitur effectum ſortita, ſi per obitum præſentati beneficium vacet.*
11 *Status vltimus ad effectum præſentationis attenditur.*

DE-

DECISIO XXXIII.

VACANTE Parochiali Eccleſia S. Iacobi Ciuiatis Pratenſis, Dignitates, & Canonici Cathedralis Pratenſis præſentarunt Laurentium Cicogninum, & nonnulli, ex Cappellanis eiuſdem Cathedralis præſentarũt Ioſephum Orlandum. Orta propterea inter iſtos cõpreſentatos lite, Cicogninus ſententiam primùm ab Ordinario, & deinde à Metropolitano reportauit, quibus non acquieſcente Orlando, & Cauſa mihi in tertia inſtantia commiſſa, dubitaui, An, & quis eſſet inſtituendus, & DD. inſtituendum eſſe Cicogninum informantem reſponderunt, quia ſatis eum docuiſſe viſum eſt de vacatione Parochialis, quod ipſe fuerit præſentatus, & idoneus repertus, ac etiam, quod illi à quibus præſentationem re-
1 portauit, ſint veri Patroni, † quibus concurrentibus, inſtitutio denegari non poteſt, vt pluries fuit dictum, & ſignanter *deciſ.*337. *num.*1.*part.*2.*dec.*87.*nu.*1.*part.* 7. *& dec.*240.*num.*1.*par.* 10. *rec. & coram Bichio deciſ.*444. *n.*1.

De vacatione enim non fuit dubitatũ, quia vtraque pars eam fatetur, & ex e-
2 venit, quod † ſatis reputatur pro eius iuſtificatione ad hunc effectum, *Seraphin. dec.*1296. *num.*6.*Buratt.dec.*255.*num.*10. *Bich.deciſ.*444. *num.*2.

Præſentatio probata remanſit ex publicis documentis actualis præſentationis factæ à Procuratore, ac Mandati Procuræ ſpecialiter dati ad præſentandum,
3 prout dari valet † vacatione iam ſecuta, *Lambertin.de Iurepatr.lib.*2.*par.*1.*quæſt.*4. *art.*1. *num.*2.

Quo ad idoneitatem Dominis viſum eſt deferri poſſe iudicio Ordinarij, qui dum illum inſtituendum eſſe pronunciauit, idoneum etiam eſſe cenſuit. Præſumitur enim Ordinarius inſtructus de vi-
4 ta, & moribus, † & alijs vltra doctrinam requiſitis ſuorum Diocæſanorum, *Innoc. in cap.innotuit in princ. de eo, qui furtim ord.ſuſc. Gonzal.ad reg.*8.*gloſ.*4.*num.*117. *&* 125.*Rot. coram Buratt.dec.*22.*num.*30. & ibi *adden.* vnde ſatis eſt, quod ipſe eum inſtituendum cenſuerit, *Rota coram Dunoz. iun.dec.*897. *num.*5. *verſ. Clericatus, & idoneitas, & in rec.dec.*162.*nũ.*3.*par.*7. *& deciſ.*31.*n.*3.*par.*11.

Iuſpatronatus verò pertinere ad Dignitates, & Canonicos, excluſis Cappellanis iuſtificatũ remanſit ex antiqua ſententia anni 1585. in qua Vicarius Florentinus tanquam Iudex deputatus à clar. mem. Card. Ferdinando Mediceo, tunc Prati Præpoſito, pronunciauit Cappellanos præſentationibus Beneficiorum exceptis quibuſdam inter quæ controuerſum non adeſt, intereſſe non debere, quæ ſententia tãquam in iudicatum tranſacta,
5 bene probat, † cum pro veritate res iudicata habeatur, *l.res iudicata* 207.*ff. de regul.iur.dec.*210.*nu.*1.*par.*5.*rec.*

In nihilo refragantibus Conſtitutionibus Capitularibus anno 1532. conditis *in Rub.* 2. *&* 5. quamuis faciant Cappellanos de Capitulo, & eos vocari ad præſentationes in ſpecie mandent. Etenim ſub *Rubrica* 2. non mandant id abſolutè, ſed cum clauſula ibi, *vt hactenùs obſeruatum eſt*, quæ ſtat conditionaliter, ſcilicet quatenùs obſeruatum eſt, non autem cau-
6 tiuè, † ſcilicet, quia ſeruatum eſt *dec.* 243.*num.*8. *ante med.par.*2.*rec.* vnde non poteſt conuinci iniuſtitia ſententiæ, quæ magis apertè declarat ad quas præſentationes vocari debeant, cùm poſſit eſſe conformis antiquæ obſeruantiæ ad quam ſe referunt ibi Conſtitutiones, prout in ſpecie conſideraſſe videtur, *Rota in Praten. Iuris conferendi* 7. *Maij* 1674. §. *non erant coram bo.mem. Priolo.*

Et ſub *Rubrica* 5. pariter apertè ſupponunt adeſſe negocia ad Dignitates, & Canonicos ſolùm pertinentia, *Sum.nu.*5. *ad fin.* vnde bene potuit inter illa eſſe præſentatio ad hãc Parochialem, & dum quod ita eſſet deducitur ex prædicta ſen-
7 tentia, † ſi Orlandus hoc impugnat, magis concludentem probationem afferre debet, *Mantic.dec.*111.*num.*7. *Seraph.dec.* 404. *num.*7. *deciſ.*346.*num.*4.*poſt.Poſth.de manut.* Et in ſpecie, quod ei qui ſe fundat in Statuto incumbat onus probandi,
8 quod in caſu ſuo verificetur † verba Statuti, *Corn.conſ.*138.*nu.*1. *prope fin. verſic. nam Statutum lib.*1.

Quod & faciliùs admittendum eſt ex quo adeſt obſeruantia ſubſecuta, eaque diuturna vltra centum annos explendi diuerſos actus, & præcipuè plures præſentationes ad Beneficia per ſolos Canonicos, & Dignitates, vt dictum fuit *in d. Praten. Iuriſconferendi eodem* §. *non erant*,

erant, inde enim ſumitur optima declatio Conſtitutionum, vt non ſint ad eos conferendæ, ſed reſtringendæ ad alios, quos ab eiſdem Canonicis, & Dignitatibus vnà cum Beneficiatis fieri ſeruatum
9 eſt, cum obſeruantia † ſit optima cuiuſcumque diſpoſitionis Interpres, *Cuman. conſ.162. num.3. verſ. præterea terminus, Crauett.conſ.*101. *num.*3. *Buratt. deciſ.*85. *num.*4. *& dec.*379. *num.*3. *&* 9.

Verùm viſa eſt tolli omnis difficultas, ex quo data fuit præſentatio facta de anno 1621 per clar. mem. Card. Carolum Mediceum, tanquam procuratorem Dignitatum, & Canonicorum, *Summ.nu.*7. *litt. C. & D.* Et dum ad præſens Beneficium vacat per mortem eiuſdem, vt vtraque Pars fatetur, non ſolum patet eam fuiſſe vltimam præſentationem, ſed etiam
10 effectum fuiſſe ſortitam, † ſatis iuſtificatum remanet *iuxta conſil.Oldrad.*229. *ſæpiſſime à Rot. canonizatum teſte Gregor. deciſ.*215. *num.*1. Et ſic adeſt quaſi poſſeſſio ipſarum Dignitatum, & Canonicorum præſentandi, etiam per Procuratorem,
11 ac vltimus ſtatus, qui attenditur, † & ſufficit in hoc propoſito *ad vulgatum text. in cap. conſultationibus de iurepatr. Adden. ad Buratt. deciſ.*776. *num.*11. *Rot. coram Bich. deciſ.*361. *num.*26.

Et ita &c.

TARRACONEN. SACRISTIAE.

Vener. 12. *Iunij* 1676.

ARGVMENTVM.

Gratia tertio præiudicialis, an & quandò ſit ſubreptitia etiam emanata motuproprio, & talis quandò dicatur. Statutum Capituli an liget Epiſcopum, & quandò ſeruandum etiam Iuratum. In collationibus vltimus ſtatus, & obſeruantia attenditur, & qualiter probetur, aut excludatur cùm alijs, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio habetur pro capta in odium Capituli requiſiti, & abſque cauſa illam tradere recuſantis.*

2 *Collatio ſub conditione facta deficit ſi deficiat conditio.*

3 *Poſſeſſio abſque mandato capta eſt nulla.*

4 *Gratia ſub falſo ſuppoſito extorta eſt nulla ex defectu intentionis.*
Papa nunquam cenſetur Tertio præiudicare ibidem.

5 *Gratia eſt nulla ſi Papæ non innotuerit concordia per eum cui concedit facta.*

6 *Gratia Sede Epiſcopali vacante obtenta habet præſumptionem, quod Papa per eam noluerit Eccleſiæ præiudicare.*

7 *Sede Epiſcopali vacante nihil eſt innouandum.*

8 *A deciſionibus antiquis in cauſa editis non eſt incidenter recedendum.*

9 *Gratia non cenſetur conceſſa motu proprio niſi exprimatur in litteris.*

10 *Gratia motu proprio poteſt redargui de ſubreptione quando eſt Tertio præiudicialis ob defectum intentionis.*

11 *Collatio dicitur libera Epiſcopi licet teneatur vni ex Canonicis conferre.*

12 *Collatio remanet libera Epiſcopo ſi Capitulum cuicumque Iuri renunciet.*

13 *Gratia corruit ſi non fuit narrata concordia ſuper re inita.*

14 *Gratia in minimo præiudicialis tertio eſt ſubreptitia.*

15 *Etiam ſi taceat ſolum Ius præſentandi actiuum.*

16 *Gratia eo magis dicitur ſubreptitia ſi præiudicet Iuri ex contractu oneroſo prouenienti.*

17 *Gratia de ſui natura præiudicialis ſuſtinetur etiam ſi non deroget regulæ de Iur. quæſ. non toll.*

18 *Declara dummodo Papæ Ius tertio competens innotuerit.*

19 *Gratia exemptionis decimarum eſt nulla ſi non fuit narrata conuentio ſuper illarum ſolutione.*

20 *Sæcularizatio præter regularitatem nihil innouat.*

21 *Nec mutat Ius conferendi.*

22 *Statutum à Capitulo conditum non ligat Epiſcopum etiam ſi in eo condendo interuenerit eius Vicarius.*

23 *Gratia debet interpretari, vt in nihilo ſit præiudicialis.*

24 *Statutum inobſeruatum, & vſu non receptum non attenditur.*

25 *Iuramentum de Statutis obſeruandis intelligitur de validis, & vſu receptis.*

25 *Vlti-*

26 *Vltimus ſtatus, & obſeruantia ſufficiunt ad prouiſionem ſubſtinendam.*
27 *Maximè inter Prouiſum ab Epiſcopo, & à Capitulo.*
28 *Ad vltimum ſtatum, & quaſi poſſeſſionem excluden. neceſſe eſt, vt conſtet de Iure alterius clam per rem iudicatam, aut confeſſionem.*
29 *Nec ſufficiunt Inſtrumenta publica ſi contra ea aliquid coloratum opponatur.*
30 *Obſeruantia probatur ex actibus in litem deductis.*
31 *Obſeruantia quoad vnum ſuffragatur, quoad alia ex eodem fonte prouenientia.*
32 *Obſeruantia fortius probatur ex actibus ab ipſa parte admiſſis.*
33 *Capitulum non poteſt allegare obſeruantiam, aut ſtatum pro ſe dum contrarium facto proprio approbauit.*
34 *Collatio, quæ non poteſt habere effectum ob reſeruationem non inducit ſtatum, aut obſeruantiam.*
35 *Illatio à diuerſis fieri non valet.*
36 *Optio eſt facultatiua non magis, quàm collatio.*
37 *Vltimus ſtatus in collationibus attenditur.*

DECISIO XXXIV.

VACANTE, per obitum Ioſephi Soler, Sacriſtia Cathedralis Tarraconen. Archiepiſcopus eam contulit Canonico Ioanni Martino Perello. E contra verò Capitulum admiſit ad optionem eiuſdem Canonicum Ioſephum Bono, eidemque poſſeſſionem tradidit, ac Procuratorem Perelli eamdem poſſeſſionem ab eo petentem, per duas vices reiecit, & totidem ipſe de ſe modo, quo potuit eam cepit, *Sum.eiuſdem primæ Poſitionis nummer.* 3. *&* 7.

Orta propterea deſuper lite inter præfatos Perellum, & Bono, & cauſa mihi commiſſa, dedi Dubium, *An conſtet de Bono Iure Perelli, etiam ad effectum manutentionis*, & DD. eo per tres vices maturè diſcuſſo, tandem cauſa ab omnibus viſa, affirmatiuè reſponderunt.

Ratio autem reſolutionis fuit, quia conſtitit ex publico Inſtrumento Tranſactionis inter Archiepiſcopum, & Capitulum vſque de Anno 1292. initæ, collationem huius Sacriſtiæ, ac duarum ſimilium Dignitatum, Præcentoriæ ſcilicet, & Prioratus Archiepiſcopo liberè tributam fuiſſe, dummodò vni ex Canonicis conferret. vnde viſum eſt conſtare de bono iure Perelli, qui eſt Canonicus, & collationem ab ipſo Archiepiſcopo habet, ac quo ad effectum manutentionis ſuffragari ei præfatas poſſeſſionis adeptiones, quia dum Capitulum ſine legitima cauſa recu-
1 ſauit eam tradere, † habetur pro legitimè capta ſine eo *Adden. ad Buratt. deciſ.* 318.*n.*17.*verſ.limita principaliter Gregor. dec.*364.*num.*2.*& ibi Adden. lict. B.verſ.& primo non habet, Caualer.dec.*201.*nu.*4. *in Rec.dec.*97.*num.*23.*part.*5.

Nulla habita conſideratione poſſeſſionis Boni, quia fuit capta, per Procuratorem habentem mandatum ad capiendam poſſeſſionem Dignitatum ad prouiſionem Capituli pertinentium, *Summ.Perelli primæ Poſitionis nu.* 9. & Capitulum cum admiſit ad optionem, eique Sacriſtiam contulit, ſub expreſſa conditione, quatenus optabilis ſit, & non alias, *dicto Summ.num.*10. Vnde dum ex dicta Tranſactione conſtat cōditionem deficere, de-
2 ficit † etiam collatio, *Angel.conſ.*373.*n.*1. *ad fin. Alex. conſ.*158.*num.*10.*lib.*3.*Surd. conſ.*294.*nu.*8.*Rot.cor. Mantic.dec.*27.*n.*3.
3 Et nulla remanet † ex defectu mandati poſſeſſionis adeptio *Gratian. diſc.*365.*n.*9. *Rot.dec.*627.*in princ. parte.*4.*diu. & plene Poſth.de manut.obſer.*55.*nu.*120.*& ſeq.*

Nec releuare viſum eſt Indultum optādi omnes Dignitates, per Capitulum à Sede Apoſtolica Anno 1530. & ſic longè poſt tranſactionem reportatum, quia cum non conſtet Papam concedentem de iure Archiepiſcopo, per præfatam tranſactionem tributo conferendi tres Dignitates prædictas notitiam habuiſſe, imò quod ei fuit expræſsè narratum ſingularum Dignitatum collationem, & prouiſionem ad Archiepiſcopum, & Capitulum cōmuniter pertinere *Summ. Boni primæ poſitionis num.*3. inde ſequitur, vt quo ad ipſas tres Dignitates conceſſio tanquam præiudi-
4 cialis Archiepiſcopo, fuerit nulla † ex defectu intentionis Papæ, qui nunquam cenſetur velle, per ſuam gratiam tertio præiudiciū inferre iuxta tradita *per Natt. conſ.* 268.*nu.*8.*Roland.conſ.*66.*nu.*56.*lib.*2. *Menocch. conſ.*156. *nu.*46.*&* 47. *Gratian. diſcept.*458.*num.*27.*Rot.coram.Dunoz.iun. dec.*131.*n.*2.*cum duob.ſeqq.& cor. Peutinger.deciſ.*103.*n.*22.*& in Rec.dec.*217.*n.*25. *part.*9.

Digitized by Google

par.9. Et in puncto, quod gratia ſit nulla
ex quo Papæ concedenti non innotuerit
5 concordia, † per eum cui concedit facta
eſt text.in cap. ex multiplici 3. de decim. &
latè firmauit Rot.coram Coccin. dec. 1613.
num. 31. & ſeqq.

Certius, quia eadem nullitas Indulti
reſpectu dictarum trium Dignitatum fuit
aliàs pluries agnita, & firmata in hoc Sa-
cro Tribunali, & ſignanter in tribns de-
ciſionibus ſuper hac ipſa Sacriſtia coram
bon. memor. Iuſto æditis, quarum vna
eſt *in part.4.diuer.dec.359.n.4.* vbi etiam
fuit ponderatum, quod Indultum emana-
uit Sede Archiepiſcopali vacante, & me-
6 ritò quia indè vrgeat † magis præſum-
ptio, quod Papa noluerit eo mediante
præiudicare Eccleſiæ viduatæ, & defen-
7 ſore carenti, iuxta Edictum † ne Sede va-
cante aliquid innouetur, de quo *Rot.cor.*
Andrea dec. 104. n.3.verſ.& ratio eſt Alia
eſt impreſs. *per Garz. de Beneſ.par.7.c.15.*
num.8. & alia data fuit manuſcripta; nec
non in alia coram Reuerendiſs. Beuilac-
qua ſuper Præcentoria, quæ eſt *dec.257.*
n.19.& 20.par. 12.rec. à quibus propte-
rea Deciſionibus, maximè cum præfatæ
coram Iuſto emanauerint exiſtentibus in
cauſa ipſis Archiepiſcopo, & Capitulo
quorum intereſſe punctus iſte principali-
ter tangit, non eſt hic incidenter eis in
8 auditis recedendum, † iuxta laudabilem
ſtylum huius Tribunalis, de quo *Buratt.*
deciſ.857.num.4.

Præter quam, quod ea, quæ adduce-
bantur pro receſſu non viſa ſunt releuare,
nam ad id, quod dicebatur, Papæ fuiſſe
ſupplicatum ſolum pro ſæcularizzatione
Eccleſiæ, ac proinde, licet ipſe ad tales
preces ſæcularizzauerit, & Indultum
conceſſerit, iſtam Indulti conceſſionem
non petitam debere reputari motu pro-
prio conceſſam, & per conſequens de vi-
tio ſubreptionis redargui non valere, fuit
reſponſum, quod quatenus defectus ſup-
plicationis ſubſiſtat, adhuc non inde
ſufficientèr conuincitur conceſſionem eſſe
motu proprio, cum requiratur hoc ex-
9 preſſe † haberi in litteris, aliàs ſemper
cenſetur gratiam emanaſſe ad præces, vt
eſt textus clarus *in c.ſi motu proprio 23. §.*
motu quoque de præbend.in 6.vbi gloſ.in
verſ. expreſsè. dicit non poſſe probari
contrarium, *Sanch. de matrim. libr. 8.di-*
ſput.1.num.6.

Et vlterius gratia, quæ emanauit mo-
tu proprio non poteſt redargui, quod
ſit ſubreptitia ex falſa partis narratiua,
dum Princeps non fuit ex ea motus, ſed
adhuc, vbi eſt præiudicialis tertio, dici-
tur ſubreptitia re ipſa propter defectum
10 intentionis † alteri præiudicandi, & iſta
ſubreptio opponitur etiam gratiæ motu
proprio conceſſæ *Bellamer.dec.392.Mart.*
clauſ.73.n.5.part.1.Ricc.collect.dec.959. in
fin. par.4.Seraph.dec.398.num.5.& 6. vbi
quod Doctores paſſim hoc dicunt, *Rota*
dec.72.n.4.& ſeq.poſt Cenc. de cenſibus, &
dec.4.n.2.& 3.par.8.rec.

Et hinc quoque nihil releuat, quod,
dum Archiepiſcopus etiam poſt tranſa-
ctionem collationem liberam dictarum
trium Dignitatum non haberet, ſed ad
huc collatio, quæ dicitur paſſiua ad Ca-
pitulum pertineret, ex quo ipſe Archie-
piſcopus teneretur conferre vni ex Cano-
nicis, excuſari poſſit à falſitate narratiuę,
quod pertinerent ad collationem Archi-
epiſcopi, & Capituli communiter.

Etenim per obligationem conferendi
vni ex Canonicis, non tollitur collatio-
11 nem dici † liberam penes Epiſcopum,
Rot.cor.Corduba relata per Gonzal. ad reg.
8.gloſ.45.in princ. n.19.& plurib. adduct.
in Rec.dec.299.n.18.par.10. & in Meleui-
tana Canonicatus 1.Decembris 1662.§.alia
verò coram Eminentiſſimo Cerro. Certius
in præſenti, nam quid quid eſſet ante
concordiam ex quo Archiepiſcopus in
collatione tenebatur requirere conſilium
Capituli, & ſic iuxta illud tempus ſubſi-
ſtere poteſt Capitulum habuiſſe aliquod
ius, vt ſenſiſſe videtur dicta *dec.299.n.19.*
poſt concordiam nullum prorſus ius in
collatione actiua ei remanſit, vt patet ex
ipſius concordiæ verbis ibi, *renuncian-*
tes expræſsè omni iuri nobis, & ſucceſſori-
bus noſtris competenti, vel competere de-
benti in collationibus Præcentoriæ Sacriſtiæ
&c, Summ. Perelli primæ Poſitionis num.1.
Vnde patet, quod Atchiepiſcopus ſolus
abſque vllo conſortio habet ius conferē-
12 di has Dignitates, † prout etiam aliàs
fitmauit *Rota in d. deciſ. 257.num.19.par.*
12. rèc.

Præterea quando etiam dicta narrati-
ua ſaluari aliquo modo poſſet, nihil rele-
uaret, quia ſufficit dicere, non fuiſſe nar-
ratam concordiam, ad hoc, vt gratia non
13 poſſit ſubſiſtere, vt eſt *text.expreſſus in*
cap.

Digitized by Google

cap. ex multiplici 3. *de decim.* & plenè firmauit *Rota coram Coccin. dec.*1613.*nu.*31. *& ſeq.* vbi etiam ſufficere taciturnitatem ſolius iuramenti in concordia appoſiti. Præcipuè, quia id clarum, & præcipuum viſum eſt, quod ius illud per concordiam Archiepiſcopo tributum conferendi tres Dignitates, licèt per dictam obligationē conferendi vni ex Canonicis moderatum remanſerit, adhuc ſit valde conſiderabile, ac ideo ſemper intret prædicta ſubreptio re ipſa,& defectus intentionis Papæ, dum Indultum tale ius euidenter tollit. Papa enim gratiā vni faciēdo nō cenſetur velle præiudicare alteri, nec etiam in minimo, & dummodo gratia ſit in minimo
14 præiudicialis tertio, † ſubiacet dicto vitio ſubreptionis *Ruin.conſ.*95.*num.*15.*lib.* 4.*Rimin.Iun.conſil.*6. *num.*60. *Larrea dec.* 98.*num.*8. *Adden. ad deciſ.*217.*numer.*37. *part.*9.*rec.* & in ſpecie, quod ſola taciturnitas iuris præſentandi actiui, tantùm in-
15 ducat † ſubreptionem firmauit *Rota coram Bich.dec.*302.*num.*14.

Quod & faciliùs etiam dicendum eſt attento, quod dictum ius prouenit Archiepiſcopo ex contractu, & titulo oneroſo ex quo ipſe è contra in eadem tranſactione dedit tres Parochiales, illaſque ipſis Dignitatibus vniuit, & ſic amiſit ius illas conferendi, & Canonici quibus Dignitates conferendæ ſunt,adhuc gaudent
16 illarum Parochialiū fructibus,†vnde tanto minus credendum Papam ius tali modo quæſitum tollere voluiſſe, vt tradunt *Natt.conſil.*268.*n.*8. *Roland.conſ.*66. *n.*56. *lib.*2. *Menoch.conſ.*156.*nu.*46. *&* 47.*Gratian.diſc.*458.*n.*27.

Et ex hac conſideratione ſublatum remanſit, quod dicebatur conceſſionem optionis eſſe ſui natura præiudicialem, vti, quæ tollit ſemper ius conferendi alicui, & gratiam ſui natura præiudicialem ſubſtineri abſque eo, quod in eius
17 conceſſione † Papa derogauerit regulæ *De iure quæſito non tollendo*. Quia motiuum procedere poſſet, ſi appareret Papam de d. iure,quod adimebat tertio,habere potuiſſet notitiam,vel ex quo in cōceſſione feciſſet mentionem de tranſactione, à qua illud proueniebat, vel ſaltem præſumptiuè ex quo ius competeret ex
18 diſpoſitione iuris communis, † at ſecùs vbi agitur de iure ſpecialiter competente, & præcipuè ex contractu oneroſo, & non apparet de eo habita aliqua notitia, & Papa potuit credere gratiam eſſe minùs præiudicialem tertio, quàm fuerit, *Curt.Iun.conſ.*170. *num.*31.*Seraphin.deciſ.* 1445. *num.*6.*verſ.neque obſtat*, *Rota in Toletana annatarum coram Orano impreſſ. per Marcheſ.par.*1.*fol.*443.*n.*2.*verſ. neque obſtat*, & in terminis, quod gratia exemptionis à decimis euidēter ſui natura præiudicialis, non debeat ſeruari, ſi non fuit narrata conuentio ſuper earum ſolutione
19 facta, propter defectum † intentionis Papæ non derogandi conuentioni ſibi nō narratæ eſt *text.clarus in cap. ex multiplici* 3. *de decim.*

Sic neque prætenſio, quod Ius conferendi competens Archiepiſcopo non fuerit ſublatum per Indultum optionis, ſed per gratiam ſæcularizationis Capituli, viſa eſt ſubſiſtere, quia ſola ſæcularizatio
20 præter † illam qualitatem regularitatis nihil innouat *Rot.dec.*323.*num.*7. vbi in
21 ſpecie quod non innouat † circa ius cōferendi *par.* 2. *& deciſ.* 233. *numer.*2.*par.* 8.*rec.*Et in puncto dictæ ſæcularizationis, quod non innouauerit aliquid circa collationem huius Sacriſtiæ aliàs conſiderauit *Rota in d. Tarraconen. Sacriſtiæ coram Iuſto relata per Garz. de Benefic. part.* 7. *cap.*15.*nu.*9. *ante* §. *vnde etiam*, *verſ. neque prædicta*.

Neque viſum eſt releuare Statutum mandans optionem fieri ad formam Indulti, quia tanquam conditum à Capitulo præfatas tres Dignitates ad collationem Archiepiſcopi pertinentes comprehendere non valuit, ex defectu poteſta-
22 tis † ius Archiepiſcopo tollendi,etiamſi, quando conditum fuit, Vicarius Generalis Archiepiſcopi interuenerit,vt præciſè firmatum fuit *coram Coccino deciſ.* 283. *& dec.*307.*per tot.*In nihilo refragante facultate ſtatuendi in eodem Indulto per Papam Capitulo conceſſa, quia dum Papam ipſum noluiſſe præfatum ius Archiepiſcopi lædere ſupra firmatum eſt,vtique prorſùs inueriſimile eſt facultatem concedere voluiſſe Capitulo illud lædendi, nec
23 aliter interpretari poteſt † ipſa facultas, *iuxta tradita in dec.*27.*numer.*16.*& deciſ.* 386.*num.*14.*par.*13. *rec.*

Præterquamquod, quando etiam Capitulum ſtatuere valuiſſet, præfatas Dignitates optari debere, adhuc quia Statutum, licèt antiquiſſimum, quoad eas nun-

24 nunquam fuit vſu receptum, † ſed ſem-
per ſeruata fuit præcedens Tranſactio,
iſta præualeret, & ſeruanda eſſet etiam in
futurum iuxta doctrinam *Baldi in Authen,
omnes peregrini num. 7. verſ. pone caſum,
C. com. de ſucceſſ. Ancar. in cap. canonum
Statuta num. 240. de conſtit. Alex.conſ.39.
nu.1.verſ.item notat lib. 3. Gozadin. conſil.
23.numer.9. verſ. & Bald. Surd.conſil.58.
num 9. verſ. & dicit.*

Vnde nihil releuat Archiepiſcopos ſo-
litos eſſe in adeptione poſſeſſionis Ar-
chiepiſcopatus præſtare iuramentum de
ſeruãdis Statutis Eccleſiæ, & ipſo Indul-
to præfato, quia in formula verborum
Iuramenti adeſt expreſſa moderatio, ibi,
dum tamen ſint in vſu, & licita &c. Et eſt
etiam de iure, vt ſimile iuramentum in-
25 telligatur de Statutis validis, † & vſu re-
ceptis tantùm, *Crauett.conſ.894.num.14.
ad fin. Rol.conſil.99.num.7.lib.2. Sanch.ad
Decal. lib.3. cap.14.nu.8. Gutier.de iuram.
par.1. cap.38. num.4. Azor. Inſtit. Moral.
lib.10.cap.8.quæſt.8.*

Et ex dicta obſeruãtia viſum eſt etiam
tolli omnem difficultatem, quia dum hic
agitur ſolùm, an ſubſiſtat prouiſio facta
26 per Archiepiſcopum † ſola obſeruantia,
& vltimus ſtatus ſufficit, *Cap. cum Eccle-
ſia Sutrina de cauſ.poſſeſſ. & propriet.& eſt
concluſio paſſim à Rota recepta, vt teſtatur
Mareſcott.variar.reſolut. cap.55.n.1.lib.1.*
& in his terminis, quod vbi agitur in-
27 ter prouiſum ab Epiſcopo, † & prouiſum
à Capitulo, ſola quaſi poſſeſſio, & vltimus
ſtatus attendi debeat, *Caualer. deciſ.238.
num.3. ad med. Rota in rec.dec.39. num.1.
par.3.*

Itaut quamuis etiam ſupradicta pate-
rentur aliquam difficultatem, & dubitari
aliquo modo poſſet intrare indultum, ad-
huc nil releuaret, cùm ad hoc, vt quaſi
poſſeſsio, & vltimus ſtatus attendi non
28 debeat, neceſſe ſit conſtare † de iure
alterius claro, & indubitato, nempè per
rem iudicatam, aut confeſsionem Partis,
vel aliam probationem iſtis omninò ſimi-
lem, *Seraphin.dec.555.num.9.& dec.575.
num.6.Rota in rec.dec.735.num.9.par.3.&
dec.416.num.3.par.8.* Nec ſufficiant pu-
blica documenta, quamuis in forma au-
29 thentica producta, † dum aduerſus ea
aliquid coloratum opponitur, *Lotter. de
re benefic. lib.1.quæſt.34.num.31.*

De obſeruantia autem conferendi
per Archiepiſcopum ad formam tranſa-
30 ctionis etiam poſt † Indultum non poteſt
dubitari, quia pluries fuit in hoc Sacro
Tribunali iuſtificata, nẽpè de anno 1600.
coram Iuſto, quoad hanc ipſam Sacriſtiã,
vt habetur *in d.deciſ.359.num.2.verſ.con-
ſtat etiam, & num.4.* vbi quod datæ fue-
runt collationes, & effectum ſortitæ *par.
4. diuerſ.* Et de anno 1657.*coram Reuerẽ-
diſſ. Beuilaqua*, vt habetur *in deciſ. 257.
nu. 19.* vbi quod examinati fuerunt qua-
tuor teſtes *par.12. rec.* quæ licèt non lo-
quatur de Sacriſtia, ſed de Præcentoria,
tamen cum Præcentoria ſit alia ex tribus
Dignitatibus, quorum collatio fuit in
Tranſactione Archiepiſcopo conceſſa, &
31 cauſa eas conferendi procedat † ab eo-
dem Inſtrumento tranſactionis prædictæ
quaſi poſſeſsio, & obſeruantia reſpectu v-
nius, prodeſt etiam quoad aliam, *Rot.dec.
615. num.3.verſ. confirmatur etiam par.4.
diuerſ. & deciſ.39. num.9.par.3.rec.* Et in
indiuiduo de iſtiſmet Dignitatibus con-
ſideratum etiam fuit *in d.dec.359. num. 3.
ad fin. verſ.& obſeruantiæ par.4.diuerſ.*

Et fuit etiam eadem obſeruantia com-
probata coram me per alias Collationes
ab Archiepiſcopo factas, & relatas *in
Summ. Addit.dato cum Reſponſione Perelli
in prima Propoſitione Cauſæ numer.1. & 2.*
quæ Collationes eo etiam magis atten-
dendæ ſunt, quod fuerunt ab ipſomet
32 Capitulo admiſſæ, † vt patet *in d.Summ.*
& fuit etiam de Collationibus antiquis
conſideratum *in d.deciſ.359. num.2. verſ.
conſtat etiam par.4. diuer.* Tum enim Ca-
pitulum ne dum ſciuit, & paſſus eſt ſerua-
ri Tranſactionem, non autem Indultum,
ſed etiam facto proprio obſeruantiam
33 approbauit, † meritò nullã amplius prę-
tẽdere poteſt quaſi poſſeſsionem, aut ſta-
tum pro ſe, vt præciſè fuit dictum *in dec.
39.n.6.par.3. rec.*

Nec prædictam obſeruantiam, & vlti-
mum ſtatum turbare aliquo modo po-
tuerant plures Optiones datæ pro parte
Boni, quia fuit obſeruatum reſpectu di-
ctarum trium Dignitatum ad collationẽ
Archiepiſcopi pertinentium, adeſſe ſolam
factam de Præcentoria 29. *Martij* 1652.
in vacatione ſecuta per obitum Michae-
lis Berenguer, quam conſtat non potuiſſe
habere effectum ex quo Collatio liberè
pertineret ad Archiepiſcopum, & per cõ-
ſequens caderet ſub reſeruatione *reg. 4.*

vt

Digitized by Google

vt plenè fuit firmatum *in dicta deciſ.* 257. *par.*12. *rec.* Cæteras verò omnes eſſe de alijs Dignitatibus à quibus non valet inferri ad Sacriſtiam de qua agitur propter
34 rationis diuerſitatem † à ſupradicta Tranſactione reſultantem, *l. vlt. in fin.* & ibi *Bartol. ff. de calumniat. cum alijs cumulatis per Barboſ. axiom.* 114.

Minuſque eiuſdem obſeruantiæ, & vltimi ſtatus vim minuere valuit, quod dicebatur optionem eſſe facultatiuam, & ideo neceſſari um eſſe docere, quod Canonici optare voluerint, & non potuerint, nõ enim magis facultatiua eſt optio,
35 quàm collatio, † cum etiam ab iſta habens ius conferendi poſſit abſtinere, & relinquere, vt deuoluatur ad ſuperiorem, & tamen in ea nulli dubium attendi vlti-
36 mum ſtatum † ex ſupracitatis, & in puncto huius Sacriſtiæ *Rot. dec* 359. *n.* 4. *verſ. quin etiam par.* 4. *diu.* Et vlteriùs conſtat etiam, quod optare voluerunt Præcentoriam ex ſupra relato actu anni 1652. quãdo vaeauit per obitum dicti Berenguer, quodque non valuerunt *ex d. deciſ.* 257. *par.*12. *rec.*

Et ita &c. vtraque &c.

IVVENACEN. PRAEPOSITVRAE.

Veneris 12. *Iunij* 1676.

ARGVMENTVM.

Clauſula *Parito* iunctis verbis *Arbitrio Rotæ* an, & quando retardet executionem. Beneficium debitum certis perſonis, an etiam ijs debeatur ſi conferatur à Papa cum alijs in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* Parito *dat Iuriſdictionem conditionalem poſt quam appellans paruerit.*
2 *Sed vbi addita ſunt verba* Arbitrio Rotæ *modificatur eius rigor.*
3 *Et poteſt Iudex ex ſolo fumo nullitatis gratiæ executionem retardare.*
4 *Saltem donec fiant meliores probationes, aut procedatur in petitorio.*
5 *Beneficium debitum habentibus certas qualitates ijſdem debetur, etiam ſi ſit reſeruatum.*
6 *Beneficium debitum certis perſonis non poteſt impetrari à Papa tacita hac qualitate.*
7 *Renunciari poteſt clauſulis audientiam denegantibus.*
8 *Idque etiam tacitè.*
9 *Auditores Rotæ non admittunt renunciationem Iuris in beneficialibus ſed bene renunciationem litis, & cauſæ.*

DECISIO XXXV.

MORTVO Ferrante Saxo Præpoſito Collegiatæ Eccleſiæ S. Spiritus Iuuenacen. Capitulum eiuſdem, vigore Indulti à Bonifacio IX. ſibi conceſſi, ac à Clemente Septimo confirmati elegit ad Præpoſituram Carolum de Cicco, eumq. Archiepiſcopo Barenſi præſentauit, & inſtitui obtinuit. Verùm quia Michael Angelus de Angelis ſupponens eamdem Præpoſituram, tamquam Primam Dignitatem in Collegiata, cadere ſub reſeruatione *reg.*3. hodie 4. *Cancell.* eam à Sede Apoſtolica impetrauit, orta fuit deſuper lis, & commiſſa R. p. d. meo Calataiù, qua pendente deceſſit Carolus, vnde Capitulum deuenit ad nouam electionem fauore Hyeronymi Saraceni, quem pariter Archiepiſcopo præfato præſentauit, & inſtitui obtinuit. Et è contra Michael Angelus ſubrogationem in iuribus defũcti impetrauit, ac ſententiam Rotalem ſuper executione literarum Apoſtolicarũ ſuæ ſubrogationis præuia Deciſione *ſub die* 28. *Iun.* 1673. *coram eodem R. p. d. meo Calataiù* emanata, reportauit.

Commiſſa autem mihi cauſa appellationis à ſententia præfata cum clauſula *Parito* literis arbitrio Rotæ propoſui dubium. An intraret arbitrium, ita vt ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & DD. ad primam partem pro Informante Arbitrium intrare reſponderunt.

Etenim, licèt clauſula *Parito* det iuriſ-
1 dictionem conditionalem, † ita vt Iudex non poſſit audire, & cognoſcere Cauſam, niſi poſtquam appellans docuerit ſe paruiſſe *Gregor. dec.* 34. *nu.*1. tamen vbicum-
2 que addita † in caſũt verba illa, *Arbitrio Rotæ*, modificatus remanet eius rigor, *Seraphin. dec.* 1305. *n.*5. ita vt poſſit Iudex, etiam non docto de Paritione, Partem audire, & non ſolùm vbi plenè doceat de

 nulli-

nullitate gratiæ, ſed etiam dato ſolum de
3 eadem nullitate fumo † executionem retardare, vt fuit firmatum *coram Andr. deciſ. 96. num. 4. & in deciſ. 53. numer. 7. & 8. poſt Viuian. de iurepatr. & coram Royas deciſ. 111. num.* 14. Saltem donec fiant meliores
4 liores probationes, † vel, vt procedatur in petitorio, *deciſ. 202. num. 17. poſt. Viuian. de iurep. Coccin. deciſ. 1559. num. 20.*

In præſenti autem, quia Præpoſitura ex Præfato Indulto debetur vni de Capitulo, qualis non eſt Michael Angelus, inde viſum eſt, dari fumum nullitatis gratiæ, per eum tali qualitate tacita impetratæ, cum Beneficium etiam Papæ re-
5 ſeruatum, debeatur habenti † qualitates ad illud requiſitas, *Rota coram Seraphino dec. 1420. n. 3.* Et quod taciturnitas, quod
6 Beneficium ſit deſtinatum † certis perſonis, quæ exiſtant, vitiet eius impetrationem, ex quo Papa, ſi ſciuiſſet ſaltem difficiliùs alijs conceſſiſſet, *Put. dec. 252. in fin. lib. 3. Bich. deciſ. 189. num. 16. & 17.*

Concurrente præſertim, quod Michael Angelus, qui gratiam obtinuit, & literas expediuit, non ſolum nō inſtat pro earum executione, ſed liti expreſsè ceſſit, & am-
7 pliſsimè renunciauit, † quod viſum eſt conſiderabile ad hoc, vt poſsit executio retardari, & pars audiri, cùm bene ad hunc effectum ſimilibus clauſulis partem audiri impedientibus valeat renunciari, *Io. Andr. in cap. ſtatutum numer. 1. ad med. verſ. quare, ſi renunciat de præben. in 6.* id-
8 que etiam tacitè † *Rota deciſ. 209. num. 4. & 5. par. 4. diuerſ. & in Pampilonen. Archidiaconatus cor. Pamphilio impreſſ. per Marcheſ. de commiſſ. part. 2. fol. 424. num. 2.*

In nihilo refragante, quod ſimus in materia Beneficiali, quia licèt Auditores Rotæ non admittant renunciationem iuris in Beneficialibus, tamen renuncia-
9 tionem litis, † & cauſæ bene admittunt, *Rota deciſ. 3. num. 3. poſt med. verſ. ſed quidquid ſit de renunciat. in nou.*

An autem ex prædictis, alijſue dici poſſit dicta ſententia præcedentis inſtantiæ iniuſta, ita vt reuocari debeat, quæ erat ſecunda pars dubij, cenſuerunt Domini eſſe particulariter videndum.

Et ita &c.

VICEN. BENEFICII,

Luna 15. Iunij 1676.

ARGVMENTVM.

Presbyter poteſt verificari etiam in Clerico, at ſecùs, quando reſiſtit voluntas Teſtatoris, quæ ex obſeruantia declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Nomen Presbyteri non eſt incongruum verificari in ſimplici Clerico.*
2 *Sed quando nominatur diſcretiuè cum Clerico, tunc de vero Presbytero verificatur.*
3 *Et eodem modo cenſetur prolatum in alio caſu ſubſequenti.*
4 *Obſeruantia declarat, an de Clericis, vel Presbyteris ſenſerit fundator.*
5 *Præſentatus non habens qualitates in fundatione requiſitas perindè eſt, ac ſi non exiſteret.*
6 *Et poteſt Beneficium conferri alteri illas habenti.*

DECISIO XXXVI.

Licèt ex lege fundationis Beneficium, de quo agitur, debitum ſit illis de genere fundatoris, & Ioſeph ſufficienter probauerit ſe eſſe talem, nihilominùs Rota recedendo à deciſis *ſub die 23. Ianuarij 1675. coram R. p. d. meo Matthæyo* cenſuit ei non eſſe adiudicandum, quia deeſt illi altera qualitas actualis Presbyterij copulatiuè per fundatorem requiſita.

Fundator enim poſtquam per viam generalis diſpoſitionis declarauit ſe conſtituere perpetuum Presbyterale ſtabilimētum, ſeu Beneficium deueniendo ad ſpecificationem Perſonarum, quibus illud erat conferendum, conſiderauit duos caſus, in quorum primo iuſſit, vt præſentaretur Presbyter deſcendens ex Bernardo, Guglielmo, ſeu Conſtantia eius filijs, ſi exiſteret, ſin minus Clericus ex eiſdem filijs deſcendens, qui tamen infra quinquennium valeat ad Sacerdotium promoueri: Quod ſi (& eſt ſecundus caſus) ex prædictis Bernardo, Guglielmo, ſeu

ſeu Conſtantia non inueniretur, mandauit vt alter Presbyter de ſuo genere præſentaretur, & eo non exiſtente etiam extraneus.

Vnde quamuis aliquoties incongruum
non ſit nomen Presbyteri poſſe etiam in
1 ſimplici Clerico † verificari, *juxta text. in
cap. veſtra de cohab. Cleric. & càp. Cleros, §.
Presbyter. 21. diſt. Rota deciſ. 14. num. 1. & 2.
par. 7.* Tamen, quia fundator in primo
caſu diſcretiuè de Presbytero, & Clerico
loquutus eſt, vt ibi *Præſentetur Presbyter,
ſi exiſtat, ſin minus Clericus &c.* pernecesſe
dicēdum videtur, quod nomē Presbyteri
non acceperit latè, & impropriè, pro-
2 vt etiam de ſimplicibus † Clericis conuenit,
ſed ſtrictè, & propriè prout illos
excludit, & de ſolis Presbyteris actu verificatur,
Bichius deciſ. 355. numer. 11.
ac conſequenter, dum in ſecundo caſu
idem nomen ſimpliciter fuit repetitum,
intelligendum venit in eodem ſtricto, ac
proprio ſignificatu in quo immediatè antea
prolatum fuit, & ſic de Presbyteris,
3 & non ſola aptitudine, † quia vna pars
Inſtrumenti, aliā, nec declarat, vna, & eadem
diſpoſitio debet diuerſo iure cenſeri,
vt omiſsis generalibus in his terminis
dictum fuit *in alia Vicen. Beneficij 28. Februarij
1675. coram R.p.d. meo Emerix.*

Nec reſiſtit, imò potiùs aſsiſtit obſeruantia,
nam omnes prouiſiones vſque adhuc
allatæ ſunt de Presbyteris actu, *Sum.
4 reſponſionis Iſidori num. 1. & 2.* cui † obſeruantiæ
plurimum tribui ſolet, *Buratt.
deciſ. 680. num. 6. & in recent. dec. 216. n. 3.
verſ. tum etiam quia par. 2.*

Ac propterea cum Ioſeph, qui ſolummodò
vocationem ſuam deſumit à ſecundo
caſu deſtitutus ſit, ea qualitate actualis
Presbyterij, perinde eſt, ac ſi non exi-
5 ſteret, † *Rota dec. 157. num. 12. par. 7. rec.
& in Romana Cappellania 11. Octob. 1658.
coram bo. mem. Veroſpio.* Et tam attento
6 Iure communi, † quàm mente fundatoris
potuit Iſidoro Beneficium conferri, *Pamia
deciſ. 750. num. 9.*

Et ita vtraq. &c.

LEODIEN. PAROCHIALIS.

Veneris 19. Iunij 1676.

ARGVMENTVM.

Præſentatio per Procuratorem, an valeat, & mandatum quomodo fieri poſsit. Poſterior præſentatio priori, an & quando præiudicet, & licita ſit Patrono variatio. Apoca, an & quando ſit ſuſpecta de antidata.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad præſentandum poteſt conſtitui etiam per literas, & præſentatio valet.*

2 *Præſentatio, vt habeat locum ſufficit, quod voluntas Patroni innoteſcat quoque modo Ordinario.*

3 *Ratificatio æquiparatur mandato.*

4 *Præſentatus, & Inſtitutus ab Ordinario eum adeptione poſſeſſionis Beneficij dicitur ſuper eo habere bonum Ius.*

5 *Et in ſua poſſeſſione eſt manutenendus.*

6 *Inſtitutio Poſterior non præiudicat habēti Ius quæſitum per anteriorem inſtitutionem.*

7 *Poſſeſſio poſterior capta non citato Poſſeſſore, dicitur ſpoliatiua, & non manutenibilis.*

8 *Inſtitutio facta vigore præſentationis factæ à non habente facultatem eſt nulla.*

9 *Apoca priuata non probat anterioritatem.*

10 *Maximè concurrente inuerisſimilitudine, & coniecturis, de quibus* ibidem.

11 *Ad antidatam inducendam ſufficiunt coniecturæ, & ſimplices præſumptiones.*

12 *Præſentatio, ſi non eſt facta Superiori inſtituere debenti nullum Ius tribuit.*

13 *Præſentatio in ſcriptura, ante quam fiat Superiori eſt ſimplex nominatio nullum Ius conſiderabile tribuens.*

14 *Et iſto caſu licita eſt Patrono nedum variatio, ſed etiam pœnitentia.*

15 *Præſentatio ſecunda, & Inſtitutio facta re integra tollunt Ius primo nominato.*

16 *Patronus laicus non poteſt variare recedendo à priori præſentatione.*

17 *Duumodò tamen ſit legitima.*

18 *Et quando præſentatio prior fuit exhibita Superiori inſtituere debenti aliàs ſecus.*

DECISIO XXXVII.

VACANTE Parochiali Eccleſia de Chocquier de Iurepatronatus Comitis Berloz, fuit prima Februarij 1675. præſentatus ad eam Guillelmus, qui obtenta Inſtitutione ab Archidiacono Brabantiæ 5. Februarij, eius poſſeſsionem ſub die 7. pacificè aſſecutus fuit. Prætendens pariter Hubertus ſe ad eandem Parochialem pręſentatum ab eodem Comite de Berloz ſub data anteriori, nempè ſub *die prima Ianuarij* 1675. ipſo Guillelmo non citato, nec audito ſub *die 9. Februarij* eiuſdem anni ab eodem Archidiacono pariter obtinuit Inſtitutionem, poſſeſsionemque adeptus eſt ſub *die 11. eiuſdem menſis*, à quibus reclamante ipſo Guillelmo ad Officialē Archidiaconi inſtituentis; Iſte præuia reuocatione mandati de immittendo in vim dictę ſecundę inſtitutionis Huberto conceſſæ, pronunciauit Guillelmum eſſe manutenendum in ſūa poſſeſsione Parochialis, & cum hac ſententia fuerit quoq. confirmata ab Officiali Leodien. deuoluta cauſa ad Rotā, coram me contigit diſputari, An, & de cuius bono iure conſtet, etiam ad effectum manutentionis, & DD. reſponderūt conſtare de bono iure Guillelmi, etiam ad effectum prædictum.

Docet enim Guillelmus de ſua præſentatione, quæ licèt facta ſit non ab ipſo Comite de Berloz Patrono, ſed ab eius fratre germano Comite de Horemont, & Vvalshero Hēnca procuratorio nomine, cùm illi haberent facultatem nominandi, & præſentandi per epiſtolas particulares, *Summ. Guillelmi num.9.* & bene conſtitui poſſit Procurator ad pręſentandum, etiam
1 per literas, præſentatio ſubſtinetur, *Viuian. de Iurepatr. lib.5. cap.1. num.24. & Rota in Regien. Beneficij 6. Februarij 1668. §. minus facit coram Illuſtriſſimo D. Ottalora, confirmata 23. Iunij 1670. §. nec refert, coram R.p.d. meo Emerix*, vbi quod in hac materia non eſt pręſcripta certa forma, ſed ſufficit quod voluntas Patroni
2 circa præſentationem vacātis Eccleſię † Ordinario quoquomodo innoteſcat, & eo magis dum pręſentatio fuit deinde ab ipſo Comite de Berloz Patrono ratificata, *Summ. Huberti num.* 4. Ratificatio enim
3 æquiparatur mandato: † *cap. ratihabitionem di reg. iur. in 6.*

Vlteriùs præter præſentationem legitimam, docet quoque de illius admiſſione ab Archidiacono Brabantię, penès quem reſidet hoc ius inſtituendi, ſicuti de ſubſecuta inſtitutione, & in vim illa-
4 rum de legitima † anteriori poſſeſſione adepta, ex quibus ſatis patere dixerunt Domini de eius bono Iure iuxta aliàs firmata *per Rotam deciſ.779. num.2. coram Coccin. & deciſ.279. num.1. coram Celſo*, & ipſum Guillelmum eſſe in ſua poſſeſsione
5 manutenendum ad formā, † *Textus in §. Retinen. Inſtit. de Interdict. & in l. Iuſtè poſſidet, vbi Bartolus, & alij, ff. de acquir. poſſeſſ. Rota coram Bichio deciſ.254. nu.17. & 19. coram Gregor. deciſ.9. num.9. & dec. 10. num.8. coram Dunoz. iun.*

Non obſtat inſtitutio obtenta ab Huberto, & poſſeſsio in vim eiuſdem inſtitutionis capta, quia cùm fuerit poſterior
6 illa Guillelmi, † cui iam erat Ius quęſitū per antecedentem ſuam alteram inſtitutionem, non potuit illi præiudicare, *Rota in nullius, ſeu Taurinen. Prioratus 2. Iunij 1670. §. & quamuis coram Reuerendiſſimo D. Beuilaqua*, maximè, dum hæc ſecunda, ac eius ſubſequuta poſſeſsio extortæ fuerant ipſo Guilielmo non citato, ideo tanquam ſpoliatiua, turbatiua, &
7 clandeſtina nō eſt manutenibilis, † ſed potius reuocanda, *cap. licet cauſam de probat. Bart. in l. ſi duo num. 4. ff. vt poſſid. cum alijs deductis per Rotam coram Celſo deciſ. 409. num.2.*

Accedente præſertim ipſius Vberti malo iure reſultante ex eo, quod ſua inſtitutio reperitur fundata in præſentatione contenta in quadam apoca, quæ vt colligitur ex tenore Epiſtolarum dicti Comitis de Berlò Patroni directarum alterius Comiti de Hozmont fratri alterius vero Prælocutori Haling: *Summ. Guillelmi dicto nu. 9.* fuit tranſmiſſa eidem Prolocutori cum ſpatio in albo ad effectum apponendi nomen, & cognomen Clerici præſentandi iuxta nominationem, & electionem faciendam, per dictum Comitem de Hozmont, & VValtherum Hennea; Cum itaque nō iuſtificetur, quod nomen Huberti fuerit appoſitum in prædicto albo apocæ de ordine, & conſenſu ipſorum de Hozmont, & Hennea Procuratorum conſtitutorum ad eligendum, & præſen-
8 tandum remanet † inſtitutio nulla, tanquam ſine fundamento præſentationis legitimæ *ad Text. in cap. Bertoldus* 110. &

ibi

ibi*Butr.n.3.de Sent.& re iudic.Lambert.de
Iurep.lib.2.par.1.quæſt.3.art.1.ſub num.4.
verſ.Ex his ,& n.6.Gratian.diſcept.368.n.
13.& 14.Rota coram Celſo dec.342.n.2.*

Et non ſolum in prædictis ceſſat alte-
rum fundamentum , quod præſentatio
Guillelmi , & eius inſtitutio non poterat
concedi in præiudicium Huberti,cui iàm
quæſitum Ius prætendebatur per ipſam
anteriorem præſentationẽ , verùm etiam,
quia animaduerſum fuit, quod anteriori-
tas præſentationis deduci prætenditur ex
apoca priuata , quæ tanquam ſuſpecta de
9 antidata nullum probationis gradum an-
terioritatis conſtituit, vt aduertit *Caſtren.
conſ.134.n.2.verſ.Nam iſta ſcriptura,licet
contineat tempus lib. 1.Surd.conſ.82.nu.2.
Ciriac.contr.10.n.14.& 17. Bich.dec.403.
nu.16.& 17. & Rota dec. 305. n.10.p.15.
rec.* præcipuè quando accedit inueriſimi-
litudo , quo in præſenti ex Tribus dedu-
cta fuit ; Primo quia Michael Haling fuit
10 ſub die 23. Ianuarij requiſitus à Berloz
Patrono , vt reponeret apocam in mani-
bus ſui Fratris Comitis de Hozmont , ex
quo arguitur vſque tunc Hubertum non
fuiſſe præſentatum per Procuratores con-
ſtitutos , qui apocam non habebant , ſe-
cundo quia Hozmont , & Hennea Pro-
curatores conſtituti ad nominandum , &
præſentandum, deuenerunt ad aliam præ-
ſẽtationem in perſonam Guillelmi,etiam
nulla facta mentione apocæ , & alicuius
perſonæ in ea nominatæ , & præſertim
ipſius Huberti , & Tertio, quia licet Hu-
bertus ſe præſentatum faciat à die prima
Ianuarij , adhuc tacuit per tam longum
tempus vſque ad 9. Februarij , poſtquam
iam facta fuit inſtitutio in perſona Guil-
lelmi , quod re vera non permiſiſſet, ſi ſe
nominatum in apoca reperiſſet per tãtum
tempus ante præſentationem Guillelmi
ab illis Procuratoribus conſtitutis per
Comitem de Berloz patronum , & ſic de
ipſa anterioritate valdè dubitatum fuit ,
cum ad inducendam antidatam,ſufficiant
11 coniecturæ , & ſimplices † præſumptio-
nes ; ad tradita *per Franc. Marcb. deciſ.
parlament. delphin. queſt.69.n.2.*

Admiſſa quoque hac temporis ante-
rioritate , ponderarunt Domini , quod
hac præſentatio facta per apocam , non
fuit ſuperiori habenti inſtituere præſen-
tata ante Inſtitutionem Guillelmi , &
12 Ideò nullum † Ius ſibi quæſitum dici po-
terat *ex deductis in Taurinen. Prioratus
5. Decembris 1667. §.neque banc,& §.Præ-
terea coram Eminentiſſimo D. meo Carpi-
neo* , Donec enim Patronus , vel Procu-
rator ad præſentandum non ſubiecerint
præſentationem eſſectiuam, vel perſonam
nominatam oculis Superioris habentis
inſtituere , ſola præſentatio in ſcriptura
habetur pro ſimplici nominatione , quæ
13 nullum tribuit † Ius conſiderabile , aut
præſeruabile , *Abb.in cap.fin.n.2.de Iurep.
Lotter.de Re beneſ. lib.2.quæſt.2.n.36.Rota
coram Creſcent. dec.6.alias 178.n.9.de Iu-
rep.* ita vt eo caſu ſimiles præſentationes
dicantur actus imperfecti , & ſtare in ſu-
ſpenſo , & interim Patrono beneficij lici-
ta eſt non ſolum variatio , ſed etiam pœ-
14 nitentia , † & reuocatio prædictarum ſi-
milium nominationum,vt in præciſis ter-
minis *firmauit Rota in dicta Nullius , ſeu
Taurinen. Prioratus 4. Iulÿ 1668. §. præ-
idem obiectum coram eodem Eminentiſſimo
D. Carpineo* . Et vlteriùs ſecunda præſen-
tatio legitimè in actis Superioris facta ,
ac inſtitutio deinde ſubſequuta fauore
dicti ſecũdi præſentati,dicitur re integra
facta , ac executioni demandata , ita vt
15 tollatur quodcumque ius † dicto primo
nominato , ſeu præſentato , non ſolùm
in Re , ſed etiam ad Rem , *Lotter. de re
Beneſic. lib. 2. quæſt.6. numer. 36. §. quod
eſt , verſ. ſed potius , Lambert. lib.2. part.
2. quæſt.7. artic.2. num.2. & 5. verſ. dies
enim , & art.3. per tot.*

16 Nec dicatur , quod † Patrono laico
non ſit licitum variare,recedendo à prio-
ri præſentatione, nam præterquamquod
17 ſemper intelligendum eſt † à legitima
præſentatione facta , ſcilicet ſeruatis ſer-
uandis , Concluſio intelligitur , quando
prior præſentatio fuit exhibita coram
Superiore inſtituere debente , aliàs ſe-
cùs , *Lotter. de re Beneſic. lib. 2. quæſt. 6.
numer. 36. cum ſeqq. & Garz. de Beneſ.
par. 7.cap.1. num.36.*

Et ita vtraque parte informante reſo-
lutum fuit.

EI.NEN.

ELNEN. COMMVTATIONIS LEGATI.

Veneris 19. Iunij 1676.

ARGVMENTVM.

Legatum, quod adimpleri non poteſt eo modo quo Teſtator diſpoſuit, an & quando, & in quem vſum commutandum, & ad quem commutatio ſpectet, & cuius conſenſus, aut citatio requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Legatum, ſi non poſſet adimpleri iuxta modum à Teſtatore præſcriptum in alium vſum conuerti debet.*

2 *Et eligi debet vſus magis expediens, & rationabilis.*

3 *Et hoc arbitrium remittitur conſcientiæ Ordinarij.*

4 *Et non eſt ab eius iudicio recedendum.*

5 *Adminiſtratores fabricæ non verſantur circa gubernium Eccleſiæ.*

6 *Citatio requiritur vel ob diſpoſitionem Iuris, vel ob particulare intereſſe.*

7 *Vniuerſitas Clericorum non admittitur ad tractatus, qui expediuntur vnà cum Capitulo.*

8 *Commutationes legatorum ſolus Epiſcopus expedit vnà cum hæredibus, ſeu Executoribus teſtamentarijs.*

9 *Etiamſi hæredes, aut Executores irrationabiliter diſſentiant.*

Diſſentiens irrationabiliter habetur pro conſentiente ibid.

10 *Intereſſe ad hoc, vt quis ſit citandus, debet concernere ſingulariter eius perſonam.*

11 *Legatum concernens cauſam piam, & non perſonam faciliùs commutatur.*

12 *In commutatione legati non eſt facienda mentio qualitatis non immutatæ.*

13 *Nec eius, quæ faciliùs Papam induceret ad concedendum.*

DECISIO XXXVIII.

RELIQVIT Benedictus iure Legati fabricæ Cathedralis Elnen. in perfectionem Presbyterij dupplas tercentum, necnon redditus duarum domuncularum ad ſummam triginta ſcutorum annuatim aſcenden. cum hoc tamen, quod eo perfecto dd. redditus in celebrationem Miſſarum erogarentur.

Verùm, quia ſumma legata ad operis abſolutionem non ſolùm non ſufficiebat, ſed vlteriùs huiuſmodi impenſa reputabatur imprudens, ex quo ob bellorum motus ſæpè in illis partibus reſurgentes eidem Eccleſiæ probabile demolitionis periculum timetur; Ideo Capitulum, & Canonici dictæ Cathedralis, quorum reſidentia Apoſtolica authoritate tranſlata eſt ad Collegiatam Eccleſiam S. Ioannis Oppidi Perpiniani: inſteterunt coram Sanctiſsimo pro commutatione d. Legati, & quia in prædicto Oppido nullum aderat Altare in honorem S. Eulaliæ, & Iulittæ Protectricū Capituli, ac totius Diœceſis, petijt ab eodem, vt pecuniæ in illius conſtructionem conuerterentur. Qui Sanctiſſimus precibus annuens commiſit Vicario Generali Elnen. vt veris exiſtentibus narratis, & accedente conſenſu intereſſe habentium iuxta petita, commutationem faceret: Quocircà cum dictus Vicarius receptis prius teſtibus ſuper inſufficientia, ac habitò conſenſu Exequutorum Teſtamentariorum ad exequutionem Breuis procederet, appellauit ad hoc S. Tribunal Vniuerſitas Clericorum Ciuitatis Elnen. Vnde dubitaui, an commutatio ſuſtineretur, & aſſirmatiuè reſponſum fuit.

Eo enim Ipſo, quo Legatum iuxta modum à Teſtatore præſcriptum adimpleri non poteſt, de neceſſitate in alium vſum

1 eſt conuertendum, † *cap. nos quidem 3. de Teſt. Perez Lara de Anniuerſ. lib. 1. cap. 14. numer. 9. Garz. de Beneſic. par. 7. cap. 1 numer. 108.*

In caſu autem noſtro impoſſibilitas adimprementi eſt patens, quia ad Presbyterij abſolutionem vix ſat eſſet impenſa dupplarum trium, vel quatuor millium, vt deponunt teſtes *in Summ. numer. 5.* ac proinde ſumma legata dupplarum tercētum nullo modo poteſt eſſe ſufficiens, & licèt vlteriùs aſſignatus fuerit annuus redditus ſcutorum triginta, tamen iſte nullius eſt momenti, quia ſic ad operis abſolutionem expectandum fuiſſet per annos 200.

Poſito autem, quod pecuniæ ſint alibi erogandæ, quia ceſſante peculiari Teſtatoris diſpoſitione eligendus eſt vſus ma-

2 gis expediens, † & rationabilis, *Mart. de Iuriſ-*

Iurisdict.part.4. centur.1.caſ.74.numer.11. Rue.d.1.collect.d.c.par.4.dec.1270.Grat.diſcept.458.num.30.

Huiuſmodi arbitrium de iure remiſſum eſt conſcientiæ Epiſcopi, cui notę ſunt
3 Diœceſis † indigentiæ, *Vgolin.de offic. & poteſt. Epiſcopi cap.61.ſub n.2. §. quare.*

Ac proptereà cum ipſe vnà cum Capitulo elegerit conſtructionem d. Altaris, non ſolùm rationabilem,ſed quodammo-
4 dò neceſſariam, † & Papa approbauerit, non erit temerè in materia arbitraria, & à temporum, & locorum circumſtantijs pendente ab eorum iudicio recedendum. Potiſſimùm, quia quælibet impenſa, quæ facta fuiſſet in Eccleſia Elnen. reputari poſſet inutilis, cùm Muri Ciuitatis fuerint diruti, & illa in dies ſubiaceat nouis erumnis, vt depounnt ijdem Teſtes,*Sum. num.* 5.

Non obſtat, quod non fuerint in commutatione citati Adminiſtratores fabricę, nec Vniuerſitas Clericorum, quodque Papæ expoſitum non fuerit poſt Presbyterij terminationem dd. annua Scuta triginta eroganda eſſe in celebrationem tot Miſſarum.

Quia quantum ad Adminiſtratores nõ
5 erant citandi, cùm eorum officium † verſetur tantum circa materialia, & laboreria fabricæ.

Quo verò ad Vniuerſitatem Clerico-
6 rum vel citatio prętenditur † ex diſpoſitione iuris, vel ob aliquod eorum ſpeciale intereſſe. Non primum, quia de iure
7 Vniuerſitas Clericorum non admittitur † ad tractatus,qui expediuntur per Epiſcopum vnà cum Capitulo, *Gloſſ. in cap. penult. verb. aſſiſios de Cler. non reſid. Cęſar de Graſſis dec. 4. de his quæ fiunt à maiori par. cap. per tot. Caual. dec.57. nu.1. ad 4.*

Quimò Legatorum commutationes ſolus Epiſcopus expedit vnà cum hæredi-
8 bus, † ſeu Teſtamentarijs Executoribus, *Carpio de execut. lib.3. cap.4.num. 22. 23. & 25. & num.30. ad 33. Mart. de Iuriſdict.par.4.centur.1.caſu 74. num.11. Selua de Benefic. part.1. quæſt. 6. verſ. quinto facit, Graſſius deciſ.part.1.lib.2. capit.53. num.11.* qui in caſu noſtro fuerunt vocati,& quorum alter conſenſit,& alter non conſenſit, nec diſſenſit, ſed iuxta ius fieri voluit, & quatenùs etiã ambo diſſẽſiſſent
9 nihil releuaret, † quia ſtante impoſſibilitate perficiendi Presbyterium tenebantur conſentire, & irrationabiliter diſſentiens habetur pro conſentiente, *Barboſ.de offic. & poteſt. Epiſcopi par.3.allegat.83. num.6. Lotter. de re benef. lib.1.quæſt.28.num.10. Gonſal. ad reg.8. Cancell.gloſ.47. num.37. & 38.*

Non ſecundùm, quia ad hoc, vt quis ratione ſpecialis intereſſe debeat citari, intereſſe debet eſſe tale,vt etiam ſingula-
10 riter eius perſonam † concernat, *Cæſar de Graſſis d. dec.4.num.13.* & in his terminis loquuntur *Duran. dec. 78. alijque pro*
11 *Vniuerſitate allegati*. Et alioquin † illud non dicitur reſpicere perſonam,ſed reducitur ad piam cauſam,*De Leon.in theſaur. fori Eccleſiaſt.par.2,cap.11.num.52.*

Quod verò non fuerit narratum Pontifici cũ dictis annuis ſcutis triginta poſt terminatum presbyterium eſſe celebran-
12 das tot Miſſas†nihil facit ad caſum,quia in hac parte legatum non immutabatur, imò apertè præſeruabatur, vt ibi *Firma in reliquis remanente dicti Benedicti voluntate*; Ac inſuper accelerabatur cum longè minori tempore,& impenſa ſtabit conſtructio Altaris quo abſoluto,ſtatim Miſſarum celebratio inchoari poterit. Ac conſequenter tanquam qualitas non neceſſaria, & quæ potiùs Pontificem indu-
13 xiſſet ad faciliùs concedẽdum † non erat exprimenda, *Moneta de commut. vltim. volunt.cap.6. num.143. & ſeqq. & numer. 153. & ſeqq. Merlin.deciſ.35.num.12.* Et ita vtraque &c.

ROMANA TRANSACTIONIS.

Veneris 26. Iunij 1676.

ARGVMENTVM.

Lucrum dotis ad creditum pecuniarium redactum an faciat fructus ob dilationem ad ſoluendum conceſſam,& varia de vſuris pro credito pecuniario promiſſis. Paraphernum an ſit fructiferũ. Lucrum,an & quãdo acquiratur mulieri prædecedẽtibus filijs eiuſdem Matrimonij iuxta diſpoſitionem *Statuti Vrbis lib.1.cap.131.&* qualiter debeatur, & quatenùs ex dote, & ex eo debeantur fructus iuxta *Statutum lib.1. cap.137,*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Lucrum dotis redactum ad creditum pecuniarum non eſt fructiferum.*
2 *Creditum pecuniarium non poteſt ex dilatione fieri fructiferum, & num.*23.
3 *Fructus ſoluti ob ſimplicem dilationem imputantur in ſortem, & de ratione* num.4.
5 *Mercator non poteſt ex ſuo credito pecuniario ob dilationem petere fructus.*
6 *Vſuræ nunquam pariuntur per pactum illicitum.*
7 *Vſuræ etiam ſponte, & bona fide ſolutæ ſunt reſtituendæ, & in ſortem imputandæ.*
8 *Dilatio conceſſa ſub vſuris reſoluitur eo ipſo, quod non debentur vſuræ illi correſpectiuæ.*
9 *Mulier circa reſtitutionem vſurarum non excuſatur.*
10 *Dubitatur tamen in Pupillo.*
11 *Fructus debiti vigore* Statuti Vrbis lib. 1. capit. 137. *pro dote ita debentur pro quarto.*
12 *Dotis fructus debentur, quatenùs debitor ſit conſtitutus in mora.*
13 *Secùs, ſi per viam tranſactionis ſit ei conceſſa dilatio, cùm ceſſet mora,*
14 *Hæres non poteſt factum defuncti impugnare.*
15 *Mulier non tenetur ſeruare ſolemnitates in contractu ſibi vtili.*
16 *Paraphernum eſt quid diſtinctum non gaudens priuilegio dotis.*
17 *Et vti purum creditum non facit fructus*, & num.18.
18 *Dotis pars reſeruata, vt dicitur* per le ſpille, *& pro expenſis* di ſuo guſto *habetur pro paripherno, & eſt infructiferum.*
19 *Verbum* liberum *tollit omnem obligationem, & grauamen.*
20 *Lucrum dotis vigore Statuti* Vrbis libt. 1. cap. 131. *an acquiratur plenè matri ſi filij prædecedant.*
21 *Lucrum dotis in quantitate debetur in quantitate.*
22 *Lucrum dotale ad formam Statuti Vrbis eſt quarta portio dotis traditæ ad æſtimationem bonorum tempore obitus.*
23 *fructus non poſſunt peti ex ſola dilatione temporis.*
24 *Vſurarum exactio licita fieri non poteſt ex partium conuentione.*
25 *Vſuræ percipi poſſunt à Debitore conſtituto in mora cum requiſitis.* Caſtrenſis in lib. 3. §. fin. ff. de eo quod certo loco.
26 *Secus ex ſpontanea dilatione conceſſa.*

DECISIO XXXIX.

CONVENTVM fuit in tranſactione, quod claræ memoriæ Cardinalis Angelus Celſus teneretur ſoluere ſcut. 1500 ex bonis fideicommiſſarijs Domus Celſiæ olim poſſeſſis per quondam Marium Celſum grauatum, ac etiam ex bonis liberis ipſius D. Cardinalis eiuſque Fratrum D. Angelæ Gabriellæ pro reſiduo ſortis principalis ſui Quarti dotalis ſuperlucrati, per obitum dicti Marij primi Viri intra quatriennium nẽpè per totum Annum 1635. & interim fructus illorum ad rationem ſcut. 7. pro centenario. In vim cuius pacti non ſolum fructus prædicti fuerunt ſoluti durante quatriennio, ſed etiam per plures annos ferè vſque ad obitum eiuſdem Eminentiſſimi Celſi, poſt quem DD. Mignanelli ipſius Angelæ hęredes pro ſolutione, tam capitalis dictorum ſcutorum 1500. quam reſidui fructuum non ſolutorum inſteterunt coram A.C. & lata fuit ſententia declarans fructus non deberi, & ſolutos in ſortem imputandos eſſe.

Deuoluta per appellationem cauſa ad Rotam coram Reuerendiſſimo D. meo Albergato Decano pronunciatum fuit fructus non deberi, niſi pro quatuor Annis, reliquatum ceſſiſſe in extinctionem ipſorum ſcutorum 1500. & DD. Mignanellos teneri, & obligatos eſſe reſtituere totum id, quod vltra ipſam ſortem in cauſam fructuum ſibi per DD. Celſos fuerit ſolutum.

In tertia Inſtantia hodie coram me contigit diſputari, An Sententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & per DD. reſolutum fuit — Pro confirmatione in ea parte, in qua dictum eſt, fructus non deberi, ſed ceſſiſſe in extinctionem capitalis, & ſi quid vltra ſortem fuiſſet ſolutum eſſet reſtituendum, — Pro infirmatione verò, ſeu reformatione, quo ad alteram partem, in qua dicitur fructus intra quatriennium deberi.

Fundamenta reſolutionis fuerunt validitas non controuerſa, & Iuſtitia primæ partis; Iniuſtitia verò ſecundæ reſultat ex eo, quod quartum dotale tamquam redactum ad purũ creditum pecuniarium

non

1 non † erat fructiferum l.Vſur.pecuniæ 121
ff.de verb.ſigniſ.l.Placuit ff.de Vſur.l.ſi non
ſortem ff.de condit. indebit. c. Plerique, &
c. Vſura 14. quæſt.3. Roman.conſ.238.n.4.
Rota dec.72.n.1.& 5.par.2.rec. Nec tale
effici poterat per conuentionem partium
2 mediante ſimplici † dilatione ad ſoluen-
dum cum in vſurariam redoleat prauita-
tem l.Indebitos C. de Vſur.Rota dec.330.n.
1.parte 13. rec. & fructus ex ſola dilatio-
ne prouenientes non ſolum tamquam
vſurarij non debentur, ſed etiam ſoluti
3 cedunt † in extinctionem ſortis Abb.in c.
conſuluit 20.n.7.de vſur.vbi Addent.litt.D.
4 aſſignant rationẽ,quia † fit venditio tem-
poris, quod à iure non permittitur Alex.
conſ.80.n.6.& ſeqq.lib.3.Fælic.de Cenſ.lib.
1. cap.5.nu.6.Rot.deciſ.94.n,12.poſt Mer-
5 lin.de pignor. Sicuti quod etiam † proce-
dat in credito mercatoris, qui non ſolet
retinere pecunias ocioſas, ſed illas con-
tinuò in mercatura implicare, Rot.d.526.
n.2.& 3.cum ſeqq.parte 14. rec. & latè in
Suanen.Pecuniaria 13.Martij 1669.& 17.
Aprilis 1671.coram R.P.D.meo Vicecomite.
Numquam enim per pactum illicitum, &
6 & à iure †non permiſſum pariũtur vſuræ,
Barboſ.de matrimon.par.1. l.2. in princ. ff.
ſolut.matrim. nu.43.Cioff.conſ.97.ſub nu.9.
verſ.in quocumq; enim lib.1.Bero.conſ.168.
nu.12.lib.1. Menoch. conſ. 109.num.28.&
Rot.coram Merlin.dec.161.nu.4.

Nihil refert, quod iſti fructus ſint con-
uenti, ac ſponte, & bona fide exacti, ſi-
cut reſpectiuè ſoluti, nam nihilominus
cenſuerunt DD. eſſe reſtituen. & in ſor-
tem crediti impuian., tum ratione pec-
cati, quod non dimittitue, niſi facta reſti-
tutione vſurarum indebitè perceptarum,
tùm quià ſemper in ſoluente vſuras ſuſpi-
7 catur lex † coactam voluntatem extortã
ſub timore ne cogatur ad reſtitutionem
capitalis, Riminal Iun.conſ.399.n.7.Surd.
conſ.327.nu.51.Alex.conſ.80.n.10.& ſeqq.
lib.1.Rot.dec.4.n.7.poſt Zacch.de Societ.Of-
fic. & coram Bich.dec.16.num.21.

Minus refert, quod durante quatrien-
nio in Tranſactione conuento Angela
non potuerit ſuum creditum petere, &
ideò fructus non cenſeantur conuenti ra-
tione moræ in ſoluendo, ſed per viam
contractus innominati facio, vt des; quo-
niam cum contractus ex diſpoſitione Iu-
ris eſſet ſtatim reſolutus reſpectu vſura-
rum ratione correſpectiuitatis ad vſuras
8 erat pariter reſoluta dilatio, † ita vt non
impediebatur Angela ſuum creditum pe-
tere, & pro ipſo debitores ſuos conueni-
re iuxta alias firmata per Rot.in vna Pa-
pien. pecuniaria 14. Aprilis 1673. §. ſane
iniuſtitia verſ.etiam ſi huiuſmodi coram
bon.Mem.Priolo, tanto magis dum ijdem
Mignanelli impugnant vti nullum con-
tractum tranſactionis ex defectu ſolemni-
tatum in muliere, circa quam animaduer-
terunt DD.quod licet adeſſet nihil obſta-
9 ret. Mulier enim in materia † vſurarum
non excuſatur ab imputatione in ſortem
nec à reſtitutione exceſſus propter omiſ-
ſas ſolemnitates Lambert. de contract. in
fin.n.221.Borgnin.Caual.dec.13.n.21.verſ.
& quod, & n.22.part.2. Sperell.dec.91.n.
83.& ſeqq. Baron.de effect.minor.ætat. ef-
fect.100.n.17. Quicquid ſit de pupillo in
10 quibus terminis loquuntur, Vgolin. de
Vſur. cap. 16. §.2.ſub n.2.Leotard.de vſur.
eodem tract. quæſt.20.nu.27.alleg.pro DD.
de Mignanellis.

Non dicatur præſens creditum fuiſſe
tempore tranſactionis fructiferum, dum
Quartum dotale eodem iure reguletur,
11 quo ipſa † dos, & ideò quemadmodum
fructus dotis poſt requiſitionem deben-
tur ex diſpoſitione Statuti Vrbis cap. 137.
ita, & pariter fructus debentur pro ipſo
Quarto quoniam duæ reſponſiones ad o-
biectum per DD. deductæ fuerunt. Al-
tera, quod Dos tunc dicitur fructifera
12 quando debitor fuit in mora cõſtitutus †
ad illam ſoluendam, ſeù reſtituendam,
ſed quando eſt dilata ſolutio, ſeù reſtitu-
13 tio ex conuentione partium, † vt in præ-
ſenti hypotheſi per viam tranſactionis
ad dirimendas lites cum tunc ceſſet mo-
ra, ceſſant, etiam ipſius Dotis fructus leg.
lecta §. ſed cum ſortis ff. de reb.credit.gloſ.
in l. quod te in princ. ff. eod.tit.Bart.in leg.
ſtipulationes non diuiduntur num. 30. ff. de
verb.oblig.cum alijs adduct.in d. dec. 94.n.
6.poſt Merlin.de pignor. Nil releuante de-
ducta nullitate Tranſactionis ex defectu
ſolemnitatum Statuti in Angela contra-
hente, quia cum ad ipſius contractus ob-
ſeruationem ſe òbligauerit Alexander
Mignanellus non poſſunt hodie DD.Ca-
rolus, & alij eius filij, & hæredes contra
14 ipſam † obligationem venire, & factum
proprij Defuncti impugnare obſtante ex-
preſſo, text. in vulg. leg. cum à Matre C.
de rei vindicat. præter quam quod cum

ſuiſſet contractus eidem Mulieri euiden-
ter proficuus, dum fuit eidem aſſecura-
tum Quartum dotale iam ſub Iudice, tam-
quam contentioſum deductum non fue-
15 runt † neceſſariæ ſolemnitates Statuti,
vt pluries firmauit Rota, & præcipuè *in*
Romana Saluiani 12. Iunij 1651. §. Immiſ-
ſionis Sententiam verſ. Quæ ſane coram
bonæ memor. Veroſpio.

Altera reſponſio eſt, quod Angela in
ſecundis nuptijs poſt conſignationem fa-
ctam Mignanello ſecundo Viro conde-
centis dotis ſibi ipſi Quartum prædictum
reſeruauit tamquam paraphernale, per
quam reſeruationem amiſit iura Dotis,
& Quartum vti effectum paraphernum
16 tanquam diſtinctum, † ac ſeparatum à
iure dotis nullo dotis priuilegio gaudet,
ad text. in l. ſi ego §. dotis, & ibi gloſ. in ver-
bo ſed conditi ff. de iure dot. Innoc. in cap. ex
17 *litteris n. 1. de pignor.* ſed remanens † pu-
rum creditum nullos fructus facit *Alex.*
conſ. 57. n. 11. lib. 5. Socein. Iun. conſ. 87. n. 7.
lib. 3. & 83. n. 7. lib. 7. Dec. conſ. 521. nu. 3. &
in ſpecie fuit firmatum coram Gregor. di-
cta dec. 80. num. 5. & 6. & poſt Merlin. de
pignor. dicta dec. 94. num. 8. & 9.

Neque ſubſiſtit Quartum dotale fuiſſe
computatum in dotem ſecundo Viro eo
quia reſeruatum fuit mulieri pro expen-
ſis minutis, nempè, vt materno ſermone
dicitur *per le ſpille* quia fuit per DD.
conſideratum, quod in Inſtrumento do-
tali omnibus indigentijs ipſius Angelæ
fuit prouiſum cum obligatione Caroli
Gabriellij de ſubminiſtrandis omnibus
expenſis, ad quas ipſe Maritus teneretur,
prout important verba Inſtrumenti ibi
Douendo rimanere al Signor Carlo Gabriel-
li l'obligo di tutti li peſi di queſto matrimo-
nio come di ſopra etiam di mantenere, &
addobbare la ſpoſa di gioie, Vezzi, Caroz-
ze, ſeruitù, & alimenti, & ogn'altra co-
ſa neceſſaria alla Spoſa Summ. addit. nu. 1.
imò reſeruatio quarti dotalis expreſsè
18 fuit pro † expenſis *di ſuo guſto*, & ideò
habitum pro mero paraphemo de ſui na-
tura infructifero, vt in terminis verborum
ſuo arbitratu reſolutum fuit *coram S. mem.*
Gregor. eadem dec. 80. n. 6. verſ. in quo ita, &
euidentius apparet reſeruationem pro
paraferno ex Inſtrumento dotali cum di-
cto Secundo Viro vbi deducitur expreſsè
quod Quartum Dotale exigendum ab
hæredibus primi Viri vna cum fructibus
ſit liberum ipſius Angelæ *Summar. nu. 4.*
19 verbum enim *liberum* tollit † quamcum-
que obligationem, & grauamen *leg. non*
dubito §. liber autem populus ff. de capt. &
poſt limin. reuerſ. leg. liberari C. de ſolut.
Pariſ. conſ. 45. numer. 14. libr. 4. Vbald. deciſ.
256. num. 10.

Viſum pariter fuit tolli alterum obie-
ctum, quod tempore tranſactionis Ange-
la tamquam Mater, & ſic vti hæres Vir-
giniæ filiæ prætenderet lucrum dotale
etiam quo ad proprietatem ſibi aſſignan-
dum in tot bonis ſtabilibus, vel liberis
hæreditarijs Marij primi Viri, vel fidei-
commiſſarijs Domus Celſiæ vigore *au-*
thenticæ res, quæ C. Commun. de leg. qui-
bus cum renunciauerit benè poterat con-
uenire ſolutionem fructuum tamquam
recompenſatiuorum ipſorum, quos illa
potuiſſet percipere in illis Bonis ſtabili-
bus aſſignandis. Quoniam quicquid ſit
an Angela potuiſſet quartum ſuperlucra-
ri quoad propriætatem, dum in Inſtrumē-
to matrimoniali cū Mario Celſo fuit con-
uentum ad formam Statut. Vrbis *cap. 131.*
& Statutum quando ſuperſunt filij tantū-
modò deferr lucrum Vxori relictæ, quo
ad vſumfructum, etiam ſi filij eidem Vxo-
ri prædecedant, remanente proprietate
20 penès hæreditatē † Viri prædefuncti, vel
in fideicommiſſo, quatenùs bona fideicō-
miſſaria aſſignata reperiantur, vt explicā-
do Statutum docet *Fenzon. ad ipſum cap.*
131. nu. 35. cum ſeqq. & firmat *Rota coram*
Coccin. dec. 1981. num. 1. & per tot. & coram
Gregor. deciſ. 398. numer. 8. & ibi *Adden.*
litt. B.

Ceſſare ſuppoſitum, quod Angelæ fuiſ-
ſet aſſignandum quartum dotale in bonis
ſtabilibus, & ita quod ipſa renunciaue-
rat fundo fructifero DD. exiſtimarunt.
Nam cum dos data Mario primo Viro eſ-
ſet in quantitate, non eſſet in quota Bo-
21 norum. Lucrum pariter † debebatur in
quantitate, non autem in ſtabilibus, &
quando etiam dos fuiſſet aſſignata in fun-
dis certis dotalibus non reperitur in iure
firmatum, quod hæredes primi Viri te-
neantur tradere quartum dotale potiùs in
alijs ſtabilibus, quàm in quantitate, dum
quartum dotale ad formam Statuti Vrbis
22 nil aliud ſit, quàm quarta portio † dotis
tradendæ ad æſtimationem bonorum tem-
pore obitus, *Fenzon. ad ipſum Stat. eodem*
cap. 131. num. 28.

Ex

Ex prædictis itaque, ſi non deberentur fructus in quatriennio, in quo fuerunt conuenti,& ideò in hac parte ſententiam eſſe infirmandam reſolutum fuerit, tantò magis prædicta procedere per DD. deciſum fuit,quo ad fructus decurſos poſt lapſum quatriennij, quo tempore non cadit controuerſia, quod eſſet in libera facultate Angelæ, & ſucceſſorum ad ſui libitum creditum petendi, & ad capitalis ſolutionem DD. Celſos debitores adſtringendi, quæ eum ex auiditate vſurarum ipſa Angela, & ſucceſſores ſui face-
23 re neglexerint,†& protrahere ſortis exactionem non curauerint,indè oritur, hanc ipſorum negligentiam, & ſpontaneam dilationem non debere eiſdem eſſe proficuam, ita vt contra legis diſpoſitionem creditum ex mero pecuniario infructifero reddatur fructiferum non enim pendet à poteſtate Partium ſibi appropriare, & li-
24 citam reddere † vſuram alias illicitam, & indebitam; ſed ſolum petitam ex mera, & ſpontanea dilatione temporis in exigendo *Bald.in leg.rogaſti* §.*ſi tibi nu.*7. *ff.de rebus cred.Cagnol. in leg.curabit n.* 57. *Rota dec.*775.*n.*2.*part.*4.*diuerſ.& dec.*559. *nu.*2.*part.*2.*recent.*Quicquid ſecùs eſſet ſi Angela, & eius hæredes poſt lapſum qua-
25 triennij conſtituiſſent † in mora debitores, & requiſita *Caſtrenſis ad leg.*3. §.*fin. ff.de eo quod cert. loc.* obſeruaſſent, vt diſtinguendo inter Debitorem conſtitutum
26 in mora, & alterum cui conceſſa † fuit ſpontanea dilatio ad ſoluendum, & neglecta exactio conſuluerunt, *Roland.conſ.* 35.*n.*26.*& ſeqq.lib.*1.*Bero.conſ.* 178.*n.*24. *& ſeq. lib.* 1.

Et ita vtraque parte acerrimè infirmante reſolutum fuit &c.

SVANEN. CANONICATVS.

Mercurij 1. *Iulij* 1676.

ARGVMENTVM.

Sententia ſuper Inſtitutione lata, an & quãdo ſit appellabilis ità vt cauſet attentata. Fatalia, an & quando currant ita vt deſertio intret, aut euitetur. Attentata, an & quando ſint geſta medio tempore inter appellationem, & commiſſionem cauſæ cum alijs de materia attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia inſtitutionis lata cum legitimo contradictore, & cognitione cauſæ vti grauans eſt appellabilis.*

2 *Et poſſeſſio capta eius vigore poſt appellationem interpoſitam eſt attentata.*

3 *Etiamſi inſtitutio proceſſerit, per decretum interlocutorium.*

4 *Eo magis ſi Sententia ſit nulla ex defectu Iuriſdictionis.*

5 *Iudex vxoratus eſt incapax actuum eccleſiaſticorum, & inſtituendi clericos ad beneficia.*

6 *Fatalia in Sententia de partibus incipiunt currere à die, qua veriſimiliter potuit cauſa appellationis committi.*

7 *Ad committẽdam cauſam extrà Curiam ſex menſes permittuntur.*

8 *Sententia nulla numquam tranſit in iudicatum.*

9 *Appellans non tenetur docere de commiſſione cauſæ coram Iudice, à quo non habente Iuriſdictionem.*

10 *Deſertio euitatur ſi in termino dato ad appellandum arripiatur iter ad Curiam.*

11 *Eo magis ſi fuerint infra illud facta diligentiæ.*

12 *Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem eſt attentata ſi appellatio ſimpliciter poſtea admittatur.*

Appellatio ſimpliciter admiſſa retrotrahitur ad diem interpoſitionis, & cauſat attentata geſta medio tempore ibidem.

13 *Etiam ſi appellatio ſit commiſſa* ſotto banca, *quia donec reformetur commiſſio eandem habet vim.*

14 *Appellatione interpoſita ſunt attentata omnia geſta ante, vel poſt ſignatam commiſſionem.*

Declara, vt infra num. 22.

15 *Iudex non poteſt deuenire ad decretum de exequendo mandatum nullum parte non citata.*

16 *Iudex inferior non poteſt pendente appellatione exequi mandata Superiorum.*

17 *Manutentio debetur etiam latroni pendente lite ſuper vſurpatione.*

18 *Attentata purgantur, per mandatum de manutenendo.*

19 *Et per refectionem damnorum, & expenſarum.*

20 *Refectio damnorum, & expenſarum ex commiſſione Papæ ſolent reſeruari in fine litis.*

21 *Attentata ſunt geſta tempore intermedio commiſſionis ſimpliciter ſignatæ.*

22 *Declara dummodo ſit appellatum infrà decem dies, ſecus ſi commiſſio venerit abſque appellatione, & executio fuerit facta poſt decem dies abſque vlla inhibitione.*

DECISIO XL.

CONSTARE de attentatis commiſſis ab Antonio hodie per DD. reſponſum
1 fuit, quia † Sententia ſuper inſtitutione ad Canonicatum lata fuit iudicialiter cōparente Stephano ad eundem Canonicatum compreſentato, & proindè legitimo Contradictore, nec non iudiciali formato proceſſu, & cum cauſæ cognitione, & ſic tamquam definitiua, & grauans competitorem reddebatur ipſo Iure appellabilis *Ceuall. quæſt. 693. n. 31. Lotter. de re beneſ. quæſt. 13. nu. 80. & quæſt. 42. nu. 14. Rot. dec. 6. n. 2. part. 2. dec. 227. ex n. 4. lib. 2. part. 3. diuerſ. & dec. 197. nu. 1. & 2. part. 5. rec.* ſicut etiam, quia fuit ab ea appellatum infra decendium, *Summ. Stephani n. 2.*
2 poſteaq. cauſa appellationis commiſſa. † Et cum his nō obſtantibus Antonius deuenerit ad executionem mandati de immittendo, poſſeſſionemque Canonicatus cœperit, & ſic appellatione pendente innouauerit de attentatis, quæ veniant reuocanda, DD. non dubitarunt ex textu expreſſo *in cap. non ſolum de appell. in 6. & gloſſ. in cap. de dilect. 55. verb. exequetur de appell. cum alijs allegat. in Cracouien. Commendæ 30. Ianuarij 1645. coram Veroſpio*
3 † Imò quod exequutio facta poſt interpoſitam appellationem, & commiſſam cauſam appellationis à vitio attentatorum excuſari non poſſit, licèt inſtitutio conceſſa fuerit per decretum interlocutoriū, *Roman. conſ. 501. num. 2. Rota deciſ. 197. num. 5. par. 5. rec.*

4 Et eo magis † ad ipſam purgationem attentatorum per reuocationem executionis, ac poſſeſſionis captę deueniendum eſſe viſum fuit, quia ſententia, ſeu decretum diffinitiuum ſuper Inſtitutione Antonij ad Canonicatum ſunt euidēter nulla ex defectu inſanabili Iuriſdictionis, dū pronunciauit Iudex vxoratus, vt de eiuſdem Iudicis matrimonio, & ſuperuiuentia vxoris tempore decreti patet ex datis
5 *in Summ. num. 5. & 6.* † Iudex enim vxoratus eſt incapax exercendi munus, & actus Eccleſiaſticos, & inſtituendi eumdem Clericum ad beneficia, eaque conferendi reſiſtente iure *in cap. ſi quis deinceps, & cap. per laicos, & cap. laicis 16. q. 7. Garz. de beneſic. part 1. cap. 2. nu. 35. & ſeq. Seraphin. dec. 1382. n. 1.*

Non obſtat, quod poſſeſſio capta ſit poſt decem dies ad appellandum, & poſtquam cauſa remanſerit deſerta ob lapſum fatalium ad committendum cauſam appella-
6 tionis † quia cùm verſemur in ſententia Iudicis de partibus, & in appellatione directa ad Curiam fatalia non incipiunt currere à die appellationis interpoſitæ, ſed à die qua veriſimiliter potuit cauſa appellationis committi, *Lancell. de attent. appell. pend. c. 12. in præf. n. 48. & 49. Marcheſ. de commiſſ. prorog. fatal. par. 3. §. 1. nu. 70. & ſeq. fol. 403. Scacc. de appell. quæſt. 15. num. 75. Put. dec. 11. de appell. & dec. 147. & dec. 150. lib. 2.* Et quod in cauſa extra
7 Curiam permittantur † etiam ſex menſes ad committendum, *Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 13. num, 687. & ſeq.*

Neque obſtat, quod per Iudicem à quo fuerit Stephano pręfixus terminus ad docendum de commiſſione cauſæ, eoq. elapſo, & non docto de ipſa commiſſione cauſa fuerit declarata deſerta, & proinde legitimè exequi potuerit mandatum de immittendo, quoniam ex triplici reſponſione obiectum ſublatum fuit.

Primò, quòd ſententia tamquam notoriè nulla nunquam potuit tranſire in iudicatum, & effici deſerta ex tritis regulis illud, quod nullum eſt, nullum producit effectum, & quod condemnatum illum
8 dicere debemus, qui iuſtè † condemnatus eſt, & ſi ſententia valeat ad formam, *Text. expreſſ. in l. 4. §. Condemnatum, & l. nulla, ff. de re iudic. Rota dec. 382. numer. 5. verſ. & vtique part. 4. tom. 1. rec.* Imò cum Iudex à quo careret Iuriſdictione Ste-
9 phanus non tenebatur coram illo † comparere, nec proſecutionem appellationis, & cauſę commiſſionem docere, *Capit. ſi à Iudice de appell. in 6. Abb. in cap. perſonas n. 11. verſ. dubitari tamen videtur de appell. Rota coram Buratto dec. 170. num. 20.*

10 Secunda reſponſio eſt, quod quando per Iudicem à quo præfigitur appellanti ad Curiam terminus ad proſequendum, ſuffi-

Digitized by Google

ſufficit in ipſo termino arreptio itineris,
vt euitetur cauſæ diſertio, *Scacc.de appel-
lat. quæſt.*14. *num.*48. *&* 49.*Ridolphin. in
prax.d.par.*1.*cap.*13. *num.*555. In præſenti
autem non ſolum fuit arreptum iter ad
10 Curiam, ſed factæ fuerunt † diligentiæ,
& commiſſa cauſa appellationis intra
menſem R.p.d. Muto.

Tertia reſponſio eſt, quod ante captam
poſſeſſionem Canonicatus ab Antonio
cauſa reperiebatur commiſſa cum clau-
ſula de appellatione ſimpliciter, per quā
redduntur attentata omnia, & ſingula
12 poſt interpoſitam † appellationem geſta,
cum commiſſio retrotrahatur ad ipſum
diem appellationis, *l.vnica, ff.nihil.nouar.
appell.interpoſ.Duran dec.*96.*nu.*4.*Puting.
deciſ.*48.*num.*15. *ac deciſ.*223.*num.*6.*ac de-
ciſ.*342.*num.*1. *&* 2. *Eminentiſſimus Ottho-
bon. dec.*266. *num.*2. Nil releuante, quod
commiſſio expedita ſit, vt dicitur *ſotto la
13 banca*, quia eaſdem vires retinet † prout
ſi eſſet ſignata per plenam Signaturam, ſi
ab ipſa non reformetur, & interim omnia
innouata vel poſt, vel ante ſignatam cō-
14 miſſionem ſunt in priſtinum reducenda, †
& tanquam attenta purganda, *Zarate
deciſ.* 44. *num.* 14. *cum duobus ſeqq. Emi-
nentiſſimus Otthob. decis.* 189. *num.* 16. *&
ſeq.*

Minùs releuat, quod exequutio ſen-
tentiæ non fuerit demandata per Iudicē,
qui ſentētiam protulit, ſed à Vicario Ge-
nerali Suanen. quia cum hic proceſſerit
per viam executionis iudicati mandans
exequi mandatum relaxatum ab altero
Iudice propter iniuſtitiam, & nullitatem,
dum mandat exequi mandatum nullum,
15 & deuenit ad decretum † de exequendo
parte non citata, vt fuit reſolutum coram
me in vna *Ortonen. Canonic.*4.*Maij* 1675.
§. *Ad quæ*, incidit pariter idem Vicarius
in attentata, quia pendente appellatione,
& recurſu ad Iudices Superiores non po-
16 terat per Iudicem inferiorem † deman-
dari executio ex deductis per *Rotam in
Bononien. Bonorum* 21.*Iunij* 1675.§. *Con-
ſtito itaque pariter coram me*.

Fuit ſimiliter tamquam inſubſiſtens re-
iectum alterum obiectum, quod poſſeſ-
ſio Antonij fuerit deinde per Iudicem ad
quem confirmata mediante mandato de
manutenendo aliàs ad eiuſdem Antonij
fauorem relaxato, & per Signaturam Iu-
ſtitiæ approbato cum reſcripto *ſine præiu-
dicio*, quia mandatum de manutenendo
non fuit per Iudicem appellationis rela-
xatum in confirmationem mandati de im-
mittendo relaxati in ſententia ſuper Inſti-
tutione, nec poſſeſſionis in vim illius ca-
ptæ, ſed in cauſam alterius Iudicij ſuper
attentatis commiſsis à Stephano, qui ex
nouo titulo prouiſionis Apoſtolicæ in
ſpretum litis pendentiæ Antonio non ci-
tato ad poſſeſſionem Canonicatus ſe in-
truſit, cum itaque hæc intruſio eſſet at-
tentata, mandatum de manutenendo ce-
cidit in cauſam purgationis iſtorum attē-
17 tatorum, † cùm etiam latro ſit manute-
nēdus, donec pendet lis ſuper illius vſur-
patione, *Poſth. de manut:obſeru.*42.*n.*113.
*Rota deciſ.*64. *num.*2.*par.*2.*diuerſ.& deciſ.*
115.*num.*4.*par.*1. *rec.*

E contra verò reſolutum fuit non con-
ſtare de attentatis, quæ nunc veniant pur-
ganda per Stephanum, nam ſi iſta dedu-
cantur ex prædicta poſſeſſione capta in
ſpretum dictæ litis pendentiæ ſub colore
18 prouiſionis Apoſtolicæ, † hoc attentatum
iam fuit purgatum per executionem ip-
ſius mandati de manutenendo, & licèt
non ſit deuentum ad refectionem expen-
ſarum, ac damnorum, & intereſſe quæ ſe-
19 cum fert attentatorum purgatio † hoc
euenit ex gratia Sūmi Pontificis, qui per
20 commiſſionem ſpecialem † illorum refe-
ctionem reſeruauit in fine litis.

Neq. deduci poſſunt attentata ab exe-
cutione ſequeſtri relaxati per R.p.d.Ben-
tiuolum ſubrogatum in locum R.p.d.Mu-
ti, à quo pendet in Rota cauſa appellatio-
nis coram me cum prætextu, quod com-
miſſio ſit ſignata cum clauſula *de appella-
tione* ſimpliciter, quæ ex ſupra deductis
retrotrahitur, & cauſat attentata omnia
21 interim geſta † quoniam concluſio appli-
caretur, ſi Antonius infra decem dies à
grauamine, nempè à relaxatione ſequeſtri
appellauiſſet, quia tunc ad ipſam diem
appellationis retrotraheretur commiſsio,
ſed cùm non fuerit appellatum, ſed ſolum
22 adita Signatura poſt † multum tempus,
& interim fuerit ſequeſtrum exequutum
nulla pendente Inhibitione attentaſſe non
poteſt dici Stephanum, dum commiſsio
deficiente appellatione ſolùm afficit, à
die quo fuit ſignata, & præſentata, vt in-
ter vnum, & alterum caſum diſtinguendo
firmat *Rota in prædictis deciſ. coram Emi-
nentiſſ. Otthob. deciſ.* 189. *num.* 16. *& ſeq.*

& co-

Digitized by Google

& coram Zarate dec.44. numer.15. & 16. & in Maceraten. hæreditatis 24. Ianuarij 1674. §. Nec ſubſiſtit coram R. p. d. meo Calataiù.

Et ita vtraque &c.

FIRMANA FIDEICOMMISSI.

Mercurij 1. Iulij 1676.

A R G V M E N T V M.

Ad alimenta præſtanda bonum Ius, & Paupertas requiritur. Paupertas quomodo probanda, & qualis requiratur.

S V M M A R I V M.

1 *Alimenta debentur conſtito de bono Iure, & Paupertate, & vna ex his qualitatibus deficiente non debentur.*

2 *Bonum Ius videtur excludi ex deciſione contraria.*

3 *Paupertas ad effectum alimentorum eſt probanda plenè, quod ſit adeò Pauper, vt non poſſit nec ſe, nec litem ſubſtentare.*

4 *Et eſt probanda per teſtes formiter examinatos, & per publica documenta.*

5 *Alimenta non debentur aliunde habenti.*

6 *Non debentur habenti filios maſculos habiles ad Matrem ſubſtentandam.*

7 *Requiritur, quod alimenta aliunde haberi non poſſint.*

8 *Alimenta non debentur habili ad laborandum proprijs manibus.*

9 *Etiam ſi ſint Fœmina.*

Et de ratione num. 10.

D E C I S I O X L I.

ALIMENTA, & ſumptus litis per Raffaellam petita, Domini deneganda eſſe reſponderunt. Non conſtat ſiquidem de vtroq. requiſito ad id neceſſario, pau-
1 pertate nempè, ac bono Iure, † quorum altero deficiente, deficit pariter actio ad alimenta petenda, *Ad text. in l. ſi Inſtituta, §. de inofficioſ., ff. de inoffic. teſtam. Rota coram Caualer. deciſ. 467. num. 1. & 554. num. 11. & coram Eminentiſſ. Ottbobon. deciſ. 152. num. 1. & ſeqq. cum alijs in Romana Saluiani 2. Martij proximi præteriti, §. his accedit coram me.*

Quoad bonum Ius quidquid ſit an Raffaellæ aſſiſtat, cùm potiùs videatur eſſe in
2 contrarium † *ex deciſ. edita in hac cauſa coram me ſub die 15. Ianuarij proximi præteriti ad tradita per Rotam coram ſan. me. Gregorio dec. 524. num. 4.* certum eſt, quod Paupertas, quæ eſt alterum requiſitum pro obtinendis alimentis non probatur in ſpecie, vt ad hũc effectum eſt neceſſe pro-
3 bando, quod ſit adeò Pauper, † vt non poſſit nec ſe, nec litem ſubſtentare, *iuxta textum in l. Paupertas, §. ſed & propter paupertatem,* & ibi *Gloſſ. in verbo Imparem, ff. de Excuſat. Tutor. Add. ad Gregor. deciſ. 189. ſub num. 7. verſ. Paupertas, Rota coram Carillo deciſ. 295. num. 5.*

Nec ſunt ſufficientes probationes pro parte Raffaellæ exhibitæ, quia ſunt fides ſimplices, & extraiudiciales, quæ iſto caſu non ſufficiunt, ſed Paupertas eſt pro-
4 banda per teſtes † conteſtes formiter examinatos, patte citata, aut per alia publica documenta, *Rota coram Carillo deciſ. 295. num. 3. & coram Buratt. dec. 208. num. 8. & in Auenionen. Alimentorum 8. Iunij 1674. §. 1. verſ. & eſt certum, coram Reuerendiſſ. D. meo Mattheo, & in d. Romana Saluian. 2. Martij proximi præteriti coram me, §. In præſenti autem.*

Imò potiùs pro parte Ioannæ Baptiſtæ fuit probatum contrarium nempè, quòd Raffaella poſſideat Prædia, cenſus, & ſimilia, *vt in Summ. num. 2. & 3.* vnde non
5 debet decerni iſta præſtatio † alimentorũ aliunde habenti, *Rota coram Eminentiſſ. Ottbob. deciſ. 152. num. 2. & in rec. deciſ. 54. num. 3. & 4. par. 15.* Et vlteriùs apparet Raffaellam habere plures filios maſculos,
6 *Summ. nu. 1.* habiles ad matrem † ſubſtentandam iuxta naturale eorum debitum, ex quo ceſſat negatiua, quòd alimẽta aliũ-
7 de habere non poſſit, † vt requiritur *Roman. conſ. 245. num. 9. Couarr. var. reſolut. lib. 2. cap. 6. num. 8. verſ. cæterum, & in dicta Romana Saluiani coram me. in loco mox citato.*

Sufficit inſuper, quod Raffaella eſſet habilis ad quærenda ſibi al[illegible]
te propria induſtria, c[illegible]
onus alendi ſufficia[illegible]
tas, & aptitud[illegible]
8 ximè in per[illegible]
decorum
ad Gre[illegible]
tas a

par. 2. eum alijs apud Scannarol. de viſit. carcer. lib. 2. cap. 7. num. 7. & in termi-
9 nis † fœminarum *deciſum fuit in citata Auenionen. Alimentorum 8. Iunij 1674. §. Præterquam quod verſ. verum etiam coram Reuerendiſſ. D. meo Matthæio, & in d. Romana Saluiani 2. Martij proximipreteriti ad finem coram me;* ea addita ratio-
10 ne, quia prius oportet, vt quilibet † in ſudore vultus ſui veſcatur pane.

Et ita vtraque parte Informante reſolutum fuit &c.

ANCONITANA FIDEICOMMISSI.

DE FATIOLIS.

Veneris 27. Nouembris 1676.

ARGVMENTVM.

Demonſtrat Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio fideicommittentis, & grauatorum ex quibus probetur.*

2 *Bona poſſeſſa per grauatos in loco vbi poſſidebat fideicommittens præſumuntur illius eſſe dum non docetur de intermedijs acquiſitionibus.*

3 *Inueſtimentum ſibi iniunctum negligens tenetur ad illius fructus.*

4 *Trebellianica cenſetur conſumpta ex fructibus perceptis.*

5 *Aſſignatio ſeù donatio oneroſa effectuata non indiget inſinuatione à Conſtitutione Marchiæ requiſita.*

6 *Donatio inter Patrem, & filium morte confirmatur.*

DECISIO XXXXII.

QVamuis fideicommiſſum à Peregrino Seniore ordinatum per obitum Antonij [illegible] ſunc [illegible] pro tertia parte purifi- c[illegible] [illegible]orem Peregrini iu- n[illegible] [illegible] [illegible]e 13. *Iu-* [illegible] [illegible]miſſio- [illegible]ia tunc [illegible]ntitate [illegible] grauati [illegible] [illegible]iè verò, recedendo ex nouiter deductis a dicta deciſione dictum fuit quoad prædia *la Coſtarella, ſeu Pietra della Croce, ſappanici, & Galignani*, nec non ſtabilia *Pulucrigij* dandam eſſe immiſſionem, quia teſtes vltimo loco examinati generaliter, ac reſpectu omnium identitatem probant, quod ſcilicet poſſeſſa fuerint de tempore obitus per fideicommittentem, & modò retineantur per hæredem grauati *Sum. Nappiorum num. 2. 3. 6. & 9.* Ac vlterius quoad prædium *la Coſtarella, ſeu Pietra della Croce*, ac ſtabilia *Pulucrigij*, identitas comprobatur ex aſſignatione per fideicommittentem eidem grauato in vita facta *Summ. num. 7.* ac confirmata in teſtamento *Sum. num. 1.* nec non ex Cataſtro Communitatis *Sum. num. 5.* ac confeſſione per hæredem grauatum emiſſa in inhibitione A. C. *Sum. num. 4.* ex quibus vtraque poſſeſſio, hoc eſt olim fideicommittentis, & modo grauatorum
1 remanent iuſtificatę, & quoad bona Sappanici, & Galignani pariter concurrit alia ſpecialis probatio, dum illa tradita apparent pro reintegratione fideicommiſſi *Sum. num. 8.* Quibus accedit, quod dum non docetur Antonium grauatum in dictis locis alia bona acquiſiuiſſe in-
2 trat præſumptio omnia eſſe fideicommiſſaria *iuxta conſ. fulgoſ. 145. num. 2. de quo Mareſcott. var. lib. 1. cap. 12. num. 49. Celſ. dec. 173. num. 7.*

Nec detractiones legitimæ Trebellianicæ, ac dotis Diamantis vxoris fideicommittentis viſæ ſunt tales, vt potuerint immiſſionem impedire, nam reſpectu legitimæ detractio redditur turbida ob debitum ſcutorum 180. quæ grauatus de mandato fideicommittentis recepit ſub onere inueſtiendi in cenſibus, vel ſtabilibus, & ob intereſſe ad quod ab anno 1629. ob neglectum inueſtimentum te-
3 netur. *l. ſi mandauero 22. §. Iulianus ff. mandat. Honded. conſ. 39. num. 3. & ſeq. lib. 2. Gratian. diſcept. 240. num. 34. Rot. coram Dunoz. Iun. deciſ. 628. num. 3. & coram Bich. deciſ. 303. numer. 2. & deciſ. 618. num. 9. & 10. & in rec. deciſ. 167. num. 2. par. 12.*

4 Trebellianica cenſetur conſumpta ex fructibus perceptis *iuxta text. in l. iubemus C. ad Trebell.*

Dos verò *Diamantis* fuit per fideicommittentem in vita filijs reſtituta me-

dian-

diante quadam bonorum aſſignatione, de qua *d. Sum. num. 7.* quæ tamquam non gratuita, ſed oneroſa non indige-
5 bat inſinuatione requiſita per Conſtitutionem Marchiæ *lib. 5. cap. 25. vt firmant Coccin. deciſ. 240. num. 2. & per tot.* Et quæ eò magis modò eſt ſubſtinenda, quia vſque ab initio habuit ſuum effectum *d. Sum. num. 7. & 10.* & fuit in morte ab eodem fideicommittente confirmata *dicto*
6 *Sum. num. 1.* quo caſu etiam donationes inter Patrem, & filium reualidantur *l. 2. C. ſi quis alteri vel ſibi. Roman. conſ. 277. num. 1. Clar. in §. donatio quæſt. 8. nu. 8.*

Et ita vnica tantum &c. altera pluries intimata, & expectata.

SVANEN. CANONICATVS.

Luna 14. Decembris 1676.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia probatur ex fidibus matrimoniorum, Baptiſmatum, & teſtibus.*

2 *Iuſpatronatus reſeruatum pro poſteris, & deſcendentibus maſculos, & fœminas comprehendit.*

3 *Præſentatio fœminarum, admiſſa firmat ſtatum, & quaſi poſſeſſionem earum fauore.*

4 *Inſtitutio facta à Laico vxorato non ſubſtinetur.*

5 *Idoneitas præſentati probatur ex litteris præsbyteratus.*

DECISIO XXXXIII.

AD controuerſum Canonicatum nuper vacantem, cuius præſentatio ab Alco Gulielmino fundatore reſeruata fuit pro Poſteris, & deſcendentibus. Sex Patroni deſcendentes partim per fœminas, & partim per maſculos à Ioannetto vno fundatoris filio præſentarunt Muram, e conuerſo, ſex alij Patroni omnes deſcendentes per fæminas à Teramo altero fundatoris filio præſentarunt Sierram, ac proinde orta inter eos lite, illaque de mandato Vicarij Capitularis nulliter, & illegitimè commiſſa Layco vxorato, prodijt ſententia fauore Muræ: Verum cum interim poſt interpoſitam appellationem Sierra obtinuiſſet à Santiſſimo gratificationem cum derogatione alterius medietatis vocum, dubitaui, *an litteræ Apoſtolicæ eſſent exequendæ*, & affirmatiuè concluſum.

Quod enim controuerſus Canonicatus ſit de Iurepatronatus, vt ſupra quodque illi, qui præſentarunt Muram deſcendant à Ioannetto, & illi, qui præſentarunt Sierram deſcendant à Teramo, & ſic vterque præſentatus ſit in paritate vocum, non reuocatur in dubium, & conſtat ex Arbore, ab eodem Muræ in actis exhibita, & data *in Summ. Sierræ num. 4.* necnon ex fidibus matrimoniorum, & Baptiſmatum, Teſtibus, alijſq; Iuribus de quibus in *d. Summ. num. 6. 7. 8. & 9.* quæ optimè deſcendentiam pro-
1 bant *cap. licet ex quadam de Teſtamentis Rot. deciſ. 84. num. 2. par. 5. ac deciſ. 10. num. 1. par. 7. & coram Caual. deciſ. 46. num. 4.*

Opponebat ſolum Mura, quod cum aliqui ex ijs à quibus ipſe præſentationem habet deſcendant per maſculos, illi verò, qui præſentarunt Sierram deſcendant omnes per fœminas ſola maſculorum vox, non autem fœminarum ſit computanda. Sed nullius ponderis viſa fuit exceptio, nam cum fundator ad hoc Iuſ-
2 patronatus Poſteros, & deſcendentes vocauerit *d. Sum. num. 3.* æqueueniunt maſculi, & fœminæ, *Pariſ. conſ. 88. nu. 13. & 14. tom. 2. ac conſ. 26. num. 34. tom. 3. Rot. deciſ. 217. num. 3. par. 6. ac deciſ. 370. num. 7. part. 13. & coram Penia deciſ. 329. num. 9.*

Accedit huic titulo etiam quaſi poſſeſſio, nam de anno 1648. Magdalena Terami filia (præſente Franciſco Antonio, vnico tunc alterius lineæ maſculo) præſentauit, eiuſque præſentatio admiſſa fuit *d. Summ. num. 10. ad 12.* ex qua præſentatione fauore fœminarum acqui-
3 ſita fuit quaſi poſſeſſio, ac firmatus ſtatus *iuxta vulg. cap. Conſultationibus de Iurepatronatus Merlin. deciſ. 798. num. 1. & in Piſcien. Beneficij 20. Febr. 1663. §. rurſus coram R. p. d. bo. me. Priolo.*

Non obſtat, quod ante obtentas litteras Apoſtolicas, Mura fuerat in partibus

bus

bus inſtitutus, nam quidquid ſit, an talis inſtitutio potuerit habere vim gratificationis, ceſſat in caſu noſtro difficultas
4 ex quo illa proceſſit à Layco vxorato, qui poteſtatem non habet inſtituendi, ſeu conferendi *Garz. de Beneſ. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 35. *cum duobb. ſeqq.*

Idoneitas verò Sierræ ſatis reſultat ex litteris Præsbyteratus. *Rot. deciſ.* 152.
5 *num.* 24. *part.* 5. *& coram Bichio dec.* 136. *num.* 16. *& ſeqq.* Et valor narratus per non exceſſum in 24. ducatis de Camera, iuſtificatur ex traditis *d. Summ. num.* 15.

Et ita vnica tantum &c.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 11. *Ianuarij* 1667.

ARGVMENTVM.

Datio in ſolutum an, & quomodo ficti poſſit, & quandò cenſeatur intercueniſſe, vel potius datio in pignus. Facultas appropriandi pignus ſi tempore determinato non fiat ſolutio an, & quando valeat iuxtà terminos legis commiſſoriæ, & quid importet latè tractatur cum ſuis diſtinctionibus. Mulier vigore *Auth. reſquæ C.comun. de legat.* eſt potior cuicumque Creditori hæredis grauati a die conditi fideicommiſſi, & hoc priuilegium non tranſit in ſingulares ſucceſſores.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum non poteſt per ipſam partem fieri.*
2 *Etiam ſi conſtet de eius voluntate.*
3 *Creditor pignori incumbens poteſt vendedere res inutiles, & perituras ſui debitoris.*
4 *Cauthela Angeli allegata ad defendendum Ius proprium verificatur in ſimplici hypotheca.*
5 *Mulieres ea paſſim ad hunc effectum vtuntur.*
6 *Facultas capiendi propria authoritate cenſetur renunciata per aditionem Iudicis.*
7 *Datio in ſolutum cenſetur facta ſi per verba tranſlationem dominij importantia fuerit conuentum, vt non facta certo tempore ſolutione pignus cedat in illius cauſa.*
Declara, & diſtingue vt num. ſeqq.
8 *Declara non procedere ſi datio in ſolutum ſit facta pro quantitate crediti.*
Secus ſi pro iuſto valore pignorum vt numer. 12.
9 *Pactum legis commiſſoriæ eſt reprobatum in pignore.*
10 *Siuè ſit conceptum iuxta illius formam, vel aliam illi ſimilem.*
11 *Etiam ſi ſit in dote.*
12 *Pactum legis commiſſoriæ non transfert dominium pignoris in creditorem.*
13 *Datio in ſolutum pignoris pro iuſto pretio in caſum non ſolutionis certo tempore valet.*
14 *Declara quod determinatio pretij non poteſt pendere ab arbitrio creditoris.*
15 *Et donec determinatio pretij non ſequatur contractus non eſt perfectus, & dominium non cenſetur tranſlatum.*
16 *Pactum legis commiſſoriæ non transfert dominium quando eſt data facultas vendendi pignus quia eſt facultatiuum.*
17 *Et donec perfectè deueniatur ad alienationem remanet hypotheca.*
18 *Dationem in ſolutum non interceſſiſſe probatur ex ſubſequenti effectiua datione.*
19 *Actum quid fuerit ab initio ex ſubſequentibus declaratur.*
20 *Solutio prius cadit in extinctionem fructuum de in ſortis.*
21 *Fides plurium adminiculatæ probant.*
22 *Mater habet releuationem in bonis viri pro dote ab ea ſoluta pro comuni ſi ia.*
23 *Mulier pro dote vigore* Auth. res quæ *eſt anterior à die conditi fideicommiſſi & præfertur intermedijs creditoribus.*
24 *Tam in conſtitutione, quàm in reſtitutione dotis.*
25 *Priuilegium* Auth. res quæ *non tranſit in ſingularem ſucceſſorem.*

DECISIO XXXXIV.

Contra creditum Hortentiæ quod conſiſtit in ſcutis 5000. reſidui dotis ſcutis 2250. lucri dotalis, ac interuſurijs vtriuſque ſummæ decurſis a die interpellationis, duo per Ven. Archiconfraternitatem Confalonis iterum opponebantur. Primo, quod ipſa erat de dicto ſuo cre-

dito pro maiori ſui parte ſatisfacta, nam
ſtatim poſt obitum Franciſci viri recepe-
rat mobilia valoris ſcutorum 5035. quæ
illico pro interanti quantitate aſſeruntur
ceſſiſſe in eſtinctione ſortis principalis, ac
reſpectiue extenuaſſe debitum vſurarum,
& quo ad reliquam ſummam prętenditur
prius faciendam eſſe excomputationem
ſcut. 350. quæ eadem mulier retraxerat
ex duobus Cambijs hęreditarijs eſtinctis,
nec non ſcutorum 716. quæ receperat à
Bonadies in cauſam reſtitutionis dotis fi-
liæ. Secundo quod in omnem caſum
creditum Hortentiæ tamquàm incipiens
ab anno 1611. poſterius eſſet credito. Ar-
chicōfraternitatis quod contractum fue-
rat de anno 1632. & quatenùs illa vellet
deſumere anterioritatem à die fideicom-
miſſi quod nihilominus remaneret ex-
cluſa ex credito dotali anteriori Portię
matris Franciſci cuius iuribus vti poterat
Archiconfraternitas: Verum his non ob-
ſtantibus Domini ſteterunt in deciſis.

Nam quantum ad mobilia cum rece-
ptio non fuerit per aditionem Iudicis,
vel per traditionem partis, ſed per ſim-
plex factum, ſeu inſiſtentiam mulieris
non potuit eſſe inſolutum, ſed in pignus,
cum nemo valeat rerum alienarum do-
1 minium propria auctoritate ſibi appro-
priare *Cuman. in l. res obligata 60. n. 5. ante
fin. verſ. & hæc procedunt ff. de leg. 1. cum
alijs in priori deciſione coram me adita ad-
ductis*, ac conſequenter nec creditum
eſtinxit nec fructuum dotalium curſum
impediuit.

Sublata autem poteſtate inanis eſt
quæſtio voluntatis, cum Hortentia etiam
2 ſi voluiſſet mobilia capere in ſolutum
hoc ita agere non potuiſſet. *Rota deciſ.*
182. *num.* 18. *& ſeqq. par.* 10. *& coram
Duran. deciſ.* 266. *num.* 23. *& coram
Roias deciſ.* 362. *num.* 16. & nihilominus
nec de tali voluntate conſtat, nam alie-
nationes quorundam ex dd. mobilibus
illam non concludunt, cum diſtractio re-
rum inutilium, ac periturarum etiam
3 Creditori pignori incumbenti † permit-
tantur *iuxta text. in l. ſi conuenerit ff. de
pignor.* & allegatio Cautelæ Angeli ad
defendendum eius proprium verificabi-
4 lis ſit † in ſimplici hipotheca *Rot. deciſ.*
182. *num.* 11. *&* 12. *part.* 10. *& deciſ.*
330. *num.* 13. *&* 14. *par.* 11. *recen.* & ad
5 iſtum effectum paſſim opponitur † per
mulieres *Rota coram Dunozett. Iun. dec.*
481. *num.* 2.

Nec talis poteſtas deſumi poteſt ex pa-
cto in inſtrumento dotali appoſito, quod
in caſum reſtitutionis dotis poſſet Hor-
tentia capere poſſeſsionem bonorum
mobilium, ac immobilium mariti propria
auctoritate, & ſine decreto Iudicis, &
vitio ſpolij, & attentatorum, & vlterius
illa vendere, & de illis diſponere ſicut
poſſunt veri Domini de rebus ſuis &c.
omiſſo enim quod ipſa vſa non fuit tali
6 poteſtate ſed immo per recurſum ad Iu-
dicem cenſetur illi renunciaſſe *Menoch.
de adipiſc. remed.* 5. *num.* 157. *Gregor.
deciſ.* 105. *num.* 13. *Bich. deciſ.* 262. *nu.*
5. *& in recen. deciſ.* 439. *num.* 8. *&* 9.
par. 9. *& in firmana Dotis* 20. *Iunij* 1664.
§. *præſertim &* 19. *Iunij* 1665. §. *Tum
quia coram bo. me. Emerix ſen.*

Obiectum alicuius eſſet ponderis ſi
per verba ſonantia in translationem do-
minij dictum eſſet, vt non facta intra ſta-
tutum tempus dotis reſtitutione illico
7 mobilia, vel talia, aut talia pignora ce-
derent in cauſam illius, & in his etiam
terminis res non procederet de plano,
ſed opus eſſet diſtinctione, etenim, aut
datio iſta in ſolutum facta ſupponitur
pro quantitate crediti, aut pro iuſto pi-
gnorum valore. Si primum, & conuen-
tio non ſubſiſteret, nam cum regulariter
pignorum valor credita excedit præbe-
retur anſa creditoribus aucupandi exceſ-
ſum, & faciendi lucrum iniquum, &
propter hoc periculum talia pacta gene-
raliter improbantur à Iure etiam ſi quan-
doque dari poſſit caſus, quod talis ini-
8 quitas non concurrat quia leges ferun-
tur in vniuerſum, & circa ea quæ fre-
quentius accidunt, nec caſus particula-
res reſpiciunt. *Merlin. de pignor. lib.* 4.
tit. 4. *quæſt.* 123. *nu.* 7. *&* 8. Et eſſet ca-
ſus legis commiſſoriæ vtroque iure in
9 pignoribus damnatus, *vt per text. in cap.
ſignificante* 7. *de pignor. & in l. fin. C. de
pact. Pignor.* ſiue fuerit conceptum ſe-
10 cundum formam *l. Commiſſoriæ*, ſiue
ſecundum aliam illi ſimilem, quando eſt
ei uſdem rationis. *Rot. in rec. deciſ.* 330.
num. 4. *&* 5. *par.* 11. *& deciſ.* 129. *num.*
63. *par.* 12. nec etiam in dote ſubſtineri
11 poteſt † *per text. in l. quamuis* 45. *ff. de
ſolut. Alex. conſ.* 178. *num.* 9. *in fin. lib.*
7. *Merlin. alios cumulans de pignor. lib.* 4.
dicta

Digitized by Google

dicta quæſt. 123. *num.* 11. *&* 43. *Surd.*
deciſ. 248. *num.* 13. *& Rot. in recen. dec.*
330. *num.* 18. *par.* 11. & proptercà nul-
12 lum dominium in creditorem transfer-
rent, ſed reſoluerentur inpignus, vt ad-
uertit *Merlin. vbi proximè num.* 4.
13. Si ſecundum, & quamuis pactum teneat
eique ſtandum ſit *Soccin. Iun. conſ.* 41. *per
tot. lib.* 3. *Fontanell. deciſ.* 130. *num.* 5.
Afflict. deciſ. 397. *Theſ. deciſ.* 147. *Surd.*
14 *deciſ.* 113. Tamen quia determinatio
pretij pendere non poteſt ab arbitrio cre-
ditoris *l. hæc venditio & l. quod ſepe* §. 1.
ff. de contrah. empt. & contingere poteſt
caſus, quod vel ab initio facta non fue-
rit, vel per longum temporis decurſum
præſumi poſſit variatio ſubintrat alia
quæſtio, & donec & quo vſque illa ſe-
quatur contractus habendus ſit pro per-
fecto, ac dominium cenſeretur transla-
15 tum ſuper qua non eſt conſtans Docto-
rum opinio, & pronegatiua ſtant *Couar.
var. lib.* 3. *cap.* 3. *ſub num.* 8. *verſ.* 2. *in-
fertur mantic. de tacit lib.* 11. *tit.* 10. *nu.*
30. *&* 31. *Menoch. de aequir. remed.* 5.
num. 46. *Gabr. conſ.* 64. *num.* 8. *lib.* 1.
Afflit. deciſ. 348. *ſub num.* 2. *verſ. & hoc
ſi ſequutum eſt*, & alij paſſim.

Sed hic non eſt caſus noſter quia pa-
ctum prædictum non loquitur per aliqua
verba obligatoria, aut translatiua domi-
nij, nec ſonat inſolutum, ſed in pignus
& licet tribuat eidem facultatem ven-
16 dendi, tamen hoc nihil alterat quia de
natura pignoris eſt vt vendi poſſit, & eſt
in facultate Creditoris, vti & non vti.
Merlin. de pignor. d. quæſt. 123. *num.* 86.
*& ſeqq. Mantic. de tacit. & ambig. conuent.
lib.* 11. *tit.* 10. *num.* 17. & donec poteſtas
legitimè non applicetur ad actum, & ſer.
ſer. deueniatur ad effectiuam alienatio-
17 nem res ſemper remanet in ſimplicibus
terminis pignoris, & hipothecæ *Cremen.
ſingul.* 2. *Tepat. var. tit. de pignor. & hi-
pot. fol. mihi* 234. *a tergo Merlin. de pignor.
lib.* 4. *quæſt.* 119. *num.* 3. *& confert Rot.
deciſ.* 17. *num.* 22. *&* 23. *par.* 5. *recen.*

Et quod Hortentia per dictam primam
receptionem nunquam animum habue-
rit appropriandi ſibi dominium ſed ſo-
lummodo inſiſtendi inpignore clarè pa-
tet ex eo quia poſt modum interpellauit
18 hęredes viri ad reſtitutionem Dotis non
pro reſiduo, vt Archiconfraternitas dicit,
ſed generaliter, & indefinitè, ac deinde
de anno 1672. ſoluit precarium, & in
ſolutum accepit. Ex ſubſequentibus au-
19 tem, optimè declaratur quid actum fue-
rit ab initio *Mantic. deciſ.* 15. *num.* 3. *&*
4. *& in alijs vulgatis Iur.* Ac pro inde
vſque ad hanc. diem effectiuæ receptio-
nis inſolutum fructus integraliter decur-
rerunt, & ab hoc ſolum tempore mobi-
lia iuxtà valorem tunc æſtimatum ſcutor.
4115. ceſſerunt in extinctionem crediti
20 hoc eſt primo fructuum decurſorum, ac
deinde ſortis principalis *Eminentiſſ. Octo-
bon. deciſ.* 242. *num.* 28. *& in recen. deciſ.*
229. *num.* 2. *&* 5. *par.* 9. *Rota coram Du-
nozet. Iun. deciſ.* 681. *num.* 1. *& in alijs
vulgatis.*

Scuta 350. retracta ex extinctione
duorum Cambiorum hæreditariorum
Hortentia non controuertit, & prompta
eſt bonificare vltra d. ſummam ſcutorum
4115.

Non ſic de alijs ſcutorum 2500. rece-
ptis a Bonadies in reſtitutionem dotis fi-
liæ, nam cum de proprio illa ſoluerit pro
Viro, vt conſtat ex partitis Sacri Montis
Pietatis, & ex atteſtationibus R. p. d.
Burratti, & aliorum, quæ tamquam plu-
21 rium inuicem adminiculantur, & ſuffi-
cienter probant *Rot. deciſ.* 175. *ſub num.*
2. *par.* 3. *& deciſ.* 148. *num.* 23. *part.* 10.
rec. & coram Buratto deciſ. 306. *num.* 6.
eidem debita erat releuatio, & in hanc
22 cauſam poterat illa recipere *Antonin. de
Amat. reſol.* 23. *num.* 12. *Maſtrill. deciſ.*
186. *num.* 8. *&* 9. *Rot. coram Dunozet. Iun.
deciſ.* 637. *num.* 23.

Quo vero ad ſecundum habuerunt DD.
Hortentiam pro anteriori, quia agitur
de domo fideicommiſſaria ſuper qua mu.
lier in vim *auth. res quæ* ſuam anterio-
ritatem de metitur a die obitus fidei-
committentis, & præfertur cuicum-
que intermedio Creditori etiam vltimi
23 grauati, vt probatum fuit *in d. priori de-
ciſione edita coram me ſub die* 15. *Maij pro-
ximè preteriti* §. *Iniuſtitia*, quæ concluſio
non ſolum quo ad hipothecam, ſed etiam
quoad anterioritatem procedit, ſiue aga-
tur de conſtitutione, ſiue de reſtitutione
24 dotis cum vtriuſque eadem ſit ratio *Fu-
ſar. de ſubſtit. quæſt.* 531. *&* 532. *Rota
deciſ.* 48. *num.* 5. *par.* 2. *recen.*

Nec ex credito dotali Portię Archicon-
fraternitas euadere poteſt anterior, tum
quia priuilegiū *Auth. res quæ* non tranſit in

Digitized by Google

25 ſingularem ſucceſſorem *Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ.* 189. *num.* 39. *&* 40. Tum quia dictum creditum fuit conſumptum per plures alienationis a Franciſco factas *præſenti Summario num.* 1.
Et ita vtraque &c.

ROMANA HAEREDITATIS

DE LANVVIIS.

Veneris 15. Ianuarij 1677.

ARGVMENTVM.

Commiſſio admiſſionis ad eauſam licet poſt aliquod tempus verificata quoad intereſſe num tribuat Iudici Iuriſdictionem aliquam , ità vt dicarur vſque à principio lis introducta cum alijs ſimilibus &c.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam , & citatio reproducta cum decreto cauſant litem .*
2 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam cum clauſula* conſtito de intereſſe *non tribuit iuriſdictionem vſque quo probatio facta non fuerit .*
3 *Declara dummodo intereſſe à principio non adeſſet , ſed ſi aderat , & ſolum erat probandum ſuſpendit Iuriſdictionem quoad executionem non quoad ſubſtantiam .*
4 *Mandatum confirmandi alienationem rei Eccleſiæ cum clauſula* ſi in euidentem *ſuſpendit executionem donec vtilitas probetur .*
5 *Probatio intereſſe in admiſſione ad cauſam eſt facienda cum citatione .*
6 *Clauſula* conſtito *in ſui verificatione requirit partis citationem .*
7 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam tribuit aliquam Iuriſdictionem Iudici , dum tenetur partem citare pro intereſſe cognoſcendo .*
8 *Decretum admiſſionis ad cauſam retrotrahitur ad principium commiſſionis .*
9 *Sententiæ regulariter retrotrahuntur ad diem petitionis .*
10 *Probatio intereſſe non debet fieri tempore limitato .*
11 *Et ſufficit quod non interceſſerit præſcriptio .*
12 *Tranſactio non præiudicat non vocatis .*
13 *Poſſeſſor non poteſt condemnari ad reſtitutionem fructuum antè condemnationem in negocio principali .*
14 *Cognitio præuentiua , quæ poteſt eſſe inanis non eſt aſſumenda .*

DECISIO XLV.

PRopoſito per me dubio , an & quomodo Moniales S. Scholaſticæ eſſent ad cauſam admittendæ ſub *die* 2. *Decembris* 1675. fuit reſolutum eas eſſe admittendas in ſtatu , & terminis in quibus cauſa reperiebatur *de anno* 1675. quando ipſæ impetrarunt eommiſſionem , & obtinuerunt decretum procedi iuxta illius formam . Deinde cum dubitarem an eſſet ſtandum , vel recedendum à deciſis , ſub *die* 18. *Maij anni præteriti* fuit couſideratum talem admiſſionem ad cauſam, poſſe parere duos effectus vnum quod admiſſæ facerenr acta cauſæ ſua, alium quod cauſaret malam fidem in alijs eollitigantibus , & quo ad primum fuit dictum ſtandum eſſe in deciſis admiſſionem faciendam in ſtatu, & in terminis prædictis, ſecus vero quo ad ſecundum . Hodie vero reducta ad trutinam hac vltima deciſione DD. ea bene perpenſa , quo ad primam partem cenſuerunt non eſſe ab ea reecdendum,quia de anno præfato 1665. non ſolum fuit præſentata commiſſio admiſſionis ad cauſam , ſed etiam facta citatio , eaque reproducta , & obrentum
1 decretum , procedi iuxta formam commiſſionis , vnde ex tune fuit lis introducta *deciſ.* 110. *num.* 2. *par.* 3. *lib.* 2. *diu. Gregor. deciſ.* 94. *num.* 2. *Duran. deciſ.* 38. *num.* 7.

Nec obſtat quod commiſſio contineret ſolitam clauſulam , conſtito de intereſſe , & ideò fuerit conditionalis , & iuriſdictionem non tribuerit vſque quo fa-
2 cta fuerit probario intereſſe, vt in puncto tradit *Gratian. diſcept.* 869. *num.* 25. *&* 26. *& Rota deciſ.* 48. *num.* 6. *part.* 7. *rec.* Quia obiectum releuaret ſi de illo tempore intereſſe non adfuiſſet , ſed dum de illo tempore aderat , & ſolum erat probandum Iudici , conditio probationem
3 faciendi ſuſpendit tantùm iuriſdictionem quo ad executionem commiſſionis , non

autem

autem quo ad ſui ſubſtantiam, vt in ſimili de commiſſione, ſeu mandato de confirmando alienationem rei Eccleſiæ, cum
4 conditione illa ſolita. *Si in euidentem*, dixit *Rot. in Nullius Emphiteuſis de Guaſtalla cor. Lancellotto impreſſa per Marcheſ. de commiſſ. par. 1. ſol. 100. num. 2. & cor. Duran. deciſ. 365. num. 9.*

Et comprobatur, quia non eſt dubium
5 probationem intereſſe faciendam eſſe cum partis citatione ſtante dicta clauſula
6 *conſtito, Paris conſ. 45. nu. 9. lib. 4. Mart. qui plene alios congerit de clauſ. part. 1. clauſ. 19. num. 1. Duran. deciſ. 78. nu. 6.* Vnde non eſt abſolutè verum, quod commiſſio iuriſdictionem Iudici non tribuat niſi poſtquam ſibi de intereſſe conſtite-
7 rit, dum debet ante partem citare, & ſic partes Iudicis aſſumere *Rot. in Vrgellen. Canonicatus cor. Blanchetto penes Marcheſ. de commiſſ. part. 1. ſol. 277. num. 4.* Vnde, & firmo remanente iudicium ſuper admiſſione ad cauſam fuiſſe cæptum de dicto anno 1665. ſequitur vt decretum, *admitti*, debeat ad illud tempus retro-
8 trahi, & ſic admiſſio fieri in ſtatu, & terminis in quibus cauſa tunc reperiebatur, prout eſt regulare in ſententijs, vt retro-
9 trahantur ad diem petitionis *Bald. conſ. 374. num. 2. lib. 3. Coſt. de retrotract. cap. 8. caſ. 7. num. 4. & per tot. Rot. in Romana Domus ad Turrimſanguineam 23. Aprilis 1617. §. ſecundo principaliter coram Sacrato.*

Neque obſtat quod Moniales dictam probationem facere diſtulerint, quia
10 non reperitur eis præfixus terminus intra quem, illam facere tenerantur, & ideò ſemper facere poſſunt ex auctoritatibus in deciſione, quæ reuidetur adductis, &
11 ſatis eſt, quod non fuerit inducta præſcriptio, vt habetur *in d. Nullius Emphiteuſis de Guaſtalla coram Lancellotto penes Marcheſ. par. 1. fol. 100. num. 2. verſ. nec releuat lapſus tanti temporis.*

Et licet hoc interim, quo Moniales diſtulerint probationem facere, colliti-
12 gantes tranſegerint, & ſic litem quoad ipſos terminauerint, tamen adhuc placuit reſponſio, quod hæc tranſactio, vti eis non vocatis facta, illis præiudicium inferre non valuit, *vt firmatur in deciſione, quæ reuidetur §. Nec obſtare.*

Quo autem ad ſecundam partem d. deciſionis circa cauſandam malam fidem in collitigantibus, fuit conſideratum, quod hæc inſpectio tendit ad dignoſcendum à quo tempore condemnari debeant poſſeſſores reſtituere fructus, quæ quidem
13 cognitio eſt intempeſtiua, & cum euenire poſſit, quod Moniales non obtineant, & ſic nullo modo condemnari debeant poſſeſſores ad fructus reſtituendos,
14 non eſt aſſumenda *ad text. cum ibi notat. in l. non quemadmodum 35. ff. de Iudic.* Vnde voluerunt DD. eam ſuo congruo tempore, videlicet poſt quam pronunciatum fuerit in meritis reſeruare.

Et ita vtraque &c.

SPOLETANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 29. Ianuarij 1677.

ARGVMENTVM.

Non eſt neceſſarium.

SVMMARIVM.

1 *Hæres fiduciarius eſt ſolum Adminiſtrator & Cuſtos.*
2 *Sententia a qua non eſt appellatum nec appellatio proſecuta tranſit in iudicatum.*
3 *Sententia in iudicatum tranſacta pro veritate habetur.*
4 *Et probat bonum Ius illius ad cuius fauorem fuit lata.*
5 *In dubio præſumitur valida, & iuſta.*
6 *Maximè ſtante lapſu 30. vel 40. annorum.*
7 *Sententia ſine actis non poteſt dici iuſta vel iniuſta.*
8 *Acta ſunt tranſportanda ab eo qui dicit ſententiam eſſe nullam, & iniuſtam.*

DECISIO XLVI.

Conceſſa per A. C. immiſſione Portiæ, & Magdalenæ Cæciliæ de Delphinis ſuper Tenimentum poſitum in Territorio Spoletano in vocabulo *Il Colle* vti ſubiectum fideicommiſſo Ioannis Aui Paterni ad earum fauorem purificati Appellauit Polus modernus controuerſi prædij Poſſeſſor contendens conceſſam immiſſionem ex eo quod Benedictus Pater dictarum ſororum agentium prædium alienauerat de anno 1638. vti ſibi obue-
niens

20 *Refectio damnorum, & expenſarum ex commiſſione Papæ ſolent reſeruari in fine litis.*

21 *Attentata ſunt geſta tempore intermedio commiſſionis ſimpliciter ſignatæ.*

22 *Declara dummodo ſit appellatum infrà decem dies, ſecus ſi commiſſio venerit abſque appellatione, & executio fuerit facta poſt decem dies abſque vlla inhibitione.*

DECISIO XL.

CONSTARE de attentatis commiſſis ab Antonio hodie per DD. reſponſum
1 fuit, quia † Sententia ſuper inſtitutione ad Canonicatum lata fuit iudicialiter cõparente Stephano ad eundem Canonicatum compreſentato, & proindè legitimo Contradictore, nec non iudiciali formato proceſſu, & cum cauſæ cognitione, & ſic tamquam definitiua, & grauans competitorem reddebatur ipſo Iure appellabilis *Cuall. quæſt.693.num.31.Lotter.de re beuef. quæſt.13.nu.80.& quæſt. 42.nu.14. Rot. dec.6. n.2.part.2.dec.227.ex n.4.lib.2. part.3.diuerſ.& dec.197.nu.1.& 2.part.5. rec.* ſicut etiam, quia fuit ab ea appellatum infra decendium,*Summ.Stephani n.2.*
2 poſteaq. cauſa appellationis commiſſa. † Et cum his nõ obſtantibus Antonius deuenerit ad executionem mandati de immittendo, poſſeſſionemque Canonicatus cœperit, & ſic appellatione pendente innouauerit de attentatis, quæ veniant reuocanda, DD. non dubitarunt ex textu expreſſo *in cap.non ſolum de appell.in 6. & gloſſ.in cap.de dilect. 55.verb.exequetur de appell.cum alijs allegat.in Cracouien. Commendæ 30.Ianuarij 1645.coram Veroſpio*
3 † Imò quod exequutio facta poſt interpoſitam appellationem, & commiſſam cauſam appellationis à vitio attentatorum excuſari non poſſit, licèt inſtitutio conceſſa fuerit per decretum interlocutoriũ, *Roman. conſ. 501. num.2. Rota deciſ. 197. num.5.par.5.rec.*

4 Et eo magis † ad ipſam purgationem attentatorum per reuocationem executionis, ac poſſeſſionis captę deueniendum eſſe viſum fuit,quia ſententia, ſeu decretum diffinitiuum ſuper Inſtitutione Antonij ad Canonicatum ſunt euidẽter nulla ex defectu inſanabili Iuriſdictionis, dũ pronunciauit Iudex vxoratus, vt de eiuſdem Iudicis matrimonio, & ſuperuiuentia vxoris tempore decreti patet ex datis
5 *in Summ.num.5. & 6.* † Iudex enim vxoratus eſt incapax exercendi munus, & actus Eccleſiaſticos, & inſtituendi eumdem Clericum ad beneficia, eaque conferendi reſiſtente iure *in cap.ſi quis deinceps, & cap.per laicos, & cap.laicis 16.q.7. Garz.de beneſic.part 1.cap.2.nu.35. & ſeq. Seraphin.dec.1382.n.1.*

Non obſtat,quod poſſeſſio capta ſit poſt decem dies ad appellandum,& poſtquam cauſa remanſerit deſerta ob lapſum fatalium ad committendum cauſam appella-
6 tionis † quia cùm verſemur in ſententia Iudicis de partibus, & in appellatione directa ad Curiam fatalia non incipiunt currere à die appellationis interpoſitæ, ſed à die qua veriſimiliter potuit cauſa appellationis committi, *Lancell.de attent. appell.pend.c.12.in præf.n.48.& 49. Marcheſ. de commiſſ.prorog.fatal.par.3.§.1.nu. 70. & ſeq.fol.403.Scacc.de appell.quæſt.15. num.75. Put.dec.11. de appell. & dec.147. & dec.150. lib.2.* Et quod in cauſa extra
7 Curiam permittantur † etiam ſex menſes ad committendum,*Ridolphin.in prax. par. 1.cap.13. num,687. & ſeq.*

Neque obſtat,quod per Iudicem à quo fuerit Stephano pręfixus terminus ad docendum de commiſſione cauſæ, eoq. elapſo, & non docto de ipſa commiſſione cauſa fuerit declarata deſerta, & proinde legitimè exequi potuerit mandatum de immittendo, quoniam ex triplici reſponſione obiectum ſublatum fuit.

Primò,quòd ſententia tamquam notoriè nulla nunquam potuit tranſire in iudicatum, & effici deſerta ex tritis regulis illud, quod nullum eſt, nullum producit effectum, & quod condemnatum illum
8 dicere debemus, qui iuſtè † condemnatus eſt,& ſi ſententia valeat ad formam, *Text. expreſſ.in l.4. §. Condemnatum, & l. nulla, ff.de re iudic.Roſa dec.382.numer.5. verſ. & vtique part.4.tom.1.rec.* Imò cum Iudex à quo careret Iuriſdictione Ste-
9 phanus non tenebatur coram illo † comparere,nec proſecutionem appellationis, & cauſę commiſſionem docere, *Capit. ſi à Iudice de appell.in 6. Abb.in cap.perſonas n. 11. verſ.dubitari tamen videtur de appell. Rota coram Buratto dec.170.num.20.*

10 Secunda reſponſio eſt, quod quando per Iudicem à quo præfigitur appellanti ad Curiam terminus ad proſequendum, ſuffi-

ſufficit in ipſo termino arreptio itineris, vt euitetur cauſæ diſertio, *Scacc.de appellat. quæſt.*14. *num.*48. & 49.*Rodolphin. in prax.d.par.*1.*cap.*13. *num.*555. In præſenti autem non ſolum fuit arreptum iter ad
10 Curiam, ſed factæ fuerunt † diligentiæ, & commiſſa cauſa appellationis intra menſem R.p.d. Muto.

Tertia reſponſio eſt, quod ante captam poſſeſſionem Canonicatus ab Antonio cauſa reperiebatur commiſſa cum clauſula de appellatione ſimpliciter, per quā redduntur attentata omnia, & ſingula
12 poſt interpoſitam † appellationem geſta, cum commiſſio retrotrahatur ad ipſum diem appellationis, *l.vnica, ff.nihil.nouar. appell.interpoſ.Duran dec.*96.*nu.*4.*Puting. deciſ.*48.*num.*15. *ac deciſ.*223.*num.*6.*ac deciſ.*342.*num.*1. & 2. *Eminentiſſimus Ottbobon. dec.*266. *num.*2. Nil releuante, quod commiſſio expedita ſit, vt dicitur *ſotto la*
13 *banca*, quia eaſdem vires retinet † prout ſi eſſet ſignata per plenam Signaturam, ſi ab ipſa non reformetur, & interim omnia innouata vel poſt, vel ante ſignatam cō-
14 miſſionem ſunt in priſtinum reducenda, † & tanquam attenta purganda, *Zarate deciſ.* 44. *num.* 14. *cum duobus ſeqq. Eminentiſſimus Ottbob. decis.* 189. *num.* 16. & *ſeq.*

Minùt releuat, quod exequutio ſententiæ non fuerit demandata per Iudicē, qui ſentētiam protulit, ſed à Vicario Generali Suanen. quia cum hic proceſſerit per viam executionis iudicati mandans exequi mandatum relaxatum ab altero Iudice propter iniuſtitiam, & nullitatem, dum mandat exequi mandatum nullum,
15 & deuenit ad decretum † de exequendo parte non citata, vt fuit reſolutum coram me in vna *Ortonen. Canonic.*4.*Maij* 1675. §. *Ad qua*, incidit pariter idem Vicarius in attentata, quia pendente appellatione, & recurſu ad Iudices Superiores non po-
16 terat per Iudicem inferiorem † demandari executio ex deductis per *Rotam in Bononien. Bonorum* 21.*Iunij* 1675. §. *Conſtito itaque pariter coram me*.

Fuit ſimiliter tamquam inſubſiſtens relectum alterum obiectum, quod poſſeſſio Antonij fuerit deinde per Iudicem ad quem confirmata mediante mandato de manutenendo aliàs ad eiuſdem Antonij fauorem relaxato, & per Signaturam Iuſtitiæ approbato cum reſcripto *ſine præiudicio*, quia mandatum de manutenendo non fuit per Iudicem appellationis relaxatum in confirmationem mandati de immittendo relaxati in ſententia ſuper Inſtitutione, nec poſſeſſionis in vim illius captæ, ſed in cauſam alterius Iudicij ſuper attentatis commiſsis à Stephano, qui ex nouo titulo prouiſionis Apoſtolicæ in ſpretum litis pendentiæ Antonio non citato ad poſſeſſionem Canonicatus ſe intruſit, cum itaque hæc intruſio eſſet attentata, mandatum de manutenendo cecidit in cauſam purgationis iſtorum attē-
17 tatorum, † cùm etiam latro ſit manutenēdus, donec pendet lis ſuper illius vſurpatione, *Poſth. de manut.obſeru.*42.*n.*113. *Rota deciſ.*64. *num.*2.*par.*2.*diuerſ.*& *deciſ.* 115.*num.*4.*par.*1. *rec.*

E contra verò reſolutum fuit non conſtare de attentatis, quæ nunc veniant purganda per Stephanum, nam ſi iſta deducantur ex prædicta poſſeſſione capta in ſpretum dictæ litis pendentiæ ſub colore
18 prouiſionis Apoſtolicæ, † hoc attentatum iam fuit purgatum per executionem ipſius mandati de manutenendo, & licèt non ſit deuentum ad refectionem expenſarum, ac damnorum, & intereſſe quæ ſe-
19 cum fert attentatorum purgatio † hoc euenit ex gratia Sūmi Pontificis, qui per
20 comm iſſionem ſpecialem † illorum refectionem reſeruauit in fine litis.

Neq. deduci poſſunt attentata ab executione ſequeſtri relaxati per R.p.d.Bentiuolum ſubrogatum in locum R.p.d.Muti, à quo pendet in Rota cauſa appellationis coram me cum prætextu, quod commiſſio ſit ſignata cum clauſula *de appellatione* ſimpliciter, quæ ex ſupra deductis retrotrahitur, & cauſat attentata omnia
21 interim geſta † quoniam concluſio applicaretur, ſi Antonius infra decem dies à grauamine, nempè à relaxatione ſequeſtri appellauiſſet, quia tunc ad ipſam diem appellationis retrotraheretur commiſsio, ſed cùm non fuerit appellatum, ſed ſolum
22 adita Signatura poſt † multum tempus, & interim fuerit ſequeſtrum exequutum nulla pendente Inhibitione attentaſſe non poteſt dici Stephanum, dum commiſsio deficiente appellatione ſolùm afficit, à die quo fuit ſignata, & præſentata, vt inter vnum, & alterum caſum diſtinguendo firmat *Rota in prædictis deciſ. coram Eminentiſſ. Ottbob. deciſ.* 189. *num.* 16. & *ſeq.* & *co-*

Digitized by Google

& coram Zarate dec.44. numer.15. & 16. & in Maceraten. hæreditatis 24. Ianuarij 1674. §. Nec ſubſiſtit coram R. p. d. meo Calataiù.

Et ita vtraque &c.

FIRMANA FIDEICOMMISSI.

Mercurij 1. Iulij 1676.

ARGVMENTVM.

Ad alimenta præſtanda bonum Ius, & Paupertas requiritur. Paupertas quomodo probanda, & qualis requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta debentur conſtito de bono Iure, & Paupertate, & vna ex his qualitatibus deficiente non debentur.*

2 *Bonum Ius videtur excludi ex deciſione contraria.*

3 *Paupertas ad effectum alimentorum eſt probanda plenè, quod ſit adeò Pauper, vt non poſſit nec ſe, nec litem ſubſtentare.*

4 *Et eſt probanda per teſtes formiter examinatos, & per publica documenta.*

5 *Alimenta non debentur aliunde habenti.*

6 *Non debentur habenti filios maſculos habiles ad Matrem ſubſtentandam.*

7 *Requiritur, quod alimenta aliunde haberi non poſſint.*

8 *Alimenta non debentur habili ad laborandum proprijs manibus.*

9 *Etiam ſi ſint Fœminæ.*

Et de ratione num. 10.

DECISIO XLI.

ALIMENTA, & ſumptus litis per Raffaellam petita, Domini deneganda eſſe reſponderunt. Non conſtat ſiquidem de vtroq. requiſito ad id neceſſario, pau-
1 pertate nempè, ac bono Iure, † quorum altero deficiente, deficit pariter actio ad alimenta petenda, *Ad text. in l. ſi Inſtituta, §. de inofficioſ., ff. de inoffic. teſtam. Rota coram Cavaler. deciſ. 467. num. 1. & 554. num. 11. & coram Eminentiſſ. Otthobon. deciſ. 152. num. 1. & ſeqq. cum alijs in Romana Saluiani 2. Martij proximi præteriti, §. his accedit coram me.*

Quoad bonum Ius quidquid ſit an Raffaellæ aſſiſtat, cùm potiùs videatur eſſe in
2 contrarium † *ex deciſ. edita in hac cauſa coram me ſub die 15. Ianuary proximi præteriti ad tradita per Rotam coram ſan. me. Gregorio dec. 524. num. 4.* certum eſt, quod Paupertas, quæ eſt alterum requiſitum pro obtinendis alimentis non probatur in ſpecie, vt ad hûc effectum eſt neceſſe pro-
3 bando, quod ſit adeò Pauper, † vt non poſſit nec ſe, nec litem ſubſtentare, *iuxta textum in l. Paupertas, §. ſed & propter paupertatem*, & ibi *Gloſſ. in verbo Imparem, ff. de Excuſat. Tutor. Add. ad Gregor. deciſ. 189. ſub num. 7. verſ. Paupertas, Rota coram Carillo deciſ. 295. num. 5.*

Nec ſunt ſufficientes probationes pro parte Raffaellæ exhibitæ, quia ſunt fides ſimplices, & extraiudiciales, quæ iſto caſu non ſufficiunt, ſed Paupertas eſt pro-
4 banda per teſtes † conteſtes formiter examinatos, parte citata, aut per alia publica documenta, *Rota coram Carillo deciſ. 295. num. 3. & coram Buratt. dec. 208. num. 8. & in Auenionen. Alimentorum 8. Iunij 1674. §. 1. verſ. & eſt certum, coram Reuerendiſſ. D. meo Mattheio, & in d. Romana Saluian. 2. Martij proximi præteriti coram me, §. In præſenti autem.*

Imò potiùs pro parte Ioannæ Baptiſtæ fuit probatum contrarium nempè, quòd Raffaella poſſideat Prædia, cenſus, & ſimilia, *vt in Summ. num. 2. & 3.* vnde non
5 debet decerni iſta præſtatio † alimentorũ aliunde habenti, *Rota coram Eminentiſſ. Otthob. deciſ. 152. num. 2. & in rec. deciſ. 54. num. 3. & 4. par. 15.* Et vlteriùs apparet Raffaellam habere plures filios maſculos,
6 *Summ. nu. 1.* habiles ad matrem † ſubſtentandam iuxta naturale eorum debitum, ex quo ceſſat negatiua, quòd alimẽta aliũ-
7 de habere non poſſit, † vt requiritur *Roman. conſ. 245. num. 9. Couarr. var. reſolut. lib. 2. cap. 6. num. 8. verſ. cæterum, & in d. Romana Saluiani coram me. in loco mox citato.*

Sufficit inſuper, quod Raffaella eſſet habilis ad quærenda ſibi alimenta, mediãte propria induſtria, cum ad excludẽdum onus alendi ſufficiat in petente poſſibilitas, & aptitudo in propriis laboribus ma-
8 ximè in perſonis † quibus hoc non eſt indecorum, vt generaliter conſiderat *Add. ad Gregor. d. deciſ. 189. num. 7. verſ. Paupertas ad finem, Rot. in recen. dec. 470. num. 5. par. 2.*

par. 2. cum alijs apud Scannarol. de viſit.
carcer. lib. 2. cap. 7. num. 7. & in termi-
9 nis † fœminarum *deciſum fuit in citata*
Auenionen. Alimentorum 8. *Iunij* 1674. §.
Præterquam quod verſ. verum etiam co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Matthæio, & in
d. Romana Saluiani 2. Martij proximipre-
teriti ad finem coram me; ea addita ratio-
10 ne, quia prius oportet, vt quilibet † in
ſudore vultus ſui veſcatur pane.

Et ita vtraque parte Informante reſo-
lutum fuit &c.

ANCONITANA FIDEICOMMISSI.

DE FATIOLIS.

Veneris 27. Nouembris 1676.

ARGVMENTVM.

Demonſtrat Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio fideicommittentis, & grauato-*
rum ex quibus probetur.
2 *Bona poſſeſſa per grauatos in loco vbi*
poſſidebat fideicommittens præſumun-
tur illius eſſe dum non docetur de in-
termedijs acquiſitionibus.
3 *Inueſtimentum ſibi iniunctum negligens*
tenetur ad illius fructus.
4 *Trebellianica cenſetur conſumpta ex fru-*
ctibus perceptis.
5 *Aſſignatio ſeù donatio oneroſa effectuata*
non indiget inſinuatione à Conſtitutio-
ne Marchiæ requiſita.
6 *Donatio inter Patrem, & filium morte*
confirmatur.

DECISIO XXXXII.

QVamuis fideicommiſſum à Peregrino
Seniore ordinatum per obitum An-
tonij abſque filijs pro tertia parte purifi-
catum fuerit ad fauorem Peregrini iu-
nioris, noluit tamen Rota ſub die 13. *Iu-*
nij 1672. coram bo. me. Priolo immiſſio-
nem eidem vocato concedere, quia tunc
ſufficienter non conſtabat de identitate
bonorum, ac variæ per hæredes grauati
opponebantur detractiones. Hodiè verò,
recedendo ex noniter deductis a dicta
deciſione dictum fuit quoad prædia *la*
Coſtarella, ſeu Pietra della Croce, ſappa-
nici, & Galignani, nec non ſtabilia *Pul-*
uerigij dandam eſſe immiſſionem, quia
teſtes vltimo loco examinati generaliter,
ac reſpectu omnium identitatem pro-
bant, quod ſcilicet poſſeſſa fuerint de
tempore obitus per fideicommittentem,
& modò retineantur per hæredem graua-
ti *Sum. Nappiorum num. 2. 3. 6. & 9.* Ac
vlterius quoad prædium *la Coſtarella*,
ſeu Pietra della Croce, ac ſtabilia *Pulueri-*
gij, identitas comprobatur ex aſſignatio-
ne per fideicommittentem eidem graua-
to in vita facta *Summ. num. 7.* ac confir-
mata in teſtamento *Sum. num.* 1. nec non
ex Cataſtro Communitatis *Sum. num.* 5.
ac confeſſione per hæredem grauatum
emiſſa in inhibitione A. C. *Sum. num.* 4.
ex quibus vtraque poſſeſſio, hoc eſt olim
fideicommittentis, & modo grauatorum
1 remanent iuſtificatę, & quoad bona Sap-
panici, & Galignani pariter concurrit
alia ſpecialis probatio, dum illa tradita
apparent pro reintegratione fideicom-
miſſi *Sum. num.* 8. Quibus accedit, quod
dum non docetur Antonium grauatum
in dictis locis alia bona acquiſiuiſſe in-
2 trat præſumptio omnia eſſe fideicommiſ-
ſaria *iuxta conſ. fulgoſ.* 145. *num.* 2. *de*
quo Mareſcott. var. lib. 1. cap. 12. num.
49. *Celſ. dec.* 173. *num.* 7.

Nec detractiones legitimæ Trebellia-
nicæ, ac dotis Diamantis vxoris fidei-
committentis viſæ ſunt tales, vt potue-
rint immiſſionem impedire, nam reſpectu
legitimæ detractio redditur turbida ob
debitum ſcutorum 180. quæ grauatus de
mandato fideicommittentis recepit ſub
onere inueſtiendi in cenſibus, vel ſtabi-
libus, & ob intereſſe ad quod ab anno
1629. ob neglectum inueſtimentum te-
3 netur. *l. ſi mandauero 22. §. Iulianus ff.*
mandat. Honded. conſ. 39. num. 3. & ſeq.
lib. 2. Gratian. diſcept. 240. num. 34. Rot.
coram Dunoz. Iun. deciſ. 628. num. 3. &
coram Bich. deciſ. 303. numer. 2. & deciſ.
618. num. 9. & 10. & in rec. deciſ. 167.
num. 2. par. 12.

4 Trebellianica cenſetur conſumpta ex
fructibus perceptis *iuxta text. in l. iube-*
mus C. ad Trebell.

Dos verò Diamantis fuit per fidei-
committentem in vita filijs reſtituta me-
dian-

diante quadam bonorum aſſignatione,
de qua *d. Sum. num.* 7. quæ tamquam
non gratuita, ſed oneroſa non indige-
5 bat inſinuatione requiſita per Conſtitu-
tionem Marchiæ *lib.5. cap.25. vt firmant
Coccin. deciſ.* 240. *num.* 2. *& per tot*. Et
quæ eò magis modò eſt ſubſtinenda, quia
vſque ab initio habuit ſuum effectum *d.
Sum. num.* 7. *&* 10. & fuit in morte ab
eodem fideicommittente confirmata *dicto
6 Sum. num.* 1. quo caſu etiam donationes
inter Patrem, & filium reualidantur *l.* 2.
*C. ſi quis alteri vel ſibi. Roman. conſ.*277.
num. 1. *Clar. in §. donatio quæſt.* 8. *nu.* 8.

Et ita vnica tantum &c. altera pluries
intimata, & expectata.

SVANEN. CANONICATVS.

Lunæ 14. Decembris 1676.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia probatur ex fidibus matri-
moniorum, Baptiſmatum, & teſtibus.*
2 *Iuſpatronatus reſeruatum pro poſteris,
& deſcendentibus maſculos, & fœmi-
nas comprahendit.*
3 *Præſentatio fœminarum, admiſſa firmat
ſtatum, & quaſi poſſeſſionem earum
fauore.*
4 *Inſtitutio facta à Laico vxorato non
ſubſtinetur.*
5 *Idoneitas præſentati probatur ex litteris
presbyteratus.*

DECISIO XXXXIII.

AD controuerſum Canonicatum nuper vacantem, cuius præſentatio ab Alco Gulielmino fundatore reſeruata fuit pro Poſteris, & deſcendentibus. Sex Patroni deſcendentes partim per fœminas, & partim per maſculos à Ioannetto vno fundatoris filio præſentarunt Muram, e conuerſo, ſex alij Patroni omnes deſcendentes per fæminas à Teramo altero fundatoris filio præſentarunt Sierram, ac proinde orta inter eos lite, illaque demandato Vicarij Capitularis nulliter, & illegitimè commiſſa Layco vxorato, prodijt ſententia fauore Muræ: Verum cum interim poſt interpoſitam appellationem Sierra obtinuiſſet à Santiſſimo gratificationem cum derogatione alterius medietatis vocum, dubitaui, *an litteræ Apoſtolicæ eſſent exequendæ*, & affirmatiuè concluſum.

Quod enim controuerſus Canonica-
tus ſit de Iurepatronatus, vt ſupra quod-
que illi, qui præſentarunt Muram de-
ſcendant à Ioannetto, & illi, qui præſen-
tarunt Sierram deſcendant à Teramo, &
ſic vterque præſentatus ſit in paritate
vocum, non reuocatur in dubium, &
conſtat ex Arbore, ab eodem Muræ in
actis exhibita, & data *in Summ. Sierræ
num.* 4. necnon ex fidibus matrimonio-
rum, & Baptiſmatum, Teſtibus, aliiſq;
Iuribus de quibus in *d. Summ. num.* 6. 7.
8. *&* 9. quæ optimè deſcendentiam pro-
1 bant *cap. licet ex quadam de Teſtamentis
Rot. deciſ.* 84. *num.* 2. *par.* 5. *ac deciſ.* 10.
num. 1. *par.* 7. *& coram Caual. deciſ.* 46.
num. 4.

Opponebat ſolum Mura, quod cum
aliqui ex ijs à quibus ipſe præſentatio-
nem habet deſcendant per maſculos, illi
verò, qui præſentarunt Sierram deſcen-
dant omnes per fœminas ſola maſculo-
rum vox, non autem fœminarum ſit com-
putanda. Sed nullius ponderis viſa fuit
exceptio, nam cum fundator ad hoc Iuſ-
2 patronatus Poſteros, & deſcendentes
vocauerit *d. Sum. num.* 3. æqueueniunt
maſculi, & fœminæ. *Pariſ. conſ.* 88. *nu.*
13. *&* 14. *tom.* 2. *ac conſ.* 26. *num.* 34.
tom. 3. *Rot. deciſ.* 217. *num.* 3. *par.* 6. *ac
deciſ.* 370. *num.* 7. *part.* 13. *& coram Pe-
nia deciſ.* 329. *num.* 9.

Accedit huic titulo etiam quaſi poſ-
ſeſſio, nam de anno 1648. Magdalena
Terami filia (præſente Franciſco Anto-
nio, vnico tunc alterius lineæ maſculo)
præſentauit, eiuſque præſentatio admiſ-
ſa fuit *d. Summ. num.* 10. *ad* 12. ex qua
præſentatione fauore fœminarum acqui-
3 ſita fuit quaſi poſſeſſio, ac firmatus ſtatus
*iuxta vulg. cap. Conſultationibus de Iure-
patronatus Merlin. deciſ.* 798. *num.* 1. *&
in Piſcien. Beneficij* 20. *Febr.* 1667. *§. rur-
ſus coram R. p. d. bo. me. Priolo*.

Non obſtat, quod ante obtentas lit-
teras Apoſtolicas, Mura fuerat in parti-
bus

bus inſtitutus, nam quidquid ſit, an talis inſtitutio potuerit habere vim gratificationis, ceſſat in caſu noſtro difficultas
4 ex quo illa proceſſit à Layco vxorato, qui poteſtatem non habet inſtituendi, ſeu conferendi *Garz. de Benef. part. 1. cap. 2. num. 35. cum duobb. ſeqq.*

Idoneitas verò Sierræ ſatis reſultat ex litteris Præsbyteratus. *Rot. deciſ.* 152.
5 *num.* 24. *part.* 5. *& coram Bichio dec.* 106. *num.* 16. *& ſeqq.* Et valor narratus per non exceſſum in 24. ducatis de Camera, iuſtificatur ex traditis *d. Summ. num.* 15.

Et ita vnica tantum &c.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 11. *Ianuarij* 1667.

ARGVMENTVM.

Datio in ſolutum an, & quomodo fieri poſſit, & quandò cenſeatur interueniſſe, vel potius datio in pignus. Facultas appropriandi pignus ſi tempore determinato non fiat ſolutio an, & quando valeat iuxtà terminos legis commiſſoriæ, & quid importet latè tractatur cum ſuis diſtinctionibus. Mulier vigore *Auth. res quæ C. comun. de legat.* eſt potior cuicumque Creditori hæredis grauati a die conditi fideicommiſſi, & hoc priuilegium non tranſit in ſingulares ſucceſſores.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum non poteſt per ipſam partem fieri.*
2 *Etiam ſi conſtet de eius voluntate.*
3 *Creditor pignori incumbens poteſt vendedere res inutiles, & perituras ſui debitoris.*
4 *Cauthela Angeli allegata ad defendendum Ius proprium verificatur in ſimplici hypotheca.*
5 *Mulieres ea paſſim ad hunc effectum vtuntur.*
6 *Facultas capiendi propria authoritate cenſetur renunciata per aditionem Iudicis.*
7 *Datio in ſolutum cenſetur facta ſi per verba translationem dominij importantia fuerit conuentum, vt non facta certo tempore ſolutione pignus cedat in illius cauſa.*
Declara, & diſtingue vt num. ſeqq.
8 *Declara non procedere ſi datio in ſolutum ſit facta pro quantitate crediti.*
Secus ſi pro iuſto valore pignorum vt numer. 12.
9 *Pactum legis commiſſoriæ eſt reprobatum in pignore.*
10 *Siuè ſit conceptum iuxta illius formam, vel aliam illi ſimilem.*
11 *Etiam ſi ſit in dote.*
12 *Pactum legis commiſſoriæ non transfert dominium pignoris in creditorem.*
13 *Datio in ſolutum pignoris pro iuſto pretio in caſum non ſolutionis certo tempore valet.*
14 *Declara quod determinatio pretij non poteſt pendere ab arbitrio creditoris.*
15 *Et donec determinatio pretij non ſequatur contractus non eſt perfectus, & dominium non cenſetur translatum.*
16 *Pactum legis commiſſoriæ non transfert dominium quando eſt data facultas vendendi pignus quia eſt facultatiuum.*
17 *Et donec perfectè deueniatur ad alienationem remanet hypotheca.*
18 *Dationem in ſolutum non interceſſiſſe probatur ex ſubſequenti effectiua datione.*
19 *Actum quid fuerit ab initio ex ſubſequentibus declaratur.*
20 *Solutio prius cadit in extinctionem fructuum de in ſortis.*
21 *Fides plurium adminiculatæ probant.*
22 *Mater habet releuationem in bonis viri pro dote ab ea ſoluta pro comuni ſi ia.*
23 *Mulier pro dote vigore* Auth. res quæ *eſt anterior à die conditi fideicommiſſi & præfertur intermedijs creditoribus.*
24 *Tam in conſtitutione, quàm in reſtitutione dotis.*
25 *Priuilegium* Auth. res quæ *non tranſit in ſingularem ſucceſſorem.*

DECISIO XXXXIV.

Contra creditum Hortentię quod conſiſtit in ſcutis 5000. reſidui dotis ſcutis 2250. lucri dotalis, ac interuſurijs vtriuſque ſummæ decurſis a die interpellationis, duo per Ven. Archiconfraternitatem Confalonis iterum opponebantur. Primo, quod ipſa erat de dicto ſuo cre-

dito pro maiori ſui parte ſatisfacta, nam ſtatim poſt obitum Franciſci viri receperat mobilia valoris ſcutorum 5035. quæ illico pro intranti quantitate aſſeruntur ceſſiſſe in eſtinctione ſortis principalis, ac reſpectiue extenuaſſe debitum vſurarum, & quo ad reliquam ſummam prætenditur prius faciendam eſſe excomputationem ſcut. 350. quæ eadem mulier retraxerat ex duobus Cambijs hæreditarijs eſtinctis, nec non ſcutorum 716. quæ receperat à Bonadies in cauſam reſtitutionis dotis filiæ, Secundo quod in omnem caſum creditum Hortentiæ tamquam incipiens ab anno 1611. poſterius eſſet credito. Archicófraternitatis quod contractum fuerat de anno 1602. & quatenùs illa vellet deſumere anteriotitatem à die fideicommiſſi quod nihilominus remaneret excluſa ex credito dotali anteriori Portię matris Franciſci cuius iuribus vti poterat Archiconfraternitas: Verum his non obſtantibus Domini ſteterunt in deciſis.

Nam quantum ad mobilia cum receptio non fuerit per aditionem Iudicis, vel per traditionem partis, ſed per ſimplex factum, ſeu inſiſtentiam mulieris non potuit eſſe inſolutum, ſed in pignus, cum nemo valeat rerum alienarum do-
1 minium propria auctoritate ſibi appropriare *Cuman. in l. res obligata 60. n. 5. ante fin. verſ. & hæc procedunt ff. de leg. 1. cum alijs in priori deciſione coram me adita adductis*, ac conſequenter nec creditum eſtinxit nec fructuum dotalium curſum impediuit.

Sublata autem poteſtate inanis eſt quæſtio voluntatis, cum Hortentia etiam
2 ſi voluiſſet mobilia capere in ſolutum hoc ita agere non potuiſſet. *Rota deciſ. 182. num. 18. & ſeqq. par. 10. & coram Duran. deciſ. 266. num. 23. & coram Roias deciſ. 362. num. 16.* & nihilominus nec de tali voluntate conſtat, nam alienationes quorundam ex dd. mobilibus illam non concludunt, cum diſtractio rerum inutilium, ac periturarum etiam
3 Creditori pignori incumbenti † permittantur *iuxta text. in l. ſi conuenerit ff. de pignor.* & allegatio Cautelæ Angeli ad defendendum eius proprium verificabi-
4 lis ſit † in ſimplici hipotheca *Rot. deciſ. 182. num. 11. & 12. part. 10. & deciſ. 330. num. 13. & 14. par. 11. recen.* & ad
5 iſtum effectum paſſim opponitur † per mulieres *Rota coram Dunozett. Iun. dec. 481. num. 2.*

Nec talis poteſtas deſumi poteſt ex pacto in inſtrumento dotali appoſito, quod in caſum reſtitutionis dotis poſſet Hortentia capere poſſeſsionem bonorum mobilium, ac immobilium mariti propria auctoritate, & ſine decreto Iudicis, & vitio ſpolij, & attentatorum, & vlterius illa vendere, & de illis diſponere ſicut poſſunt veri Domini de rebus ſuis &c. omiſſo enim quod ipſa vſa non fuit tali
6 poteſtate ſed immo per recurſum ad Iudicem cenſetur illi renunciaſſe *Menoch. de adipiſc. remed. 5. num. 157. Gregor. deciſ. 105. num. 13. Bich. deciſ. 262. nu. 5. & in recen. deciſ. 439. num. 8. & 9. par. 9. & in firmana Dotis 20. Iunij 1664. §. præſertim & 19. Iunij 1665. §. Tum quia coram bo. me. Emerix ſen.*

Obiectum alicuius eſſet ponderis ſi per verba ſonantia in translationem dominij dictum eſſet, vt non facta intra ſtatutum tempus dotis reſtitutione illico
7 mobilia, vel talia, aut talia pignora cederent in cauſam illius, & in his etiam terminis res non procederet de plano, ſed opus eſſet diſtinctione, etenim, aut dario iſta in ſolutum facta ſupponitur pro quantitate crediti, aut pro iuſto pignorum valore. Si primum, & conuentio non ſubſiſteret, nam cum regulariter pignorum valor credita excedit præberetur anſa creditoribus aucupandi exceſſum, & faciendi lucrum iniquum, & propter hoc periculum ralia pacta generaliter improbantur à Iure etiam ſi quandoque dari poſſit caſus, quod talis ini-
8 quitas non concurrat quia leges feruntur in vniuerſum, & circa ea quæ frequentius accidunt, nec caſus particulares reſpiciunt. *Merlin. de pignor. lib. 4. tit. 4. quæſt. 123. nu. 7. & 8.* Et eſſet caſus legis commiſſoriæ vtroque iure in
9 pignoribus damnatus, *vt per text. in cap. ſignificante 7. de pignor. & in l. fin. C. de pact. Pignor.* ſiue fuerit conceptum ſe-
10 cundum formam *l. Commiſſoriæ*, ſiue ſecundum aliam illi ſimilem, quando eſt ei uſdem rationis. *Rot. in rec. deciſ. 330. num. 4. & 5. par. 11. & deciſ. 129. num. 63. par. 12.* nec etiam in dote ſubſtineri
11 poteſt † *per text. in l. quamuis 45. ff. de ſolut. Alex. conſ. 178. num. 9. in fin. lib. 7. Merlin. alios cumulans de pignor. lib. 4.*

dicta

Digitized by Google

dicta quæſt. 123. num. 11. & 43. Surd. deciſ. 248. num. 13. & Rot. in recen. dec. 330. num. 18. par. 11. & propterea nul-
12 lum dominium in creditorem transferrent, ſed reſoluerentur inpignus, vt aduertit Merlin. vbi proximè num. 4.
13 Si ſecundum, & quamuis pactum teneat eique ſtandum ſit Soccin. Iun. conſ. 41. per tot. lib. 3. Fontanell. deciſ. 130. num. 5. Afflict. deciſ. 397. Theſ. deciſ. 147. Surd.
14 deciſ. 113. Tamen quia determinatio pretij pendere non poteſt ab arbitrio creditoris l. hæc venditio & l. quod ſepe §. 1. ff. de contrah. empt. & contingere poteſt caſus, quod vel ab initio facta non fuerit, vel per longum temporis decurſum præſumi poſſit variatio ſubintrat alia quæſtio, & donec & quo vſque illa ſequatur contractus habendus ſit pro perfecto, ac dominium cenſeretur tranſla-
15 tum ſuper qua non eſt conſtans Doctorum opinio, & pronegatiua ſtant Couar. var. lib. 3. cap. 3. ſub num. 8. verſ. 2. infertur mantic. de tacit lib. 11. tit. 10. nu. 30. & 31. Menoch. de acquir. remed. 5. num. 46. Gabr. conſ. 64. num. 8. lib. 1. Afflit. deciſ. 348. ſub num. 2. verſ. & hoc ſi ſequutum eſt, & alij paſſim.

Sed hic non eſt caſus noſter quia pactum prædictum non loquitur per aliqua verba obligatoria, aut tranſlatiua dominij, nec ſonat inſolutum, ſed in pignus & licet tribuat eidem facultatem ven-
16 dendi, tamen hoc nihil alterat quia de natura pignoris eſt vt vendi poſſit, & eſt in facultate Creditoris, vti & non vti. Merlin. de pignor. d. quæſt. 123. num. 86. & ſeqq. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 10. num. 17. & donec poteſtas legitimè non applicetur ad actum, & ſer. ſer. deueniatur ad effectiuam alienatio-
17 nem res ſemper remanet in ſimplicibus terminis pignoris, & hipothecæ Cremen. ſingul. 2. Tepat. var. tit. de pignor. & hipot. fol. mihi 234. a tergo Merlin. de pignor. lib. 4. quæſt. 119. num. 3. & confert Rot. deciſ. 17. num. 22. & 23. par. 5. recen.

Et quod Hortentia per dictam primam receptionem nunquam animum habuerit appropriandi ſibi dominium ſed ſolummodo inſiſtendi inpignore clarè patet ex eo quia poſt modum interpellauit
18 heredes viri ad reſtitutionem Dotis non pro reſiduo, vt Archiconfraternitas dicit, ſed generaliter, & indefinitè, ac deinde de anno 1672. ſoluit precarium, & inſolutum accepit. Ex ſubſequentibus au-
19 tem, optimè declaratur quid actum fuerit ab initio Mantic. deciſ. 15. num. 3. & 4. & in alijs vulgatis Iur. Ac pro inde vſque ad hanc diem effectiuæ receptionis inſolutum fructus integraliter decurrerunt, & ab hoc ſolum tempore mobilia iuxtà valorem tunc æſtimatum ſcutor. 4115. ceſſerunt in extinctionem crediti
20 hoc eſt primo fructuum decurſorum, ac deinde ſortis principalis Eminentiſſ. Ottobon. deciſ. 242. num. 28. & in recen. deciſ. 229. num. 2. & 5. par. 9. Rota coram Dunozet. Iun. deciſ. 681. num. 1. & in alijs vulgatis.

Scuta 350. retracta ex extinctione duorum Cambiorum hæreditariorum Hortentia non controuertit, & prompta eſt bonificare vltra d. ſummam ſcutorum 4115.

Non ſic de alijs ſcutorum 2500. receptis a Bonadies in reſtitutionem dotis filiæ, nam cum de proprio illa ſoluerit pro Viro, vt conſtat ex partitis Sacri Montis Pietatis, & ex atteſtationibus R. p. d. Burratti, & aliorum, quæ tamquam plu-
21 rium inuicem adminiculantur, & ſufficienter probant Rot. deciſ. 175. ſub num. 2. par. 3. & deciſ. 148. num. 23. part. 10. rec. & coram Buratto deciſ. 306. num. 6. eidem debita erat releuatio, & in hanc
22 cauſam poterat illa recipere Antonin. de Amat. reſol. 23. num. 12. Maſtrill. deciſ. 186. num. 8. & 9. Rot. coram Dunozet. Iun. deciſ. 637. num. 23.

Quo vero ad ſecundum habuerunt DD. Hortentiam pro anteriori, quia agitur de domo fideicommiſſaria ſuper qua mulier in vim auth. res quæ ſuam anterioritatem de metitur a die obitus fideicommittentis, & præfertur cuicumque intermedio Creditori etiam vltimi
23 grauati, vt probatum fuit in d. priori deciſione edita coram me ſub die 15. Maij proximè preteriti §. Iniuſtitia, quæ concluſio non ſolum quo ad hipothecam, ſed etiam quoad anterioritatem procedit, ſiue agatur de conſtitutione, ſiue de reſtitutione
24 dotis cum vtriuſque eadem ſit ratio Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 531. & 532. Rota deciſ. 48. num. 5. par. 2. recen.

Nec ex credito dotali Portię Archiconfraternitas euadere poteſt anterior, tum quia priuilegiũ Auth. res quæ non tranſit in

 ſin-

25 ſingularem ſucceſſorem *Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ.* 189. *num.* 39. *&* 40. Tum quia dictum creditum fuit conſumptum per plures alienationis a Franciſco factas *præſenti Summario num.* 1.
Et ita vtraque &c.

ROMANA HAEREDITATIS DE LANVVIIS.

Veneris 15. *Ianuarij* 1677.

ARGVMENTVM.

Commiſſio admiſſionis ad cauſam licet poſt aliquod tempus verificata quoad intereſſe num tribuat Iudici Iuriſdictionem aliquam, ità vt dicatur vſque à principio lis introducta cum alijs ſimilibus &c.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam, & citatio reproducta cum decreto cauſant litem.*
2 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam cum clauſula* conſtito de intereſſe *non tribuit iuriſdictionem vſque quo probatio facta non fuerit.*
3 *Declara dummodo intereſſe à principio non adeſſet, ſed ſi aderat, & ſolum erat probandum ſuſpendit Iuriſdictionem quoad executionem non quoad ſubſtantiam.*
4 *Mandatum confirmandi alienationem rei Eccleſiæ cum clauſula* ſi in euidentem *ſuſpendit executionem donec vtilitas probetur.*
5 *Probatio intereſſe in admiſſione ad cauſam eſt facienda cum citatione.*
6 *Clauſula* conſtito *in ſui verificatione requirit partis citationem.*
7 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam tribuit aliquam Iuriſdictionem Iudici, dum tenetur partem citare pro intereſſe cognoſcendo.*
8 *Decretum admiſſionis ad cauſam retrotrahitur ad principium commiſſionis.*
9 *Sententiæ regulariter retrotrahuntur ad diem petitionis.*
10 *Probatio intereſſe non debet fieri tempore limitato.*
11 *Et ſufficit quod non interceſſerit præſcriptio.*
12 *Tranſactio non præiudicat non vocatis.*
13 *Poſſeſſor non poteſt condemnari ad reſtitutionem fructuum antè condemnationem in negocio principali.*
14 *Cognitio præuentiua, quæ poteſt eſſe inanis non eſt aſſumenda.*

DECISIO XLV.

PRopoſito per me dubio, an & quomodo Moniales S. Scholaſticæ eſſent ad cauſam admittendæ ſub *die* 2. *Decembris* 1675. fuit reſolutum eas eſſe admittendas in ſtatu, & terminis in quibus cauſa repeeriebatur *de anno* 1675. quando ipſæ impetrarunt commiſſionem, & obtinuerunt decretum procedi iuxta illius formam. Deinde cum dubitarem an eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis, ſub *die* 18. *Maij anni præteriti* fuit conſideratum talem admiſſionem ad cauſam, poſſe parere duos effectus vnum quod admiſſæ facerent acta cauſæ ſua, alium quod cauſaret malam fidem in alijs collitigantibus, & quo ad primum fuit dictum ſtandum eſſe in deciſis admiſſionem faciendam in ſtatu, & in terminis prædictis, ſecus vero quo ad ſecundum. Hodie vero reducta ad trutinam hac vltima deciſione DD. ea bene perpenſa, quo ad primam partem cenſuerunt non eſſe ab ea recedendum, quia de anno præfato 1665. non ſolum fuit præſentata commiſſio admiſſionis ad cauſam, ſed etiam facta citatio, eaque reproducta, & obtentum
1 decretum, procedi iuxta formam commiſſionis, vnde ex tunc fuit lis Introducta *deciſ.* 110. *num.* 2. *par.* 3. *lib.* 2. *diu. Gregor. deciſ.* 94. *num.*2. *Duran. deciſ.*38. *num.* 7.

Nec obſtat quod commiſſio contineret ſolitam clauſulam, conſtito de intereſſe, & ideò fuerit conditionalis, & iuriſdictionem non tribuerit vſque quo fa-
2 cta fuerit probatio intereſſe, vt in puncto tradit *Gratian. diſcept.* 869. *num.* 25. *&* 26. *& Rota deciſ.* 48. *num.* 6. *part.* 7. *rec.* Quia obiectum releuaret ſi de illo tempore intereſſe non adfuiſſet, ſed dum de illo tempore aderat, & ſolum erat probandum Iudici, conditio probationem
3 faciendi ſuſpendit tantùm iuriſdictionem quo ad executionem commiſſionis, non

autem

autem quo ad ſui ſubſtantiam, vt in ſimili de commiſſione, ſeu mandato de confirmando alienationem rei Eccleſiæ, cum
4 conditione illa ſolita. *Si in euidentem*, dixit *Rot. in Nullius Emphiteuſis de Guaſtalla cor. Lancellotto impreſſa per Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 100. num. 2. & cor. Duran. deciſ. 365. num. 9.*

Et comprobatur, quia non eſt dubium
5 probationem intereſſe faciendam eſſe cum partis citatione ſtante dicta clauſula
6 *conſtito, Paris conſ. 45. nu. 9. lib. 4. Mart. qui plene alios congerit de clauſ. part. 1. clauſ. 19. num. 1. Duran. deciſ. 78. nu. 6.* Vnde non eſt abſolutè verum, quod commiſſio iuriſdictionem Iudici non tribuat niſi poſtquam ſibi de intereſſe conſtite-
7 rit, dum debet ante partem citare, & ſic partes Iudicis aſſumere *Rot. in Vrgellen. Canonicatus cor. Blanchetto penes Marcheſ. de commiſſ. part. 1. fol. 277. num. 4.* Vnde, & firmo remanente iudicium ſuper admiſſione ad cauſam fuiſſe cæptum dicto anno 1665. ſequitur vt decretum, *admitti*, debeat ad illud tempus retro-
8 trahi, & ſic admiſſio fieri in ſtatu, & terminis in quibus cauſa tunc reperiebatur, prout eſt regulare in ſententijs, vt retro-
9 trahantur ad diem petitionis *Bald. conſ. 374. num. 2. lib. 3. Coſt. de retrotract. cap. 8. caſ. 7. num. 4. & per tot. Rot. in Romana Domus ad Turrimſanguineam 23. Aprilis 1617. §. ſecundo principaliter coram Sacrato.*

Neque obſtat quod Moniales dictam probationem facere diſtulerint, quia
10 non reperitur eis præfixus terminus intra quem, illam facere teneantur, & ideò ſemper facere poſſunt ex auctoritatibus in deciſione, quæ reuidetur adductis, &
11 ſatis eſt, quod non fuerit inducta præſcriptio, vt habetur *in d. Nullius Emphiteuſis de Guaſtalla coram Lancellotto penes Marcheſ. par. 1. fol. 100. num. 2. verſ. nec releuat lapſus tanti temporis.*

Et licet hoc interim, quo Moniales diſtulerint probationem facere, colliti-
12 gantes tranſegerint, & ſic litem quoad ipſos terminauerint, tamen adhuc placuit reſponſio, quod hæc tranſactio, vti eis non vocatis facta, illis præiudicium inferre non valuit, *vt firmatur in deciſione, quæ reuidetur §. Nec obſtare.*

Quo autem ad ſecundam partem d. deciſionis circa cauſandam malam fidem in collitigantibus, fuit conſideratum, quod hæc inſpectio tendit ad dignoſcendum à quo tempore condemnari debeant poſſeſſores reſtituere fructus, quæ quidem
13 cognitio eſt intempeſtiua, & cum euenire poſſit, quod Moniales non obtineant, & ſic nullo modo condemnari debeant poſſeſſores ad fructus reſtituendos,
14 non eſt aſſumenda *ad text. cum ibi notat in l. non quemadmodum 35. ff. de Iudic.* Vnde voluerunt DD. eam ſuo congruo tempore, videlicet poſt quam pronunciatum fuerit in meritis reſeruare.

Et ita vtraque &c.

SPOLETANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 29. Ianuarij 1677.

ARGVMENTVM.

Non eſt neceſſarium.

SVMMARIVM.

1 *Hæres fiduciarius eſt ſolum Adminiſtrator & Cuſtos.*
2 *Sententia a qua non eſt appellatum nec appellatio proſecuta tranſit in iudicatum.*
3 *Sententia in iudicatum tranſacta pro veritate habetur.*
4 *Et probat bonum Ius illius ad cuius fauorem fuit lata.*
5 *In dubio præſumitur valida, & iuſta.*
6 *Maximè ſtante lapſu 30. vel 40. annorum.*
7 *Sententia ſine actis non poteſt dici iuſta vel iniuſta.*
8 *Acta ſunt tranſportanda ab eo qui dicit ſententiam eſſe nullam, & iniuſtam.*

DECISIO XLVI.

Conceſſa per A. C. immiſſione Portiæ, & Magdalenæ Cæciliæ de Delphinis ſuper Tenimentum poſitum in Territorio Spoletano in vocabulo *Il Colle* vti ſubiectum fideicommiſſo Ioannis Aui Paterni ad earum fauorem purificati Appellauit Polus modernus controuerſi prædij Poſſeſſor contendens conceſſam immiſſionem ex eo quod Benedictus Pater dictarum ſororum agentium prædium alienauerat de anno 1638. vti ſibi obueniens

Digitized by Google

niens ex hæreditate Liuiæ Branea					leonæ Matris, quę licet in eius teſtamento condito de anno 1617. hæredem inſtituiſſet Ioannem Patrem, & reſpectiuè maritum relictis tantum ſcutis 25. eidem Benedicto vnico filio; tamen dicta hæredis inſtitutio fuerat confidentialis, & facta ad commodum Benedicti filij, vt poſtmodum mediante Iudicio poſt obitum Ioannis Patris per Benedictum filium introducto Ordinarius Spoletanus de anno 1630. per diffinitiuam ſententiam in iudicatum tranſactam declarauerat, *vt in Summario Poli num.* 4. cauſaque ad Rotam deuoluta fuit coram me dubitatum *ſub die* 15. *Iunij* 1676. an dictis ſororibus eſſet danda immiſſio, & cum allegaretur prædicta ſententia Ordinarij Spoletani, in qua potiſſima defenſio Poli conſiſtebat fuit dilata reſolutio, & dictum quod tranſportentur acta; & cauſa hodie repropoſita, & actis minimè tranſportatis denegandam eſſe immiſſionem Domini reſponderunt.

Moti ſunt ex eo, quod Polus poſſidet iuſto titulo venditionis factæ à Benedicto, qui fuit declaratus verus hæres Liuiæ Matris ex ſententia Ordinarij, vndè Ioannes Pater ſuper bonis ſub fiducia relictis non potuit inſtituere fideicommiſſum, cum non poſſideat ad ſui commodum, ſed hæredis veri, & ſit tantum
1 adminiſtrator, & cuſtos *iuxtà textum in l. Seius Saturninus ff. ad S.C. Trebell. cum alijs apud modernum Lucenſem de pact. futur. ſucceſſ. lib. 3. cap. 6. num. 2. & ſeqq. Rota coram Caualer. deciſ.* 284. *num.* 3. *& deciſ.* 381. *num.* 1. *& in rec. dec. ſeu voto* 536. *num.* 61. *par.* 14.

Quæ ſententia ſatis iuſtificat fiduciam, quia cum ab ea fuerit appellatum, & ap-
2 pellatio nunquam proſecuta ob lapſum fatalium tranſiuit in iudicatum *iuxta textum in Auth. eiqui C. de tempor. Appell. cap. cum ſit Romana* 5. *& cap. Conſtitutus* 45. *de appellat. Rota coram Bich. deciſ.* 345. *num.* 1. *& in rec. dec.* 15. *num.* 1. *par.* 14. *& deciſ.* 331. *num.* 1. *par.* 15. *& in Romana Pecuniaria* 12. *Iunij* 1671. *§. Ratio reſolutionis coram R. p. d. meo Rondinino, & in Romana Domus* 16. *Ianuarij* 1673. *§. certius quia coram b. m. Priolo*; Ideoque
3 pro † veritate eſt habenda *Rot. in rec. dec.* 321. *num.* 7. *par.* 10. *& deciſ.* 479. *num.* 4. *par.* 14. *& deciſ.* 31. *num.* 6. *&* 132. *num.* 22. *&* 266. *num.* 10. *&* 313. *num.* 5. *par.* 15. *& in citata Romana Domus coram Priolo §. certius*, & alibi paſſim; & pro-
4 bat bonum Ius Poli ex Iuribus venditorum poſſidentis, vt proſequitur *eadem Romana Domus coram Priolo §. præfata enim ad finem*.

Nec fuit attenta exceptio adducta per Sorores de Delphinis aduerſus dictam ſententiam Ordinarij Spoletani, quod
5 nempè fuerit nulla, & iniuſta, quia vltra quod in dubio ſententia præſumitur valida, & iuſta *Rota coram Duran. deciſ.* 7. *num.* 19. *& coram Peutinger. deciſ.* 406. *num.* 4. *& in rec. deciſ.* 338. *num.* 34. *par.* 15. *& in d. Romana Domus coram Priolo §. Præfata enim*; maximè ſtante lapſu 30. & etiam 40. annorum, quo caſu eo ma-
6 gis pro † validitate, & iuſtitia ſententiæ præſumitur. *Rota coram Peutinger. deciſ.* 24. *num.* 8. *& coram Buratt. deciſ.* 376. *num.* 3. *& ſeqq. ibiq. Add. litt. A. coram Mantica deciſ.* 296. *num.* 6. *&* 7.

In præſenti caſu viſa eſt penitus remoueri; nam cum acta ſententiæ non fuerint tranſportata, non poteſt conſtare de il-
7 lius Iuſtitia, vel iniuſtitia, cum ea per Iudicem ſint inſpicienda, vt ex illis validitas, aut nullitas, iuſtitia, vel iniuſtitia appareat *Rota coram Duran. deciſ.* 7. *nu.* 18. *& coram Bich. deciſ.* 250. *num.* 35. *& in rec. deciſ.* 45. *num.* 7. *par.* 9. *& deciſ.* 270. *num.* 14. *par.* 14. *& deciſ.* 201. *num.* 10. *par.* 15. *& in dicta Romana Domus* 16. *Ianuarij* 1673. *§. etiam coram bon. mem. Priolo*.

Hanc autem tranſportationem dixerunt Domini eſſe faciendam à Sororibus de Delphinis, quæ ſunt Actrices, cum Polus vti reus conuentus excipiat, & affirmet ſe poſſidere ex iuſto titulo, & eſſe tutum vigore dictæ ſententiæ, quam Sorores impugnant illam aſſerentes nullam & iniuſtam, ideoque tamquam in ſua replicatione actrices tenentur ſuam in-
8 tentionem fundare, & acta producere, & tranſportare, vt diſtinguendo *firmat Rota coram Duran. deciſ.* 7. *num.* 22. *&* 23. *& coram Caualer. deciſ.* 43. *per totam & in rec. deciſ.* 201. *num.* 10. *par.* 15. *cum alijs in citata Romana Domus coram Priolo ad finem*, quod cum Sorores non adimpleuerint ſententia præſumitur valida, & iuſta ex ſuperius allegatis.

Et ita vtraque &c.

BO.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Lunæ 29. Martij 1677.

ARGVMENTVM.

Datio inſolutum ſine facto Iudicis, aut partis nùm ſubſtineatur. Ius percipiendi fructus dotales an poſſit cædi. Fructus loco damnorum, & intereſſe an, & quando debeantur, & quando illius taxatio valeat.

SVMMARIVM.

1 *Hæres cæſſionarij poteſt venire ex eius Iuribus.*
2 *Datio in ſolutum vt inducatur neceſſarium eſt factum Iudicis, aut partis.*
3 *Et eo deficiente poſſeſſio, & fructuum perceptio refertur ad pignus.*
4 *Compenſationem opponens debitum fatetur.*
5 *Fructus compenſantur cum fructibus.*
6 *Confeſſio partis teſtibus præfertur:*
7 *Fructus crediti dati in dotem debentur eo ipſo quo Maritus ſubſtinet onera matrimonij.*
8 *Etiamſi ſit datum abſque ſcientia debitoris.*
9 *Ius percipiendi fructus dotalès num poſſit cadi vide remiſſiuè, & duobus* num. ſeqq.
12 *Confeſſionis propria impugnatio non admittitur.*
13 *Fructus debentur loco damnorum, & intereſſe concurrentibus mora debitoris, & occaſione inueſtiendi cum notitia debitoris.*
Mora regulariter inducitur ex interpellatione.
Fructus debentur loco damnorum, & intereſſe quando ſunt conuenti etiamſi deſit mora.
Liquidatio intereſſe non eſt neceſſaria quando fuit conuentum per inſtrumentum.
Taxatio intereſſe veriſimilis, & abſque fraude etiam a principio ſuſtinetur.
Et taxatio præſumitur rationabilis, & iuſta.
Et contrarium prætendens tenetur probare.

DECISIO XLVII.

Legatum librarum 4000. relictum per Horatium Canalem Thereſiæ, & Iuſtinæ de Zanis ſoluendum à Carolo Pellino hęrede poſt annũ à die contracti matrimonij Dominicus Calderinus acquiſiuit tàm vti Maritus Iuſtinæ, quàm vti cæſſionarius Thereſię, quę matrimonium de anno 1638. contraxerant; Poſtmodum de anno 1639. requiſito Carolo debitore ad ſoluendum dictas libras 4000. ex quo promptas habebat inueſtituras iſtę cum non haberet commoditatem ſoluendi obtinuit à Dominico Creditore dilationem ad quinquennium, quo durante ſoluere promiſit affictus, quos ex bonis emendis habere potuiſſet loco damni emergentis ad rationem ſex pro quolibet centenario, *vt in Sum. Caroli nu. 1.*

Poſtmodum de anno 1644. cum Calderinus, & Iuſtina Coniuges Prædium à Iacobo de Mitis cum aſſignatione dicti crediti loco pretij emiſſent Carolus debitor nouam ad triennium dilationem impetrauit cum eadem promiſſione ſoluendi libras ſex pro quolibet centenario *Summ. Caroli num. 2.* quo elapſo termino, nec ſolutione ſecuta coacti ſunt coniuges præfati ex retroceſſione crediri, vt ſupra aſſignati à Iacobo venditore facta eidem tradere cenſus, & alia credita. Deinde de anno 1656. idem Calderinus vna cum Cæſare filio defuncta interim Iuſtina de anno 1656. emerunt à Ioanne Baptiſta, & Antonio de Magnanis aliud Prædium mediante datione inſolutum eiuſdem crediti, *vt in Sum. Caroli nu. 4.* ſuper cuius ſolutione orta lite inter eundem Carolum, & Corneliam hæredem venditorum, poſt varias hinc inde ſententias cauſa ad Rotam deuoluta coram *Reuerendiſſ. D. meo Albergato Dec.* præuia deciſione 27. *Iunij* 1674. prodijt ſententia fauorabilis Corneliæ, pro cuius confirmatione, vel infirmatione dato per me dubio cenſuerunt Domini confirmandam.

Non impugnabatur validitas; & ſolum ad illius Iuſtitiam ſe reſtringebant informantes, quæ viſa eſt aſſiſtere. Creditum enim librarum 4000. ex legato ſuperius enunciato apparet, & de ceſſione ipſius facta à Cæſare filio, & hærede Iu-

& coram Zarate dec.44. numer.15. & 16. & in Maceraten. hæreditatis 24. Ianuarij 1674. §. Nec ſubſiſtit coram R. p. d. meo Calataiù.

Et ita vtraque &c.

FIRMANA FIDEICOMMISSI.

Mercurij 1. Iulij 1676.

ARGVMENTVM.

Ad alimenta præſtanda bonum Ius, & Paupertas requiritur. Paupertas quomodo probanda, & qualis requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta debentur conſtito de bono Iure, & Paupertate, & vna ex his qualitatibus deficiente non debentur.*

2 *Bonum Ius videtur excludi ex deciſione contraria.*

3 *Paupertas ad effectum alimentorum eſt probanda plenè, quod ſit adeò Pauper, vt non poſſit nec ſe, nec litem ſubſtentare.*

4 *Et eſt probanda per teſtes formiter examinatos, & per publica documenta.*

5 *Alimenta non debentur aliunde habenti.*

6 *Non debentur habenti filios maſculos habiles ad Matrem ſubſtentandam.*

7 *Requiritur, quod alimenta aliunde haberi non poſſint.*

8 *Alimenta non debentur habili ad laborandum proprijs manibus.*

9 *Etiam ſi ſint Fœmina.*

Et de ratione num. 10.

DECISIO XLI.

ALIMENTA, & ſumptus litis per Raffaellam petita, Domini deneganda eſſe reſponderunt. Non conſtat ſiquidem de vtroq. requiſito ad id neceſſario, pau-
1 pertate nempè, ac bono Iure, † quorum altero deficiente, deficit pariter actio ad alimenta petenda, *Ad text. in l. ſi Inſtituta, §. de inofficioſ., ff. de inoffic. teſtam. Rota coram Cavaler. deciſ. 467. num. 1. & 554. num. 11. & coram Eminentiſſ. Otthobon. deciſ. 152. num. 1. & ſeqq. cum alijs in Romana Saluiani 2. Martij proximi præteriti, §. his accedit coram me.*

Quoad bonum Ius quidquid ſit an Raffaellæ aſſiſtat, cùm potiùs videatur eſſe in
2 contrarium † *ex deciſ. edita in hac cauſa coram me ſub die 15. Ianuary proximipræteriti ad tradita per Rotam coram ſan. me. Gregorio dec. 524. num. 4.* certum eſt, quod Paupertas, quæ eſt alterum requiſitum pro obtinendis alimentis non probatur in ſpecie, vt ad hũc effectum eſt neceſſe pro-
3 bando, quod ſit adeò Pauper, † vt non poſſit nec ſe, nec litem ſubſtentare, *iuxta textum in l. Paupertas, §. ſed & propter paupertatem*, & ibi *Gloſſ. in verbo Imparem, ff. de Excuſat. Tutor. Add. ad Gregor. deciſ. 189. ſub num. 7. verſ. Paupertas, Rota coram Carillo deciſ. 295. num. 5.*

Nec ſunt ſufficientes probationes pro parte Raffaellæ exhibitæ, quia ſunt fides ſimplices, & extraiudiciales, quæ iſto caſu non ſufficiunt, ſed Paupertas eſt pro-
4 banda per teſtes † conteſtes formiter examinatos, parte citata, aut per alia publica documenta, *Rota coram Carillo deciſ. 295. num. 3. & coram Buratt. dec. 208. num. 8. & in Auenionen. Alimentorum 8. Iunij 1674. §. 1. verſ. & eſt certum, coram Reuerendiſſ. D. meo Matthæio, & in d. Romana Saluian. 2. Martij proximipræteriti coram me, §. In præſenti autem.*

Imò potiùs pro parte Ioannæ Baptiſtæ fuit probatum contrarium nempè, quòd Raffaella poſſideat Prædia, cenſus, & fimilia, *vt in Summ. num. 2. & 3.* vnde non
5 debet decerni iſta præſtatio † alimentorũ aliunde habenti, *Rota coram Eminentiſſ. Otthob. deciſ. 152. num. 2. & in rec. deciſ. 54. num. 3. & 4. par. 15.* Et vlteriùs apparet Raffaellam habere plures filios maſculos,
6 *Summ. nu. 1.* habiles ad matrem † ſubſtentandam iuxta naturale eorum debitum, ex quo ceſſat negatiua, quòd aliméta aliũ-
7 de habere non poſſit, † vt requiritur *Roman. conſ. 245. num. 9. Couarr. var. reſolut. lib. 2. cap. 6. num. 8. verſ. cæterum, & in dicta Romana Saluiani coram me. in loco mox citato.*

Sufficit inſuper, quod Raffaella eſſet habilis ad quærenda ſibi alimenta, mediãte propria induſtria, cum ad excludẽdum onus alendi ſufficiat in petente poſſibilitas, & aptitudo in propris laboribus ma-
8 ximè in perſonis † quibus hoc non eſt indecorum, vt generaliter conſiderat *Add. ad Gregor. d. deciſ. 189. num. 7. verſ. Paupertat ad finem, Rot. in recen. dec. 470. num. 5. par. 2.*

Digitized by Google

par. 2. cum alijs apud Scannarol. de viſit.
carcer. lib. 2. cap. 7. num. 7. & in termi-
9 nis † fœminarum *deciſum fuit in citata*
Auenionen. Alimentorum 8. Iunij 1674. §.
Præterquam quod verſ. verum etiam co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Matthæio, & in
d. Romana Saluiani 2. Martij proximipre-
teriti ad finem coram me; ea addita ratio-
10 ne, quia prius oportet, vt quilibet † in
ſudore vultus ſui veſcatur pane.

Et ita vtraque parte Informante reſo-
lutum fuit &c.

ANCONITANA FIDEICOMMISSI.

DE FATIOLIS.

Veneris 27. Nouembris 1676.

ARGVMENTVM.

Demonſtrat Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio fideicommittentis, & grauato-*
rum ex quibus probetur.
2 *Bona poſſeſſa per grauatos in loco vbi*
poſſidebat fideicommittens præſumun-
tur illius eſſe dum non docetur de in-
termedijs acquiſitionibus.
3 *Inueſtimentum ſibi iniunctum negligens*
tenetur ad illius fructus.
4 *Trebellianica cenſetur conſumpta ex fru-*
ctibus perceptis.
5 *Aſſignatio ſeù donatio onerofa effectuata*
non indiget inſinuatione à Conſtitutio-
ne Marchiæ requiſita.
6 *Donatio inter Patrem, & filium morte*
confirmatur.

DECISIO XXXXII.

QVamuis fideicommiſſum à Peregrino
Seniore ordinatum per obitum An-
tonij abſque filijs pro tertia parte purifi-
catum fuerit ad fauorem Peregrini iu-
nioris, noluit tamen Rota ſub die 13. *Iu-*
nij 1672. coram bo. me. Priolo immiſſio-
nem eidem vocato concedere, quia tunc
ſufficienter non conſtabat de identitate
bonorum, ac variæ per hæredes grauati
opponebantur detractiones. Hodiè verò,
recedendo ex nouiter deductis a dicta
deciſione dictum fuit quoad prædia *la*
Coſtarella, ſeu Pietra della Croce, ſappa-
nici, & Galignani, nec non ſtabilia *Pul-*
uerigij dandam eſſe immiſſionem, quia
teſtes vltimo loco examinati generaliter,
ac reſpectu omnium identitatem pro-
bant, quod ſcilicet poſſeſſa fuerint de
tempore obitus per fideicommittentem,
& modò retineantur per hæredem graua-
ti *Sum. Nappiorum num. 2. 3. 6. & 9.* Ac
vlterius quoad prædium *la Coſtarella,*
ſeu Pietra della Croce, ac ſtabilia *Pulueri-*
gij, identitas comprobatur ex aſſignatio-
ne per fideicommittentem eidem graua-
to in vita facta *Summ. num. 7.* ac confir-
mata in teſtamento *Sum. num. 1.* nec non
ex Cataſtro Communitatis *Sum. num. 5.*
ac confeſſione per hæredem grauatum
emiſſa in inhibitione A. C. *Sum. num. 4.*
ex quibus vtraque poſſeſſio, hoc eſt olim
fideicommittentis, & modo grauatorum
1 remanent iuſtificatę, & quoad bona Sap-
panici, & Galignani pariter concurrit
alia ſpecialis probatio, dum illa tradita
apparent pro reintegratione fideicom-
miſſi *Sum. num. 8.* Quibus accedit, quod
dum non docetur Antonium granarum
in dictis locis alia bona acquiſiuiſſe in-
2 tret præſumptio omnia eſſe fideicommiſ-
ſaria *iuxta conſ. fulgoſ. 145. num. 2. de*
quo Mareſcott. var. lib. 1. cap. 12. num.
49. Celſ. dec. 173. num. 7.

Nec detractiones legitimæ Trebellia-
nicæ, ac dotis Diamantis vxoris fidei-
committentis viſæ ſunt tales, vt potue-
rint immiſſionem impedire, nam reſpectu
legitimæ detractio redditur turbida ob
debitum ſcutorum 180. quæ grauatus de
mandato fideicommittentis recepit ſub
onere inueſtiendi in cenſibus, vel ſtabi-
libus, & ob intereſſe ad quod ab anno
1629. ob neglectum inueſtimentum te-
3 netur. *l. ſi mandauero 22. §. Iulianus ff.*
mandat. Honded. conſ. 39. num. 3. & ſeq.
lib. 2. Gratian. diſcept. 240. num. 34. Rot.
coram Dunoz. Iun. deciſ. 628. num. 3. &
coram Bich. deciſ. 303. numer. 2. & deciſ.
618. num. 9. & 10. & in rec. deciſ. 167.
num. 2. par. 12.

4 Trebellianica cenſetur conſumpta ex
fructibus perceptis *iuxta text. in l. iube-*
mus C. ad Trebell.

Dos verò Diamantis fuit per fidei-
committentem in vita filijs reſtituta me-
dian-

diante quadam bonorum aſſignatione, de qua *d. Sum. num.* 7. quæ tamquam non gratuita, ſed onoroſa non indige-
5 bat inſinuatione requiſita per Conſtitutionem Marchiæ *lib.*5. *cap.*25. *vt firmant Coccin. deciſ.* 240. *num.* 2. *& per tot*. Et quæ eò magis modò eſt ſubſtinenda, quia vſque ab initio habuit ſuum effectum *d. Sum. num.* 7. *&* 10. & fuit in morte ab eodem fideicommittente confirmata *dicto*
6 *Sum. num.* 1. quo eam etiam donationes inter Patrem, & filium reualidantur *l.* 2. *C. ſi quis alteri vel ſibi*. *Roman. conſ.*277. *num.* 1. *Clar. in* S. *donatio quæſt.* 8. *nu.* 8.

Et ita vnica tantum &c. altera pluries intimata, & expectata.

SVANEN. CANONICATVS.

Lunæ 14. *Decembris* 1676.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia probatur ex fidibus matrimoniorum, Baptiſmatum, & teſtibus.*

2 *Iuſpatronatus reſeruatum pro poſteris, & deſcendentibus maſculos, & fœminas comprœhendit.*

3 *Præſentatio fœminarum, admiſſa firmat ſtatum, & quaſi poſſeſſionem earum fauore.*

4 *Inſtitutio facta à Laico vxorato non ſubſtinetur.*

5 *Idoneitas præſentati probatur ex litteris præsbyteratus.*

DECISIO XXXXIII.

AD controuerſum Canonicatum nuper vacantem, cuius præſentatio ab Aleo Gulielmino fundatore reſeruata fuit pro Poſteris, & deſcendentibus. Sex Patroni deſcendentes partim per fœminas, & partim per maſculos à Ioannetto vno fundatoris filio præſentarunt Muram, e conuerſo, ſex alij Patroni omnes deſcendentes per fœminas à Teramo altero fundatoris filio præſentarunt Sierram, ac proinde orta inter eos lite, illaque de mandato Vicarij Capitularis nulliter, & illegitimè commiſſa Layco vxorato, prodijt ſententia fauore Muræ: Verum cum interim poſt interpoſitam appellationem Sierra obtinuiſſet à Santiſſimo gratificationem cum derogatione alterius medietatis vocum, dubitaui, *an litteræ Apoſtolicæ eſſent exequendæ*, & affirmatiuè concluſum.

Quod enim controuerſus Canonicatus ſit de Iurepatronatus, vt ſupra quodque illi, qui præſentarunt Muram deſcendant à Ioannetto, & illi, qui præſentarunt Sierram deſcendant à Teramo, & ſic vterque præſentatus ſit in paritate vocum, non reuocatur in dubium, & conſtat ex Arbore, ab eodem Muræ in actis exhibita, & data *in Summ. Sierræ num.* 4. necnon ex fidibus matrimoniorum, & Baptiſmatum, Teſtibus, alijſq; Iuribus de quibus in *d. Summ. num.* 6. 7. 8. *&* 9. quæ optimè deſcendentiam pro-
1 bant *cap. licet ex quadam de Teſtamentis Rot. deciſ.* 84. *num.* 2. *par.* 5. *ac deciſ.* 10. *num.* 1. *par.* 7. *& coram Caual. deciſ.* 46. *num.* 4.

Opponebat ſolum Mura, quod cum aliqui ex ijs à quibus ipſe præſentationem habet deſcendant per maſculos, illi verò, qui præſentarunt Sierram deſcendant omnes per fœminas ſola maſculorum vox, non autem fœminarum ſit computanda. Sed nullius ponderis viſa fuit exceptio, nam cum fundator ad hoc Iuſ-
2 patronatus Poſteros, & deſcendentes vocauerit *d. Sum. num.* 3. æqueueniunt maſculi, & fœminæ. *Pariſ. conſ.* 88. *nu.* 13. *&* 14. *tom.* 2. *ac conſ.* 26. *num.* 34. *tom.* 3. *Rot. deciſ.* 217. *num.* 3. *par.* 6. *ac deciſ.* 370. *num.* 7. *part.* 13. *& coram Penia deciſ.* 329. *num.* 9.

Accedit huic titulo etiam quaſi poſſeſſio, nam de anno 1648. Magdalena Terami filia (præſente Franciſco Antonio, vnico tunc alterius lineæ maſculo) præſentauit, eiuſque præſentatio admiſſa fuit *d. Summ. num.* 10. *ad* 12. ex qua præſentatione fauore fœminarum acqui-
3 ſita fuit quaſi poſſeſſio, ac firmatus ſtatus *iuxta vulg. cap. Conſultationibus de Iurepatronatus Merlin. deciſ.* 798. *num.* 1. *& in Piſcien. Beneficij* 20. *Febr.* 1663. S. *rurſus coram R. p. d. bo. me. Priolo*.

Non obſtat, quod ante obtentas litteras Apoſtolicas, Mura fuerat in partibus

bus inſtitutus, nam quidquid ſit, an talis inſtitutio potuerit habere vim gratificationis, ceſſat in caſu noſtro difficultas
4 ex quo illa proceſſit à Layco vxorato, qui poteſtatem non habet inſtituendi, ſeu conferendi *Garz. de Benef. part. 1. cap. 2. num. 35. cum duobb. ſeqq.*

Idoneitas verò Sierræ ſatis reſultat ex litteris Præsbyteratus. *Rot. deciſ. 152.*
5 *num. 24. part. 5. & coram Bichio dec. 106. num. 16. & ſeqq.* Et valor narratus per non exceſſum in 24. ducatis de Camera, iuſtificatur ex traditis *d. Summ. num. 15.*

Et ita vnica tantum &c.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 11. Ianuarij 1667.

ARGVMENTVM.

Datio in ſolutum an, & quomodo fieri poſſit, & quandò cenſeatur interueniſſe, vel potius datio in pignus. Facultas appropriandi pignus ſi tempore determinato non fiat ſolutio an, & quando valeat iuxtà terminos legis commiſſoriæ, & quid importet latè tractatur cum ſuis diſtinctionibus. Mulier vigore *Auth. reſquæ C. comun. de legat.* eſt potior cuicumque Creditori hæredis grauati a die conditi fideicommiſſi, & hoc priuilegium non tranſit in ſingulares ſucceſſores.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum non poteſt per ipſam partem fieri.*
2 *Etiam ſi conſtet de eius voluntate.*
3 *Creditor pignori incumbens poteſt vendedere res inutiles, & perituras ſui debitoris.*
4 *Cauthela Angeli allegata ad defendendum Ius proprium verificatur in ſimplici hypotheca.*
5 *Mulieres ea paſſim ad hunc effectum vtuntur.*
6 *Facultas capiendi propria authoritate cenſetur renunciata per aditionem Iudicis.*
7 *Datio in ſolutum cenſetur facta ſi per verba translationem dominij importantia fuerit conuentum, vt non facta certo tempore ſolutione pignus cedat in illius cauſa.*
Declara, & diſtingue vt num. ſeqq.
8 *Declara non procedere ſi datio in ſolutum ſit facta pro quantitate crediti.*
Secus ſi pro iuſto valore pignorum vt numer. 12.
9 *Pactum legis commiſſoriæ eſt reprobatum in pignore.*
10 *Siuè ſit conceptum iuxta illius formam, vel aliam illi ſimilem.*
11 *Etiam ſi ſit in dote.*
12 *Pactum legis commiſſoriæ non transfert dominium pignoris in creditorem.*
13 *Datio in ſolutum pignoris pro iuſto pretio in caſum non ſolutionis certo tempore valet.*
14 *Declara quod determinatio pretij non poteſt pendere ab arbitrio creditoris.*
15 *Et donec determinatio pretij non ſequatur contractus non eſt perfectus, & dominium non cenſetur translatum.*
16 *Pactum legis commiſſoriæ non transfert dominium quando eſt data facultas vendendi pignus quia eſt facultatiuum.*
17 *Et donec perfectè deueniatur ad alienationem remanet hypotheca.*
18 *Dationem in ſolutum non interceſſiſſe probatur ex ſubſequenti effectiua datione.*
19 *Actum quid fuerit ab initio ex ſubſequentibus declaratur.*
20 *Solutio prius cadit in extinctionem fructuum de in ſortis.*
21 *Fides plurium adminiculatæ probant.*
22 *Mater habet releuationem in bonis viri pro dote ab ea ſoluta pro comuni filia.*
23 *Mulier pro dote vigore* Auth. res quæ *eſt anterior à die conditi fideicommiſſi & præfertur intermedijs creditoribus.*
24 *Tam in conſtitutione, quàm in reſtitutione dotis.*
25 *Priuilegium* Auth. res quæ *non tranſit in ſingularem ſucceſſorem.*

DECISIO XXXXIV.

Contra creditum Hortentiæ quod conſiſtit in ſcutis 5000. reſidui dotis ſcutis 2250. lucri dotalis, ac interuſurijs vtriuſque ſummæ decurſis a die interpellationis, duo per Ven. Archiconfraternitatem Confalonis iterum opponebantur. Primo, quod ipſa erat de dicto ſuo cre-

dito pro maiori ſui parte ſatisfacta, nam ſtatim poſt obitum Franciſci viri receperat mobilia valoris ſcutorum 5035. quæ illico pro intranti quantitate aſſeruntur ceſſiſſe in eſtinctione ſortis principalis, ac reſpectiue extenuaſſe debitum vſurarum, & quo ad reliquam ſummam prętenditur prius faciendam eſſe excomputationem ſcut. 350. quæ eadem mulier retraxerat ex duobus Cambijs hęreditarijs eſtinctis, nec non ſcutorum 716. quæ receperat à Bonadies in cauſam reſtitutionis dotis filiæ. Secundo quod in omnem caſum creditum Hortentiæ tamquàm incipiens ab anno 1611. poſterius eſſet credito. Archicõfraternitatis quod contractum fuerat de anno 1602. & quatenùs illa vellet deſumere anterioritatem à die fideicommiſſi quod nihilominus remaneret excluſa ex eredito dotali anteriori Portię matris Franciſci cuius iuribus vti poterat Archiconfraternitas. Verum his non obſtantibus Domini ſteterunt in deciſis.

Nam quantum ad mobilia cum receptio non fuerit per aditionem Iudicis, vel per traditionem partis, ſed per ſimplex factum, ſeu inſiſtentiam mulieris non potuit eſſe inſolutum, ſed in pignus, eum nemo valeat rerum alienarum do-
1 minium propria auctoritate ſibi appropriare *Cuman. in l. res obligata 60. n. 5. ante fin. verſ. & hac procedunt ff. de leg. 1. cum alijs in priori deciſione coram me adita adductis*, ac conſequenter nec creditum eſtinxit nec fructuum dotalium curſum impediuit.

Sublata autem poteſtate inanis eſt quæſtio voluntatis, cum Hortentia etiam
2 ſi voluiſſet mobilia capere in ſolutum hoc ita agere non potuiſſet. *Rota deciſ. 182. num. 18. & ſeqq. par. 10. & coram Duran. deciſ. 266. num. 23. & coram Roias deciſ. 362. num. 16.* & nihilominus nec de tali voluntate conſtat, nam alienationes quorundam ex dd. mobilibus illam non concludunt, cum diſtractio rerum inutilium, ac periturarum etiam
3 Creditori pignori incumbenti † permittantur *iuxta text. in l. ſi conuenerit ff. de pignor.* & allegatio Cautelæ Angeli ad defendendum eius proprium verificabi-
4 lis ſit † in ſimplici hipotheca *Rot. deciſ. 182. num. 11. & 12. part. 10. & deciſ. 330. num. 13. & 14. par. 11. recen.* & ad
5 iſtum effectum paſſim opponitur † per mulieres *Rota coram Dunozett. Iun. dec. 481. num. 2.*

Nec talis poteſtas deſumi poteſt ex pacto in inſtrumento dotali appoſito, quod in caſum reſtitutionis dotis poſſet Hortentia capere poſſeſsionem bonorum mobilium, ac immobilium mariti propria auctoritate, & ſine decreto Iudicis, & vitio ſpolij, & attentatorum, & vlterius illa vendere, & de illis diſponere ſicut poſſunt veri Domini de rebus ſuis &c. omiſſo enim quod ipſa vſa non fuit tali
6 poteſtate ſed immo per recurſum ad Iudicem cenſetur illi renunciaſſe *Menoch. de adipiſc. remed. 5. num. 157. Gregor. deciſ. 105. num. 13. Bich. deciſ. 262. nu. 5. & in recen. deciſ. 439. num. 8. & 9. par. 9. & in firmana Dotis 20. Iunij 1664. §. præſertim & 19. Iunij 1665. §. Tum quia coram bo. me. Emerix ſen.*

Obiectum alicuius eſſet ponderis ſi per verba ſonantia in translationem dominij dictum eſſet, vt non facta intra ſtatutum tempus dotis reſtitutione illico
7 mobilia, vel talia, aut talia pignora cederent in cauſam illius, & in his etiam terminis res non procederet de plano, ſed opus eſſet diſtinctione, etenim, aut datio iſta in ſolutum facta ſupponitur pro quantitate crediti, aut pro iuſto pignorum valore. Si primum, & conuentio non ſubſiſteret, nam cum regulariter pignorum valor credita excedit præberetur anſa creditoribus aucupandi exceſſum, & faciendi lucrum iniquum, & propter hoc periculum talia pacta generaliter improbantur à Iure etiam ſi quandoque dari poſſit caſus, quod talis ini-
8 quitas non concurrat quia leges feruntur in vniuerſum, & circa ea quæ frequentius accidunt, nec caſus particulares reſpiciunt. *Merlin. de pignor. lib. 4. tit. 4. quæſt. 123. nu. 7. & 8.* Et eſſet caſus legis commiſſoriæ vtroque iure in
9 pignoribus damnatus, *vt per text. in cap. ſignificante 7. de pignor. & in l. fin. C. de pact. Pignor.* ſiue fuerit conceptum ſe-
10 cundum formam *l. Commiſſoria*, ſiue ſecundum aliam illi ſimilem, quando eſt ei uſdem rationis. *Rot. in rec. deciſ. 330. num. 4. & 5. par. 11. & deciſ. 129. num. 63. par. 12.* nec etiam in dote ſubſtineti
11 poteſt † *per text. in l. quamuis 45. ff. de ſolut. Alex. conſ. 178. num. 9. in fin. lib. 7. Merlin. alios cumulans de pignor. lib. 4.*

dicta

dicta quæſt. 123. *num.* 11. *&* 43. *Surd.*
deciſ. 248. *num.* 13. *& Rot. in recen. dec.*
330. *num.* 18. *par.* 11. & propterea nul-
12 lum dominium in creditorem transfer-
rent, ſed reſoluerentur inpignus, vt ad-
uertit *Merlin. vbi proximè num.* 4.
13. Si ſecundum, & quamuis pactum teneat
eique ſtandum ſit *Soccin. Iun. conſ.* 41. *per
tot. lib.* 3. *Fontanell. deciſ.* 130. *num.* 5.
Afflict. deciſ. 397. *Theſ. deciſ.* 147. *Surd.*
14 *deciſ.* 113. Tamen quia determinatio
pretij pendere non poteſt ab arbitrio cre-
ditoris *l. hæc venditio & l. quod ſepe* §. 1.
ff. de contrah. empt. & contingere poteſt
caſus, quod vel ab initio facta non fue-
rit, vel per longum temporis decurſum
præſumi poſſit variatio ſubintrat alia
quæſtio, & donec & quo vſque illa ſe-
quatur contractus habendus ſit pro per-
fecto, ac dominium cenſeretur transla-
15 tum ſuper qua non eſt conſtans Docto-
rum opinio, & pronegatiua ſtant *Couar.
var. lib.* 3. *cap.* 3. *ſub num.* 8. *verſ.* 2. *in-
fertur mantic. de tacit lib.* 11. *tit.* 10. *nu.*
30. *&* 31. *Menoch. de acquir. remed.* 5.
num. 46. *Gabr. conſ.* 64. *num.* 8. *lib.* 1.
Afflit. deciſ. 348. *ſub num.* 2. *verſ. & hoc
ſi ſequutum eſt*, & alij paſſim.

Sed hic non eſt caſus noſter quia pa-
ctum prædictum non loquitur per aliqua
verba obligatoria, aut translatiua domi-
nij, nec ſonat inſolutum, ſed in pignus
& licet tribuat eidem facultatem ven-
16 dendi, tamen hoc nihil alterat quia de
natura pignoris eſt vt vendi poſſit, & eſt
in facultate Creditoris, vti & non vti.
Merlin. de pignor. d. quæſt. 123. *num.* 86.
*& ſeqq. Mantic. de tacit. & ambig. conuent.
lib.* 11. *tit.* 10. *num.* 17. & donec poteſtas
legitimè non applicetur ad actum, & ſer.
ſer. deueniatur ad effectiuam alienatio-
17 nem res ſemper remanet in ſimplicibus
terminis pignoris, & hipothecæ *Cremen.
ſingul.* 2. *Tepat. var. tit. de pignor. & hi-
pot. fol. mihi* 234. *a tergo Merlin. de pignor.
lib.* 4. *quæſt.* 119. *num.* 3. *& confert Rot.
deciſ.* 17. *num.* 22. *&* 23. *par.* 5. *recen.*

Et quod Hortentia per dictam primam
receptionem nunquam animum habue-
rit appropriandi ſibi dominium ſed ſo-
lummodo inſiſtendi inpignore clarè pa-
tet ex eo quia poſt modum interpellauit
18 heredes viri ad reſtitutionem Dotis non
pro reſiduo, vt Archiconfraternitas dicit,
ſed generaliter, & indefinitè, ac deinde
de anno 1672. ſoluit precarium, & in
ſolutum accepit. Ex ſubſequentibus au-
19 tem, optimè declaratur quid actum fue-
rit ab initio *Mantic. deciſ.* 15. *num.* 3. *&
4. & in alijs vulgatis Iur.* Ac pro inde
vſque ad hanc. diem effectiuæ receptio-
nis inſolutum fructus integraliter decur-
rerunt, & ab hoc ſolum tempore mobi-
lia iuxtà valorem tunc æſtimarum ſcutor.
4115. ceſſerunt in extinctionem crediti
20 hoc eſt primo fructuum decurſorum, ac
deinde ſortis principalis *Eminentiſſ. Octo-
bon. deciſ.* 242. *num.* 28. *& in recen. deciſ.*
229. *num.* 2. *&* 5. *par.* 9. *Rota coram Du-
nozet. Iun. deciſ.* 681. *num.* 1. *& in alijs
vulgatis*.

Scuta 350. retracta ex extinctione
duorum Cambiorum hæreditariorum
Hortentia non controuertit, & prompta
eſt bonificare vltra d. ſummam ſcutorum
4115.

Non ſic de alijs ſcutorum 2500. rece-
ptis a Bonadies in reſtitutionem dotis fi-
liæ, nam cum de proprio illa ſoluerit pro
Viro, vt conſtat ex partitis Sacri Montis
Pietatis, & ex atteſtationibus R. p. d.
Burratti, & aliorum, quæ tamquam plu-
21 rium inuicem adminiculantur, & ſuffi-
cienter probant *Rot. deciſ.* 175. *ſub num.*
2. *par.* 3. *& deciſ.* 148. *num.* 23. *part.* 10.
rec. & coram Buratto deciſ. 306. *num.* 6.
eidem debita erat releuatio, & in hanc
22 cauſam poterat illa recipere *Antonin. de
Amat. reſol.* 23. *num.* 12. *Maſtrill. deciſ.*
186. *num.* 8. *&* 9. *Rot. coram Dunozet. Iun.
deciſ.* 637. *num.* 23.

Quo vero ad ſecundum habuerunt DD.
Hortentiam pro anteriori, quia agitur
de domo fideicommiſſaria ſuper qua mu-
lier in vim *auth. res quæ* ſuam anterio-
ritatem de metitur a die obitus fidei-
committentis, & præfertur cuicum-
que intermedio Creditori etiam vltimi
23 grauati, vt probatum fuit *in d. priori de-
ciſione edita coram me ſub die* 15. *Maij pro-
ximè preteriti* §. *Iniuſtitia*, quæ concluſio
non ſolum quo ad hipothecam, ſed etiam
quoad anterioritatem procedit, ſiue aga-
tur de conſtitutione, ſiue de reſtitutione
24 dotis cum vtriuſque eadem ſit ratio *Fu-
ſar. de ſubſtit. quæſt.* 531. *&* 532. *Rota
deciſ.* 48. *num.* 5. *par.* 2. *recen.*

Nec ex credito dotali Portiæ Archicon-
fraternitas euadere poteſt anterior, tum
quia priuilegiũ *Auth. res quæ* non tranſit in

Digitized by Google

25 ſingularem ſucceſſorem *Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 189. num. 39. & 40.* Tum quia dictum creditum fuit conſumptum per plures alienationis a Franciſco factas *præſenti Summario num. 1.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA HAEREDITATIS DE LANVVIIS.

Veneris 15. Ianuarij 1677.

ARGVMENTVM.

Commiſſio admiſſionis ad cauſam licet poſt aliquod tempus verificata quoad intereſſe num tribuat Iudici Iuriſdictionem aliquam, ità vt dicatur vſque à principio lis introducta cum alijs ſimilibus &c.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam, & citatio reproducta cum decreto cauſant litem.*

2 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam cum clauſula* conſtito de intereſſe *non tribuit iuriſdictionem vſque quo probatio facta non fuerit.*

3 *Declara dummodo intereſſe à principio non adeſſet, ſed ſi aderat, & ſolum erat probandum ſuſpendit Iuriſdictionem quoad executionem non quoad ſubſtantiam.*

4 *Mandatum confirmandi alienationem rei Eccleſiæ cum clauſula* ſi in euidentem *ſuſpendit executionem donec vtilitas probetur.*

5 *Probatio intereſſe in admiſſione ad cauſam eſt facienda cum citatione.*

6 *Clauſula* conſtito *in ſui verificatione requirit partis citationem.*

7 *Commiſſio admiſſionis ad cauſam tribuit aliquam Iuriſdictionem Iudici, dum tenetur partem citare pro intereſſe cognoſcendo.*

8 *Decretum admiſſionis ad cauſam retrotrahitur ad principium commiſſionis.*

9 *Sententiæ regulariter retrotrahuntur ad diem petitionis.*

10 *Probatio intereſſe non debet fieri tempore limitato.*

11 *Et ſufficit quod non interceſſerit præſcriptio.*

12 *Tranſactio non præiudicat non vocatis.*

13 *Poſſeſſor non poteſt condemnari ad reſtitutionem fructuum antè condemnationem in negocio principali.*

14 *Cognitio præuentiua, quæ poteſt eſſe inanis non eſt aſſumenda.*

DECISIO XLV.

Propoſito per me dubio, an & quomodo Moniales S. Scholaſticæ eſſent ad cauſam admittendæ ſub *die 2. Decembris 1675.* fuit reſolutum eas eſſe admittendas in ſtatu, & terminis in quibus cauſa repetiebatur *de anno 1675.* quando ipſæ impetrarunt commiſſionem, & obtinuerunt decretum procedi iuxta illius formam. Deinde cum dubitarem an eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis, ſub *die 18. Maij anni præteriti* fuit conſideratum talem admiſſionem ad cauſam, poſſe parere duos effectus vnum quod admiſſæ facerent acta cauſæ ſua, alium quod cauſaret malam fidem in alijs collitigantibus, & quo ad primum fuit dictum ſtandum eſſe in deciſis admiſſionem faciendam in ſtatu, & in terminis prædictis, ſecus verò quo ad ſecundum. Hodie verò reducta ad trutinam hac vltima deciſione DD. ea bene perpenſa, quo ad primam partem cenſuerunt non eſſe ab ea recedendum, quia de anno præfato 1665. non ſolum fuit præſentata commiſſio admiſſionis ad cauſam, ſed etiam facta citatio, eaque reproducta, & obtentum
1 decretum, procedi iuxta formam commiſſionis, vnde ex tunc fuit lis Introducta *deciſ. 110. num. 2. par. 3. lib. 2. diu. Gregor. deciſ. 94. num. 2. Duran. deciſ. 38. num. 7.*

Nec obſtat quod commiſſio contineret ſolitam clauſulam, conſtito de intereſſe, & ideò fuerit conditionalis, & iuriſdictionem non tribuerit vſque quo facta fuerit probatio intereſſe, vt in puncto
2 tradit *Gratian. diſcept. 869. num. 25. & 26. & Rota deciſ. 48. num. 6. part. 7. rec.* Quia obiectum releuaret ſi de illo tempore intereſſe non adfuiſſet, ſed dum de illo tempore aderat, & ſolum erat probandum Iudici, conditio probationem
3 faciendi ſuſpendit tantùm iuriſdictionem quo ad executionem commiſſionis, non

autem

autem quo ad ſui ſubſtantiam, vt in ſimi-
li de commiſſione, ſeu mandato de con-
firmando alienationem rei Eccleſiæ, cum
4 conditione illa ſolita. *Si in euidentem*,
dixit *Rot. in Nullius Emphiteuſis de Gua-
ſtalla cor. Lancellotto impreſſa per Mar-
cheſ. de commiſſ. par. 1. fol.* 100. *num.* 2.
& cor. Duran. deciſ. 365. *num.* 9.

Et comprobatur, quia non eſt dubium
5 probationem intereſſe faciendam eſſe
cum partis citatione ſtante dicta clauſula
6 *conſtito, Paris conſ.* 45. *nu.* 9. *lib.* 4. *Mart.
qui plene alios congerit de clauſ. part.* 1.
clauſ. 19. *num.* 1. *Duran. deciſ.* 78. *nu.* 6.
Vnde non eſt abſolutè verum, quod com-
miſſio iuriſdictionem Iudici non tribuat
niſi poſtquam ſibi de intereſſe conſtite-
7 rit, dum debet ante partem citare, & ſic
partes Iudicis aſſumere *Rot. in Vrgellen.
Canonicatus cor. Blanchetto penes Marcheſ.
de commiſſ. part.* 1. *fol.* 277. *num.* 4. Vn-
de, & firmo remanente iudicium ſuper
admiſſione ad cauſam fuiſſe cæptum de
dicto anno 1665. ſequitur vt decretum,
admitti, debeat ad illud tempus retro-
8 trahi, & ſic admiſſio fieri in ſtatu, & ter-
minis in quibus cauſa tunc reperiebatur,
prout eſt regulare in ſententijs, vt retro-
9 trahantur ad diem petitionis *Bald. conſ.*
374. *num.* 2. *lib.* 3. *Coſt. de retrotract. cap.*
8. *caſ.* 7. *num.* 4. *& per tot. Rot. in Roma-
na Domus ad Turrimſanguineam* 23. *Apri-
lis* 1617. §. *ſecundo principaliter coram
Sacrato*.

Neque obſtat quod Moniales dictam
probationem facere diſtulerint, quia
10 non reperitur eis præfixus terminus in-
tra quem, illam facere teneantur, & ideò
ſemper facere poſſunt ex auctoritatibus
in deciſione, quæ reuidetur adductis, &
11 ſatis eſt, quod non fuerit inducta præ-
ſcriptio, vt habetur *in d. Nullius Emphi-
teuſis de Guaſtalla coram Lancellotto penes
Marcheſ. par.* 1. *fol.* 100. *num.* 2. *verſ. nec
releuat lapſus tanti temporis*.

Et licet hoc interim, quo Moniales
diſtulerint probationem facere, colliti-
12 gantes tranſegerint, & ſic litem quoad
ipſos terminauerint, tamen adhuc pla-
cuit reſponſio, quod hæc tranſactio, vti
eis non vocatis facta, illis præiudicium
inferre non valuit, *vt firmatur in deciſio-
ne, quæ reuidetur* §. *Nec obſtare*.

Quo autem ad ſecundam partem d. de-
ciſionis circa cauſandam malam fidem in
colligitantibus, fuit conſideratum, quod
hæc inſpectio tendit ad dignoſcendum à
quo tempore condemnari debeant poſ-
ſeſſores reſtituere fructus, quæ quidem
13 cognitio eſt intempeſtiua, & cum eue-
nire poſſit, quod Moniales non obti-
neant, & ſic nullo modo condemnari de-
beant poſſeſſores ad fructus reſtituendos,
14 non eſt aſſumenda *ad text. cum ibi notat.
in l. non quemadmodum* 35. *ff. de Iudic.*
Vnde voluerunt DD. eam ſuo congruo
tempore, videlicet poſt quam pronuncia-
tum fuerit in meritis reſeruare.

Et ita vtraque &c.

SPOLETANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 29. *Ianuarij* 1677.

ARGVMENTVM.

Non eſt neceſſarium.

SVMMARIVM.

1 *Hæres fiduciarius eſt ſolum Adminiſtrator & Cuſtos.*
2 *Sententia a qua non eſt appellatum nec appellatio proſecuta tranſit in iudicatum.*
3 *Sententia in iudicatum tranſacta pro veritate habetur.*
4 *Et probat bonum Ius illius ad cuius fauorem fuit lata.*
5 *In dubio præſumitur valida, & iuſta.*
6 *Maximè ſtante lapſu* 30. *vel* 40. *annorum.*
7 *Sententia ſine actis non poteſt dici iuſta vel iniuſta.*
8 *Acta ſunt tranſportanda ab eo qui dicit ſententiam eſſe nullam, & iniuſtam.*

DECISIO XLVI.

Conceſſa per A. C. immiſſione Portiæ, & Magdalenæ Cæciliæ de Delphinis ſuper Tenimentum poſitum in Territorio Spoletano in vocabulo *Il Colle* vti ſubiectum fideicommiſſo Ioannis Aui Paterni ad earum fauorem purificati Appellauit Polus modernus controuerſi prędij Poſſeſſor contendens conceſſam immiſſionem ex eo quod Benedictus Pater dictarum ſororum agentium prædium alienauerat de anno 1638. vti ſibi obueniens

niens ex hæreditate Liuiæ Brancaleonæ Matris, quę licet in eius teſtamento condito de anno 1617. hæredem inſtituiſſet Ioannem Patrem, & reſpectiuè maritum relictis tantum ſcutis 25. eidem Benedicto vnico filio; tamen dicta hæredis inſtitutio fuerat confidentialis, & facta ad commodum Benedicti filij, vt poſtmodum mediante Iudicio poſt obitum Ioannis Patris per Benedictum filium introducto Ordinarius Spoletanus de anno 1630. per diffinitiuam ſententiam in iudicatum tranſactam declarauerat, *vt in Summario Poli num. 4.* cauſaque ad Rotam deuoluta fuit coram me dubitatum *ſub die 15. Iunij 1676.* an dictis ſororibus eſſet danda immiſſio, & cum allegaretur prædicta ſententia Ordinarij Spoletani, in qua potiſſima defenſio Poli conſiſtebat fuit dilata reſolutio, & dictum quod tranſportentur acta; & cauſa hodie repropoſita, & actis minimè tranſportatis denegandam eſſe immiſſionem Domini reſponderunt.

Moti ſunt ex eo, quod Polus poſſidet iuſto titulo venditionis factæ à Benedicto, qui fuit declaratus verus hæres Liuiæ Matris ex ſententia Ordinarij, vndè Ioannes Pater ſuper bonis ſub fiducia relictis non potuit inſtituere fideicommiſſum, cum non poſſideat ad ſui commodum, ſed hæredis veri, & ſit tantum
1 adminiſtrator, & cuſtos *iuxtà textum in l. Saius Saturninus ff. ad S.C. Trebell. cum alijs apud modernum Lucenſem de pact. futur. ſucceſſ. lib. 3. cap. 6. num. 2. & ſeqq. Rota coram Caualcr. deciſ. 284. num. 3. & deciſ. 381. num. 1. & in rec. dec. ſeu voto 536. num. 61. par. 14.*

Quæ ſententia ſatis iuſtificat fiduciam, quia eum ab ea fuerit appellatum, & ap-
2 pellatio nunquam proſecuta ob lapſum fatalium tranſiuit in iudicatum *iuxta textum in Auth. eiqui C. de tempor. Appell. cap. cum ſit Romana 5. & cap. Conſtitutus 45. de appellat. Rota coram Bich. deciſ. 345. num. 1. & in rec. dec. 15. num. 1. par. 14. & deciſ. 331. num. 1. par. 15. & in Romana Pecuniaria 12. Iunij 1671. §. Ratio reſolutionis coram R. p. d. meo Rondinino, & in Romana Domus 16. Ianuarij 1673. §. certius quia coram b. m. Priolo*; Ideoque
3 pro † veritate eſt habenda *Rot. in rec. dec. 321. num. 7. par. 10. & deciſ. 479. num. 4. par. 14. & deciſ. 31. num. 6. & 132. num. 21. & 266. num. 10. & 313. num. 5. par. 15. & in citata Romana Domus coram Priolo §. certius*, & alibi paſſim; & pro-
4 bat bonum Ius Poli ex Iuribus venditorum poſſidentis, vt proſequitur *eadem Romana Domus coram Priolo §. præfata enim ad finem*.

Nec fuit attenta exceptio adducta per Sorores de Delphinis aduerſus dictam ſententiam Ordinarij Spoletani, quod
5 nempè fuerit nulla, & iniuſta, quia vltra quod in dubio ſententia præſumitur valida, & iuſta *Rota coram Duran. deciſ. 7. num. 19. & coram Peutinger. deciſ. 406. num. 4. & in rec. deciſ. 338. num. 34. par. 15. & in d. Romana Domus coram Priolo §. Præfata enim*; maximè ſtante lapſu 30. & etiam 40. annorum, quo caſu eo ma-
6 gis pro † validitate, & iuſtitia ſententiæ præſumitur. *Rota coram Peutinger. deciſ. 24. num. 8. & coram Buratt. deciſ. 376. num. 3. & ſeqq. ibiq. Add. litt. A. coram Mantica deciſ. 296. num. 6. & 7.*

In præſenti caſu viſa eſt penitus remoueri; nam cum acta ſententiæ non fuerint tranſportata, non poteſt conſtare de il-
7 lius Iuſtitia, vel iniuſtitia, cum ea per Iudicem ſint inſpicienda, vt ex illis validitas, aut nullitas, iuſtitia, vel iniuſtitia appareat *Rota coram Duran. deciſ. 7. nu. 18. & coram Bich. deciſ. 250. num. 35. & in rec. deciſ. 45. num. 7. par. 9. & deciſ. 270. num. 14. par. 14. & deciſ. 201. num. 10. par. 15. & in dicta Romana Domus 16. Ianuarij 1673. §. etiam coram bon. mem. Priolo.*

Hanc autem tranſportationem dixerunt Domini eſſe faciendam à Sororibus de Delphinis, quæ ſunt Actrices, cum Polus vti reus conuentus excipiat, & affirmet ſe poſſidere ex iuſto titulo, & eſſe tutum vigore dictæ ſententiæ, quam Sorores impugnant illam aſſerentes nullam & iniuſtam, ideoque tamquam in ſuam replicatione actrices tenentur ſuam in-
8 tentionem fundare, & acta producere, & tranſportare, vt diſtinguendo *firmat Rota coram Duran. deciſ. 7. num. 22. & 23. & coram Caualer. deciſ. 43. per totam & in rec. deciſ. 201. num. 10. par. 15. cum alijs in citata Romana Domus coram Priolo ad finem*, quod cum Sorores non adimpleuerint ſententia præſumitur valida, & iuſta ex ſuperius allegatis.

Et ita vtraque &c.

BO.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Lunæ 29. Martij 1677.

ARGVMENTVM.

Datio inſolutum ſine facto Iudicis, aut partis nùm ſubſtineatur. Ius percipiendi fructus dotales an poſſit cædi. Fructus loco damnorum, & intereſſe an,& quando debeantur, & quando illius taxatio valeat.

SVMMARIVM.

1 *Hæres ceſſionarij poteſt venire ex eius Iuribus.*
2 *Datio in ſolutum vt inducatur neceſſarium eſt factum Iudicis, aut partis.*
3 *Et eo deficiente poſſeſſio, & fructuum perceptio refertur ad pignus.*
4 *Compenſationem opponens debitum fatetur.*
5 *Fructus compenſantur cum fructibus.*
6 *Confeſſio partis teſtibus præfertur:*
7 *Fructus crediti dati in dotem debentur eo ipſo quo Maritus ſubſtinet onera matrimonij.*
8 *Etiamſi ſit datum abſque ſcientia debitoris.*
9 *Ius percipiendi fructus dotalès num poſſit cædi vide remiſſiuè, & duobus* num. ſeqq.
12 *Confeſſionis propria impugnatio non admittitur.*
13 *Fructus debentur loco damnorum, & intereſſe concurrentibus mora debitoris, & occaſione inueſtiendi cum notitia debitoris.*
14 *Mora regulariter inducitur ex interpellatione.*
15 *Fructus debentur loco damnorum, & intereſſe quando ſunt conuenti etiamſi deſit mora.*
16 *Liquidatio intereſſe non eſt neceſſaria quando fuit conuentum per inſtrumentum.*
17 *Taxatio intereſſe veriſimilis, & abſque fraude etiam a principio ſuſtinetur.*
18 *Et taxatio præſumitur rationabilis, & iuſta.*
19 *Et contrarium prætendens tenetur probare.*

DECISIO XLVII.

Legatum librarum 4000. relictum per Horatium Canalem Thereſiæ, & Iuſtinæ de Zanis ſoluendum à Carolo Pellino hęrede poſt annũ à die contracti matrimonij Dominicus Calderinus acquiſiuit tàm vti Maritus Iuſtinæ, quàm vti cæſſionarius Thereſię, quę matrimonium de anno 1638. contraxerant; Poſtmodum de anno 1639. requiſito Carolo debitore ad ſoluendum dictas libras 4000. ex quo promptas habebat inueſtituras iſtc cum non haberet commoditatem ſoluendi obtinuit à Dominico Creditore dilationem ad quinquennium, quo durante ſoluere promiſit affictus, quos ex bonis emendis habere potuiſſet loco damni emergentis ad rationem ſex pro quolibet centenario, *vt in Sum. Caroli nu.m* 1.

Poſtmodum de anno 1644. cum Calderinus, & Iuſtina Coniuges Prædium à Iacobo de Mitis cum aſſignatione dicti crediti loco pretij emiſſent Carolus debitor nouam ad triennium dilationem impetrauit cum eadem promiſſione ſoluendi libras ſex pro quolibet centenario *Summ. Caroli num.* 2. quo elapſo termino, nec ſolutione ſecuta coacti ſunt coniuges præfati ex retroceſſione crediti, vt ſupra aſſignati à Iacobo venditore facta eidem tradere cenſus, & alia credita. Deinde de anno 1656. idem Calderinus vna cum Cæſare filio defuncta interim Iuſtina de anno 1656. emerunt à Ioanne Baptiſta, & Antonio de Magnanis aliud Prædium mediante datione inſolutum eiuſdem crediti, *vt in Sum. Caroli nu.* 4. ſuper cuius ſolutione orta lite inter eundem Carolum, & Corneliam hæredem venditorum, poſt varias hinc inde ſententias cauſa ad Rotam deuoluta coram *Reuerendiſſ.D. meo Albergato Dec.* præuia deciſione 27. *Iunij* 1674. prodijt ſententia fauorabilis Corneliæ, pro cuius confirmatione, vel infirmatione dato per me dubio cenſuerunt Domini confirmandam.

Non impugnabatur validitas; & ſolum ad illius Iuſtitiam ſe reſtringebant informantes, quæ viſa eſt aſſiſtere. Creditum enim librarum 4000. ex legato ſuperius enunciato apparet, & de ceſſione ipſius facta à Cæſare filio, & hærede Iu-

Iuſtinę auctoribus Corneliæ actricis conſtat *ex Summ. Pellini num.* 4. & proindè omnia Iura, & actiones pro illo cædenti competentes translatæ fuerunt in cæſſionarios, ex quorum commodo Cornelia
1 hæres vti poteſt *Coccin. deciſ.* 1529. *num.* 1. *cum alijs vulgatis*.

Non aduerſante aſſerta datione in ſolutum tornaturarum 47. & tabularum 46. terreni pro credito ſupradicto per Carolum ad fauorem Dominici Calderini facta, ex qua creditum prętenditur exſtinctum. Siquidem non probatur hanc dationē in ſolutum interueniſſe, ad quam
2 inducendam neceſſarium eſt factum Iudicis, aut partis *Contr. diſcept.* 91. *nu.* 15. *Rota coram Duran. deciſ.* 26. *num.* 23. *& in rec. deciſ.* 182. *num.* 18. *& ſeqq. part.* 10. *& in Romana ſaluiani* 13. *Maij* 1676. *§. nec ſolutio, &* 11. *Ianuarij* 1677. *§. nam quantum ad mobilia coram me*; Adeo vt non ſuffragentur menſuratio terreni, & teſtes deponentes de collectione fructuū, aut de alijs actibus poſſeſſorijs, quia ex his actibus datio in ſolutum argui non poteſt, ſed potius in pignus, cum non
3 præcedente facto partis, aut Iudicis nemo valeat rerum alienarum dominium ſibi appropriare *iuxta doctrinam Cuman. in l. res obligata* 60. *num.* 5. *antè finem verſ. & hæc procedunt ff. de legat.* 1. quam ad excludendam dationem inſolutum in credito fructifero ponderauit *Rota in Romana Saluiani de annis* 1676. *&* 1677. *coram me in locis mox allegatis*.

Præſertim accedentibus confeſſionibus Caroli debitoris emiſſis tàm in acceptatione ſententiæ eum condemnantis ad ſolutionem capitalis facta in illo fructuum imputatione, quàm in commiſſione appellationis de qua *Sum. reſponſionis Cornelia num.* 1. in quibus dùm petijt imputationem fructuum per neceſſarium
4 antecedens falſus fuit capitale, ab ipſo deberi, qui enim compenſationem opponit debitum fatetur *Surd. deciſ.* 24. *ſub num.* 6. *&* 7. *Rota coram Bich. deciſ.* 166. *num.* 2. *& in rec. deciſ.* 33. *num.* 2. *par.* 5. *& deciſ.* 79. *num.* 17. *&* 18. *par.* 13. Et licet teſtes probent aliquos fructus per Auctores Corneliæ fuiſſe perceptos, vt admittunt ſcribentes pro eadem; tamen illi non valent ſortem extenuare, ſed
5 compenſantur cum fructibus ipſius crediti *Rota coram Coccin. deciſ.* 562. *num.* 2. neque hinc valet deduci aſſerta datio in ſolutum, cum ex contraria partis confeſſione excludatur, quæ quibuſcumque
6 teſtibus præfertur. *Gabr. de Teſtibus concluſ.* 4. *num.* 75. *Vermigliol. conſ.* 408. *num.* 17. *Rota coram Duran. deciſ.* 337. *num.* 41. *& coram Buratto deciſ.* 317. *nu.* 8. *& coram Dunoz. Iun. deciſ.* 399. *num.* 8. *& deciſ.* 994. *num.* 4.

Quo verò ad fructus ſequendo diſtinctionem relatam in deciſione huius cauſę coram Reuerendiſſ. D. meo Decano duo conſiderarunt Domini tempora, vnum à die 22. *Februarij* 1639. quo prima vice Carolus ad illorum ſolutionem ſe obligauit; Alterum a die 3. *Nouembris* 1643. quo aliam ſimilem obligationem contraxit ad fauorem Iacobi de Mitis ab indè citrà.

Quoad primum cenſuerunt Domini fructus rectè conuentos, & deberi tamquam dotales, dum creditum fuerat Dominico Calderino in dotem aſſignatum, & vti tale recognitum ab ipſo Carolo debitore, qui ſe obligauit ſoluere libras ſex
7 pro quolibet centenario, & proinde dum Dominicus ſuſtinebat onera matrimonij, ei debebantur vſuræ *iuxtà textum in cap. ſalubriter de vſur. & l. vſuras ff. de Iur. dot.* etiam ſi hoc nomen debitoris
8 eſſet cæſſum abſque conſenſu, & ſcientia ipſius debitoris, *vt firmat Leotard. de vſur. quæſt.* 29. *a num.* 4. *vſque ad* 12. *& Rota poſt ſtatil. de Saluian. Interd. dec. vltima num.* 7. *& ſeqq. & in deciſione præcedentis inſtantiæ §. quoad primum*.

Et licet ſcribentes pro Carolo impugnarent hanc concluſionem ex eo, quod tantum libræ 1000. eſſent dotales Iuſtinæ, reliquæ verò ſpectarent ad Thereſiam, quæ non potuit cædere hoc Ius
9 percipiendi fructus dotales tamquam ius perſonale *ex olea de ceſſ. Iur. tit.* 6. *quæſt.* 2. *num.* 27. *& pluribus ſeqq.* quia quid-
10 quid ſit de veritate huius concluſionis, quam impugnat *Boſſ. de dote cap.* 20. *nu.* 66. quam tamen quęſtionem Domini non intendebant determinare ſcribentes pro Cornelia dicebant non poſſe quidem cædi hoc ius percipiendi fructus dotales ita
11 vt cæſſionarius habeat ex Iure proprio, & directo, ſed ſolum ad effectum, vt tanquam repræſentans cædentem vigore actionum vtilium, quæ in cæſſionarium tranſeunt ad vitam cædentis exigere poſſit;

ſit, vt declarat *Merlin. de Pignor. lib. 3. quæſt. 8. num. 16. cum alijs apud eundem.*

His tamen omnibus poſthabitis ex facto viſa eſt cæſſare difficultas, dum vtraque ſumma fuit data in dotem Dominico, & de vtraque Iuſtina, & Dominicus Coniuges tamquam dotali ſemper diſpoſuerunt, & pro tali à Carolo debitore fuit habita, & recognita in pluribus iuratis Inſtrumentis, vt in *Summar. reſponſionis Corneliæ numer.* 1. 2. *&* 3. con-
12 trà quæ non eſt audienda Caroli impugnatio ex vulgatis.

Quo verò ad ſecundum tempus cum Carolus requiſitus ad ſoluendum capitale, cuius Calderinus nedum habebat promptum inueſtimentum, ſed illud realiter inueſtiuit in Prædio empto à Iacobo de Mitis, illius ſolutionem diſtulerit, ità vt ex eius mora Calderinus fuerit coactus de anno 1650. acceptare retroceſſionem crediti eidem Iacobo aſſignati, eique conſignare alios fructiferos effectus fructus debebantur loco damnorum, & intereſſe, ſiuè ratione lucri ceſſantis atten-
13 tis requiſitis *Pauli de Caſtro in l. 3. ff. de eo quod certo loco*, nempè mora debitoris, & occaſione inueſtiendi ipſi debitori notificata ex Inſtrumento dato *Sum. Caroli num.* 4. quibus concurrentibus fructus loco damnorum, & intereſſe deberi firmant relati in deciſione *Reuerendiſſimi D. mei Decani §. quo verò ad ſecundum tempus*. Siuè ratione damni emergentis ex retardata ſolutione paſſi à Calderino, in quibus etiam ſi deeſſet iudicialis inter-
14 pellatio, † ex qua regulariter ſolet induci mora, tamen in præſenti, ex quo agitur de intereſſe certo iam conuento, & conſequenter adſit notitia debitoris,
15 & ſtipulatio ex his illa ſuppletur *ex deductis per Rot. coram Zarate deciſ. 36. nu. 7. & in rec. deciſ. 301. num. 4. & 5. part. 15. & benè in deciſione Reuerendiſſimi D. mei Decani §. penultimo, & vltimo.*

Minoris ponderis eſt altera obiectio, quod non conſtet quid, & quantum interfuerit Dominico ſtipulanti ratione lucri cæſſantis, & damni emergentis, & quod taxatio certi Intereſſe à principio non valeat; nam vltra quod liquidatio
16 non eſt neceſsè eùm in Inſtrumento fit conuentum de certa quantitate *Rota cor. Coccin. deciſ. 1951. num. 26.* Taxatio inter partes facta de certo lucro quando eſt veriſimilis, & ſit abſque fraude, vt in præ-
17 ſenti ſubſtinetur *iuxtà doctrinã Hoſtienſ. in cap. ſalubriter de vſur. cum alijs pleno calamo congeſtis per Gratian. diſcept. 387. num. 1. & ſeqq. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 7. num. 73. & 74. & per Rot. coram Zarate deciſ. 36. num.* 5. Rationabilis, & iuſta præſumitur, cum videatur porius quædam tranſactio inſpecto futuro euen-
18 tu, & qualitate rei, vt tollatur difficultas probationis *Rota coram Merlin. deciſ.* 401. *num. 6. & coram Bich. deciſ.* 552. *n. 9. & ſeqq. & coram Eminentiſſimo Otthobon. deciſ.* 2. *num.* 11. & hoc caſu onus probandi taxationem non fuiſſe propor-
19 tionabilem, & iuſtam ſpectaret ad excipientem *Rota coram Merlin. d. deciſ.* 401. *num. 6. & coram Bich. d. deciſ.* 552. *num.* 15. & vtramque concluſionem *firmauit in Romana Vineæ 22. Iunij 1672. §. Poſita autem conuentione coram R. p. d. meo Rondinino.*

Et ita vtraque &c.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 29. Martij 1677.

ARGVMENTVM.

Cenſus conſtitutus cum cædula Banchi an, & quando ſit validus maximè in Regno Neapolis, & an ſubſtineatur Cenſus ſuper alio cenſu impoſitus. Simulatio ex quibus excludatur. Saluianum quando detur ſuper cenſu, & pecunijs ex eo retractis, & diſcutitur quæſtio quando pretium ſuccedat loco rei, vel è conuerſo.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum conceditur concurrente hypotheca, & poſſeſſione antiqua debitoris, & moderna rei conuenti.*
2 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*
3 *Cenſus in Regno Neapolis poteſt conſtitui cum cædula Banchi.*
4 *Maximè ſi pecunia ſit depoſita ad effectum inueſtiendi.*
5 *Et ſit relicta in Banco ad effectum ſoluendi Creditoribus imponentis.*
6 *Cenſus cum cædula Banchi conſtitutus, vt* O *infrin-*

Digitized by Google

infringatur debet probari per diligentias in Banco non numeratio, & non exiſtentia pecuniæ.
7 *Simulatio requirit cauſam.*
8 *Excluditur ex veritate actus.*
9 *Mediantibus maximè inſtrumentis publicis.*
10 *Et ex ſolutione pretij mediante Banco. Amplia etiam ſi interueniat aliquod pactum inſolutum* vt num 12.
11 *Præſumptio cædit veritati.*
13 *Impoſitio cenſus ſuper alio cenſu dicitur venditio Iuris ad annuum redditum.*
14 *Et tenetur ſoluere fructus vti obligatus in ſolidum cum primo cædente.*
15 *Cenſus imponi poteſt ſuper alio cenſu.*
16 *Et ſuper Iure exigendi in perpetuum. Cum habeatur loco ſtabilium* ibidem.
17 *Cenſus vere conſtitutus in dubio præſumitur iuſtus, & validus.*
18 *Et contrarium aſſerens tenetur probare aliter quam per viſionem inſtrumenti.*
19 *Saluianum non retardatur per exceptiones requirentes probationem extrinſecam, & altiorem indaginem.*
20 *Obligatio generalis omnium bonorum compræhendit cenſum.*
21 *Cenſum poſſidens dicitur illius Dominus, & poſſeſſor, & qualiter.*
22 *Cenſus poſſeſſio probatur ex illius aſſignatione, & ceſſione.*
23 *Pecunia donec extant veniunt ſub generali obligatione loco rei.*
24 *Saluianum datur ſuper pecunijs, mobilibus gemmis, & nominibus debitorum.*
25 *Pretium in particularibus non ſuccedit loco rei.*
26 *Limita quando res non extat, & eſt conſumpta, vel debitor non eſt ſoluendo.*
27 *Amplia ſiue agatur ex cauſa lucratiua, ſiue onerosa quando pretium extat in ſpecie.*
28 *Pecunia depoſita in faciem alicuius tranſit in eius dominium.*
29 *Limita in depoſito conditionato.*
30 *Res in particularibus non ſuccedit loco pretij.*
31 *Saluianum conceditur in rebus ex pecunia debitoris comparatis.*
32 *Attentata ſunt omnia geſta poſt inhibitionem Iudicis.*
33 *Auocatio pecuniæ datur ſi mala fide fuerit exacta.*

DECISIO XLVIII.

Obtinuit in Tribunali Eminentiſſimi Vicarij Iulia Gonzaga creditrix Benedicti Spinulæ eius Viri occaſione venditionis duorum cenſuum ſententiam fauorabilem immiſſionis in Saluiano ſuper depoſito ſcutorum 650. prouenientc ex rata cenſus cum Congregatione Lateranenſi alias per Benedictum debitorem poſſeſſi, & poſtea Petro Ferretto ceſſi, quam ſententiam præuia deciſione *ſub die 4. Februarij* 1675. Reuerendiſſimus D. meus Decanus confirmauit, a qua denuo interpoſita appellatione, mihique cauſa commiſſa dedi dubium an ſententia rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda,& pro confirmatione placuit Dominis reſpondere.

Sententiæ enim validitas non fuit controuerſa, & Iuſtitia conſtat, cum concurrant omnia requiſita in Iudicio Saluiani neceſſaria, debitum nempè Benedicti cum hypotheca, reique poſſeſſio de tempore obligationis, ac moderna Ferretti rei conuenti, quibus concurrenti-
1 bus Saluianum denegari non poteſt *l. 1. ff. & C. de Salu. Interd. Rota coram Coccin. deciſ.* 1989. *num.* 1. *& coram ſan.me. Gregorio deciſ.* 491. *num.* 6. *& in rec. deciſ.* 11. *num.* 1. *&* 2. *par.* 12.

Duplex eſt creditum Iuliæ alterum ducatorum 650. vigore cenſus, ſeu annui redditus ducatorum 45½ venditi per Benedictum *die* 20. *Auguſti* 1639. ſuper quadam maſſaria ad fauorem Iuliæ Vxoris *Summ. Petri num.* 3. alterum ducatorum 850. occaſione venditionis alterius cenſus, ſeu annuorum redditum ducatorum 76½ quos Benedictus poſſidebat, de quo *Summ. eiuſdem Petri num.* 4. quæ
2 vti publica Inſtrumenta faciunt probationem probatam *Rota poſt Zach. de oblig. camer. deciſ.* 59. *num.* 1. *& deciſ.* 159. *pariter num.* 1. *& in alijs paſſim.*

Contrà hos cenſus Domini non curarunt ea, quæ obiciebant ſcribentes pro Ferretto; nam principalis exceptio non numeratæ pecuniæ in actu illorum impoſitionis à Piana Bulla requiſita tolli viſa fuit ex lectura Inſtrumentorum, maximè cum ſint celebrata in Regno Neapolis, in quo partita, & cædula Banchi habet vim veræ ſolutionis, & ea mediante re-

Digitized by Google

3 de imponi poteſt cenſus ad differentiam ſimplicis ordinis, vt declarauit idem B. Pius V. in eius *Conſtitutione* §. 10. & firmant *Cenc. de cenſ. quæſt.* 50. *num.* 13. *& ſeqq. & Rota poſt eum dec.* 92. *num.* 6. *& in rec. deciſ.* 11. *num.* 5. *par.* 12. *& deciſ.* 495. *num.* 13. *& ſeqq. par.* 14. *& in Neapolitana Pecuniaria* 11. *Martij* 1669. §. *nali coram Illuſtriſſ. Ottalora Conſilij ſupremi Caſtella Senatore* confirmata *die* 23. *Ianuarij* 1671. *coram R. p. d. meo Burlemont*.

Eoque magis cum pretium primi cenſus prouenirer ex venditione ſtabilium facta per Iuliam Hyeronimo Berarducci, qui pretium depoſuerat in Banco S. Eligij ad effectum inueſtiendi pro euictione bonorum venditorum, addita conuentione, quod in eaſum extinctionis dicti cenſus iterum in alijs inueſtiretur, *vt in Summ. reſponſionis Iuliæ num.* 1. ex his
4 enim tollitur omnis ſuſpicio fraudis, & cenſus validitas fortior reſultat ex firmatis *in Farſen. Cenſus* 4. *Maij* 1672. *&* 10. *Martij* 1673. *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*; dictaque pecunia fuit per Benedictum relicta in eodem Banco S. Eligij ad effectum illam ſoluendi proprijs Creditoribus, *vt in d. Summ. num.* 1. quod
5 eo magis numerationem arguit, & probat *Cenc. de cenſ. quæſt.* 51. *num.* 25. *& Rota poſt eum deciſ.* 133. *num.* 12. Secundus verò cenſus fuit impoſitus pariter mediante ſolutione facta per Bancum Montis Pietatis, vt legitur in eodem Inſtrumento, ideoque ambo cenſus ſunt validi, vt ſupra fuit dictum.

Accedente, quod non conſtat ex diligentijs in Banco faciendis, quod pecunia non adeſſet, & non fuerit numerata,
6 vt eſſe neceſſarium ad infringendum cenſum voluit *Afflict. controu.* 21. *num.* 14. *&* 15. *& Antonin. de Amato reſol.* 42. *per totam*.

Minoris viſa eſt ponderis exceptio ſimulationis contractuum, nam pro illa
7 præſumenda cauſa non adeſt, vt requiritur. *Rota coram Gregor. deciſ.* 157. *&* 401. *nu.* 1. *& poſt Cenc. de cenſ. deciſ.* 436. *nu.* 7.
8 Imò conſtat de veritate actus, † quæ ſimulationem excludit. *Rot. in rec. dec.* 106. *num.* 7. *part.* 2. *& deciſ.* 334. *num.* 12. *par.* 5. *& deciſ.* 519. *num.* 10. *par.* 5. *tom.* 2. *& coram Gregor. deciſ.* 157. *num.* 19. *& coram Penia deciſ.* 742. *num.* 10. ma-
9 ximè mediantibus publicis Inſtrumentis *Rota in rec. d. deciſ.* 106. *num.* 7. *par.* 2. *& coram Gregor. d. deciſ.* 157. *num.* 20. & quod magis eſt apparet de ſolutione pre-
10 tij mediante Banco, ex quo omnis ſimulationis præſumptio excluditur *Rota in rec. deciſ.* 555. *num.* 4. *par.* 5. *tom.* 2. *& coram Gregor. dec.* 195. *num.* 3. quibus ſtantibus tollitur omnis ſuſpicio, quæ poſſet oriri ex aliquo pacto inſolito ap-
11 poſito in his contractibus, cum præſumptio ſemper cædat veritati *ad text. in l. fin. ff. de probat. cum alijs apud Valenz. conſ.* 90. *num.* 168. & hæc ſola ex alijs
12 ſupradictis penitus elidatur *ex Rota in rec. dec.* 201. *num.* 41. *&* 42. *par.* 7.

Altera obiectio, quod ſecundus cenſus fuerit impoſitus ſuper re incerta viſa eſt Dominis duplici reſponſione poſſe tolli. Primo quod iſta poteſt dici venditio certi annui redditus, ſeu cenſus iam antecedenter conſtituti, in quo non procedit rigor contractus cenſualis, ſed vendens ſtante eius obligatione tenetur
13 preſtare annuum conuentum intereſſe, ex quo ſit venditum Ius ad talem redditum, non ad fructus rei, vt diſtinguit *Ioſeph de Roſa conſult.* 7. *ſub num.* 74. *verſ. igitur aduerto cum ſeq.* & videtur concordare *Iulius Capon. diſcept.* 153. *num.* 14. *lib.* 3. vel teneretur ſoluere tanquam
14 obligatus inſolidum cum primo cedente annuorum redditum, quod non repugnat *Poſth. reſol. ciuil.* 75. *num.* 34.
15 Secundo, quod non prohibetur imponi cenſus ſuper alio cenſu *Donat. Anton. de Marin. lib.* 1. *reſol.* 11. *num.* 14. *Cenc. de cenſ. quæſt.* 31. *num.* 1. *& ſeqq. R. p. d. de Luca diſc.* 17. *num.* 3. *& ſeqq. de cenſ. Duard. eodem tract.* §. 1. *quæſt.* 31. *num.* 5. *Pilaia deciſ. Pontific. tom.* 2. *deciſ.* 10. *de cenſ. petit.* 5. *num.* 37. nec minus eſt prohibitum imponi cenſum ſuper Iu-
16 re exigendi quid annuum in perpetuum, cum iſta pro immobilibus ad hunc effectum habeantur, vt docet *Anendan. de cenſ. cap.* 56. *nu.* 18. *Duard. eodem tract.* §. 1. *quæſt.* 32. *num.* 5. *& Pilaia vbi ſupra num.* 42.

Neque viſa eſt vrgere replicatio, quod non conſtet a quo debeantur dicti annui ducati, & in quo conſiſtant, nam in Inſtrumento fuit habita relatio ad cauthelas, ſeu Inſtrumenta, ex quibus de facili poteſt de his conſtare; ideoque data

veritate actus, de qua in præſenti non
poteſt dubitari, intrat generalis præſum-
17 ptio pro illius Iuſtitia, & validitate, pro
qua in dubio reſpondendum *Conciol. al-*
leg. 21. num. 16. & alleg. 22. num. 4. Rot.
poſt Cenc. de cenſ. deciſ. 96. num. 2. & ſeqq.
& deciſ. 554. num. 9. & onus probandi
negatiuam exiſtentiæ dictorum ducato-
rum annuorum ſpectat ad Ferrettum ne-
gantem, & quidem concludenter, adeò
vt non ſufficiat inſpectio Inſtrumenti,
18 cum ſit res, quæ aliter, quam per ipſam
ſcripturam probari poſſit ex deductis in
terminis fortioribus *per Rotam poſt Cenc.*
de cenſ. d. deciſ. 96. num. 5. & 6. & num.
8. cum quatuor ſeqq. & Saluianum non
poſſet retardari per hanc exceptionem
19 requirentem probationem extrinſecam,
& altio rem indaginem. *Rota apud Cenc.*
de Cenſ. deciſ. 95. num. 5. & 353. num. 8.
& 22. & in alijs paſſim.

Hypotheca, & poſſeſſio Benedicti de-
bitoris reſpectu cenſus, de cuius pretio
agitur, reſultat ex obligatione generali
20 omnium eius bonorum, ſub qua non
fuit dubitatum comprehendi cenſum
Merlin. de pignorib. lib. 2. quæſt. 24. numer.
1. cum ſeqq. Rota poſt Cencium de Cenſib.
deciſ. 353. num. 3. & deciſ. 403. nu. 1. quem
cenſum fuiſſe poſſeſſũ à Benedicto (quid-
quid ſubtiliter nimis dixerint ſcribentes
pro Ferretto) Dominis viſum eſt conclu-
denter probatum; nam licet emens cen-
ſum non dicatur creditor ſortis ad effe-
ctum illam liberè exigendi, tamen dici-
tur illius verus Dominus, & poſſeſſor,
21 dum ex illo percipit fructus, qui poſſeſ-
ſionem, & dominium ſequuntur, *vt bene*
Rota coram Buratto deciſ. 580. numer. 1.
ideoque à Rota fuit ſemper ad miſſa poſ-
ſeſſio cẽſus reſultans ex illius aſſignatio-
ne, & cæſſione, vt in caſu noſtro, in quo
Benedictus illum cæſſit Ferretto, vt præ-
22 ciſè ad effectum concedendi Saluianum
ſuper cenſu *firmauit Rota coram Merlino*
deciſ. 22. num. 2. verſ. quod verè cenſus fue-
rit poſſeſſus.

Hinc cum pecuniæ extantes in Sacro
Monte Pietatis prouenirēt ex pretio di-
cti cenſus rectè potuit Iulia contra illas
agere, cum iſtæ veniãt ſub generali obli-
gatione loco rei quouſque extant, & non
23 ſint conſumptæ, vt diſtinguendo *firmat*
Rota poſt Cencium de cenſ. deciſ. 187. num.
1. & ſeqq. & deciſ. 510. num. 2. & Ciriac.
contr. 338. num. 17. & duobus ſeqq. &
egregiè num. 14. cum alijs apud Pacific. de
Saluian. Interd. inſpect. 3. cap. 2. nu. 266.
& ſeqq. iuncto num. 195. ideoque ſuper
illis poſſe exerceri Saluianum nõ eſt qui
24 ambigat, cum illud detur ſuper pecu-
nijs, mobilibus, nominibus debitorum,
& ſimilibus, *vt bene Pacific. vbi proximè,*
& Rota apud Cenc. de cenſ. 69. num. 3. &
de Iocalibus, & mobilibus *coram Coccin.*
deciſ. 1123. num. 1. 4. & ſeqq. & in alijs
ab his citatis, & latè hæc omnia compro-
bantur in deciſione Reuerendiſſimi D. mei
Decani.

Ex quibus ceſſat quæſtio per DD. agi-
25 tari ſolita an pretium in particularibus
ſuccedat loco rei *ad textum in l. vendi-*
tor 21. ff. de hæred. vel act. vend. Nam
regula textus limitatur quoties res non
extat, vel eſt conſumpta, & debitor non
26 eſt ſoluendo †, cum tunc etiam in parti-
cularibus pretium ſuccedat loco rei *iux-*
ta doctrinam Bald. in l. vltima ff. de ne-
goc. geſt. Afflict. deciſ. 369. num. 4. verſ.
tamen dicit Bald. cum alijs cumulatis per
Rot. in rec. deciſ. 51. num. 5. par. 10. &
deciſ. 351. num. 14. par. 11. & in deciſione
Reuerendiſſ. Decani §. Et vlterius: Non
attenta diſtinctione inter accipientem ex
cauſa onerosa, & ex cauſa lucratiua, nam
procedit quando pretium eſt conſum-
27 ptum †, non autem quando extat in ſpe-
cie, quo caſu idem de pretio iudicari,
ac de ipſa re, ſi alienata non fuiſſet iudi-
caretur tradunt *omnes DD. in l. pecunia,*
C. de priuil. fiſci l. vltima §. Ad hæc C. de
Iure deliber. Flores de Mena lib. 1. variar.
quæſt. 6. numer. 18. ibi, *vel pecunia extat*
recenter ſoluta, aut depoſita, & Rota in
recent. d. deciſ. 351. num. 13. & duobus ſeqq.
par. 11.

Neque Ferrettus valet effugere hanc
immiſsionem, ex quo fuerit in eius fa-
ciem depoſita pecunia, ex quo depoſito
28 in eius dominium pecunia † ipſa tranſie-
rit; ſiquidem cum depoſitum non fuerit
liberum ad eius fauorem, ſed cum con-
ditione retrouendendi cenſum, & alijs in
ipſo appoſitis dominium numquam exijt
à deponente, & donec non fuerunt pu-
rificatæ conditiones illius in eius domi-
29 nium non tranſijt, † nec habuit vim ve-
ræ, & effectiuæ ſolutionis, *l. depoſiti 39.*
ff. de pecul. Rot. in rec. deciſ. 35. numer. 8. 10.
11. & deciſ. 91. num. 4. & ſeqq. part. 13.

cum

Digitized by Google

cum alijs in deciſione Reuerendiſſ. D. mei Decani §. præterea omnis quæſtio; nec ſucceſsiua conſignatio cum ſequto inueſtimento in locis montium poteſt auertere hanc immiſsionem ex regula, quod res
30 in particularibus non † ſuccedat loco pretij ex merlin. deciſ. 78. num. 2. & 3. quia vltra quod cum pecunia fuerit in eius dominio hoc ſatis eſſet ad conce-
31 dendum Saluianum in rebus † ex ea comparatis ad tradita coram Penia deciſ. 961. num. 6. omnia in caſu præſenti tolluntur ex facto, cum Iulia fuerit admiſſa ad cauſam tempore quo extabant pecuniæ, & Iudex inhibuerat, ne aliquid innouaretur, ex quo ſequitur quod omnia, quæ poſtea fuerunt geſta, vel vti attenta-
32 ta, & nulla non † valent Iuliæ præiudicare cap. non ſolum de Appellat. in 6. vel ſemper remanſit Iuliæ actio hypotecaria pro auocatione pecuniæ mala fide exactę
33 etiam ſi fuerit commixta, † vel conſumpta Pacific. de Saluian. Interd. inſpect. 3. cap. 2. num. 258. & 259. Surd. conſ. 4. ſub num. 43. Rota in rec. deciſ. 273. num. 14. & 15. part. 12. & latè hæc omnia diluuntur in deciſione Reuerendiſſ. D. mei Decani à §. Præterea vſque ad finem, cum quibus Domini tranſierunt.

Et ita vtraque &c.

ROMANA DOTIS.

Veneris 2. Aprilis 1677.

ARGVMENTVM.

Dos debetur filiæ in omnibus bonis Patris, & qualiter taxari debeat. Aliqua de correſpectiuitate contractuum.

SVMMARIVM.

1 *Hæres tenetur obligatione defuncti.*
2 *Conditio purificata habetur pro pura.*
3 *Dictio, vel eſt alternatiua.*
4 *In alternatiuis ſufficit vnum ex alternatis verificari.*
5 *Filiæ ſuccedunt Patri ſaltem in legitima.*
6 *Hæres grauatus vltimus eſt Dominus omnium bonorum,*
7 *Dos debetur filijs ex omnibus bonis Patris.*
8 *Dos ſtante promiſſione in genere taxatur arbitrio Iudicis.*
9 *Et hoc arbitrium regulatur ex circumſtantys loci, temporis, & alijs ibi conſideratis.*
10 *Iudex in taxatione dotis præſumitur bona propria imputaſſe quando aliàs dos pinguior deberetur.*
11 *Tranſactio ex defectu ſolemnitatum, & ex enormiſſima læſione eſt nulla.*
12 *Ratificatio vt valeat debet conſtare de ſcientia nullitatis facti, & Iuris in ratificante.*
13 *Et ſpecificè, & clare non ſub inuolucro verborum.*
14 *Contractus correſpectiui pro vno habentur.*
15 *Et ſtante correſpectiuitate omnes inſimul ſunt conſiderandi, vt vnum ſubſtantiale non vero ſolæ qualitates.*
16 *Ratio vbi eadem viget eadem debet eſſe Iuris diſpoſitio.*

DECISIO XLIX.

Deciſum fuerat 16. Iunij 1673. coram bo. me. Priolo procedendum eſſe ad vlteriorem executionem mandati executiui pro dote ſcutorum 3500. ad fauorem Portiæ Sabellæ per A. C. Panciaticum relaxati contrà modernum Principem Iulium Sabellum Succeſſorem clar. me. Principis Pauli, idemque hodie ad fauorem Lauiniæ Sororis Domini reſponderunt.

Mandatum ſiquidem eſt validum, & iuſtum, vtpotè relaxatum vigore claræ obligationis Principis Pauli dotandi neptes, vnde ſtante obligatione Camerali habente executionem paratam iuſtè con-
1 tra Principem Iulium † hæredem fuit relaxatum mandatum, Zacch. de oblig. Cameral. quæſt. 4. nu. 5. & ſeqq. & Rota poſt eum deciſ. 93. num. 23. & deciſ. 253. num. 2. & in alijs paſſim.

Non obſtante, quod obligatio ſit conditionalis, quia cum, vt infra dicetur,
2 conditio fuerit purificata pro pura habetur, l. neceſſario 8. verſ. conſtat, ſi extiterit conditio, ff. de pericul. & commod. rei vend. l. potior 11. ff. qui pot. in pign. hab. l. ſeruum 48. §. Titius verſ. ſed ſi extiterit conditio, ff. de vulg. & pupill. & l. ſi pupillus in fine ff. de condit. Inſtit. Rot. in rec. deciſ. 519. num. 12. par. 4. tom. 3. & deciſ. 208. num. 1. & 2. par. 14.

Quod

Quod autem conditio ſit purificata Dominis videbatur clarum ex Inſtrumento donationis factę per Marcum Antonium Sabellum ſub die 18. *Septembris* 1613. ad fauorem Principis Pauli, Federici, Catharinæ, & Virginiæ de Sabellis, in qua poſt promiſſam annuam prçſtationem ſcutorum ſexcentum ad fauorem totius lineæ maſculinæ Marci Antonij donantis fuit in caſum illius deficientiæ prouiſum fœminis ſuperſtitibus per hæc verba : *Et quatenus eo caſu extinctionis lineæ maſculinæ dicti Marci Antonij extarent aliquæ fœminæ ex eius linea legitimæ, & naturales, quæ in eiſdem bonis, & Iuribus ipſius Marci Antonij ſi non extaret fideicommiſſum huiuſmodi ſuccederent, vel ex eiſdem bonis, & Iuribus dotandæ venirent, idem Excellentiſſ. D. Paulus dictis nominibus condecenter iuxta vires dictorum bonorum, & Iurium ipſius Marci Antonij dotare promiſit &c.* vt legitur in Inſtrumento dato *in Summ. Lauiniæ num.* 4. *litt. I. & K.* ex quibus verbis licet ſub duplici conditione appareat promiſſa

3 dotatio; tamen cum † illas intermediet dictio *vel* tamquam alternatiua ſufficit,

4 quod vna ex illis verificetur † *cap. in cætera de reſcript. cap. in alternatiuis de reg. Iur. in 6. l. ſi quis ita ſtipulatus verſ. at ſi ſic ff. de verb. oblig. l. ſi heredi plures ibiq; gloſſ. in fine de condit. Inſtit. cum alijs apud Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 445. *num.* 16. *Rot. coram Coccin. deciſ.* 139. *num.* 1. *& in rec. deciſ.* 260. *num.* 3. *par.* 4. *tom.* 2. *& dec.* 727. *num.* 3. *eadem par.* 4. *tom.* 3. *& dec.* 283. *num.* 2. *par.* 15.

Quare cum deficientia lineæ maſculinæ per obitum Honorij ſine maſculis nõ controuertatur inter partes: Aut fideicommiſſa alias per Rotam canonizata *in dec.* 51. *part.* 1. *diuerſ. & in dec.* 101. *apud Fenzon. ad ſtat. Vrb.* de tempore celebrati contractus non exiſtebant, ſeu expirabant in Marco Antonio, & ecce verificata prima conditio, quia bona, & Iura per eum cæſſa circumſcripta cæſſione tranſiuiſſent in Honorium eius filium,

5 cui ſucceſſiſſent ſaltem pro legitima eius filiæ *l. Parentibus* 8. *& l. ſcimus* 36. *C. de inoffic. teſtam.* Aut verò Marcus Antonius adhuc erat grauatus reſtituere eius deſcẽdentibus maſculis, & ecce verificata ſecunda conditio, cum iſto caſu ſecluſa cæſſione Honorius eius filius prole maſculina deſtitutus per purificationem fi-

6 deicommiſſi † effectus fuiſſet abſolutus Dominus omnium bonorum, & Iurium. *Fuſar de ſubſtit. quæſt.* 551. *num.* 1. *& ſeqq. & Rota in rec. dec.* 363. *num.* 1. *par.* 5. *& in Britinorien. Maioratus* 7. *Iunij* 1675. *coram R. p. d. meo Calataiu §. pro excluſione in fine;* & ſic non minus in illis, quam in alijs bonis cadebat dotatio ad fauorem Lauiniæ eius filiæ iuxta natura-

7 le Parentum debitum, † de quo *in l. qui liberos* 19. *ff. de ritu nupt. l. dotem* 6. *ff. de collat. bon. l. vltima §. neque enim C. de Dotis promiſſ. Mantica de Tacit. lib.* 12. *tit.* 16. *num.* 4. *&* 5. *Rot. in rec. deciſ.* 93. *num.* 1. *& dec.* 94. *num.* 5. *&* 8. *par.* 14.

Quantitas dotis, quę ſtante promiſſio-

8 ne dotandi in genere † arbitrio Iudicis debet taxari *Surd. conſ.* 94. *num.* 31. *Menoch. de Arbitrar. lib.* 2. *caſ.* 149. *num.* 36. *Rota coram Coccin. dec.* 430. *num.* 2. apparet moderata potius, quam exceſſiua in ſcutis 3500. ponderatis qualitate inſignis familiæ, quantitate bonorum, ex quibus dos extrahi debet, temporis, lo-

9 cique vſu, † alijſque facti circumſtantijs a quibus in his caſibus legale Iudicantis arbitrium regulatur *ad textum in l. quero* 61. *& l. cum poſt* 20. *§. Gener. & §. nuptis ff. de Iur. Dot. Menoch. de Arbitrar. lib.* 2. *caſ.* 149. *num.* 36. *Rot. coram Royas dec.* 193. *num.* 3. *& ſeqq. & coram Zarate dec.* 83. *num.* 15. *& ſeqq. & coram Coccin. d. dec.* 430. *num.* 2. *&* 499. *num.* 7. *&* 8. *& apud Torre de pact. futur. ſucceſſ. deciſ.* 135. *num.* 6. *& in rec. dec.* 20. *num.* 2. *& dec.* 28. *num.* 1. 6. *&* 7. *part.* 13.

Aduertendo inſuper, quod promiſſio dotandi fuit facta poſt extinctam lineam maſculinam, ad cuius fauorem erat decreta annua præſtatio ſcutorum ſexcentum, & ſic videtur, quod contrahentes voluerint dotem ſuccedere loco dictæ præſtationis ex veriſimili eorum mente, quo attento eo minus videtur exceſſiua taxatio dotis in ſcutis 3500. cum capitale dictæ annuæ præſtationis longe maiorem ſummam conſtitueret, vt deducebant informantes.

Hinc non videbatur habenda in conſideratione obiectio pro parte D. Principis excitata, quod Lauinia debeat dimittere, ſeu imputare in dotem medietatem multiplici Baroniæ Colliſalti per ipſam poſſeſſam, quam Marcus Antonius antece-

ceedenter Principi Paulo donauerat; ſiquidem vltra quod non conſtat de hac compræhenſione in donationibus; imò apparet, quod Honorius Pater Lauiniæ iſta Iura expropria perſona tranſtulit in Eminentiſſimum D. Cardinalem Barberinum, non autem vti compræhenſa in fideicommiſſis, a quo proindè benignè habuit pecunias multiplicandas, de quibus eſt ſermo, vt *in Summ. poſitionis cor. bo. me. Priolo D. Principis num.*7. 8. & 9. & conſequenter non eſt locus tali imputationi, ſeu reſtitutioni. In præſenti præſumitur, quod A. C. calculauerit etiam
10 iſta bona, & illis attentis hanc † tenuem ſummam ſcutorum 3500. decreuerit, cum alias longè maiorem debuiſſet concedere, tam attenta annua præſtatione ſcutorum 600. quæ tunc ceſſabat, quam toto patrimonio per Marcum Antonium dimiſſo.

Nec obſtat, quod dotatio vti promiſſa correſpectiuè ad bona, & Iura donata *ſub die* 18.*Septembris* 1613. ad menſuram eorundem tantum debeat regulari, non autem habito reſpectu ad bona, & Iura dimiſſa in tranſactione anni 1607. quam præciſè idem Marcus Antonius factus maior ratificauerat *ſub die* 2. *Septembris* 1613. & proinde cum ex ratificatione omnis defectus ceſſauiſſet, non debeat ad iſta bona haberi conſideratio in alia donatione ſub d. *die* 18. *Septembris* eiuſdem anni 1613. quia cum tranſactio anni 1607. tum ex defectu ſolemnitatum, & cauſæ, tum ex capite enormiſſimæ læſio-
11 nis non parum claudicaret, † & probabiliter eſſet nulla, vt aduertit deciſio *coram bo. me. Priolo* S. *nec ſubſiſtit*. Subſecuta ratificatio ſub *die* 2.*Septembris* 1613. nullius fuit momenti, cum non conſtet de ſcientia certa, & ſpecifica ratificantis
12 nullitatis facti, & Iuris cum † omnibus qualitatibus actus ratificati *Rota in rec. deciſ.* 85. *num.* 2. *par.* 10. & *deciſ.* 50. *nu.* 10. & *dec.* 39. *num.* 14. *par.* 13. & 230. *num.* 9. *par.* 14. parum obſtante generalitate ibi expreſſa ſcilicet: *etiam quod in dicto Inſtrumento interuenerit defectus &c.* quia ad hunc effectum ſcientia debet eſſe
13 clara, & ſpecifica; non autem generica, & ſub inuolucro verborum *Ruin. conſ.* 63. *numer.* 24. *lib.* 1. *coſta de fact. ſcient. inſp.* 63. *num.* 20. *Rot. in rec. deciſ.* 262. *num.* 13. & *ſeqq. par.* 9. & *deciſ.* 230. *num.* 9. *par.* 14.

Quare dum poſtea Princeps Paulus agnoſcens tranſactionis, & ratificationis probabiles difficultates curauit rem ponere in tuto mediante noua donatione *ſub die* 18. *Septembris* 1613. cum relatione ad præcedentes contractus *Summ. Lauiniæ num.* 4. *litt. AA.* & *FF.* iſti omnes contractus ſtante correſpectiuitate ad inuicem cenſeri debent, ac ſi eſſent
14 vnicus, & indiuiduus, contractus *Rota in rec. deciſ.* 131. *num.* 17. *par.* 15. & *coram Coccin. deciſ.* 2131. *num.* 34. & hinc ſequitur quod dotatio ſit promiſſa reſpectu ratificationis, & ſic habito reſpectu ad omnia bona per tranſactionem ratificatam dimiſſa non autem quoad ſola bona contenta in vltima donatione, ſeu ratificatione, cum non debeat attendi ſola ſubſtantia, ſed etiam ſuæ qualitates eam
15 informantes, quas ſubiectum † qualificatum ſemper ſecum defert ex regula *textus in l. ſi conuenerit la* 2. *S. ſi fundus ff. de pignor. action. l. ſi debitor C. de diſtract. pign. l. ſi prædium C. de euict. quam in proximis terminis conſiderat Rota cor. Coccin. d. dec.* 2131. *num.* 33.

In cæteris placuerunt fundamenta deciſionis *bo. me. Prioli* editæ ad fauorem Portiæ Sororis Lauiniæ nunc. Actricis,
16 pro qua cum vigeat † eadem ratio, eadem debet eſſe Iuris diſpoſitio *iuxta textum in l. illud ff. ad l. Aquiliam*, & proinde cum illis Domini tranſierunt.

Et ita vtraque &c.

LEODIEN. REPRAESENTATIONIS AD CARCERES.

Mercurij 5. *Maij* 1677.

ARGVMENTVM.

Habetur in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt geſta poſt pendentiam litis in Rota.*
2 *Attentata ſunt ante omnia reuocanda.*
3 *Recurrens ad Iudices Laicos excommunicari poteſt.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO L.

COnſtare de attentatis per Franciſcum de Lelijs, & Michaelem de Liuerloz commiſſis Domini reſponderunt; Cum enim *coram R.p.d. meo Taya* præuijs duabus deciſionibus 23. *Iunÿ* 1673. *&* 15. *Maÿ* 1675. prodierit ſententia declarans Ioannem Thomam non teneri repræſentare in carceribus Albertum aſſertum homicidam q. Canonici Liuerloz a qua appellantes mihi cauſam committi curarunt, & deinde habuerint recurſum ad Cameram Imperialem Spirenſem, a qua extorſerint mandatum pœnale, ac inſimul caſſatorium (vt vocant) aduerſus ſententiam R. p. d. Tayæ, ac proceſſum
1 deſuper fabricatum attentata † ſunt incontrouertibilia in ſpretum litis in Rota pendentis *cap. Romana §. ſi obiciatur de Appellat. in 6. Coccin. deciſ. 1563. num. 10. Card. Celſ. deciſ. 362. per totam Eminent. ſs. Ottbobon. dec. 233. num. 1. & 2. & in rec. deciſ. 75. num. 2. par. 13.* ideoque ſunt in
2 primis, & ante omnia † reuocanda *cap. non ſolum dicto tit. de Appellat. in 6. Merlin. deciſ. 752. num. 1. cum pluribus ſeqq. Bich. deciſ. 439. num. 3. & in rec. par. 15. deciſ. 308. numer. 1. & 5. & in alÿs vulgatis.*

Quin imò cum fuerit habitus recurſus ad Iudices Laicos, propter hos recurſus prohibitos poſſet contra recurrentes ad cenſuras procedi, cum inciderint in ex-
3 communicationem † comminatam in *Bulla Cenæ Domini* §. 13. *&* 14. *& firmat Rot. in rec. deciſ. 75. num. 3. par. 13. & coram Buratto deciſ. 23. num. 9. cum alÿs quæ poſſent cumulari.*

Et ita vnica tantum parte informante, altera tamen expectata diù, & ſæpius monita reſolutum fuit &c.

ANCONITANA, SEV PISAVREN. RELEVATIONIS INDEMNITATIS.

Mercurÿ 5. Maÿ 1677.

ARGVMENTVM.

Cæſſio crediti accollati quid operetur. Dominium qualiter probetur. Contractus non impugnatus ab Auctore nùm poſſit impugnari ab hærede. Cenſus in vtilitatem Pupilli verſus quando ſubſtineatur cum alijs in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Epiſtolæ probant contra ſcribentem.*
2 *Accollans cenſum euadit illius debitor, ac ſi a principio impoſuiſſet.*
3 *Cæſſio in debito proprio reſoluitur in liberationem.*
4 *Dominium inter contrahentes probatur ex venditione.*
5 *Genitiuum* ipſius *denotat dominium, & poſſeſſionem rei, cui apponitur.*
6 *Hæres non poteſt impugnare confeſſionem ſui Authoris.*
7 *Dominium probatur ex confeſſione inter confitentes.*
8 *Producens Inſtrumentum cenſetur omnia in eo contenta approbare.*
9 *Et non poteſt illud impugnare.*
10 *Contractus nullus non impugnatus ab Auctore non poteſt nec impugnari ab hærede.*
11 *Cenſus impoſitus pro diſſoluendo ære alieno pupilli cum ſubſecuta verſione ſubſtinetur etiam ſine ſolemnitatibus.*
12 *Solutio actionem, & obligationem tollit.*
13 *Hæres petens creditum Authori ſuo ſolutum repelli poteſt exceptione dolo petis.*
14 *Clauſula* ſine præiudicio *præſeruat Iura.*
15 *Solutio præſumitur ſecuta ex aſſignatione facta cum taciturnitate longi temporis.*
16 *Exactio iterata crediti non permittitur.*

DECISIO LI.

ALexander Roncalia, cui extitit hæres Ven. Confraternitas Sanctiſſimi Sacramenti Piſauri poſſidebat Prædium ſitum in contrada, vt vocant, Monte Meluccio ei obuentum ex hæreditate Bernardini Patris, qui illud venditum cum pacto redimendi ad ſexennium Tullio fratri, a Paulo Tullij filio, & hærede recuperauit *Summ. Confraternitatis num.* 8. illudque ſic recuperatum Alexander denuò oppignorauit pro ſcutis 700. & tandem redemit mediante impoſitione cenſus ſimilis ſummæ ſuper eodem Prædio, cum fideiuſſione Pauli Roncaliæ eius Patruelis, quem indemnem conſeruare promiſit,

Digitized by Google

miſit, vt conſtat *ex Summ. Confraternitatis num.3.& 4.* Hoc Prædium ſic, vt præmiſſum eſt grauatum donauit idem Alexander Franciſco de Carolis Aduocato Anconitano, qui illud cum onere ſupradicti cenſus acceptans, vt faſſus fuit *in Summ. Confraternitatis num. 5. & 6.* fructus eiuſdem cenſus continuo perſoluit.

Verum cum obierit Alexander Donator, & inſtituerit ſibi hæredem Confraternitatem Sanctiſſimi Sacramenti Piſauri Franciſcus Donatarius, & alij de Carolis hæredes Pauli, cui fuerat promiſſa releuatio indemnitatis in Inſtrumento cenſus ſcutorum 700. in ſorte ſuper Prædio Montis Meluccij impoſiti egerunt pro illa conſequenda, & pro reſtitutione ſcutorum centum ad mutuum acceptorum ab eodem Paulo pro ſeruitio dicti Alexandri, & in vtraque prætenſione ſententiam contrariam ab A. C. Caualleríno reportarunt, a qua DD. de Carolis appellátes cauſam mihi committi curarunt, & dubium ſubſcriptum, an deberetur releuatio pro ſorte, & fructibus cenſus, & reſtitutio ſcutorum centum diſputantes negatiuam in omnibus illius reſolutionem ſubierunt.

Quoad primam partem dubij, quæ reſpicit releuationem pro ſorte, & fructibus cenſus ſcutorum 700. ratio reſolutionis fuit, quia dum Franciſcus de Carolis acceptauerat donationem Prædij Montis Meluccij cum onere ſupradicti cenſus, vt faſſus fuit in epiſtolis, de quibus *Summ. Confraternitatis num. 5. & 6.*

1 quæ vti recognitæ contra ipſum † ſcribentem plenè probant *ad textum in l. publia §. fin. ff. depoſiti l. eum tabernam §. idem quæſiuit ad finem ff. de Pignor. §. ſi quis igitur vbi gloſſ. in verbo faciemus Auth. de Inſtrum. cauthel. & fide cum alijs relatis per Couar. pract. quæſt. cap. 22. num. 7. & Rot. in rec. deciſ. 182. num. 4. & 282. num. 1. vbi Add. num. 14. & 15. par. 9. & deciſ. 345. num. 14. par. 10. & deciſ. 308. num. 9. par. 11. & deciſ. 8. num. 42. par. 12.* nulla eidem debebatur releuatio, cum per accollationem ſupradicti cenſus euaſiſſet debitor principalis, ac ſi a prin-

2 cipio ſe obligaſſet ad † ſolutionem eiuſdem cenſus *Cene. de cenſ. quæſt. 73. num. 16. & Rota poſt eum deciſ. 547. num. 1. & 2. & poſt Merlin. de pignor. deciſ. 116. nu. 8. & coram Bich. deciſ. 85. numer. 13. & deciſ. 340. num. 6. & coram bon. mem. Card. Celſo deciſ. 64. num. 9. & in rec. dec. 213. num. 3. par. 10.*

Hinc non poteſt eidem ſuffragari reportata cæſſio à principali Creditore, quia cum, vt dictum eſt, per accollationem cenſus fuiſſet effectum proprium debitum, talis cæſſio non poteſt operari aliquam translationem, ſed reſoluitur in

3 ſimplicem liberationem, † & quietationem *Rota poſt Cene. de cenſib. d. deciſ. 547. num. 3. & ſeqq. cum alijs in Narnien. Pecuniaria 19. Ianuarij 1674. §. ſimiliter coram bo. me. Priolo confirmata 11. Martij 1676. §. nam primo coram R. p. d. meo Paulutio.*

Nec viſum eſt ſubſiſtere obiectum, quod Prædium Montis Meluccij eſſet proprium Pauli, cuius ſunt hæredes Caroli, non autem fuiſſe Alexandri, qui illud donauit, contrarium enim apertè patet ex tota ſerie facti ſupra in principio recenſiti, nam licet iſtud Prædium alias fuerit penes Tullium cum pacto redimendi, tamen Paulus eius filius illud retrouendidit pro eodemmet pretio Bernardino Authori Alexandri, ex qua ven-

4 ditione, † retrouenditione dominium inter contrahentes benè probatur *Rota coram Coccin. deciſ. 1916. num. 6. cum duobus ſeqq.* & vlterius de anno 1648. in impoſitione cenſus, de quo eſt quæſtio Paulus in eo ſe obligauit ad effectum recuperandi vnam poſſeſſionem ipſius Alexandri, vt ſunt verba Inſtrumenti, qui

5 genitiuus *ipſius* denotat illius dominium, & poſſeſſionem ex cumulatis *per Rotam in Romana, ſeu Verulana fideicommiſſi 15. Iunij 1676. §. quoad Palatium cor. R. p. d. meo Calataiu*; & expreſsè inferius hoc faſſus fuit idem Paulus, cuius proinde confeſſionem Caroli ipſius hæredes im-

6 pugnare non valent, nec ſuum Authorem de mendacio redarguere *Noguerol. alleg. 25. num. 85. Cyriac. contr. 256. nu. 1. & ſeqq. Rot. in rec. 318. nu. 12. par. 10.*

7 ex qua quidem confeſſione † dominium inter confitentes probatur *Crauett. conſ. 29. num. 1. & conſ. 157. num. 2. Rota coram Coccin. d. dec. 1916. num. 6.*

Idq; agnouit idem Franciſcus de Carolis Actor, qui pluries id faſſus fuit rogando Alexandrum pro ceſſione Iuris redimendi huius Prædij illud donatum acceptando cum onere cenſus, cuius fru-

P ctus

ctus perſoluit, producendo inſtrumen-
tum cenſus, in quo habetur Prædium eſſe
Alexandri; per hanc enim productionem
8 cenſetur approbaſſe omnia † in eodem
inſtrumento contenta *Add. ad Gregor. dec.*
238. num. 15. Rot. in rec. deciſ. 186. nu.
8. & dec. 413. num. 95. par. 9. & coram
Buratt. deciſ. 934. num. 4. & coram Bich.
deciſ. 585. num. 2. & coram Duran. deciſ.
433. num. 6. ità vt non poſſit amplius
9 hanc veritatem † impugnare *Rota coram*
bon. me. Card. Celſo deciſ. 313. num. 5. &
coram Eminentiſſ. Otthobon. deciſ. 127. nu.
1. & 2. & deciſ. 134. num. 8. & dec. 178.
num. 2. & 3. & in rec. deciſ. 24. num. 38.
par. 10.

Ex quibus Domini reputarunt omni-
no alienum à præſenti diſputatione co-
gnoſcere de validitate retrouenditionis
factæ per Paulum de Prædio controuer-
ſo, & de ſubſiſtentia cenſus impoſiti per
Bernardinum vti Tutorem Pauli Pupilli;
nam quidquid ſit an retrouenditio vti
tractata, & concluſa inter Tullium Pa-
trem Pauli, & Bernardinum Fratrem, &
deinde à Paulo filio effectuata, & appro-
bata per ſucceſſiuam obligationem fa-
ctam in impoſitione cenſus ſuper eodem
Prædio poſſit amplius vti nulla impugna-
10 ri ab alio, † dum ab ipſo Paulo non fuit
impugnata, quod non poſſe voluit *Rota*
in rec. deciſ. 224. num. 9. par. 14. & deciſ.
179. nu. 3. par. 15. & an impoſitio cenſus
vti facta pro diſſoluendo ære alieno, nem-
pè dote Matris ad ſecundas nuptias con-
uolantis, cum ſubſequta verſione in vti-
11 litatem Pupilli † ſubſtineatur abſque ſo-
lemnitatibus, quod videtur affirmare.
Rota poſt Cenc. de cenſ. deciſ. 443. num. 5.
& in rec. deciſ. 60. num. 2. & per totam,
& deciſ. 443. num. 9. par. 13.

In præſenti dum conſtat de vera perti-
nentia Prędij ad Alexandrum ex tot pro-
bationibus ſuperius recenſitis iſtę obie-
ctiones, quæ excitantur non ſunt viſæ
præſentis inſpectionis, in qua agitur de
releuatione indemnitatis, ſed poterunt
proponi in alio Iudicio ſeparato, nec in-
terim debet vnum cum alio confundi.

Altera pars dubij continens reſtitutio-
nem ſcutor. centum ſolutorum pro Ale-
xandro de facili viſa eſt Dominis nega-
tiuè reſoluenda; ſiquidem cum inter
Paulum Authorem illorum de Carolis,
& Alexandrum ſequta fuiſſet ſolidatio
omnium hinc inde expenſorum, & ad
mutuum acceptorum, tam per apocas,
quam per Inſtrumenta, cum effectiua
aſſignatione creditorum, & bonorum in
ſatisfactionem, & ſolidationem compu-
torum, *vt in Summ. Confraternitatis nu.*
9. fuit per ſolutionem omnis actio, &
12 obligatio † ſublata *ad textum in §. 1. in-*
ſtit. quibus mod. toll. oblig. qua propter
Caroli eiuſdem Pauli hæredes inuanum
petunt ſatisfactionem ab hæredibus Ale-
xandri, qui poſſent contra eoſdem vti hę-
redes Pauli agere, & ſic repellere exce-
13 ptione dolo † petis quod intus habes, de
qua *in l. dolo facis ff. de dol. except. Rot.*
in terminis in rec. deciſ. 256. num. 18.
par. 9.

Non refragante agnitione debiti facta
de anno 1651. per Alexandrum, quia
cum in illa Alexander expreſsè præſer-
uauerit ſibi Iura competentia contra hæ-
reditatem Pauli, ex iſta proteſtatione
14 præſeruatum fuit † omne eius Ius, &
agnitio non valuit eidem præiudicare
Capic. Galeott. controu. 61. num. 25. lib. 1.
Rot. in rec. deciſ. 218. num. 1. & 3. & de-
ciſ. 521. num. 5. par. 5. & vlterius dum
in illa fuerunt aſſignata bona, & credita
in recompenſam huius ſolutionis, ſtante
taciturnitate, & lapſu tam longi tempo-
15 ris præſumitur, quod † ſequta ſit exa-
ctio, & omnimoda ſatisfactio *Rota coram*
Bich. deciſ. 63. nu. 18. & 19. & poſt Mer-
lin. de pignor. deciſ. 106. num. 15. vndè
iterum petere ſatisfactionē crediti prius
16 ſoluti Paulo, † deinde Carolis eſſet pro
tertia vice velle exigere, quod bona fi-
des non patitur *iuxta textum in l. bona fi-*
des ff. de regul. Iur.

Et ità omiſſis alijs multis ad cauſam
non neceſſarijs Domini reſponderunt
vtraque &c.

PRATEN. PAROCHIALIS.

Veneris 7. Maij 1677.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria conceditur etiam in beneficiali-
bus attento fumo, & releuantia, & ex
quibus hæc requiſita reſultent. Imme-
morabilis ex quibus cenſeatur ſublata,
& an

& an Sacrum Concilium Tridentinum illum tollat ad materiam *Bullæ 33. B. Pij V. de concurſu in Parochialibus requiſito.*

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria concurrentibus fumo, & releuantia conceditur etiam in beneficialibus.*

2 *Immemorabilis tribuit meliorem titulum de Mundo.*

3 *Releuantia materiæ probatur ex eo quod ex probatione reſultaret victoria cauſæ.*

4 *Concilium Tridentinum in quibus caſibus tollat immemorabilem* remiſſiuè.

5 *Concilij Tridentini decreta omnia continent decretum irritans.*

6 *Decretum irritans non inficit conſuetudinem centenariam, & immemorabilem.*

7 *Conſuetudo immemorabilis non abrogatur niſi ſpecificè de ea fiat mentio.*

8 *Remiſſoria non conceditur ad probandum id cuius contrarium apparet per ſcripturas.*

9 *Immemorabilis per quemcumque actum contrarium interrumpitur.*

10 *Suſpicio falſitatis in ciuilibus ſufficit, vt adimatur fides ſcripturis.*

11 *Scripturæ contrariæ non ſunt attendendæ.*

12 *Facultas probandi, & remiſſoria in dubio concedenda.*

13 *Et non ſunt examinanda merita antè facta probationes.*

14 *Fumus veritatis reſultat ex fidibus recognitis.*

DECISIO LII.

AD controuerſam Parochialem Sancti Iacobi aſpirant Laurentius Cicogninus Præſentatus à Canonicis Cathedralis Eccleſiæ Pratenſis vti Patronis, & Ioſeph Orlandus, qui illam vti vacantem ob non ſeruatum concurſum in Parochialibus requiſitum à Sacro Concilio Tridentino, & Bulla *B. Pij V. la 33.* à Sanctiſſimo Domino noſtro impetrauit. Hinc orta inter eos controuerſia prætendens Cicogninus hanc Parochialem ab immemorabili fuiſſe collatam abſque concurſu ad id probandum tùm ex teſtibus, tum ex perquiſitione Archiuiorum pro negatiua concurſus coarctanda petijt ſibi concedendam remiſſoriam, & ſubdelegationem Iudicis in partibus iuxtà cuius petitionis tenorem propoſito de more per me dubio fuit per Dominos affirmatiuè reſolutum.

Concurrunt etenim releuantia, & fumus materiæ articulatæ, quibus concurrentibus numquam denegatur facultas
1 probandi etiam in beneficialibus, † & remiſſoria conceditur iuxta ſtylum relatum *per Mand. ſ. in prax. commiſſ. form. 25. verbo remiſſoriam verſ. non autem Rota coram Coccin. deciſ. 165. nu. 1. & 6. & coram Merlino deciſ. 15. & 87. vtrobiq; num. 1. & coram Gregor. deciſ. 562. num. 4. & in rec. deciſ. 305. num. 15. part. 12. & deciſ. 299. num. 1. par. 14. & deciſ. 259. pariter nu. 1. part. 15. cum alijs in Hiſpalen. Beneficij 15. Iunij 1668. ſub principio coram bon. mem. Priolo, & fuit dictum in Comen. Iuriſpatronatus 17. Martij proximè preteriti coram R. p. d. meo Calataiu.*

Releuantia viſa eſt Dominis adeſſe, quia ſi Cicogninus probabit numquam fuiſſe ſeruatum in hac Parochiali concurſum, vtiq; nec ſeruari debuit in præſen-
2 ti collatione ex † virtute immemorabilis tribuentis meliorem titulum de mundo *cap. quibuſdam §. præterea ibique gloſ. verbo memoria de verb. ſignif. l. hoc Iure §. ductus aquæ vbi gloſ. ff. de aqua q̃ otid. & æſtiua Alex. conſ. 6. num. 1. lib. 1. Rota cor. Caputaq. deciſ. 56. num. 2. par. 3. & in rec. deciſ. 22. num. 4. par. 8. & deciſ. 101. num. 30. & 31. par. 10. & in alijs paſſim*; vndè dum ex hac probatione victoria cauſæ re-
3 ſultaret ex ea releuantia materiæ † remanet comprobata: *Rota coram Bich. deciſ. 668. num. 4. & in rec. deciſ. 254. num. 3. par. 15. & in Bononien. Succeſſionis 1. Iulij 1675. §. Et quidem in fine coram R. p. d. meo Bourlemont.*

Parum releuante, quod Sacrum Concilium Tridentinum, & Bulla B. Pij V. enixè requirant concurſum in Parochialibus, nam Domini aduerterunt non per
4 hoc eſſe ſublatam conſuetudinem † immemorabilem ex ſequentibus. Duplex eſt capitulum Concilij, primum *ſeſſ. 7. cap. 13. de reformat.* quod licet litteraliter tollat immemorabilem, tamen cum loquatur de ſimplici examine faciendo ab Epiſcopo Domini dixerunt non eſſe ad caſum, in quo agitur de concurſu. Alterum eſt *cap. 18. ſeſſ. 24.* pariter *de reformat.* quod loquitur de concurſu, & licet non fuerit dubitatum inuoluere decretum irritans, cum omnia Concilij de-

creta illud contineant per confirmatio-
5 nem Pij IV. vt † aduertunt Par.ſ. de reſi-
gnat. lib. 4. quæſt. 9. num. 18. & alij cu-
mulati per Barboſ. in collectan. ad Concil.
in ſeſſ. 1. num. 5. idemque pariter diſponat
Bulla 33. B. Pij V. ſub decreto irritanti
concepta. Tamen non ex hoc infici cre-
diderunt Domini conſuetudinem cente-
6 nariam, † & immemorabilem quidquid ſit
quoad alias minores iuxta egregiam gloſ.
in §. de cætero in fine verbo præſcriptione
Auth. vt de catero commutat. Eccleſiaſt. re-
rum &c. Gabr. concl. 3. num. 39. iuncto nu.
42. de clauſul. & in terminis Concilij Tri-
dentini Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 33. num. 5.
& ſeqq. Gratian. diſcept. 492. num. 6. San-
chez ad præcept. decalog. lib. 7. cap. 29. nu.
191. & ita ſæpius fuiſſe declaratum à Sa-
cra Congregatione refert, & firmat Bar-
boſ. in collectan. ad Concil. ſeſſ. 24. cap. 20.
de reformat. ſub num. 85. & Rota coram
Buratt. deciſ. 278. antè num. 1. & in rec.
deciſ. 248. ſub num. 1. & 610. pariter ſub
num. 1. par. 2. & in terminis alterius con-
ſtitutionis B. Pij V. Rot. in rec. deciſ. 197.
num. 5. part. 9.

Tanta enim eſt vis immemorabilis, vt
illa niſi ſpecificè abrogetur verbis quan-
tumuis generalibus, & effrenatis num-
7 quam ſublata cenſeatur Fælin. in rubr. de
præſcript. num. 18. Dec. conſ. 496. num. 9.
verſ. & maximè, & num. 10. Decian. conſ.
24. num. 114. lib. 1. Veg. conſ. 33. num. 15.
verſ. ſed realius & num. 16. Rota coram
Vbald. deciſ. 257. num. 5. & coram Card.
Celſo deciſ. 32. nu. 4. & coram Eminentiſs.
Otthobon. dec. 53. num. 13. & in rec. deciſ.
101. num. 29. par. 10.

Et licet Orlandus ad excludendam pe-
titionem Cicognini produxiſſet fidem
concurſus habiti de hac controuerſa pa-
rochiali de anno 1600. dicens non eſſe
8 concedendam † remiſſoriam ad proban-
dum per teſtes id, cuius contrarium con-
ſtat ex ſcripturis Rota coram Buratt. dec.
351. num. 1. & deciſ. 597. nu. 8. & 964.
num. 1. & coram Coccin. deciſ. 1278. nu. 9.
cum ſeq. & deciſ. 1811. num. 12. maximè
cum illico conſtet de excluſione imme-
9 morabilis, quam quilibet † actus contra-
rius interrumpit ad latè firmata per Rot.
in rec. deciſ. 115. num. 9. part. 14.

Attamen cum contra fidem prætenſi
concurſus fuerit allata alias fides reco-
gnita Cancellarij atteſtantis in filza, &
pagina ex qua aſſeritur deprompta fides
concurſus memoriam huius concurſus,
non extare cenſuerunt Domini ad hunc
effectum non eſſe habendam in conſide-
ratione vti de falſo ſuſpectam, cum in
10 ciuilibus ſufficiat † ſola falſitatis ſuſpi-
cio, vt adimatur fides ſcripturis. Arcbi-
diac. in cap. memoriam diſt. 19. Crauett.
conſ. 134. num. 26. Rota in rec. deciſ. 272.
num. 19. part. 11. & deciſ. 206. num. 5.
part. 15.

Hinc cum appareat de contrarietate
11 ſcripturarum, ità vt ex hoc neutra eſſet
attendenda ad tradita per Rot. coram bon.
mem. Cardinali Celſo deciſ. 280. ſub num. 5.
non fuit habita pro releuanti ad hunc ef-
fectum dicta fides concurſus, & viſum
eſt pluſquam neceſſarium ſubdelegare
Iudicem in partibus, vt vtriuſque ſcrip-
turæ veritatem, & Inſtrumenta, ac Iura
ad cauſam facientia recognoſcat; cum
12 etiam ſi res ſit dubia non ſit † denegan-
da facultas probandi Rota deciſ. 25. de
teſtibus in antiquis, & coram Coccin. deciſ.
20. num. 4. & coram Buratt. deciſ. 656.
num. 5. & coram Card. Celſo deciſ. 32. nu.
10. & 11. & in Hiſpalen. Beneficij 8. Fe-
bruarij 1669. §. quæ tamen coram bon. me.
Priolo; nè peruertatur ordo Iudiciorum
13 examinandi funditus merita ante † factas
& viſas probationes. Rota in rec. deciſ.
720. num. 2. part. 2. & coram Eminentiſ-
ſimo Otthobon. deciſ. 83. num. 12. & duo-
bus ſeqq. & deciſ. 119. num. 9. & duobus
ſeqq.

Fumus denique veritatis ſufficienter
reſultat ex atteſtationibus recognitis da-
14 tis † in Summario Cicognini num. 1. & 3.
Rota coram Gregor. deciſ. 163. num. 1. &
coram Eminentiſſimo Otthobon. deciſ. 14.
& in Leodien. Tranſactionis 3. Iulij 1673.
ſub princip. verſ. quia ex atteſtationibus co-
ram bon. mem. Priolo, & prius in Romana
Pecuniaria 4. Iulij 1670. §. fumus coram
Reuerendiſſimo D. meo Albergato Decano,
& in Bononien. Succeſſionis 1. Iulij 1675.
§. tanto facilius coram R. p. d. meo Bour-
lemont.

Et ita vtraque &c.

AN-

ANCONITANA FIDEICOMMISSI.

DE FATIOLIS.

Veneris 14. Maij 1677.

ARGVMENTVM.

De Identitatis probatione varia. Detractiones ex fructibus, & mobilibus, & alijs an & quando cenſeantur conſumptæ. Trebellianica quando, & fructibus extenuetur cum alijs multis de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Identitas probatur ex teſtibus.*

2 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati, & mortui faciunt magnum adminiculum.*

3 *Identitas contra habentes cauſam ab hæredibus grauatis facilius probatur.*

4 *Identitas non parum probatur ex bonorum deſcriptione facta in teſtamento.*

5 *Item ex deſcriptione in Cataſto.*

6 *Et ex Inhibitione ſuper bonis vti fideicommiſſarijs obtenta.*

7 *Et ex confeſſione grauatorum.*

8 *Succeſſor non poteſt ſui Authoris confeſſionem impugnare.*

9 *Bona poſſeſſa per deſcendentes in loco vbi poſſidebat Teſtator cenſentur ab eo prouenire niſi doceatur de aquiſitionibus.*

10 *Fideicommiſſarius tenetur oſtendere qualia ſint bona fideicommiſſaria alias denegatur immiſſio.*

11 *Confuſio bonorum non impedit immiſſionem quando bona ſunt diuerſa.*

12 *Identitas adminiculatur ex Inſtrumentis acquiſitionum vbi bona prætenſa vocantur pro confine.*

13 *Teſtis deponens de rebus ab eo viſis tempore pubertati proximo cadentibus ſub ſenſu corporeo probat.*

14 *Teſtis deponens de poſſeſſione alicuius poteſt intelligi de ſola detentatione quæ ſenſu percipitur.*

Poſſeſſio eſt nomen Iuris quæ verificatur etiam de ſimplici detentatione ibid.

15 *Teſtium dicta ſunt coadiuuanda non cauillanda.*

16 *Immiſſio in vim* l. finalis *datur pro rebus etiam naturaliter, & ciuiliter tantùm, & alias quomodolibet à Teſtatore detentis.*

Et datur etiam hæredi hæredis ibid.

17 *Inueſtimentum negligens ad quod tenetur tenetur ad fructus illius.*

18 *Detractiones ex fructibus, pecunijs, & mobilibus redduntur illiquidæ, & non retardant immiſſionem*, & nu. 23.

19 *Trebellianica ex fructibus cenſetur conſumpta.*

20 *Limita in filio primi gradus.*

21 *An habeat locum in Nepote ſubintrante in locum Patris.*

22 *Vel ſuccedente vti hærede Patris.*

23 *Detractiones extenuantur ex fructibus lite pendente perceptis, mobilibus, & alijs ex hæreditate habitis.*

24 *Aſſignatio bonorum facta per Patrem in vita filijs obſeruata, & teſtamento confirmata valet.*

25 *Inſinuatio ex lapſu 40. annorum cum obſeruantia præſumitur.*

26 *Obſeruantia contractus probatur ex poſſeſſione vigore eius facta.*

DECISIO LIII.

PEr obitum ſine filijs Antonij Fatioli vnius ex tribus hæredibus grauatis à Peregrino Fatiolo Seniore purificatum fuit fideicommiſſum in tertia parte bonorum d. Peregrini Senioris fauore trium nepotum, Peregrini Iunioris ſcilicet, Marci Antonij, & Caroli, ex quibus Marcus Antonius vita functus hæredem inſtituit Mariam Felicem coniugem, & Carolo reliquit legatum cum prohibitione plus non petendi, vt fecit renunciando omne ſuum Ius fauore Mariæ Felicis; Peregrinus Iunior verò petijt immiſſionem *coram bo. me. Priolo 13. Iunij 1672.* denegatam, quam tamen coram me in eius locum ſubrogato Nappis eius Donatarijs conceſſerunt DD. *ſub die 27. Nouembris 1676.* & iterum hodie in deciſis perſiſtentes concedendam eſſe reſponderunt.

Exiſtentia, & purificatio fideicommiſſi, & quod immiſſio eſſet concedenda in tertia, tertię partis bonorum Peregrini Senioris non controuertebatur, ſed hinc inde informantes in hoc conueniebant. Solum difficultas iterum reſtringebatur

ad

ad identitatem bonorum, & ad detra-
ctiones, vt fuerat etiam dubitatum in de-
ciſione, quæ reuidetur, ſed in omnibus
ſubſiſtere videbantur fundamenta deci-
ſionis.

Quo enim ad identitatem illa viſa eſt
DD. ſufficienter probata ex teſtibus for-
miter examinatis, qui omnes ſunt ſenes,
1 & annoſi rem benè dilucidantes *Rot. in*
rec. deciſ.80. num.6. par.15. adminiculati
ex alijs Teſtibus annoſis, & decrepitis,
qui licet ad perpetuam rei memoriam
2 examinati; tamen cum fuerint † morte
præuenti, & repeti non potuerint ma-
gnum veritatis præbent adminiculum.
Rot. coram Coccin. deciſ. 2117. num. 6. fa-
cilius cum agatur contra habentes cau-
ſam ab hæredibus grauatis, quo caſu
3 identitas leuioribus† probationibus con-
tentatur iuxta diſtinctionem *Peregr. de*
fideicom. art. 44. relatam per Rot. in rec.
deciſ.80. num. 8. par.15. pro quibus om-
nibus corroborandis concurrit aſſignatio
facta à Patre fideicommittente cum de-
4 ſcriptione eorumdem † bonorum in eius
teſtamento, quæ identitatem non parùm
probat *Rot.coram Celſ. deciſ. 173. num. 4.*
& in rec. dec.304. num.4. par.13. & deciſ.
452. num.2. par. 14. cum alijs in Romana
primogenituræ de Bubalo 27. Iunij 1672.§.
3. progrediendo coram R.p. d. meo Emerix
5 iuncta deſcriptione † in Cataſto *Rot. in*
rec. deciſ. 452. num. 3. par. 14. ac inhibi-
6 tione per Marcum † Antonium ſuper his
bonis obtenta cum alijs conſideratis *in*
deciſione, quæ reuidetur.

His generalibus præmiſſis deueniendo
ad ſingula corpora quo ad bona *della Co-*
ſtarella, illorum identitas probatur *ex 2.*
& 3. teſte in Summ. dato in die deciſionis,
quæ confirmatur pro parte Nappiorum nu.
2. & ex depoſitione teſtium ad perpe-
tuam *eodem Summ. num. 3.* & ex inhibi-
tione per Marcum Antonium ab A. C.
obtenta *d. Summ. numer. 4. litt. B.* & ex
partitis Cataſti *num. 5. litt. C.* in quo ha-
betur mentio bonorum *della Coſtarella*
ſub titulo *in Contrada della pietra della*
Croce, quod eſſe idem deponunt teſtes.

Bonorum Sappanici, & Galignani
identitas non eſt controuertibilis, dùm
vltrà Teſtes, de quibus *Sum. Nappij præ-*
terito num. 9. concurrit confeſſio Antonij
7 & Leonardi hæredum † grauatorum, de
qua *in d.Summ. nu. 8.* à quibus cum cau-
8 ſam habeat Maria Felix non poteſt illo-
rum aſſertionem impugnare *Rota in rec.*
deciſ.399. num.6. par.15. cum alijs in Ro-
mana primogenituræ de Bubalo 6. Februa-
rij 1673. §. quia denuò coram R.p.d. Vice-
comite, quæ omnia fulciuntur præſump-
tione iuris, quod dum deſcendentes à
Peregrino Seniore poſſederunt bona in
locis, in quibus Teſtator eorum Author
poſſedit, cenſeantur eadem met à Teſta-
9 tore prouenientia, † dum de intermedijs
acquiſitionibus non docetur iuxta recep-
tum *Fulgoſ. conſ. 145. nu.2. millies à Rot.*
canonizatum, vt cæteris omiſſis fuit deci-
ſum in Anconitana Domus 27. Iunij 1674.
& in Montis Faliſci Cambij 21. Iun. 1673.
coram R.p.d. meo Emerix, & firmatur in
deciſione, quæ confirmatur.

Quo ad bona ſita in Caſtro Pulueriſij,
licet ex Inſtrumentis acquiſitionum pro
Felice Maria datis *in præſenti Sum. nu. 14.*
appareat Antonium eius Authorem plu-
ra bona acquiſiuiſſe in territorio d. Ca-
ſtri, ex quibus videbatur oriri quædam
confuſio, ex qua denegari ſolet fideicom-
10 miſſario immiſſio, † cum ad eum ſpectet
probare per præciſas demonſtrationes
quanta, & qualia fuerint bona fideicom-
miſſaria iuxta plene deducta in his termi-
nis *in Bononien. fideicommiſſis de Bargelli-*
nis 11. Ianuarij 1675. §. minus, & ſeqq.
cor. R.p.d. meo Emerix.

Nihilominus quia Teſtes dati in cita-
to *Sum. Nappiorum nu.6.* expreſsè de illis
deponunt, & præciſe de domo ſita in
contrada di Capo di Monti, & de alia
è conſpectu eiuſdem, & de alijs bonis ad-
miniculatis ex ipſa aſſignatione paterna
num. 7. litt. B. & confines expreſſi in In-
ſtrumentis nouiter datis ſint diuerſi di-
xerunt DD. hoc non impedire, quin de-
beatur immiſſio in bonis Teſtatoris, quæ
ſpecificantur à teſtibus, & alijs ſuperius
11 relatis, dum bona † ſunt omninò diuer-
ſa, vt aduertit *Rota in rec. deciſ. 399. nu.*
5. verſ. neque obſtat par. 15. imò cum in
inſtrumentis vocentur pro cõfinibus bo-
na pariter de Fatiolis crediderunt ea ijs
12 potius adminiculari † quam deſumi pro-
bationem identitatis.

Exceptiones contra Teſtes propoſitæ
Dominis non apparuerunt releuantes;
nam illa, quæ deducitur ex ętate Teſtium
tollitur ex facto, cum omnes Teſtes (ex-
cepto primo, cuius depoſitio nec fuit da-

ta,

Digitized by Google

ta, nec vllo modo allata per ſcribentes, pro Nappis) ſint ſeptuagenarij, & vlterioris ætatis, & Peregrinus Senior obierit de anno 1620. vnde benè potuerunt deponere cognouiſſe Peregrinum Senio-
13 rem, & vidiſſe illum † poſſidere, cum deponant de actibus tempore proximo pubertati factis, dùm ſunt tales, qui cadunt ſub eorum ſenſu, & intellectu ex cumulatis *per Farinacc. de teſtibus quæſt. 58. num. 53. & ſeq.*

Altera exceptio, quod depoſuerint Peregrinum Seniorem vſque ad obitum poſſediſſe bona, quæ tamen prius aſſignauerat filijs, & faſſus fuit in teſtamento à filijs pacificè poſſideri, pariter nihil facit; nam cum Teſtes deponant de ſimplici poſſeſſione, quod eſt nomen Iuris, poteſt intelligi de ſimplici detentatione,
14 quæ eſt res, quæ facto, & ſenſu percipitur, non autem de vera, & propria poſſeſſione facti, & Iuris, vt tradit *Poſth. de manut. obſeru. 26. num. 6. & ſeqq.* vnde
15 benè ſaluantur † dicta teſtium, quæ non ſunt cauillanda, ſed coadiuuanda *Rot. coram Coccin. deciſ.* 1823. *num.* 7. quæ detentio eſt ſufficiēs ad hoc remedium immiſſionis *ex l. finali* impetrandum, quod non ſolum datur pro rebus naturaliter, & ciuiliter à Teſtatore poſſeſſis, ſed na-
16 turaliter, & ciuiliter † tantum, & alias quomodolibet detentis, & cōpetit etiam hæredi hæredis. *Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 250. & 364. & ſeqq. cum alijs per Ridolph. in prax. par. 2. cap. 7. nu. 43. & duobus ſeqq.*

Quoad detractiones, quæ prætenduntur per Fælicem Mariam non videntur aptæ retardare immiſſionem, nam legitima, & Trebellianica, vel eſt conſumpta ex debito Antonij eius Authoris ſcutorum 180. & fructuum, ad quos vſque
17 ab anno 1629. ob neglectum † inueſtimentum ipſi iniunctū tenetur *iuxta text. in l. ſi mandauero 22. §. Iulianus ff. mandati cum alijs in deciſione, quæ reuidetur §. nec detractiones*; vel redduntur turbidæ, & illiquidæ ex dicto inueſtimento neglecto, & ex fructibus à die motæ litis perceptis, & ex mobiliſius, & pecunijs abſque inuentario habitis, *vt in Summ. præterito Nappij num. 7. litt. F. & num. 10. & 11.* ex quibus omnibus dictæ detra-
18 ctiones legitimæ, & Trebellianicæ ſunt effectæ turbidæ immiſſionem petitam retardare non valentes *Rota coram Peutinger. deciſ. 352. num. 12. & ſeqq. & deciſ. 370. num. 5. & coram Arguell. deciſ. 36. num. 5. & ſeq. & deciſ. 48. num. 9. & 10. & deciſ. 80. num. 12. & in rec. deciſ. 96. num. 24. cum ſeqq. par. 12. & deciſ. 395. num. 6. par. 14. & deciſ. 352. num. 7. & 8. part. 15.*

Et licet quo ad Trebellianicam fuerit reuocata in dubium in præsēti hypotheſi
19 concluſio ſicco pede † in deciſione, quæ reuidetur pertacta, quod Trebellianica cenſeatur conſumpta ex fructibus *iuxta text. in l. iubemus C. ad Trebell.* cuius tex-
20 tus diſpoſitio, † licet contineat fauorem tantùm filiorum primi gradus, qui fructus in Trebellianicam imputare non tenentur, & in caſu noſtro Marcus Antonius ex cuius iuribus prætenditur detractio ſit nepos Teſtatoris, quo caſu videtur controuerſa apud Doctores quæſtio, an Nepos ſuccedens vti grauatus etiam ſubintrans in locum Patris, & primi gra-
21 dus locum obtinens habeat † hoc priuilegium non imputandi, de qua latè *Mangil. de imput. quæſt. 125. num. 16. & ſeqq.* vel quatenus detractio prætendatur à Marco Antonio vti hærede Antonij filij primi gradus, non autem ex propria perſona vti grauatus, an ſcilicet iſto caſu hoc
22 priuilegium *l. iubemus* cōſequatur, quam queſtionem videtur attingere *Io. Carualh. de vna, & altera quarta part. 4. cap. 3. à num. 113. & ſignanter ſub num. 114. ſol. mihi 300.*

In caſu præſenti hac queſtione vti non neceſſaria poſt habita certum eſt, quod ex mobilibus, ex neglecto inueſtimento, & fructibus lite pendente perceptis dedetractiones legitimæ, & Trebellianicæ remanſerunt, vel conſumptæ, vel illiquidæ, vt fuit in antecedenti §. probatum, cùm non reuocetur in dubium, quod fructus lite pendente percepti mobilia, &
23 alia ex hereditate † habita imputentur in detractiones, *vt firmat Rota coram Peutinger. deciſ. 352. num. 12. & ſeqq. & 370. num. 5. cum alijs ſupra allegatis.*

Dos Diamantis Vxoris Peregrini Senioris, & reſpectiuè Matris Antonij fuit præuentiuè reſtituta Antonio, & filijs mediante aſſignatione bonorum hoc pacto ijſdem per Peregrinum Patrem facta, quæ vti onerosa aliqua ſolemnitate non indigebat, & vti obſeruata, ac effectum ſor-

ſortita, *vt in Summ. prædicto num. 7. &* 10. & per ipſum Patrem in teſtamento
34 confirmata, & approbata de eius validitate nequit dubitari, vt firmatur *in deciſione, quæ reuidetur S. finali*. Et quatenus
35 inſinuatio deſideraretur illa per lapſum 40. annorum cùm obſeruantia præſumitur *Rot. coram Seraph. deciſ. 742. num. 4. & coram Caualer. deciſ. 575. num. 1. & in rec. deciſ. 682. num. 18. & 19. par. 4. tom.* 3. de cuius obſeruantia non poteſt hæſi-
36 tari, dum filij † eius vigore poſſederunt bona aſſignata *Caualer. d. deciſ. 575. num. 12.*

Et ita vtraque &c.

TARRACONEN. SACRISTIAE.

Veneris 14. Maij 1677.

ARGVMENTVM.

Attentata dicuntur omnia geſta lite pendente; quando autem ſaluentur prætextu continuationis, & quando ijs dicatur renunciatum, & quomodo purgentur num ſufficiat depoſitum vnius Iulij, aut ſequeſtratio poſſeſſionis, & fructuum. Recurſus ad Iudices Laicos quando excuſetur.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt omnia lite pendente innouata.*
2 *Attentata probantur ex confeſſione partis. Confeſſione partis nulla melior probatio* ibidem.
3 *Continuans non attentat.*
4 *Declara dummodo continuet vt prius.*
5 *Secus ſi diuerſo modo adeundo Iudicem.*
6 *Vel ſi ſuper ipſa continuatione emanauerit Inhibitio.*
7 *Attentata ſunt etiam actus conſecutiui, quando præceſſit Inhibitio.*
8 *Attentata ſunt purganda à Iudice læſo.*
9 *Actus conſecutiui ſuper quibus non eſt inhibitum non ſunt attentata.*
10 *Ea quæ ſunt in fauorem introducta non debent in odium retorqueri.*
11 *Monitorium intra annum non reproductum non cauſat attentata.*
12 *Attentata vnius non nocent tertio.*
13 *Procurator non poteſt ſine ſpeciali mandato cauſare attentata ſuo principali.*
14 *Recurſus ad Iudices Laicos vti ad priuatos non eſt prohibitus.*
15 *Monitio extraiudicialis poteſt fieri etiam coram Iudice Laico.*
16 *Et non cauſat attentata.*
17 *Attentata remouentur ex non vſu.*
18 *Attentata dicuntur ſufficienter purgata per ceſſionem quando non conſiſtunt in aliquo facto.*
19 *Attentatis dicitur renunciatum patiendo diſcuti negocium principale.*
20 *Attentata vltima ſunt in primis purganda.*
21 *Et cum omnimoda omnium in priſtinum repoſitione, & effectiua ſolutione, & non ſufficit depoſitum vnius Iulij &c.*
22 *Depoſitum vnius Iulij intrat obtenta commiſſione præfixionis termini ad liquidandum, & parte negligente.*
23 *Attentata aliquando purgantur per ſolam ſequeſtrationem poſſeſſionis, & fructuum.*
24 *Declara id procedere quando ſunt turbida, ſed quando ſunt clara purgantur vſque ad obulum.*

DECISIO LIV.

VAcantem in Eccleſia Metropolitana Tarraconeñ Sacriſtiam optauit Canonicus Ioſeph Bono in Curia exiſtens per medium eius Procuratoris, cuius poſſeſſionem capitulariter adeptus fuit; eandemque poſtea Archiepiſcopus Tarraconen. contulit Ioanni Martino Perello, qui requirens Capitulum, vt ei traderet poſſeſſionem Sacriſtię illam denegauit ex eo quod iam eſſet plena; quarè capta eo modo quo potuit fuit inter hos prouiſos incohata lis, qua mihi commiſſa dedi dubium *An conſtaret de bono Iure Perelli etiã ad effectum manutentionis*, quo fauorabiliter *die 12. Iunij 1676. reſoluto* extorſit idem Perellus fidem, ſeù atteſtationem à Notario cauſę ſubſcriptam de reſcripto fauorabili à tergo poſitionis rotalis adnotato, cuius vigore cum in partibus ſupponens habere ſententiam rotalem dominum Sacriſtiæ occupaſſet, fructus percepiſſet, & vendidiſſet increpans Canonicus Bono hic in Curia hunc temerarium auſum petebat attentatorum purgationem, & omnium in priſtinum repoſitionem, quæ attentata licet à Perello agnoſcerentur, & illis captiosè renunciaret; tamen

tamen quia prætendebat, & Bonum attentaſſe memorialibus hinc inde porrectis fuit per Rotam iniunctum, vt diſputaretur dubium. *An conſtet de attentatis hinc inde*, quod hodie fuit ad fauorem Canonici Bono reſolutum.

Conſtat enim de attentatis commiſſis à Perello; ſiquidem ipſe non poterat pendente adhuc lite in Rota præuia ſola reſolutione non expectato mandato Iudicis aut ſententia poſſeſſionem domus aggredi, & fructus in ea exiſtentes accipere, vt iuſtificatur *ex Sum. Boni nu.5. & ſeqq.* cum ſit nota, & ab omnibus receptiſſima Iuris regula, quod lite pendente nihil eſt
1 innouandum, & ſi quid † innouetur attentatorum vitio ſubiacet *iuxta textum in cap. 1. & 2. vt lite pend. Rot. in rec. deciſ. 82. num. 8. part. 15. & coram Coccin. deciſ. 103. nu. 2. & deciſ. 196. & 265. nu. 1. & 1380. pariter num. 1. cum alijs vulgatis*.

Clara autem redduntur iſta attentata ex probationibus datis per Bonum in eius *Sum. nu. 5. & ſeqq.* & clariora ex confeſſionibus ipſius Perelli attentantis, qui illis renunciando, licet captioſè, vt in eius *Sum. nu. 8. 9. 10. & 11.* faſſus fuit attentata commiſiſſe, & eſſe promptum fructus reſtituere quatenus ità Rota declaraſſet, & cui Sacra Rota mandaſſet ex confeſſionibus enim partis attentata probari non eſt qui ambigat, cum nulla me-
2 lior probatio, quam † propria oris confeſſio *l. cum te la 2. C. de tranſact. & l. generaliter C. de non number. pecun. Rota in rec. deciſ. 55. num. 5. par. 7. & coram bo. me. Card. Celſo deciſ. 160. num. 2.*

Ex hac indubitata probatione attentatorum inanis redditur prætextus Perelli
3 continuationis † ſuæ aſſertæ poſſeſſionis; nam ad hoc, vt actus continuatiui poſſint ſaluari à vitio attentatorum, neceſſe eſt,
4 vt quis continuet vt † prius per actus vniformes, & conſimiles *Rot. in rec. dec. 110. num. 1. et ſeqq. par. 1. et deciſ. 174. num. 4. et 5. par. 14. et coram Coccin. deciſ. 252. num. 3. et coram Caualer. deciſ. 615. ſub num. 3. et coram Merlin. deciſ. 315. num. 2. et coram Vbaldo deciſ. 231. num. 7. et in Comen. Iuriſpatronatus 9. Iunij 1655. §. Patres excuſari poterant coram bon. mem. Priolo*; non autem procedit quando quis continuat diuerſo modo, & multo minus ſi non per viam priuatæ facultatis, ſed adeundo Iudicem, vt fuit factum à Perello, qui adiuit Conſulem Prætorem exercentem Iuriſdictionem ordinariam,
5 cuius ope, & miniſterio † omnia peregit, vt *in d. Sum. Boni nu. 5. et ſeqq.* iſto enim caſu actus omnes geſti ſub prætextu continuationis à vitio attentatorum nequeunt ſaluari *Rota coram Bich. deciſ. 381. nu. 40. et coram bo. me. Card. Celſo deciſ. 207. num. 5. et coram Eminentiſſ. Otthobon. dec. 189. num. 4. et in rec. deciſ. 298. num. 26. par. 10. et deciſ. 432. num. 6. cum duobus ſeqq. part. 14. et in dicta Comen. Iuriſpatronatus coram Priolo in loco mox allegato, et in Roſſanen. Iuriſpatronatus 10. Februarij 1653. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Cerro, & in Bononien. Bonorum 7. Februarij 1656. §. huiuſmodi autem continuatio coram eodem*.

Et prorſus inane diffugium eſt iſtud continuationis dum Perellus mediante commiſſione mihi directa, & Inhibitione deſuper expedita ſuper moleſtationibus, & perturbationibus quietæ, & pacificæ poſſeſſionis Sacriſtiæ Canonici Boni fuerat inhibitus ſuper ipſa ſubſtantia
6 continuationis, quo caſu † ceſſat omnis prætextus continuationis, & omnes actus ſunt attentati *Rota coram Bich. deciſ. 381. num. 41. & coram Peutinger. deciſ. 407. num. 2. & in rec. deciſ. 432. num. 9. par. 14. & in Cæſarauguſtana diſtributionum, ſeu attentatorum 17. Februarij 1645. §. hoc non procedit coram Eminentiſſ. D. Card. Cerro, & in Bononien. Attentatorum 18. Iunij 1646. in fine coram eodem, & in citata Roſſanen. Iuriſpatronatus 10. Februarij 1653. §. nec ſubſiſtit in fine coram eodem D. Card. Cerro*; tunc enim non intrat regula, quod actus conſecutiui non ſunt attentati, quia procedit quoad attentata pendente lite; ſecus ſi adfuit inhibitio, vt in præſenti, quia omnia geſta poſt il-
7 lam ſunt attentata etiamſi † prætendantur actus conſecutiui *Rot. in rec. deciſ. 174. num. 6. & deciſ. 432. num. 3. part. 14.*

Quoad attentata, quæ prætenduntur commiſſa à Canonico Bono in duplici ſpecie ea proponebant Informantes pro Perello. Primum quod cum Capitulum antecedenter expediuiſſet monitorium cum inhibitione ab A. C. ſuper Iure optandi, illoque Archiepiſcopo præſentato non poſſet poſtea ad optionem, & poſſeſſionem tradendam Bono deuenire. Se-

Q cun-

eundum, quod Canonicus Bonus poſt adeptam poſſeſſionem Sacriſtiæ ad Iudicem Laicum recurrēs ab eo litteras, quas manutenentiæ vocant impetrauerit, illaſque præſentari fecerit Perello. Sed neutrum ex his viſum eſt Dominis ſubſiſtere.

Non primum; nam quidquid ſit an, quatenus adeſſet attentatum ſit à Rota
8 purgandum, cuius maieſtas † non videtur læſa dùm monitorium eſt A.C. attentatum excluditur, vel quia omnia geſta ſunt actus conſecutiui ad propriam poſſeſsionem Capituli ſuper qua licet poſſet forſan dici introducta lis, non tamen erat inhibitum, quo caſu non perditur facul-
9 tas exercendi proprium Ius iuxta † diſtinctionem allatam ſupra in §. & prorſus inane ad finem, cum iſta monitoria paſſim expediantur pro confirmatione proprij Iuris, nec debent cauſare attentata, quæ ſecluſo monitorio non orirentur, nè id quod in eius fauorem eſt introductum
10 in odium retorqueatur † contra regulam textus *in l. nulla Iuris ratio 24. ff. de legibus l. quod fauore C. eodem tit. cap. quod ob gratiam 61. de regul. Iur. in 6.*

Vel quia iſtud monitorium tamquam non reproductum intra annum, aut conſimile tempus non valuit litem quoad at-
11 tētata introducere † quidquid ſit ad alios effectus *Ridolphin. in prax. par. 2. cap. 4. nu. 38. Rota in rec. deciſ. 226. nu. 4. & 5. par. 10.*

Et in omnem caſum etiamſi litem valuiſſet introducere hæc eſſet tantum inter Capitulum, & Archiepiſcopum, ex qua non poſſet inferri ad attentata Canonici Bono, qui non eſt in monitorio
12 nominatus, cum tertius non debeat reportare pœnam facti alieni, & eius culpa grauari *Abb. in cap. quoniam frequenter §. in alijs num. 25. & 26. vt lite non conteſt. Rota coram Coccin. deciſ. 130. num. 8. & ſeqq.*

Non ſecundum fundatum in litteris per Canonicum Bonum obtentis à Regia Audientia Cathaloniæ, quas manutenentiæ vocant; nam præmiſſo quod iſtæ litteræ fuerunt impetratæ ab eius Procura-
13 tore, qui non † poteſt abſque ſpeciali mandato in ſuo principali cauſare attentata *Rota coram Buratt. deciſ. 63. num. 7. & in rec. deciſ. 575. num. 15. part. 13.*

Animaduerſum fuit quod litteræ de quibus agitur continent quandam aſſiſtentiam poſſeſſionis Canonici Boni, donec à Iudice Eccleſiaſtico prouideatur, nè interim vis fiat poſſidenti, & nè oriantur ſcandala; iſto enim caſu non dicuntur actus prohibiti, & recurſus damnati cum Iudex Laicus potius coadiuuet Iuriſdictionem Eccleſiaſticam, illique brachio eius aſſiſtat, & id faciat defendendo poſ-
14 ſidentem, prout ipſe † met poſſet ſuam poſſeſſionem defendere, vt aduertit *Poſthum. de manut. obſeru. 6. num. 26. & ſeq. vbi num. 28.* loquitur in ſpecie harum litterarum, & bene etiam *Aſſlict. deciſ. 24. ſub num. 9. verſ. vndè quando proceditur.*

Et licet dictæ litteræ aſſerantur parti intimatæ tamen cum hęc ſit quędam monitio per viam potius extraiudicialis pro-
15 teſtationis non dicitur † prohibita fieri à Iudice Laico, cum non importet aliquam ſuperioritatem *Aſſlict. d. deciſ. 24.*
16 *num.* 8. & conſequenter non cauſat † attentata *Rota in rec. deciſ. 197. num. 1. par. 13.*

Pręſertim cum Canonicus Bono reperiretur iam in pacifica poſſeſſione, & his litteris non indigeret, & tamquam obtentę a Procuratore in hoc non legitimo,
17 nec effectum habuerint, † nec eis Canonicus ſit vſus non poſſunt prętendi attentata, quæ ex non vſu remouentur *Rot. in rec. deciſ. 197. num. 2. par. 13.*

Et cùm ex eiſdem Canonicus Bono nihil ſit conſequutus, nullumque commodum reportauerit, non eſt cur inſiſtatur ſuper purgatione attentatorum, dum nihil adeſt purgandum, quo caſu per ſim-
18 plicem cæſſionem † eſſet illis ſufficienter ſatisfactum *Rota coram Peutinger. dec. 58. num. 2. & coram Coccin. deciſ. 2315. nu. 5.*

Et ſemper obſtaret Perello, quod dum paſſus fuit diſcuti negocium principale
19 attentatis ſi quæ adeſſent † cenſeretur renunciaſſe *Rot. in rec. deciſ. 206. num. 7. par. 8. & coram Penia deciſ. 1412. num. 4. & coram Dunoz. Iun. deciſ. 569. num. 7. & 580. num. 2. & 618. num. 3. & in alijs,* vel attentata per eum commiſſa vti vlti-
20 ma, & poſteriora † ſunt in primis purganda *Rota coram Dunoz. Iun. deciſ. 580. num. 12. & coram Coccin. deciſ. 1188. nu. 2. & in rec. deciſ. 52. num. 21. par. 11.*

Quæ quidem purgatio eſt facienda integrè, & plenè per reſtitutionem fructuum, & ſolutionem expenſarum effectiuam vſque ad obulum, ac omnimodam

dam

dam repoſitionem in priſtinum, ità vt
21 non ſufficiat depoſitum† vnius iulij cum obligatione ſoluendi reſiduum *Rota cor. Buratt. deciſ. 556. num.4. & ſeqq. & cor. Card. Celſo deciſ. 80. num. 6. & 133. nu. 5. & 160. num. 1. et ſeq.* & depoſitum intrat ſolùm quando impetrata commiſſione præfixionis termini ad liquidandum
22 pars fuerit † negligens illa probare *Add. ad Gregor. deciſ. 503. num. 6. et Rota cor. Celſo d. deciſ. 247. num.17. et in rec. deciſ. 715. num.2. par. 1.*

Demum ſequeſtratio poſſeſſionis, & fructuum per Perellum petita viſa eſt Dominis non concedenda; nam licet aliquando Rota pro purgatione attentatorum contentetur ſolo ſequeſtro; attamen hoc procedit ſolum attenta materiæ tur-
23 biditate, & ex officio;† ſecus quãdo ſunt clara, vt in præſenti, quia tunc debent purgari vſque ad minimum quadrantem *Rota coram Coccino deciſ.1271.num.8.et 9.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit &c.

BONONIEN. CENSVS.

Lunæ 14. Iunij 1677.

ARGVMENTVM.

Rota quando diſputet dubia particularia ſuper Emergentibus, & quomodo. Regula ſingula, quæ non proſunt coniuncta iuuant inprobationibus quomodò intelligatur. Cauthela Angeli quando ſuffragetur Hæredi. Ratio ſemel reddita quando ſuffragetur cum alijs in eadem deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata oritur ex tribus ſententijs conformibus.*
2 *Sententia valida, et iuſta eſt confirmanda.*
3 *Sententia rotalis eſt nulla ſi præceſſit abſque diſcuſſione particularis dubij in aliquo ex meritis.*
4 *Declara id non procedere quando præceſſit diſputatio dubij generalis omnia merita complectentis.*
Rota non arctatur diſputare dubia ſuperflua, ſed ſufficit quod ſuper emergenti conſulat DD. in relatione cauſarum ibidem.
5 *Cauſa in contractibus minorum quando non eſt in ſcriptis redigenda præſumitur ex interuentu Iudicis.*
6 *Minor de Iure comuni in obligatione perſonali ineunda non debet habere cauſam.*
7 *Locatio de Iure præſumitur in hæredes continuata.*
8 *Et ex ſtatuto Bononiæ.*
9 *Conductor debitor penſionis repellitur regula fruſtra petis etc. ſi petat creditum, quod habet cum locatore.*
10 *Locatio qua culpa locatoris non fuit effectuata non attenditur.*
11 *Teſtium dicta ſunt ad concordiam reducenda etiam per ſuppletionem, et interpretationem.*
12 *Coniecturæ, quæ non proſunt vti ſingulæ coniunctæ valent.*
13 *Quando autem ſunt imperfectæ, & non concludentes non coniunguntur.*
14 *Adminicula, & coniecturæ, vt coniungantur requirunt aliquam fundamentalem ſubſiſtentiam.*
15 *Et quando ſunt imperfectæ non plus faciunt vnitæ quam ſeparatæ.*
16 *Hæredes non reddentes rationem bonorum defuncti ad eius debita tenentur.*
17 *Et illis non ſuffragatur cauthela Angeli.*
18 *Cauthela Angeli vt impediat executionem mandati debet iuſtificari per claras probationes.*
19 *Fideicommiſſum non ſubſiſtit in bonis alteri donatis, vel debitis.*
20 *Fideicommiſſum turbidum non impedit executionem obligationis Cameralis.*
21 *Hæres poſſidens bona debitis obnoxia debet illa ſoluere.*
22 *Ratio ſemel reddita non docto de errore non poteſt impugnari.*
23 *Ratio ſemel reddita cum legitimo Contradictore facit Ius quoad omnes*, & num. ſeqq.
24 *Res acta cum legitimo Contradictore facit Ius, & ſtatum.*
25 Text. in l. Ingenuum ff. de ſtatu Homin. *habet locum etiam ſuper ſtatu rei.*

DECISIO LV.

Haeredes Dominici Gherardi qui fideiuſſerat in cenſu librarum 8000. im-

impoſito per Innocentium, & Cornelium de Maluaſia egerunt pro releuatione Indemnitatis ratione fructuum per eos longo tempore ſolutorum, & mandatum contra Senatorem, & Co: Ioſephum Michaelem, & Cæſarem hæredes reportarunt, contra quod allegara per eoſdem Cauthela Angeli fuit primò per Auditorem Generalem, & ſucceſſiuè per Prolegatum Bononiæ pronunciatum eſſe exequendum ea non obſtante quod & Reuerendiſſimus D. meus Decanus cui cauſa demùm fuit deuoluta præuijs duabus deciſionibus pariter pronunciauit; A qua denuò Senator, & Comes præfati appellantes per ſignaturam cauſam mihi committi obtinuerunt cum clauſula *conſtito de re iudicata*, ad cuius tenorem propoſito per me dubio *An conſtet de re iudicata, & ſententia Rotalis ſit confirmanda* fuit per Dominos affirmatiuè reſponſum.

1 Conſtat ſiquidem de re iudicata dum adſunt non ſolum tres, ſed quatuor ſententiæ conformes *l. vnica C. ne liceat tert. prouocare Clement. vt calumnijs de ſent. & re iudicata Rota coram Coccin. deciſ.* 620. *num.* 1. *& coram Vbaldo deciſ.* 648. *num.* 1. *& in alijs vulgatis*

2 Sententia paritèr cum † ſit valida, & iuſta eſt omninò confirmanda *Rota coram Coccin. deciſ.* 429. *num.* 1. *& coram Vbaldo deciſ.* 844. *num.* 1. *& deciſ.* 113. *paritèr num.* 1. non ſolum in ea parte in qua confirmat antecedentes, ſed etiam in ea in qua condemnat Reos conuentos ad releuationem vti hæredes mediaros Lucretię de Ceſijs cùm etiam in ea parte ſit valida, & iuſta vt infra patebit.

Non obſtante obiecta nullitate ex quo ſententia Rotalis ſimpliciter confirmet ſententias de Partibus, in quibus vnica verborum ſtructura reicitur Cauthela Angeli à Comitibus de Maluaſia intimara abſque, eo quod præceſſerit particu-
3 laris diſcuſſio in Rota ſuper ipſa Cauthela, vt pars proteſtata fuerat, & mandat Conſtitutio *ſan. me. Pij IV. in Bullar. to.* 2. *la* 44. §. 4. & reformatio *ſan. me. Pauli V. tit. de Auditor. Rotæ verſ. Auditor*, ſicuti relatis pluribus deciſionibus firmatum fuit *in Romana Domus* 28. *Maij* 1669 §. *quia nunquam coram R. p. d. meo Bourlemont*.

Reſponſum ſiquidem fuit quod cum iàm in partibus de Cauthela Angeli fuiſſet cognitum, & ab iſtis ſentẽtijs Pars appellauerit, & fuerit in Rota diſputatũ dubium cõprehendens omnia ſibi impurare debet ſi de Cauthela Angeli in Rota non oppoſuit, nec ideò valuit arctare Dominos ad diſputandum ſuper hoc dubium particulare, quod erat omninò ſuperfluum, dum ſub primo comprehendebatur, ex hoc enim benè ſaluatur ſententia à nullitate, cùm præcitatę Conſtitutiones determinent quidem Dominos non poſſe aliquid facere, niſi alijs Conſultis, ſed
4 illos non arctant ad † diſputationem dubiorum ſuperfluorum, & ſatis eſt quod ſuper obiectione emergenti in relationibus cauſarum eos conſulant, & eorum votum accipiant, vt declaratum fuit *in Anconitana Bonorum coram Manzanedo inter eius impreſſas deciſ.* 48. *num.* 5. quam refert, & ſequitur *bo. mem. Coccin. in eius annot.* 90. *& in vna Gerunden. Augumenti* 30. *Ianuarij* 1607. *coram Lancellotto relata per Coccin. vbi mox, & per extenſum per Ioannem Tenagl. de Auditor. Rota cap.* 1. *num.* 74. *& ſeqq. & in rec. deciſ.* 159. *num.* 8. *& ſeqq. par.* 11.

Iuſtitia ſententiæ in parte confirmaute antecedentes viſa eſt Dominis liquere ex deciſionibus in cauſa emanatis, contrà quam non apparuerunt ſubſiſtentes tres obiectiones prima ſcilicet nullitatis Cenſus, ſecunda præſumptę ſatisfactionis quę in deciſionibus fuerunt plenè ſublatæ, & tertia prætenſæ Cauthelæ Angeli quæ de nouo, & nerυosè fuit excitata.

Nullitas quidem impoſitionis Cenſus deducta ex quo Cornelius, & Innocentius tunc minores 25. annorum, & maiores 23. & 24. ſe obligauerint abſque ſolemnitatibus ſtatuti Bononienſis, & abſque cauſa iterum Dominis non placuit, quantum enim ad ſolemnitates ex lectura Inſtrumenti mandati Procure dati ad ſuſcipien. pecunias ad cenſum apparet interueniſſe Curatorem deputatum, ſuamque authoritatem interpoſuiſſe Stephanum de Ballis Doctorem de Collegio, quo verò ad Cauſam in ſtatuto non
5 requiſitam, vel ſaltem † in ſcriptis non redigendã ex pręſentia ſupradicti Doctoris interueniſſe præſumitur, eoque magis cum agerctur de impoſitione Cenſus ſuper fundo alieno ad hoc accomodato à

Co:

Co: Sigiſmundo, & ſic de ſola obligatio-
6 ne perſonali quo † caſu nec minùs de Iu-
re communi cauſam requiri *per textum in*
l. puberes ff. de verb. oblig. l. 3. C. de in integ.
reſt. egregiè vnum caſum ab alio diſtin-
guẽdo firmatur in prima deciſione huius
cauſæ *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano 3.*
Martij 1673. §. Nec ſubſiſtit, & ſeqq. &
§. minus releuat in quo euacuatur obie-
ctio non probatæ verſionis, cuius deci-
ſionis fundamenta in præſenti Domini
approbauerunt.

Præſumpta ſatisfactio in qua conſiſte-
bat ſecunda oppoſitio fratrum de Malua-
ſia non eſt alicuius momenti; nam ea quæ
deducitur ex quo Dominicus Gherardus
fideiuſſor cenſus pro quo petitur releua-
tio habuerit ſtatim poſt eius obligationẽ
ad locationem Prædium *della Boſchetta*
pro annuo affictu librarum 1460. cum pa-
cto quod ex huiuſmodi penſionibus ſpa-
cio octo annorum ad ſe eximendum à fi-
7 deiuſſione † ſolueret fructus, & ſortem
principalem cenſus extingueret quæ lo-
catio cum præſumatur in Sororibus de
Gherardis eius hæredibus continuata
tam de Iure communi *ex Rot. in rec. deciſ.*
8 *399. num. 2. part. 1.* quàm ex Statuto †
Bononię fruſtrà petant quod intùs habent
9 iuxta regulam † de qua *in l. dolo facis ff.*
de dol. except. quam in præciſis terminis fir-
mat Rota in Anconitana, ſeu Piſauren. Re-
leuationis Indemnitatis 5. Maij proximè
præteriti §. Altera pars ad finem coram me,
non ſubſiſtit; Nam Fratres de Maluaſia
poſt biennium à die locationis quod eue-
nit ſtatim ſequuto obitu Dominici ha-
buerunt regreſſum ad Prædium locatum,
in eoque ſemper continuarunt, vt depo-
nunt Teſtes optimè de hoc negocio in-
formati, cum quibus concordat Epiſtola
ſcripta à Rainaldo Agente eorumdem de
10 Maluaſia; vnde fruſtra allegatur † loca-
tio quæ culpa locatoris toto tempore
conuento effectum ſortiri non valuit *l. ſi*
quis domus ff. locati cum alijs in 1. deciſione
Reuerendiſſ. D. mei Decani §. penultimo.

Et quamuis informantes pro Maluaſia
iterum inſiſterent in exceptionibus con-
tra Teſtes, & alias probationes ſuper in-
terruptione locationis propoſitas tamen
Domini cenſuerunt illas eſſe ſufficienter
ſublatas ex reſponſionibus ſingillatim
vnicuique datis *in ſecunda Deciſione Reue-*
rendiſſ. D. mei Decani 29. Martij 1675. à
principio vſque ad §. cum igitur: addendo
non ità mordicus eſſe inſiſtendum ſuper
11 contrarietatibus Teſtium quorum dicta
ſunt ſemper quantum fieri poteſt ad con-
cordiam reducenda, coadiuuanda non
cauillanda etiam per ſuppletionem, & in-
terpretationem *ad notabilem textum in*
cap. cum Tu 16. de teſtib. cum alijs per Va-
lenzuel. conſ. 108. num. 14. & 15. & per
Rot. coram Buratt. deciſ. 932. num. 9. &
10. & in Toletana, ſeu Granaten. Penſionis
19. Iunij 1676. §. Neque verum eſt coram
R. p. d. meo Rondinino.

Altera pręſumptio ſatisfactionis dedu-
cta ex coniecturis per Informantes pro
Maluaſia cumulatis Dominis non placuit
quia illæ ſunt debiles, imperfectæ, & in
genere ſuo non concludentes, & vrgere
viſæ ſunt reſponſiones quæ vnicuique
dantur *in ſecunda deciſione Reuerendiſſ. Al-*
bergati à §. Præterquam vſque ad finem:
ex quibus ſaltem ſimul iunctis nec minus
erui ſufficientem probationem credide-
12 runt iuxta regulam † ſingula quæ non
proſunt, quia cum omnes ſint debiles,
imperfectæ, reiectæ, & in genere ſuo non
13 concludẽtes non poſſunt coniugi † ad ef-
fectum faciendi plena probationem *iuxta*
doctrinam Dec. in cap. cum cauſam num. 10.
de probat. Gabr. de probat. concl. 1. nu. 33.
Rot. in rec. deciſ. 201. num. 33. par. 4. tom.
2. & deciſ. 388. num. 15. par. 13. ea ra-
tione quia adminicula, & coniecturæ ad
14 hunc effectum requirunt † ſubſiſtentiam
alicuius fundamentalis probationis, vt
firmat *Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ.*
274. nu. 14. ideoq; cum ſint debiles, &
imperfectæ non ſunt aptæ ad probatio-
nem aliquam conſtituendam cum nihil
15 amplius concludant quàm ſi ſeparatim
conſiderentur *Bald. in rubr. C. de probat.*
quem refert, & ſequitur Rot. in rec. deciſ.
383. num. 34. par. 15.

Tertia tandem exceptio in Cauthela
Angeli fundata nec iuſtificata, nec rele-
uans viſa eſt Dominis, cum enim Fratres
de Maluaſia ſint hæredes Cornelij, & In-
nocentij debitorum *Sum. Gherardi num.*
10. & 11. litt. B. & de bonis inuentaria-
16 tis rationem non reddant † vt de Iure te-
neutur *Rota coram Royas deciſ. 440. num.*
5. & 484. num. 1. cum alijs in Foroliuien.
Dotis 16. Febr. 1671. §. Sed acritèr, & ſeq.
cor. R. p. d. meo Bourlemont illis Cauthela
17 Angeli ſuffragari † non valet *Rot. in Aue-*
nionen.

nionen. Donationis 1. *Iulij* 1676. §. *Franciſca coram R.p.d. meo Taya.*

Nec apparuit ſufficienter iuſtificata, cum ex tribus fideicommiſſis quæ proponebantur alterum Ioannis Baptiſtę quondam Neapulionis, alterum Cornelij Senioris, & Tertium Reuerendiſſ. Innocentij Camerę Apoſtolicę Decani, duo priora continēt eadem Bona, de quibus Cornelius Iunior vnus ex debitoribus cuius rei conuenti ſunt hæredes reddidit rationem citatis ipſis Comitibus de Maluaſia, vt in *Summ. Gherardi num.* 11. & reintegrato fideicommiſſo, ac deductis alienationibus declaratum fuit Bona libera remanere valoris librarum 348907. *d.Sum. num.*11. *litt. R.* quæ Comites in inuentario Cornelij Iunioris tamquam libera deſcripſerunt *eodem Summ. nu.* 10. Tertium denique Reuerendiſſ. Innocentij non apparet habuiſſe effectum, tùm ex quo eius hæreditas fuit ab inteſtato delata ad Herculem, & Iulium eius Fratres *Summ. Additionali Gherardi num.* 2. Tùm quia non apparet eoſdem Comites Reos poſſidere vigore huius fideicommiſſi, quod mandat finita linea Cornelij imbuſſolari, & extrahi vnum ex deſcendentibus Antonij Galeatij & Conſtantij de Maluaſia, & tamen non docetur fuiſſe ſequutam hanc extractionem,& Reos excipientes de hoc fideicommiſſo fuiſſe extractos, cum alias vigore fideicommiſſi non potuiſſent poſſidere dum ex arbore data apparet adeſſe deſcendentes ex Conſtantio, vndè ex his Dñs non apparuit apta iſta Cauthela Angeli ad impediendā executionem mandati,cum illa ad hoc vt afficiat de beat incō-
18 tinenti iuſtificari per claras, & indubitatas probationes *Rot.in rec.dec.*174. *nu.*14. *& ſeqq.par.*9. *cum alijs in Bononien.Prædij* 26. *Aprilis* 1674. §.1.*coram bo.me. Priolo.*

Aduertebant vlterius Domini quod etiamſi adeſſet fideicommiſſum Reuerendiſſ. Innocentij, iſtud non poſſet cadere ſuper medietate eius bonorum patrimonialium antecedenter contemplatione certi, & determinati matrimonij donatorum Herculi eius Fratri, nec non ex alia medietate eſſet detrahendum creditum dotis Lucretiæ de Cæſijs Matris Cornelij aſcendentis ad ſcuta 25. mil. vt infrà; fideicommiſſum enim non poteſt ſubſiſtere
19 in bonis alteri † per Teſtatorem donatis, vel per eum alteri debitis *iuxta latè tradita per Peregrin. de fideicom. art.*6. *nu.*12. vel ſaltem iſta omnia reddunt hoc fidei-
20 commiſſum adeò † turbidum, & illiquidum vt nequeant impedire executionem obligationis Cameralis *Rot. in rec. deciſ.* 464. *num.* 12. *par.* 13.

Hinc elucèſcit Iuſtitia ſententiæ Rotalis in ea parte in qua condemnat Reos Conuentos ad ſolutionem præfatam etiā vti hæredes mediatos Lucretiæ de Cęſijs Matris Cornelij Iunioris: Apparet ſiquidem ipſam fuiſſe Creditricem Reuerendiſſ. Innocentij in ſcutis 25.mil. pro quibus obtinuerat mandata contra eiuſdem bona hæreditaria *vt ex Sum. Additionali Gherardi num.* 4. vnde cum Rei conuenti
21 ſint hæredes mediati† dictæ Lucretiæ, & poſſideant Bona Reuerendiſſ. Innocentij huic Doti obnoxia, non apparet aliquis prætextus hanc ſolutionem euitandi.

Parum releuante quod ipſa Lucretia alienauerit nonnulla Bona ex quibus pręſumi debet ſatisfacta quia reſponſum fuit alienationes factas ex cauſa Dotis non excedere ſcuta 13. mil. quæ detracta ex ſcutis 25. mil. adhuc eius creditum remanet in ſcutis 12.mil. ſufficiens ad ſolutionem Gherardi aliæ verò alienationes fuerunt per eam factæ vti Procuratricem Cornelij filij qui vt fuit dictum de omnibus rationem reddidit, & reintegrauit fideicommiſſa.

Nec poteſt impugnari redditio rationis, & ſeparatio Bonorum facta per Iudicem ad fauorem Cornelij Iunioris in libris 348907. quia dum illa emanauit nedùm citato legitimo Contradictore, ſed etiam citatis ipſiſmet Comitibus de Maluaſia nūc Reis cum electione Periti, eiuſque iudiciali relatione non poteſt de ea
22 nullatenus dubitari † niſi concludentiſſimè docto de errore tùm ex ratione quod ratio ſemel reddita amplius reddi non
23 debet, tum ex quo † tamquam res acta cum legitimo Contradictore facit Ius, & ſtatum *iuxta textum in l. ingenuum ff. de ſtat. homin.* qui locum habet non ſolùm
24 ſuper ſtatu hominis, ſed etiam ſuper ſtatu rei *Rot. in rec. deciſ.* 352. *num.* 3. *par.* 3. & in terminis Peritiæ, & Calculi *Rot. cor.Peutinger.dec.*114.*n.*14.*& poſt Zacch.de oblig.Cam.dec.*178.*n.*8.*& in Romana Trāſact.* 11. *Martij* 1671. §. *Non obſtante ad finem coram R.p.d.meo Bourlemont.*

Et ita vtraque &c.

LEO-

LEODIEN. REPRAESENTATIONIS AD CARCERES.

Mercurij 16. Iunij 1677.

ARGVMENTVM.

Elegans eſt hæc deciſio, an & quando dicens falſum teneatur ad damna ex dicta falſitate prouenientia, & diſcutitur qualitas, & eſſentia mendacij, & quale requiratur ad hunc effectum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas ex reuolutione actorum probatur.*
2 *Fideiuſſor poſt mortem non poteſt præſentari.*
3 *Damna, aut intereſſe debentur ex promiſſo, ex commiſſo, aut ex diſpoſitione legali.*
4 *Et requiritur culpa ad caſum ordinata, & quod ſi præordinatio non fuiſſet caſus non eueniſſet.*
5 *Mendacium ille dicit qui aſſerit id quod mente, & animo credit, ſed ſi dicit falſum putans dicere verum fallitur non mentitur.*
6 *Pœna falſi, vt quis teneatur requiritur mendacium cum dolo, & animo fallendi ad mixtum.*
7 *Tria copulatiuè requiruntur mutatio veritatis, cum dolo, & iactura.*
8 *Dicens falſum abſque iuramento abſque conſideratione propriè non mentitur.*
9 *Dolus non præſumitur.*
10 *Dolus debet probari plenè, & concludenter, vel indicijs perſpicuis, & indubitatis.*
11 *Dolus ex ignorantia facti excluditur.*
12 *Et ex qualibet cauſa etiam iniuſta.*
13 *Mendacium committitur etiam quando id quod eſt dubium pro vero aſſeritur.*
14 *Dicens falſum credens dicere verum non punitur.*
15 *Maximè ſi per ignorantiam, & ſine dolo.*
16 *Dictio* quandoquidem *idem eſt*, *ac* quoniam.
17 *Dictio* quoniam *arguit rationem meuentem.*
18 *Mendacium etiam doloſum non ſufficit, vt quis teneatur ad damna, niſi probetur ex eo ſpecificè damna interueniſſe.*
19 *Teſti abſque iuramento, & extra iudicium teſtanti non creditur.*
20 *Teſti deponenti ad excuſandum proprium factum non creditur.*

DECISIO LVI.

Sententias de partibus condemnantes Bourmans ad repræſentandum q. Limbourgh aſſertum Homicidam q. Canonici de Liuetloz, alias ad damna, & intereſſe in gradu appellationis Sacra Rota reuocauit præuijs duabus deciſionibus altera 23. *Iunij 1673. & altera 15. Martij 1675. coram R. p. d. meo Taja* emanatis, a qua ſententia cum fuiſſet interpoſita appellatio, mihique commiſſa cauſa dedi dubium, an ſententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda, quod attenta validitate, & Iuſtitia fuit affirmatiuè reſolutum.

1 Validitas non fuit† controuerſa, dum ex actorum reuolutione conſtat de requiſitis vulgatæ *deciſionis 260. par. 2. Caputaquen.* & Iuſtitia pariter viſa eſt non controuertenda. Quo enim ad repræſentationem eum Limbourgh repræſentandus iam obierit redditur impoſſibilis
2 illius in carcerem † reductio, & quicumque fideiuſſor ex eius obitu liberatur *iuxta text. in l. ſi eum §. qui iniuriarum ff. ſi quis caution. &c. l. ſi mandata 59. §. penult. ff. mandati late Valentin. Franc. de fideiuſſ. cap. 6. num. 160. & ſeqq. Anton. Hering. eodem tract. cap. 20. §. 10. num. 1. & 2. Farinac. quæſt. 34. nu. 34.*

Nec teneri ad aliqua damna, aut intereſſe reſponderunt, cum Bourmans, neque ex promiſſo, neque ex commiſſo, vel ex diſpoſitione legali ad illa tenea-
3 tur, quibus ceſſantibus actio ad damna, & intereſſe dari non poteſt *iuxta doctrinam Bald. conſ. 341. num. 1. vol. 3. & conſ. 440. pariter num. 1. vol. 5. cum alijs per Rot. in rec. deciſ. 304. num. 1. part. 9. quæ eſt Bichij inter eius impreſſas 185. eodem num. 1.*

De aliqua promiſſione non conſtat, nec aliquid commiſit, ex quo mereatur hanc pœnam reportare. Et licet prætendatur eum teneri, ex quo ad aſſertionem eiuſdem Bourmans Marchio de Trellon motus fuerit ad relaxandum Limburgum

Digitized by Google

gum aſſertum homicidam Canonici Liuerloz, tamen nullatenus teneri cenſuerunt Domini; regulare ſiquidem eſt, quod vt quis ad damna, & intereſſe teneatur ſit neceſſaria culpa ad caſum prin-
4 cipaliter ordinata, & † quod ſi illa præordinatio non adfuiſſet alter non feciſſet, vt ratiocinatur *Rot. in rec. citata dec. 304. num. 10. & 15. verſ. 2. vltra culpam part. 9.*

In præſenti caſu neutrum ex his concurrere videbatur; ſiquidem animaduerſa facti ſpecie in prima huius cauſæ deciſione coram R.p.d.meo Taya adamuſſim explanata Bourmans ad teſtimonium prolatum per Diffium virum probum, & conſanguineum occiſi, quod ille, qui detinebatur vti reus innoxius eſſet, ſolum adiunxit ſe quoq; credere eum eſſe Innocentem: ex cuius teſtimonij corroboratione per eum facta mendax, aut falſus dici nequaquam debet, cum ille dicatur dicere mendacium, qui dicit quod
5 eſt contra † id quod mente, & animo credit intentione, & dolo alios fallendi, & circumueniendi, alias ſi quis falſum dicit putans dicere verum non mentitur, ſed fallitur, *vt ſunt optimi textus in can. is autem mentitur, & can. Beatus Paulus 22. quæſt. 2.* & et comunis Canoniſtarum, & Theologorum ſententia, quam *ex Diuo Auguſtino lib. de mendacio cap. 3. & 4.* vltrà adductos in 2. deciſione huius cauſæ *latè firmat Azor. inſtit. moral. par. 3. lib. 13. cap. 1. de mendacio Bonacin. oper. moral. tom. 2. diſp. 10. quæſt. 1. pun. 1. Bordon. reſol. moral. 44. numer. 4. & egregiè P. del Bene de Iuram. cap. 4. de mendac. dubit. 1. num. 2. & 3. ac ſeqq.*

Vt autem quis teneatur pœna falſi, & pro mendacio non quodcumque mendacium ſufficit, ſed tale requiritur, vt cum
6 dolo, & animo fallendi ſit † admixtum *iuxta egregiam gloſ. in l. quid ſit falſum verbo mentitur ff. ad l. Cornel. de falſ. Bald. in l. de ætate 12. §. ſi cum eſſet num. 3. ff. de interrog. action. Soccin. Iun. conſ. 123. num. 23. vol. 2. Bero. conſ. 189. num. 1. vol. 3. Bertazol. conſ. crimin. 272. num. 6. Cotta in memor. verbo mendax ante finem verſ. 2. ſingulariter Theſaur. deciſ. 50. nu. 6. cum alijs apud Farinac. quæſt. crimin. 52. numer. 35.* cum ad incurrendam pœ-
6 nam falſi tria † copulatiuè requirantur, mutatio veritatis cum dolo, & iactura *Bordon. reſol. moral. 52. num. 99. tom. 2. Add. ad Clar. in §. falſum num. 7.* Alias ſi quis ſimpliciter non iurando, ſine debita conſideratione falſum dicit, vel falſi dicendi periculo ſe exponit, peccat quidem contra veritatis virtutem, ſed pro-
8 priè non mentitur, cum non adſit † intentio alterum fallendi, quæ formalem dolum requirit, in quo tota ſubſtantia falſitatis, & mendacij conſiſtit, vt egregiè ratiocinatur *P. del Bene in tract. de Iuram. cap. 5. de Perdur. dubit. 1. num. 21. & ſeqq.*

9 His præſuppoſitis dolus, † pro cuius excluſione ſemper ſtat præſumptio, nequaquam probatur plenè, & concluden-
10 ter, vel indicijs perſpicuis, & indubitatis *l. quoties 18. verſ. qui doli ff. de probat. l. dolum 6. C. de dolo, & ibi ſcribentes Gregor. deciſ. 169. num. 1. & 2. Rota poſt 2. volum. conſ. Farinac. deciſ. 9. num. 1. ad medium.* Imò potius abeſſe videtur, dum adfuit præcedens atteſtatio Diffij certo teſtantis detentum eſſe Innocentem, & rumor, ac fama pariter erat in contrarium, quibus concurrentibus, vel iſta credulitas Bourmans erat fundata ſuper
11 ignorantia † facti, quæ ſemper dolum excludit *l. nemo videtur, & l. qui in Ius §. nemo ff. de reg. Iur. Lancellott. de Attent. par. 2. cap. 4. limit. 27. num. 5. & cap. 20. limit. 34. num. 25. Coccin. deciſ. 1021. nu. 30.* vel fundabatur ſuper fama, & atteſtatione Diffij, & dolus pariter excluditur, cum ad eum excludendum ne dùm
12 iuſta, ſed quælibet iniuſta † cauſa ſufficiat *l. igitur §. qui poteſt ff. de liber. cauſa Honded. conſ. 42. num. 45. lib. 2. Rota coram Coccin. deciſ. 1820. num. 9. & cor. Buratt. deciſ. 182. num. 25. & in rec. dec. 231. num. 5. par. 11.*

13 Et licet mendacium † committi etiam velint multi DD. quando id quod eſt dubium pro vero aſſeritur; tamen in caſu præſenti eſt aduertendum, quod Bourmans dubitatiuè dixit ſe credere eum eſſe Innocentem, & ſic non affirmauit pro certo id, quod erat dubium, & quan-
14 do etiam affirmaſſet, non poſſet ex hoc puniri, tùm quia credidit dicere verum *Marſil. in l. 1. §. præterea num. 13. verſ. & ideò dico ff. de ſicar. Vermigliol. conſ. 250. num. 7.* tum etiam quia vt ſæpius dictum eſt non dolo, ſed per ignorantiam falſum fuiſſet atteſtatus *Bertazol. conſ. crimin. 8. num.*

Digitized by Google

num. 15. *& ſeqq. lib.* 1. *Vermigliol. d. conſ.* 250. *numer.* 8. *Magon. deciſ. Lucenſ.* 50. *num.* 11. *&* 12.

Secluſo igitur dolo excluditur etiam alterum requiſitum, quod Marchio motus fuerit ad remittendum reum ex atteſtatione Bourmans, cum potius appareat motum fuiſſe ex atteſtatione Diſſij conſanguinei, dum dixit quandoquidem ſis propinquus non credo eum iniuria excuſare velle, & poſtea iuſsit detentum

16 excarcerari; ex illa † enim dictione *qnandoquidem*, quæ idem eſt, ac *quoniam* vt ex *Cicer.* & alijs † probat *Barboſ. dict.*

17 332. *num.* 3. arguitur ratio † mouens ad actum ita peragendum *ex text. in l. Herennius & l. mulieris* §. *res abeſſe ff. de verb. ſignif. vbi Rebuff. verſ. quoniam cum alijs apud Barboſ. d. dict.* 332. *num.* 2. *& Rota in rec. deciſ.* 193. *num.* 9. *par.* 1.

Ex quibus cum appareat Marchionem motum fuiſſe ad reum dimittendum ex atteſtatione Diſſij ad condemnandum Bourmans non eſt ſufficiens mendacium etiam doloſum (quod tamen non adeſt) ſed copulatiuè requiritur, quod Iudex

18 ductus dicto mendacio † relaxationem mandauerit iuxtà textum expreſſum *in cap. cum I. & A.* 22. *ad med. verſ. mandamus & ibi gloſ. verbo ſequti de ſentent. & re Iudic. & altera gloſ. in cap. licet cauſam* 9. *verbo opponit ad finem verſ. à contrario videtur & ibi* Dec. *num.* 155. *Ancharan. conſ.* 24. *num.* 7. *in fine*.

Nec ad probandum Marchionem fuiſſe motum ex atteſtatione vtriuſq; ad relaxandum carceratum fuit viſa ſufficiens declaratio ipſiuſmet Marchionis poſt primam deciſionem procurata, quia cum Marchio peritior miles, quam Iudex teſtimonio extra Iudicium, & abſque Iu-

19 ramento, & forma† examinis deponentis facillimè videatur credidiſſe, quod facere non debebat, *vt in* 1. *deciſ. huius cauſæ* §. *ex quibus non male erga finem*: eius ſubſidiaria declaratio etiamſi formiter eſſet facta non ſuffragatur vti rendens ad propriam incuriam tegendam, & ſub-

20 ſtinendum proprium † factum, ex quo laus, vel contraria fama ei poteſt obuenire, quia dicitur ad proprium commodum, & in cauſa propria deponere *Alex. conſ.* 141. *num.* 9. *lib.* 1. *& conſ.* 86. *nu.* 9. *lib.* 2. *Cephal. conſ.* 65. *numer.* 24. *lib.* 1. *Oſaſch. deciſ. Pedemont.* 79. *numer.* 4. *& conſ.* 64. *num.* 48. *& conſ.* 65. *numer.* 27. *Roderic. Suarez. allegat.* 1. *num.* 15. *in fine Farinac. de teſtib. quæſt.* 60. *num.* 21. *& alij adducti per add. Buratt. deciſ.* 169. *num.* 15. vltra alias reſponſiones *in vltima deciſ. R. p. d. mei Taya* §. *nec ſatiſfecit allatas*.

Et ita hæredibus Bormans tantum informantibus, & illis de Liuerloz continuis intimationibus laceſsitis, & informare recuſantibus reſponſum fuit.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS

Lunæ 21. *Iunij* 1677.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſi deuoluta quod nam remedium Domino directo competat. Firmata deuolutione num Iudex poſsit in conſequentiam concedere aſſociationem. Emphyteuſis Eccleſiaſtica *pro hæredibus, & Succeſſoribus* quos comprehendat. Manus mortua, an ſit capax illius, vel fructuum. Melioramenta, quando deuoluantur cum emphyteuſi, vel reficiantur.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſi deuoluta competit Domino directo aſſociatio.*

2 *Vel manutentio.*

3 *Rota non diſputat dubia in abſtracto, ſed in concreto, & ad effectum.*

4 *Deuolutione emphyteuſis firmata effectus illius eſt dare aſſociationem, vel manutentionem Domino directo, & dicitur data in conſequentiam.*

5 *Emphyteuſis deuoluitur ad Eccleſiam finita linea inueſtiti.*

6 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica* pro ſe hæredibus, & Succeſſoribus *comprehendit ſolum deſcendentes ab inueſtitis non tranſuerſales;*

7 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica non poteſt deuenire ad manus mortuas.*

8 *Emphyteuſis hæreditaria non pertinet ad eum qui non eſt hæres habitu, vel actu.*

9 *Emphyteuſis hæreditaria comprehenditur ſub generali inſtitutione.*

10 *Manus mortua non eſt capax emphyteuſis quan-*

quando vltra prohibitionem legis concurrit illa hominis.

11 *Nec minus fructuum, & quomodo id procedat.*

12 *Melioramenta deuoluuntur cum emphyteuſi quando euenit caſus, & adeſt pactum.*

13 *Melioramenta reficiuntur quando emphyteuſis deuoluitur abſque culpa.*

14 *Limita quando adeſt pactum.*

15 *Item quando pactum eſt conceptum in quocumque caſu deuolutionis.*
Verba in tutti, e ſingoli caſi ſopradetti *comprehendunt omnia pacta ſuperius expreſſa* ibid.

16 *Melioramenta quæ deuoluuntur cum emphyteuſi intelliguntur quæ ſunt gratia rei conſeruandæ non magna, & ædificia.*

17 *Melioramentorum appellatione veniunt, etiam ædificia de nouo ædificata.*

18 *Melioramenta etiam magna deuoluuntur cum emphyteuſi quando adeſt pactum.*

19 *Pactum clarum non recipit interpretationem.*

20 *Melioramenta magna non deuoluuntur in emphyteuſi data ad meliorandum abſque pacto deuolutionis.*

21 *Deciſiones* Bononien. Domuncularum 22. Iunij 1670. coram Reuerendiſſimo Decano; & 8. Februarij 1672. coram R.p.d. Bourlemont *ità declarantur.*

DECISIO LVII.

Coram Illuſtriſſimo D. meo Beuilacqua Patriarca Alexandrino *ſub die 26. Ianuarij* 1671. deciſum fuit Domum eſſe deuolutam ad fauorem Monaſterij Sanctiſſimæ Purificationis Proprietarij quod, & fuit iterum dictum 11. *Decembris* 1673. *coram bon. mem. Priolo* in locum d. Beuilacquæ interim ad Vrbis Gubernium delati ſubrogato, in quarum reſolutionum ſequelam expedito, & executo mandato de aſſociando ad domum controuerſam, fuit per Signaturam Iuſtitiæ commiſſa mihi cauſa in deuolutiuo cum clauſula *ſine præiudicio* in euius executionem DD. conſultis dedi dubium, *An mandatum Rotale ſit confirmandum, vel infirmandum*, & pro confirmatione prodijt reſolutio.

Iuſtè ſiquidem fuit conceſſa Monaſterio aſſociatio, cum illud habeat dominium directum iſtius domus, quę ad eius fauorem fuit deuoluta tam ex capite lineæ finitæ, quàm ex capite incapacitatis Confraternitatis hæredis ſubſtitutę, vt probat vtraque deciſio huius cauſæ, & inferius oſtendetur vtique pro conſolidatione vtilis dominij cum directo poſſeſſio ciuilis trahit ad ſe naturalem, vel
1 per viam aſſociationis iudicialiter † decretæ *per ea quæ tradit. Crauett. conſ.* 18. *num.* 7. *& plenè Honded. conſ.* 21. *nu.* 18. *& pluribus ſeqq. lib.* 2. *cum alijs in Albanen. deuolutionis* 3. *Martij* 1673. §. *Indubitatum eſt coram bon. mem. Priolo confirmata* 9. *Iunij eiuſdem coram eodem*, vel
2 ſaltem certiori, & † fauorabiliori remedio, manutentionis *iuxta theoricam Bartol. in l.* 1. §. *quod ait Prætor num.* 17. *ff. vti poſſid. cum alijs copioſe relatis per Dunozett. Iun. dec.* 741. *& deciſ.* 939. *vtrobique num.* 1. *& in d. Albanen. Deuolutionis in loco vbi proximè.*

Qua propter non fuit vllo modo exceſſum in decernenda aſſociatione poſt diſcuſſionem puncti deuolutionis, quia Rota non ſolet diſputare dubia in abſtracto, ſed in concreto, & ad effectum de
3 quo agitur, vnde † ſi diſputauit dubium an eſſet locus deuolutioni, & firmato quod eſſet locus deuolutioni, illius effectus erat dare aſſociationem, quæ de iure competit iſto caſu ex ſupra firmatis, & ſic nullus poteſt conſiderari exceſſus, dum aſſociatio fuit decreta
4 in † conſequentiam, & concomitantiam reſolutionis Rotalis: *iuxta doctrinam Felin. in cap. licet Eli.* 31. *numer.* 20. *de Symon. cum alijs in Romana ſublocationis, ſeù ſub emphyteuſis* §. *nec minus* 2. *coram R. p. d. meo Emerix* in qua ſimilis obiectio mirabiliter confutatur.

Deuolutio tam ex capite lineæ finitæ, quàm incapacitatis ſocietatis hæredis ſubſtitutæ conſtitit Dominis; quo enim ad primum caput dum obijt Franciſcus Antonius vltimus de linea inueſtiti abſq;
5 deſcendentibus † vtique factus eſt locus pacto ſuper deuolutione ſtipulato §. *emphyteuta Auth. non alien. aut permut. reb. Eccleſ. cum alijs in* 1. *deciſ. coram Illuſtriſſimo Beuilacqua in principio.*

Nec terminationem lineę excludit exiſtentia cuiuſdam Chriſtophori in gradu ſucceſſibili ipſi Franciſco emphyteutæ, quia dum ſumus in emphyteuſi Eccleſiaſtica concepta *pro ſe, hæredibus, & Succeſſoribus* receptior eſt opinio ſub nomine

lineæ,

lineæ, & hæredum venire tantùm hære-
6 des de ſanguine, & † ſic deſcendentes ab ipſis inueſtitis in quibus iſte Chriſtophorus tranſuerſalis contineri non poteſt *Ciriac. contr. 128. num. 4. latè Rota cor. Zarat. deciſ. 95. num. 18. & in rec. deciſ. 245. num. 1. par. 15. cum alijs cumulatis in deciſione huius cauſa coram Illuſtriſſimo Beuilacqua in fine principij, & in deciſione bon. mem. Prioli §. reſpectu enim.*

Quoad ſecundum caput deuolutionis ex ſubſtitutione huius domus ad fauorem ſocietatis incapacis illam acquirendi pactum in emphyteuſi adiectũ eſt litterale, ne poſſit in Eccleſias, loca pia, aut vniuerſitates transferri hanc domum per viam legati, teſtamenti, aut donationis cauſa mortis, cui cum fuerit contrauentum intrat deuolutio in vim pacti Iuri communi omninò conformis bona
7 Eccleſiæ ad manus † mortuas deuenire prohibentis *iuxta cumulata in deciſ. 78. num. 32. & 79. num. 11. poſt Salgad. in labyr. cred. cum alijs in 1. deciſ. huius cauſa coram Illuſtriſſimo Beuilacqua §. alterum verò, & in 2. coram bon. mem. Priolo §. clarius, & 1. deciſ. allegata fuit firmatum in d. Albanen. deuolutionis 3. Martij 1673. §. fin. coram bon. mem. Priolo.*

Nec aliquam vim facit quod emphyteuta non diſpoſuerit expreſsè de hac domo, nam aut compræhenditur ſub generali ſubſtitutione ad fauorem ſocietatis, & deuolutio eſt inexcuſabilis ob diſpoſitionem teſtamentariam fauore manus mortuæ de Iure, & ex pacto omninò incapacis. Aut non comprehenditur, & Confraternitas nullum habet Ius illam retinendi, nec illi ſuffragantur Iura Chriſtophori, quia ipſe vti tranſuerſalis non includitur in inueſtitura, hæres non eſt
8 neque habitu, neque actu † vt præcisè requiritur in his caſibus iuxtà communiorem ſententiam de qua *Tondut. reſol. ciuil. 86. numer. 10. & 11. lib. 2.* & dato etiam quod vti hæres illam prætenderet tunc emphyteuſis eſſet hæreditaria, quę ſub generali diſpoſitione ad fauorem Confraternitatis comprehenderetur, & ſic eſſet locus deuolutioni ob teſtamen-
9 tariam † diſpoſitionem, & ſic vbicumq; ſe voluat Confraternitas hanc deuolutionem effugere non valet, vt benè perpendit ſecunda deciſio huius cauſę *coram bon. mem. Priolo §. ſi verò, & ſeq. & §. non obſtante, quod Franciſcus.*

Neque Confraternitas poteſt eſſe capax ad effectum vendendi, & retrahendi pretium, quia cum in præſenti concurrat ne dum prohibitio legis, ſed etiam explicita Domini directi, non transferendi in manus mortuas iſta duo vincula fortius ligant, & reſiſtunt ipſi principio
10 acquiſitionis, itaut nec † ad effectum vendendi, & æſtimationem conſequendi perſona alias incapax effici poſſit capax *iuxta diſtinctionem ſpeculat. tit. de locat. §. nam aliqua nu. 143. cum alijs in Caietana Bonorum coram Eminentiſſimo Card. Cerro impreſſa in rec. par. 9. deciſ. 427. num. 29. & ſeqq. replicata poſt Salgad. in labyr. credit. deciſ. 78. num. 25. & 26. & in illius confirmatoria apud eundem Salgad. deciſ. 79. num. 11. & ſeq. cum alijs in 1. deciſione cauſa §. nec ſubſiſtit, & in 2. §. ſecundò autem.*

Nec vlla poteſt conſiderari capacitas Confraternitatis ad effectum gaudendi fructibus ipſius domus, nam vltra quod Teſtator nihil de hoc dixit, iſti termini in præſenti hypotheſi ſunt inapplicabiles procedunt etenim quoties durante linea inueſtiti grauatur compręhenſus in inueſtitura ad tradendum fructus rei emphyteoticæ, nam iſto caſu cum titulus reſi-
11 deat in perſona capaci † poteſt fieri iſta translatio fructuum, cum non adſit mutatio emphyteutæ, & nullum præiudiciũ Domini directi, at ſecus eſt quando nullus adeſt compræhenſus, vt in caſu præſenti, & titulus non reſidet in perſona capaci, nam tunc intrat deuolutio iuxtà pacta inueſtituræ, vt egregie hanc materiam diſtinguit: *Rota apud Torre de pact. futur. ſucceſſ. deciſ. 184. & 188.* quarum prima in ordine habetur *repetita in rec. par. 14. dec. 57.*

Demum non eſt locus repetitioni meliorامentorum quia cum adſit pactum clarum in emphyteuti ſtipulatum, quod in caſum deuolutionis cuiuſcumque melioramenta deuoluantur abſque vlla ſpe, illa detrahendi, vel excomputandi, cum
12 deuenerit caſus † deuolutionis ex ſuperius firmatis, vtique eſt locus dicto pacto *Rot. in rec. deciſ. 369. num. 6. & 7. part. 13. cum alijs inpoſteriori deciſione cauſa §. minus reſiſtit.*

Parum releuante quod melioramenta
13 facta in emphyteuſi,† quę abſque culpa

R 2 emphy-

emphyteutę deuoluitur veniant reficienda *iuxta doctrinam ſpeculat. in tit. de emphyt. §. nunc aliqua verſ.* 131. *num.* 157. *Rot. coram Manzaned. deciſ.* 103. *num.* 1. *cum alijs allegatis* per Informantes pro Confraternitate, quia quidquid ſit an deuolutio eueniat ex culpa, vel abſque culpa emphyteutæ iſta concluſio non habet locum quotieſcumque adeſt pactum, quod domus deuoluatur ad Dominum directum cum meliotamentis abſque ſpe
14 detractionis, aut † compenſationis, vt in caſu noſtro tunc enim cum iſtud pactum dicatur pars prætij, nullatenus ſunt reficienda, ſed veniunt commodo, & vtilitati Domini directi, *vt limitando, & diſtinguendo contraria firmat Ciroc. diſcept.* 57. *num.* 13. *&* 59. *num.* 52. *Rota diuerſ. deciſ.* 208. *par.* 1. *cum alijs apud Manzaned. d. deciſ.* 103. *num.* 2. *& ſeq. & coram Coccin. dec.* 2123. *num.* 13.

Nec eſt adaptabilis duplex interpretatio pacto nimis claro ſuper deuolutione melioramentorum data per ſcribentes pro Confraternitate. Non prima quod prohibitio detractionis melioramentorũ ſit reſtricta ad caſum ſolius culpæ deuolutionis, nam vltra quod in præſenti adeſt deuolutio, tam ex capite lineæ finitæ, quã alienationis in perſonas expreſsè ex pacto prohibitas ceſſat omnis amaritudo ex ampliſſimis, & affrenatis verbis pacti in quo poſt conuentiones deuolutionis in caſum alienationis in loca pia, & in caſum lineæ finitæ expreſſe cauetur, quod in omni, & quocumque ex dictis caſibus emphyteuta cadat à commodo melioramentorum abſque ſpe compenſationis, aut reſtitutionis animaduertendo ad illas dictiones: *in tutti, e ſingoli caſi ſopradetti*, quæ certè ſunt præciſæ, & nihil, vel minimum relinquunt intactum, & idem eſt, ac ſi de omnibus pactis ſuperius expreſ-
15 ſis eſſet facta † indiuidua, & expreſſa mentio *iuxta doctrinam gloſ. in cap. vt circa verbo omnia, & ſingula de elect. in* 6. *cum alijs per Rotam coram Bich. deciſ.* 52. *num.* 41. *& coram bon. mem. Card. Celſo deciſ.* 183. *num.* 8. *&* 271. *nu.* 4. *&* 373. *num.* 3. vndè certè eſt locus pacto dum non ſolum vnus, ſed duo ex caſibus ſupra contemplatis euenerunt, vt ſupra fuit dictum.

Non ſecunda quod ea quæ dicuntur de Melioramentis deuoluendis cum re-
meliorata habeant locum ſolummodo in melioramentis modicis, quę fiunt in gra-
16 tiam rei conſeruandæ, & vſufructuandæ non autem in magnis, & in ædificijs magno ſumptu conſtructis, quæ æquitas non patitur ad Dominum directum de-
17 uolui; nam vltra † quod appellatione melioramentorum intelliguntur etiam ædificia de nouo fabricata *Garz. de expenſ. cap.* 1. *num.* 8. *in fine Barboſ. appellat.* 145. *verſ. vnde fit Rot. in rec. deciſ.* 270. *num.* 7. *par.* 15. lectura pacti ſupradicti remouet hanc difficultatem, dum in eo expreſsè ſubijciũtur caducitati melioramenta, & ædificia cuiuſcumque ſint
18 valoris, & æſtimationis, vt *in Summ. reſponſionis Monaſterij num.* 2. nam iſto caſu omnia ſub dicto pacto cadunt. *Ciroc. in puncto d. diſcept.* 57. *num.* 21. & dum pactum eſt clarum non eſt cur immoremur
19 in interpretationibus † contra regulam *textus in l. ille ff. de leg.* 3.

Contraria verò procedunt in locatione, & emphyteuſi data ad meliorandum abſque vllo pacto deuolutionis meliora-
20 mentorum, † nam iſto caſu intrat diſtinctio melioramentorum magni, & parui ſumptus, vt benè exemplificat *Ciroc. d. diſc.* 57. *num.* 21. *& diſcept.* 59. *ſub nu.* 52.
21 & ita procedunt † deciſiones in cauſa *Bononien Domuncularum* 22. *Iunij* 1673. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, &* 8. *Febr.* 1672. *coram R. p. d. meo Bourlemont.* vt præcisè ſe explicat *eadem* 1. *deciſio ſub §. ratio reſolutionis, &* 2. *§. nec Iuſtitia obumbrabatur*; quod ſecus eſt in præſenti in quo adeſt pactum expreſſum ex ſupra firmatis.

In reliquis comprobarunt Domini fundamenta deciſionum præcedentis inſtantiæ cum quibus tranſierunt vtraque &c.

ELNEN. COMMVTATIONIS LEGATI.

Veneris 25. *Iunij* 1677.

ARGVMENTVM.

Confirmatur alia deciſio xxxviij. circa commutationem legati, quando non poteſt præſtari eo modo quo fuit relictum. Qualis

lis impoſſibilitas ad hunc effectum requiratur, & a quo commutatio ſit facienda, & qui in ea ſint vocandi.

SVMMARIVM.

1 *Legatum ſi non poteſt exequi, vt Teſtator ordinauit eſt commutandum.*
2 *Architectus probat circa ſuam materiam.*
3 *Commutatio legati eſt facienda, quando adeſt moralis impoſſibilitas illum exequendi.*
4 *Commutatio multum pendet ab arbitrio Epiſcopi.*
5 *Adminiſtratores fabricæ non verſantur circà gubernium Eccleſiæ.*
6 *Clerici Ciuitatis non habent partem in tractatibus Capituli.*
7 *Commutatio fit ab Epiſcopo cum conſenſu hæredum.*
8 *In commutatione legati non citantur Clerici, qui non habent intereſſe.*

DECISIO LVIII.

Legatum duplarum 300. & redditus duarum domuncularum ad annua ſcuta 30. aſcendentis in perfectionem Presbyterij in Cathedrali Elnen. & eo completo in celebrationem Miſſarum erogandum à Benedicto relictum ob inſufficientiam,& ob timorem demolitionis dictæ Cathedralis ob Bella, quæ continuò in dicta Ciuitate Elnen. graſſantur commutauit Sanctiſſimus ad inſtantiam Capituli in conſtructionem Altaris in honorem SS. Eulaliæ, & Iulittæ in Eccleſia Sancti Ioannis Oppidi Perpiniani, in qua reſidentia Canonicorum Cathedrali Elneñ auctoritate Apoſtolica translata fuit. Huic commutationi ſe oppoſuit vniuerſitas Clericorũ Ciuitatis Elneñ, ad quorum inſtantiam diſputato per me dubio, An commutatio ſubſtineretur *ſub die 19. Iunij 1676.* affirmatiuè fuit reſolutum,de cuius deciſionis viribus cum hodie dubitaretur fuit pro confirmatione reſponſum.

Moti ſunt ex eo quod legatum prædictum eſt omninò inſufficiens ad conficiendum Presbyterium à Teſtatore ordinatum, Ideoque dum eſt impoſſibilis obſeruantia, & executio † legati, de Iure in alium vſum debet fieri commutatio *iuxta text. in cap. nos quidem 3. de teſtam.* *cum alijs per Capon. diſcept. forenſ. 103. num. 18. tom. 2. vltra alios in deciſione quæ reuidetur §. eo enim ipſo.*

Adimplementum legati eſſe impoſſibile patet ex depoſitionibus Architecti aliorumque Peritorum in teſtes examinatorum, qui vti tales ex eorum peritia, & ex optima † cauſa ſcientiæ in hac materia bene probant *Rota coram Seraphino deciſ. 636. num. 1. & in rec. deciſ. 231. num. 5. par. 10.* Iſti autem deponunt, quod ad perficiendum Presbyterium requirantur tres, aut quatuor mille duplæ & per conſequens palpatur manibus impoſſibilitas ad per agendi cum modico legato duplarum 300. & annuorum ſcutorum 30. cum eſſet expectandus curſus duorum ſæculorum, vt ex duplis, & ex redditu ſcutor. 30. valeret perfici opus: vnde optime fuit facta commutatio, dum adeſt ferè impoſſibilitas phyſica, cum tamen ad hunc effectum † ſufficiat moralis, & quę habeat faciem probabilis difficultatis per ea quæ tradunt *poſt Petr. de Peruſ. in tract. de poteſt. Epiſc. & alios add. ad Abb. in cap. nos quidem de teſtam. in 2. additione litt. B. Genuen. practicab. Eccleſ. 214. ſub num. 5. circa fin. Barboſ. de off. & pot. Epiſc. alleg. 83. ſub num. 3. cum alijs apud Capon. d. diſcept. 103. ſub n. 19.*

Obiectio verò, quod commutatio iſto caſu eſſet facienda in opus magis accomodatum, non applicatur, quia hoc fuit adimpletum, dum Epiſcopus ex rationabili cauſa periculorum Belli, & ruinæ Eccleſiæ mandauit conſtrui Altare in alia Eccleſia vbi reſidet Capitulum; rationabilitas, autem cauſæ pendet multum ab arbitrio Epiſcopi, cui ſunt notæ indigentiæ Diœceſis,& poteſt ex cauſa † quæ ſibi iuſta videatur, has commutationes facere, vt omiſſis alijs allegatis *in deciſione quæ reuidetur §. huiuſmodi arbitrium* firmat ex mente Concilij *Tondut. quæſt. benef. 68. num. 11. lib. 1.*

Neque erat neceſſaria citatio,aut conſenſus adminiſtratorum fabricæ, & vniuerſitatis Clericorum, ſiquidem Adminiſtratores fabricæ non erant vocandi, nec citandi, cum eorum miniſterium ſit tantùm circa materialia, *vt in deciſione §. Quia quantum.*

Vniuerſitas Clericorum pariter non erat citanda, nec vocanda, quia vltra quod Clerici † non habent partem in tracta-

tractatibus Capituli, vt vltra *Merlin.dec. 697. num. 1. & ſeqq. firmant relati in deciſione §. Quo verò ad vniuerſitatem*, de Iure quando adeſt impoſſibilitas adim-
7 plendi voluntates † defunctorum, ad ſolum Epiſcopum cum conſenſu hæredum ſpectat iſta commutatio, vt diſtinguit: *Tondut. quæſt. benef. 25. num. 8. lib. 1. & in deciſione qua reuidetur §. Quinimò*, in quorum locum ſucceſſit executorum conſenſus qui interuenit, vt in deciſione in loco proximè allegato.

Nec minus erant citandi, aut vocandi Clerici vigore clauſulæ appoſitæ in breui ſuper hac commutatione Epiſcopi Elneñ directo: *Accedente conſenſu intereſſe habentium*, quia dum Clerici non ha-
8 bebant aliquod intereſſe † tangens ſingulariter eorum perſonas, non erant vllo modo citandi, *vt firmatur in deciſione quæ reuidetur §. Non 2.*

In reliquis placuerunt DD. confirmatæ deciſ. fundamenta cum quibus tranſierunt vnica &c.

RAVENNATEN. BONORVM.

Veneris 25. Iunij 1677.

ARGVMENTVM.

Annullata tranſactione cum quilibet recuperet quidquid ex ea conſequutus fuit diſcutiuntur non nullæ partitæ hinc indè bonificandæ nempè alimenta, & veſtiaria in qua ſumma ſint bonificanda, onera Cameralia, & communitatiua cenſuum extinctiones, & non nulla alia de quibus infrà.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas reſultat ex reuolutione actorum.*
2 *Iuſtitia ex deciſionibus.*
3 *Tranſactione reſciſſa vnuſquiſque recuperat quidquid ex ea habuit.*
4 *Alimenta taxantur arbitrio Iudicis.*
5 *Alimenta taxari debent ſecundum conſuetudinem locorum.*
6 *Veſtiarium taxauit Rota in ſcutis duodecim annuis, & alias plus.*
7 *Onera Cameralia, & communitatiua ſolui debent ab eo, qui percipit fructus bonorum.*
8 *Extinguens cenſum ad alium pertinentem repetit ſolutum actione negociorum geſtorum.*
9 *Nec non fructus qui decurriſſent ſi extinctio non fuiſſet ſequuta.*
10 *Aquirens cenſum tranſlatiue petere poteſt eius fructus.*
11 *Dos promiſſa per grauatum detrahitur ex bonis fideicommiſſi, in quibus ei competunt detractiones.*
12 *Bona fideicommiſſaria apud vltimum grauatum remanent libera, & eius debitis obnoxia.*
13 *Fructus dotis ex ſtatuto Rauennæ taxantur ad ſeptem pro centenario.*
14 *Euictione ſequuta rei pro dote data inſolutum reuiuiſcunt Iura dotis.*
15 *Melioramenta liquida, & neceſſaria ſunt in totum bonificanda.*
16 *Melioramenta vtilia, quando in genere ſunt probata Rota taxare ſolet in aliqua ſumma donec melius liquidentur.*
17 *Pro dote legata ab aliquo præferri debet proximior in gradu ipſi leganti.*
18 *Cenſus impoſitus pro redimendis bonis à fiſco debetur vti pretium bonorum redemptorum.*
19 *Cenſus impoſitus ab hærede grauato ſubſtinetur ſuper detractionibus ipſi competentibus.*

DECISIO LIX.

Domini reſponderunt, ſententiam Rotalem latam per Reuerendiſſimum D. meum Decanum, qua declaratum fuit, quid, & quantum ſit Io: Baptiſtæ, & Iacobæ Coniugibus de Gambis bonificandum, & reſpectiuè refundendum per Franciſcam Aldobrandinam, & è contra eſſe confirmandam vti validam, & iuſtam; validitas enim reſultat ex actorum reuolutione ex quibus apparent ſeruata
1 omnia de Iure † ſeruanda iuxta vulgatam *deciſ. Caputaquen. 260. par. 2.* Iuſti-
2 tia vero ex † deductis in deciſionibus æditis *4. Maij 1675. & 12. Iunij 1676. coram eodem Reuerendiſſimo Decano.*

Annullata ſiquidem tranſactione ad inſtantiam ipſius Franciſcæ, ſicuti eidem reſtituta fuerunt bona in eadem tranſactione dimiſſa vna cum ſuis fructibus, de quibus eidem redditur ratio, & bonificantur

cantur à die, quo inita fuit, eum ab eo
titulus reducatur ad non titulum, ità
quoque ipſa tenetur reſtituere dd. Iuga-
libus omnia ex cauſa dictæ tranſactionis
ſiuè immediatè, ſiuè mediante perſona
3 eius ereditorum † ab eo tempore rece-
pta, vt Iuſtitia, quæ vnicuique ſuum
tribuit ſeruetur, & nequis cum aliena
iactura locupletetur *iuxta text. in l. ſi di-
uerſa ff. de tranſact. & in l. ediles 25. in
fine ff. de edil. edict. & l. 1. vbi gloſ. verb.
maximè C. de reſcind. vendit. Ioſeph. de
Roſa conſult. 56. num. 5. Cyriac. controu.
500. numer. 34. cum ſeqq. Menoch. conſ.
644. num. 14. & conſ. 888. num. 3. cum
ſeq. Simoncell. de Decret. lib. 3. tit. 7. nu.
8. cum duob. ſeqq. Add. ad Gregor. deciſ.
354. num. 17. Rota in rec. deciſ. 252. nu.
7. part. 11. & in Sabinen. nullitatis con-
tractus 27. Iunij 1672. ſub princ. verſ.
cum ſit de natura coram Reuerendiſſimo D.
meo Albergato, & in Romana Palatij 9.
Aprilis 1674. §. ſi enim intendit coram bon.
me. Prielo.*

Ea verò, quæ bonificare, ſeù reſti-
tuere debet Franciſca latè deducta ſunt
in dd. deciſionibus præcedentis inſtan-
tiæ, & in ſententia ſubſecuta, & ſunt
primò alimenta ſibi per dd. Iugales ſpa-
tio annorum decem, & nouem cum di-
midio præſtita, & quidem in annuis ſcut.
40. monetæ Romandiolæ, ſiuè ſcut. 30.
54. monetæ Romanæ, cum in tali quan-
4 titate taxata fuerint † per D. Cardina-
lem Legatum petente, & acceptante
ipſamet Franciſca ad firmata per Rotam
deciſ. 78. num. 1. & ſeqq. par. 1. recent.
& ſit conſuetudo Ciuitatis Rauennæ ta-
xandi alimenta pro Pupillis, & Minori-
5 bus, non ſolum in prædicta quantitate,
ſed maiori, quam conſuetudinem eſſe
in hac materia præ cæteris attendendum
latè firmat *dicta prima cauſa deciſio* §. *in-
cipiendo cum quatuor ſeqq. & 2.* §. *& qui-
dem.*

Secundò veſtiarium, quod pro eodem
temporis ſpatio conſecuta fuit in annuis
ſcutis duodecim monetæ Romanæ, cum
hæc quantitas ſit potiùs tenuis, quàm
6 rigoroſa, & alias † in maiori habito re-
ſpectu ad præciſam naturæ neceſſitatem
taxauerit: *Rota deciſ. 1229. ſub num. 1.
verſ. & pro quolibet coram Coccino.*

Tertiò Onera Cameralia, & commu-
nitatiua per Gambos iuxta quantitatem
firmatam in dicta ſecunda deciſione, &
in ſententia ſoluta pro bonis ipſi Franci-
ſcæ reſtitutis, cum enim hæc ſint onera
7 fructibus infixa ſolui † debent ab eadem
Franciſca, cui fructus bonorum reſtitu-
untur *l. hactenus, & l. ſi pendentes* §. *ſi
quid Cloacarum ff. de vſufruct. & l. qua-
ro 28. ff. de vſu, & vſufruct. legat.*

Quartò capitalia duorum cenſuum ex-
tinctorum, nempè illius ſc. 100. ad fauo-
rem Conuertitarum, & alterius ſc. 200.
ad fauorem Conuentus Fratrum S. Ni-
colai Rauennæ, vna cum ſuis fructibus,
tàm decurſis, & per Gambos ſolutis an-
te illorum extinctionem dd. Creditori-
8 bus, quia geſſerunt vtile † negocium pro
Franciſca, quæ per dictam ſolutionem
remanſit liberata, vt firmat *dicta prima
cauſa deciſio* §. *Præterea inter credita iun-
cto* §. *inter cenſus autem*, & meliuùs *ſe-
cunda* §. 4. *Bonificanda cum ſeq.* quàm
cum fructibus, qui decurriſſent extin-
9 ctione non facta † vti tamen recompen-
ſatiuis ex ratione, & auctoritatibus latè
deductis in eiſdem deciſionibus. *In 1.
ſcilicet* §. *Nihilominus pro huius regulæ li-
mitatione cum ſeq. & in 2.* §. *quo verò, ac
notat Cyriac. contr. 500. numer. 34. cum
ſeqq.*

Quintò Fructus aliorum quatuor cen-
ſuum per dd. Iugales translatiuè acqui-
ſitorum, & tàm ſoluti eorumdem Cre-
10 ditoribus ante † acquiſitionem, quàm
poſtea decurſi, vt eoſdem cenſus refe-
rendo firmat eadem *1. deciſio* §. *viceuerſa
cum ſex ſeqq. & 2.* §. *5. bonificandos cum
nouem ſeqq.* in quibus reſpondetur obie-
ctis, ſi enim dd. Iugales præfatos cenſus
non acquiſiuiſſent, ſed illorum fructus
ſoluiſſent Creditoribus eſſent deducen-
di, eiſdemque bonificandi, ità pariter
deduci, & bonificari debent, facta ac-
quiſitione, per quam euaſerunt Domini
cenſuum, vt firmant prædictæ deciſio-
nes.

Sextò Dos dictæ Iacobæ in ſc. 2000.
tum quia ſcut. 800. per Franciſcam con-
trouerſa fuerunt eidem Iacobæ legata
per Eneam Patruum, cui multæ detra-
11 ctiones in bonis controuerſis † prætenſis
fideicommiſſarijs Equitis Aldobran-
dini Aui competebant, vt oſtendit *dicta
2. deciſio* §. *Quantum verò cum ſeqq.* Tum
quia fuerunt etiam eidem promiſſa in ca-
pitulis matrimonialibus per Hippolitum
Iunio-

Digitized by Google

Iuniorem Fratrem, & reſpectiuè Patrem Franciſcæ, apud quem vti vltimum ex maſculis, ad quorum fauorem tantùm d.
12 Eques fideicommiſſum condiderat, bona libera remanſerunt, illius quæ debitis obnoxia *iuxta text. in l. cum Pater* §. *li. bertis in fine*, *& l. qui ſolidum* §. *Prædium ff. de legat. 2. Rota coram Gregor. deciſ. 542. num. 8. & deciſ. 228. num. 7. par. 15. rec. & in Romana dotis 2. Aprilis proximi- præteriti* §. *Quare cum deficientia ad med. coram me*, & obſeruat. *d. deciſ. 4. maij* 1675. §. *Nibilominus quoad dotem cum tribus ſeqq.* & alia diluuntur obiecta fieri ſolita contra legalitatem dd. Capitulorum.

Septimò fructus eiuſdem dotis ad rationem ſeptem pro centenatio, & anno
13 iuxta taxam *ſtatuti Rauennæ lib. 3. rubr. 18. verſ. & qua diximus*, vt reſpondit. *Rota in Rauennaten. Dotis, & fructuum 3. Iunij 1672.* §. *finali coram R. p. d. meo Emerix*. In nihilo releuante, quod pro eadem dote fuerit datum Prædium in ſolutum, quia cum ab initio fuerit conſtituta in d. quantitate ſc. 2000. & eueneriç
14 euictio - prædij † abſque facto, & negligentia Iacobæ reuiuixerunt primæua Iura dotis ex ſpeciali illius priuilegio, itaut idem ſit, ac ſi datio inſolutum facta non fuiſſet ex clara diſpoſitione *text. in l. qui res 98. in principio, vbi communiter DD. ff. de ſolut. & in ſpecie notat Cyriac. contr. 500, numer. 25. Rota coram Bichio deciſ. 259. num. 8. & deciſ. 288. num. 3.* cum alijs pleno calamo *allegatis in 2. deciſione* §. *ſeptimo conſecutiue*.

Octauò melioramenta, ſeù refarcimenta facta in Domo Rauennæ in quantitate firmata *in d. deciſ. 12. Iunij 1676.* §. 8. *bonificanda* vna cum alia ſumma impenſa per Inquilinum, & eidem bonificata mediante ſententia fauorabili ab eo
15 reportata, cum † enim hæc ex teſtium depoſitionibus appareant liquida, & neceſſaria præterquam quoad ſcut. 42. de quibus infra in totum veniunt per Franciſcam bonificanda, & refundenda, vt firmat *ſupradicta deciſio d.* §. 8. *bonificanda, & altera 4. Maij 1675.* §. *reſcienda cum allegatis*. Quo verò ad dd. ſcuta 42. vti impenſa in eleuatione d. Domus non neceſſaria, licet valdè vtili, & quoad alia melioramenta facta in prędio Lauar-
16 næ probata ſolum in † genere, placuit iterum Dominis ad parcendum vlterioribus expenſis illa arbitrari in ſcut. 50. donec Iugales de Gambis ea melius liquidauerint iuxta firmata *in deciſ. 892. in fine coram Seraphino, & deciſ. 695. nu. 8. & ſeq. coram Merlino, & notat d. 2. deciſio* §, *reſpectu autem*.

Vltimò refundenda ſunt per Franciſcam ſcut. 106. 41. monetę Romandiolę, quæ dd. Iugales ſoluerunt, partim Monialibus de Aldobrandinis pro earum legatis, & partim alijs Creditoribus Franciſcæ, prout ipſa admittebat, vt aduertit *d. deciſio 12. Iunij 1676.* §. *nono denique*.

Ea autem, quæ Franciſcæ per eoſdem Iugales veniunt bonificanda, ſunt pariter omnia per ipſos recepta ex cauſa tranſactionis, ſcilicet omnes illæ partitæ, quæ firmatæ ſunt in ſæpè citatis deciſionibus Reuerendiſſimi D. Decani, *in prima ſcilicet* §. *econtra cum ſeqq. & in 2.* §. *vice autem verſa cum ſeqq.* ac in ſententia ſubſecuta, ad quas Domini approbatiue ſe retulerunt.

Nec obſtat, quod dicebatur per Franciſcam in præcedentibus cauſæ propoſitionibus ad excludendos Iugales de Gambis à conſecutione ſuorum creditorum ſuper bonis controuerſis, nempè ſibi prius deberi legatum ſcut. 1200. relictum per d. Equitem Aldobrandinum fœminis deſcendentibus.

Quia vltra quod cum prætenſum legatum non pendeat à tranſactione, non eſt præſentis inſpectionis, modo enim tantùm quæritur, quid hinc inde debeatur annullata d. tranſactione. Quantum attinet ad ſuptadicta alimenta, & veſtiarium præſtita eidem Franciſcæ onera Cameralia, & communitatiua ſoluta pro eiſdem bonis melioramenta in ipſis facta cenſum impoſitum per ipſummet Equitem ad fauorem Petri Soiæ Veneti antedictum legatum, certè ſunt deducenda; vt ſuadet qualitas horum creditorum, vt ſuperiùs fuit firmatum:

Quò verò ad dotem dictę Iacobę, eiuſque interuſuria, hæc pro eadem ſumma ſcut. 1200. vti pariter deſcendens à dicto
17 Equite, illiq; in gradu proximior Franciſca eſt præferenda: *Rota coram D. Cardinali Otthobono deciſ. 15. num. 21. & ſeq.* & firmauit in hac cauſa 20. *Maij 1667.* §. *ſimiliter coram Eminentiſſimo D. Carpineo*

pineo Vrbis Vicario impreſſa in rec. deciſ. 107. par. 15. Alia verò ſcut. 800. ſunt pariter deduccnda attentis ſupradictis promiſſione Hippoliti, & legato Eneæ, vt firmat *d. deciſ. 12. Iunij 1676. §. ſexto dixerunt cum ſeq.*

Reſpectu autem cenſus ſcut. 300. ad fauorem Conuertitarum, & alterius ſc. 200. ad fauorem Monaldini, ceſſat difficultas, quia in his adeſt obligatio Petræ de Spretis, quæ habebat obligata bona D. Equitis pro reſtitutione ſuæ dotis ſc. 2000. auri eidem ſolutorum, vt firmauit etiam ſupradicta deciſio Eminentiſſ. Carpinei §. *Præterea, & vltima Reuerendiſſimi D. Decani d. §. Quod verò cum ſeq.*

Circa verò cenſum ſcut. 200. ad fauorem Patrum S. Nicolai impoſitum per Tutorem Franciſcæ, iſte vti impoſitus pro redimendis Bonis controuerſis à fiſco occupatis ob aſſer. homicidium com-
18 miſſum ab Hippolito eius Patre, apud quem etiam bona d. Equitis libera remanſerunt vt ſupra eſt deducendus tamquam pretium bonorum redemptorum, vt firmat *d. vltima deciſio §. Quantum verò.*

Vnde cum reſtringatur difficultas ad cenſum ſcut. 150. impoſitum per dictum Eneam, & Iacobum Fratrem ad fauorem Miccolæ, & ad alium ſcut. 100. impoſitum per eundem Eneam tantum ad fauorem dd. Conuertitarum Rauennæ ipſi duo benè ſubſtinentur ſuper detractionibus in longè maiori quantitate eiſdem
19 Eneæ, & Iacobo † competentibus in bonis d. Equitis, & ab alijs ſunt proinde deducendi, vt firmat ſepè allegata *deciſio 12. iunij 1676. §. Quantum vero cum ſequen.* vbi ad hunc effectum in ſpecie firmatur, quod medietas bonorum, & cenſuum exiſtentium Imolæ, & Franciſcę reſtitutorum ſunt propria ipſius Eneę vt potè ab eo empta à Franciſco Aldobrandino eius Conſobrino.

Et ità pro confirmatione ſententię Rotalis Domini reſponderunt Iugalibus de Gambis tantùm informantibus, Franciſca verò pluries citata, & informare negligente.

ROMANA VINEAE.

Lunæ 28. Iunij 1677.

ARGVMENTVM.

De admiſſione poſitionum, & quatenus ſint admittendæ etiam ſi probatio poſſit fieri per ſcripturas. Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 191.* quando intret.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones adinuentę ſunt ad releuandum Ponentem mediante confeſſione ab onere probandi.*

2 *Aſſictus factus à Iudice citato Curatore hæreditatis eſt validus.*

3 *Probatio quæ poteſt fieri per ſcripturas non debet fieri per alium modum.*

4 *Limita in poſitionibus quæ releuant Ponentem ab onere extrahendi ſcripturas.*

5 *Poſitiones ſunt admittendæ dummodò faciant aliqualiter ad cauſam omiſſa diſputatione pertinentia, vel impertinentia.*

6 *Fructus non dicuntur niſi deductis expenſis.*

7 *Nullitas non poteſt opponi poſt annum ex ſtatuto Vrbis ceſſante ſpolio.*
Et dictum ſtatutum habet locum in quibuſcumque Curijs.

DECISIO LX.

Dum inter Romanos deliberatarios controuerſę vineæ, & Albritium illius conductorem de viribus Inſtrumenti affictus diſceptaretur petijt Albritius reſponderi poſitionibus, ſuper quibus conſultis Dominis dedi dubium *An poſitiones eſſent admittendæ*, quod fuit affirmatiuè reſolutum.

Moti ſunt ex eo, quod ſunt releuantes, eum tendant ad ſaluandas nullitates Inſtrumento affictus oppoſitas, & ad releuandum Ponentem ab onere alterius
1 probationis mediante † confeſſione partis, ad quem effectum adinuentæ fuere *Rota in rec. deciſ. 511. numer. 3. & ſeqq. par. 4. tom. 3. & deciſ. 245. num. 1. & ſeqq. part. 14. cum alijs in Romana, ſeu*

Albanen. Bonorum 1. *Iulij* 1676. §. *Primo coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Releuantia ſingularum poſitionum videbatur adeſſe, cum primæ poſitiones tendant ad probandam deputationem Curatoris, qui vti talis in Inſtrumento affictus fuit citatus, qua exiſtente pro-
2 batione nullitas defectus † Curatoris ceſſaret, & ex hoc capite Inſtrumentum affictus non claudicaret *Rota apud Poſth. de ſubaſt. deciſ.* 191. *num.* 1.

Et licet prætenderent Informantes pro
3 Romanis non † eſſe admittendas, dùm per ſcripturas poteſt haberi talis probatio, nihilominus Dominis viſæ ſunt admittendæ, cum in poſitionibus non militet regula in remiſſoria paſſim admiſſa, quod non debeat probari per teſtes, quod poteſt probari per ſcripturas, ſed ſemper ſunt admittendæ, cum ſint adiuuentæ ad releuandum ponentem ab onere extra-
4 hendi ſcripruras, & probandi vt ad rem aduertit *Michalor. de poſition. cap.* 55. *nu.* 22. *& Rota in rec. deciſ.* 40. *num.* 13. *par.* 13. *& dec.* 245. *num.* 7. *par.* 14.

Nec mouit Dominos alia exceptio, quod etiamſi ceſſaret hæc nullitas Curatoris, tamen adeſſent aliæ, ex quibus Inſtrumentum corrueret; nam vltra quod ex admiſſione ſequentium poſitionum ceſſabunt etiam iſtæ, vt infra: ſufficit, quod iſtæ poſitiones faciant aliqualiter
5 ad cauſam, vt ſint † admittendæ etiam omiſſa diſputatione pertinentiæ, vel impertinentiæ, vt lites abbreuientur *Rot. in rec. d. deciſ.* 511. *num.* 10. *& ſeqq. par.* 4. *tom.* 3. *quæ eſt Merlin. inter eius impreſſas deciſ.* 92. *eodem num.* 10. *& coram Vbaldo dec.* 286. *num.* 1. *& ſeqq.*

Hinc reliquæ poſitiones faciliùs viſæ ſunt admittendæ: concernunt ſiquidem probationem expenſarum, quæ ſingulis annis requiruntur pro colligendis fructi-
6 bus in vinea, de qua † agitur, quibus deductis cum fructus non dicantur niſi deductis expenſis *l. ſi à Patre* 39. §. *fin. ff. de petit. hæredit. l. fructus* 7. *ff. ſolut. matrim.* non erit modicum pretium affictus ſcurorum 163. qua pretij modicitate ſecluſa contractus redit ad Iuſtitiam, ceſſatque ſpolium quibus ceſſantibus intrat diſpoſitio ſtatuti Vrbis *lib.* 1. *cap.* 191. vetantis poſt annum a die ſententiæ op-
7 poni nec per viam actionis, nec per viam replicationis quaſcumq; nullitates etiam notorias, vt probat *Fenzon. ibidem num.* 102. *cum ſeqq. & Rot. coram Merlin. dec.* 217. *num.* 4. *& in rec. deciſ.* 79. *num.* 6. *&* 7. *par.* 7. *&* 388. *num.* 18. *& ſeqq. par.* 14. *& deciſion.* 243. *numer.* 7. *&* 8. *part.* 15. quod ſtatutum vti deciſorium habere
8 locum in omnibus Curijs † fuit antiqua Rotæ opinio *apud Achill. deciſ.* 10. *de conſtit.* continuata *apud Merlin. d. deciſ.* 217. *eodem num.* 4. & amplexa *in rec. d. deciſ.* 388. *num.* 20. *par.* 14.

Ex quibus cum appareat de illarum maxima releuantia, cum tamen aliqualis ex ſupradictis ſufficeret admittendas eſſe Domini reſponderunt vtraque &c.

BONONIEN. PRIMOGENITVRAE DE GHISLERIIS.

Lunæ 28. *Iunij* 1677.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria conceditur data releuantia in prophanis, etiam ſi ſit alias conceſſa, dummodò clarius in ſecunda probetur, quod fuit in prima deductum.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis conceditur data releuantia materiæ articulata.*
2 *Retentio datur pro melioramentis.*
3 *Releuantia materiæ probatur ſi articuli tendant ad victoriam cauſæ.*
4 *Remiſſoria ſemel conceſſa poteſt iterum concedi ad probandum clarius, & diſtinctius, quod iam fuit probatum, & teſtes primò examinati deſeruiunt pro fumo.*

DECISIO LXI.

Conceſſerat Rota Senatori Franciſco Mariæ de Ghislerijs Immiſſionem in poſſeſſionem Tornaturarum 600. cum domo magna, & alijs membris vti de pertinentibus ad fideicommiſſum Franciſci Senatoris de Ghislerijs ad fauorem Senatoris Franciſci Mariæ purificatum, vt ex ſententia coram R. p. d. meo Taya præuijs duabus deciſionibus emanata; à qua interpoſita appellatione, & cauſa mihi commiſſa cum clauſula *Conſtito*, quod

quod ſit locus Egidianæ, fratres de Caluis Poſſeſſores controuerſorum bonorum petierunt remiſſoriam ad effectum probandi melioramenta in controuerſis Bonis facta, quam licet alias datam, iterum concedendam eſſe fuit reſponſum.

Concurrunt ſiquidem in præſenti caſu omnia pro concedenda remiſſoria neceſſaria requiſita, nam ſumus in prophanis, & adeſt releuantia materiæ, quam ſufficit quoquo modo ad cauſę victoriam
1 conducere, vt † quoties opus fuerit remiſſoria concedatur iuxta regulas notiſſimas, de quibus per *Rotam coram Buratto deciſ. 816. num. 1. & ſeq. Ibique Add. littera A. & coram Dunozetto Iun. deciſ. 6. per tot. & in rec. deciſ. 51. num. 10. part. 10. & deciſ. 252. à num. 1. par. 15. & in Aſculana Aquarum 1. Iulij 1669. coram R. p. d. meo Bourlemont, & in Bonon. matrimonij 27. Iunij 1674. & in Toletana, ſeù Granaten. penſionis 10. Decembris eiuſdem anni coram R.p.d. meo Emerix.*

De releuantia non videtur poſſe dubitari, dum articuli tendunt ad proban. melioramenta in bonis controuerſis, quibus probatis certum eſt dari retentionem
2 poſſidenti, & non poſſe † concedi immiſsionem fideicommiſſario *ad text. in l. ſi in area ff. de cond. indeb. l. Paulus §. Domus ff. de pign. Rota coram Bichio deciſ. 304. num. 11. & 12. & in rec. deciſ. 149. num. 12. par. 13. cum alijs in Romana Salniani 15 Martij proximipreteriti §. poſita coram R. p. d. meo Rondinino*, vndè dum
3 articuli tendunt ad† victoriam cauſę certa eſt releuantia materiæ *Rota in rec. dec. 254. num. 3. part. 15. cum alijs in Bonon. Succeſſionis prima Iulij 1675. §. & quidem in fine coram R. p. d. meo Bourlemont, & in Praten. Parochialis 7. Maij proximi præteriti §. releuantia ad finem coram me.*

Non obſtante, quod alias fuerit conceſſa remiſſoria, & ſuper eadem materia fuerint examinati teſtes, quia dùm ex deciſione huius cauſæ 26. *Iunij 1676. §. cæterum coram R. p. d. meo Taya* apparet de illorum inſufficientia, ex quo dicitur illos non eſſe Peritos, nec Agrarios, nec probatum eſſe ſtatum antiquum, nec quid impenſum, & quid melioratum benè potuit concedi noua remiſſoria ad proban. diſtinctius, & clarius id quod in alijs probationibus fuit confuſè dedu-
4 ctum, & ad † corroborandas, & coadiuuandas antiquas probationes, nàm iſto caſu licet, & prò ſecunda vice remiſſoriam petere, & reportare, quaſi potius probationes antiquæ deſeruiant prò fumo materiæ articulatæ: *Rota in rec. deciſ. 303. num. 18. par. 9. & deciſ. 361. nu. 2. & duobus ſeqq. par. 14. & deciſ. 252. nu. 6. & 7. part. 15. & in citata Aſculana Aquarum 1. Iulij 1669. §. non obſtat ad finem coram R.p.d. meo Bourlemont, & in d. Toletana, ſeù Granaten. Penſionis 10. Decembris 1674. §. fin. & in dicta Bonon. Matrimonij 27. Iunij eiuſdem anni. §. non refragante coram R.p.d. meo Emerix.*

Et ita vtraque &c.

FANEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 5. Iulij 1677.

ARGVMENTVM.

Confirmatur prçcedens deciſio xxvij. & iterum firmatur diuiſionem eſſe ad æqualitatem reducendam. Teſtamentum ex prçteritione an ſit nullum. Melioramenta quando impediant immiſsionem.

SVMMARIVM.

1 *Periti relationi iudicialiter electi ſtandum eſt.*
2 *Diuiſio eſt reducenda ad æqualitatem per ſupplementum partis deficientis.*
3 *Domus fideicommiſſaria debetur vocato vna cum penſionibus.*
4 *Bona data in dotem vigore* Auth. res quæ *exeunt ex fideicommiſſo, & in illud non reincidunt.*
5 *Et debentur æqualiter hæredibus dotatæ.*
6 *Teſtamentum eſt nullum ex præteritione filij, aut nepotis.*
7 *Clauſula codicillaris non ſubſtinet præteritionem factam ignoranter.*
8 *Melioramenta nec in genere, nec in ſpecie probata non retardant immiſſionem.*
9 *Melioramenta compenſantur cum fructibus.*

DECISIO LXII.

FVndamenta deciſionis 30. Aprilis coram me ędite in hodierna propoſitione diſcuſſa Dominis placuerunt ideoque in deciſis permanendum reſponderunt.

Quantum enim attinet ad ea, quæ in deciſione 12. *Iunÿ 1673. coram bo. mem. Priolo* in hac cauſa emanata fuerunt iam firmata rationes in eadem adductæ ſicuti in alia coram me ædita, ità, & in hodierna cauſæ propoſitione viſæ ſunt ſubsiſtentes.

Quo verò ad ea in quibus, vel deciſio præcedens bon. mem. Prioli reuocatur, aut de nouo deciditur in eadem deciſione 20. *Aprilis coram me* iterum ex iiſdem, & ex ſequentibus in confirmationem iuerunt.

Petitum ſiquidem ſupplementum ſcut. 315. pro adequatione partium rectè fuiſſe decretum crediderunt, dum ex Peri-
1 torum iudicialiter † electorum relatione
cui ſtandum eſt *Rot. in rec. deciſ. 178. nu. 5. par. 14. & in alÿs*, conſtitit de inæqualitate portionum in diuiſione inter partes facta vnicuique obuentarum ideoque iuſtè fuit receſſum à deciſis *coram bo. me.*
2 *Priolo*, & dictum deberi ſupplementum,
vt illæ ad æqualitatem reducantur *iuxta tradita per Ciriac. contr. 514. & Michalor. de fratribus par. 3. cap. 39. num. 2. & pluribus ſeqq. & in deciſ. quæ confirmatur §. quo verò.*

Penſiones Domus Sancti Marci per Franciſcum q. Vincentij pariter deberi dixerunt, dum conſtat eſſe fideicommiſſariam ex adductis pro identitate *in Summ. veteri à num. 2. vſque ad 7.* vnde dum iſta domus non cadebat, ſub diuiſione, ſederat fideicommiſſaria penſiones
3 per Aduerſarium † debitæ veniunt ſub re-
ſtitutione, vt firmatur *in deciſione, quæ reuidetur §. ac pari Iure.*

Immiſſio in prædium *della ſerrata* deberi pro medietate huic parti iuſte pariter fuit decretum; Nam licet illud fuerit conſignatum in cauſam reſtitutionis dotis Iuniparæ, ac proinde vigore *Auth. reſque C. com. de leg.* exierit de fideicom-
4 miſſo, & in illo nō † reincidat ex traditis
per Rot. in rec. deciſ. 312. num. 46. part. 6. & coram Roys deciſ. 117. num. 36. tamen cum inteſtata ſucceſſio Iuniperæ æquali-
5 ter ſpectet ad collitigantes † vtrique de-
bita eſt Immiſſio *§. ſi igitur 2. inſtit. de hæred. ab inteſt. ven. Auth. ceſſante C. de legitim. hæred. & in deciſione qua confirmatur §. quo vero aa prædium.*

Non refragante inſtitutione ſolius Vincentij in hæredem per Iuniperam fa-
6 cta, quia cum ipſa † ignoraſſet ſuperui-
uentiam Franciſci ex Camillo altero filio prædefuncto Nepotis, & tunc degentis in Inſula Cretenſi quem præterijt eius teſtamentum remanet nullum ex cumulatis *per Rot. in rec. deciſ. 770. num. 2. & ſeqq. par. 2. & deciſ. 74. num. 10. par. 5. & coram Peutinger. deciſ. 290. num. 1. & ſeqq.* nec conualidatur ex clauſula codi-
7 cillari, quæ nihil † operatur in præteri-
tione ignoranter facta, vt diſtinguendo firmatur *in Romana Succeſſionis de anno 1665. coram Eminentiſſimo Carpineo impreſſa in rec. deciſ. 303. num. 5. part. 14. confirmata 18. Februarÿ 1669. cor. eodem* vltra alios allegatos in *deciſione quæ reuidetur §. In nihilo releuante.*

Neque ad retardandam immiſſionem admiſſa fuit exceptio melioramentorum nuper adducta per ſcribentes pro alia parte in memoriali pro habenda dilatione porrecto; nam cum de illis non conſtet neque in genere, neque in ſpecie
8 non poteſt ex hac exceptione † immiſſio
retardari: *Rota coram Dunoz. Iun. deciſ. 577. num. 9. & coram Bich. deciſ. 27. nu. 15. & deciſ. 304. num. 18. & ſeqq. & in alÿs paſſim.*

Et vlterius cum collitigans viginti ab hinc annis circiter occupet medietatem huius Prædij *della Serrata* debitam huic parti obſtat eidem compenſatio cum
9 fructibus, & ſic interim † non venit re-
tardanda immiſſio: *Rota coram Buratt. deciſion. 441. numer. 7. verſic. præſertim, & in recent. deciſion. 521. num. 14. & pluribus ſeqq. part. 13. & deciſ. 395. num. 6. & ſeq. part. 14.*

Et ità vna tantum Parte informante altera ſæpius monitu, & expectata, & adhuc dilationem curante reſolutum fuit &c.

OR-

ROMANA HAEREDITATIS

DE LANVVIIS.

Veneris 3. Decembris 1677.

ARGVMENTVM.

Articuli pro examine in Curia peragendo facillimè ſunt admittendi, non inſpecta ſaltem rigoroſè illorum releuantia. Donatio,& Renunciatio dubia poteſt à Donante,& Renunciante declarari. Declaratio Perſonæ nobilis pro exoneratione conſcientiæ, ſub qua deceſſit plurimùm attendi debet.

SVMMARIVM.

1 *Articuli pro examine faciendo in Curia facile admittuntur.*
2 *Declaratio Renunciantis ſuper ipſa Renunciatione attendi debet ad concedendum ſuper illa examen.*
3 *Clauſula cæterata* Præſenti &c. *plures habet intellectus.*
4 *Donatio,& Rnunciatio obſcura poteſt à Donante, & renunciante etiam ex interuallo declarari.*
5 *Maximè à perſona nobili, & pia.*
6 *Articuli admittuntur etiam ſi materia directè, vel indirectè, & pro ſolo adminiculo ad cauſam faciat.*
7 *Nec eſt neceſſaria diſcuſſio, ſaltem rigoroſa releuantiæ.*
8 *Articuli in dubio releuantiæ, aut non releuantiæ materiæ ſunt admittendi.*
9 *Fides iurata præſtat ſumum pro admittendis articulis.*
10 *Declaratio facta pro exoneratione conſcientiæ debet omni meliori modo ſubſiſtere.*
11 *Maximè facta à perſona Religioſa, & pia.*
12 *Etſi ſub eadem declaratione deceſſit.*

DECISIO LXIII.

SVper inteſtata Succeſſione R.p.d. Hieronymi Lanuuij agitata diu fuit controuerſia inter Monaſterium S. Annæ de Vrbe, & D.Theodonarium eidem R.p.d. Lanuuio in quinto conſanguinitatis gradu coniunctum; Prætendebat quippe Theodonarius Monaſteriū agens ex perſonis Monialium Placidæ, & Scholaſticæ defuncti Hieronymi Sororum excludere, ex quo antequam profiterētur ampliſſimā renunciationem feciſſent, & ſe ſe de medio penitus ſuſtuliſſent, ideoque coram R.p.d.meo Taia latè,longèque diſceptata lite,tandem fuit per tranſactionem ſublata, & extincta.

Inſurrexit Monaſterium S.Scholaſticæ Reatis ſucceſſionem prætendeus ex perſona Sororis Placidæ de Sanctis eidem defuncto in quinto pariter gradu coniūcto,& coram me per appellationem ſubſubrogato inſtaurata, ſeu de nouo excitata lite inſteterunt Moniales S.Annę ſuper admiſſione quorūdam articulorum, & Parte renuente illas admitti propoſui dubium, an eſſent admittendi, quod fuit per DD. affirmatiuè reſolutum.

In hanc admiſſionem inclinarunt DD. quia Articuli fuerunt producti ad effectum examinandi teſtes in Curia, quod citiſſimè valet expediri, & proinde cùm
1 ceſſet omnis vmbra, & ſuſpicio † calumniæ, facillimè veniunt articuli admittendi, & examen concedendum. *Rota in recent. deciſ.416. num.7. & ſeqq. part.5. & coram Bichio deciſ. 48. numer.11. & deciſ. 269. num.1. & 2. & in Romana Adminiſtrationis 5. Maij 1673. §.1.coram bo.me. Priolo, & in Romana dotis, & fructuum 27. Iunij 1672. §.Primo ad finem coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Releuantiam materiæ articulatæ proponebant Scribentes pro Monaſterio S. Annæ, ac alijs litis conſortibus: quia tota difficultas huius cauſæ conſiſtit in eo, an Sorores Placida, & Scholaſtica renunciantes voluerint ſe abdicare de medio à ſucceſſione Fratrum Renunciatariorum, etiam in concurſu extraneorum, vel potiùs ab inteſtato ſuccedere ijſdem Fratribus ab inteſtato ſine filiis decedentibus, hoc autem apertè dilucidari dicebant ex verbis per ipſas Renunciantes in actu Renunciationis prolatis, iuxta iuratam declarationem ab ijſdem factam, & ante caſum ſucceſſionis pluries affirmatam alijs Monialibus, quæ id ipſum deponebant mediante iuramento:
2 huiuſmodi autem declarationem † licèt factam ab ipſis Renunciantibus ſufficientem præbere releuantiam, vt debeat formiter

miter probari, mediante admiſſione articulorum, *dixit Rota coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 24. per totam, & ſignanter à num. 6.*

Hæc autem eò magis ſtringere dicebant, quia in Renunciatione de qua agitur adeſt cæterata ſtipulatio notarij *præ-*
3 *ſenti &c.* † quę non minus poteſt extendi pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, quam pro hæredibus ſanguinis, & iſtis deficientibus pro incluſione Renunciantium, vti hæredum Renunciatariorum decedentium ab inteſtato, necnon adſunt alia verba adeò dubia, & ambigua, vt Rota ipſa varijs deciſionibus hinc inde emanatis variauerit: Poſita autem aliqua dubietate ſolet valde deferri de-
4 clarationi ipſarum Renunciantium, † aut Donantium, quonam ſenſu renunciare aut donare intellexerint, etiam ſi declaratio fiat ex interuallo, *Crauett.conſ.234. nu.4. Decian.conſ.7.nu.99.lib.1. Rota cor. Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 195.num. 18. & coram Seraphin. deciſ. 837. num.14. & coram Cardin. Celſo deciſ. 141.num.13. & 14. & poſt Collectat. Bonden.deciſ.50.num.6. & in recent.deciſ.238. num.5.par.3.* vbi ampliat, quando declara-
5 ratio † fit à perſonis Nobilibus, & Pijs, *& deciſ.402. num.31. & ſeq. par.9. & deciſ.84.num.20. & ſeqq.par.10.*

Verùm (quidquid deducerent Informantes) Dominis non fuit viſum opus aggredi diſputationem ſuper releuantia materię articulatę, cùm ſimus in prophanis, quo caſu ſufficit ad admittendos articulos, vt materia quoquo modo, ſiue
6 directè † ſiue indirectè, etiam pro ſolo adminiculo conferat ad cauſam, *Rota coram Dunozett. iunior. deciſ.545.num.4. & in recent. deciſ.282.num.5. & deciſ.342. num.13. & deciſ.362. numer.3.part.15. & deciſ.33.num.1. & deciſ.88. num.9. & deciſ.164.num.7. & deciſ.181.numer.1.part. 16. & in Romana Deuolutionis Domus 8. Februarij 1672. §. finali in fine coram bo. memor. Priolo,* abſque eo quod ſit ne-
7 ceſſarium diſcutere, aut firmare illorum † releuantiam, ſaltem rigoroſè, *Rota coram Gregor. deciſ.28. num. 3. & coram Bichio deciſ.47.num.12. & in præciſis terminis coram Eminentiſſimo D. Card. Otthobono deciſ.24. num. 5.* cum in dubio an materia
8 ſit releuans, vel irreleuans † ſemper ſit reſpondendum pro admiſſione articulorum, *Rota in recent.deciſ.282. num.1. & ſeqq. & deciſ.342.num.12.par.15.*

Faciliùs DD. huic articulorum admiſſioni aſſenſerunt, cùm detur fides iurata Monialium ſuper materia ipſa articula-
9 ta † quæ ſufficientem veritatis fumum videbatur inducere, *Bocac. de litter.Remiſſorial. cap.4.nu.52.* & relatis alijs concordantibus, *Rota in citata Romana Deuolutionis Domus 8. Februarij 1672. ſub principio coram bo.mem.Priolo.*

Maximè cùm declaratio de qua agitur ſit facta pro exoneratione propriæ
10 conſcientiæ, quo caſu † fauore animæ facta cenſetur, & ſuſtineri debet omni meliori, & efficaciori modo *Rot.in recen. deciſ.63. num.10. & ſeqq. par. 11. & deciſ. 241.num.11.par.15. & coram Coccin. dec. 2242. num. 19. & 20.* & fuerit emiſſa à
11 perſonis Religioſis, † quibus plurimùm deferendum eſſe, *dixit Rota in recent.deciſ.11. num.9.par.7. & deciſ.312. num.7. par.9.* & ex obitu earumdem declaran-
12 tium ſub eadem declaratione † maximum ipſa recepit veritatis adminiculum *Rota inter diuerſ. deciſ.594. num.1. & in recent. deciſ.312.num.8. par.9. & coram Buratto deciſ.530. num.3.*

Et ita vtraque &c.

BONONIEN. PECVNIARIA

Veneris 10. Decembris 1677.

ARGVMENTVM.

Tranſactio prima per ſecundam an, & quãdo nouetur ſolutio in quam cauſam cædat Euictio quomodo debeatur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio prima non inouatur per ſecundam nullam, & inualidam.*
2 *Euictio debetur ad ratam damni paſſi de tempore euictionis.*
3 *Releuatio non debetur ei, qui ſummam damni iam eſt conſequutus.*
4 *In Iudicijs non ſufficit dicere, ſed oportet probare.*
5 *Solutio cadit in cauſam duriorem.*
6 *Cauſa durior dicitur illa in qua adeſt fideiuſſor.*

7 Obli-

7 *Obligatione principali per ſolutionem ceſſante ceſſat etiam fideiuſſoria.*

8 *Tranſactio facta erronee ex cauſa, qua ceſſauerat reſoluitur.*

9 *Solutio in cauſam duriorem cadit ex miniſterio legis.*

10 *Fideiuſſor poteſt accedere obligationi iam contractæ.*

DECISIO LXIV.

EMit anno *1626.* Ioannes Franciſcus Roſſenus à Scipione Morbiolo Prædium in communi Granaroli pro pretio libr. 13300. quod de anno 1638. in vim tranſactionis ceſſit pro libr. 15. mil. Sebaſtiano, & Vinceutio de Roſſenis, quibus cum fuiſſet euictum à Floriano, & alijs de Ioannettis, vigore auiti fideicommiſſi, fuerunt ab ipſo Io. Franciſco ſolutæ pro eorum indẽnitate libr. 8500. cumque idem Io: Franciſcus egiſſet contra Io: Baptiſtam de Natalibus poſſeſſorem Prædij mediatè prouenien. à Franciſco de Nicolis, qui in emptione Prædij fideiuſſerat pro euictione ad fauorem eiuſdem Roſſeni pro rata ſcut. 8000. fuit inter hos de anno 1652. inita tranſactio in qua facta narratione, quod Roſſenus erat damnificatus in ſcut. 5000. ex ijs Natalis promiſit ſoluere libras 3000. certis modis, & pactis, & reliquum cum reportaſſet releuationem à Iacobo Barberio, & alijs ad eam obligatis. Cum deinde anno 1656. egiſſet Natalis contra obligatos ad releuationem, fuit inter omnes noua inita tranſactio in qua Ioacchino Roſſeno Succeſſori Io. Franciſci primi tranſigentis fuerunt delegati pro debitoribus quidam Corticelli ad quorum inſtantiam, cùm fuiſſet reſciſſa & annullata hæc ſecunda tranſactio, iſte rediens ad primam vigore illius cõtra Natalem, ſeù eius hæredes egit, & ad Rotam tandem deuoluta cauſa, cum de viribus tranſactionum diſceptaretur contra Roſſenum ex prima tranſactione agentem Domini, vt infra reſponderunt.

Et licet non fuerit apud eos dubitatum, primam tranſactionem nullatenus fuiſſe nouatam per ſecundam, vt potè in obſeruatam à partibus, & quod plus eſt reſciſſam, & per ſententiam Iudicis annullatam, cum nouatio primę tranſactio-
1 nis per ſecundam † inualidam, & nullam non valeat induci etiam ſi alias partes nouandi animum habuerint *l. nouatione 18. ff. de nouat. l. nouatione 4. ff. de fideiuſſ. Alex. conſ. 193. numer. 4. lib. 6. Merlin. de pign. lib. 5. quæſt. 30. num. 26. Coſta de facti ſcient. & ignor. diſt. 86. nu. 3. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 31. nu. 24. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 56. num. 19. Rota diuerſ. deciſ. 715. num. 8. par. 1. & in rec. deciſ. 114. num. 5. par. 14.* omiſſis conſultò alijs ad excluſionem nouationis per informantes pro Roſſeno deductis.

Nihilominus Roſſenum vigore dictæ primę tranſactionis non valere agere contra Natalem cenſuerunt moti ſunt ex eo quod cum Io: Franciſcus Roſſenus ſoluerit pro ſe liberando à moleſtijs illatis per alios de Roſſenis, quibus Prædium à Fratribus de Ioannettis fuerat euictum, tantummodo libr. 8500. & in eadem tranſactione narrauerit ſe remanere damnificatum in ſolis libr. 5000. vt in prima tranſactione *Summ. vtriuſque partis num.* 1. ſubindeque exegerit à Iacobo Barberio primo venditore, & de euictione obligato libr. 8000. *vt in Sum. Natalis num.* 2. ipſe eſt ſatisfactus de toto eo in quo dicebat fuiſſe damnificatum & proinde non potuiſſe cõſequi euictionem a Io: Baptiſta de Natalibus Succeſſore Nicoli pro rata euictionis fideiubẽ-
2 tis, cum non valeat † plus prætendere, quam id in quo eſt damnificatus de tempore euictionis, ſiue damnum ſit ſupra, vel infra pretium rei de tempore emptionis *iuxta textum in l. re euicta la 2. ff. de euict. cum alijs apud Vincentium de Franch. deciſ. 297. num. 1. & ſeqq. & Rota in rec. deciſ. 184. numer. 24. part. 9. & deciſ. 330. ſub num. 1. par.* 10. quam ſummam cum ſit conſequutus ei obſtat regula do-
3 lo petis, quod intus habes. Nec poteſt vlteriorẽ petere releuationem *l. dolo facis ff. de dol. except. in puncto Rota in rec. dec. 256. num. 18. par. 9. & in Anconitana, ſeu Piſauren. releuationis indemnitatis 5. Maij proximipreteriti §. altera pars in fine coram me.*

Nec placuit reſponſio, quod Roſſenus intellexerit ſe damnificatum in lib. 5000. vltra alias 8000. quas intendebat exigere à Barberio, quia hoc nullibi in eadem trãſactione legitur. Imo potius contrariũ videtur deprægendi; in ea enim dicitur

Io:

Io: Baptiſtam de Natalibus pro ſua in-
demnitate agere debere contra eundem
Barberium, & Marchionem Magnanum,
& cum fuerit ab iſtis cōſequutus indem-
nitatem teneatur eidem Roſſeno ſoluere
alias lib. 2000. quare patet ad ſenſum
non poſſe intelligi de libris conſequen-
dis à Barberio, dum pro ijs agere debe-
bat ipſe Natalis, non Roſſenus.

Minus viſa eſt ſubſiſtens altera reſpon-
ſio data pro parte eiuſdem Roſſeni, quod
ſcilicet etiam ſi ipſe ſoluerit Sebaſtiano,
& Fratribus pariter de Roſſenis ſolas lib.
8500. non ideo fuerunt pro integro pre-
tio euictionis, ſed illis ſoluiſſe hanc ſum-
mam reportata ceſsione pro toto pretio
rei euictæ, & conſequenter mediante
ceſsione euaſiſſe creditorem totius ſum-
mæ lib. 13000. pro quibus emerat Præ-
dium, & proinde pro tota dicta ſumma
releuationem iure merito petere potuiſ-
ſe, quia cum iſta ceſsio non exhibeatur,
nec in facto iuſtificetur non eſt de hac
4 exceptione curandum † cum in Iudicijs
non ſufficiat dicere, ſed oporteat proba-
re *Barboſ. axiom. 20. numer. 2. & 3. &
axiom. 191. num. 1. cum vulgatis.*

Hinc nec ſuſtineri dictam primam
tranſactionem Domini reſponderunt. Si-
quidem dum Io: Baptiſta Natalis ſe
obligauit pro dd. libr. 5000. & pro ijs
tranſegit cum Roſſeno, ex eo quod ſuc-
ceſſerat in quoddam Prædio Franciſco
Nicolo qui pro euictione fideiuſſerat pro
libr. 8000. ad fauorem Roſſeni, & cum
ex eadē cauſa euictionis idem Roſſenus
exegerit à Barberio lib. 8000. illę ceſſe-
runt quidem in ſolutionē euictionis, ſed
5 in cauſam, ſeù partitam duriorem *iuxta
textum in l. 1. & l. in ijs 5. & l. cum ex
pluribus cauſis 95. ff. de ſolut. Rota coram
Merlino deciſ. 507. num 3. & in rec. deciſ.
301. num. 3. par. 4. tom. 2. cum alijs in
deciſ. 202. num. 4. par. 13.* cauſa & par-
6 tita durior certè erat † iſta, in qua Nico-
lus fideiuſſerat, vt notant *textus ſupra
allegati, & ex ijs Corn. conſ. 295. in princ.
lib. 3. Menoch. de arbitr. cap. 493. num.* 8.
cum alijs apud *Cancer. var. reſol. lib. 2.
cap. 6. num.* 207. *& apud Rotā coram Bu-
ratt. deciſ. 284. num. 1. ibiq. Add. litt. A.*
igitur dum per ſolutionem factam à Bar-
7 berio ceſſauit obligatio † fideiuſſoria illi
acceſſoria Nicoli per *textum in l. 1. ff. de
fideiuſſor.* ceſſauit per conſequens obli-
gatio ipſius Natalis, qui credens Nico-
lum debitorem ad id correſpectiuè tran-
ſegit, & ſe obligauit qua proinde obli-
gatione per ſolutionem, vt dictum eſt
ceſſante, & deficiente, dicitur erroneè
8 tranſegiſſe, & ſe † obligaſſe *iuxta textum
in l. cum putarem 36. ff. famil. erciſ. &
alijs textibus concordantibus Doctoribus, &
Rotæ deciſionibus cumulatis firmat Valer-
ian. de tranſact. tit. 69. qu. 3. fin. num. 1.
& 2. Rota coram Buratt. deciſ. 282. num.
1. & per tot. & coram Merlino deciſ. 603.
num. 1. & deciſ. 799. num. 16. & bene in
Meleuitana euictionis 2. Decembris 1675.
§. ex facto & 29. Martij 1677. per tot. co-
ram R.p.d. meo Calataiu.*

Neque officit quod venditio facta à
Barberio, vigore cuius tenebatur de eui-
ctione in lib. 8000. fuerit facta de anno
1616. venditio verò Prædij in qua fide-
iuſsit Nicolus fuerit facta de anno 1626.
ſic cum diſtet vnus actus ab alio per an-
nos decem non poſsit dici ſolutionem
ceſsiſſe in leuamen fideiuſsionis de tem-
pore venditionis non interpoſitæ. Quia
dum fideiuſsio acceſsit venditioni in ca-
ſum euictionis pro lib. 8000. & pro eui-
ctione fuit facta ſolutio ab ipſo Barberio
in lib. 8000. *vt in Summ. Natalis num. 2.*
lex efficit cauſam duriorem illam cui aſ-
ſiſtit fideiuſsio & in eam præſumit cede-
re ſolutionem per indè ac ſi ipſe in hanc
9 cauſam † nominatim ſoluiſſet, cum paria
ſint id expreſsè agere, ac interpretatiuè
per interpretationem legis *Rot. in rec. de-
ciſ. 392. num. 4. par. 16.* nec eſt neceſſe
vt fideiuſſio ſit contemporanea principa-
10 li obligationi, ſed eiſdem iam contractæ
accedere poteſt §. *fideiuſſor. inſtit. de fi-
deiuſſ.*

Et ità vtraque &c.

ASCVLANA BONORVM.

Mercurij 19. Ianuarij 1678.

ARGVMENTVM.

Sententia lata abſq; citatione vnius ex cor-
reis quando ſit nulla in totum; lata con-
tra mortuum an ſubſtineatur, & quando
ſcientia mortis ex quibus præſumatur.
Periti relationi an & quando ſtandum, &
quan-

Digitized by Google

quando præſumatur Idoneus; ſuſpectus allegatus an, & quando poſſit procedere, & ex quibus cenſeatur ſuſpicioni renunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla & iniuſta non tranſit in iudicatum.*
2 *Sententia lata non citato Corrao habente aquale intereſſe eſt nulla in totum.*
3 *Sententia lata contra mortuum non ſubſtinetur, & vide* ibidem.
4 *Declara dummodo notitia mortis Iudici, aut parti non peruenerit.*
5 *Scientia mortis præſumitur inter præſentes.*
6 *Scientia præſumpta eſt vera ſcientia.*
7 *Canonici præſumuntur præſentes in loco reſidentia & vbi habent domicilium.*
8 *Principali mortuo citari debet Procurator, vti Dominus litis effectus.*
9 *Perito Tertio ex officio à Iudice deputato eſt ſtandum licet ab alijs diſcordet.*
10 *Mandatum ſpeciale requiritur ad allegandam ſuſpicionem.*
11 *Allegatio ſuſpicionis facta à Procuratore abſque ſpeciali mandato non poteſt in præiudicium partis à principali ratificari.*
12 *Suſpicioni cenſetur renunciatum per proſecutionem Iudicij.*
13 *Citationis defectus ſanatur per comparitionem.*
14 *Citationis defectus in deputatione Periti interueniens ſanatur per ſcientiam partis.*
15 *Et examen cum Interrogatorijs de ipſo Perito factum.*
16 *Proteſtatio non recedendi à ſuſpicionis allegatione dicitur contraria facto ſi quis proſequitur acta.*
17 *Peritus præſumitur qui talis à Iudice denominatur & adhibetur in rebus ſimilibus.*
18 *Peritus præſumitur habilis dum eſt electus à publico.*
19 *Peritus præſumitur habilis, dum eius electioni quis acquieuit.*
20 *Fides extraiudiciales lite pendente procurata nihil probant.*
21 *Peritus conſiderans in ſua relatione omnes circumſtantias rei benè probat.*

DECISIO LXV.

FRanciſcus Antonius Sgariglia in eius vltimo ſub quo deceſſit elogio Capitulũ Aſculanum ſibi inſtituens hæredem mãdauit eidem vt Prædium Campi longi venderet DD. Vincentio, & Ioſepho de Sgariglis eius conſanguineis iuſto prætio à duobus Peritis æſtimando & cum diſtributione ſolutionum, quibus partes conuenire potuiſſent, *vt in Sum. vtriuſq; partis num.* 1. prò qua venditione effectuanda, fuit coram Vicario Ripano Iudice de partium conſenſu delegato, deuentum ad electionem peritorum, in quorum diſcordia tandem fuit deputatus tertius, & vltimus, licet ſextus numero peritior ex officio Franciſcus Franciſchinus publicus agrimenſor, & bonorum æſtimator *Sum. illorum de Sgariglis num.* 3. qui retulit etiam ſub interrogatorijs Capituli bona eſſe valoris *flor.* 2900. *eodem Sum. num.* 4. cui relationi acceſſit Io. Baptiſta Vagnolus peritus prò parte illorum de Sgariglis deputatus pariter cũ interrogatorijs Capituli *d. Sum. num.* 5. cumque remaneret æſtiman. Columbarium in eodem prædio ſitum, idem Iudex mandauit procedi ad vlteriora in æſtimatione etiam eiuſdem cum ſubſequuta vtriuſque periti deputatione *cit. Sum. num.* 6. cuius æſtimationẽ ambo periti concordes, & vniformes retulerũt eodem *Sum. num.* 7. his peractis Iudex de partibus pronunciauit non conſtare de legitima æſtimatione prædij, nec eſſe exequen. Teſtatoris voluntatem quæ ſententia cum fuiſſet in curia confirmata, ab ea neglecta appellationis interpoſitione fuit per Signaturam Iuſtitiæ mihi commiſſa cauſa cum clauſula *de cauſis reſtit. in integrum*, ad cuius formam propoſui dubium *an conſtet de cauſis reſtit. in integr.* affirmatiuè reſolut. ob nullitatem, & iniuſtitiam quæ effectum rei iudicatæ im-
1 pediunt, † iuſtamque præbent cauſam reſtitutionis in integrũ *Rot. coram Greg. dec.* 459. *n.* 1. *&* 2. *& coram Buratt. deciſ.* 399. *num.* 1. *coram Eminentiſſ. Card. Ottbob. dec.* 161. *nu.* 1. *&* 2. *& in rec. dec.* 94. *num.* 2. *&* 3. *par.* 15. *& dec.* 219. *num.* 1. *par.* 16. *cum alijs vulg.*

Nullitas reſultat ex omiſſione citatio-

nis D. Antonij Philippi filij Ioſephi Sgariglij vnius ex Collitigan. hoc iudicio pēdente defuncti, cum quo iudicium ipſum fuerat inſtructum, iſte enim cum haberet æquale intereſſe cum alio collitigante, † erat omnino citandus, itaut iſta nullitas, quæ eſt ex tribus reddat nullam ſententiam, nedum quoad non citatos, ſed etiam quoad omnes *Rot. coram Greg. dec. 319. num. 1. & 2. ibiq; adden. num. 7. & apud poſth. de manut. dec. 44. num. 4. & in rec. dec. 594. numer. 2. part. 4. & deciſ. 192. numer. 11. part. 13. & in Romana reſciſſionis contractus 5. Aprilis 1677. §. nec obſtat coram R.p.d. meo Bourlemont.*

2

Nec obſtat, quod ſententia lata contra mortuum † ſuſtineatur quia quid quid ſit de hac concluſione in genere, quam latè impugnat *Scacc. de ſent. & re iudic. gloſ. 14. quæſt. 25. num. 74. verſ. 1. igitur concludendum, & ſeq. quam n. 76. & 77. cum Guidopap.* & alijs extendit, etiamſi nec Iudici, nec parti innoteſcat, recepta eſt limitatio, † quoties mors ad notitiam Iudicis, aut partis deuenit vt firmat *Rot. poſt Merlin. de pign. deciſ. 76. num. 11. & in rec. deciſ. 38. numer. 6. par. 7.* de ſcientia autem partis non eſt dubitandum quia obitus Ioſephi viri nob. ſecutus in Ciuitate Aſculana, † vbi erant præſentes Canonici, inter quos conſanguinei, in quibus propterea ſcientia mortis præſumitur, & præſumptionibus, & coniecturis ita probata, dicitur vera ſcientia *Rot. in rec. dec. 283. num. 6. cum ſeqq. par. 9.* præſentia autem Canonicorum in d. Ciuitate etiam de Iure † præſumitur cum verſentur inter eos, qui ſunt eiuſdem Ciuitatis, & habent in † ea domicilium, & reſidentiam a d tradita *per Gratian. deciſ. Marc. 15. numer. 13. Rot. coram Mantic. deciſ. 291. numer. 4.*

3
4
5
6
7

Ingraueſcit nullitas vltimæ ſententiæ in Curia latæ, de qua hodie agitur, quia non fuit citatus neque procurator ab eodem Ioſepho defuncto conſtitutus in Ciuitate Ripana, † qui erat Dominus litis effectus iuxta praxim in cauſis prophanis traditā *à Ridolph. par. 3. cap. 1. nu. 76.* ex qua omiſſione inſanabilis reſultat defectus citationis, vt ſunt vulgata iura.

8

Iniuſtitia oritur ex denegata vēditione Sgariglis iuxta forma relationis Franceſchini ſexti, & vltimi Peritioris ad æſtimandum prædium electi, qui cum fuiſſet in diſcordia partium a Iudice ex officio deputatus, *vt in Sum. Sgarigli num. 3.* eius relatio erat omnino attendenda, licet ipſe fuerit ab alijs diſcors, cum hæc ſit differentia inter tertium peritum à partibus aſſumptum, † & inter tertium a Iudice ex officio deputatum cui ſemper, & omninò ſtandum, ne detur proceſſus in infinitum *iuxtà Text. in l. Item ſi vnus §. fin. vbi gloſ. in verſ. authoritati in fin. ff. de recept. arbit. & diſtinctionem Baldi in l. Iubemus 34. num. 2. & 3. C. de appell. Surd. conſ. 452. num. 6. & ſeqq. Gabr. de arbitr. concl. 1. num. 2. & 4. Eſcobar. de ratiocin. cap. 32. ſub nu. 23. verſ. Ego tamen Niger de ſubhaſt. cap. 15. §. 15. num. 17. Ridolph. in eius prax. par. 1. cap. 8. num. 136. Grat. diſcept. 228. nu. 10. & 11. adden. ad Buratt. dec. 56. n. 8. Rot. coram Peuting. dec. 291. num. 9. & coram Dunoz. iun. dec. 934. nu. 3. & dec. 1008. num. 14. & coram bo. me. Celſ. dec. 309. num. 9. & in rec. dec. 26. nu. 20. par. 12.* cum alijs *apud Egregium Aduocatum D. Petrum Pacionum in eius vtiliſimo tract. de locat. & conduct. cap. 34. §. 5. numer. 92.* & fuit etiam conſideratum *in Romana Societatis Sutoriæ 9. Ianuarij 1671. §. non tamen, & §. Ratio diuerſitatis coram bo. me. Priolo, & fuit dictum in cit. Romana Reſciſſionis Contractus 5. Aprilis 1677. §. & licet coram R.p.d. meo Bourlemont.*

9

Nec refert, quod Procurator Capituli iſtum tertium Peritum allegauerit ſuſpectū, & ideò eius relatio non ſit attendenda, quia vltrà quod id fecit Procurator abſq; ſpeciali mandato ad allegan. ſuſpicionē requiſito † *iuxtà elegantem Textū in l. nō ſolum 39. §. fin. ff. de Procur. Larr. deciſ. Granat. 48. nu. 12. Rota coram Card. Celſ. dec. 246. num. 11. & 12. & coram Greg. dec. 368. num. 1. ibique adden. num. 8.* non refragante ſuperuenta Capituli ratificatione, quia dum ſuperuenit poſtquam Franſciſchinus functus erat officio ſuo, & re amplius non integra, & poſt ius quæſitum † Sgariglis ex relatione facta à Perito, ſubſequens ratificatio non ſuffragatur, vt in puncto *Farin. in fragm. par. 2. verbo Iudex num. 407. verſ. Item quod Larr. d. dec. 48. num. 12. in fine* & dū poſtcà Capitulum fuit paſſum procedi ad vlteriora in electione aliorum Peritorū

10
11

pro

prò æſtimando Columbario ad normam
Peritiæ Franciſchini indè per ſe æſtiman-
do, imò Peritum prò ſui parte abſque
vlla reclamatione elegit, vt in *Sum. Sga-*
12 *rigli nu.6.* cenſetur ſuſpicioni, † & appel-
lationi, ſi quam interpoſuerat renunciaſ-
ſe, & relationi acquieuiſſe *Rot. coram
Celſ. d. dec.246. num.13. & dec.356. num.
6. & coram Dunoz. iun. dec. 639. num. 9.
& dec.669. num.2. ad med. & in fine, &
coram Ninot. dec.15. num.5. & in rec. dec.
98. num.2. & ſeq. par.14. & dec.183. nu.
4. par. 15. & in cit. Romana reſciſſionis
Contractus §. & licet.*

Nec pariter facit, quod Capitulum
13 non fuerit collegialiter † citatum ad in-
tereſſendũ, quia dum Procurator Capi-
tuli comparuit, & plures actus Iudiciales
fecit, per hos actus cenſetur ſanatus de-
fectus citationis *Rot. coram Celſ. dec.211.
num. 7.* ſufficit etiam ad tollendum hoc
defectum citationis in deputatione Pe-
14 riti, † quod pars iudicialiter id ſciuerit
ex cumulatis *per D. Pacionum vbi ſupra
num. 16.* vbi ampliat ſufficere compari-
tionem coram ipſo Perito, vnde in præ-
15 ſenti videtur † exuberare examen ipſius
Periti cum interrogatorijs eiuſdem Ca-
pituli ad tradita *per Rotam coram Buratt.
dec.164. num.15. & in rec. dec.185. num.
31. par.11.* non attenta proteſtatione in
exhibitione interrogatorium præmiſſa
de non receden. à ſuſpecti allegatione, &
16 appellatione, † quia vti contraria facto
remãſit penitus inutilis *Ridolph. in prax.
par.1. cap.2. num. 180. D. Pacion. vbi ſu-
pra cap. 4. num. 12. Rot. coram Caualer.
dec. 349. num. 3. cum alijs per adden. ad
Greg. dec.292. num.4.*

Nec viſæ ſunt ſubſiſtere obiectiones
contra Peritiam, & legalitatem Francc-
ſchini deductæ, nam quod ipſe non ſit
Peritus, corruit ex facto, dum ex *Sum.
Sgarigli num.10.* apparet ipſum à Ciuita-
te Firmi, & alijs fuiſſe aſſumptum ad Ca-
taſtri compilationem in qua certè peritia
17 non modica requiritur, † & alia prædia
ad fauorem particularium æſtimaſſe *d.
Sum. num. 11.* iuncta denominatione vti
talis de eo facta à Iudice in deputatione,
quæ omnia ſunt indubitata teſtimonia
eius ſufficientiæ, cum tamen ſola deputa-
tio à publico habilitatem ſuperlatiuam
in eo arguat, itaut ei ſoli ſit ſtandum, vt
18 pluribus relatis firmat *D. Pacion. in d.
eius tract. cap.34. §.5. num. 28.* & in om-
nem caſum ſemper vrgeret acquieſcen-
tia ex proceſſu ad vlteriora deducta, vt ſu-
19 perius fuit dictum, † *& firmat Rot. co-
ram Dunoz. iun. d. dec.669. num.1. & ſeq.*

Nec eiuſdẽ bona fama in aliquo tur-
batur ex eo, quod dicat ſe informaſſe
à Colonis huius Prædij circà fructus, illi
autem negent ſe tales informationes de-
diſſe, nam vltrà quod per fidem extraiũ-
dicialem, ac lite pendente procuratã de-
20 poſuerunt, † & ideò nihil probant *Rot.
coram Bich. dec. 525. num.7. & dec. 645.
num. 2. cum vulg.* remouetur totaliter
obiectum, tam ex lectura eiuſdem depo-
ſitionis cum interrogatorijs factæ datæ in
Sum. Sgarigli nu. 40. in qua dicit ſe æſti-
maſſe habita ratione ad omnes qualita-
21 tes rei æſtimatę, † reddendo optimam
cauſam ſuæ Peritiæ habita quidem ratio-
ne ad fructus, non autem ſe reſtringit tã-
tum ad illos, ſed conſiderat omnes cir-
cumſtantias rei, & proinde plene probat
Rot. coram Dunoz. iun. dec.846. nu.26.

Et ita vtraq; &c.

BONONIEN. PRIMOGENITVRAE DE GHISLERIIS.

Luna 24. Ianuarij 1678.

ARGVMENTVM.

Aegidiana quando intret. Subrogatio in locum bonorum fideicommiſſariorum quid operetur, & quando inducatur. Melioramenta quomodo probentur, & Augumentum valoris rei num illis ſit tribuendum. Teſtis mendax an probet. Oblatio prætij rei melioratæ quando admittatur aduerſus vindicantem rem ipſam.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana intrat in ſententia valida, & iuſta lata in poſſeſſorio inter perſonas, & bona laicalia.*

2 *Aegidiana ceſſat quando adeſt perſona Eccleſiaſtica.*

3 *Aegidiana vt intret attenditur tempus ſententiæ.*

4 *Aegidiana ceſſat quoad omnia bona ſi in-*

ſententia ſint comprahenſa aliqua bona eccleſiaſtica.

5 *Emphyteutica non probatur ex ſola renouatione contra Tertios.*

6 *Sententia validitas reſultat ex actis.*

7 *Iuſtitia ex deciſionibus.*

8 *Subrogatio bonorum in locum fideicommiſſariorum efficit eadem fideicommiſſaria, & ſuper illis datur Immiſſio.*

9 *Obſeruantia tollit anteriorem dubietatem & obſcuritatem.*

10 *Exceptio certa rei, non excludit generalitatem in alia re iam aſſignata.*

11 *Confuſio non impedit immiſſionem in bonis diuerſis.*

12 *Aſſignatio rei cum clanſula* ad habendum *excludit ſubrogationem loco fideicommiſſi declara* vt num. 15.

13 *Aſſignatio facta cum clauſula* detractis detrahendis *facit præſumere omnem detractionem prius fuiſſe deductam.*

14 *Contractus correſpectiui habentur pro vno, & eodem.*

15 *Clauſula* ad habendum, *& ſimiles non alterant contractum cui apponuntur.*

16 *Clauſulæ* ad habendum & in perpetuum *non extendunt emphyteuſim pactionatam.*

17 *Melioramenta vt reficiantur debet probari ſtatus antiquus.*

18 *Et quid impenſum, & quid melioratum, vt quod minus eſt reficiatur.*

19 *Melioramenta poſt terminum præfixum nõ liquidata non impediunt immiſſionem, ſed ſufficit cautio.*

20 *Melioramenta cõpenſantur cum fructibus.*

21 *Teſtis mendax non attenditur.*

22 *Mendax in vno præſumitur in omnibus.*

23 *Teſtes patientes exceptiones in perſonis, & dictis non probant.*

24 *Augumentum pratij rei ob tempus non concluditur prouenire ex melioramentis.*

25 *Sed potius ex beneficio temporis.*

26 *Maximè data cauſa alterationis ex Inundatione aut ſimili.*

Pratia rerum ex beneficio temporis mutantur vt num. 25.

27 *Augumentum rei debet cadere in vtilitatem Domini.*

28 *Poſſeſſor rei fideicommiſſariæ qui eam meliorauit poteſt offerre prætium rei, & illam retinere.*

29 *Limita quando fideicommiſſum conſiſtit in re & de melioramentis non conſtat.*

30 *Et iſto caſu offerri debet æſtimatio præſentis temporis.*

31 *Et intrat concluſio in poſſeſſore conuento hypothecaria, non reiuendicatione.*

DECISIO LXVI.

FRaneiſcus Senior de Ghiſlerijs inſtituit anno 1493. perperuum deſcentiuum fideicommiſſum fauore Virgilij Sen. eius filij, qui paternæ affectionis circa Domus conſeruationem hæres Primogenituram perpetuam ordinauit anno 1521. ad fauorem Bonapartis, & Franeiſci eius filiorum, aliorumque deſcendentium maſculorum in infinitum cum pactis, & conditionibus, de quibus in ea: ſequuto obitu Bonapartis, ortiſque inter Creditores, ac inter filios ſolitis diſſidijs prò firmando ſtatu, ac quantitate tàm fideicommiſſi Franciſci Sen. quàm Primogenituræ Virgilij deuentum eſt ad compromiſſum in perſonas Inſignium tunc temporis II. CC. Laurentij à Pinu, & Galeatij Maluaſiæ, qui laudum promulgarunt anno 1542. in quo detractis detrahendis portionem hæreditatis Franeiſci Sen. liquidarunt in ſumma librarum 13. m., quo verò ad Bona Primogenituræ Virgilij pariter detractis detrahendis in ſumma librarum 27125. conſtituerunt, addita in vtriuſque liquidatione expreſſa fideicommiſſorum reſeruatione, quæ non intendebant alterare, vel immutare, ſed in ſuo robore remanere. In executionem huius laudi anno 1543. deuenerunt filij ad diuiſionem, & in ſatisfactionem portionum ſub dictis fideicommiſſo, & Primogenitura comprehenſis aſſignarunt petiam Terræ aratiuæ Tornaturarum 600. cum Palatio, Domibus Colonorum, Puteo, Horto, Viridario, alijſque pertinentijs, poſitam in Villa Altedij Comitatus Bononiæ, nec non aliam Domum, ſeu Palatium cum alijs ſuis iuribus, & pertinentijs, vt de omnibus conſtat *ex prætetito Summario Actoris numer.* 1. 2. 3. & 4.

Factus eſt locus Primogenituræ, & fideicommiſſo, cuius vltimi vigore Reuerẽdiſſimus Ghislerius olim noſtri Ordinis Coauditor emeritus, & poſteà Epiſcopus Imolen. obtinuit immiſſionem in duobus Prædijs in Communi Sancti Auguſtini exiſtentibus vti ſubrogatis in locum medietatis Palatij vt ſupra aſſignati, & in

Digitized by Google

& in vim Breuis S.M. Iulij III. alienati, vt ex Sententia A.C. per Reuerendiſſimũ D. meum Albergatum Decanum confirmata *Sum. prat. Actoris num.* 5. quo vita intereà functo Senator Franciſcus Ghiſlerius immiſſionis inſtantiam proſequens vigore Primogeniture Virgilij Sen. ad ſui fauorem purificatæ eam obtinuit in Tornaturis ſexcentum vt ſupra aſſignatis aduerſus illos de Caluis tertios Poſſeſſores vigore emptionis à Virgilio Iuniore factæ per ſententiam R.P.D. mei Taiæ tribus deciſionibus præmiſſis, altera *ſub die* 27. *Aprilis* 1674. altera 17. *Iunij* 1675. *coram Reuerendiſſ. Decano*, & altera 26. *Iunij* 1676. *coram d.R.P.D. Taia*, à qua ſententia interpoſita appellatione, mihique commiſſa cum clauſula, *Conſtito, quod ſit locus Aegidianæ*, propoſitoque dubio, An ſit locus Aegidianæ, vel Sententia ſit confirmanda *ſub die* 28. *Iunij proximè præteriti* fuit dilata reſolutio, & conceſſa Caluis remiſſoria ad dilucidanda magis in ſpecie melioramenta ſuper his bonis aliàs oppoſita, cuius vigore, Teſtibus examinatis, fuit ſub hodierna die denuò propoſitum ſupraſcriptum dubium, quod ad fauorem Senatoris Franciſci Domini reſoluerunt.

Intrare quidem Aegidianam exiſtimarunt, cum agatur de Sententia lata in poſſeſſorio inter perſonas laicas ſuper bonis merè laicalibus, & appareat iuſta,
1 & valida, vt † infrà, quibus cõcurrentibus ſemper intrat Aegidiana *Rota coram Dunoz. Iun. dec.* 1006. *num.* 1. *& in recent. dec.* 93. *num.* 2. *&* 3. *par.* 8. *& deciſ.* 502. *num.* 1. *par.* 14. *cum alijs in Romana, ſeu Balneoregien. fideicommiſſi* 29. *Martij* 1677. *in principio coram R.P.D. meo Emerix*.

Non refragantibus duabus exceptionibus ad excluden. Aegidianam oppoſitis. Prima enim, quòd in libello fuerit nominatus Reuerendiſſimus Ghiſlerius Epiſcopus Imolen. qui vti Perſona Eccleſiaſtica facit ceſſare Aegidianam, ceſ-
2 ſat quia vltra † quod per commiſſionem auocatoriam cauſæ ad Curiam, de qua *Summario præterito Actoris numer.* 6. cenſetur à libello receſſum: certum eſt quod cauſa abindè citra fuit in Curia proſecuta ad inſtantiam Franciſci cum ſeruatione terminorum ſubſtantialium, & prolatione ſententiæ abſque vlla mentione
3 Reuerendiſſimi Epiſcopi, † qui intereà fato ceſſit, hoc ſufficit ad hoc, vt intret Aegidiana, ad quem effectum tempus ſententiæ non anterius attenditur *Rota in rec. deciſ.* 51. *num.* 14. *&* 15. *par.* 5. *& dec.* 118. *num.* 1. *&* 2. *par.* 16. *coram Dunoz. Iun. dec.* 793. *ſub num.* 2. *ac ferè per totam, & in d.Romana, ſeu Balneoregien. fideicommiſſi* 29. *Martij* 1677. §. *non obſtat coram R.P.D. meo Emerix*.

Secunda, quod in ſexcentis Tornaturis, de quibus agitur comprehendantur decem emphyteoticæ Eccleſiæ, quæ faciant ceſſare Aegidianam, non ſolùm reſpectu ipſarum, ſed etiam reſpectu alia-
4 rum ſub eodem capitulo ſententiæ † cõtentarum *Rota in recent. dec.* 283. *num.* 17. *& ſeqq. par.* 9. *& coram Celſo dec.* 285. *nu.* 4. *&* 5. ceſſare viſa eſt Dominis, quia qualitas iſta emphyteotica nunquam fuit expreſſa, nec enunciata, tàm in aſſignatione facta iſtorum bonorũ prò Primogenitura, quàm in venditione ipſis Caluis facta, & ſola renouatio, quæ af-
5 fertur facta paulò antè motam † litem abſque vlla relatione, aut mentione antiquæ inueſtituræ cum ſolis Caluis Reis hanc qualitatem contra Tertios non valet probare *ex deductis in Romana Caſtri Orciani* 15. *Iunij* 1672. §. *Rurſus dicebant coram R.P.D. meo Emerix*.

Sententiam demùm eſſe confirmandã
6 alteram † dubij partem amplectentes ad effugien. omnem ſcrupulum communius Domini cenſuerunt ſtante eius validita-
7 te, & Iuſtitia, † quarum prima ex actis reſultat *ad vulgatam Caputaq. dec.* 260. *par.* 2. & ſecunda *ex deciſionibus coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano, & R.P.D. meo Taia* in hac cauſa emanatis abundè liquet.

Purificationem Primogenituræ in perſonam Senatoris Franciſci Actoris, eiuſque perſonæ legitimationem non impugnabant Scribentes pro Caluis, inculcabant iterum defectum poſſeſſionis dictarum Tornaturarum 600. de tempore mortis Teſtatoris requiſitæ ad immiſſionem obtinendam, eamque deducebant, ex quo probetur Virgilium Sen. Primogenituræ Inſtitutorem ſolas Tornaturas 128. quæ minima pars eſt de Tornaturis 600. emiſſe: At Domini hanc exceptionem reijciendam dixerunt, quia dum ex facti ſpecie ſupra relata apparet Teſtato-

ris

ris ſucceſſores iſta bona loco eorum, quæ
ſub Primogenitura cadebant aſſignaſſe,
8 & ſubrogaſſe, † habêtur perindè, ac ſi fi-
deicōmiſſaria originaliter extitiſsēt, & ſu-
per eis valet exerceri remedium *l. fin. C.*
de Edict. Diu. Adr. toll. Pacif. de Salu. In-
terd. in ſpect. 3. cap. 4. numer. 338. & ſeqq.
Surd. dec. 15. numer. 22. Rota in rec. deciſ.
320. numer. 1. & ſeqq. par. 5. & dec. 164.
num. 15. par. 7. & coram Celſo deciſ. 181.
num. 34. & coram Merlino dec. 316. num.
21. & 22. & in Bonon. fideicommiſſ. de
Ghislerijs 19. Februarij 1674. §. funda-
mentum, & §. multominus coram Reueren-
diſſimo Mattheio, & in deciſione huius cau-
ſa 17. Iunij 1675. §. quod Prædium coram
Reuerendiſſimo D. Decano, & in deciſione
26. Iunij 1676. ſub §. contrarium tamen
coram R. P. D. meo Taia.

Nec ſubrogatio valet dici obſcura, ex
quo iſta bona Altedi fuerint aſſignata nō
ſolùm prò Primogenitura, ſed etiam prò
fideicommiſſo Franciſci, quia iſta obſcu-
ritas, ſi quæ adeſt, fuit abundè per po-
ſterius clarificata, dum in diuiſione prò
vtroque fideicommiſſo iſta bona, & Pa-
latium, ac aliæ Domus fuerunt aſſigna-
tæ, & dum poſtea Reuerendiſſimus Ghis-
lerius vigore dicti fideicommiſsi Franci-
ſci Sen. habuit immiſſionem ſuper præ-
dijs S. Auguſtini ſubrogatis loco Palatij,
in vim derogationis Apoſtolicæ venditi,
& vinculo particularis fideicommiſſi ab
eodem Franciſco ſubiecti, vt ex *deciſioni-*
bus coram Reuerendiſſimis DD. Decano,
Caſtrillo, & Mattheio de ſtylo ſupponen-
dis, vtique bona Altedi remanent ſubie-
cta Primogenituræ Virgilij ex hoc enim
9 actu veluti ab obſeruantia, † quælibet
antecedens dubietas, & obſcuritas abun-
dè tollitur *Rota in rec. dec. 78. num. 9. &*
dec. 287. num. 7. par. 14. cum vulgatis, cum
tamen fruſtanea ſit hæc obiectio, dum
per mortem Reuerendiſſimi Ghiſlerij
vtrumque fideicommiſſum ad fauorem
Senatoris Franciſci eſt purificatum, & ſic
ſemper, vel ex vno, vel ex altero fidei-
commiſſo eſt facienda reſtitutio.

Minùs refragatur allegata cōfuſio Tor-
naturarū 600. deducta ex exceptione fa-
cta per diuidētes de bonis acquiſitis per
Virgilium, & Bonapartem ab Angelo
Guaſtauillano, quia huiuſmodi exceptio
non limitat quantitatem Tornaturarum
600. ſpecialiter aſſignatam, certiſque fi-
10 nibus deſignatam, † ſed dumtaxat fuit
appoſita ad limitandam generalitatem
omnium bonorum aliàs acquiſitorum
tàm per Virgilium, quàm per Bonapar-
tem poſteà immediatè ſubiectam, vt con-
ſiderauit *Rota in dec. R. P. D. mei Taiæ 26.*
Iunij 1676. §. Reſeruatio, & proindè dùm
conſtat de certis, & determinatis confi-
nibus iſtarum ſexcentum Tornaturarum
in præteritis abundè dilucidatis, & non
11 petatur † immiſſio in his acquiſitis à
Guaſtauillano, hæc exceptio confuſionis
non impedit quin debeatur immiſſio in
bonis certis, & diuerſis, vt reſpondendo
huic obiecto firmauit *Rot. in Anconitana*
fideicommiſſi de Fatiolis 14. Maij proxi-
ximè præter. §. Nihilominus coram me.

Nihil pariter mouit ſubſumpta repli-
catio, quod ſuper his bonis competat
detractio legitimæ, ac aliorum creditorū,
12 & quòd aſſignatio, † vti continens clau-
ſulam *Ad haben.* excludat ſubrogationem
loco bonorum Primogenituræ *ex traditis*
per Rotam in recent. dec. 385. num. 3. & 4.
par. 15. quo enim ad detractiones, dum
laudum à Pinu, & Maluaſiæ liquidant
ſummas fideicommiſſi, & Primogenitu-
ræ *detractis detrahendis*, & ſubſecuta di-
13 uiſio, † & aſſignatio ſub eadem clauſu-
la eſt concepta pręſumitur quæcumque
detractio prius deducta, & defalcata, vt
reſpondit *Rota in Bonon. fideicommiſſi de*
Amorinis 5. Iunij 1668. §. Primò coram
R. P. D. meo Taia, & in deciſione huius
Cauſa 17. Iunij 1675. §. Neque retentio
coram Reuerendiſſimo Domino meo Alber-
gato Decano; Clauſula verò *Ad haben.* ni-
hil prorſus operatur, quia dum in laudo
ſupranominato reſeruantur expreſsè Iu-
ra Primogenituræ, & fideicommiſſi, & in
aſſignatione ſubſecuta in executionem
laudi ſit reſtitutio prò fideicommiſſo, iſti
actus, vti correſpectiui prò vno, & eodē
14 ſunt iudicandi, † cum vnus alteri inſit, &
eſt perindè, ac ſi laudum ipſum ſubro-
gaſſet, vt conſiderauit *Rota in Romana*
Dotis 2. Aprilis 1677. §. Quare dum poſtea
coram me; & iſtæ clauſulæ vti acceſſorię
non alterant naturam contractus, & ſunt
intelligendæ ſecundum ſubiectam mate-
riam, quæ cum non ſit indifferens patitur
reſtrictionem, & compatibilitatem ad
terminos contractus, qui peragitur, & in-
15 telliguntur prò tempore, † quo ipſe ſti-
pulans poſſidet, & prò ſucceſſoribus ip-

ſis

ſis Primogenituræ, vt ferè in terminis aduertunt, *Cyriac. controu. 415. num. 68. & ſeqq. & Rot. in recent. dec. 70. num. 7. & ſeqq. par. 9.* & in terminis huiuſmet diuiſionis firmauit *Rota in Bonon. fideicõmiſsi de Ghislerijs 23. Ianuarij 1671. §. Sed DD. & pluribus ſeqq. & 16. Iunij 1673. §. Nec coram Reuerendiſſimo Albergato, & 19. Februarij 1674. coram R. P. D. meo Mattheio §. At quia, & ſeqq.* Sicuti practicatur in emphyteuſi pactionata eccleſiaſtica, cuius naturam clauſulę *Ad haben. & in perpetuum* non alterant, nec
16 immutant, † ſed reſtringuntur ad limites conceſſionis, & ad perſonas ſeu generationes in illa expreſſas, vt multis cumulatis firmat *Rot. in rec. dec. 350. num. 4. & ſeqq. par. 16. & in Romana Domus in Burgo 13. Iunij 1672. §. Nec aduerſatur coram R.P.D. meo Vicecomite, & in Bonon. ſeu Ferrarien. Emphyteuſis 21. Aprilis 1673. §. At quando coram R. P. D. meo Emerix.*

Repetita melioramentorum exceptio immiſſionem retardare non valet: Siuè enim attendantur depoſitiones teſtium antiquorum, quàm poſt vltimam remiſſoriam examinatorum melioramenta nõ videntur probata, quia non probatur ſtatus antiquus bonorum, de quibus agitur
17 antè prætenſas meliorationes, † vt eſt neceſſe ex cumulatis per *D. Pacion. in eius tract. de locat. & conduct. cap. 34. §. 4. nu. 18. Rota in rec. dec. 337. num. 18. & 19. par. 10.* quo nõ probato eſt ferè impoſſi-
18 bile probare aliud requiſitum, † nempè quid impenſum, & quid melioratum, vt quod minus eſt reficiatur iuxtà *Text. in l. in fundo 39. ff. de rei vindic. cum alijs apud D. Pacion. d. cap. 34. §. 4. num. 17. & Rota in rec. dec. 80. num. 14 par. 15. & dec. 337. num. 18. par. 16. & poſt Torr. de pact. fut. ſucceſſ. dec. 178. num. 14.* maximè cum parti aduerſę fuerit præfixus terminus ad illa liquidanda in ſpecie, quo caſu ſatis eſt conſultum poſſeſſori per cautionem
19 ab Actore præſtandam † de ijs reficiendis, poſt ſecutam liquidationem *D. Pacion. vbi prox. num. 11. & 12. & Rota in dec. huius cauſæ 17. Iunij 1675. §. Alijs verò coram Reuerendiſſ. Albergato Decano,* & quoad liquidata in ſpecie in libris 1433. iam ſatis prouiſum eſt per compẽ-
20 ſationem facien. cum † fructibus à die motæ litis perceptis, cum quibus melioramenta de iure compenſantur *l. fructus 33. in fine ff. de rei vindic. D. Pacion. d. cap. 34. §. 4. numer. 15. cum alijs in deciſione Reuerendiſſimi Decani §. Minuſque, & in alia R. P. D. mei Taiæ, §. At verò.*

Nec vlla ſtatus antiqui probatio deſumi poteſt ex enunciatiua emiſſa in Breui S. mem. Iulij III. pro obtinenda fideicõmiſſi derogatione impetrato; Nam licet ibidem dicatur Capſinam ictu fulminis combuſtam, & bona ex fluminis inundatione damnificata fuiſſe, tamen nihil concluditur, aut probatur quid impenſum in refectione Capſinæ, & ideò non apparet quid ſit reficien. quo verò ad inundationem fluminis damnum ex ea cauſatum non fuit perpetuum, ſed temporale in fructibus aliquorum annorum, non verò ſuper proprietate, & intrinſeca qualitate terrarum, quæ, vt dicunt Teſtes *Summario præterito Senatoris nu. ſin.* ex dicta inundatione fuerunt bonificata, & meliorata.

Iſta autẽ ſufficiẽs melioramentorũ probatio nõ valet elici ex duobus Teſtib. vigore nouæ remiſſorię examinatis: Nam ambo ſunt Coloni Partis aduerſæ, & vnus eſt eius Debitor, & fatetur neſcire ſtatum, in quo erant bona, quando peruenerunt in Caluos, & audiuiſſe ab ipſo Caluo fuiſſe in eis factas meliorationes, alter verò pariter deponit de auditu, & vterque audet deponere non adfuiſſe Domos, ſed ſolùm Palatium, abſque arboribus, & tamen ex publicis Inſtrumentis aſſignationis, nempè, & ipſiuſmet venditionis Caluo factæ contrarium apertè conuincitur, vndè tales Teſtes de mendacio conuicti non ſunt attendẽ-
21 di † *Rota in recent. dec. 52. numer. 8. par. 16.* cùm mendaces in vno præſumantur
22 mendaces † in omnibus, vt ait *Rota in recent. 269. num. 7. par. 16.* & vti patientes exceptiones tùm in perſonis, tùm in
23 dictis † nihil probant *Rota coram Zarat. dec. 85. num. 9.*

Neque ad rem noſtram quidquam concludit notabile augumentum prędictorum bonorum a libris 30. m. circiter, prò quibus fuerunt aſſignata ad libras 110 m. in quibus hodie æſtimantur, quia
24 tale augumentum † ab aſſertis melioramentis proueniſſe non concluditur, quia, vt aduertit *deciſio Reu. P. D. mei Taiæ in §. Ad notabile augumentum*, Tornaturæ

128.

128. quas emit Virgilius Teſtator de annis 1516. 1518. & 1519. fuerunt emptæ ſolo pretio librarum 1715. adeòque Tornaturæ 630. habita proportione ad ſupradictas 128. erant valoris circiter 8700. & tamen de anno 1577. venditæ fuerunt Caluo pretio librarum 34650. Vndè ſi ab anno 1516. ad annum 1577. tàm inſigne augumentum valoris receperunt mirandum non eſt ſi ſpatio ferè vnius ſæculi nouum, & quidem magnū
25 receperint incrementum, † cum ſtabilium pretium in dies creſcat, & rerum valor in dies varietur, & mutetur *ad tex. in l.pretia rerum* §. *fin. ff. ad l. falcidiam cum alijs in terminis Territorij Bononienſis allatis per Rotam in rec. dec.* 115. *num.* 4. *& ſeqq. par.* 16. *& in deciſione huius cauſæ coram Reuerend ſs. D. meo Albergato*, §. *Neque ſpecialis* maximè data cauſa
26 alterationis † ex inundatione Sapinæ, vt dicunt Teſtes ſupra relati, vt in puncto aduertit *Rota in recentior dict. dec.* 115 *numer.* 7. *par.* 16. quod augumentum cede-
27 re debet † in vtilitatē Senatoris Ghiſlerij Domini, *Rota apud Torr. de pact. fut. ſucceſſ. dec.* 178. *num.* 18. *cum alijs in deciſ. Reu. P. D. mei Taia* §. *Præſertim.*

Ad oblationem per Poſſeſſores factā de reſtituendis Libris 27115. quæ aſſeruntur quantitas Primogeniture, Domi-
28 ni non † cenſuerunt reſpondendum, cū Primogenitura, non conſiſtat in quantitate, ſed in Tornaturis ſubrogatis, vt fuit dictum, & cum melioramenta non ſint probata, & auctum ſit pretium rei ex beneficio temporis, & inundationum Sapi-
29 næ quod commodo Domini cedit, † quando etiam intraret *Theorica Bartoli in l.* 2. *C. dè præd. & omnibus rebus nauicul. lib.* 11. *relata à Lancellotto Gall. conſ.*
30 113. vera † æſtimatio rei eſſet offerenda, & ſic temporis præſentis, & preteriti, *vt admittunt dicti Doctores mox allegati.* qui tamen loquuntur in terminis Tertij Poſ-
31 ſeſſoris † conuenti hipothecaria, non autem rei vendicatione.

Et ita vtraque &c.

Fuit reuocata 22. Apr. eiuſdem anni.

TIBVRTINA SERVITVTVM

Luna 14. *Februarij* 1678.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ex quibus probetur. Manutentio ad terminos poſſeſſionis datur. Silua, ſi pro pluribus ſufficit, poteſt diuidi in præiudicium habentis ius lignandi.

SVMMARIVM.

1 *Sententia antiqua probat etiam ſine actis.*
2 *Poſſeſſio probatur ex ſententia lata pro manutentione.*
Manutentio, ſoli poſſidenti datur ibidem.
3 *Poſſeſſio probatur ex teſtibus ad perpetuam quando non adeſt concurſus aliarum probationum.*
4 *Manutentio debet concedi ad terminos poſſeſſionis* & num. 8.
5 *Silua ſi ſufficiat pro alijs poteſt concedi etiam in præiudicium Iuris lignandi alterius.*
6 *Et poteſt fieri determinatio certa partis pro habēte vſum, & reliquum aſſignari Domino.*
7 *Nudum factū in manutentione attenditur.*
9 *Poſſeſſorium ſuſpenſo petitorio debet prius terminari, & ante illius terminationem Iudex habet manus ligatas.*

DECISIO LXVII.

RESponderūt Domini manutenen. eſſe communitatem homines, & incolas Caſtri Sancti Poli in poſſeſſione iuris glandādi ſoluto vno bononeno pro quolibet porco, & paſcendi cum animalibus ſuis, & lignandi in Tenuta Montis, ſeu Mōte Podio pro eorum vſu tantum iuxtà formam antiquæ ſententiæ A.C. fuſcherij latæ de anno 1577. de qua *Sum. vtriuſque* partis *num.* 1. quæ ſententia
1 tamquam † antiqua probat etiam ſinè actis *Rota coram Puteo dec.* 328. *lib.* 2. *& coram Gregor. dec.* 535. *num.* 8. *& coram Caualer. dec.* 22. *num.* 5.

Fundamentum manutentionis concedendæ fuit probatio poſſeſsionis dictorū
2 iurium † deducta nedum ex ſupradicta ſen-

ſententia ſuper manutentione lata, quæ ſoli poſſidenti conceditur *Poſth. de manut. obſer. 29. numer. 10. & Rota coram Mantica dec. 252. nu. 2.* verum etiam ex teſtibus deponentibus de libera poſſeſſione, & vſu dictarum ſeruitutum in tota ſilua, & qualibet eius parte, *vt in Sum. Communitatis num. 3.* qui licèt examinati ad perpetuam rei memoriam abſq; partis citatione probant ad effectum manu-
3 tentionis, † dum non agitur in concurſu aliarum probationum *Poſth. de manut. obſer. 38. numer. 49. cum alijs in Vaſionen. Prioratus 21. Iunij 1666. coram Reuerendiſs. D. meo Albergato Decano:* ad cuius proindè poſſeſſionis terminos manuten-
4 tio eſt † concedenda ad vulgatum textum *in l. ſi manifeſte*, ibique *gloſ. C. de ſeruit. & Aqua & §. retinendæ inſtit. de interd. & Rot. in rec. dec. 632. num. 3. ad finem par. 3. & dec. 76. numer. 1. & dec. 97. num. 9. par. 5. & dec. 15. num. 13. par. 6. & dec. 180. num. 1. par. 15. & coram Gregor. dec. 569. num. 1. & ibi Add. & coram Caualer. dec. 510. num. 4.* & in alijs paſſim.

Poſſeſſionem non impugnabant informantes pro DD. de Vrſinis, nec diſſentiebant conceſſioni manutentionis fauo-
5 re Communitatis, † ſed potiſſimum inſiſtebant in eo, quod ijſdem vti Dominis liceret vti ſilua, dum ea ſufficit non ſolũ pro ſeruitio communitatis, ſed etiam pro alijs ad tradita *per Cancer. var. reſol. lib. 3. cap. 4. num. 56.* & per conſequens eſſet facienda repartitio ſiluæ, ita vt facta determinatione certæ partis pro vſu com-
6 munitatis reliquum remaneret † Vrſinis Dominis iuxtà *textum in l. certo generi 13. §. Si totus ff. de ſeruit. ruſtic. præd. vbi gloſ. in figuratione caſus, Bartol. alijque ſcribentes.*

At Domini nihil circa hoc firmare voluerunt conſiderantes in præſenti agitan-
7 tum † ſummarijſſimo poſſeſſorio manutentionis, in quo nudum factum attenditur, & manutentio conceditur ad ſta-
8 tum, † & terminos poſſeſſionis, in qua quis reperitur, vt ſupra fuit dictum, & prætenſionem prædictam eſſe extrà terminos manutentionis, ſed potius petito-
9 rium coueernere dixerunt, † quod cum fuerit in actis ſuſpenſum, non poteſt intentari, niſi prius ſummarijſſimo finito, & terminato, cùm aliàs Iudex habeat manus ligatas, vt ait *Gipſ. dec. Bonon. 138. numer. 8. & pluribus ſeqq. & poſth. de manut. obſeruat. 7. numer. 15. 21. & ſeqq.* Et ita vtraque &c.

ROMANA DOTIS

Veneris 11. Martij 1678.

ARGVMENTVM.

Apparet ex ipſo Summario.

SVMMARIVM.

1 *Nemo præſumitur iactaſſe ſuum.*
2 *Dos promiſſa in caſu ceſſationis præſtationis videtur loco præſtationis ſubrogata.*
3 *Subrogatio efficit vt res ſubrogata aſſumat naturam rei cui ſubrogatur.*
4 *Acquirens rem ſubrogatam idem eſt ac ſi rem cui ſit ſubrogatio acquiſiuiſſet.*
5 *Ratificatio vt valeat debet conſtare de ſcientia ſpecifica nullitatis.*
6 *Relatio operatur vt omnia inſtrumenta pro vno habeantur.*
7 *Correſpectiuitas contractuum vnicum contractum efficit.*
8 *Contractus correſpectiui non poſſunt in parte approbari, & in parte non.*
9 *Ratificatio valet vti nouus actus.*
10 *Ratificatio contractus læſiui eſt nulla.*
11 *Læſio vltrà dimidiam habet locum etiam in tranſactione.*
12 *Commodum qui ſentit bonorum debet ſentire incommodum onerum.*

DECISIO LXVIII.

Confirmarunt hodie Domini deciſionẽ æditam coram me 2. *Aprilis* proximè elapſi, exiſtimantes deberi Lauiniæ dotem ſc. 3500. vigore inſtrumenti donationis inter Marcum Antonium, & Principem Paulum celebrati ſub die 18. *Septembris* 1613. cuius caſum eueniſſe, nec hodie dubitarunt, nec taxationem exceſsiuam cognouerunt, & ideo mandatum pro dicta ſumma ab A.C. relaxatũ ad vlteriorem exequutionem perducẽdum iterum reſponderunt.

Non impugnabant in hodierna propoſitione Scribentes pro Principe taxam dotis

dotis, & euentum conditionum, ſub quibus dotatio in memorato inſtrumento 18. *Septembris* 1613. fuerat promiſſa, ſed in ſubſtantia, mutato cortice verborum repetebant eadem obiecta, quod nempe Princeps eum nihil habuerit vigore dicti inſtrumenti 18. *Septembris* 1613. nihil teneatur tradere pro dote, cum dos ex bonis in dicto inſtrumento dimiſſis eſſet extrahenda, & ſi aliquid fuerat cõſequutus, id non vigore huius vltimi inſtrumẽti, ſed vigore tranſactionis anni 1607. & ratificationis 2. *Septembris* eiuſdem anni 1613. & alterius inſtrumenti 17. *Septembris* pariter 1613. receperat, quorum vigore ad dotationem non tenebatur, dum in ijs non erat promiſſa, ſed ſolum in vltimo ſub die 18. *Septembris* ſtipulato.

At Domini tolli hæc omnia de facili crediderunt, aduertendo in primis, quod contrahentes ſatis habuerunt pro ſufficienti ad conſtituendum hanc dotem Patrimonium dimiſſum in hac vltima donatione; dum ex eo ſoluere promiſit Princeps Paulus annua ſc. 600. filijs, & deſcendentibus maſculis Marci Antonij donantis, eaque abſque vlla controuerſia per annos 50. & vltra fuerunt ſoluta, cum aliter Princeps Paulus, & eius ſucceſſores non fuiſſent tam fatui, vt pro ventoſa renunciatione vellent non modi-
1 cam præſtationem † promittere, eamque promptè ſoluere *contra Tex. in l. cum de indebito* 25. *verſ. qui enim ſoluit ff. de probat.* quarè non ſolum correſpondet, ſed longè ſuperat hanc quantitatem dotis, quæ cum ſit promiſſa in caſum deficientiæ lineæ maſculinæ, & ceſſationis
2 dictæ præſtationis, videtur in † eius locum ſuffecta, & ſubrogata, vt conſiderat prætetita *deciſio* §. *Aduertendo inſuper.*

Vlterius in tranſactione anni 1607. certum eſt Marcum Antonium ceſſiſſe & renunciaſſe omnia iura fideicommiſſorũ Antimi, & Honorij, quæ ad ſe, & ad Patrem pertinere prętendebat, in cuius inſtrumenti confirmatione à S.M. Paulo V. obtenta, fuit iniunctum onus fratribus de Sabellis renunciatarijs & donatarijs inueſtiendi ſc. 5000. quæ ad ſummam ſc. 60000. multiplicarentur, & ſtarẽt loco dd. bonorum in concordia, & tranſactione cõprehenſorum ſubiiſdem fideicommiſſis, quibus bona ipſa erant obnoxia, vt *in præſenti Sum. Lauiniæ num.* 3. ex quo patet, quod dictum inueſtimentum loco bonorum fuit ſubrogatum, tum ex præcepto Pontificis, tum ex natura ſub-
3 rogationis, † quæ efficit, vt res ſubrogata aſſumat naturam, & qualitatem rei cui fit ſubrogatio *Rot. corã Dunozett. iun. dec.* 495. *numer.* 16. *& dec.* 514. *num.* 8. 9. 10. *&* 12. *& coram Coccin. dec.* 1489. *numer.* 1. quare dum poſtea Marcus Antonius in donatione 18. *Septembris* 1613. iſtud multiplicum, & alia quæcunque inueſtimenta, & iura præſentia & futura, fauore Pauli & Federici & eorum deſcendentium ceſſerit, & donauerit, apertum remanet donaſſe ſc. 60000. cũ enim donatarij inueſtimẽtum eorum loco ſub-
4 rogatum conſequuti ſint, † vigore talis ſubrogationis, ſummam ipſam, cui eſt ſubrogatum acquiſiuiſſe dicuntur *Rot. coram Dunozet. Iun. dec.* 650. *num.* 13.

Inſuper donatio de qua eſt ſermo ſtipulata 18. *Septemb.* comprehendit omnia bona & iura, quæ prętenduntur renunciata de anno 1607. vt *in Sum. Lauiniæ præterita poſitionis numer.* 4. *littera B.* ibi *ceſſit donauit &c. quæcunque bona & iura, & inſuper quibuſcunque bonis ad eorum & earum fauorem quomodolibet ceſſis, & renunciatis in Inſtrumento concordiæ & tranſactionis inter eos celebrata die* 30. *Octobris* 1607. *ſeu &c.* Vnde dum in hac donatione fuerunt comprehenſa iura, & bona in tranſactione anni 1607. deducta, non poteſt dici, nihil ex hac donatione fuiſſe receptum.

Non releuante quod bona de anno 1607. renũciata cum ſubſequuta ratificatione 2. *Septembris* 1613. non poſſent ſub hac vltima donatione cadere, qua donatarij non indigebant, & ideo vti iam antecedenter donata, non ſint connumeranda inter bona donata die 18. *Septembris* dicti anni 1613. quia iterum Dominis placuit reſponſio, quod tranſactio anni 1607. tam ex defectu ſolemnitatũ, quam ex capite ænormiſſimę læſionis, probabiliter claudicabat, & ratificatio emiſſa 2. *Septembris* non erat ſufficiens, dum non conſtat de indubitata ſcientia ratificantis nullitatum actus ratificati ex-
5 preſſa & explicita, † non autem ſub inuolucro verborum, vt firmant relati *in dec. cauſæ* 2. *Apr. proximi præteriti* §. Nec obſtat, qua propter dum Princeps Paulus donatarius, mediante hac noua donatio-

natione ſub 18. *Septembris* cum rela-
6 tione. ad præcedentes contractus, † quæ relatio operatur, vt omnia inſtrumenta pro vno habeantur *Rot. coram Biebio dec. 644. numer. 6.* rem curauit ponere in tuto, perinde eſt, ac ſi omnia bona in vim huius vltimę donationis acquiſiuiſſet, cum hęc ſit natura correſpectiuorum vt omnes contractus pro vno debeant iudicari, & non valeant præſcindi à quali-
7 tatibus † totum contractum informantibus, quia eſſet illum in parte approbare, & in parte reprobare, quod in contractibus correſpectiuis nullatenus licet vt be-
8 ne † *Rota coram Merlin. dec. 313. ſub numer. 4. verſ. ex verbis, & num. 5. & in rec. dec. 346. numer. 4. par. 16.* vltra alios *in deciſione quæ reuidetur §. penultimo*.

Non refragante reſponſione data, quod iſta ratificatio contineat in ventre nouam donationem eorundem iurium in tráſactione anni 1607. dimiſſorum, vnde ſi non valet vti ratificatio, valeat vti actus
9 nouus † donationis *ex Rot. coram Coccin. deciſ. 1439. numer. 21. & ſeq.* Nam quidquid ſit, an in hoc inſtrumento interuenerint ſolemnitates in donationibus à maioribus faciendis requiſitæ, hoc eſt indubitatum, quod ſtante enormiſſima læſione in tranſactione anni 1607. inter-
10 cedente de qua infra, † contractus ſi tamquam ratificatio accipiatur eſt nulla *Rot. coram Coccin. dec. 1035. num. 7.* ſi vero tamquam noua donatio, & tranſactio conſideretur, pariter intrat eadem nullitas, vt infra oſtenditur.

Fruſtra autem contendebant ſcribentes pro Principe; tranſactionem anni 1607. fuiſſe validam, & non læſiuam, dũ Marcus Antonius renuncians nullum habebat ius ſuper bonis renunciatis, ſtãte quod Chriſtophorus eius Pater fuerat reiectus per ſententias bo. me. Cottæ, & Blanchetti noſtri ordinis olim Auditorũ, quia & ſi Domini ſuperuacaneum cenſuerint aggredi quęſtionem, an ſint ſeruata omnia ſolemnia *Stat. Vrb. & iuris communis*, attamen non ſubſiſtere crediderunt Chriſtophorum fuiſſe excluſum per ſententias Cottæ, & Blanchetti, quia illæ loquuntur de fideicommiſſo Antimi, ſuper quo Chriſtophorus diù inſteterat, prętendens ad illud venire ex portione Ludouici, Antonelli & aliorum, ſuper quo, cum ſuccubuiſſet, tacuit, & reperto Teſtamento Honorij Patrui, vigore illius egit, eodem vita functo, Marcus Antonius illius filius obtinuit deciſionem fauorabilem ſuper purificatione ad eius fauorem *coram Coccino inter eius impreſſas 264.* cui fideicommiſſo cum prętenderetur Chriſtophorum renunciaſſe, fuit particulariter diſputatum, & pro excluſione reſolutum *coram eodem Coccino in deciſ. 285. & 318.* & ſucceſſiuè fuit deuentum ad tranſactionem cum dicto Marco Antonio de anno 1607. ex quo facto ex dd. deciſionibus iuſtificato, apparet Marcum Antonium cedentem tunc temporis bonũ ius fouiſſe in hęreditate Honorij, quæ ex Stat. Vrb. purificabatur in dicto Marco Antonio in conditione poſito *ex d. deciſ. 264. Coccini*, ad quam cum dicatur ſpectaſſe medietas Albani, quæ eſt valoris ſc. 75270. vt ex fide Peritorum *præſenti Sum. Lauiniæ num.* 1. nec non alia Caſtra, quæ non erant modici valoris, & vice verſa habuerit in recompenſam annuam vitalitiam pręſtationem ſc. 750. apparet ænormiſſima læſio, longe vltra di-
11 midiam, † valutato dubio litis euentu *iuxta l. 2. C. de reſcind. vend.* quæ etiam in tranſactione habet locum *Rot. poſt. Salgad. in laberynt. credit. dec. 24. numer. 19. & in recent. dec. 73. numer. 4. p. 16. & in Rom. tranſactionis 19. Aprilis 1660. §. 2. & 28. Iunij eiuſdem anni §. 1. & ſeqq. coram bo. me. Veroſpio, & in Senogallien. hæreditatis ſub hac propoſitione coram me*, quod bene cognouit S.M. Paulus V. qui non aliter voluit confirmare hunc contractum, niſi cum conditione faciendi multiplicum ad ſc. 60000. aſcendens in locum bonorum renunciatorum ſubiectũ & ſubrogatum, quod poſtea in vltima donatione fuit ipſi Principi Paulo ad id obligato remiſſum, & condonatum, quæ omnia fuerunt à Dominis conſiderata, vt conſtaret, quam probabilis eſſet timor nullitatis primæ tranſactionis, & quam lucroſa, & pinguis vltima donatio, vigore cuius, cum hæredes Principis Pauli omnia bona Marci Antonij poſſideant,
12 debent onus † dotationis eius deſcendentium ſufferre, iuxta regulam *Text. in cap. qui ſentit onus 55. de reg. iur. in 6. cum alijs vulgatis*.

Et ita, approbando in reliquis fundamenta præcedentium deciſionum, Domini reſponderunt. Vtraq; &c.

V 2 SE-

Digitized by Google

SENOGALLIEN. HAEREDITATIS

Veneris 11. Martij 1678.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ad probandam læſionem bonorum in tranſactione dimiſſorum conceditur data releuãtia etiamſi aliàs ſuper eiſdem fuerit factum examen, & publicata dicta teſtium & quomodò id procedat.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria conceditur in prophanis concurrente quacumque releuantia materiæ.*
2 *Læſio enormiſſima intrat quoties conſtat de vili valore bonorum.*
3 *Læſio intrat etiam in tranſactione.*
4 *Releuantia materiæ probatur ex quo articuli tendunt ad victoriam cauſæ.*
5 *Examen nouum poſt didicita teſtificata non admittitur ſuper ijſdem.*
6 *Limita ſi articuli non ſint omnino ijdem, ſed aliqualiter noui.*
7 *Item ſi proceſſus non fuit originaliter traditus parti quia in curia non dicuntur didicita teſtium dicta.*

DECISIO LXIX.

TRanſactionem inter Dialtam Tutricẽ
Alexandri, & aliorum de Albertinis,
& Catharinam Eugeniam ſuper inteſtata
hæreditate Franciſci Mariæ Albertini celebratam
impugnauit eadem Catharina,
cuius inſtantiam Paſquinus hæres proſequens,
eamque enormiter læſiuam prætendens
exhibuit articulos ad probandũ
valorem bonorum hinc inde obuentorũ,
& diſputato dubio *an eſſet concedenda remiſſoria*
Domini in affirmatiuam inclinarunt.

Aſſiſtunt Petenti omnes regulæ, quod
nempè ſumus in prophanis, & adeſt rele-
1 uantia † materiæ, quam ſufficit quoquo
modo ad cauſæ victoriam conducere, vt
quoties opus fuerit remiſſoria concedatur
Rota coram Buratto dec. 816. num. 1. & ſeq. ibiq. add. litt. A & coram Dunoz. iun. dec. 6. per totam, & in rec. dec. 51. numer. 10. par. 10. & dec. 252. à num. 1. par. 15. cum alijs in Bononienſis Primogenitura de Ghiſlerijs 28. Iunij 1677. §. concurrunt coram me.

Releuantia materiæ articulatæ viſa eſt
adeſſe, dum omnes articuli tendunt ad
probandum valorem bonorum obuentorum
Albertinis, & illorum quæ fuerunt
aſſignata Catherinæ, quæ ſi conſtabit re-
2 ſpectu Albertinorum † eſſe maximi valoris,
& reſpectu Catherinæ minimi vtique
erit locus ænormiſſimæ læſioni ex remedio
l. 2. C. de reſcind. vendit. quam habere
locum etiam in tranſactione firmant
3 communiter † *DD. quos refert Barboſ. in collectan. ad dictam l. num. 36. Cancer. var. reſol. par. 1. cap. 13. num. 34. Valeron. de tranſact. tit. 6. quæſt. 2. numer. 68.* quare
4 dum † articuli tendunt ad victoriam cauſæ
certa eſt releuantia materiæ *Rota in rec. dec. 254. num. 3. par. 15. cum alijs in Praten. Parochialis 7. Maij 1677. §. releuantia ad finem coram me & in citata Bononienſis Primogenituræ de Ghiſlerijs 28. Iunij eiuſdem anni §. de releuantia ad finẽ pariter coram me.*

Et licet pro parte illorum de Albertinis
obijceretur nõ eſſe locum nouo examini,
dum articuli nuper exhibiti ſunt
ijdem met, qui fuerunt dati coram A.C.
vigore quorum teſtes pro parte Catharinæ
fuerunt examinati, & tranſmiſſus proceſſus
remiſſorialis ad curiam & dicta te-
5 ſtium fuerunt didicita, † & publicata,
quo caſu nouum examen non permittitur
cap. fraternitatis, & cap. Intimauit de teſtibus Clement. fin. eodem tit. Auth. at qui ſemel C. de probat. nihilominus quidquid
6 ſit an articuli † ſint in cortice verborum,
vel in ſubſtantia diuerſi, vel adſit aliquis
nouus cum antiquis commixtus quod
ſufficeret ad remiſſoriam denuo concedẽdam
Rot. in rec. dec. 252. num. 9. par. 15. & dec. 88. numer. 14. & 194. num. 7. par. 16.
placuit Dominis reſponſio, quod hic non
conſtat quod didicita fuerint teſtificata,
dum non docetur ad manus partis proceſſum
originalem deueniſſe, ita vt ad
7 hunc † effectum non ſufficiat ſola conſignatio
ſũmarij facta Procuratori, quæ in
curia non efficit publicationem teſtiũ ex
eius ſtylo fũdato in notoria curialiũ probitate
vt aduertit *Rot. cor. Seraph. dec. 688. ſub nu. 2. & cor. Buratt. d. 228. n. 20. cũ alijs apud add. ad Greg. d. 497. n. 8.* & propterea
non eſſe denegandum nouum examen
ibi-

Digitized by Google

ibidem firmatur & domini reſponderunt Vtraq; &c.

LEODIEN. ELECTIONIS

Veneris 18. Martij 1678.

ARGVMENTVM.

Electio ſi fieri debeat infra certum tempus poteſt capitulum vnum ex diebus in dicto tempore exiſtentibus determinare. Contemptus an electionem annullet, & quis de eo poſſit dare,& quando cenſeatur remiſſus. Abſens quando ſit expectandus aut vocandus. Electio abſque ſpecificatione nominum eligentium quādo ſit nulla. Inſtrumentum vnum deducens an & quando aliud plenius & melius poſſit deducere.

SVMMARIVM.

1 *Electio facienda infra triginta dies in quocumque ex dictis diebus fiat dicitur fieri in termino.*

2 *Dictio* infra *demonſtrat actum eſſe expediendum infra illud tempus.*

3 *Determinatio diei ad faciendam electionem poteſt fieri à maiori parte capituli, & præſumitur facta ex iuſta cauſa.*

4 *Contemptus non annullat electionem ipſo iure, ſed quatenus contemptus contemptum proſequatur.*

5 *Et ſolus contemptus & non alius poteſt de eo dare.*

6 *Contemptus per acquieſcentiam cenſetur receſſiſſe à contemptu & electionem à maiori parte factam approbaſſe.*

7 *Allegans capitularis abſentiam debet allegare rationem certi redditus, vt expectetur.*

8 *Alias non eſt expectandus & electio eo non expectato facta eſt valida.*

9 *Abſens non eſt expectandus quando neſcitur vbi degit.*

10 *Et ſolum intelligitur expectandum eſſe quādo ſcitur eſſe in loco vicino ex quo poteſt vocari.*

11 *Inſtrumentum electionis abſque nominibus eligentium eſt nullum.*

12 *Declara procedere in ijs caſibus, in quibus eſt facienda comparatio numeri ad numerum vel omnes debent conſentire.*

13 *Sed quando electio eſt facta à maiori parte capituli per nomen collectiuum ſpecificatio nominum non eſt neceſſaria.*

14 *Notarij ſolent facere fides ſuccinctas inſtrumentorum ad effectum poſtea plenius extendendi*

15 *Inſtrumentum plenius eſt attendendum.*

16 *Maximè adminiculatum.*

17 *Inſtrumentum deſumptum ex matrice habetur pro originali.*

18 *Inſtrumentum originale in diſcordia aliorum attenditur.*

19 *Inſtrumentum producens cenſetur illud approbare.*

20 *Productio & exhibitio extraiudicialis inſtrumenti defectuoſi non excludit aliud plenius & quin ei ſit ſtandum.*

21 *Productio tituli inualidi præſumptionem validi non excludit.*

DECISIO LXX.

Litteras Comitis Claudij de Poittiers ſuper collatione Abbatiæ Collegiatæ Eccleſiæ Cynacen. vti vacantis ob nullitatem electionis in perſonam Ioannis Petri de Sprimont à Capitulo factæ dixerat Rota eſſe exequendas per ſententiā R.p.d. Rondinini, quam poſtea infirmando *coram R.p.d. meo Bourlemont* reſponſum fuit dictas litteras non eſſe exequendas, ſed conſtare de valida electione Sprimont. Ab hac vltima ſententia ad me per appellationem cauſa deuoluta propoſui dubium; *an dicta ſententia Rotali eſſet confirmanda vel infirmanda*, & pro confirmatione attenta illius validitate, & iuſtitia Domini reſponderunt.

Validitas non controuertitur, & iuſtitia liquet ex fundamentis luculentiſſimæ deciſionis in præcedenti inſtantia æditę *die 23. Ianuarij 1677. coram R.p.d. meo Bourlemont*, in qua etiamſi omnia obiecta Poittiers abundè tollantur, attamen pro eo informantes vel eadem repetebant, vel alia replicabant, quæ Dominis viſa ſunt non ſubſiſtere.

Non ſubſiſtit quod electio fuerit nulla ex quo fuerit abbreuiatus terminus datus à cōſtitutionibus *Sixti v.& Vrb. viij.* mandantibus fieri electionem intra menſem à die vacationis, quæ cum ſecuta fuerit die 2. *Auguſti 1671.* ſub trigeſima pōſt vacationem, non autem ſub die 21. eiuſdem menſis Auguſti peragi debebat; nam

nam Domini conſiderabant, quod Conſtitutiones Apoſtolicæ non ſtatuunt aliquem terminum, in quo deberet fieri electio, ſed tantũ dicunt fieri debere intra 30. dies, iſto enim caſu non poteſt intrare quæſtio abbreuiationis termini, dũ non deputatur aliqua dies ante tempus ad faciendam electionem datum, ſed potius dicitur determinatio vnius diei ex
1 pluribus † datis ad eligendum, & in quocumque ex dictis diebus infra 30. exiſtentibus electio fiat dicitur fieri in termino *Paſſer. de elect. cap.* 13. *numer.* 33. *verſ. terminus igitur*, & alij cumulati *in deciſione* 23. *Ianuarij* 1677. *coram R.p. d. meo Bourlemont* §. *amplius iſta non fuit.*

Idque bene comprobat dictio illa *infra*, quę ſignificat, quod actus ſit expe-
2 diendus † infra illud tempus, & in quocumque die celebretur, dicitur in termino celebratus *iuxta doctrin. Pariſ. de reſignat. lib.* 12. *quæſt.* 8. *num.* 25. *& alij per Barboſ. dict.* 161. *numer.* 4. *& bene in deciſione edita in hac cauſa* 6. *Aprilis* 1674. §. *etenim, & ſeq. cor. R. p. d. meo Rondinino.*

Iſtaque præfixio & determinatio diei rectè fieri valuit, dum à maiori parte Capituli proceſſit, quo caſu præſumitur iuſtam cauſam ad fuiſſe, vt probant innu-
3 meri † relati *in deciſ.* 6. *Aprilis* 1674. §. *potuerunt proinde coram R. p. d. meo Rondinino.*

Non releuante proteſtatione Canonici Succæ, nè determinaretur dicta dies 31. pro electione facienda, ex eo quod Canonicus de la Rocchette eſſet abſens, & breui rediturus; iſta namque contradictio Canonici Succæ, aut deducitur ad effectum annullandi electionem, ex quo Canonicus de la Rocchette abſens ea nõ obſtãte nõ fuerit expectatus, & ideò tanquam in eius contemptum facta electio dicatur nulla: Siquidem etiamſi Canonicus de la Rocchette poſt reditum adheſerit proteſtationi per Succam factæ, attamen cum vlterius contemptum non fuerit proſecutus, ceſſat iſta nullitas, quę non infringit actum ipſo iure, ſed quate-
4 nus contemptus † contemptum proſequatur *Modern. Gonzal. in cap. cum inter* 18. *ſub numer.* 10. *& in cap. bonæ memoriæ* 36. *num.* 7. *de elect. Sigiſmund. à Bonon. de elect. dub.* 10. *per tot. Tambur. de iur. Abb. tom.* 1. *diſp.* 5. *quæſt.* 3. *numer.* 3. *& pluribus ſeqq. Paſſer. alios cumulans de elect. cap.* 11. *numer.* 118. *& ſeqq. Rot. coram Buratt. dec.* 351. *num.* 4. *&* 5. nec valet proſecutio contemptus quæ fit à Tertio,
5 nempè † a Comite Poitticrs, quia de hoc ſolus contemptus & non alius dare poteſt *Lauor. de elect. tit.* 4. *cap.* 17. *num.* 15. *Sigiſmund. à Bonon. eod. tract. dub.* 10. *numer.* 3. *& Paſſer. cap.* 11. *num.* 120. *& Rota coram Buratt. d. dec.* 351. *num.* 4. Imò dum Canonicus de la Roechette poſt eius reditum & adhæſionem proteſtationi à Succa factæ paſſus eſt poſſeſſionem Abbatiæ à Sprimont capi, per hanc acquieſcentiam dicitur à contem-
6 ptu † receſſum, & electio tacitè approbata, dum agitur de electione à maiori parte facta, *vt reſpondet Butr. in cap. ſicut numer.* 25. *de elect. Lauor. eod. tract. tit.* 4. *cap.* 17. *num.* 22. *verſ. & ſatis eſt & ſeq. & Lotter. de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 17. *numer.* 116. *necnon deciſio* 23. *Ianuarij* 1677. *cor. R. p. d. meo Bourlemont* §. *nullitas verò.*

Aut verò deducitur ad oſtendendam irrationabilitatem iſtius abbreuiationis, ſeù determinationis, & pariter non reſiſtit; nam Succa qui oppoſuit de reditu Canonici de la Rocchette nullam allegauit rationem certi reditus illius prout
7 etiam † non interrogatus tenebatur in his rebus, quæ non cadunt ſub ſenſu corporis *Sigiſmund. à Bonon. de elect. dub.* 101. *num.* 9. & ideo non meruit aliquam fidem, & Capitulum eius dicto non attento rectè proceſſit ad determinationẽ diei electionis, & electio ſubſecuta eſt
8 valida, vt † optimè huic obiecto reſpondet *deciſio R. p. d. mei Bourlemont* §. *amplius iſta*, *& ſeq.* vbi omnia diluuntur, quæ reſponſiones Dominis iterum placuerunt.

Quinimò cum Capitulum nullam habeiet notitiam diſceſſus Rocchette ab Vrbe Romana (in qua adhuc commorabatur *die* 25. *Iulij* 1671. vt conſtat ex mandato procuræ ad lites in perſonam Iacobi Delſart per eum ibidem facto ſub eadem die per acta Sebaſtiani Franciſconij noſtræ Rotæ Notarij) nec loci in quo tempore electionis degeret, non erat ex-
9 pectandus, † nec iſto caſu applicatur deciſio *Manticæ* 288. quia illa loquitur in Patrono ſciente, quod Compatronus morabatur in loco vicino, nempè intra
10 quindecim milliaria, † ex quo poterat vocari, vt declaratur per *Paſſerin. de elect. cap.*

cap. 11. *num.* 86. *&* 87. *in fine*, *&* *Barboſ. de Canon. cap.* 39. *num.* 8. ibi *& ſuperior pro certo haberet non longè abeſſe*, *& dixit prius Io. Andr. in cap. quia propter* 42. *col.* 9. *in princ.* Ibi *niſi ſciat Capitulum eſſe in loco à quo vocari poſſit de elect.*

Repetita obiectio, quod non fuerint deſcripta nomina eligentium in inſtrumento electionis, de qua omiſſione dicebatur conſtare ex inſpectione inſtrumenti per electum in Dataria exhibiti ad effectum obtinendi confirmationem Apoſtolicam ſuæ electionis, cuius ſumptum exhibitum fuit per ſcribentes pro Comite de Poittiers, ex quo nominum omiſ-
11 ſione vitiari electionem† deducebant *ex Gloſſ. in cap. final. verbo tales ad fin. de procurat. Io. Andr. in cap. quanto num.* 4. *de his quæ fiunt à prælat. & Rota dec.* 29. *in fine de procurat. in antiquis* non fuit viſa releuare; nam quidquid ſit in actibus, in quibus debet de hoc conſtare ad effectũ faciendi collationem numeri ad numerũ, vel in alijs in quibus debent omnes con-
12 ſentire † quo caſu eſt neceſſaria talis expreſſio, in quibus terminis procedunt doctrinæ allegatæ, & explicat præcedens deciſio *coram R.p.d. meo Bourlemont* §. *nec obſtant adducti*: Cenſuerunt Domini talem expreſſionem nominum ſingulorum non fuiſſe neceſſariam, dum agitur de electione facta à Capitulo, & Canonicis,
13 & ſic per nomẽ collectiuũ, † & à maiori parte tunc enim licet expreſſio vtilis dicatur, non tamen eſt neceſſaria, *vt diſtinguendo tradunt Oltrad. conſ.* 100. *per tot. & ſignanter numer.* 4. *Abb. in cap. quanto* 5. *n.* 7. *& in cap. vnico n.* 7. *&* 8. *de Syndic. cum alijs cumulatis in præterita deciſ. R. p. d. mei Bourlemont* §. *hinc conſequitur*.

Inſtrumentum verò quod prætenditur exhibitum in Dataria, quidquid ſit, an vti ſumptũ de ſũpto, & in actis nõ produ. cto probet, etiam circũſcripta ſuperiori reſponſione nihil aduerſatur; nam etiãſi in illo non ſint deſcripta nomina eligẽtium non excludit aliud plenius cum deſcriptione nominũ poſteà in Rota productũ, quia illud exhibitum in Dataria fuit tantũ ad effectũ obtinendi confirmationẽ electionis adhoc vt conſtaret eam fuiſſe ſecutam in perſonam Sprimont per ſuccinctam fidem, & teſtrictionem ſubſtan-
14 tiæ, † vt ſolent facere Notarij ad effectũ poſtea plenius illud extendendi, *vt teſtatur Rot. coram Buratt. dec.* 932. *numer.* 1. quarè dum poſteà fuit in actis productũ inſtrumentum plenè extenſum, illud eſt attendendũ, cum in alio præſumatur vel
15 ex errore, † vel breuitatis gratia omiſſum, quod in ſecundo ſuppletur *Rot. cor. Rembold. dec.* 239. *numer.* 3. *& in Bononien. ſeu Ferrarien. emphyteuſis* 21. *April.* 1673. §. *finali coram R.p.d. meo Emerix*, maximè cum ſit adminiculatum ex fide Baſtionarij, & Secretarij Capituli depo-
16 nentium de intereſſentia † omnium Capitularium, vnde eo magis tali inſtrumento eſt ſtandum *Rot. in rec. dec.* 79. *nu.* 13. *par.* 16. & huic obiecto latè reſpondet *deciſio R.p.d. mei Bourlemont.* §. *Tanto magis*, imò dum dictum inſtrumentum in Dataria exhibitum ſit tantum copia, nec appareat eſſe originale, & viceverſa inſtrumentum vltimo loco produ-
17 ctum continens nomina † Capitularium ſit leuatum à Notario rogato ex propria Matrice, quod habetur pro originali *Rota coram Bich. dec.* 75. *num.* 8. *& dec.* 643. *num.* 4. *&* 5. *& coram Gregor. deciſ.* 454. *numer.* 1. *& coram Peutinger. dec.* 328. *nu-*
18 *mer.* 10. † illi in diſcrepantia aliorũ omninò ſtandum eſt *Rota in rec. dec.* 544. *numer.* 5. *& ſeqq. par.* 4. *tom.* 3. *& coram Manzaned. dec.* 550. *numer.* 8. & licet per productionem dicti primi inſtrumenti defectuoſi, vt prætenditur, in Dataria
19 exhibiti quatenus ſubſiſteret, † videatur illud approbaſſe, illa oſtenſio facta in Dataria non fuit productio iudicialis, ſed exhibitio extraiudicialis, quæ non excludit exiſtentiam alterius inſtrumenti
20 plenioris, † & quin ſit ſtandum originali, & ad illud ſemper recurrendum, *vt ait Surd. conſ.* 141. *à numer.* 8. *& Gratian. diſcept.* 187. *n.* 21. *& ſeqq.* producẽs enim ad vnum effectum inſtrumentum ſeù titulũ inualidum, non ſibi præiudicat, quin ad alium effectum valeat melius inſtrumentum, & meliorem titulum producere,
21 cum productio inualidi † præſumptionẽ validi non excludat *Rota coram Dunozet. iun. dec.* 79. *num.* 12. *& dec.* 96. *num.* 10.

Obiectum quod non fuerit ſeruata forma *cap. quia propter de elect.* Dominis non placuit, ideoque ſicut in antecedentibus deciſionibus fuit reiecta, ità, & hodiè neglexerunt cum earundem fundamentis tranſeuntes.

Et ita vtraq; &c.

GERVNDEN. CANONICATVS

Mercurij 23. Martij 1678.

ARGVMENTVM.

Sumas ex ipſo Summario.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria conceditur quando articuli tendunt ad verificationem gratiæ.*
2 *Fumus materiæ articulatæ eruitur ex aſſertione alias à Rota emiſſa.*
3 *Fumum probat qualibet leuiſſima probatio.*
4 *Articuli vnius releuantia etiam in beneficialibus ſufficit, vt detur remiſſoria in omnibus.*
5 *Remiſſoria non poſſidenti in beneficialibus conceditur facta renunciatione futuro ſequeſtro.*

DECISIO LXXI.

CAnonicatum in inſigni Collegiata Sācti Fælicis Gerunden. per obitum Pauli Combelles de menſe Iulij 1676. ſequutum vacantem, de quo etiam tempore vacauit Sedes Apoſtolica per mortem S. M. Clementis X. contulit Capitulum Ioanni Ros, qui poſſeſſionem accepit; & de eodem Abbas dictę Eccleſiæ prouidit Antonium Miquel Præcentoriam in eadem Eccleſia & alibi alia beneficia obtinentem, qui ad Sedem Apoſtolicam recurrens facta narratiua vacationis Canonicatus tempore quo Sedes Apoſtolica vacabat, & quod ad Abbatem prouiſio ceſſantibus reſeruationibus ſpectabat, & quod ipſe prouiſus Præcentoriam cum Canonicatu abſque diſpenſatione retineri ſolitam, ac alia beneficia ſimplicia perſonalem reſidentiam non requirentia obtineret, & quod eadem 24. ducatos auri de Camera, & Canonicatus vna cū incertis 40. non excederent prouiſionem ab eadem Sede Apoſtolica, & commiſſionem pro illius executione mihi directam obtinuit, & cum pro iuſtificatione narratorum exhibuiſſet articulos dedi dubium an eſſet concedenda remiſſoria per Dominos affirmatiuè reſolutum.

Articuli enim tendunt ad verificandā narratiuam gratiæ, quo caſu dicuntur
1 eſſe releuantes, † & remiſſoria conceditur *Capuaq; dec.57. par. 3. & Rot. in rec. dec.578. num.1. par.2. & coram Bich. dec. 398. numer. 1.*

Fumus veritatis materiæ articulatæ, qui ad obtinendam remiſſoriam in beneficialibus requiritur non videbatur deeſſe. Nam principalis narratiua, quod ius conferendi ad Abbatem ſpectaret ſuper quo potiſſimum ſcribentes pro Ros prouiſo à Capitulo inſiſtebant habet pro ſe aſſertionem emiſſam *in dec. 268. nu. 6.*
2 *& 7. coram Bichio,* † quam Domini ſufficientem eſſe pro fumo crediderunt; cùm ad hūc effectum qualibet leuiſſima pro-
3 batio † ſufficiat *Rot. in rec. dec. 73. numer. 2. par. 16. & in alijs paſſim.* Dato autem fumo reſpectu iſtius articuli non poteſt dubitari de releuantia articulorum cùm omnia in gratia expreſſa debeant verificari & tamen vnius tantum releuantia
4 etiam in † beneficialibus vt remiſſoria concedatur ſufficit *Rot. coram Dunoz. iun. deciſ. 691. numer. cum alijs ibi cumulatis,*

Verùm cum petens remiſſoriam non poſſideat cenſuerunt Domini dandam
5 eſſe remiſſoriam † facta per eum renunciatione futuro ſequeſtro, vt in his caſibus practicatur *teſte Scacc. de Iudic. lib. 2. cap. 8. num. 777. in fine Seuerol. de litter. remiſſor. cap. 17. ſub numer. 1. Rot. diuerſ. dec. 919. par. 3. lib. 3. & coram Coccin. dec. 2159. numer. 9. repetita in rec. deciſ. 585. num. 8. par. 5. cum alijs apud Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 12. numer. 91.*

Et ita vtraq; &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MALVETIIS.

Lunæ 28. Martij 1678.

ARGVMENTVM.

Perito Tertio ex officio electo ſtandum, maximè ſi ab eius relatione non fuerit reclamatum. Immiſſio num valeat ex detractionibus retardari quando Immiſſio petitur contra poſſidentes ex iuribus hæredum grauatorum, & quando ex fructibus detractiones ſint conſumptæ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sententia in iudicatum tranſacta pro veritate habetur.*
2 *Perito tertio ex officio electo ſtandum eſt.*
3 *Relatio Periti à qua pars non reclamauit cenſetur acceptata.*
4 *Immiſsio datur fideicommiſſario pro indiuiſo quando detractiones ſunt certa ratione loci & quota.*
5 *Detractiones in quantitate impediunt immiſſionem.*
6 *Creditor hæredum grauatorum non impedit immiſſionem ſuper reſiduo excepta legitima.*
7 *Succeſſor non poteſt plus Iuris habere quàm eorum habebat Auctor.*
8 *Fructus in detractiones imputantur.*
9 *Detractiones conſumptæ ex fructibus non impediunt immiſsionem.*
10 *Fructus ſtabilium calculantur ad quinque pro centenario.*

DECISIO LXXII.

IMmiſſio conceſſa Lutio per tres ſententias conformes de partibus in iudicatū
traſactas dilata fuit per exceptionem detractionum, ſeu creditorum retenſorum à
Pannina, & Portia ſuper bonis fideicommiſſarijs ab iiſdem poſſeſſis, & ſuper his
aſſumpta diſputatione prodijt ſentētia *coram R.p.d. meo Taia* concedens iiſdē poſſidētibus retentionē bonorum fideicommiſſariorum ratione detractionum eiſdē competentibus. A qua cum appellaſſet Lutius, mihique curaſſet committi cauſam, & cum hodie propoſuiſſem dubium *an ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda* responderunt DD. eam eſſe declaran.

Ratio reſolutionis fuit, quia Lutius
ſuppoſitis detractionibus fauore dd. Panninæ, & Portiæ pro nunc inſiſtebat ſuper
modo eas facien. petens iu eo, quod excedit detractiones ſibi concedi immiſſionem ad formam trium ſententiarum de
partibus in iudicatum tranſactarum, ex
1 per conſequens † pro veritate habendarum *iuxta tex. in l. prima ff. de re iudic.
Rot. in rec. dec. 127. par. 15. & in alijs in
Spoletana fideicommiſſi 29. Ian. 1677. §.
qua ſententia coram me.* Vnde ſententiam *R.p.d. mei Taia* quoad immiſſionē,
& retentionem reſpectiue vt infra concedendam DD. declararunt.

Præſuppoſito igitur valore ſtatus hæreditatis Laurentij Maluetij Teſtatoris iuxta relationem tertij Periti in lib.
102160. de qua *Sum. Lutij numer. 1.* cui
2 vti tertio, † & ex officio electo ſtandum
eſt *iux. tex. in l. item ſi vnus §. fin. vbi gloſ.
in verb. authoritati in fine ff. de recept. arbitr. Rot. coram Card. Celſo dec. 309. num.
9. alijſque allegatis D. Pacion. in eius tract.
de locat. cap. 35. §. 5. numer. 92. & Rota in
Aſculan. bonorum 19. Ian. proximepreteriti
§. iniuſtitia coram me:* Imo dum ab eiuſdem relatione non fuit appellatum, ſed
3 iuxta illius † tenorem fuit in cauſa proceſſum cenſetur acceptata, & approbata
*l. non diſtinguemus 33. §. cum quidam ff. de
recept. arbitr. Rot. coram Dunozet. Iun. dec.
639. num. 9. & dec. 669. num. 3. & in Piſauren. redditionis rationis 20. Feb. 1668.
§. quantum verò cum ſeq. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Bonon. Domuncularum 8. Feb. 1672. §. additis maxime
coram R.p. d. meo Bourlemont.* demptis à
d. ſtatu libris 3400. pro prætio 20. bubulcarum deficiētium in prædio Plumatij nō
calculato valore mobilium iuxta deciſiones in cauſa *coram R.p.d. meo Taia* emanatis 13. *Maij* 1675. & 2. *Apr.* 1677. remanet idem ſtatus nitibus in lib. 98760.
ex quibus demptis lib. 49380. pro legitima filiorum Teſtatoris, quam debent
conſequi Pannina, & Portia dd. filiorum
Creditrices remanet reſiduum, quod eſt
librarum 49380. pro fideicommiſſo, in
quo proinde danda eſt immiſſio Lutio fi-
4 deicommiſſario, † ſaltem pro indiuiſo, dū
ſtatus hæreditatis eſt indubitatus, & detractiones ſunt certæ ratione quotæ *Adden. ad Gregor. dec. 185. numer. 4. & dec.
206. numer. 13. Rot. coram Caualer. dec.
573. & coram Buratt. dec. 63. numer. 10.
ibique adden. in fine alios cumulat, & in
Interamnen. fideicommiſſi 22. Iunij 1671.
coram R.p.d. meo Rondinino.*

Non obſtat quod Pannina, & Portia
non prætendant legitimam, ſed libras
15630. pro intereſſe euictionis paſſæ, &
melioramentorum Palatij euicti item libras 37500. pro dotibus Panniæ Seniores, & alias libras 4500. pro dotibus filiarum Monialium ipſius Teſtatoris, vt
ex deciſionibus cauſæ, quæ credita cum
5 ſint † in quantitate impediant immiſſio-

5 nem etiam pro indiuiſo *Rot. coram Dunozet. Iun. dec. 910. numer. 4.* Nam Domini aduertebaur reas poſſidentes non eſſe Creditrices ipſius fideicommiſſi, ſed ſolum hæredum grauatorum, & proinde ſuper eorum legitima eſſe ſatisfaciendas, quæ cnm ſit certa ratione quotæ non poteſt reddi incerta ex quantitate ſuper deducenda, quia regulatur tanquam accidens acceſſorium ipſi ſubſtantiæ, & per
6 conſequens † relicta legitima pro crediris non valet ſuper reſiduo retardari petita immiſſio, vt fuit dictum *per Rot. coram Dunozet. Iun. dec. 637. numer. 1. & deciſ. 846. numer. 44. cum duob. ſeq. & in rec. dec. 180. numer. 14. par. 11. & dec. 277. numer. 15. & ſeq. par. 13. & dec. 142. numer. 14. par. 16.* quemadmodum enim ipſi heredes grauati ſi viuerent non poſſenr hãc immiſſionem pro indiuiſo impedire, ita
7 nec ſorores † poſſidentes ex illorum perſonis cum plus iuris quàm ipſi habere non poſſint *l. nemo plus iuris ff. de reg. iur. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. qu. 19. numer. 19. Peregrin. de iure fiſci lib. 7. tit. 7. numer. 13. Rot. coram Gregor. deciſ. 95. numer. 5.*

Minus officit replicatio quod vltra quantitatem legitimæ remaneant libræ 8258. quæ vti in quantitate impedianr dictã immiſſionem, quoniam dum ab anno 1664. Sorores prædictæ poſſederunt reliquum fideicommiſſi conſiſtentis in libris 41130. vltra legitimam & creditum
8 ſupradictũ, † & ex illis vti in bonis conſiſtẽtibus perceperint fructus, qui in detractiones imputãtur, *Rot. coram Feuting. dec. 340. num. 2. & coram Dunozet. iun. d. dec. 846. num. 42. cum ſeq.* illud fuit ex ijs abſortum, & conſumptum, & proinde
9 non valet † immiſſionem impedire *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 629. num. 46. & ſeq. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæſt. 32. nu. 22. Rot. in rec. dec. 352. numer. 7. par. 15.* cum vulgatis, qui fructus calculati ad rationem quinque pro quolibet centenario
10 iuxta taxam † legalem in dubio attendẽdam *iux. gloſ. in auth. perpetua C. de Sacroſ. Eccleſ. Rot. in rec. dec. 480. numer. 4. par. 14. & dec. 2. numer. 16. par. 15. & in Maceraten. pecuniaria prima Iunij 1674. §. quantum coram R. p. d. meo Rondinino* extenuant, & lõge ſuperant hoc creditũ, vt apparet ex calculo pro parte Lutij exhibito.

Et ita eodem tantum informante reſponſum fuit.

FERENTINA CENSVS.

Lunæ 28. Martij 1678.

ARGVMENTVM.

Cenſus an, & quando dicatur potius retrouenditus, quàm ceſſus, maximè, ſi id fiat à Procuratore conſtituto, & cenſus erat Pupilli. Attentata an, & quando ſint geſta poſt appellationem interpoſitam ex vi connexitatis cauſarum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator excedendo fines mandati dicitur gerere aliud negocium, qàm ſibi eſt commiſſum.*
2 *Procurator cenſetur gerere id, quod gerere debebat, metiendo voluntatẽ à poteſtate.*
3 *Cenſus dicitur retrouenditus, non ceſſus, quando verba incipiunt per retrouenditionem, licèt in aliqua parte ſonarent in ceſſionem.*
4 *Cenſus non poteſt à minore cedi ſine ſolemnitatibus, & cauſa.*
5 *Retrouendi, tamen poteſt ſine ijs.*
6 *Cenſus cenſetur retrouenditus, non ceſſus, quando id fuit factum à muliere ſine ſolemnitatibus.*
7 *Cenſus cenſetur retrouenditus, non ceſſus, quando præceſſit diſdicta.*
8 *Obſeruantia admittitur ad probandum, an cenſus fuerit ceſſus, vel retrouenditus.*
9 *Ceſſio iurium in retrouenditione cenſus famulatur contractui.*
10 *Clauſulæ promiſſionis euictionis, & ſimiles non immutant retrouenditionem cenſus, cùm non ſint contraria.*
11 *Cauthela abundans non vitiat, nec immutat contractum.*
12 *Liquidatio prætermiſſa reddit nullam executionem.*
13 *Appellatio deuoluit omnia ad Iudicem, ad quem vigore clauſulę* quam, & quas.
14 *Attentata dicuntur omnia geſta coram alio Iudice ratione connexitatis.*
15 *Attentata non euitantur per ignorantiam Inhibitionis, dum Procurator comparuit à quo potuerunt certiorari, & cenſentur certiorati.*

16 *Igno-*

16 *Ignorantia excuſat à pœnis attētatorum, non ab illorum reuocatione.*

17 *Commiſſio Signaturæ cum clauſula* omnia ad Rotam, *declarat cauſam ab initio ad Rotam deuolutam, & omnia coram alio Iudice geſta facit attentata.*

DECISIO LXXIII.

Pirrus Imperiolus Epiſcopus Eſinus anno 1616. curauit ſibi retrouendi cenſum in ſorte ſcutorum 200. & alium pro rata ſcutorum 36. impoſitos per Franciſcum, & Antimum de Imperiolis de āno 1580. fauore Blaſij Ciotti, *vt in Summ. Monialium numer.* 6. Et deinde de anno 1617. hæredes inſtituens Alexium Dionyſium, & Marcellum ex Antimo fratre nepotes, ad eorum fauorem ordinauit fideicōmiſſum ſuper eius bonis patrimonialibus tam in Terra Fruſinonis, quàm in alijs locis Campaneæ exiſtentibus eodem *Summar. num.* 2. Vigore huius fideideicommiſſi egerunt anno 1676. ſeu antiquam litem anni 1631. inſtaurarūt Flaminius, & Stephanus de Imperiolis, & ab A.C. Caprara obtinuerunt Immiſſionem in poſſeſſionem medietatis cuiuſdā Caſalis de anno 1618. per Alexium, & Marcellum nomine Dionyſij fratris de Imperiolis venditi Monaſterio S. Claræ Ciuitatis Ferentini, *Summar. præd. num.* 3. Reſeruato Iure ijſdem Imperiolis agendi ſuper alia medietate vigore Creditorum ab eis prætenſorum. Ab hac ſententia appellarunt Moniales, mihique cauſam appellationis committi curarunt ad quorum fauorem emanauit ſolita citatio ad dicendum contra Commiſſionem cum ſubſequuta Inhibitione. Cum autem poſtea egiſſent Imperioli coram alio Iudice pro obtinenda aſſociatione ſuper alia medietate vigore cenſus, vt ſupra per Epiſcopum acquiſiti, eamque obtinuiſſent, fuit reaſſumpta cauſa, & reiterata Inhibitio Rotalis, & habito per Actores recurſu ad Signaturam Iuſtitiæ, iſta bis reſcripſit omnia ad Rotam cum facultatibus A.C. quare dedi dubium. An conſtaret de attentatis ſuper circumſcriptione poſſeſſionis ab Imperiolis captæ, eoq. propoſito *die 5. Iulij* 1677. non fuit reſolutum, ſed dictum, quod videretur de bono Iure etiam ad effectum attentatorum, quod hodie propoſitum, & reſolutum fuit fauore Monaſterij, & Monialium Sanctæ Claræ.

Fundamentum boni Iuris viſum eſt in
eo conſiſtere, quod Imperioli non valuerint
age e pro cenſu controuerſo, vti adhuc
vigente, tamquam acquiſito ab Epiſcopo
Pirro fideicommittente, quia cenſus
non fuit translatiuè, ſed extinctiuè
per effectiuam retrouenditionem acquiſitus,
pro quo reflectebant DD. quod
Mater, & Tutrix Creditorum Cenſus cōſtituit
Procuratorem ſpecialem ad retrouendendum
cenſum, vt in *Summar. Mo-*
1 *naſterij nu.* 7. † vnde attento tenore mandati,
quod diligenter à Procuratore eſt
cuſtodiendum, cuius fines excedendo dicitur
aliud gerere negocium, quàm quod
ei fuit demandatum, *l. diligenter ff. mandati,
Ciriac. contr.* 278. *num.* 4. *Rot. in rec.
dec.* 79. *num.* 3. *part.* 6. cenſetur id actum,
2 quod † fieri debebat, metiendo voluntatem
à poteſtate, & dum Inſtrumentum
in Prothocollo eſt inſcriptum retrouenditio
cenſus, vt in *Summar. Monaſterij*
3 *num.* 6. & Procurator incepit † per verba
*retrouendidit &c. hanc autem retrouenditionem
&c.* cenſetur facta vera retrouenditio,
etiamſi in aliqua parte verba ſonarent
in ceſſionem, *Rot. poſt Cenc. de cenbus
deciſ.* 369. *num.* 1. *& coram Card. Celſo
dec.* 116. *num.* 11. *& ſeq. & poſt Merlin.
de pignor. deciſ.* 67. *num.* 10. *& coram Peutinger.
deciſ.* 337. *num.* 10.

Præcipuè, quia Creditrix cenſuum
erat Mulier, & Tutrix pupillorum, ad
quos ſpectabat cenſus, quæ, cum teneretur
pro ijs vtilia facere, non valuiſſet cē-
4 ſum cedere † ſine ſolemnitatibus, vtilitate,
& cauſa, cum fuiſſet alienatio voluntaria,
& viceuerſa retrouenditio, vti
5 actus neceſſarius † poterat ab ea quoquo
modo expleri, vnde, dum Iudex, qui
interpoſuit decretum in mandato procuræ
ſolam retrouenditionem continente,
ad eam ſolam actus ſubſequutus eſt refe-
6 rendus, † ne dicatur actum prohibitum
voluiſſe facere, *vt in puncto Rota coram
Peutingerio deciſ.* 298. *num.* 5. *&* 6. *& d.
deciſ.* 337. *numer.* 4. *& ſeqq. & coram
Card. Celſo d.* 116. *num.* 12. maximè cum
præceſſerit diſdicta, quæ in ſola retro-
7 uenditione, † non verò in ceſſione translatiua
eſt neceſſaria, *Cenc. de cenſib. quæſt.*
103. *num.* 17. *verſ. & in hanc ſententiam,
Rot. poſt Merlin. de Pign. d. dec.* 67. *n.* 8. *&* 9.

 His

His omnibus adſtipulatur obſernantia
ſubſequuta ; nam ab anno 1616. de quo
fuit ſequuta extinctio, nunquam fuerunt
ab aliquo petiti, aut exacti fructus, quæ
quidem obſeruantia, ſicut in omnibus
8 contractibus ad eos interpretandos † ad-
mittitur, ita in præſenti multum facit, *Ro-
ta poſt Merlin. de Pignor. d. deciſ. 153. n. 4.
& coram Card. Celſo d. deciſ. 116. num. 14.
& coram Peutingerio deciſ. 298. n. 8. & 9.
& deciſ. 337. num. 7. & 8. & poſt Oleam
de ceſſ. Iur. dec. 16. num.* 10.

Hinc nihil facit, quod ſubſequatur ceſ-
ſio Iurium ampliſſima, quia dicta ceſſio
famulatur contractui, qui principaliter
9 agitur, † & operatur ſolum ad effectum
repetendi ſortem, vel ad alios effectus,
Rota coram Merlin. deciſ. 666. ſub num. 2.
& Rot. poſt Merlin. de Pignor. d. dec. 67. nu.
11. prout etiam bene ſe ad inuicem com-
pariuntur promiſſio euictionis, & de fa-
ciendo conſentire, & aliæ in Inſtrumento
retrouenditionis appoſitæ, quia etiam
ſi videantur impropriæ, non tamen ſunt
contrariæ, cum ſicuti apponuntur in In-
10 ſtrumento venditionis cenſus † fauore
Emptoris, ita potuerint apponi in retro-
uenditione fauore venditoris, vt verè di-
catur interuenire in omnibus actus re-
troſimilis, *Rota coram Peutingerio d. deciſ.*
§ 337. *num.* 12. *&* 13. *& poſt Cenc. de cenſ.
deciſ. 369. ſub num.* 1. *verſ. placuit enim,
& bene etiam poſt Oleam de ceſſ. Iur. d. dec.*
16. *num.* 14. licèt enim iſtæ clauſulæ ſint
ſuperfluæ, tamen vti abundans cautela
11 non vitiant, † nec immutant contractum,
*l. non ſolent 95. ff. de regul. Iur. & l. teſta-
mentum 17. C. de teſtam.*

Nec relenat, quod, etſi non valuerint
Imperioli obtinere aſſociationẽ pro fru-
ctibus, qui non debentur ex cenſu extin-
cto, tamen pro ſcutis 142. 80. pro fru-
ctibus antecedenter decurſis ab Epiſco-
po fideicommittente ſolutis potuerit re-
laxari mandatum, & per conſequens pro
dicta ſumma ſubſtineri aſſociationem:
quia fuit animaduerſum, dicta ſcuta 142.
80. non fuiſſe ſoluta pro fructibus ſolius
cenſus ſcutorum 200. pro quo egerunt
Imperioli, ſed etiam pro alio, vnde ſtan-
te hac incertitudine, debebat præcedere
12 liquidatio, † quæ prætermiſſa nullam
reddit executionem, *Rota coram Gregor.
deciſ. 224. num.* 1. *& in rec. deciſ. 689. nu.* 3.
par. 1. *& deciſ. 442. ſub num.* 1. *part.* 2. *&
coram Seraphin. deciſ. 473. nu.* 1. *&* 2. *cum
alijs apud Statil. de Salu. interd. Inſpect.* 4.
cap. 1. *num.* 4. *&* 5.

Conſtito igitur de bono Iure Monaſte-
rij viſum eſt conſtare de attẽtatis ab Im-
periolis commiſſis, quia petita per eos
Immiſſione vigore fideicommiſſi Epiſco-
pi Pirri ad totum hoc caſale poſſeſſum
à Monialibus, vt in *eius Summar.* 5. *Iulij
proximi præteriti, numer.* 2. & ſubſecuta
ſententia Immiſſionis ſuper medietate
reſeruato Iure agendi ad aliam medieta-
tem pro creditis fideicommittentis eodẽ
Summ. num. 3. appellarunt Moniales ad
Rotam cum clauſulis *quam, & quas an-
nexis, & connexis, totoque negocio princi-*
13 *pali &c.* vigore † quarum omnia fuerũt
deuoluta ad Rotam, *Celſ. deciſ. 362. nu.* 2.
cum ibi cumulatis, cum ſucceſſiua citatio-
ne ad dicendum contra, & Inhibitione
Iuriſdictionem firmante, *Summ. prædicto
num.* 4. *&* 5. vnde non potuerunt poſt In-
hibitionem adire alium Iudicem, atten-
to, quod agitur ſuper ijſdem rebus, & de
eodem fideicommiſſo, quæ omnia ratio-
14 ne connexionis † reddũtur attentata, *Ro-
ta coram Card. Celſo dicta deciſ. 362. nu.* 4.
& coram Arguell. deciſ. 31. *num.* 1. 21. *&
ſeqq. & in recent. deciſ. 192. nu.* 1. *& ſeqq.
& ferè per totam, & ſignanter num.* 11. *&
duobus ſeqq. part.* 15. *& in Fulginaten. fi-
deicommiſſi* 19. *Ianuar.* 1674. *&* 15. *Mar-
tij* 1677. *§. Et planè in facto coram R. p. d.
meo Taia.*

In nihilo obſtare, quod Aſſociatio fue-
rit petita à filijs Flaminij, qui præſumun-
tur ignorare Commiſſionem, & Inhibi-
tionem Rotalem. Nam vltra quod in
Iudicio Aſſociationis fuernnt per eos re-
petita eadem Iura producta in Iudicio
Immiſſionis vna cum ſententia A.C. Ca-
praræ ad Rotam in totum deuoluta, *Sum.
Monialium* 5. *Iulij num.* 6. & in vtroque
15 Iudicio idem † comparuit Procurator, à
quo præſumuntur informati, & certiora-
ti; vt in his terminis *Poſth. de manut. ob-
ſeru.* 48. *num.* 30. *cum ſeq.* Iſta ignorantia
16 valet quidem exeuſare † à pœnis in In-
hibitione contentis, non autem à reuoca-
tione attentatorum ratione connexitatis
commiſſorum, *Rota in rec. deciſ. 283. num.*
13. *part.* 9. *& deciſ.* 91. *num.* 4. *par.* 11. *&
in Meleuitana Canonicatus* 4. *Febr.* 1664.
*§. nec releuat coram Reuerendiſſimo D. meo
Decano.* Quæ etiam comprobata viden-
tur,

Digitized by Google

tur, ex quo Signatura Iuſtitię bis per Imperiolos adita cognouit hanc cauſam nō
17 potuiſſe † extra Rotā agitari, dum omnia ad illam remiſit, quæ reſcripta declarant Cauſam à principio fuiſſe ad Rotam deuolutam, itaut omnia coram alio Iudice geſta remanſiſſent attentata, *Rota in rec.deciſ. 134. num.7. part.6. & deciſ.208.num.6.part.10.*

Et ita omiſſis alijs cōcernentibus fideicommiſſum, & illius purificationem in alia diſputatione cognoſcendis DD. reſponderunt.

Vtraque &c.

BONONIEN. PRIMOGENITVRAE DE GHISLERIIS.

Veneris 22. Aprilis 1678.

ARGVMENTVM.

Tota Deciſio verſatur circa probationem melioramentorum, & in ea diſcutiuntur probationes ſtatus antiqui medij, & præſentis ad melioramenta dignoſcenda deductæ, & aliqua circa teſtium probationes.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non intrat, quando inter bona in ſententia comprehenſa adſunt aliqua emphiteotica Eccleſiæ.*
2 *Emphiteuſis Eccleſiaſtica ad effectum euitandi Aegidianam leuioribus probationibus concluditur.*
3 *Aegidiana, vt excludatur leuiores probationes ſufficiunt.*
4 *Aegidiana non intrat, quando ſententia eſt iniuſta.*
5 *Melioramenta dant retentionem Poſſeſſori, qui meliorauit.*
6 *Melioramenta, vt probentur, debet probari quid impenſum, & quid melioratum.*
7 *Et ideo neceſſaria eſt probatio ſtatus antiqui.*
8 *Status antiquus probatur ex enunciatiuis Inſtrumentorum antiquorum.*
9 *Maximè ſi ſint adminiculata ex teſtibus.*
10 *Ex denunciationibus fructuum factis à Colonis.*
11 *Status antiquus probatur ex multis ſimul iunctis.*
12 *Valor modicus, ex coniunctione probationum arguitur.*
13 *Valor probatur ex venditionibus rei.*
14 *Status probatur ex multis ibi ponderatis.*
15 *Teſtium dicta non ſunt cauillanda, ſed coadiuuanda.*
16 *Peritorum relationes ſolent ſufficere ad probanda melioramenta.*
17 *Teſtes adminiculati eò magis probant.*
18 *Teſtes in antiquis admittuntur etiam, ſi aliqualiter inhabiles.*
19 *Teſtis deponens de re, quam vidit tempore pubertati proximo probat.*
20 *Quod melioratum probatur ex cognitione eius, quod primæuo ſtatui, & valori acceſſit.*
21 *Quid impenſum per materiæ, & operarum æſtimationem.*
22 *Valor ex beneficio temporis augetur.*
23 *Quando verò adeſt cauſa extrinſeca melioramentorum augmentum melioramētis non tempori attribuitur, & melioramenta reficiuntur.*
24 *Fructus melioramentorum debentur melioranti etiam poſt motam litem.*
25 *Melioranti ſolet quandoque Rota concedere retentionem, ſoluto valore Pradij cum fructibus à die motæ litis fideicommiſſario illud vindicanti.*

DECISIO LXXIV.

Reſponderant Domini ſub die 24. Ianuarij proximipreteriti coram me intrare Aegidianam, & eſſe confirman. Sententiam R. p. d. mei Taiæ concedentem Immiſſionē Senatori Franciſco Ghiſlerio vigore Primogeniturę Virgilij Senioris ſuper Prædiū Alredi à Caluis poſſeſſum; cuius deciſionis fundamenta in hodierna Trutina diſcuſſa viſa ſunt non ſubſtineri ex nouiter in facto dilucidatis, & clariori methodo expoſitis, ideoque recedendum eſſe dixerunt.

Quidquid ſit, An valeat euitari Aegidiana ex eo, quod inter bona controuerſa adſint Tornaturæ decem Terræ Emphiteoticæ Eccleſiæ, quarum reſpectu ſicut Aegidiana non poteſt intrare, ita nec
1 reſpectu aliarum † ſub eodem capitulo Sententiæ contentarum, vt firmatur *in deciſione, qua reuidetur* §.*Secunda*, & qualitas emphiteotica, licèt non probetur per expreſſam inueſtituram, tamen ex renouatione anni 1631. relatiuè ad primam

mam conceſsionem, *vt in præſenti Summ.*
Calui num. 5. videtur ſatis demonſtrari,
dum illa eſt facta de tempore non ſuſpe-
2 cto. nec agitur † ad effectum deuolutio-
nis, ſed tantum ad effectum, ne intret
Aegidiana, pro cuius excluſione leuiores
3 probationes † ſufficere dixit *Rota coram*
*Carillo deciſ.*180.*num.*6.*& coram Arguell.*
*deciſ.*45.*num.*9.*repetita in recent.deciſ.*89.
*num.eodem part.*10.

Attamen ex capite iniuſtitiæ Senten-
4 tiæ Aegidianam non poſſe intrare † re-
ſponderunt, vt aliàs dixit *Rota coram*
*Eminentiſſ. Otthob. deciſ.*155.*num.*15.*& in*
*rec.deciſ.*354.*num.*6.*&* 499.*num.*1.*par.*9.
*& deciſ.*83.*ſub num.*1.*part.*15.*& in alijs*
paſſim.

Iniuſtitiæ fundamentum conſiſtit in
denegatione retentionis, quam loco im-
5 miſsionis Franciſco, erat † concedenda
Caluis ob melioramenta in Prædio con-
trouerſo facta, quibus ſtantibus compe-
tit Poſſeſſori retentio, *l. in Area ff.de con-*
dit.Ind. & l.Paulus §.*Domus, ff.de pignor.*
Rota coram Bichio deciſ. 304. *num.* 11. *&*
12. *& in recent.deciſ.*149.*n.*12.*&* 13.*p.*13.
& in Rauennaten. Saluiani 19. *Februarij,*
& 15. *Iunij* 1674. *coram R.p.d.meo Eme-*
rix, & firmatur in Deciſ. huius Cauſa ſu-
per Remiſſoria 28. *Iunij* 1677. §. *De rele-*
uantia coram me.

Melioramenta apparuerunt probata,
nam iuxta regulam *Textus in l. in fun-*
6 *do* 39. *ff. de rei vindic. mandantis probari*
quid impenſum, & quid melioratum, vt
quod minus eſt refici valeat, ad quem ef-
fectum neceſſaria ſtatus antiqui, & præ-
7 ſentis probatio † exiſtimatur à Doctori-
bus, *& Rota, vt patet ex relatis à D.Pa-*
*ciono de Locat.& conduct.cap.*34.§.4.*n.*17.
& 18. *& aduertitur in deciſione, quæ reui-*
detur §. *Repetita.* In præſenti caſu ſtatus
antiquus deducitur ex pluribus; Et pri-
mo ex inſtrumento aſsignationis iſtorum
bonorum pro Primogenitura factæ de
anno 1543. in vim præcedẽtis laudi Lau-
rentij à Pinu, & Galeatij Maluaſiæ lati
de anno 1542. *Summar. num.* 3. in quo
Inſtrumento enunciatur Prædium con-
trouerſum per verba: *Vnam petiam*
terræ aratiuæ arboratæ, pratiuæ paſculi-
uæ, & valliuæ Tornaturarum ſexcẽtarum,
& vltra, vel circa &c. cum vna domo ma-
gna, ſiue Palatio duobus domibus pro Co-
lonis Tegea Puteo aſſignatam pro ſolis li-
bris 27125. *vt in Summ. num.*4. Secundo
ex Inſtrumento alienationis dd.bonorum
de anno 1577. in Authores Calui factæ,
in quo enunciatur vna poſſeſsio Terræ,
aratiuæ, arboratæ pratiuæ, paſcuæ, &
beduſtæ cum vno Palatio, ſiue domo,
furno, puteo, domo pro Colonis &c.
*Summ.num.*13. quę venditio fuit pro ſo-
lis libris 34650. non obſtante, quod iam
fuiſſent iſta bona aliqualiter meliorata
per Virgilium Iuniorem, *vt in Summ. n.*
8 12. quæ deſcriptiones † in prædictis In-
ſtrumentis emiſſæ ad probandum ſtatum
antiquum valde ſunt attendendæ; *Rota*
*in recent. deciſ.*149.*num.*19.*par.*13.*& de-*
ciſ. 191.*num.*5.*par.*15.*& coram Coccin.de-*
*ciſ.*826.*num.*1.*verſ. & propterea*; Potiſſi-
9 mum quia comprobãtur † ex depoſitio-
ne Teſtium formiter examinatorum,
*Summ.num.*17. *Rot.in rec. d.deciſ.*149.*nu.*
19.*par.*13. & ex denunciationibus factis
à Maſſaris de annis 1572. & 1575. pro-
ximioribus tempore venditionis, *Summ.*
*num.*14. ex quibus conſtat, quod bona
tunc temporis ferè nullũ reddebant fru-
ctum, dum ſemina vix duplicabant, qui-
10 bus accedunt alię † denunciationes de
anno 1599. vſque ad annum 1620. eum-
dem fermè tenuem fructum comproban-
tes, *Summ.nu.*15. quæ omnia ſimul iun-
11 cta, & vnitim conſiderata ſtatum anti-
quum demonſtrant ex firmatis *in Rauen-*
naten. Saluiani 19. *Februarij* 1674. §. *Ex*
quibus cum ſeq. & 10. *Iunij eiuſdem anni,*
§. *melioramenta enim coram R.p.d.meo*
Emerix.

Ex his infertur ad valorem antiquum
de tempore, venditionis, dum modica
quãtitas fructuum remanet comprobata
ex denunciationibus ſupra relatis, ex
ijs enim inſimul coniunctis modicus va-
12 lor † arguitur, *Rota in Romana Appar-*
tamenti 23. *Ianuarij* 1673. §. *Eo faciliùs*
coram R.p.d. meo Burlemont, & ex depo-
ſitionibus Teſtium referentium, quod de
eo tempore bona poterant valere 20. aut
25. libræ pro qualibet tornatura, vt *in*
*Summ. num.*17. *&* 23. & tandem ex aſſi-
gnatione horum bonorũ pro libr. 27125.
facta, & venditione eorumdẽ anno 1577.
ſequuta in Caluos pro pretio 13 librarũ
34650. ex † quo probari valorẽ tradit *An-*
*dreol.contr.*390.*n.*28. *& Rot.cor. Dunoz.*
*Iun.dec.*672.*n.*10.*& cor.Peuting. dec.*33.
*n.*3 *& ſeqq.& dec.*50.*num.*2.*& ſeqq.*

Vltra

Vltra antiquum ſtatum medium quo-
que præmittebant informantes pro Cal-
uis; nam ex denunciationibus ſupra re-
latis de quibus, *Summ.num.* 15. apparet,
quod hæc bona ab anno 1604. ad 1615.
nihil reddiderunt, aut ſaltem parum, &
ſignanter de anno 1604. iſta bona fuerũt
effecta immunia à collectis ex eo, quod
14 fuerunt penitus † infructiſera, *Sum.n.*19.
& de anno 1615. fuit reſciſſum inſtru-
mentum affictus horum bonorum in li-
bris annuis 2000. conuenti, ex quo flu-
minis Sapinę inundatio omnia deuaſta-
uerat, & diruperat, *Summ.num.*20. quo-
rum ſtatus comprobatur ex Inuentario
hæreditario bonorum Ioannis Baptiſtæ
Calui de anno 1609. confecti in quo iſta
bona pratiua, vallina, & buſchiua, domus,
palatium, & tegetes ruinoſæ, & dirutæ
ob fiumiuis inundationem deſcribuntur,
Summ. num. 21. ex quibus comprobari
ſtatum non videtur poſſe ambigi ex ſu-
perius firmatis.

Antiquo, & medio ſtatu præcognito,
modernus probatur ex depoſitionibus
Teſtium citata parte examinatorum, de
quibus, *Summ.num.*17. *& plurib.ſeqq.* in
Summa librarum 110. mil. quorum dicta
non ſunt rigidè examinanda, & cauillan-
15 da, ſed benigna interpretatione † coa-
diuuanda, *Rota in recent. deciſ.*379.*n.*20.
*par.*13. *& coram Coccin. deciſ.*1823. *nu.*7.
& in Anconitana fideicommiſſi de Fatiolis
14. *Maij* 1677. *ſub* §. *Altera exceptio co-
ram me;* Nam etſi paterentur aliquas ex-
ceptiones; tamen quia adſunt etiam re-
16 lationes † peritorum, quæ ſolæ ſuffice-
rent, *Rota in recent.deciſ.*305.*n.*7.*part.*16.
17 Eo magis † debent admitti tamquam
adminiculati, *Rota coram Celſo deciſ.*352.
*num.*8. *& in rec.deciſ.*368. *num.*10.*par.*15.
præcipuè, quia quatenus deponunt de
ſtatu antiquo ab anno 1577. & ſic ab an-
nis cẽtum citrà nõ eſt facilè reperire te-
ſtes adeo annoſos, vt de eo tẽpore præci-
ſè valeant deponere, & ideo dum agitur
de re antiqua non ſunt repellẽdi, etiamſi
18 aliqualiter eſſent † inhabiles, *Rota. in
recent.deciſ.*318.*num.*8.*par.*13.*& dec.*246.
*nu.*13.*par.*15. Qua ratione nec ſunt ſper-
nendi, ex quo aliquis deponat de ſtatu
bonorum, quem viderat in decimo ſuæ
ætatis anno, quia dum tempus non eſt
19 pubertati remotiſſimum, † & agitur de
rebus, quæ ſub ſenſu corporeo cadunt,
poſſunt bene de his deponere ex cumu-
latis per *Fariuacc. de Teſtib.quaſt.*58. *nu.*
53. *& ſeq. & in Anconitana Fideicommiſ-
ſi de Fatiolis* 14. *Maij* 1677.§.*Exceptiones
coram me*.

Ex his etiam viſum eſt probari quid
impenſum, & melioratum, nam ſuppoſi-
to valore antiquo in libris 34650. ex In-
ſtrumento venditionis, ac Teſtibus de
bonorum ſtatu deponentibus comproba-
to, & moderno in libris 110. mil. vt de-
ponunt Teſtes, inter quos periti, *Summ.
num.*24. *& ſeqq.* qui deponunt, quid po-
tuerit impendi in his plantationibus, &
melioramentis, quod iuxta calculum pro
Caluis exhibitum eſt ſumma lib. 81180.
& monetæ ſcutorum 16236. melioratum
verò deducto valore libr. 110.mil. ad ſcut.
22.mil. remanet in ſcut. 15200. quæ pro-
batio viſa eſt ſufficiens ad hunc effectũ; cũ
probato ſtatu antiquo probetur quid me-
20 lioratum ex cognitione eius, † quod pri-
mæuo ſtatui, & valori acceſſerit, & quid
21 impenſum † per materiæ, & operarum
æſtimationem, vt refert materiam exami-
nans *D. Pacion.de Locat. & conduct. c.*34.
§.4.*num.* 17. *&* 18. & bene etiam *Rota in
Rauennaten. Saluiani* 10. *Iunij* 1674. §.
Melioramenta coram R.p.d.meo Emerix.

22 Neque obſtat, † quod ex fluminis inũ-
datione, & beneficio temporis pretium
iſtorum bonorum fuerit auctum, vt pro-
batur *in deciſione, quæ reuidetur* §. *penul-
timo*. Nam fuit animaduerſum, quod
adfuit cauſa variationis, & augumenti
pretij per additionem aliarum 117. Tor-
naturarum, & per reſtitutionem, & am-
pliationem antiqui Palatij ab aquis Flu-
minis Sapinæ vendicati, ac per ædifica-
tionem quatuor aliarum domorum pro
Colonis, totidemque ſtabulorum, tege-
tum, aliorumque ædificiorum, *Sum.nu.*25.
ac pro coſtructione aggerum conſidera-
bilis altitudinis, longitudinis, & latitu-
dinis, *Summ. num.* 27. pro impediendo
fluminis impetu, per plantationem vi-
tium, mororum celſorum, vlmorum, a-
liarumque arborum, *Summar. num.* 28.
per conſtructionem foueorum, macera-
toriorum, & aliarum ſimilium meliora-
tionum per Teſtes, & Peritos, vt ſupra
relatarum, *num.* 26. quæ nec ex benefi-
cio temporis, nec fluminis inundatione
prouenire valent, cum alias flumina cum
ſtabulis armenta trahant, & licèt Teſtes
dati

datiin *Summar. Senatoris 28. Iunij 1677. n. fin.* dicāt bona fuiſſe ex inūdatione eleuata; tamen ex præſenti *Summ. Calui numer. 26. §. Iuxta* 23. apparet fuiſſe quidē eleuata, ſed mediante opera ipſorum
23 de Caluis per materiæ ſuperiniectionē; † atque ideo reiecta ratione augumenti ex beneficio inundationis, quæ non potuit addere melioramenta, & temporis reficienda eſſe melioramenta; cum iſto caſu præſumptio cedat veritati reſponderunt *Handed. conſ. 77. num. 21. lib. 2. Rota coram Biebio deciſ. 179. num. 3. Durar. deciſ. 153. num. 15. & ſeqq. & in Bononien. Domuncularum 8. Februarij 1672. §. Additis, coram R.p.d. meo Bourlemont, & in Romana læſionis 11. Martij 1676. §. Nec dici coram eodem*.

Fruſtra autem contendebatur retentio, ex quo melioramēta ſint reddita illiquida ex fructibus pendente lite perceptis, quia cum iſti fructus proueniant ex me-
24 lioramentis, † vt ſupra probatis, debentur melioranti, vti Domino, non autem compenſantur etiam poſt motam litem: *Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. cap. 112. nu. 52. & ſeqq. Rota coram Bich. dec. 406. num. 12. & ſeqq. & in rec. dec. 405 nu. 11. par. 14. & deciſ. 305. num. 10. par. 16. & coram Coccino deciſ. 1272. per tot. & in Romana Vinea 10. Iunij 1676. §. Et prædicta coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Verum ad eliminandas difficultates circa ſcrupuloſam melioramētorum probationem, & vtrique Parti conſulendum cenſuerunt Domini amplectendam eſſe in præſenti æquitatem aliàs à Doctoribus propoſitam à Rota amplexam, & à Poſſeſſore oblatam, vt nempè reſtituatur Se-
25 natori Agenti † valor Prædij de tempore aſſignationis eiuſdem pro Primogenitura, qui eſt librarum 27.125. vnà cum fructibus à die motæ litis, vt alias practicauit *Rota in Romana Fideicommiſſi de Spiritibus coram bon. mem. or. Biebio inter eius impreſſas deciſ. 199. num. 34. repetita in recent. deciſ. 318. num. 40. par. 9.* & ſic vtrique Pars ſuum haberet intentum, Poſſeſſor retinendo ſua melioramenta, & fideicommiſſarius valorem fideicommiſſo ſubiectæ conſequendo.

Et ita vtraque &c.

CIVITATIS CASTELLANAE CENSVS.

Veneris 29. Aprilis 1678.

ARGVMENTVM.

Dos voluntariè aucta a Tutrice pro Pupillo; num debeatur Aditio Matris, an & quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum in dubio præſumitur validum.*
2 *Inſtrumentum facit rem claram, & manifeſtam.*
3 *Inſtrumentum cum obligatione Camerali habet executionem paratam contra obligatum, & eius hæredes.*
4 *Cenſus eo ipſo, quod tranſit in eius debitorem, extinguitur.*
Actio, & paſſio in eodem ſubiecto non datur ibidem.
5 *Mulier non poteſt augere voluntariè dotem ſine ſolemnitatibus.*
6 *Ciuitas Caſtellana eſt intra diſtrictum.*
7 *Tutor in contractu pro Pupillo gerendo, debet adhibere cauſam, & decretum Iudicis.*
8 *Pupillus non tenetur approbare dotem exceſſiuè promiſſam ſine ſolemnitatibus.*
9 *Minor non poteſt dotem exceſſiuum ſine ſolemnitatibus promittere.*
10 *Hæres non poteſt impugnare factum defuncti.*
11 *Aditio hæreditatis maternæ eſt probanda, cum non detur ſuitas.*
12 *Per actus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poſſint.*
13 *Aditio non probatur ex actu dubio, & æquiuoco, qui potuit fieri citra Ius, & nomen hæredis.*

DECISIO LXXV.

Mandatum A. C. fauore Ioannis Baptiſtæ Pichinoli contra Fantibaſſum, & alios relaxatum pro fructibus cenſus pro rata ſortis ſcut. 750. eſſe exequen. Domini reſponderunt innixi eius validi-
1 tati, pro qua † in dubio præſumitur, *Rota in rec. deciſ. 85. nu. 13. par. 6.* & iuſtitiæ, dum fuit actum ex Inſtrumento impoſi-

tionis

tionis factæ ab Auctoribus Fantibaſſi,
quod facit rem claram, & manifeſtam, &
vti Obligatione Camerali Vallatum ha-
3 bet executionem paratam † contra obli-
gatum, eiuſque hæredes, *Zacch.de oblig.
camer.quæſt.4.n.5.& ſeq.& Rota poſt eum
d.93.n.23.& d.253.n.2. cum vulgatis*.

Nec obſtat, quod Cenſus fuerit datus
in dotem Mariç vni ex filiabus Thimotei
Domini cenſus nuptæ q.Marco Fantibaſ-
ſo Cenſus debitori, & ſic fuerit ipſo iure
extinctus, & compenſatus ne in eodem
4 ſubiecto † detur actio, & paſſio *contra
text.in l.frater à fratre 38.ff.de condict.in-
deb.& l.Vranius 72.ff. de fideiuſſor.*

Nam iſta aſſignatio in dotem facta fuit
à Matre Ioannis Baptiſtæ, quæ etiam ſi
eſſet Tutrix non valuit dictam aſſigna-
tionem facere, quia Pater in eius Teſta-
mento legauit vnicuique ex filiabus pro
dote tantũmodo ſcuta mille, *vt in Summ.
n.2.litt.A.* Vndè † ipſam non valuit volũ-
tariè augere dotem ad ſcuta 1750. ſine
ſolemnitatibus, vel Statutarijs Vrbis *lib.
6 1.cap.151.* ex quo Ciuitas Caſtellana † eſt
intra quadrageſimum diſtrictualem lapi-
dem, vel ſaltem cum Iudicis decreto, &
probatione cauſæ in his contractibus per
7 Tutores pro pupillis † gerendis de iure
communi requiſitis per *text. in l. lex, quæ
Tutores 22. §. Præcipimus C.de adminiſtr.
Tut.* Quare Ioãnes Baptiſta pupillus non
8 tenebatur hanç dotationem † ſinè ſolem-
nitatibus in exceſſu approbare, *Rota poſt
Salgad.in Labirint.Credit.dec.27.n.20.* im-
9 mò nec ipſemet valuiſſet ſine ſolemnita-
tibus hanc dotem in exceſſu promittere,
vt fuit deciſum *in Sutrina dotis, & fru-
ctuum 19. Februarij 1674: & 12. Iunij
1675. coram Reuerendiſs. D.meo Alberga-
to Decano*.

Nec ſubſiſtit, quod Ioannes Baptiſta
vti hæres Matris eius factum non valeat
impugnare *ad text.in l.cum à Matre C.de
rei vendic.* quia quicquid ſit an Mater in
hoc contractu ſit ad aliquid obligata, &
per conſequens ceſſet iſta facti obſeruan-
tia viſa eſt remoueri difficultas, quia non
conſtat, quod Ioannes Baptiſta ſit hæres
10 Matris, & aditio † vti quid facti ab Al-
legante eſt probanda cum in Matre non
detur ſuitas, *Altograd.conſ.81.per tot.lib.1.
Mazon.deciſ.lucen.62.n.14. Rot.in Rec.de-
ciſ.191.n.3.& ſequen.part.4.tom.2.& dec.
165.n.49.part.7.& dec.141.n.1.& 2.part.
10.& dec.423.nu.10.p.13.* & quidem per
11 actus † qui citra ius, & nomen hæredis
fieri non poſſint, *Rota coram Caualer. de-
ciſ.431.& 454.in vtraq.n.1.& cor. Mer-
lin.deciſ.129.num.1.& deciſ.873.n.3.* talis
autem non eſt expeditio monitorij ſuper
ſeparatione legitimæ, ac Dotis Materne,
quia in eo Io. Baptiſta nominatur tãtum
hæres Thimotei, non autẽ matris, & cum
conſtet matrem adminiſtraſſe bona filij,
Summ.num.7. iſta ſeparatio potuit peti,
12 vti à creditore matris † & ſic iſte actus,
vti æquiuocus, & dubius, qui potuit fieri
citra ius, & nomen hæredis non conclu-
dit aditionem, *Bonden. collect.47.nu.12.
Rota coram Greg. deciſ.165. num.2. & co-
ram Buratt. deciſ.207. num.4.* & ibi *Add.
num.16.& 17.& coram Bich. deciſ.66.n.
16.& in rec.deciſ.210.nu.15.par.5.& de-
ciſ.145. num.13. & 14.par.14.*

Et ita Io. Baptiſta tantum informante
altera parte per menſes monita, & expe-
ctata &c.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Lunæ 2. Maij 1678.

ARGVMENTVM.

Tranſactio in dubio ſeruanda, & qualiter pro ea reſpondendum. Ceſſio pro minori prætio reportata, an valeat itàut totum poſſit exigi ad explanationem Textus *in l. per diuerſas, & l. Ab Anaſtaſio C. mandati*. Solutio in duriorem cauſam de Iure ceſſiſſe præſumitur, & hæc præſumptio quando procedat, & quomodo excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactionem habens dicitur habere intentionem fundatam.*
2 *Tranſactio non nouatur per aliam nullam, reſciſſam & inobſeruatam.*
3 *Pro tranſactione in dubio reſpondendum.*
4 *Ceſſio minori pretio acquiſita non valet.*
5 *Pacta, & onera in venditione appoſita dicuntur pars prætij.*
6 *Ceſſio poteſt minori prætio reportari, & totum exigi quando creditum eſt clarum.*

7 *Item quando reportatur ceſſio per viam tranſactionis.*
8 *Item limita ex Statuto Bononiæ.*
9 *Nomina debitorum de Iure poſſunt emi in contanti pro ſumma minori.*
10 *Solutio ex miniſterio legis cadit in cauſam duriorem.*
11 *Fideiuſſor non dicitur qui recipit partem pretij, & gerit negocium ad vtilitatem propriam, ſed Correus.*
12 *Solutio cædit in cauſam duriorem fideiuſſoris quando prouenit ex pignore, in quo interceſſit fideiuſſio; ſecus ſi ex alio.*
13 *Solutionem cædere in cauſam duriorem eſt præſumptio, quæ contraria præſumptione tolli poteſt.*
14 *Et per obſeruantiam, & actus ſubſecutos declaratur.*
15 *Voluntas declaratur etiam ex actu nullo.*
16 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*
17 *Euictio debetur pro tota ſumma euictionis.*
18 *Tranſactio, in qua non interceſſit dolus, nec etiam ex Inſtrumentis de nouo repertis retractatur.*
19 *Ad tranſactionem ſubſtinendam prætenſiones non ſunt examinandæ cum rigore cum quo fit re integra.*

DECISIO LXXVI.

DVAE interceſſerunt tranſactiones inter Natalem, & Roffenum, altera de Anno 1652. altera verò de Anno 1656. in quarum prima promiſſionem pro libris 5000. Roffenus reportauit; in ſecunda verò eandem ferè ſummam à diuerſis tamen debitoribus ſoluendam, qua vltima tranſactione annullata, & reſciſſa cum Roffenus vellet agere ex prima tranſactione per ſecundam nullam, & inualidam non nouata fuit reiectus per ſententias, & in gradu appellationis per Deciſionem 10. Decembris proxime præteriti coram me, cuius fundamenta ex noua facti conprobatione viſa ſunt non ſubſiſtere, ideoque pro illius receſſu DD. reſponderunt.

Roffenus enim nititur in tranſactione, cum omnibus ſolemnitatibus celebrata, ideo-
1 que dicitur † habere intentionem fundatam ex traditis per *Valer. de Tranſact. in proem. num. 40. & ſeq.* & non fuit per ſe-
2 cundam nouata, dum iſta fuit † nulla reſciſſa, & in obſeruata ex cumulatis *in deciſ. quæ renidetur* §. *Et licet non fuerit.*

Nec ſubſiſtir, quod fuerit inita ex falſa cauſa, dum Roffenus erat iam ſatisfactus de ſumma per Natalem in tranſactione promiſſa: facto enim ab inirio reaſſumpto apparuit Dominus non ſubſiſtere. Si quidem Roffenus Prædium à Morbiolo emptum pro libris 13300. ceſſit alijs Roffenis eius Conſanguineis pro ſumma librarum 15000. qui euictionem paſſi à Ioannettis conuenerunt Roffenum cedentem, & contrà eum reportarunt Sententiam releuationis pro ſumma librarum 15000. pro quo pretio Prædium fuerat ceſſum, vt in præſenti Summario Roffeni *Nu. 3.* qui agnoſcens bonā fidem ſoluit eiſdem libras 8500. ſuſcipiendo in ſe onus ſoluendi expenſas, & fructus per Roffenos pendente lite perceptos reportando ceſſionem Iurium iuxtà Clauſularium Bononienſe latiſſimè extendēdam Summario moderno Roffeni *Num. 5.* vnde dùm vigore præfatæ ceſſionis erat effectus Creditor totius ſummæ euictionis Iuſtè petijt reſiduum librarum 5000. vſque ad ſummam per eundem Roffenum in emptione Prædij expoſitam; & conſequen-
3 ter error, ſeù falſa cauſa à tranſactione † excluditur pro qua ſemper in dubio reſpondendum, *Valeron. de trāſact. in proem. num. 38. Rota coram Gregor. dec. 386. num. 11. cum vulgatis.*
4 Neque redargui valet iſta † ceſſio vti minori prætio acquiſita iuxtà *textum in l. per diuerſas, & in l. Ab Anaſtaſio C. mandati*, quia vltrà quod vltra libras 8500. effectiuè ſolutas Roffenus ſuſcepit in ſe
5 onus fructuum, & expenſarum, quas potèrant Ioannetti prætendere, à cedente, quod onus, ſeù pactum eſt pars pretij *leg. fundi partem ff. de Contrahen. Empt. Surd. conſ. 451. num. 35. & 36. Mantica de tacit. lib. 4. tit. 20. num. 42. Rot. in rec. deciſ. 77. nu. 15. par. 6. & in Auenionem Munerum 20. Aprilis 1671. ſub* §. *primo coram R. P. D. meo Rondinino.* In præſenti ceſſat omninò difficultas tum quia creditum euictionis erat vndequaque liquidum, & clarum ſtante obligatione Camerali in Inſtrumentis venditionum appoſitis, ex Sententia ad euictionem condemnante,
6 quo caſu ceſſat ratio † dictorum textuum, ſed Creditor qui non ad redimendas lites ceſſionem habuit, poteſt exigere integrum creditum ceſſum, quamuis minus ſoluerit, *Salgad. in labyr. Credit. par. 1.*

Digitized by Google

par.1.cap.13.§.2.num.22.& ſeqq.Andreol.
contr.262. num.33. Cancer.var.reſol.lib.3.
cap.1.num.163. & ſeqq. Sanfelic.dec.120.
nu.3.cum ſeqq. Olea de ceſſ.Iur.tit.6.q.10.
num.57.Rota poſt.eum dec.46.nu.3.& dec.
47.num.7.& apud Cenc.de cenſ. dec.357.n.
14.& in rec. deciſ.303.n.12.par.1.& 147.
num.32.par.11.&228.n.10.par.13.& in
Firmana Cenſus 25. Iunij proximi præteri-
ti §. Exactio coram R.P.D.meo Rondinino,
tum quia iſta Ceſſio proceſſit per viam
7 tranſactionis, & concordiæ,† quo pariter
caſu ceſſat ratio dictarum legum, *Rot.poſt*
Oleam.de Ceſſ.Iur. deciſion.46.nu.3.& de-
ciſ.47.num.5.quarum vltima eſt repetita in
rec. dicta dec.228.nu.8.par.13. tùm etiam
8 quia in Ciuitate Bononiæ adeſt † parti-
culare Statutum *lib.3.rubr.de Donat.§.fin.*
expreſsè diſponens, quod contractus, &
Inſtrumenta Ceſſionum, & venditionum
Iurium, & actionum valeant, & teneant
ſiuè fiant pro minori, ſiuè pro maiori
quantitate, quàm ſit debitum ex quo ce-
ditur actio vel Ius, & ex tali ceſſione poſ-
ſit talis ceſſionarius agere, experiri, pe-
tere, & exigere illud quod in ceſſione
erit deductum, vt ſunt ferè eadem verba
Statuti, quod non aberrat à Iure non re-
9 probante quin minori † prætio ſoluto
in contanti poſſint emi nomina debito-
rum pro integra actione, vt conſuluit
Caſtrenſ.conſ.393.num.5.verſ.fin. Ibi:quis
enim eſſet ille fatuus qui pro actione
competente ad centum daret manualiter
centum, & poneret ſe in dubio exigendi,
&c. *lib.* 2. & relatis votis Theologorum
Ciriac.contr.169.n.27.& contr.170.nu.16.
& alijs cumulatis fuit dictum *per Rot. in*
Romana Cenſus 5. Maij 1673. §.de Tertia
coram R. P. D. meo Vicecomite.

Minùs poteſt deduci error, ſeu falſa
cauſa ex eo quod Natalis ſe obligauerit
ad libras 5000. correſpectiuè ad fideiuſ-
ſionem Nicoli, quæ tamen iam erat ex-
tincta per ſolutionem librarum 8000. fa-
ctam per Barberium, quam in cauſam
10 duriorem miniſterio legis ceſſiſſe firmat
deciſio, quæ reuidetur *a §.Hinc nec ſub-*
ſtineri, & §. ſeq. Nam vltrà quod Nico-
lus non videtur iſto caſu poſſe dici verè
fideiuſſor ſed Corræns, dum ipſe non gra-
tuito, & ex liberalitate geſſit negotium
alienum, ſed ex quo recepit libras 5900.
ex prætio Prædij venditi ſe obligauit de
11 euictione † fauore Roſſeni qui proinde
dicitur geſſiſſe negotium ad vtilitatem
propriam. *Inſtit.de fideiuſſ.in princ.Bar-*
thol.in l. reoſ. num.1.ad finem ff. de duob.
reiſ. Santern. de Aſſecurat. par. 3.cap.157.
Hyppolit. de Marſil. de fideiuſſ.num.2.

Aduerterunt quod Nicolus ſe obli-
gauit in venditione facta per Morbio-
lum; ſolutio verò librarum 8000.fuit fa-
cta à Barberio, qui vendiderat Prædium
ipſi Morbiolo, & ideò non intrant ter-
mini ceſſionis ſolutionis in duriorem ca-
uſam qui procedunt in eodemmet debi-
tore; At quando ſolutio fit ex pignore
12 obligato per alium, cuius contemplatio-
ne non fuit datus fideiuſſor ſi pecunia
proueniat ex pignore in illius cauſam
poteſt declarari ceſſiſſe ſolutio non au-
tem in fideiuſsoriam; vt diſtinguunt. *DD.*
in l.ob triginta 73.ff.de ſolut. & bene Gabr.
Conſ.48.ſub num.2.lib.2. & Spad.conſ.191.
num.3.& ſeq.lib. 3. & ideò dum ſolutio
prouenit ex pignore Barberij, non verò
ex Morbiolo debitore cum fideiuſſione
Nicoli non eſt locus præſumptæ ſolutio-
ni in Cauſam duriorem, fideiuſſionis, ſed
potius in cauſam pignoris dum Barbe-
rius ſoluens habebat ſolam obligationem
pignoris, non verò fideiuſsoriam ex DD.
mox relatis.

Inſuper non eſt probatio probata, &
neceſsaria, quod ſolutio cedat in cauſam
duriorem, ſed ſimplex præſumptio, quæ
alia contraria præſumptione, vel conie-
13 ctura † tolli poteſt. *Gratian.diſcept.223.*
n.67. & diſcept. 962.n.46. Add.ad Buratt.
dec.541.n.7.in fine, & Rot.diuerſ.dec.674.
num.7.par.1.& in rec.dec.49.n.39.par.11.
& per obſeruantiam, & actus ſubſequu-
14 tos benè dilucidatur † in quam cauſam
ceſſerit ſolutio *Roman.conſ.94. nu.2. Rot.*
coram Bich.dec.423.num.38.

Quæ obſeruantia benè depræhenditur
ex duabus tranſactionibus, quæ inter has
partes fuerunt ſtipulatæ, nam in prima
viuentibus ipſis Debitoribus totum fa-
ctum fuit narratum, & tamen fuit pro in-
dubitato ſuppoſitum deberi euictionem
in ſumma librarum 5000.vltrà 8000.exi-
gendas à Barberio, & clarius in ſecunda
data præterito Summario Roſſeni *Nu.* 2.
legitur pactum: *quod D. Natalis debeat*
facere litem contra bona per Nicolum tem-
pore dictæ obligationis poſſeſſa pro obtinenda
totali indemnitate, &c. quod non potuiſ-
ſet dici ſi obligatio Nicoli per ſolutio-

nem a Barberio interim factam extinctã
fuiſſet, vnde ex hac tranſactione licet
15 nulla, & reciſa, † adhuc animus, & inten-
tio declaratur *l. fin. ff. de reb. eorum qui ſub
tutel. & l. 2. C. de confirm. Tut. Rot. in rec.
dec. 281. num. 7. par. 1. & coram Cocein. dec.
2223. num. 24.*

Accedit in comprobationem ſolutió
per Natalem facta de libris 1000. Sturo-
lo, quæ licet ſit per Roſſenum accepto
ferenda inter libras 5000. nihilominus
declarat verè non fuiſſe extinctam à prin-
cipio fideiuſſoriam obligationem Nicoli,
16 cum alias Natalis † non fuiſſet adeo fa-
tuus, vt voluiſſet iactare ſuum contrà re-
gulam *textus in l. cum de Indebito ff. de
prob.*

Quæ omnia facilius ſunt amplectenda
ad ſubſtinendam tranſactionem candidè,
& apertè factam ad extinguendam litem
cum magna condonatione fauore Nata-
17 lis dum Roſſenus † habebat ceſſionem
pro tota ſumma euictionis, quæ in Sen-
tentia erat librarum 15000. quas proin-
de poterat prætendere, vt firmatur *in dec.
qua reuidetur §. nihilominus poſt med.* & fi-
deiuſſio Nicoli erat pro libris 8000. &
nihilominus Roſſenus pro ſolis libris
5000. ſub conditionibus, & dilationibus
recipiendis fuit contentus; vnde multo
magis eſt ſeruanda tam iuſta tranſactio,
18 quæ † ſecluſo dolo nec etiam ex Inſtru-
mentis de nouo repertis retractari licet
*per textum in leg. ſub prætextu 19. C. de
Tranſact. Ciriac. contr. 128. num. 34. cum
alijs per Valleron. de tranſact. tit. 6. quæſt.
3. nu. 13. & ſeqq.* Quare multo minus de-
bet infringi ex ſimplici præſumptione
contrarijs coniecturis, & actibus ſublata
aut ſaltem debilitata, ita vt non merea-
19 tur attendi, vel criticari cum illo ſtricto
examine quod in re integra, & non tran-
ſacta ſolet adhiberi. *Rota coram Merlin.
dec. 799. num. 19. verſ. illudq; & ſeqq. &
deciſ. 854. num. 4. verſ. neq; eſt amplius di-
ſquirendum cum duobus ſeqq. & in Eugu-
bina Tranſactionis 27. Ianuarij 1672. §.
quatenus, & 20. Iunij eiuſdem anni §.
Quippe coram bon. mem. Priolo.*

Et ita &c. Vtraque &c.

CALAGVRITANA BENEFICII DE FVENMAIOR.

Mercurij 4. Maij 1678.

A R G V M E N T V M.

In Beneficijs Diæceſis Calaguritanæ Dignior præferri debet ideoque diſcutitur quiſnam talis dicatur.

S V M M A R I V M.

1 *In Beneficijs Calaguritanis Dignior eſt præferendus.*

2 *Sacerdos antiquior, & Senior præferri debet in Beneficio.*

3 *Sacerdos approbatus ad curam animarum alijs eſt dignior.*

4 *Beneficium debetur ei qui inſeruiuit Eccleſiæ vbi ſitum eſt.*

5 *Sacerdos Pauper præfertur Diuiti in Beneficio.*

D E C I S I O LXXVII.

CVM ad Beneficium vacans in Parocchiali Eccleſia de Fuenmaior Calaguritanæ Diæceſis, per obitum Petri Sanjuan concurrerent Philippus de Vſquarez, & Antonius de la Plaza, fuerunt ambo æqualiter ad ſimplicia tantùm ab Examinatoribus Synodalibus approbati, à quorum mala relatione, vti non approbatus etiam ad Curata, & ab omnibus inde ſequutis appellans Antonius Mihi Cauſam committi curauit, qua non obſtante Beneficiati præſentarunt Philippum, qui collationem, & inſtitutionem reportauit ab Ordinario: Vnde propoſui Dubium *An, & cui Beneficium eſſet adiudicandum*, quod fauore Antonij fuit reſolutum.

Concurrunt enim in ipſo omnia requiſita
notiſſimæ Conſtitutionis S. M. Clemen-
tis VIII. ſuper Collatione Beneficiorum
Diæceſis Calaguritanæ dum ipſe eſt fili-
us naturalis, & Patrimonialis dictæ Ec-
cleſiæ Parocchialis, vt enũciatur in Sen-
tentia Ordinarij, *Summ. nu. 5.* Et eſt di-
1 gnior Philippo † altero Coopporitorum,
vndè erat omninò eidẽ præferẽdus iuxtà
dictam

Digitized by Google

dictam Conſtitutionem, de qua *Rota coram Eminentiſſimo Ottobono dec. 222. n. 1. & 2. & in recent. deciſ. 262. nu. 8. parte 10. & in alijs ſæpiſſimè*.

Quod Antonius ſit dignior, & magis idoneus conſtitit Dominis, Tùm ex eo quod Antonius eſt ſenior ætate vti natus 17. *Ianuarij* 1636. Philippus verò eſt natus 12. *Februarij* 1645. ex fide Baptiſmatis vtriuſque *Sum. num.* 6. necnon antiquior Sacerdotio, vt ex litteris teſtimonialibus, & alijs *Sum. numer. 7. Litte-*
2 *ra A* quæ ad hunc effectum † prælationis Rota multùm ponderare ſolet, *vt coram Peuting. dec. 343. numer. 1. & 7. & coram Eminentiſſ. Ottobono dec. 123. numer. 9. & 10. & coram Dunoz. Iun. dec. 950. & coram Card. Celſo dec. 215. vtrobique num. 3. & in Calaguritana Beneficij, de Logrognio 28. Iunij 1675. coram R. p. d. meo Emerix, & 2. Martij 1676. coram R. p. d. meo Vicecomite, & 14. Decembris eiuſdem anni coram R. p. d. meo Bourlemont*; Tùm ex eo quod Antonius fuit aliàs approbatus ad curam animarum ab ipſis Examinatoribus Synodalibus, *Sum. num.* 3. & ſic in curia denuò de ordine Rotæ exa-
3 minatus, † pariter ad curam animarum habilis, & idoneus fuit repertus, *Sum. num.* 4. ex quo efficitur quis habilior, & dignior, *Rot. coram Eminentiſſ. Ottobono dec. 86. num. 4. & dec. 248. num. 8. & coram Bich. dec. 639. numer. 4.* Tum etiam ex quo Antonius per plures annos inſeruiuit Eccleſiæ, in qua ſitum eſt
4 beneficium; † vnde ei tanquam de gremio beneficium eſt ad iudicandum, *cap. Nullus, & cap. Obitum diſt. 61. Rot. coram Merlin. d. 6. n. 1. & 2. & cor. Card. Celſ. deciſ. 174. numer. 1. & 2. coram Reuerendiſſ. Royas dec. 486. num. 4. & DD. Calaguritana Beneficij de Logrognio de annis 1675. & 1676. coram RR. PP. DD. meis Emerix, Vicecomite, & Bourlemont*.

Inſuper Antonius eſt pauper, & nullum aliud poſſidet beneficium; Econuerſò verò Philippus poſſidet Cappellaniam in Eccleſia Parochiali Sancti Iſidori Villæ Matriti annui redditus ſc. 300. &
5 vltrà illarum partium, † vt deponunt Teſtes *Sum. num.* 8. vndè eo fortiùs præferendus eſt Antonius, eique adiudicandum beneficium, *Rot. coram Dunoz. Iun. dec. 933. numer. 4. & 5. & coram Eminentiſſ. Ottobono dec. 248. num. 9. & 10. & in recent. dec. 160. numer. 2. & 3. par. 12 & in Calaguritana beneficij de Elqueta 4. Martij 1675. §. Vlterius coram R. p. d. meo Matthæio*.

Et ita, Antonio tantùm informante, altero ſæpius monito &c. reſolutum fuit &c.

ANCONITANA FIDEICOMMISSI DE FATIOLIS.

Veneris 13. Martij 1678.

ARGVMENTVM.

Ad immiſſionem obtinendam in Remedio *l. fin. C. de Edict. Din. Adr. Toll.* requiritur poſſeſſio Teſtatoris vſque ad obitum ideo diſcutitur in præſenti deciſione quatenus per teſtes talis poſſeſſio probetur quando penes alium ex ipſa aſſertione Teſtatoris probatur adeſſe; & varia circa teſtium dicta, & exceptiones deducũtur. Probationes, an & quando coniungantur. Et poſſeſſio Teſtatoris in eodem loco quando faciat præſumere bona in eodem à filijs poſſeſſa ab ipſo prouenire. Detractiones quando efficiantur illiquidæ ad effectum impediendi immiſſionem fideicommiſſario.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium dicta debent diligenter inſpici, & ponderari.*
2 *Poſſeſſio penes duos eodem tempore eſſe non poteſt.*
3 *Inſtrumentum publicum præualet teſtibus.*
4 *Confeſſio partis præfertur mille teſtibus.*
5 *Confeſſio Auctoris non poteſt ab harede impugnari.*
6 *Poſſeſſio alicuius ſtante poſſeſſione vera Domini refertur ad detentationem iure familiaritatis.*
Teſtes deponentes de alicuius poſſeſſione, quæ verè eſt apud Dominum intelliguntur de detentatione Iure familiaritatis ibidem *&* num. 17.
7 *Poſſeſſio Iure familiaritatis non ſufficit ad immiſſionem obtinendam.*
8 *Teſtis annorum quinque non probat ea, quæ vidit.*
9 *Secus ſi deponeret de rebus viſis tempore pubertati proximo.*

Indu-

10 *Inducens vnum teſtem falſum facit ſuſpicari de fide aliorum.*
11 *Teſtis non poteſt deponere de re geſta ab aliquo qui obierat ante eius natiuitatem.*
12 *Teſtis de auditu non probat.*
13 *Teſtis dictum à cauſa ſcientiæ reſtringitur, & regulatur.*
14 *Teſtis mendax in vno præſumitur mendax in alijs.*
15 *Dictiones ò latine* aut, & vel *denotant ambiguitatem, & obſcuritatem.*
16 *Teſtis dubitatiuè deponens non probat.*
18 *Teſtis pauper, & vilis minus probat.*
19 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam vt probent debent examinari cum decreto Iudicis, & examen debet parti intimari.*
20 *Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam ſi diu ſuperuixerint, & non fuerint repetiti nihil probant.*
21 *Probationes imperfectæ non poſſunt coniungi.*
22 *Et coniuncta plus non concludunt quam ſeparata.*
23 *Vnio probationum imperfectarum eſt imperfectorum multiplicatio.*
24 *Hæres poſſidens in loco quo poſſedit Teſtator præſumitur eadem met bona ab eo prouenire.*
25 *Limita ſi doceatur de acquiſitionibus hæredum.*
26 *Fideicommiſſarius debet oſtendere bona à Teſtatore poſſeſſa aliàs repellitur.*
27 *Poſſeſſio Teſtatoris eſt probanda in remedio* l.fin.
28 *Detractiones in quantitate impediunt immiſſionem hæredi etiam pro indiuiſo.*
29 *Præceptum inueſtiendi nullo dato cohærede reſoluitur in conſilium.*
30 *Inueſtimento fauore alicuius faciendo poteſt quis renunciare.*
31 *Exiſtentia vnius temporis non concludit ad aliud.*
32 *Mobilia non veniunt in reſtitutione fideicommiſſi, ſed intrat præſumptio conſumptionis quando interceſſit longum tempus, & non adeſt præceptum Teſtatoris nec probantur vendita.*
33 *Pro credito dotis anteriori cōpetit retentio.*
34 *Detractiones non efficiuntur illiquida ad impediendam immiſſionem ex aliqua imputatione certa quæ ſtatim poteſt liquidari.*
35 *Detractiones certæ in quota, & quantitate concedunt retentionem hæredi grauato donec liquidentur imputationes.*

DECISIO LXXVIII.

Redierunt Domini ad deciſa coram bo. me. Priolo 13. *Iunij* 1672. recedentes à duabus reſolutionibus 27. *Nouembris* 1676. & 14. *Maij* 1677. *coram me* æditis, & cenſuerunt immiſſionem à Peregrino Iuniore in bonis fideicommiſſarijs Peregrini ſenioris petitam eſſe denegandam, exiſtimantes non eſſe probatam identitatem, & poſſeſſionem bonorum Peregrini ſenioris in remed. *l.fin C. de edict. diu. Adr. Toll.* requiſitam, & competere adhuc Mariæ Felici Reæ, & poſſidenti detractiones, quæ nec conſumptæ, nec turbidæ ſunt effectæ ſuper quibus reſolutiones, quæ reuidentur ſunt fundatæ.

Probatio identitatis conſiſtit in depoſitionibus Teſtium in præteritis relatis; At in præſenti eorum dictis diligentius
1 inſpectis, † & ponderatis, vt fieri debere monet *Textus in l.3. §.1. & ſeq. ff. de Teſtibus* viſa eſt non probata identitas, & poſſeſſio ſtante enim præcedenti aſſignatione bonorum facta filijs per Peregrinū vſque de anno 1590. cum ceſſione veræ poſſeſſionis, & liberæ fruitionis, quod etiam faſſus fuit idem Peregrinus in eius Teſtamento condito de anno 1601. aſſerens à die ſupradictæ aſſignationis citra filios eorum portiones reſpectiuè continuè pacificè, & quietè poſſediſſe, & tunc poſſidere, & frui, & legitur in particula relata præſenti *Summario impreſſo* Mariæ Felicis *numer.* 13. hinc vel Teſtes falſum
2 depoſuerunt, † cum eiuſdem rei poſſeſſio non poſſit eodem tempore eſſe penes duos *l.3. §.ex contraria ff. de aquir. poſſeſſ. l.ſi vt certo §.ſi duobus Vehiculum vbi gloſſ. in verb. dominium, & Caſtrenſ. numer.7. ff. commod. Rot. in recent. dec.*205. *numer.*3. *par.*8. & 520. *num.*5. *par.*14. & *coram Bich. dec.*36. *numer.*9. vel Teſtium depoſitiones non ſunt attendendæ contra
3 Inſtrumentum publicum, † quod ipſis Teſtibus ſemper debet præualere *gloſſ. in cap.*3. *verb. Teſtium verſ. item contra deprobat. Bero conſ.*90. *numer.*5. *lib.*3. *Rota coram Cardinali Celſo dec.*38. *numer.*9. & *coram Dunoz. Iun. dec.* 841. *numer.* 18. & 886. *numer.*10. & *in recent. dec.*24. *numer.*12. *par.*14. & dum adeſt dicta confeſſio Peregrini ſenioris in eius Teſtamento

emiſſa

4 emiſſa Teſtes, † & ſi eſſent mille, illam
non eneruant, aut infringunt, ſed ſemper
præfertur, *Rot. coram Duran. deciſ. 214.*
num.4. & in recent. dicta deciſ.24. numer.
11. par. 14. quàm confeſſionem non va-
lent impugnare Actores dicto Peregrino
ſuccedere prætendentes, nec ſuum Au-
5 thorẽ † de mendacio redarguere. *Nogue-*
rol. allegat.25. num.85. Cyriac.contr.256.
numer.1. & ſeqq. Rot. in recent. deciſ.318.
numer. 12. par.10.

Vlterius quatenus dicta Teſtium poſ-
ſint ſaluari, & admitti eorum probatio,
quæ apud Dominos viſa eſt valdè dubia
ob exceptiones eorundem inferius con-
ſiderandas, Teſtes nihil probarent quo-
ad poſſeſſionem veram, ſed ad ſummam
concluderent detentationem, ſeù poſſeſ-
ſionem facti iure familiaritatis, ſtante præ-
cedenti aſſignatione de qua ſupra, ad
quàm actus poſſeſſionis † alterius attenta
Domini poſſeſſione, & titu o refertur, &
dicta Teſtium ſunt intelligenda, vt di-
ſtinguendo tradunt *Maſcard. de probat.*
tom. 3. concl. 1188. numer. 9. & 10. &
Poſth. de manut. obſeruat. 26. numer. 20.
Rota coram Durat. dec. 268. num. 15. &
16. & in recent. deciſ.277. num.9.par.8.&
deciſ. 293. num. 10. par. 13. & deciſ.222.
num. 7. par.14.

Quarè nulla poteſt dari Immiſſio in
vim talis poſſeſſionis iure familiaritatis,
cum iſta nullius ſit roboris, & momenti,
7 & nullum tribuat ius, † aut actionem, *latè*
Poſth. de manut. obſeruat.54. numer.2. &
ſeqq. ac per totam, & in noſtris terminis
Rota in recent. dicta dec. 277. num.9. in
fine par.8. & dec.293. num.11. par.13.

Nullam conſtituunt probationem Te-
ſtes fauore Actoris examinati cum red-
dantur ſuſpectiſſimi Primus enim de tẽ-
pore depoſitionis factæ de anno 1673.
erat annorum 58. & à tẽpore mortis Pe-
regrini ſenioris defuncti de anno 1620.
vſque ad tempus examinis, decurſi ſunt
anni 53. quarè Teſtis de tempore Obitus
dicti Peregrini cum eſſet annorum quin-
que, eſt valdè inueriſimile, immò ferè
impoſſibile quod poſſit deponere de re-
8 bus eo tempore geſtis, cum Pueri in illa
ætate quidquid vident ignorant, *Roman.*
conſ.157.num.11. verſ. quod autem, Nar-
bon. de ætat. anno 7. quæſt. 2. per tot. &
anno 14. qu.44. num. 2. & 3. Rota coram
Seraph. dec. 1069. num. 3. & 1076. num.
6. & coram Dunoz. Iun. dec. 886. numer.
11. & contraria procedunt de ijs quæ
9 viderunt tempore proximo Pubertati, †
vt diſtinguendo declarat *Rot. in recent.de-*
ciſ. 293. numer. 7. & duob. ſeqq. par. 13.

Et licet huius Teſtis fidem agnouerint
non integram ipſimet ſcribentes pro A-
ctore, de quo proindè non fuit habita
aliqua ratio in deciſione, quę reuidetur
§.Exceptiones: attamen ex hoc Teſte
poteſt argui ad alios, quia ſicuti fuit in-
ductus vnus Teſtis ſuſpectus, ita, & alios
10 non integros eſſe, † poteſt quis ſuſpica-
ri, *Farinac. de Teſtibus qu.67.numer.256.*
Ruin. conſ.36. numer.9. lib.4. cum alijs *in*
Taurinen. profeſſionis 10.Maij 1675. §.2.
& 4. coram R.p.d. meo Vicecomemite.

Secundus Teſtis ſeptuagenarius repel-
litur ex proprio dicto, dum iuxtà decimũ
Interrogatoriũ dicit cognouiſſe Peregri-
num ſeniorẽ ab annis 50. citrà, & tamen
ab anno mortis Peregrini ſequutæ de
anno 1620. vſque ad annum 1673. exa-
examinis decurrerant pluſquam 50. an-
ni, vnde non potuit dictum Peregrinum
cognouiſſe, dum per aliquot annos antè
11 obierat, † nec per conſequens eum vi-
diſſe poſſidere, cum vtrumque ſit in co-
gnitione, vt benè ratiocinatur in ſimili
Rota coram Dunoz. Iun. dec.804. num.10.

Tertius Teſtis licet animosè deponat
de poſſeſſione Peregrini ſenioris, tamen
iuxtà 13. in redditione cauſæ ſcientiæ di-
cit ſcire, quia audiuit à Patre, & alijs, vn-
de tamquam Teſtis de auditu, ex vulga-
12 tis non probat, † non attenta animoſita-
te eius dicti, quia reſtringitur à cauſa
ſcientiæ, & ratione, quæ dictum ſaluat,
13 vel deſtruit, *Alex. conſ.120. num.6. lib.5.*
Rota Ianuen. dec.71. ſub num.10. & Rota
noſtra in recent. dec.222. num.5. par.4. to.
2. & coram Dunoz. Iun. dec. 731. numer.
22. & 23. & dec.899. num.2. & coram
Coccin. dec.1279. num.21. & deciſ. 1887.
num.16. imò ex datis in pręſenti Summa-
rio Mariæ Felicis *num.6.* deponit de poſ-
ſeſſione filij Peregrini, & fatetur neſcire,
de quo tempore deſierit poſſidere Pere-
grinus, vnde nullo modo probat poſſeſ-
ſionem de tempore Obitus.

Quartus Teſtis conuincitur mendax,
dum ipſe eſt annorum 74. & deponit de
poſſeſſione Peregrini ſenioris ante factã
aſſignationem de anno 1590. *vt in d.Sum.*
*numer.*10. ad quem effectum deberet eſſe

anno-

Digitized by Google

annorum 83.vndè palpatur manibus eius falſitas,dum deponit de rebus geſtis tempore, quo non erat natus, quarè non poteſt in alijs in hoc Teſte fieri fundamen-
14 tum, quià mendax in vno † præſumitur mendax in alijs propter indiuiduitatem Iuramenti, *Rota in recent. dec.269.num.7. & 8. par. 16.& in Bononien.Primogenitura de Ghiſlerijs 24.Ianuarij proximè præteriti coram mè §. Iſta autem ſufficiens.*

Quintus Teſtis nihil probat, quià vt legitur *in dicto Summario. Mariæ Felicis num.11.* expreſsè fatetur non cognouiſſe Peregrinum Seniorem, nec ſcire quænam bona ab eodem fuerit poſſeſſa.

Sextus Teſtis Annorum 72. non concludit veram poſſeſſionem Peregrini Senioris vſque ad obitum eiuſdem, nam eius depoſitio data *dicto Summ. num 12.* ſuper 28.tendit ad probandam poſſeſſionem Peregrini Senioris antè aſſignationem factam filijs, quæ cum ſequta ſit de Anno 1590. non poteſt ab hoc Teſte ſeptuagenario tantum referri. Super Tertio verò licet videatur deponere de poſſeſſione Peregrini vſque ad obitum, tamen deponit per verba dubitariua, ibi *mentre viſſe, ò ſino che aſſegnò le parti a'*
15 *ſuoi figliuoli*, † quæ dictio *ò* latinè *Aut*, & *vel*, denotat ambiguitatem, & obſcuritatem, *Barboſ. diction.415.num.11.* vn-
16 dè nihil probat † *Rota in recent.dec. 351. num.19.par.4.tom.2.& dec.18.num.5.par. 16.* vel ad ſummum eius dictum eſſet intelligendum de poſſeſſione Iure familia-
17 ritatis attenta dicta præambula † aſſignatione fauore filiorum, vt ratiocinatur *Rota coram Duran. deciſ.268.num.15.& 16. & in recent. deciſ.277.n.9. & 10.par.8. & deciſ.293.num.10. & 11.par.13.* quæ poſſeſſio, vt fuit dictum, non eſt ſufficiens ad Immiſſionem obtinendam, vltraquod etiam hic Teſtis eſt vilis, pauper, & mendicus, & viuit ex elemoſinis, vt in præterito *Summ.* Mariæ Felicis *Num.9.* Vndè
18 eò magis † debilitatur eius dictum, *Rota apud Poſth.de manutent.deciſ.166.n.43.*

Neque iſti Teſtes valent adminiculari ex Teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis, quia nihil pœnitus probant, dum non fuit in eorum examine ſeruata forma *cap.quoniam frequenter, vt lite non conteſtata*, nempè quod fuerint examinati
19 cauſa cognita cum decreto † Iudicis, & citatione Partis, neque Mariæ Felici fuit denunciatum illos fuiſſe examinatos, ſinè quibus requiſitis nihil probant, *Menoch.præſumpt.54.num.2.& 3. lib. 2.Farinacc.de Teſtibus quæſt.76.nu.129. & ſeqq. & ſignanter num.267.* quibus mors nihil
20 anget, quia cum poſt examen diù ſuperuixerint, & Pars illos repete e † non curauerit, hinc magis incaleſcit iſta nullitas; *Felin.in cap.quoniam frequenter numer.4.verſ. adde etiam ad Ius ſpeciale, Noal.conſ.85.num.3.Ciriac. contr.601.nu. 19.Rota in recent.deciſ.3.num.4.par.2.*

Hine viſum fuit non poſſe aliquam fieri coniunctionem, aut adminiculationem probationum ad inuicem, dum om-
21 nes in genere ſuo † ſunt debiles, imper-
22 fectæ, & reiectæ † nam iſto caſu nihil amplius concludunt, quam ſi ſeparatim conſiderentur, *Rota apud Poſth.de manut. deciſ. 166. num.55.* cum alijs *in Bononien. Cenſus 14. Iunij 1677. §. Altera præſumptio coram me:* cùm aliàs imperfectorum
23 vnio,eſſet imperfectorũ † multiplicatio, vt ait *Laurent.deciſ.Auenionen.71. num. 7.*

Nec aliquid valet deſumi ex Iuris præſumptione, quod bona per filios poſ-
24 ſeſſa, vti exiſtentia † in loco,in quo poſſedit Teſtator præſumantur ab eo prouenire, *iuxtà Fulgoſ. conſ.* 145. Iſta enim præſumptio nihil concludit, dum coſtat de intermedijs acquiſitionibus hæredum grauatorum de quibus datur notula in magna quantitate, *in Summario* Mariæ Felicis *num. 5. & 6.* nam iſto caſu ceſſat
25 præſumptio,† & Conſil.Fulgoſij non intrat, *vt diſtinguit Peregrin. de fideic. art. 44.num.22.& 23.Add.ad Gregor.dec.575. num.11.verſ.exhibito verò alio nouo titulo, Rota in Recent. deciſ.295.nu.11.par.1.cum alijs in deciſ.75.num.1.par.10.* quæ acquiſitiones vti factæ in eiſdem locis in quibus dicitur Teſtatorem poſſediſſe cõfundunt, & reddunt incerta bona fideicom-
26 miſſaria,† itaut debeat denegari immiſſio, cum vocatus debeat oſtendere,& digito mõſtrare bona fideicommiſſo ſubiecta *iuxtà doctrinam Iacobin. à S.Georgio in Rubr.ff.de rei vendic.num.25. quam ſequitur Surd.conſ.151.n.49.Rot.coram Merlin. deciſ.653.num.2.& in recent.deciſ.175.nu. 3.verſ.quæ omnia par.6.& deciſ. 121. n.9. & 146. num.3. & 151. num.4.par.15.& in Bononien. Fideicommiſſi de Bargellinis 11. Ianuarij 1675. §. Minus, & ſeq. coram R.p.d. meo Emerix.*

Neque

Neque pariter deduci poteſt aliquod
adminiculum ex Partita Cataſtri, & ex
quodã Monitorio per A.C. expedito ab
Antonium vnum ex prætenſis hæredibus
grauatis Peregrini ſenioris, quia tam
Cataſtrum, quàm Monitorium conti-
nent tantummodo nomen hæredum, &
nullam faciunt mentionem Peregrini ſe-
nioris, & ſic nihil prorſus concludunt, dũ
vis non ſtat in poſſeſſione hæredum, quæ
non eſt in quæſtione, ſed in probanda
27 poſſeſſione † Peregrini ſenioris fidei-
committentis, quæ eſt neceſſaria pro ob-
tinenda Immiſſione ex remedio *l. fin. C.
de edict. diu. Adr. toll.* ex quo agitur.

Competere vlterius dicebant Domini
Mariæ Felici detractiones, nedum legiti-
mę, & trebellianicæ debitæ ex perſona
Marci Antonij, verum etiam Dos Dia-
mantis Auię, conſiſtens in ſcutis 1500.
& pretium Salmarũ 18. Terreni alie-
natarum à Leonardo Patre, & Auctore
Peregrini, ex cuius Iuribus agunt Nap-
pij, vt conſtat *ex præſenti Sum.* Mariæ
Fælicis *num. 16.* quæ detractiones cum
conſiſtant in quãtitate, reddunt detractio-
nes quotitatiuas incertas, ratione loci. &
28 quotæ, † & immiſſionem prorſus impe-
diunt etiam pro indiuiſo, ex cumulatis in
prima deciſione huius cauſæ 13. *Iunij
1672. §. non denique ad finem coram bo.
me. Priolo, & in Bononien. fideicommiſſi de
Maluetijs 28. Martij proximè præteriti
§. non obſtat coram me.*

Agnouit deciſio, quæ reuidetur ſub-
ſiſtentiam detractionum, eaſque eatenus
denegauit, quatenus vel conſumptæ, vel
illiquidæ ſint redditę ex fructibus ſc. 180.
ab anno 1629. fauore Antonij inueſtien-
dorum, vel ex pecunijs, & mobilibus ex
hæreditate Peregrini ſenioris habitis.

Verum hodie Dominis non placuit
exceptio prætenſi inueſtimenti quia dicta
ſcuta 180. apparent ſoluta Antonio per
Petrum hæredem Peregrini ſenioris ad
formam eiuſdem Teſtamenti *Sum.* Mariæ
Fęlicis *num.* 18. quę licèt eſſent inueſtien-
das, tamen dum in hoc Inueſtimento nul-
lus fuit datus Cohæres, ordo, & pręce-
29 ptum illud faciendi, † reſoluitur in ſim-
plex conſilium, *Rot. coram Vbald. deciſ.
457. num. 3. & ſeqq. & coram Dunoz.
Iun. dec. 910. numer. 15. & dec. 136. num.
16. par. 12.* cum alijs *per Add. ad Buratt.
dec. 509. numer. 6.* cui Inueſtimento vti
reſpicienti commodum ipſius Antonij
30 hæredis potuit † abſque dubio renun-
ciare, *Ruin. conſ. 46. numer. 7. lib. 5. Rot. in
Interamnenſis dotis 7. Febr. 1661. §. quod
autem in Inueſtimento coram Eminentiſſ.
D. Card. Cerro.*

Nec minus pecunię valent reddere il-
liquidas detractiones; quia non conſtat
illas adfuiſſe in hæreditate Patris, dum
ex Teſtamento Peregrini, cuius Parti-
cula fuit data *in Sum.* reſponſionis Mariæ
Fælicis *num. 2.* apparet, quod ipſe lega-
uit cuidam eius laboratori Prædium
emendum pro pretio ſcutorum 50. quæ
dicit ſperare ſe relicturum in Capſa, niſi
expenſę infirmitatis eius intentionem
fruſtrarent; At hinc non deducitur per
neceſſe, quod adfuerint tempore eius
31 obitus, † cum ab exiſtentia vnius tem-
poris ad aliud non valeat inferri, *Rot. in
recent. dec. 259. ſub num. 6. par. 1.*

Mobilia pariter non ſunt imputanda,
cum ſint fragilioris materiæ, quorum
vſus intelligitur à Teſtatore conceſſus
hæredibus, & ex lapſu tanti temporis,
pręſumuntur conſumpta, & nulla intrat
32 reſtitutio, † dum non adeſt præceptum
Teſtatoris, nec probentur vendita, vt be-
ne diſtinguit *Merlin. de legitim. lib. 2. tit.
2. quæſt. 6. num. 1. & 2. & num. 14. Rot.
coram Martin. Andr. dec. 80. num. 7. & in
recent. dec. 423. num. 5. & 6. par. 13. & in
Bononien. fideicommiſſi de Maluetijs 13.
May 1675. §. hodie repropoſita coram
R.p.d. meo Taya.*

Dos Diamantis, licèt in alia deciſione
fuerit reiecta ſub prætextu, quod fuerit
excomputata in bonis aſſignatis per Pa-
trem in eius vita, attamen aduertebant
Domini, in hoc verſari æquiuocum, nam
licet Pater voluerit certiorare filios in
bonis aſſignatis, compræhenſam eſſe do-
tem maternam, non per hoc creditum
ipſum dotis ſubſtulit, quin aduerſus auo-
care prætendentes ipſa bona poſſint hanc
exceptionem opponere, & bona defen-
33 dere, & retinere, † prout competit de
iure, ſtante anterioritate crediti dota-
lis, *iuxtà tradita per Rotam in Militen.
Cenſus 5. Iulij 1677. coram R.p.d. meo Eme-
rix;* vltra quod prædicta aſſignatio facta
per Peregrinum ſeniorem in vita, in qua
aſſeritur, dicta excomputatio dotis non
eſt attẽdenda, vt firmatur in deciſione *bo.
me. Prioli, à §. neq; aduerſatur. vſq; ad finẽ.*

Facilius autem inclinarunt Domini retentioni concedendæ Mariæ Felici, quia nulla adeſt imputatio, quæ valeat reddere illiquidas detractiones; nam ſeclusis mobilibus, & pecunijs nullatenus ex ſupra firmatis imputandis vnica imputatio ſc. 180. quatenus ſubſiſteret, vti certa non valet cauſare illiquiditatem de-
34 tractionum, † nec impedit retentionem, cum habeatur pro liquido id, quod ſtatim poteſt liquidari, *Rot. coram bo. me. Celſo dec. 1. num. 9. & coram Dunozett. iun. deciſ. 645. n. 12. & coram Peutinger. dec. 359. numer. 5. & in Ceſenaten. Bonorũ* 15. *Maÿ* 1651. *coram Reuerendiſſ. D. meo Albergato Decano ſub §. qua alienationes.*

Quapropter dum detractiones in quota, & quantitate ſunt certæ, quoad ſubſtantiam, donec fiat liquidatio imputationum tribuunt hæredi grauato reten-
35 tionem, † ne ille cogatur dimittere bona, & iterum petere Immiſſionem, *Surd. conſ. 248. num. 16. Purpurat. conſ. 104. num. 7. in fine, Merlin. de legitim. lib. 5. tit. 4. q. 10. num. 8. in fin. & Rot. coram Buratt. dec. 115. numer. 12.*

Et ita vtraq; &c.

ROMANA CENSVVM.

Lunæ 16. Maÿ 1678.

ARGVMENTVM.

Cenſus extinctio an dicatur rectè facta ſi citatio ad recipiendum fuerit reproducta lapſo bimeſtri diſdictæ ex impedimento Sedis vacantis, & depoſitum fuerit factum pariter bimeſtri elapſo, & quando quis excuſetur, & an ipſa citatio deſeruire poſſit pro diſdicta.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus facta diſdicta, & depoſito ſortis, & fructuum infra duos menſes remanet extinctus nec fructus amplius currunt.*

2 *Depoſitum, vt releuet debet eſſe cum decreto Iudicis &* num. 8.

3 *Tribunalia ſilent in actibus iudicialibus tempore ſedis vacantis.*

4 *Tempus à lege præfixum impedito non currit.*

5 *Et impedito tantum temporis eſt reſtituendum quantum per impedimentum fuit ablatum.*

6 *Cenſus poteſt extingui abſque depoſito, & ad aliud deuenitur ſolum quando Creditor renuit recipere.*

7 *Impedimentum quod poteſt euitari non excuſat.*

9 *Depoſitum iuſte fit quando Debitor non certificatur de voluntate Creditoris recipiendi.*

10 *Depoſitum haberi debet pro facto quando Creditor oblationem non acceptauit.*

11 *Cenſus habetur pro extincto licet depoſitum fuerit factum poſt lapſum bimeſtre quando non effluxit longum tempus.*

12 *Diſdicta cenſus non habet certam formã & citatio ad recipiendum pro ipſa poteſt deſeruire.*

DECISIO LXXIX.

CVm Patres Venerabilis Hoſpitalis Sãcti Ioanni Colabitæ de Vrbe vulgo *Fate ben Fratelli* extinguere vellent duos annuos perpetuos Cenſus in ſorte ſc. 1000. pro quolibet fauore fratrum de Ferrinis de anno 1639. & 1640. reſpectiuè impoſitos, ſubiectoſque arctiſſimo fideicommiſſo Demophontis Patris fecerunt diſdictam, eamque ſub die 12. *Nouembris* 1654. in actis reproduxerunt; Cumque poſtea ſub die 6. *Ianuarÿ* ſubſequentis anni 1655. eoſdem Emptores citaſſent ad recipiendum, alias deponi, nec citatio potuiſſet reproduci vſque ad diem 19. eiuſdem menſis, ſtante, obitu ſa. me. Innocentij X. die 7. defuncti, per cuius Nouendiales Exequias omnia Tribunalia ſiluerunt, recuſarunt Emptores Depoſitum acceptare vti factum extra lapſum duorum Menſium, & prætendentes Cenſus non fuiſſe extinctos, conuenerunt PP. pro ſolutione fructuum, ſed reiecta prætenſione per Locumtenentem Eminentiſſimi Cardinalis Vicarij, ab eius ſententia prouocarunt Emptores, Cauſaque Illuſtriſſimo Ottalloræ commiſſa, & per me illius ſuffectum reaſſumpta, dedi dubium *An Cenſus de quibus agitur ſint extincti*, ad quod Domini affirmatiuè reſponderunt.

Præceſſit enim diſdicta, & infra duos Menſes Pars fuit citata ad recipiendum, & ea recuſante recipere fuit factum Depoſitum ad formam Inſtrumentorum im-

po-

poſitionis vna cum omnibus fructibus de
1 mandato Iudicis, † quibus adimpletis Cenſus remanſerunt extincti, nec amplius fructus currunt *Cenc. de Cenſ. quæſt. 111. num. 21. & 22. Rota in rec. deciſ. 19. n. 1. par. 13. & dec. 266. pariter n. 1. par. 14.*

Neq; obſtat quod Depoſitum factum non fuerit intra bimeſtre à die reproductionis diſdictæ ſequutæ ſub die 22. *Nouembris* 1654. ſed decem dies poſt, nempè ſub die 22. *Ianuarij* 1655. Quia cum
2 Depoſitū † ad hoc vt releuet debeat eſſe cum decreto, & auctoritate Iudicis *Cenc. de Cenſ. d. quæſt. 111. num. 26. & ſeq. Rota in rec. dec. 326. num. 11. par. 13.* & decretum non potuerit interponi in citatione executa die 6. Ianuarij 1655. in die ſequenti, quæ alias fuiſſet Iuridica, niſi obdormitio Sa. me. Innocentij X. per nouem ſolitos Exequiarum dies ſuſpen-
3 diſſet † Iuriſdictionem Tribunalium in actibus iudicialibus iuxta diſtinctionem *Rota coram Eminentiſſ. Ottbobono deciſ. 94. num. 3.* tempus interim currere non
4 potuit ob ſupradictum impedimentum, † dum agitur de tempore præfixo à lege *iuxtà Text. in l. quib. dieb. vbi Bart. & cæteri ſcribentes ff. de condict. & demonſtr. Antonell. de temp. legal. lib. 1. cap. 15. num. 2. & Surd. dec. 189. numer. 26. Rota coram Seraph. dec. 997. num. 3.* Imò tantum tem-
5 poris eſt reſtituendum, † quantum per impedimentum ablatum fuit *Fontanell. dec. 99. num. 3. & 4. & Rota coram Seraph. d. dec. 993. num. 9.* & ſic diebus Nouendialium Exequiarum, demptis apparet omnia geſta fuiſſe in tempore.

Non reſiſtit quod Cenſus extingui po-
6 terat abſque depoſito, † & ad illud deueniatur quando Creditor renuit recipere *Cenc. de Cenſ. d. quæſt. 111. num. 24. & Rota poſt eum dec. 296. num. 13.* Ideoque potuerint Patres Debitores euitare impedimentum Sedis Vacantis, offerendo Ferrinis Creditoribus ſortes Cenſuum, illorumque fructus, & cum hoc non fecerint,
7 dici, † non valeant legitimè impediti, dū aderat alius modus actum explendi, *iuxta doctrinam Falin. in cap. ex tranſmiſſa 19. num. 1. & 2. ac per tot. de præſcript. Sebaſt. Medic. de caſib. fortuit. par. 1. qu. 4. num. 14. & quæſt. 9. num. 17.*

Nam reſpōdebatur quod hic non agitur de ſorte Cenſuum liberè ſoluenda, ſed de Cenſibus arctiſſimo fideicommiſſo ſuppoſitis, quorum ſortes ex lege conuentionis in Inſtrumentis impoſitionum adiecta *Sum. Patrum num. 1. & 2.* debebant effectiuè deponi, vel in Sacro Monte Pietatis, vel in Banco Sancti Spiritus Vrbis ad effectum denuo inueſtiendi cum oneribus, & vinculis fideicommiſſi, qua-
8 re dum Depoſitum erat neceſſarium, † neceſſaria etiam erat Iudicis auctoritas ad hoc vt depoſitum eſſet validum *ex Cenc. & Rota ſuperius allegatis in §. Neque obſtat.*

Vlterius videbatur Dominis conſtare de renitentia Creditorum, ideoque locū fuiſſe Depoſito, quia ipſi citati ad recipiendum ſortem, & fructus non ſe exhibuerunt promptos, & paratos in recipiēdo, quare Debitores non potuerunt cer-
9 tificari de voluntate Creditorum, † quæ fuit cauſa legitimam deueniendi ad Depoſitum, vt videtur ſentire *Cenc. de Cenſ. d. quæſt. 111. num. 24. in principio,* & ex hac oblatione Creditores fuerunt poſiti in Mora, & debitores ab ea ſunt excuſandi,
10 & depoſitum debet haberi pro facto, vt punctualiter firmat *Rota coram Peutinger. dec. 78. num. 5. & ſeqq.*

Facilius Domini inclinarunt in hanc ſententiam; quia lapſus temporis à diffiniti bimeſtri, vſque ad diem facti Depoſiti non eſt adeò effrenatus, vt poſſit dici culpoſus, cum potius Debitores dici poſſint diligentes, & Creditores negligentes ex ſupradeductis, nam iſto caſu Rota ſemper conſueuit pro extinctione
11 reſpondere conſulens æquitati, † ne Creditor nimis onerosus, & debitor nimis delicatus ſit, vt alijs reſpondit *coram Peutinger. dec. 78. num. 13. vſque ad finem.*

Demum pro extinctione videbatur ineuitabile illud quod Conſtitutio Beati Pij V. ſuper Cenſibus nullam ſtatuat determinatam formam faciendi diſdictam, quare potuit bene pro ea deſeruire ipſa citatio ad recipiendum cum ſubſequuta
12 intimatione Depoſiti † faciendi pro die, & hora certis, qua attenta depoſitum eſſet infra bimeſtre, & per conſequens Cenſus eſſet legitimè extinctus *Rota poſt Cenc. de Cenſ. dec. 276. num. 1. & ſeqq. & dec. 277. num. 8. & ſeqq. & coram Coccin. dec. 1778. numer. 4. & in rec. dec. 172. numer. 2. & 3. par. 14.* maximè cum Depoſitum ipſum fuerit denuo intimatum, ex quo eo magis probatur voluntas, &

Digitized by Google

ſcientia Contrahentium ex vulgatis.
Et ita vtraq; &c.

PRATEN. PAROCHIALIS.

Veneris 3. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

In Parochialium collatione requiritur concurſus ex Bulla *B. Pij V.* 33. & ex *S. Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 18. ideò eleganter diſcutitur an illius omiſſio præiudicet Patronis in Parochialibus de Iurepatronatus, & quid ipſi teneantur agere, vt deuolutionem euitent.

SVMMARIVM.

1 *Rota ſuccedit loco Executorum.*
2 *Literæ Apoſtolicæ iuſtificatæ ſunt exequendæ.*
3 *Concurſum non fuiſſe ſeruatum probatur ex atteſtatione Vicarij Generalis.*
4 *Et ex confeſſione Partis.*
5 *Parochialis in qua non fuit ſeruata forma Concilij, & Bullæ Pianæ eſt reſeruata.*
6 *Concurſus omiſſio in Parochialibus præiudicat Ordinario non Patronis.*
Declara vt num. 10. & 11.
7 *Concurſus eſt neceſſarius in Parochiali de Iurepatronatus Eccleſiaſtico.*
8 *Et Patronus tenetur nominare Clericos ad examen, & ex ijs eligere digniorem, & Epiſcopo præſentare.*
9 *Ordinarius tenetur inſtituere præſentatum ad Parochialem à Patrono etiamſi alias non ſit dignior.*
10 *Concurſus omiſſio, aut protractio præſentationis ab Ordinario proueniens poſt factam à Patrono nominationem pro concurſu Patrono non præiudicat.*
11 *Patronus tenetur Clericos nominare ad concurſum, & ordinarium denunciare, vt illum indicat.*
12 *Præſentatio facta à Patrono antè nominationem, & approbationem in concurſu eſt nulla.*
13 *Deciſio* 1238. Seraphini *declaratur quia in ea Epiſcopus neglexerat inſtitutionem, & præſentatio fuerat valida.*

DECISIO LXXX.

CVM Ioſeph Orlandus reportaſſet à Sanctiſſ. Prouiſionem Parochialis Sācti Iacobi vti deuolutam ad Sedem Apoſtolic. ob non ſeruatū Concurſum in Parochialibus *ex Sac. Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 18. *ex Bulla* 33. *B. Pij V.*
1 requiſitum, Literas Apoſtolicas † in Rota loco exequutorum ſuccedente, *ex vulg. Clem. Auditor. de reſcript.* præſentauit, & deſuper propoſito per me dubio *an eſ-*
2 *ſent exequenda*. Affirmatiuè † ſtante illarum iuſtificatione Domini reſponderūt. *Cap. ſi Capitulo de conceſſ. Præben. in 6. cum concordantibus apud Rot. in recen. dec.* 184. *num.* 1. *par.* 16.

De iuſtificatione literarum non poteſt dubitari, quia Parochialis de qua agitur vacauit *die* 11. *Septemb.* 1674. per obitum Michaelis de Neſis, vt non controuertitur, & intra ſex menſes non fuit ſeruatus Concurſus à dicta Bulla Demandatus, vt probatur ne dum ex atteſtatione Vicarij Generalis Epiſcopi Pratenſis cui in re-
3 bus ſpectantibus ad † ſuum Officium plena eſt adhibēda fides *Rota apud Poſth. de manut. num.* 11. *& ſeqq. & in rec. deciſ.* 154. *num.* 11. *par.* 5. & in puncto *dec.* 17. *ſub numer.* 3. *verſ. Iuſtificatio autem par.* 16. verum etiam ex ipſa met partis Confeſſione, quæ ad ſubſtinendam prouiſionē abſque concurſu allegauit conſuetudinem immemorabilem, & ad eam proban-
4 dam produxit articulos, † & obtinuit remiſſoriam, vt patet ex deciſione coram me ædita *die* 7. *Maij anni præteriti*. Quæ confeſſio contra ipſum Cicogninum confitentem optimè probat, vt firmat in puncto *Rota in recen. in d. dec.* 317. *n.* 7. *par.* 16. & bene etiam *coram Bich. dec.* 257. *nu.* 4. *& duobus ſeq.* quibus probatis clara eſt re-
5 ſeruatio à Concil. Trid. & Bulla Piana inducta, & per conſequens clara eſt iuſtificatio litterarum Orlandi *Rot. in recen. d. deciſ.* 317. *numer.* 1. *par.* 16.

Non ſubſiſtit quod diſpoſitio Sac. Cōcil. Trid. *in d. cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *de reformat.* & Bulla Piana 33. illi conformis habeat
6 tantummodo locum quando prouiſio; † & Collatio ſpectat ad ipſum Ordinarium non vero quando ſpectat ad inferiores Collatores, & Patronos, quibus negligētia Ordinarij cuius eſt indicere Concurſum

præ-

præiudicare non debeat *ex Gonz. ad reg. 8. Cancellar. gloſ. 6. numer. 125. & ſeq. Lotter. de re beneſic. lib. 2. quæſt. 31. num. 8. & duobus ſeq. Pirr. Corrad. in Prax. beneſic. lib. 3. cap.* 4. cum alijs pro Cicognino deductis.

Quia dum in præſēti agitur de iurepatronat. Eccleſiaſt. iuxta ſenſum vtriuſq;
7 Partis † in eo requirebatur Concurſus, vt expreſsè diſponit *Sacr. Concil. in d. Capitulo 18. ibiq. notat Barboſ. num. 136. & Garz. de beneſic. lib. 9. cap. 2. num. 261. Mareſcot. var. reſolut. lib. 1. cap. 52. num. 7. adden. ad Gregor. deciſ. 494. num. 5. & ad Burat. dec. 25. numer.* 12. ad quem tenebantur Patroni nominare infra decem, dies aut aliud ſimile tempus Epiſcopo, & examinatoribus perſonas idoneas ad curam, vt ſe examini ſubicerent,
8 & poſtea † ex approbatis eligendo digniorem Epiſcopo præſentare, vt eum inſtituat, vt expreſſe diſponit dicta Bulla 33. *B. Pij V.* §. *primo & Sac. Conc. d. Cap.* 18. ibi: *Is quem Patroni Digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit Epiſcopo præſentare teneatur &c.* quem ſic approbatum, & præſentatum, teneatur
9 Ordinarius inſtituere, † etiamſi alias dignior non ſit *Barboſ. ad Concil. d. Capitulo 18. num.* 37. At ſi Ordinarius, vel poſt factam nominationem pro faciendo concurſu negligat illum indicere, vel poſt
10 concurſum confirmatum, † & factam à Patronis præſentationem inſtitutionem ſuſpendat, & protrahat, quia tunc malitia Ordinarij non debet vertere in damnum Patronorum. Voluit Summus Pontifex, quod ſi Ordinarius formam Sacr. Concil. non ſeruet, vacatio redeat ad Patronos, quibus non præiudicet, vt eſt germanus ſenſus *Bullę B. Pij V.* §. 4. quem gloſarunt Authores ſuperius Allegati, qui in hoc ſenſu loquuntur, & ſunt intelligendi; At hic non eſt caſus noſter, quia
11 Patroni non † fecerunt bene nominationem ad Concurſum nec Epiſcopo denunciarunt, vt edicta proponeret, & curaret, vt Concurſus fieret ſuo tempore, vt eſt neceſſe, ex traditis *per Pariſ. de reſignat. lib. 8. quæſt. 9. ſub numer. 102. verſ. quoties vacauerit* vbi ex mente Sac. Congreg. Concilij, *& Viuian. de iurepatr. lib. 10. cap. 1. numer.* 49. ſed tantummodo præſentarunt Cicogninum, & pro illius
12 inſtitutione inſteterunt, † quæ vti facta ante dictam nominationem, & approbationem erat omnino nulla, vt proſequitur *Barboſ. in Collectan. ad d. cap. 18. numer.* 143. & ſic intrat deuolutio ad Sedem Apoſtolicam ex Sac. Concil. & ex Bulla ſuperiùs conſideratis; & non applicatur *deciſ.* 1238. *coram bo. me. Caroli Seraph.* quia in ea Præſentatio fuerat valida, & tantum inſtitutio prætendebatur facta contra formam Cōcilij, quæ cum ſpe-
13 ctet ad Ordinarium † non potuit præiudicare Patrono.

Et ita omiſſis, quæ concernunt immemorabilem de qua adhuc non extat aliqua probatio, Domini reſponderunt.

Vtraq; &c.

CERVIEN. BONORVM.

Mercurij 8. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Ineſt Summario.

SVMMARIVM.

1 *Laudemia de Iure communi debentur ad rationem duorum pro centenario.*
2 *Ceſenæ quoad Laudemia ſeruari debet ius commune quacumque conſuetudine, vel pacto non obſtante.*
3 *Epiſcopus non poteſt in præiudicium ſucceſſorum prauentiuè renouare.*
4 *Laudemium debetur Epiſcopo renouanti.*
5 *Renouatio relatiua ad antecedentes Inueſtituras cenſetur illis conformis & non præſumitur alteratio.*
6 *Mandatum exceſſiuum non executum ſubſiſtetur pro ſumma debita.*

DECISIO LXXXI.

CVM Epiſcopus Ceruien. obtinuiſſet à R.p.d. meo Taya mandatum de aſſociando ad bona controuerſa per Lucatellos poſſeſſa, niſi ſoluerent ſcuta 3039. 30. pro Laudemijs debitis ex cauſa renouationum dd. Bonorum, commiſſa mihi fuit cauſa appellationis cum clauſula *ſi quid exequendum*, ad cuius tenorem propoſito hodie per me Dubio, reſponderūt Domini affirmatiuè, iuxta modum inferius exprimendum.

Et

Et primo dixerunt dictam ſummam Laudemiorum in ſc.3039. eſſe moderandam, nam Peritus omnia Laudemia calculauit ad rationem quinque pro centenario, & tamen quoad bona ſita in Territorio Cæſenæ debentur tantum ad rationem duorũ pro quolibet cẽtenario iuxta diſpoſitionem iuris communis ad quin-
1 quageſimam † pretij taxans Laudemium *in l.fin.§.& ne auaritia C.de iur.Emphyt.* ex particularibus Indultis Apoſtolicis *Pij IV. Greg. XIII. & Clem. VIII.* in bonis Emphyteuticis Ciuitatis Cæſenæ, ſeruan.
2 non obſtante quacumque † conſuetudine, vel pacto, *vt fuit deciſum per Rotã coram Buratto dec.831. per totam,* quam etiã refert,& ſequitur *Fulgin.de iur. emphyt.tit. de Laudem. quæſt. 1. ſub num.* 5. & in deciſ. huius cauſæ 1. *Aprilis 1675. coram R.p.d. meo Taya.*

Secundo dixerunt eſſe bonificanda ſc. 1250. ſoluta Epiſcopo ſpreto pro Laudemijs bonorum tunc per concordiam in
3 emphyteuſim renouatorum, † nam licet Epiſcopus non poſſit in præiudicium ſucceſſorum præuentiuè facere renouationes, & ſucceſſores ſupplantare tamen fuit animaduerſum, quod aderant multa, quorũ renouatio aduenerat ante an.1650. quo fuit facta tranſactio, vt ex calculo pro Lucatellis dato *Sum. numer. 1.* ideoque bene potuit Epiſcopus ſpretus pro ijs re-
4 nouationem facere, † & Laudemia percipere, cum ſit fructus Epiſcopatus,& Domino renouanti debeantur *Burſatt. conſ. 56. numer.16. Hartman. Piſtor. quæſt iur. lib.1. quæſt.50. num.2. Borell.in ſum. deciſ. tom.1. tit.35. num.3.Fulgin.de iur.emphyt. tit. de Laud. quæſt.8. num.14. Rota coram Dunozett. iun. dec.799. num.12.*

Non obſtante quod in hac tranſactione fuerint alteratæ antiquæ inueſtituræ quoad tempus, & Canones, quia contrarium apparet ex lectura ipſius tranſactionis, dum renouatio legit. facta *ad formam antiquarũ quoad tempus, Canones, generationes, & alia &c. prout, & ſecũdum antiquas Inueſtituras, & prout omnia & ſingula bona concedi conſueuerunt, & conceſſa fuerunt &c.& cum alijs pactis ſolitis, & conſuetis, quoad aliam, &c.* Ex quibus verbis liquet, quod Canon ſolitus fuit reſeruatus, & in reliquis fuit habita omnimoda relatio ad præcedentes inueſtituras, ex qua † omnis voluntas alterationis excluditur, cum relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, itaut alteratio non admittatur, niſi de ea expreſſe conſtet, vt in punctualibus terminis deciſum fuit *in Romana Domus in Burgo 19. Nouembris 1670. impreſſa in rec. par. 16. dec.350. num.10.& 11. in eadem 13. Iunij 1672. §.Inſtrumentum coram R.p.d. meo Vicecomite.*

His ſummis detractis, & defalcatis dixerunt Domini mandatum eſſe exequendum, non autem in totum reuocandum, vt prætendebant Lucatelli, quia licet ſit exceſſiuum, tamen cum non ſit exequutioni demandatum, ſubſtinetur in ſumma verè debita, cum pro illa eſſet denuò
6 relaxandum, † & ideò æquitati conſulendo, ſemper conſueuit noſtrum tribunal pro rata illud ſubſtinere, *vt coram Bichio dec. 552. num. 19. & 20. & coram Duran. dec. 388. num. 4. & alijs cumulat adden. ad Buratt. dec. 91. numer. 6. & in Montis Faliſci Cenſus 2. Decembris 1675. §.Nec relevat aſſ. nullitas coram me.*

Et ita vtraq; &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE LINIS.

Luna 13. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Matrimonium contractum coram alio quam proprio Parocho eſt nullum,& ex eo nec putatiuum inſurgit matrimonium.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione cum qualitate legitimitatis debent filiationem, & legitimitatem probare.*
2 *Matrimonium contractum coram alio quã proprio Parocho, aut Sacerdote de licentia Epiſcopi eſt omnino nullum.*
3 *Matrimonium putatiuum ſufficit ad legitimitatem prolis.*
4 *Matrimonium coram alio quam Parocho contractum eſt nullum ex defectu formæ, & nec putatiuum dicitur.*
5 *Sententia in iudicatum tranſacta facit de albo nigrum.*

DE-

DECISIO LXXXII.

IAcobus, Ioannes Baptiſta, & Antonius fratres de Linis inſtituerunt iudicium immiſſionis vti vocati ad fideicommiſſum quondam Equitis Alexandri Senioris de Linis de, & ſuper bonis per Ioſephum Carolum Canobium poſſeſſis, ſed per ſententiam A.C. reiecti cauſam appellationis mihi committi curarunt, & dato per me dubio an ſit danda immiſſio eoq; propoſito, & non reſoluto die 23. *Martij* fuit hodie negatiuè reſolutum.

Fratres enim prædicti etſi poſſent dici vocati vti poſiti in conditione in Teſtamento præfati Equitis Alexandri (ſuper quo Domini non reſponderunt) tamen cum ſint poſiti in conditione cum quali-
1 tate † legitimitatis deberent probare nedum eſſe filios Franciſci, vt prætendunt, ſed etiam eſſe legittimos *Iaſ. conſ. 106. nu. 7. & ſeqq. lib. 1. Rota coram Coccin. deciſ. 2342. nu. 55. & ſeqq. & coram Carillo dec. 190. numer. 24. & coram Bich. deciſ. 101. numer. 1. & ſeqq. & in Bononien. inueſtiturarum 12. Decemb. 1670. §. Rurſus coram bo. me. Priolo, & in Romana Immiſſionis 20. Febr. 1673. §. 1. verſ. Et non ſolum coram Illuſtriſſ. D. meo Calataiu Magno Status Mediolani Cancellario.*

Huiuſmodi legittimitas nedum eſt probata, ſed excluditur ex quo inter Franciſcum, & Mariam aſſertos Parentes dictorum fratrum de Linis nullum adfuit validum, & legittimum Matrimonium cum aſſeratur contractum, nec coram proprio
2 Parocho, † nec quoquam alio Sacerdote de ipſius, aut Ordinarij licentia, ſed corā quodam Religioſo, qui nec Parochus erat, nec aliquam habebat licentiam, vnde hoc matrimoniū eſt omnino nullum, & irritum ex decret. Oecumenici Lateranēſis Concilij ſub Innocentio III. *in cap. cū Inhibitio de clandeſtina deſponſatione* innouato, & roborato in Tridentino *ſeſſ. 24. de reform. cap. 1.*

Hoc autem principio nullo, & irrito dato non intrat quæſtio bonæ fidei vnius
3 ex Coniugibus ita † vt reſultet matrimonium putatiuum quod videtur ſufficere ad legittimitatem prolis ad effectum ſucceſſionis *iuxta text. in cap. ex Tenore vbi ſcribentes qui fil. ſint legit. Peregr. de fideicommiſſis art. 24. numer. 72. Rota coram Seraph. deciſ. 1099. à numer. 1. & coram Caualeri dec. 10. à numer. 3.* nam vltra quod in præſenti excluditur quęcumque bona fides dum licentia Vicarij materno idiomate conſcripta de qua *Sum. impreſſo primæ poſitionis Actorum numer. 18.* eſt cōceſſa Curato Eccleſiæ Parochialis Balnei, & tamen matrimonium fuit contractum coram Religioſo, qui nec Curatus erat, nec licentiam, aut aliquam facultatem habebat, aut habere enunciauit, & ſic non applicantur doctrinæ mox allegatæ.

Videbatur Dominis ceſſare hanc diſputationem, quia dum Concilium Trid. præſentiam proprij Parochi pro forma requirit, & matrimonia aliter contracta irritat, & annullat nulla poteſt dici adeſſe bona fides forma neglecta, & non impleta, quia illa non ſeruata actus in eſſe
4 non producitur, † itaut nec putatiuum Matrimonium valeat induci quicquid eſſet dicendum ſi adeſſet tantum impedimentum ab vno ex coniugibus ignoratū, & non concurreret clandeſtinitas vt diſtingunt *Peregr. de fideicommiſſis art. 24. num. 74. Caſtill. contr. iur. lib. 2. cap. 11. numer. 8. Ceuall. com. contra commun. qu. 697. numer. 7. 11. & ſeqq.* & infinitis authoritatibus, & declarationibus Eminentiſſimorum Sac. Concil. Trid. interpretum cumulatis *Giurb. ad conſuet. Meſſan. cap. 1. gloſ. 1. nu. 38. & cap. 5. gloſ. 5. n. 6. Lancellot. Gall. conſ. 15. num. 14. & ſeqq. Grat. diſcep. 83. à numer. 16. ad 23. Faiard. de legittim. per ſubſequens matrim. memb. 3. à num. 177. Chriſtoph. creſp. de Valdaura tom. 1. obſer. 23. quæſt. 13. nu. 114. & ſeq.*

Quod eo fortius venit dicendum dum iſtud Matrimonium iam fuit declaratum nullum per binas ſententias alteram Vicarij Generalis Bononiæ, alteram A.C.
6 quæ cum tranſiuerint † in iudicatum faciunt de albo nigrum, & pro veritate ſunt habendæ *l. res iudicata 207. ff. de reg. iur. cum alijs in Spoletana fideicommiſſi 29. Ianuarij 1677. §. qua ſententia coram me,* & quicquid ſit an excludant matrimonium putatiuum, vel non, ceſſat ex ſupradictis hæc quæſtio dum vtrumque à Sac. Conc. Trid. fuit ſublatum.

Et ita ex ſupradictis tantum in ſecunda cauſæ propoſitione vtraque parte informante Domini reſponderunt.

CAE-

CAESARAVGVSTANA PENSIONIS.

Lunæ 20. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Non eſt neceſſarium.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in poſſeſſione exigendi penſionem datur contra ſucceſſorem ex ſolutionibus ab Anteceſſores factis.*

2 *Manutentio conceditur etiam in gradu appellationis, & quouſque penſio non ſit in petitorio declarata nulla durat effectus poſſeſſorij.*

DECISIO LXXXIII.

DIxerunt Dominj eſſe concedendam manutentionem Falcon in poſſeſſione ſeu quaſi exigendi annuam penſionem ducator. 24. de Camera aduerſus Sancto Modernum poſſeſſorem ſimplicis beneficij ſub inuocatione Diuæ Mariæ, ſeu Marthæ ſiti in Cathedrali Cæſarauguſtana, quia conſtat de quampluribus ſolutionibus à Petro Beluis Beneficiato Anteceſſore factis *Sum. numer.* 1. quę ad ef-
1 fectum † manutentionis ſuffragantur etiã contra ſucceſſorem, qui nunquam ſoluerit *Guidop. dec. 629. ex numer. 1. & per tot. Add. ad Greg. dec. 57. num. 16. Tondut. de Penſ. cap. 37. num. 14. & 15. Rota in rec. dec. 547. ſub numer. 4. par. 1. & coram Vbald. deciſ. 24. numer. 3. cum alijs in Corduben. Penſionis 5. Iulij 1677. §. ex pluribus enim coram Illuſtriſſimo D. meo Magno Cancellario Mediolani.*

Neque obſtat, quod ſimus in gradu appellationis quodque Vicarius Capitularis Iudex attigerit ordinariam cognitionem admittendo poſitiones, quarum onus aſſumpſerat in ſe Titularis inducturus teſtes ad probandum id quod poſitũ fuerat etenim non attentis exceptionibus petitorium reſpicientibus datur manutẽtio etiam in gradu appellationis, & in quacumque parte Iudicij quouſque in
3 Iudicio ordinario † quæſtio proprietatis quæſtionem poſſeſſionis abſorbeat, & donec nullitas non ſit declarata durat effectus poſſeſſionis *Poſth. de manut. obſer. 8. num. 45. Rot. coram Vbald. dec. 24. ex nu. 1. & in rec. deciſ. 339. numer. 20. 28. & ſeqq. par. 9.*

Et ita per contradictas, &c.

MONTIS FALISCI CENSVS.

Lunæ 20. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Capias ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Debita hereditaria diuiduntur pro rata inter heredes.*

2 *Inſtrumentum publicum habet executionem paratam etiam contra heredes.*

3 *Additio hereditatis probatur ex diuiſione bonorum hereditariorum.*

4 *Cenſus ſi fuerit ſanatus efficitur, ac ſi à principio fuiſſet validè conſtitutus.*

5 *Ratio vbi eadem viget eadem debet eſſe iuris diſpoſitio.*

DECISIO LXXXIV.

OBtinuit Capitaneus Marcus Stephanuccius Ceſſionarius Felicis de Aptis Cenſus in ſorte ſcut. 4000. pro rata tamen ſcut. 3000. mandatum executiuum pro ſolutione fructuum, ac præſtatione fideiuſſoris contra Catarinam, Margaritam, & Camillam tres ex quinque filiabus, & hæredibus Capitanei Romei Pennoni debitoris Cenſus nempè contra Margaritam, & Catarinam ſer. ſer. & contra Camillam priùs in partibus legitimè citatam, & hic in curia ob eius contumaciam per audientiam Contradictarum, & ab eo commiſſa cauſa ad Inſtantiam Margaritę, nomine etiam aliarum ſororum per Signaturam Iuſtitiæ cum clauſula *de præfixione termini*, & coram me ſub die 2. *Decembr.* 1675. diſputato dubio *an mandatum A.C. eſſet exequendum*, reſolutum fuit pro executione pro duabus tantum ex quinque partibus, hodie verò inſtetit iterum dictus Stephanuccius pro diſputatione dubij contra alias ſorores reſo-

reſoluti aduerſus Camillam per contradictas condemnatam, contra quàm affirmatiuè abſque controuerſia fuit reſolutum.

Camilla enim eſt vna ex quinque filiabus, & hæredibus Romei Patris de-
1 bitoris Cenſus, † meritò fuit condemnata ad ſolutionem quintæ partis d. Cenſus ſibi tangentis *iuxta text. in l. 2. C. ſi vnus ex plur. hered. & Gloſ. in l. prima verſ. in omnibus C. commun. de leg.* ideoque, & contra ipſam pro ſua rata eſt exequendũ mandatum cum ipſa fuerit legittimè citata in partibus, & deindè in curia per audientiam contradictarum vt in præſenti *Sum.* Stephanuccij *num. vnico*, iuxta notorium ſtylum curiæ, & conſtat de cenſu ex inſtrumento publico habente exe-
2 cutionem paratam etiam † contra hæredes *Rota poſt Zacch. de oblig. Camer. dec. 93. numer. 23. & dec. 253. numer. 2. & in alijs*.

Titulus hæreditarius in Camilla filia Romei Patris non valet controuerti & probatur ex diuiſione eius bonorum hæreditariorum facta inter quinque filias interquas vna eſt Camilla, quæ fuit data
3 *in Sum. præcedentis deciſ. num. 3.* ex † quã benè probatur aditio *Rot. cor. Eminentiſſ. Ottobono dec. 4. numer. 15. & cor. Dunoz. iun. dec. dec. 576. num. 24.*

Nec poteſt controuerti validitas cenſus ex quo non interuenerit pecunia numerata, quia cum Summus Pontifex conceſſerit aduerſus hanc nullitatem commiſſionem Sanatoriam directam A.C. iſta
4 effecit cenſum † vſque à principio validum, itaut fructus non valuerint in ſortem imputari vt latè reſpondetur *in dec. in hac cauſa contra alias ſorores edita 2. Decembris 1675. §. nec ad impediendam, & ſeqq.* cuius fundamentis Domini in
5 omnibus † adhæſerunt, cum enim eadem ſit ratio, eadem debet eſſe iuris diſpoſitio *iuxta text. in l. Illud ff. ad l. Aquil.*

Et ita per contradictas &c.

ROMANA FRVCTVVM DOTIS

Mercurij 22. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 137.* intrat in dote conſtituta in Vrbe etiamſi contrahentes ſint forenſes dummodo ibi matrimonium debeat durare, & domicilium ibi habeant, & ad eius formam debentur fructus in reſtitutione dotis. Mater Tutrix filiorum an poſſit petere fructus ſuæ dotis ſi fuerit negligens in ſibi ſoluendo.

SVMMARIVM.

1 *Fructus dotales ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario debentur in Vrbe pro dote poſt factam interpellationem.*
2 *Interpellatio pro reſtitutione dotis deducitur ex Iudicio pro ea moto.*
3 *Statutum Vrbis de reſtitutione dotis attenditur etiam inter forenſes, quando contractus eſt factus in Vrbe, ibique matrimonium exerceri debet, & tempore diſſolutionis ibi coniuges habitant.*
4 *Mater Tutrix filiorum tenetur proprium Creditum ſub vſuris exiſtens ſoluere aliàs ei non debentur fructus eum dicatur in culpa.*
5 *Nec excuſatur ex quo fecerit inueſtimẽta.*
6 *Et debet ſtatim inſtare pro ſolutione aliàs dicitur in culpa.*
7 *Tutor tenetur eandem diligentiam contra ſe, quàm contra alios adhibere.*

DECISIO LXXXV.

CVM per obitum Benedicti Coſtæ diſſolutum fuiſſet matrimonium inter ipſum, & Comitiſſam Mariã Contractum iſta egit coram A.C. pro reſtitutione ſuæ dotis, & mandatum, ac ſententiam fauorabilem reportauit, pro cuius executione emanarunt deciſiones coram Illuſtriſſimo D. Ottallora, ſignãter in *recen. 376. p. 14.* & coram R.p.d. meo Taia in gradu appellationis pariter in *rec. d. 3. & 55. p. 15.* & cum Signatura Iuſtitiæ mandatum cũ clauſula *ſine præiudicio* approbaſſet, re-

A a por-

portauit actualem ſolutionem ſc. 10400.
pro dote reſeruatis iuribus pro fructi-
bus. Quare cum mihi cauſa per appel-
lationem fuerit deuoluta. & ſuperuenerit
à Signatura Iuſtitię Commiſsio proce-
dendi cum facultatibus A.C. dedi dub-
bium an mandatum ſit relaxandum pro
fructibus dotalibus, quod fuit in ho-
dierna propoſitione negatiuè reſolutum.

Non dubitant DD. deberi fructus ſtā-
te Statuto Vrbis *lib.1.cap.137.* & credito
1 dotis ex Capitulis matrimonialibus, † &
ex publico Inſtrumento poſt interpella-
tionem ad rationem ſeptem cum dimi-
dio pro quolibet centenario *Rot. coram*
Dunoz. Iun. deciſ.893. numer.8.& in rec.
dec.342. num.11. part.11. & in Romana
augmenti dotis 8. Iunij 1663. §.2. coram
Eminentiſſimo Cerro, & de interpellatio-
ne ſatis videbatur conſtare, ex inſtitutio-
ne, & conteſtatione litis ſuper reſtitu-
2 tione dotis, † & alijs actis iudicialibus
Rot. coram Dunoz. Iun. dicta dec.893.n.7.

Intrare etiam Statutū Vrbis ijs vide-
batur, cum inſtrumentum dotale cele-
bratum fuerit in Vrbe vigore cuius agi-
tur contra bona ſtipulantis ſoceri; mari-
tus natus erat in Vrbe, ibique cum Vxo-
3 re erat permanſurus, † & tempore diſſo-
luti matrimonij domicilium in Vrbe ha-
bebant quibus cōcurrentibus Stauto Vr-
bis eſſe locum firmauit inter has partes
Rota, in recen. dicta dec.376.numer.10.&
ſeq. par. 14.

Verum ex vnico ſequenti motiuo di-
xerunt non eſſe relaxandum mandatum,
quia cum Comitiſſa Maria Attrix fuerit
Tutrix eius filiorum, & amplum corun-
dem Patrimonium adminiſtrauerit, po-
tuit; immo debuit ſibi ſatisfacere, & ex-
tinguere proprium creditum ſub grauiſſi-
4 mis Vſuris exiſtens; † ita vt illud non ex-
tinguens, dicatur in culpa *iuxta Tex. in*
l.Quoties §.ſic rec. *ff. de adminiſtrat. tut.*
l.3. §. vſuras ff. de contrar. act. tutel.
Soccin. ſen. conſ.126.n.5.lib.1.Surd. de Alim.
tit.1. quæſt.45. nu.64. & 65. & tit.3. qu.
7. numer.16. & 18. Grat. diſcept.129. nu.
27. & ſeqq. & diſcept.563. numer.42. &
43. Celſ. Vgo conſ.75. num.9. Cancer. va-
riarum reſol. par.1. cap.9. numer.44. e 45.
Fontanell. de pact. nupt. clauſ.7. gloſ.3. par.
7. à numer.60. per tot.66. Noguerol. alleg.
40. numer.30. Carena reſolut.114. numer.
30. & 40. Rot. poſt Eſcobar. de ratiocin. ad-
miniſt. dec. 16. num.13. & in rec. dec.131.
numer.13. par.12. Ita vt, nec etiam excu-
5 ſetur † ſi fecerit inueſtimenta, quia de-
bebat debitum ſub grauibus vſurijs po-
tius extinguere, quàm debile inueſtimen-
tum conficere *iuxta tex. in dicta l.3. §.*
vſuras verſ. Quid ergo ſidere ff. de contrar.
act. tutel. Rot. in recen. deciſ.370. num.24.
par. 15.

Parum releuante quod filij impugna-
uerint dotem, quia obiectum procede-
ret ſi conſtaret ipſam ab initio inſtetiſſe
pro illius ſolutione; ſed cum non fece-
6 rir, † & non curauerit exactionem, & ſo-
lutionem prædictam dicitur in culpa, vt
firmant DD. ſupra allegati, quibus addi
poteſt *tex. in l.debitor meus 14. & 16. gloſ.*
in verbo retenturum ff. de negoc. ff. eſtis
Vrſill. ad afflict. deciſ.13. numer.19. Mon-
tan. de tutel. cap. 32. regul.9. num. 17. &
ſequen. nā tutor tenetur non minorem di-
7 ligentiam adhibere contra alios, † quàm
contra ſemet ipſum pro vtilitate pupilli
l.quoties §. Item ſi temporali ff. de admin.
tut. Surd. conſ.296. num.31. Rot. in recen.
dec.252. num.16. par.16. & firmant etiam
plerique DD. ſuperius allegati.

Et ita vtraq; &c.

VITERBIEN. FIDEICOMMISSI

Merc. 22. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Capias, ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceſſus ab allegante eſt probandus plenè, & concludenter.*
2 *Immiſſio conceditur probatis requiſitis.*
3 *Sententiæ non ſunt per indirectum reuocandæ.*
4 *In communione, & Societate intentari debet remedium diuiſionis.*
5 *In Societate omnium bonorum ſunt communicanda etiam bona nomine proprio acquiſita.*

DECISIO LXXXVI.

OBtinuit Monaſterium Sancti Auguſti-
ni Viterbij ex perſona Sororis Co-
lum-

Digitized by Google

ſumbæ ibidem profeſſæ immiſſionem in medietatem Hæreditatis Horatij Gnazzę fratris vna cum Franciſco Gnazza altero fratre per Vicarium Generalem Viterbien. conceſſam per, A.C. & per Sacram Rotam coram Reuerendiſsimo D.meo Decano confirmatam, & denuo per Signaturam Iuſtitię cum clauſula ſine præiudicio canonizatam, & plenè conſummatam, quàm tamen prætendens exceſſiuam Franciſcus petijt à me (cui in deuolutiuo cauſa eſt commiſſa) ſubſcribi, & proponi dubium *an conſtet de exceſſiua executione*, quod fuit negatiuè reſolutum.

Agitur enim de executione iam facta præcedentibus tribus conformibus per Signaturam Iuſtitiæ canonizatis, quæ cum habeat præſumptionem pro ſe de-
1 bet probari † ab allegante fuiſſe exceſſiuam, & quidem plenè, & concludenter *Rota dec. 45. numer. 1. de Appellat. in noui & coram Bich. dec. 157. numer. 14. & in rec. dec. 310. num. 19. par. 13. & dec. 120. numer. 11. par. 15.*

Nec quidquam facit prætenſio Franciſci, quod ipſe vti vocatus in teſtamento Pauli vigore reciprocæ inter Franciſcum, & Horatium ordinatæ omnia eius bona capere poſſit, quia vltrà quod non conſtat de identitate bonorum ſubiectorum prædicto fideicommiſſo videbatur Dominis hanc non eſſe exceptionem ſuper hoc dubio proponendam poſt executionem, & canonizationem ſententiarum, ſed bene ante illarum executionem, vel nouo iudicio petendo immiſſionem, & ſolita requiſita ad illam obti-
2 nendam probando, † ſcilicet fideicommiſſi exiſtentiam, illius purificationem, ad ſui fauorem, vel propriam vocationẽ, & bonorum identitatem *iuxta textum in l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. Toll. Rot. in rec. dec. 108. & 121. in vtraque numer. 1. par. 16. cum alijs vulgatis*: nè aliàs detur inconueniens, quod ſententiæ iam ca-
3 nonizatæ, † & vti tres conformes facientes rem iudicatam per indirectum, & incidenter reuocentur, quando per ſolam reſtitutionem in integrum eſſent reuidendę *Rot. in rec. dec. 31. num. 8. & dec. 142. numer. 14. & 16. par. 16.*

Eadem reſponſione tollitur aliud obiectum, quod Franciſcus debeat conſequi medietatem alterius medietatis bonorum propriorum Horatij vigore communionis, & Societatis omnium bo-
4 norum inter ipſos prætenſę, † quia ſuper hoc pariter intentandum eſt ſuum remedium diuiſionis *ff. & C. famil. Erciſc. & commun. diuid.* & eſſent diuidenda, & communicanda nedum bona propria Horatij, ſed etiam ipſius Franciſci, cum hæc ſit natura ſocietatis omnium bonorum, vt poſſit vnus ſocius bona per aliũ
5 etiam nomine † proprio acquiſita ad communicandum compellere *Ciriac. contr. 562. num. 36. & 37. Hector Falic. de Societ. cap. 14. ſub numer. 6. & poſt eum, & alios Michalor de Fratrib. par. 2. cap. 8. numer. 1. & ſeqq.*

Et ita vtraq; &c.

ROMANA VINEAE.

Luna 27. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Diſcutitur Regula *textus in l. Emptorem 9. C. locati* an ſucceſſor ſingularis teneatur ſtare locationi, & quid in Creditore qui ſucceſſit per ſubhaſtationem in re ſui debitoris per Iudicem ex officio locata per modum prouiſionis, & quando dicatur tacitè acceptata ipſa locatio per proceſſum ad vlteriora in deliberatione cum clauſulis præſeruatiuis affictus per Iudicem interpoſitis. Aſſignatio ad exigendum an transferat dominium.

SVMMARIVM.

1 *Conductor locatione durante moleſtari non debet.*

2 *Succeſſor ſingularis non tenetur ſtare locationi.*

3 *Limita in ſucceſſore neceſſario per ſententiam Iudicis.*

4 *Succeſſor verò ſingularis per viam priuationis non tenetur ſtare.*

5 *Succeſſor per viam ſubhaſtationis tenetur ſtare locationi per Iudicem ex officio iacente hæreditate facta &* ſeqq.

Creditor ſuccedit Debitori ſicut Emptor ſiuè adiudicatio fiat à parte, ſiuè à Iudice dicto num. 5.

6 *Factum Iudicis quoad omnes effectus fa-*

 ctum

ctum Partis reputatur.

7. *Succeſſor ſingularis independenter à quocumque Iure locatoris non tenetur ſtare locationi.*

8 *Fructus non dicuntur niſi deductis expenſis.*

9 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 191. *vetat poſt annum à die ſententia opponere quaſcumque nullitates.*

10 *Et iſtud ſtatutum eſt deciſorium, & ſeruandum in quibuſcumque Curijs.*

11 *Aſſignatio alicuius rei ad exigendum abſque datione in ſolutum importat commodum ius exigendi, non translationem dominij.*

12 *Locatio facta à Iudice per modum prouiſionis ceſſat facta de liberatione.*

13 *Declara in locatione indefinita, ſed ſi facta ſit ad certum tempus durat durante tempore.*

14 *Locationis tempore durante durare debet ipſa locatio.*

15 *Clauſula* ſine præiudicio *reddit actum cui ineſt conditionalem.*

16 *Deliberatio facta cum mandato continente clauſulam* ſine præiudicio *cum ea cenſetur facta.*

17 *Succeſſor ſingularis qui ſciuit rem eſſe locatam tenetur ſtare locationi.*

18 *Decretum acceptaſſe videtur, qui procedit ad vlteriora vigore illius.*

19 *Succeſſor ſingularis tacitè, aut expreſsè conſentiens tenetur ſtare locationi.*

DECISIO LXXXVII.

Vineam hæreditariam q. Ioannis Petri de Romanis cuius hæreditas iacebat inſtantibus Proprietarijs alijſque Creditoribus dictæ hæreditatis A.C. locauit ex officio Angelo Antonio Albritio vti vltimo, & plus offerenti ad nouennium incipien. à die rogati Inſtrumenti nempè 26. Decembris 1670. pro annua penſione, & affictu ſcut. 163. erogan. ſcilicet 112. in ſolutione annui canonis, & reliqua ſcuta 51. in melioramenta & reſarcimenta expendenda & cum alijs pactis in inſtrumento contentis. Durante pacificè præfato affictu Hyeronimus Auguſtinus, & Ioannes Franciſcus Fratres de Romanis filij ſupradicti Ioannis Petri & eius Creditores pro dote materna in ſumma ſcutorum biſmille, & vltra obtinuerunt de anno 1674. ſibi ipſis pro eorũ credito Vineam paternam deliberari: Et licèt mandatum de deliberando fuiſſet relaxatum *ſine præiudicio affictuarij* inſteterunt nihilominus præfati Fratres de Romanis deliberatione ſequuta coram A.C. pro euacuatione Albritij Affictuarij, qui manutentionem fauorabilem ab eodem A.C. reportauit. A qua Fratres de Romanis appellantes obtinuerunt manuteneri in poſſeſſione Vineæ, & per ſententiam declarari nullum, & inualidum inſtrumentum affictus: Appellauit Albritius mihique cauſa appellationis commiſſa cum clauſula *cum facultate manutenendi quem de Iure* dedi primo loco dubium *an, & de cuius bono iure conſtet* quod propoſitum 30. *Aprilis*, & ob non tranſportationem integram Actorum & 28. *Iunij* 1677. ob admiſſionem poſitionum non reſolutum hodie pro tertia vice repropoſitum fuit fauore Albritij reſolutum.

Bonum ius Albitrij fundatur in Inſtrumento locationis ei à Iudice per nouen-
1 nium facto † quo duráte non debet moleſtari *iuxtà text. in l. ade 3. C. de locat. & Conduct.* cui locationi, licèt Romani vti
2 ſingulares ſucceſſores ſtare † nõ teneãtur iuxtà regulam *textus in l. Emptorem 9. C. de locat.* tamen quia ſucceſſerunt in vinea per ſententiam Iudicis, & ideò ſunt ſuc-
3 ceſſores † neceſſarij illi ſtare tenentur *iuxtà textum in l. venditor 8. §. 1. ff. de bon. Auth. Iud. poſſid. & limitando regulam textus in l. Emptorem tradunt Barboſ. in collectan. ad eandem numer. 26. Gratian. diſcept. 37. num. 21. cum ſeqq. Antonin. de Amat. reſ. 68. numer. 4. Cancer. var. reſol. par. 1. cap. 14. numer. 35. verſ. quod iſta Donat. Anton. de Marin. reſol. iur. lib. 1. cap. 259. numer. 21. ibique Rodger. in addit. numer. 18. Mareſcott. var. lib. 1. cap. 18. numer. 3. Scapuccin. de ſingular. ſucceſſ. limit. 8. numer. 4. cum ſeq. & limit. 9. per totam Antonell. de temp. legal. lib. 1 cap. 39. numer. 38. Rota coram Gregor. dec. 68. numer.* 8. cum alijs cumulatis *per D. Pacion. de locat. cap. 61. num. 58. & melius numer. 262. & ſeq.*

Nec videbatur applicari limitatio quod Romani veniant ex propria perſona, non autem ſuccedant locanti vti ſucceſſores,
4 ſed per viam † priuationis, ideoque intret regula quod finito iure datoris finitur & ius acceptoris *ex Pacion. vbi ſupra nu-*

Digitized by Google

numer.60. & ſeq. & Rota coram Merlin. dec. 617. numer.4. & ſeqq. ſiquidem aduertebant Domini quod Romani egerũt vti Creditores hæreditatis Riuis, qua iacente Iudex fecit locationem controuer-
5 ſam, † & ſic ſicuti Creditor dicitur ſuccedere in ius debitoris ad formam Emptoris ſiuè adiudicatio fiat à Iudice, ſiuè à parte vt tradit *Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 44. num. 63. & ſeqq.* ita in præſenti caſu dicendum eſt cum iudex geſſerit negocium vice hæreditatis debitricis cui cum ſucceſſerint Romani debitores tenentur ſtare cum notoria ſit regula quod factum iudicis factum partis eſſe reputetur quo-
6 ad † omnes effectus vt vltra *Poſt. mox allegatum* multis cumulatis in terminis pariter ſubhaſtationis dixit *Rot. in rec. deciſ. 270. numer. 15. par. 14.* & ideò non conſtare videbatur de aliqua differentia inter vnum & alium caſum, Et contraria ſolum procedunt, & ſunt intelligenda in eo qui ſuccedit independẽter à quocumque iure antecedentis poſſeſſoris, vt eſt
7 Beneficiatus, † aut Auocans rem iure fideicommiſſi, aut alio iure à debitore locante non dependẽte, vt erat caſus Merlin. & omnium qui poſſunt in contrarium allegari.

Minus reſiſtit alia limitatio quod attenta nullitate contractus locationis ſingularis ſucceſſor ei ſtare non teneatur.

Quia non videbantur ſubſiſtere nullitates attento quod agatur de affictu Vi-
8 neæ iuſto pretio conuento ſtipulata, † nã deductis expenſis ſine quarum deductione fructus non dicuntur *l. ſi à Patre 39. §. fin. ff. de Petit hæredit. l. fructus 7. ff. ſolut. matrim.* quas conſtitit eſſe in ſumma notabili iuxtà notulam in præſenti poſitione pro parte Albritij datam penſio annua ſcut. 163. non videbatur læſiua, & per conſequens non adeſt ſpolium, aut læſio quibus ceſſantibus intrat diſpoſitio Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 191.* vetantis poſt
9 annum à die ſententiæ opponi, † nec per viam actionis, nec per viam replicationis quaſcumque nullitates etiam euidentes & notorias, vt probat *ſenzon. ibidem numer. 102. cum ſeqq. & alijs cumulatis Rota in Romana Reintegrationis 13. Maij 1676. §. tanto magis & 30. Aprilis 1677. §. placuit denique coram R. P. D. meo Bourlemont & in deciſione huius cauſæ ſuper admiſſione poſitionum 28. Iunij 1677. §. hinc reliquæ*, vbi vlterius firmatur quod iſtud
10 Statutum eſt deciſionum, † & ſeruandum in omnibus curijs.

Nec vis Statuti valet euitari ſub prætextu quod vinea ſit ſubiecta canoni & dominio Eccleſiaſtico, quia de hoc nullatenus conſtat, & exactio canonis quæ fit à Cappellano S. Simeonis non fit iure proprio, ſed in vim temporalis aſſignationis mercedis debitæ eidem Cappellano factæ à DD. de Bonauentura Dominis directis vineæ, quæ aſſignatio non importat aliquam translationem dominij ipſius rei dum non interceſſit datio in ſo-
11 lutum, † ſed tantum commodius ius exigendi, & mandatum ac ſpecialem hypothecam ſuper ipſa Vinea vt multis cumulatis firmat *Rot. in rec. dec. 365. numer. 2. par. 14. & dec. 343 pariter nu. 2. par. 15.*

Fruſtra autem impugnatur duratio locationis ſub prætextu, quod ſit facta per modum prouiſionis, quæ ceſſare debuit facta deliberatione fauore fratrum de
12 Romanis, † qui effecti fuerunt Domini, & per conſequens expirare etiam debuit locatio quia quidquid foret dicendum ſi locatio fuiſſet facta abſque vlla definitione temporis; in præſenti euitatur obiectum tum ex quo fuit facta per modum
13 prouiſionis quidem, † ſed ad nouenniũ, & ideò in nouennio verificatur prouiſio, quod cum adhuc duret durare debet lo-
14 catio † *vulgata l. æde 3. C. locati*. Tum etiam quia Iudex qui fecit deliberationem mandauit procedi ad vlteriora *ſine præiudicio aſſectus*, & cum eadem præſeruatiua conceſſit mandatum de deliberando, ex quo duo ſequuntur fauore conductoris; alterum nempè quod iura conductionis cenſeantur præſeruata, & deliberatio cum hac conditione cenſeatur completa iuxtà naturam dictæ clauſulæ,
15 quæ actum † cui ineſt conditionalem reddit *Rota coram Bich. dec. 541. num. 10.* & alijs multis cumulatis firmatur *in voto ſeu deciſ. 536. numer. 101. & ſeq. par. 14.* & cenſetur cùm hac clauſula facta deli-
16 beratio † dum ad eam fuit proceſſum vigore mandati talem clauſulam continenti bene *Rota coram Coccin. deciſ. 695. numer. 5.* Alterum quod dum Romani notitiam habuerunt huius locationis ex ſupradictis apertiſſimè reſultantem cen-
17 ſentur tacitè acquieuiſſe † dictæ locationi, & per conſequens tenentur ſtare loca-

Digitized by Google

cationi *Carocc. de locat. tit. de ſucceſſ. quæſt. 25. numer. 24. Scapuccin. de ſingular. ſucceſſ. limit. 13. numer. 1. cum ſeq. Donat. Anton. de Marin. reſol. iur. lib. 1. cap. 259. num. 23. ibique Rodoer in addit. numer. 18. Rota coram Eminentiſſ. Ottbob. dec. 59. numer. 4. & alijs cumulatis D. Paciton. in citato tract. de locat. d. cap. 61. numer. 86. & ſeqq.*

Procedebant vlterius Domini, & conſiderabant fuiſſe per Romanos conſenſum in locationem tum quia coram R.p.d. Muto Iudice alterius inſtantiæ à cuius ſententia Albritius appellauit ad Rotam fuerunt diſcuſſa melioramenta in controuerſo inſtrumento affictus promiſſa. Tum quia citando Proprietarios pro conſenſu deliberationi vineæ, & ad recipiendum laudemium reportarunt decretum conditionale *ſine præiudicio affictus vineæ facti Albritio*, vt Summario ſuper bono iure primę poſitionis Albritij *numer. 6.* ex quo fit quod procedendo ad
conſenſum, & ſolutionem laudemij vigo-
18 re talis decreti † videantur illud accepraſſe *ex traditis per Salgad. in labyr.
Cred. par. 2. cap. 6. numer. 15. & ſeqq.* &
per conſequens conſenſiſſe dictæ loca-
19 tioni, † qui conſenſus, aut expreſſus aut
tacitus ad hũc effectum ſufficit *D. Pacion.
vbi ſupra d. cap. 61. numer. 50. & ſeq.*

Et ita vtraq; &c.

ROMANA VINEAE

Luna 27. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur Conductori durante locatione.

SVMMARIVM.

1 *Conductor manuteneri debet in ſua poſſeſſione locatione durante.*
2 *Ad manutentionem concedendam nudum factum poſſeſſionis attenditur.*
3 *Nec attenduntur nullitates reſpicientes titulum, quæ remittuntur ad petitorium.*
4 *Factum Iudicis habet præſumptionem pro ſe, & contra illud exceptiones debent eſſe claræ.*
5 *Clauſula* ſine præiudicio *præſeruat Ius anterioris poſſeſſionis.*

DECISIO LXXXVIII.

Conſtito de bono iure Angeli Antonij
Albritij conductoris Vineæ, vt ex alia
deciſione deſuper extenſa dixerunt Do-
mini eidem dandam eſſe manutentionẽ,
quia de eius poſſeſſione non dubitatur
ex Inſtrumento affictus, quo durante
1 debet in eius poſſeſſione † manuteneri
*Ciarlin. contr. 93. num. 22. Fontanell. dec.
237. numer. 3. Poſth. de manut. obſeru. 52.
num. 17. Rota poſt eum dec. 269. num. 1. &
coram Vbald. dec. 547. numer. 1. cum ſeqq.*

Non releuantibus nullitatibus inſtru-
mento affictus oppoſitis, quia vltra quod
ſunt reiectæ in deciſione ſuper bono iure
2 in hoc † iudicio attenditur nudũ factum
vulgato §. *retinendæ inſtit. de interd.* reie-
ctis ad petitoriũ omnibus exceptionibus
3 validitatem † tituli reſpicientibus *Poſth.
de manut. obſ. 42. per totam Rota coram
Bich. dec. 418. num. 14. & 15. & dec. 416.
num. 14. & ſeqq.*

Præcipuè cum agatur de locatione iu-
dicialiter facta, quę habet pro ſe prę-
4 ſumptionem † boni iuris, adeout contra-
riæ exceptiones debeant eſſe claræ, & in-
dubitatæ, ita vt nullo velamine offuſcari
poſſint *Rota apud Poſth. de manut. deciſ. 9.
num. 19. & ferè per totam.*

Deliberatio verò facta illis de Roma-
nis continet clauſulam *ſine præiudicio in-
ſtrumenti affictus* & per conſequens non
5 præiudicat locationi, † ſed præſeruat ius
anterioris poſſeſſionis Albritij *ex latè
traditis per add. ad Gregor. dec. 332. num.
6.* & firmatur etiam in deciſione ſuper
bono iure.

Et ita vtraq, &c.

COLONIEN. CANONICATVS.

Luna 27. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Canonicatus qui conferri debet Magiſtro, aut Doctori an requirat actualem gradum an verò ſufficiat ex poſt interuenire, & quid in hoc faciat obſeruantia. Item an requiratur ætas habilis ad ſacerdotium infra annum, ſeù ſacerdotium actua-

Digitized by Google

actuale. Incompatibilium adeptio quando inducat vacationem ita vt debeatur collitiganti ſubrogatio.

S V M M A R I V M.

1 *Res iudicata intrat ſi non fuit appellatum infra decendium.*

2 *Etiamſi procedatur per contradictas quando quis fuit à principio perſonaliter citatus.*

Appellatio à die habitæ notitiæ non ſuffragatur in ſententia lata per contradictas quando quis à principio fuit perſonaliter citatus ibidem.

3 *Reſtitutio in integrum non datur aduerſus ſententiam validam & iuſtam.*

4 *Læſio eſt concludenter probanda quando agitur de reſtitutione in integrum pro reuocatione ſententiæ.*

5 *Electus à maiori parte præfertur electo à minori.*

6 *Requiſita electi probantur ex atteſtatione Rectoris Vniuerſitatis.*

7 *Electus habens requiſita neceſſaria præferri debet.*

8 *Qualitas requiſita per viam modi ſufficit expoſt ſuperuenire.*

9 *Verba diſpoſitiuæ clara attenduntur potius, quàm verba Prohemij obſcura.*

10 *Status vltimus multum attenditur ad dignoſcendam qualitatem Beneficij.*

11 *Status vltimus ad inſtantiam alicuius Canonicatus non poteſt ab eodem impugnari.*

12 *Obſeruantia declarat indulta, & priuilegia Apoſtolica.*

13 *Obſeruantia interpretatiua probatur ex quolibet actu.*

14 *Interpretatio ex obſeruantia deductus attenditur etiamſi contrarius intellectus de iure eſſet verior.*

15 *Aetas 14. annorum ſufficit ad Canonicatum Eccleſiæ Collegiatæ.*

16 *Item in Canonicatibus Germaniæ de conſuetudine.*

17 *Sacerdotium non eſt neceſſarium in actu collationis quando requiritur tantum cauſatiuè ad acquiſitionem fructuum.*

18 *Sacerdotalis præbenda ex propria ſignificatione intelligitur de actu Sacerdote.*

19 *Sed quando adeſt conſuetudo interpretatiua contraria intelligitur de ſacerdotali impropriè.*

20 *Canonicatus vacat per adeptionem Decanatus requirentis pariter reſidentiam.*

21 *Diſpenſatio incompatibilium non inducitur ex expreſſione iuris ad aliud beneficium incompatibile competentis.*

22 *Subrogatio gratioſa debetur Collitiganti tam ſi Beneficium vacet per obitum, quam per quamcumque ceſſionem.*

DECISIO LXXXIX.

AD Canonicatum vacantem in Eccleſia S. Gereonis Colonien. per obitum q. Henrici Nicaſij duo fuerunt præſentati à Rectore, & Prouiſoribus Vniuerſitatis Studij Generalis Coloniæ, ad quos ex Indulto S.M. Bonifacij IX. ius nominandi ad Canonicatus, quos primæ gratiæ vocant ſpectat nempè Henricus Vvillelmus ab Houuel Artium, & Philoſophiæ Doctor à maiori parte qui fuit ab Abbate S. Martini Executore in Indulto deputato inſtitutus, & ſucceſſiuè poſſeſſionem adeptus fuit, à maiori verò parte fuit nominatus Franciſcus Gaſpar Sierſtorff. Artium liberalium Philoſophiæ, ac iuris vtriuſque Doctor, qui conſimilem inſtitutionem, & poſſeſſionem reportauit; Orta inter iſtos ſic nominatos Inſtitutos, & Poſſeſſores lite cauſaque ad Rotam appellante Enrico deuoluta, & Franciſco contumace fuit coram Reuerendiſſ. D. meo Decano diſputatum Dub. *an, & de cuius bono iure conſtet etiam affectum manutentionis* prodijtque fauorabilis reſolutio Henrico informanti ſub die 26. *Iunij* 1676. ad cuius formam lata ſententia ſuper inſtitutione etiam promulgatũ fuit decretum ſuper manutentione præfati Enrici à quibus nulla interpoſita appellatione. Signatura Iuſtitiæ commiſit mihi cauſam reſtitutionis in integrum reſcribendo *de cauſis reſtitutionis in integrum prout de iure, & de præfixione termini* ex cuius mente emanauit dubium *an conſtet de re iudicata, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum* quod hodie propoſitum affirmatiuè quoad primam & negatiuè quoad ſecundã partem reſolutum fuit.

Conſtat namque de re iudicata, quia appellatio ex altera parte interpoſita
1 emanauit poſt decem † dies de iure datos ad appellandam quo caſu abſque dubio intrat res iudicata *auth. hodie Cod. de appellat. cap. Romana & cap. non ſolum eodem*

eodem tit. in ſexto; etiam ſi proceſſum fuerit per contradictas, quia cum franchen fuerit vſque ab initio perſonaliter citatus dicitur effectus verus contumax
2 itaut ei † non ſuffragetur interpoſuiſſe appellationem à die habitæ notitiæ, vt diſtinguunt *Bartol. in l. fin. num. 14. ff. de in integrum reſtitutione Rot. coram Bichio dec. 2. numer. 8. & 9. & coram Eminentiſſ. Ottobono dec. 44. à num. 1. & ſeqq. & in rec. dec. 396. numer. 1. par. 1.*

De cauſis verò reſtitutionis in integrũ nullibi conſtat, quia ſtante validitate, &
3 iuſtitia ſententiæ ceſſat læſio, † & per conſequens etiam reſtitutio in integrum *Rot. coram Dunoz. iun. dec. 804. num. 4. & coram bo. me. Card. Celſo dec. 181. num. 3. cum ſeq.* & læſio probanda eſſet concludenter dum agitur ad effectum reuocationis ſententiæ non autem de ſola com-
4 miſſione cauſæ † ſuper reſtitutione in integrum iuxtà *dec. 323. coram Buratt. cum alijs per adden. ad eiuſdem dec. 116. num. 15. & per adden. ad Gregor. dec. 459. ſub lit. A.*

Validitas autem ſententiæ non videbatur controuerti; iuſtitia verò apparuit conſiderãdo, quod Enricus Vuillelmus eſt
5 præelectus a maiori † numero eligentiũ, nempè à tribus, Franchen vero à minori numero nempè à duobus, & ſic prælationem aſſequi debet *capit. quoniam de Iurepatronatus Rebuff. conſ. 84. num. 1. Rot. Rot. coram Buratt. dec. 809. num. 1. & coram Bichio dec. 444. numer. 27. & coram Peutingerio dec. 202. nu. 1. & 11. & coram Eminentiſſ. Ottbob. dec. 89. num. 7. cum alijs in deciſ. Reuerendiſſ. D. mei Decani §. etenim*; nec non habet requiſita indulti
6 Bonifaciani de quibus † conſtat ex ſolemni atteſtatione Rectoris Vniuerſitatis Colonien. cui ſtandũ eſſe inquit *Rebuff. de nominat. quaſt. 10. num. 11. Anton. Bengeus de Benef. Eccleſiaſtic. tit. de Canonicat. inſtit. §. 3. de form. condit. & qualit. Seolaſt. Nominat. numer. 20. cum ſeq. & Stephan. Bauniſ de benef. diſput. 5. tit. de nominat. per Accadem. quaſt. 3. ſub litt. E verſ. 5. & ſeqq.* Vnde facilius eidem ſic
7 qualificato † debetur prælatio, & inſtitutio *Spada conſ. 195. num. 15. lib. 2. Rot. coram Bich. deciſ. 444. numer. 6. & 17. & coram Rembaldo dec. 34. numer. 1. & in rec. deciſ. 717. num. 1. & ſeqq. par. 4. tom. 3. & dec. 216. n. 3. par. 2. & dec. 454. n. 3. & 4. p. 13.*

Non refragãte quod idem Henricus de de tempore factæ nominationis ſeù præſentationis in aliqua ex Cathedris Vniuerſitatis Colonien. actu non legeret; Quia placuit Dominis reſponſio, quod indultum Bonifacianum imponit onus legendi per viam modi, non autem conditionis cum imponatur onus legendi poſt adeptum Canonicatum non autem per antea ibi *Poſtquam huiuſmodi Canonicatus, & prabenda fuerint adepta in ea facultate in qua magiſtræ extiterint, vel Doctrices in prædicto ſtudio continuo legere teneantur &c.* Vnde qualitas lecturæ non eſt neceſſaria de tempore ipſius nomina-
8 tionis, † ſed ſufficit ex poſt adimpleri *Menoch. conſ. 262. numer. 6. & ſeqq. Rot. in rec. dec. 717. num. 11. & ſeqq. p. 4. tom. 3. & dec. 43. num. 3. cum ſeqq. par. 14. & dec. 103. num. 26. verſ. 2. reſpondebatur, & ſeqq. par. 15. & in dec. Reuerendiſſ. Decani §. nec obſtat.*

Et licet in prohemio eiuſdem indulti Bonifaciani exprimatur pro ratione augumentum numeri legentium idemque exprimant ſubſequentia confirmatoria Alexandri, & Nicolai V. tamen id nihil ſtringit ad concludendum, quod lectura requiratur in actu adeptionis Canonicatus, ſed poſſint æquè benè adaptari modo, ac conditioni maximè eum in illis legantur *verba, vt eo promptius ad huiuſmodi laudabile exercitium excitentur*, quæ benè concludunt ſufficere qualitatem ex poſt ſupernenite; Videbatur ceſſare quælibet hæſitatio ex claris verbis ſupra relatis, quæ cum expreſsè admittant ſuf-
9 ficere qualitatem ſuperuenientem, † & ſint emiſſa in diſpoſitiua iſta ſunt potius attendenda, quam enunciatiua in prohemio non ſatis apertè explicata *Rot. coram Coecin. dec. 1504. num. 44. & 68. & dec. dec. 1680. num. 39. & in rec. dec. 239. nu. 9. par. 8. & poſt Torr. de pact. fut. ſucceſſ. dec. 108. num. 10.*

Omnemque ſubſtulit difficultatem ne dum vltimus ſtatus, quia nempe Nicaſius ex cuius obitu vacat Canonicatus, illum obtinuit etiam ſi actu non eſſet le-
10 ctor, † qui vltimus ſtatus multum in hac materia dignoſcendi qualitatem Beneficij attenditur *cap. conſult. de Iurepatronatu, & Rot. in rec. dec. 206. num. 5. & ſeqq. par. 15. & in Colonien. Parrocchialis 28. Martij 1672. coram Illuſtriſſ. Domino*

mino Calataiu Magno Status Cancellario Mediolani, qui Status fuit expreſsè agnitus à Franchen, dum obtinuit illum Canonizzari mediante dec. Rotali corã Illuſtriſſ. Domino meo Mattheio ſub die
11 prima Febr. 1675. & propterea † non poteſt ab eodem amplius impugnari *Rot. coram Bich. dec. 312. num. 20. & deciſ. 351. numer. 25. & in recent. dec. 384. ſub num. 2. verſ. & tanto minus par. 2. & in citata Colonien. Parochialis 28. Martij 1672. coram Illuſtriſſ. Calataiu.*

Verum etiam obſeruantia ſubſequuta dum iſti Canonicatus primæ gratiæ fuerunt collati Doctoribus, tantùm licèt in aliqua ſcientia antecedenter actu non legerent, quæ quidem obſeruantia multũ
12 facit ad † probandam qualitatem beneficij cum ex ea quodlibet priuilegium, aut Apoſtolicum indultum dilucidetur, & declaretur *Barboſ. de Vniuerſ. Iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 39. §. 3. num. 19. Rot. coram Card. Celſo dec. 367. num. 19.* vltra alias *in dec. huius cauſæ §. nec obſtat*, & eſſet
13 ſufficiens quilibet actus, † dum agitur de ſimplici interpretatione; quæ ſic ex obſeruantia deducta eſſet attendenda,
14 etiam ſi contrarius Intellectus de † iure eſſet verior *Rot. coram Eminentiſſimo Ottbob. dec. 167. num. 12. & in rec. dec. 216. num. 6. & 520. numer. 10. & ſeq. par. 13. & in alijs paſſim.*

Ceſſat etiam obiectum nullitatis Collationis ex eo deductum, quod Henricus non eſſet in ætate in qua poſſet infra annum ad ſacerdotium promoueri, quia cũ
15 verſemur in Canonicatu Eccleſiæ † Collegiatæ ſufficit ætas 14. annorum *Garz. de benef. par. 7. cap. 4. n. 39. & ſeqq. Grat. diſcept. 482. numer. 11. & ſeqq. Peringh. in ius Canon. lib. 1. tit. 14. §. 2. ſub num. 12. in fine Rot. in rec. deciſ. 78. numer. 11. par. 9.* & benè reſpondet *dec. Reuerendiſſ. Decani §. minus releuat.*

Idque potiſſimum locum habet in Canonicatibus Germaniæ in quibus ex generali illius conſuetudine ſufficit ætas
16 14. annorum, † vt teſtantur *Cocbier. ad regul. Cancell. regul. 17. de ætate Canon. numer. 10. circa finem Roſ. de execut. Litterarum Apoſtolicarum par. 1. cap. 5. ſub numer. 294. verſ. quod ſecus eſt Perrinch. in ius Canon. lib. 1. tit. 14. dicto §. 2. num. 12. propè finem Rot. in rec. dec. 205. num. 15. & ſeq. par. 10.* & ex particulari huius Eccleſiæ S. Gereonis in qua Prouiſi non percipiunt fructus Canonicatuum, & præbendarum niſi, & poſtquam cum effectu fuerint Sacerdotes ex quo fit ſacer-
17 dotium † requiri merè cauſatiuè, & ad effectum dumtaxat requirendi fructuoſam reſidentiam *Rot. in rec. dec. 421. ſub num. 1. par. 1. cum alijs in dec. cauſæ §. quin imò.*

Nec qualitas ſacerdotalis probatur neceſſaria in his Canonicatibus primę Gratiæ ex denominatione Pontificis facta in Indulto loquente de præbenda ſa-
18 cerdotali, † nam etiam ſi ex propria eius ſignificatione poſſit venire; tamen quia adeſt generalis, & particularis conſuetudo, & obſeruantia interpretatiua talis denominatio debet intelligi de ſacerdotali impropriè, & iuxta prædictã conſue-
19 tudinem, † & obſeruantiam, non verò inſtricto, & germano ſignificatu *Alex. conſ. 9. numer. 2. lib. 5. Rot. in recent. deciſ. 29. num. 2. par. 3.*

Demum præcipuè mouit vnum ex Dominis adeptio Decanatus in Collegiata Sancti Seuerini cum ſubſequuta poſſeſſione per franchen facta, quæ cum
20 pariter requirat † reſidentiam fecit vacare Canonicatum, de quo agitur ob incompatibilitatem *Gonz. ad reg. 8. gloſ. 15. num. 19. Rot. in rec. dec. 298. à num. 3. ad 7. par. 14.* pro cuius retentione non poteſt iuuari expreſſione per eum facta in prouiſione Decanatus de iure ſibi ad Canonicatum competenti, quia hæc non
21 ſufficit † ad inducendam diſpenſationem retentionis incompatibilium *Gonz. vbi proximè gloſ. 15. numer. 27. & plurib. ſeqq. Cocchier. ad regul. 52. de diſpenſ. ad duas Parrocchiales in fine verſ. an autem expreſſio*, vbi refert Gonz. eumque nega-
22 tiuam tenuiſſe teſtatur, † & per conſequens clarius reſultat bonum ius Henrici cum ei debeatur ſubrogatio gratioſa *iuxta text. in cap. 1. & 2. vt lit. pend.* cuius diſpoſitio æquè locum habet in vacatione per obitum aut quamcumque ceſſionem *Rot. coram bo. me. Card. Celſo deciſ. 179. numer. 7.*

Et ita vtraq; &c.

COLONIEN. CANONICATVS ſuper manutentione.

Lunæ 27. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio anterior eſt manutenenda, Poſterior an attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor anterior eſt manutenendus.*
2 *Etiamſi poſſeſſio ſit anterior per horam, aut momentum.*
3 *Poſſeſſio titulata fortius eſt manutenenda.*
4 *Poſſeſſio poſterior obtenta non citato anteriori poſſeſſore non eſt manutenibilis.*
5 *Poſſeſſio capta ſine præiudicio Iuris alterius intelligitur legitimè poſſidentis.*

DECISIO XC.

IN conſequentiam dubij in re Iudicata fauore Henrici in hodierna propoſitione reſoluti dixerunt Domini eidem dandam eſſe manutentionem, quia de eius
1 anteriori † poſſeſſione Capitulariter capta conſtat *Poſth. de manut. obſeruat. 71. numer. 2. & ſeqq. Rot. coram bo. mem. Cardinali Celſo dec. 82. num. 1. & in Marſicana manutentionis* 1. *Iunij* 1674. *coram R.p.d. meo Bourlemont* etiamſi anteriori-
2 tas eſſet † horæ, aut momenti *Poſth. dicta obſeruat. 71. numer. 9. cum ſeq. cum alijs in deciſ. Reuerendiſſ. Decani §. finali.*

Eoque fortius quia ex deductis in deciſ. ſuper re Iudicata conſtat de valido
3 titulo, † & iure huius partis quo caſu eo magis poſſeſſio ſic titulata venit manutenenda *Rota coram Eminentiſſ. Ottbob. dec. 168. num. 3. & coram Bich. deciſ. 461. pariter numer. 3. & coram Caualer. deciſ. 379. numer. 5. & in dicta Marſicana manutentionis §. tanto fortius coram R. p. d. meo Bourlemont.*

Non, releuanre poſſeſſione deinde capta per franchen quia vti poſterior, &
4 obtenta non citato † Enrico Anteriori poſſeſſore non eſt manutenibilis *Poſth. de manut. obſeru. 21. num. 36. Rot. in recent. dec. 352. num. 1. & 3. par. 10. cum alijs in citata Marſicana manutentionis §. docuit namque.*

Nil pariter facit proteſtatio capituli emiſſa in actu traditæ poſſeſſionis, quod ſcilicet non intendebat Iuribus partium
5 præiudicare † quia dicta clauſula eſt apta ſolum præſeruare Iura Alterius actu, & legitimè poſſidentis qualis tunc non erat franchen, & ſic non obſtat *Onded. conſ. 86. numer. 52. lib. 2. Thomat. dec. 174. nu. 47. Rot. coram Caualer. dec. 446. num. 3. verſ. ſimiliter, & num. ſeq. & in recent. deciſ. 513. numer. 3. verſ. quia fuit reſponſum par. 1. dec. 379. numer. 11. par. 16.*

Et ita vtraq; &c.

FOROLIVIEN. MAIORATVS

Lunæ 27. Iunij 1678.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum in vna linea ingreſſum nō debet ab ea egredi donec linea non ſit perfectè euacuata, & ex quibus verbis perpetuitas fideicommiſſi inducta cenſeatur eum alijs de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum ingreſſum in vna linea in ea durat donec ſit perfectè euacuata.*
2 *Verba* de Deſcendente in deſcendentem *inducunt perpetuum fideicommiſſum in linea in qua eſt ingreſſum.*
3 *Verba* ſemper & omni tempore vſque in infinitum *tractum ſucceſſiuum important nec reſtringuntur ad certum genus, aut gradum.*
4 *Subſtitutio facta ſi quis decedat ſine filijs euaneſcit ſi cum illis moriatur.*
5 *Verba* in eius defectum *propriè intelliguntur ſi numquam extiterit.*
6 *Teſtator ſi in vna parte vocauit deſcēdentes abſque qualitate maioris ætatis idem cenſetur voluiſſe etiam in alia.*
7 *Teſtamenti vna pars aliam declarat.*
8 *Statutum Foroliuij* rubr. 35. lib. 7. de fil. in condit. poſit. *diſponit filios in conditione poſitos cenſeri diſpoſitiue vocatos, & qualiter.*
9 *Verba poſita in fine & per viam regulæ totam diſpoſitionem qualificant.*

10 *Poſ-*

10 *Poſſeſſori anteriori debetur manutentio.*
11 *Poſſeſſio poſterior capta cum clauſula* dummodo poſſeſſio ſit vacans &c. *ſi ſit plena & appareat de alterius bono iure reſoluitur ac ſi non eſſet capta.*

DECISIO XCI.

SIluius Senior de Torellis cupiens ſuam hæreditatem ſemper conſeruari in eo ex filijs trium ſuorum nepotum cui nomen eſſet Siluij, vel Antonij inſtituit primo loco vnum ex filijs maſculis Antonij vel Siluium appellatum Equitis Titi ſui nepotis, quibus non extantibus inſtituit, & ſubſtituit vnum filium maſculum ex Io. Baptiſta, & Lelio de Torellis alteris eius pariter nepotibus, qui vno ex dictis nominibus vocaretur qui tamen tenerentur reſtituere hæreditatem filio Equitis Titi quandocumque naſceretur dummodò vnum ex prædictis nominibus haberet: quo non extante, & dicto Antonio, vel Siluio quandocumque decedenti ſubſtituit vnum alium maſculum eiuſdem nominis ex dicto Antonio, ſeù Siluio ſic prædefuncto: Et in eius defectum vnum alium maſculum ex deſcendentibus dictorum Io. Baptiſtæ, & Lelij dicti nominis qualitatem habentem, & ſi plures eſſent eiuſdem nominis tunc voluit ex eis maiorem natu præferri etiam quod non eſſet proximior vltimo defuncto addita declaratione quod intendebat eius hæreditatem in vno maſculo ex deſcendentibus ſuorum nepotum qualitatem dicti nominis habente perpetuò cõſeruari, Grauans vlterius omnes Inſtitutos, vel Subſtitutos ſine filij ſic nominatis aut aliquo deſcendente ab eis deſcendentes, vt reſtituant hæreditatem primo filio maſculo ex deſcendentibus dictorum nepotum dictum nomen habenti vt latius *Sum.* vtrinſque partis *numer.* 1.

Ex Tito nulli vmquam nati ſunt filij, ideoque hæreditas ingreſſa fuit in lineã Lelij vnius ex Nepotibus Siluij Senioris, eamque conſequutus fuit Antonius Lelij filius, & ex eo Siluius eius filius, ex quo ortus eſt Antonius cõtra quem prætendens alter Antonius dictus etiam de Guidis in linea Io. Baptiſtæ vti Senior & Maiornatu auocare bona controuerſiam deduxit coram A.C. qui poſt conceſſam manuteutionem eidem Antonio filio Siluij generaliter in omnibus bonis illam deindè reſtrinxit quoad bona Forolinij tantum; vnde adita per Antonium de Guidis Signatura Iuſtitiæ mihique commiſſa cauſa cum clauſula *ſine præiudicio* dedi dubium *An ſit danda Immiſſio Antonio de Guidis in bonis Foroliuij, & an & cui ſit danda manutentio in Bonis Rauennæ*, quod fuit in omnibus fauore Antonij Torelli Iunioris reſolutum Aſſiſtit enim Antonio Iuniori regula, quod hæreditas ſemel ingreſſa in eius linea, non debet ab ea egredi, donec extet perſona capax, & habilis, ita vt ſit perfectè finita, & euacuata, vnde cum Antonius Iunior
1 ſit de linea admiſſa, † habens requiſita neceſſaria ipſe tantum eſt vocatus, & cæteros excludit *cap.* 1. *de natur. & ſucceſſ. feud. Soccin. in l. ſi cognati numer.* 40. *verſ. & ſic regulat. fideicommiſſum ff. de reb. dub. Molin. de Primogen. Hiſpan. lib.* 3. *cap.* 4. *numer.* 14. *ibique add. infinitos cumulat & cap.* 9. *ſub numer.* 1. *Peregrin de fideicom. art.* 27. *numer.* 14. *&* 15. *Rot. in rec. dec.* 681. *numer.* 3. *par.* 2. *& coram Merlino dec.* 520. *numer.* 14. *& deciſ.* 864. *numer.* 33.

Talis etiam fuit mens Teſtatoris, qui inſtituit, & ſubſtituit filium Io. Baptiſtæ & Lelij, qui Antonius, aut Siluius vocaretur, eoque decedente eius filium pariter vnum ex dictis nominibus habente, & licèt non videatur vocaſſe eorum filios, tamen inferius declarauit quod hæreditas vadat inperpetuum de deſcendẽte in deſcendentem maſculum ſic nomi-
2 natum, † quæ verba *de deſcendente in deſcendentem* idem ſonant ac de filio in filium, & inducunt perpetuum deſcenſum fideicommiſſum in linea, in qua fideicõmiſſum eſt ingreſſum *Soccin. Iun. conſ.* 188. *numer.* 6. *&* 7. *lib.* 2. *Peregrin. de fideicom. art.* 32. *num.* 43. *Simon. de Prætis de interpret. vltim. volunt. lib.* 3. *ſolut.* 10. *numer.* 19. *&* 20. *fol.* 284. *Marta de clauſul. par.* 3. *clauſ.* 13. vnde clara apparet voluntas Teſtatoris, quod donec extet vnus ex linea admiſſa non fiat tranſitus ad aliam dum dixit id ſeruari *ſemper &*
3 *omni tempore vſque in infinitum*, † quæ tractum ſucceſſiuum important non poſſunt reſtringi, aut limitari ad certum genus, aut certos gradus *Pariſ. conſ.* 92. *numer.* 36. *ad* 39. *lib.* 2. *Decian. conſ.* 1. *n.* 25.

& conſ. 50. numer. 18. & 19. lib. 1.

Dum igitur adhuc durat linea primo loco admiſſa non eſt locus ſubſtitutioni maioris natu, in qua prætendit venire Antonius de Guidis, quia Teſtator ad illam deuenit ſi Antonius primo loco inſtitutus deceſſiſſet ſine aliquo maſculo; in cuius defectum vocauit maſculum deſcendentem ex Io. Baptiſta, & Lelio maiorem natu, qui caſus non euenit, quia Antonius primo loco inſtitutus deceſſit cum Siluio, & Siluius cum Antonio Iu-
4 niore, † qui eſt vnus ex litigantibus, ideoque dum conditio non euenit non eſt factus locus ſubſtitutioni *Rot. in rec. dec. 221. numer. 2. & 255. num. 2. & ſeq. & dec. 258. numer. 8. par. 15. cum alijs notiſſimis* neque factus eſt locus tali ſubſtitioni per obitum Siluij, quia Teſtator voluit habere locum in *eius defectum*, non in eius obitum; illa enim verba *in eius defectum* propriè loquendo intelli-
5 guntur † quatenus numquam fuiſſet in rerum natura *l. nam etſi ſub conditione §. poſt defectum ff. de iniuſt. rupt. irrit. teſtam. l. de quibus ff. de leg. & l. 1. ff. de inſtit. act. Bero. conſ. 102. numer. 18. lib. 2. Mantica de coniect. lib. 11. tit. 6. num. 2. in fine verſ. vnde licèt ſecundum propriam & bene etiam Gratian. diſcept. 773. numer. 23. & Rot. in rec. dec. 453. num. 6. par. 2.*

Et quod vere Teſtator ſenſerit debere durare lineam, non verò fieri ſaltum declarat altera pars Teſtamenti, in qua prohibendo alienationem bonorum in caſum controuentionis, & conſenſus omnium Vocatorum vocauit vnum ex filijs Comitis Pomponij Torelli de Parma & voluit in eis tranſire hæreditatem de deſcendente in deſcendentem nulla habita
6 ratione † maioris ætatis, vnde idem debet cenſeri ſenſiſſe in alia parte in qua vocauit deſcendentes propriorum Ne-
7 potum, † cum vna pars teſtamenti aliam declaret *l. ſi ſeruus plurium §. fin. ff. de legat. 1. Rota coram Bich. dec. 7. numer. 8. & dec. 101. numer. 3. & 498. num. 8. & coram Arguell. dec. 16. numer. 28. & in alijs paſſim.*

Et videbatur tollere omnem difficultatem Statutum Foroliuij *rubr. 35. lib. 7. de filijs in conditione poſitis* mandans filios in conditione † poſitos cenſeri diſpoſiti-
8 ue vocatos ſiuè diſpoſitio ſit facta ab aſcendente ſiuè ab alio quouis extraneo Teſtator enim expreſsè illos poſuit in conditione ibi. *Et ſi contingeret quod dictus heres inſtitutus, vel alius ſubſtitutus, decederet non extante aliquo filio deſcendente ab eo &c. Sum. Antonij Iunioris numer. 1. litt. G.* nec iſta verba reſpiciunt potius vnam quam aliam ſubſtitutionẽ, ſed de omnibus loquntur & ad omnes referuntur, & poſita in fine generaliter,
9 & per viam † regulæ totam diſpoſitionẽ qualificant *Lara in compend. vitæ humanæ cap. 30. num. 79. Rot. in rec. dec. 76. num. 22. p. 13.* quare dum Siluius ſubſtitutus deceſſerit cũ Antonio filio qui vti poſitus in conditione eſt vocatus non euenit alter caſus ſubſtitutionis maioris natu ex ſupra allegatis.

Hinc patet non eſſe dandam immiſſionem Antonio de Guidis in bonis Foroliuij, dum nullum habet ius, nullamque oſtendit vocationem; Et quoad bona Rauennæ dandam eſſe manutentionem Antonio Iuniori, quia conſtat de eius poſſeſſione, & quidem anteriori ex depoſitionibus teſtium eius *Sum. num. 2.* cui
10 proinde debetur † manutentio *vulgato §. retinendæ inſtit. de interdict. cum vulgaribus.* Non refragante Antonio de Guidis poſſeſſione capta, quia vti capta nemine citato cum ſolita clauſula *dummodo poſſeſſio ſit vacans & ſine præiudicio haben-*
11 *tium meliora Iura &c.* cum † eſſet plena, & appareat de potiori iure Antonij Iunioris reſoluitur & eſt ac ſi non fuiſſet appræhenſa ex cumulatis per *Rot. in rec. dec. 279. numer. 10. & ſeq. & dec. 323. nu. 7. & 8. par. 15. & dec. 24. num. 4. & 5. par. 16.*

Et ita vtraq; &c.

NEAPOLITANA AEDIFICII

Veneris 1. Iulij 1678.

ARGVMENTVM.

Regula *l. Altius C. de Seruit. & Aqua* concedens cuique vſque ad cælum ædificare num habeat locum ſi luminibus Chori Eccleſię officiat ædificium, vel ſufficiat ſpatium Pragmaticę Ciuitatis Neapolitanæ, aut legale intercedere, vel lumen aliunde haberi poſſe.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Altius tollere cuique licet vſque ad cælum.*
2 *Etiamſi luminibus vicini officiatur, dummodo id ex æmulatione non fiat.*
3 *Etiamſi præiudicium ſit Monaſteriorum, & locorum piorum.*
4 *In Ciuitate Neapolis licet cuique ædificare dummodo intercedat ſpatium duodecim palmorum ex particulari Pragmatica.*
5 *Pragmatica concedens ædificare dummodo intercedat ſpatium duodecim palmorum ligat etiam Clericos & eccleſiaſticas perſonas.*
6 *Seruitus altius non tollendi conuentionalis probari debet.*
7 *Legalis ex præſcriptione non probatur ex quo quis per mille annos non ſabricauerit, niſi præceſſerit prohibitio, & acquieſcentia.*
8 *Altius tollere non licet quando luminibus Scholarum publicarum officiatur.*
9 *Declara id procedere in ædificijs coniunctis ſecus quando intermediat via publica, cum ſpatio legali.*
10 *Spatium duodecim palmorum ex conſuetudine Ciuitatis Neapolis ſuccedit loco ſpatij legalis.*
11 *Experimenta præferuntur cæteris probationibus.*
12 *Altius tollere non permittitur quando loca publica penitus inutilia, & obſcura redderentur.*
13 *Secus quando non tollitur totaliter lumen, vel poteſt aliunde ſufficiens haberi.*

DECISIO XCII.

PAtres Prædicatores S. Dominici Maioris Ciuitatis Neapolis inceperãt ædificare nouum Dormitorium è conſpectu Chori Eccleſiæ S. Petri ad Maiellam Ordinis Cæleſtinorum eiuſdem Ciuitatis, ſed impediti fuerunt abijſdem Patribus Cæleſtinis, qui coram Reuerendiſſimo Nuncio Neapolitano ſub die 12. Maij 1673. nouum opus nunciarunt, ex quo fabrica conſtruenda luminibus eorum Chori officeret. Quapropter varijs factis per prædictum Nuncium experimẽtis, mandauit, vt pro maiori, & reali experientia luminis murus extruendus vere eleuaretur vſque ad prætenſam altitudinem facta tamen per Patres Dominicanos legitima obligatione de illum demoliendo caſu quo facto tali experimẽto ex eodem muro ita obſcuraretur lumen ingrediens per feneſtram magnam Chori prædicti vt in eo non remaneret lumen ſufficiens pro recitandis diuinis officijs. Ab hoc decreto appellarunt Patres Cæleſtini cauſaque ad A.C. deuoluta iſte pronunciauit per ſententiam diffinitiuam non licere Patribus Dominicanis altius extollere. A cuius ſententia cum prouocaſſent PP. Dominicani mihique cauſam appellationis committi curaſſent dedi dubium *An liceat Patribus Prædicatoribus altius extollere*, eoque die 11. *Ianuarij* 1677. propoſito, & non reſoluto fuit dictum quod fieret acceſſus iuxta modum exprimendum; Ad cuius tenorem ſubdelegato Iudice in partibus cum inſtructione, & facultatibus neceſſarijs, tranſmiſſoque proceſſu deſuper fabricato & in actis producto, & publicato, iterum propoſui dubium ſuprascriptum quod fuit affirmatiuè reſolutum.

Aſſiſtit enim Patribus Prædicatoribus ædificare volentibus regula deſumpta ex *l. altius* 8. *C. de Seruit. & Aqua* permit-
1 tente vnicuique in ſolo † proprio ædificare vſque ad cælum etiamſi luminibus
2 vicini † officiat dummodo id ex æmulatione non fiat vt firmarunt in terminis
3 ædificiorum † præiudicantium Eccleſijs & Monaſterijs *Marant. reſponſ. iur.* 21. *numer.* 2. *& ſeqq. tom.* 3. *Iul. Capon. diſcept. forenſ.* 38. *numer.* 5. *Rot. in rec. dec.* 587. 599. *&* 611. *par.* 5. *& coram clar. me. Card. Celſo dec.* 375. *numer.* 1. *cum ſeqq. & fuit dictum etiam in alia Neapolitana Fabricæ* 27. *Iunij mox elapſi* §. 1. *coram R.p.d. meo Emerix.*

Idque facilius ſtante Pragmatica, ſeù ſpeciali conſuetudine Ciuitatis Neapo-
4 lis incipiente † *ſiquis habet ſubtit. de Seruit.* ex qua permittitur cuique ædificare in proprio ſolo, quotieſcumque inter vnum, & alterum ædificium interſecat ſpatium duodecim palmorum, quæ conſuetudo ligat etiam Eccleſias, & per-
5 ſonas eccleſiaſticas ex rationibus, † quas tradunt *Capiclatr. dec.* 50. *numer.* 20. *cum ſeq. & dec.* 66. *num.* 23. *& deciſ.* 95. *numer.* 4. *lib.* 1. *& dec.* 157. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 2. *Marotta diſcept. forenſ.* 35 *numer.* 44. & admittitur per *Rot. coram Card. Celſo*

Celſo dicta dec.375. numer.3. & in dicta Neapolitana Fabricæ §.vnde.

Nec valent repelli Patres Dominicani aliqua Seruitute altius non tollendi fauore Patrum Cæleſtinorum inducta; 6 nam † ſeruitus conditionalis non probatur; legalis verò ex præſcriptione non tollendi non inducitur etiam ſi quis per 7 mille † annos facultate extollendi non fuerit vſus, niſi præceſſerit prohibitio, & acquieſcentia *vt firmant Theſaur. deciſ. 23. ſub numer.4. Thomat. deciſ.119.num. 9. Marant. dicto reſponſ.21.numer.42. & ſeq. tom.3. Rub. de validit. leg. cap.10.nu. 13. cum ſeqq.* & *Rota coram Buratt.deciſ. 38. num.5. & in citata Neapolitana Fabrica §.neq. poteſt dici*.

Neque applicatur limitatio regulæ altius tollendi deducta ex eo quod luminibus Scholarum † officiatur iuxta tradita per *Cepoll. de Seruit. Vrban. Præd.cap.39. numer.4. verſ. 10. & vltimo fallit*, quarum beneficium extendi ad omnia loca pia prætendebatur per PP. Cæleſtinos, quaſi exinde arguatur æmulatio obſcurandi chorum de quo agitur, & videndi celebrationem diuinorum officiorum imponendo hanc ſeruitutem dicto Choro. Quia animaduerſum fuit primo quod hic non ſumus in domibus inter ſe coniunctis, & cohærentibus, † in quibus videtur poſſe procedere limitatio, ſed in ædificio intermediato, & interſecato à via publica, & per conſequens dum adeſt ſpatium legale ceſſat prætenſa æmulatio, & ſucceſſiue adducta limitatio *iuxta textum in l.Meniana C.de Aedific. Priuat.* ibi *niſi ſpatium per decem pedes liberi aeris habuerint*, ibique obſeruat *Angel. & tradunt Franc. Marc. dec. 501. numer. 22. & 26. Antonell. de loco legal. lib.2. cap.23. qu.2. n.27. & Capon. Citata controu. 381. num. 7.* & in præſenti adeſt via publica, quæ eſt latitudinis palmorũ 10 treſdecim, † & ſic excedentis duodecim palmos quod eſt ſpatium ſuccedens loco legalis ex Municipali Pragmatica, ſeù conſuetudine *vt aduertit Capicelatr dicta deciſ. 50. ſub numer. 23.* & admittit *Rot. coram Celſo dicta dicta dec.375.num. 4.* ibi *legale ſpatium duodecim pedum*.

Secundo quia tam ex antecedẽti Nuncij Neapolitani, quàm ex noua Iudicis à Rota deputati relatione, & experimentis 11 per eum factis ad curiam tranſmiſſis, † quæ cæteris probationibus ſolent anteponi *Riminald. Sen. conſ.358. numer. 22. Corn. conſ. 113. num.3. lib.2. Barz. dec.2. numer. 5. verſ. & eſt multum & Poſth. de manut. obſeru. 101. numer. 5.* apparuit hanc muri ſeù noui Domitorij conſtructionem non officere luminibus Chori Patrum Cæleſtinorum dum ea non obſtãte officia diuina commodiſſimè peragi, & celebrari poſſunt nam idẽ Iudex à Rota deputatus iuxtà inſtructionẽ ſibi trãſmiſſam eleuare fecit fabricã ligneam cũ tecto eiuſdem altitudinis, & amplitudinis veræ fabricæ conſtruendæ, & deinde electis hinc inde cantoribus ad canen. in Choro Cæleſtinorum de facto ipſi Cantores præuio iuramento tam pro vna, quã pro altera parte electi optimè legerunt, & cantarunt etiam in diſtantia plurium palmorum tam in Graduali magni caracteris, quàm in Antiphonali minoris formæ & quidem ſingulis horis, nempè hora 9. & hora 13. cum ſeqq. de mane, & hora veſpertina 19. & 23. ad completorium de menſe Maij *Sum. S.Dominici num. 2. per totum* vnde non debet impe- 12 diri eleuatio, † quæ propè loca publica prohibita tantum cenſetur, quando illa pœnitus obſcura, & inutilia redderentur *Honded. conſ.81. numer.29. & 36. vol.1. Vrceol. contr. forenſ. 75. num.5. Rota corã Buratt. dec.631. num.8. & coram Dunoz. Iun. dec. 404. numer.6.*

Item ex eodem Experimento conſtat Chorum Patrum Cæleſtinorum aliunde ac multifariam poſſe habere lumen nempe vel per dilatationem feneſtræ, nec non illius reductionem ad antiquam amplitudinem reaperiendo illas partes 13 quæ † ab ipſis Cæleſtinis muratę ex ipſo acceſſu apparuerunt, vel per apertionem lateralium, quo caſu non debet impediri eleuatio nè publicum bonum impediatur, & æquitas ſuper qua fundatur ius prohibendi iniquitas efficiatur *vt affirmant Honded. dicto conſ.81. numer.31. & 36. vol.1. Vrceol. dicta conſult.75. num.7. Rub. de validit.legal.cap.10. num. 49. & ſeqq. cum num.60. & ſeqq. & bene ait Rot. in rec. dec. 372. numer.7. par.1. rec. & coram Buratt. dec.631. numer.8. & coram Duran. dec. 450. numer.3.*

Et ita vtraque parte in prima propoſitione audita, & PP.Dominicanis tantum in hac ſecunda informantibus reſponſum fuit &c.

BO-

BONONIEN. ASSOCIATIONIS.

Veneris 1. Iulij 1678.

ARGVMENTVM.

De Statuto Bononiæ faciente rem iudicatam poſt duas ſententias conformes. Retentio pro dote nnm detur nepti in Bonis Aui quando non adeſt fideicommiſſum, & de differentia inter vnum, & alium caſum.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ duæ conformes ex Statuto Bononiæ habent vim trium & debent exequi.*
2 *Et ſufficit primam ſententiam fuiſſe latam Bononiæ, & inter Ciues, licèt ſecunda ſit lata in curia.*
3 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*
4 *Deliberatio bonorum facta fauore alicuius vti hæreditariorum probat antiquam debitoris poſſeſſionem & modernam rei conuenti.*
5 *Aſſociatio competit ſuper omnibus bonis debitoris vigore clauſulæ conſtituti & pacti precarij de tempore Inſtrumenti vel poſtea poſſeſſis.*
6 *Retentio non datur pro credito poſteriori contra anterius.*
7 *Fideicommiſſo exiſtente perpetuatur hæreditas & fideicommiſſarius dicitur ſuccedere Teſtatori.*
8 *Et tenetur ad debitum ad quod Teſtator tenebatur, vel veriſimiliter exſoluiſſet.*
9 *Hæreditas inteſtata fit patrimonium proprium adeuntis.*
10 *Et non retinet onus dotandi neptes, ſed poteſt alienari, & obligari.*

Reſponderunt DD. Mandatum de aſſociando per binas ſententias in præcedentibus Inſtantijs Comiti Zambeccario conceſſum pro fructibus Cenſus libr. 3000. à Comite Rainaldo de Areoſtis an. 1632. impoſiti, fore exequendum, quia cũ prædictæ duę ſententiæ ſint validæ, & iuſtæ conſtituunt propterea in hoc iudi-
1 cio poſſeſſorio † rem iudicatam *ex Statut. Bonon. rubr. de appell. §. præterea &* mandatum in illis decretum debet exequi *Rot. coram Carill. dec. 291. num. 1. cum ſeqq. & in Bononien. Bonorum prima Iulij 1665. §. adeout coram R.p.d. meo Bourlemont.* Nil refragante quod vltima ſententia ſit lata in curia; Nam vt diſpoſitio præfati Statuti procedat; ſufficit pri-
2 mã ſententiam † fuiſſe latam Bononiæ, & agi inter Bononienſes Statutis dictæ Ciuitatis ſubditos, *Peuting. dec. 185. numer. 2. in rec. dec. 9. num. 7. & 8. par. 14. cum aliјs in Bonon. Pradij 18. Martij 1672. & 23. Ianuarij 1673. coram R.p.d. meo Emerix.*

Validitas non controuertitur, & iuſtitia euidenter reſultat, quia conſtat de credito, ex inſtrumento cenſus *Sum. num.*
3 1. quod faciat † probationem probatam ac rem claram, & manifeſtam *Bald. in l. quoties Cod. de Iudic. cum concordan. per Rot. in rec. dec. 356. num. 1. par. 14.* atque etiam quod bona, ſuper quibus petitur aſſociatio, fuerint poſſeſſa à Co. Rainaldo Debitore poſt impoſitum cenſum, conſtat ex deliberatione de eiſdem, tamquam hæreditarijs illius facta anno 1674. fauo-
4 re † Comitiſſæ Franciſcæ Eleonorę Poſſeditricis, quę deliberatio probat antiquam poſſeſſionem Debitoris, & modernam reæ conuentæ *Rot. coram Bich. deciſ. 415. numer. 5. & in aliјs*, quibus extremis concurrentibus vigore clauſulæ Cõſtituti, & pacti præcarij in Inſtrumen-
5 to † appoſiti, eſt locus aſſociationi ſuper omnibus bonis per Debitorem tempore contracti debiti, vel deinde poſſeſſis *Rot. in rec. dec. 72. num. 1. & ſeqq. & dec. 179. in principio par. 9. & coram Vbald. dec. 19. num. 3. & 4. par. 1.*

Nec ſubſiſtit, qood Comitiſſæ Franciſcæ Eleonorę liceat vigore dotis ſibi à præfato Co. Rainaldo eius Patre promiſſæ retinere bona controuerſa, eaque à petita per Comitem Zambeccarium aſſociatione defendere, quoniam vel iſtud Ius Dotis deſumitur tamquam ex bonis paternis, & non obſtat, nullamque valet
6 concedere retentionem, † quia Creditũ Cenſus eſt longè anterius *Merlin. de pignor. lib. 3. quæſt. 45. numer. 6. & ſeqq.*

Vel prætendit ex iſtis bonis tamquam prouenientibus à Comite Rainaldo Seniore Proauo eiuſdem Comitiſſæ Franciſcæ Eleonoræ, & pariter vana eſt prætenſio, quia nõ docetur de aliquo fideicommiſſo

7 miſſo ab eodem conſtituto, † quo caſu ſicuti hæreditas quodãmodo perpetuatur & fideicommiſſarius dicitur ſuccedere Teſtatori *l.vnum ex familia* §.*ſi de falcidia ff. de legat.2.Fuſar. qu.274. n.1.ac per tot. & qu. 484. num. 6. Ioſeph. de Roſa conſult.2. numer. 42. & ſeqq.* ita per conſequens benè procedit concluſio, vt fideicommiſſarius teneatur ad debitum

8 pro quo vel ipſe Teſtator tenebatur, † vel quod veriſimiliter ex ſoluiſſet, vt conſiderat *Molin. de primog. Hiſpan. lib.4.cap. 6. num.4. & 5.*

Sed bona per ſucceſſionem inteſtatam deuenerunt ad Deſcendentes, quo caſu cum efficiantur, Patrimonium ade-

9 untium † reſoluto penitus priſtino ſtatu *iuxta gloſſ. in l.1.* §.*veteres verb. per vnũ ff. de acquir. poſſeſſ. Rot. coram Merlin. dec. 390. num.3. & dec.429. num.17.* vbi libera, & propria non retinent iſtud onus dotandi neptes, & deſcendentes, &

10 hæres ea poteſt obligare, † & alienare, vt ſibi placet *Andreol. contr.259. num.26. verſ. at bona eorum, & in Bononien. fideicommiſſi de Leonibus 15. Iunij 1672.* §.*non obſtat coram Reuerendiſſ. Domino meo Albergato Decano.*

Et ita vtraq, &c.

ROMANA SALVIANI.

Veneris 1. Iulij 1678.

ARGVMENTVM.

Euictio num debeatur ei qui euictionem promiſit quando prætenditur ex iure ſuperuento.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor de iure debet indemnis releuari.*
2 *Saluianum conceditur probata poſſeſſione, & hypotheca.*
3 *De Euictione agere non poteſt qui eadem exceptione repelli poteſt.*
4 *Limita ſi euictio eueniret ex facto poſt venditionem eueniente.*
5 *Euictionem promittens ex dato, & facto ſuo tantum non tenetur ſi euictio ab alio naſcatur.*
6 *Et non impeditur agere ex nouo iure ſuperuento circa quod dicitur nouus homo.*
7 *Deliberationem paſſus locorum montium debet conſequi illorum fructus abſque alia liquidatione.*

DECISIO XCIV.

Fideiuſſit bo. me. Bernardinus Maffæius pro Dominico, & Petro Vincentio de Caualerijs ad Montem Ferrarię Recuperatæ Aratorum communiter dictum pro locis 120. admiſſis, & ab eis promiſſionẽ releuationis indemnitatis reportauit. Benedictus hęres dicti Bernardini paſſus fuit ex cauſa dictæ fideiuſſionis deliberationem 39. locorum montium pro ſcutis 3420. Damnum paſſum reſarcire quærẽtes hęredes Maffæi intentarunt iudicium immiſſionis ex remedio vtilis Saluiani ſuper Vinea per Ioannem Thomam de Blanchis poſſeſſa à fratribus de Caualerijs proueniente, & pro dote Montis aſſignata, & cum ſententiam fauorabilem reportaſſent commiſſa mihi appellationis cauſa dedi, & propoſui dubium, *an & pro qua ſumma eſſet danda immiſſio*, quod vt infra fuit pro immiſſione reſolutum.

Apparuerunt ſiquidem iuſtificata omnia extrema in hoc iudicio requiſita; nam conſtat de credito Maffæi, qui cum ſoluerit iuſte petit releuationem ne dum ex obligatione Dominici, & Petri Vincentij principalium debitorum, ſed etiam de

1 iure, † iuxtà quod fideiuſſor ſemper debet indemnis releuari *cap. 2. de fideiuſſ. Rot. in rec. dec. 335. num.1. par.13. & in Bononien. Cenſus 3. Martij 1673.* §.*conſtat coram Reuerendiſſ. Decano.* Poſſeſſio Dominici, & Petri Vincentij probatur nedũ ex ipſa aſſignatione iſtius Vineæ pro dote Montis facta in chirographo *Sum. nu. 1.* ſed etiam ex ipſius vineæ diſtractione facta à Petro Vincentio pro releuatione inſolidum obligato in Cæſarem Palazzolum à quo deuenit in Blanchum modernum poſſeſſorem *Sum. numer. 4.5. & 6.* quibus requiſitis concurrentibus non

2 poteſt † denegari Saluianum *l.1. ff. & C. de Salu. interd. Rot. in rec. dec. 11. numer. 1. & 2. par. 12.* cum alijs *in alia Romana Saluiani 29. Martij 1677.* §.*ſententia enim coram me.*

Non obſtat vnica exceptio, quod Maffæus vineam controuerſam emerit à Caualerio, eamque poſtea eidem Caualerio 1

retro-

retroceſſerit in ſolutionem dotis eius vxoris, ideò dum pro ea teneretur de euictione fauore Caualerij non poſſit ſuper ea agere, ſed repellatur exceptione quem de
3 euictione † tenet actio eundem agentem repellit exceptio de qua *in l. vindicantem 17. ff. de euict.*

Aduertebant enim hanc regulam limitari in caſu præſenti, in quo Maffæus de tẽpore retroceſſionis, quæ fuit anno 1625. adhuc non erat Creditor releuationis, dũ nullum damnum paſſus fuerat quod tantũ euenit de anno 1648. de quo eius loca montium fuerunt ſubhaſtata, & deliberata *vt in Sum. num. 3.* tunc enim licet quis
4 obligatus ſit pro euictione, † de ea tamen non tenetur, cum caſus ſequentes poſt venditionem ad venditorem non pertineant, vt pro limitatione regulæ eſt textus *in l. Lucius Titius 11. ff. de euict.* quem refert, & ſequitur *Roman. conſ. 503. num. 13. & Surd. conſ. 70. num. 18. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 19. num. 41. Gratian. diſcept. 745. num. 53. Valeron. de Tranſact. tit. 4. quæſt. 2. num. 58. Rota penes Poſth. de manut. dec. 247. numer. 16.*

Fortius quia Maffæus promiſit de euictione pro dato, & facto ſuo tantum, & euictio ſequitur ex facto ipſius Caualerij
5 primi † venditoris, quo caſu Maffæus ad nihil tenetur *Rot. in rec. dec. 457. num. 1. & per totam par. 9.* & virtute huius obligationis reſtrictæ non impeditur agere ex
6 nouo iure ſuperuento, † quia quoad illud dicitur nouus homo iuxtà celebre *Bald. conſ. 167. Titius vendidit lib. 1. relatum per add. ad Alexand. conſ. 18. litt. y verbo hæredis lib. 5. Mangil. de euict. qu. 19. nu. 51.*

Summa autẽ debita à Caualerijs Maffæo eſt nedum illa, quam fuit coactus ſoluere ex locis montium, ſed etiam fructus locorum montium, quos ipſe percepturus fuiſſet, ſi loca montium ei non
7 fuiſſent diſtracta ad rationem, † quam reddidiſſent abſque alia probatione, aut liquidatione *Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 79. num. 5. & ſeqq. Leotard. de vſur. quæſt. 80. num. 28. & ſeq. Rota poſt Cenc. de cenſ. dec. 58. num. 1. & duobus ſeqq. & coram Seraph. dec. 1114. ſub num. 2. & latè poſt Galleſ. de reſtit. in integr. dec. 4. nu. 13.* pro qua ſumma proindè dandam eſſe immiſſionem Domini reſponderunt vnica tantum parte informante.

BONONIEN. ASSOCIATIONIS.

Sabathi 26. Nouembr. 1678. Rot. Martiniana.

ARGVMENTVM.

Bona Aui non ſunt obligata & hypotheca pro Dotibus neptum quando Bona tranſiuerunt abſque fideicommiſſo in Patrem, & Creditores eius præferuntur eius filijs: Secus tamen eſt quando adeſt fideicommiſſum, & ratio differentiæ vtriuſque caſus enucleatur.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio bonorum probat poſſeſſionem antiquam debitoris, & modernam emptoris.*
2 *Pactum Precarij vigore Statuti Bononiæ concedit aſſociationem ſuper bonis per Debitorem tempore contractus, & poſteà poſſeſſis.*
3 *Sententia ex actis declaratur.*
4 *Creditor anterior præfertur hypothecæ dotali poſteriori.*
5 *Dos filiæ in bonis Patris debita non habet hypothecam ſuper illis nec debetur iure actionis, ſed ex officio Iudicis.*
6 *Hæreditas poſtquam eſt adita fit patrimonium adeuntis non retenta primaua origine.*
7 *Et non remanet affecta oneri dotationis aut alimentorum neptum, ſed Creditores ſuper illa præferuntur.*
8 *Pater tenetur dotare filias, & liberatur ex hoc onere Auus.*
9 *Auus tenetur dotare non propter ſe, ſed propter filium.*
10 *Auus quando facit fideicommiſſum tenetur ad dotem neptum.*
11 *Et cenſetur dotes legaſſe neptibus in ſubſidium.*
12 *Soror ex Statuto excluſa propter dotem poteſt in ſubſidium pro ea agere contra bona per fratres alienata.*

DECISIO XCV.

Mandatum de aſſociando Comiti Zambeccario conceſſum pro fructibus Cenſus librarum 3000. per Rainaldum de Areoſtis impoſiti exequendum eſſe reſpondit *Rota ſub die 1. Iulij proximè*

 præ-

præteriti, & hodie in deciſis perſiſtendo idem confirmauit.

Conſtitit enim Dominis de requiſitis ad obtinendam aſſociationem neceſſarijs, quia bona Viadagolæ, ſuper quibus conceditur fuerunt ſubhaſtata, & deliberata ad inſtantiam Comitiſſæ Franciſcæ poſſidentis vti hæreditaria Comitis Rainaldi debitoris Cenſus, & ab eo in R.p.d. bo. me. Azonem Archiepiſcopum Auenionen. eius fratrem titulo hæreditario peruenta, vt *in Sum.* Comitiſſæ *num.2. & 3.*
1 quæ ſubhaſtatio, † & deliberatio benè probat antiquam Comitis Rainaldi, & Modernam Comitiſſæ poſſeſſionem *Bich. dec.415. num.5.* vnde vel bona ſpectauerunt in totum ad Rainaldum, vel ſolùm pro medietate vti communia inter ipſum, & Archiepiſcopum Auenionenſem fratrē, rectè ad ea fuit conceſſa aſſociatio pro indiuiſo pro vna ex duodecim vncijs, non tantum quoad bona cenſita, ſed etiam quoad alia virtute pacti precarij in Inſtrumento cenſus appoſiti, quod vigore,
2 clauſularij Bononiæ † concedit aſſociationem ſuper omnibus bonis tam tēpore contractus, quam poſt per debitorem poſſeſſis, vt vltra cumulatos in deciſione quæ tecidetur §.*validitas in fine*, firmauit *Rot. in Bononien. Pecunaria 19. Ian. proximipræteriti §.cum enim A.C. coram Illuſtriſſ. D. meo Calataiu Magno Status Mediolani Cancellario*. Præſertim reflectendo quod cenſus fuerat impoſitus etiam nomine dicti bo. me. Archiepiſcopi Auenionen *eodem Sum. Comitiſſa num. 1.*

Non ſubſiſtente quod ſententia A.C. Cauallerini ſit reſtricta ad bona cenſita, ideoque vltra non debeat extendi. Obiectum enim ceſſat ex facto, dum præfata ſententia in parte diſpoſitiua abſolutè cōfirmat alteram iudicis de partibus, quæ indiſtinctè concedit mandatum de aſſociando ad poſſeſſionem vnius exduodecim vncijs bonorum Viadagolæ, de quibus in actis *Sum. præterito Comitis Zambeccarij num. 2.* & ex libello conſtat fuiſſe in actis petitam aſſociationem generaliter non ſolum quoad cenſita, verum etiam ad omnia, & quæcumque bona alias quomodolibet obligata, & hypothecata in vim pacti Conſtituti, & obligationis Cameralis *d.Sum. num. 5.* nec refert, quod narratiua prædictæ ſententiæ A.C. Cauallerini incipiat per hæc verba *de & ſuper executione mandati de aſſociando ad poſſeſſionem vnius ex duodecim partibus bonorum in Communi Viadagolæ cenſuatorum* quoniam cum immediatè ſubdatur *de quibus in actis, & proceſſu cauſa* addita inſuper clauſula relatiua *rebuſque alijs in actis latius aeductis*. Exinde ſequitur quod ſententia ſit lata, & concedat aſſociationem ſuper omnibus bonis in libello
3 expreſſis, † & de iure ſententiæ ſemper ex actis bene declarantur, nec in illis attendi debet cortex, dubius verborum, ſed ſimplex veritas præcipuè in ſupremis Tribunalibus *Rota coram Penia dec.490.num. 1. & ſeqq. ac num. 4. & 5. cum alijs vulgatis*.

Neque viſum eſt Dominis competere Comitiſſæ Franciſcæ retentionē ex capite dotis ſibi debitæ; quia filia in concurſu Creditorum Patris non poteſt pro ſua dote poſteriori illos arcere, ſed iſti Credito-
4 res † habentes anteriorem hypothecam expreſſam præferri debent, vt vltra allegatos in deciſione quę confirmatur firmat *Boſſ. de dote cap. 4. num.19. Peregrin. dec. Patau. 95. à num. 4. vſque ad 9. Caren. reſol.197. numer.2. Rot. in rec. dec.150.numer. 3. par. 7.* licet enim Pater teneatur dotare filiam nō tenetur tamen iure actionis, ſed tantum competit officium iudicis, & nullam habet ſuper eius bonis hy-
5 pothecam, † itaut tantum deducto æro alieno dos debeatur *Theſaur. quaſt. forenſ. lib. 3. qu.62. num. 11. Gratian. diſcept.366. num.9. & ſeqq. Afflict. dec.162. numer. 6. Merlin. de pignor. lib.3. qu.45. per tot. Boſſ. de Dot. cap.6. num.85. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.5. gloſ. 8. par.2. num. 52. & ſeq. Peregrin. de fideic. art.56. num. 149. iuxta med. & d. dec. Patauin.95. numer.5. & ſeq. Caſtill. dec.90. num.29. cum ſeqq.*

Idque procedit etiam ſi bona proueniāt à Rainaldo Seniore Auo, quia dum iſte deceſſit inteſtatus nullo ordinato fideicommiſſo eius bona tranſierunt libera in filium & effecta ſunt eius proprium patri-
6 monium † nulla retenta originis primeuę, conditione *Cancer. var. reſol. par.1. cap.1. num. 46. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſ. 24. num. 65. & ſeqq. fol. mihi 561. Rot. in rec. dec.329. num.59. par.6. & dec. 322. num.9. & 10. par. 10. & poſt Merlin. de legit. dec. 49. numer. 4.* & ideo in eis nullum rem an ſit infixum onus reale pro dote,

Digitized by Google

dote, aut alimentis nepotum,& Pater potuit ſuper eis hypothecas,† & debita conſtituere, & ea alienare, & eius Creditores ſemper præferri debent, *Salgad. in Labyr. Credit. par. 1. cap. 24. num. 110. cum duobus ſeqq. Baſſ. de Alim. cap. 7. nu. 354. in fine verſ. & quia licet Pater, & de Dote cap. 6. n. 85. verſ. namquis, Andreol. contr. 259. nu. 26. cum alijs in præterita deciſ. §. penult. & vltimo*.

Et ratio, differentiæ vtriuſque caſus eſt, quia quando filius ſuccedit Patri in eius bonis liberè, & abſque aliquo fideicommiſſo efficitur diues, & ideo onus dotandi tranſit ad ipſum, & efficitur eius proprium debitum, & ad illud non tenetur vt hæres Patris, vel Aui reſpectiuè, ſed
8 vt Pater tanquam effectus ſui iuris, † & quodcumque onus dotandi, quod in Auo poſſet conſiderari finitur, & terminatur, *Ruin. conſ. 138. ſub num. 1. in fine verſ. & quamuis etiam lib. 4. Aretin. conſ. 17. ſub num. 15. Riminald. ſen. conſ. 257. num. 20. cum ſeqq. Menoch. conſ. 185. ſub num. 12. verſ. ſecundo accedit Cæphal. conſ. 485. ſub num. 50. verſ. poſt mortem autem cum ſeq. Merlin. de legitim. lib. 2. tit. 2. qu. 8. num 35. Peregrin. de fideicom. art. 37. nu. 18.*

Quando autem Auus decedit, cum fideicommiſſo eius filius eſt tantum Dominus ſuæ legitimæ, & reliqua bona ſunt in alienabilia, quæ legitima cum non ſit ſufficiens pro dotibus, recurrendum eſt ad Auum, qui non tenetur dotare propter ſe,
9 ſed propter † filium, *Hond. conſ. 90. num. 28. & ſeqq. iib. 1. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. d. quæſt. 8.* Quare Imperator Iuſtinianus vidēs quod ex ordinatione fideicommiſſi Aui hanc ſubſidiariam obligationem effugerent, & inde mulieres, & viri maximè læderentur iuſſit, vt iſto caſu eius bo-
10 na eſſent † pro dotibus deſcendentium obligata, vt colligitur *ex auth. de reſtit. & ea quæ parit. collat. 4. tit. 4.* quam ſuccinctè regiſtrauit *in eius C. in tit. commun. de legat. auth. res quæ*, & ideo Teſtatores quando hæredum fidei eorum bona committunt ſe conformantes cum diſpoſitione iuris videntur aſſumere onus dotandi fœminas deſcendentes, quod filijs eſſet annexum, & videntur ſuper bonis fidei-
11 commiſſarijs, † quæ libera inhæredes fuiſſent tranſitura, tacite legaſse dotes ipſis neptibus, & deſcendentibus, quatenus bona libera propriorum Parentum non adſint *Merlin. de pignor. lib. 3. d. qu. 45. nu. 15. & ſeq. Rot. diuerſ. dec. 889. nu. 3 par. 4. & in alijs paſſim*. Ideoque iſto caſu vera eſt regula quod bona tranſeant cum onere ſuo ad quoſcumque vadant, & omnes deciſiones, & doctrinæ per ſcribentes pro Comitiſſa allagatæ, vel loquuntur in huiuſmodi terminis exiſtentiæ fideicommiſſi alicuius Aſcendentis, vel quando bona alienarentur per fratrem, & in ijs ſoror ex Statuto excluſa propter dotem de-
12 bet † congruè dotari quia tunc filia etiam contra tertium in ſubſidium tamen agere poteſt vt aduertit *Merlin. de pignor. lib. 3. d. qu. 45. num. 21. & ſeqq.* ſed nulla ex dictis auctoritatibus, vel deciſionibus applicari poteſt quando bona tranſeunt abſque fideicommiſſo, iure hæreditatis inteſtatæ ſucceſſionis in aliquem, quia tunc in eum tranſeunt libera, & immunia ex ſupra allegaris.

Et ita vtraq, &c.

TARRACONENSIS SACRISTIAE.

Luna 28. Nouembris 1678.

ARGVMENTVM.

Confeſſio quando probet: In fructuum reſtitutione cuius temporis valor inſpici debeat. Expenſæ an detrahendæ ex valore fructuum, & quæ, & alia de expenſarum iudicialium taxatione cum alijs in Summario contentis.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio propria melior omnibus probationibus.*

2 *Maximè reiterata.*

3 *Confeſſio iudicialis plenè probat.*

4 *Confeſſio à parte acceptata plenè probat & fit irreuocabilis.*

5 *Valor fructuum attenditur de tempore venditionis quando ſunt ex certa re, & ſunt conſumpti.*

6 *Culpa non poteſt conſiderari in eo qui fecit id, quod faciunt alij diligentes Patres familias.*

7 *Penſio domus non computatur inter fructus, niſi probetur locatio.*

8 *Domus ſunt infructiferæ per ſe niſi locentur.*

 9 *Fru-*

9 *Fructus non dicuntur niſi deductis expenſis.*
10 *Expenſæ in colligendis fructibus ſunt bonificandæ cuicumque poſſeſſori etiam malæ fidei.*
11 *Expenſæ ſolitæ fieri in colligendis fructibus quoad quantitatem leuibus probationibus liquidantur.*
12 *Producens computum, ſeu librum in quo ſunt adnotati fructus & expenſæ tenetur in totum approbare.*
13 *Etiamſi productio ſit facta per compulſum.*
14 *Expenſæ inutiles non ſunt reficiendæ.*
15 *Expenſæ pro rata victoriæ hinc inde compenſantur.*
56 *Expenſarum taxatio multum pendet ab arbitrio Iudicis.*

DECISIO XCVI.

IN executionem reſolutionis rotalis ſuper purgatione attentatorum coram me æditæ *die 16. Maij 1677.* fuit ad liquidandos fructus à Ioanne Martino Perello attentate ex Sacriſtia controuerſa perceptos ſubdelegatus Iudex in partibus coram quo productis iuribus, & examinatis teſtibus compilatus fuit proceſſus, quo ad curiam tranſmiſſo, & in actis producto ad petitionem partium non concordantiū propoſui hodie dubium *an, & ad quam ſummam eſſent liquidandi fructus, & taxandæ expenſæ*, cui Domini reſponderunt fructus eſſe liquidandos in duplis 229. & expenſas hinc inde compenſandas.

Prima pars reſolutionis fundabatur in expreſſa, & explicita confeſſione ipſius Ioannis Martini, qui præueniendo futuram liquidationem ſub die 13. *Septembr.* 1677. interpellauit Procuratorem Canonici Bono quod fructus diſtinctè ſpecificati aſcendebant deductis expenſis ad libras 1262. conſtituentes duplas his paniæ 229. & totidem ex eorum venditione retraxiſſe quas offerebat ſoluere, & prōptè exburſare *Sum. Boni num. 1. & Perelli num. 3.* in qua proinde ſumma videbatur faciēda liquidatio dum ita fuit confeſſus
1 † ipſemet Debitor qua cōfeſſione ad nulla maior probatio dari poteſt ad *text. in l. quidam 12. ff. ſi cert. petatur l. cum te C. de tranſact. cap. per tuam de probat. Rot. in rec. dec. 74. & 127. num. 1. & 356. numer. 12. par. 17. cum alijs vulgatis*. Præſertim
2 dum fuit † per eundem reiterata *Rota in rec. dec. 37. num. 20. par. 14.* & emiſſa ac præſentata coram Iudice de partibus vt *in Sum. Perelli num. 15.* cui vti iudiciali eo magis ſtandum *l. generaliter 13. C. de nō numer. pecun. Rot. in rec. dec. 314. num. 6.*
3 *par. 15.* † *& dec. 140. num. 2. par. 17.* & dum fuit ab ipſo Bono per productionem
4 acceptata † *Sum. Perelli num. 4.* plenè probat & fit irreuocabilis *Rot. in rec. dec. 231. num. 5. par. 12. & dec. 421. num. 3. & 4. par. 14.*

Neque poteſt prætendi augumentum à Bono ex quo fructus de quibus agitur maioris fuerint valoris, & cariori pretio vendi potuerint: nam præmiſſo quod fructus Sacriſtiæ vti conſiſtentes in decimis pro maiori parte ſunt inferioris conditionis, & non facile conſeruantur vt deponunt teſtes *Sum. Perelli num. 7. & 8.* etiamſi alio tempore carius vendi potuerint, & verè valuerint vt dicunt teſtes, tamen de tempore venditionis non fuerunt maioris valoris quam fuerint venditi vt concordant teſtes *Sum. Perelli nu. 6.* quod
5 tempus † eſt attendendum in hoc caſu, in quo fructus ex certo beneficio debiti ſunt conſumpti, & non extant *Natt. conſ. 599. num. 4. & ſeqq. Gratian. diſcept. 243. num. 56. & 57. Munoz. de ratiocin. cap. 17. nu. 4. verſ. ſi verò ſit Tutor Montan. de Tutor. & Curat. par. 2. cap. 1. numer. 120. Rot. coram Mantica dec. 281. num. 6. in principio, & in fine.* Neque eſt grauandus Perellus maiori æſtimatione ex quo non expectauerit tempus quo fructus creuerunt, quia cum fructus vt dictum eſt eſſent malæ qualitatis & non facile conſeruandi, & quod plus eſt ipſemet Procurator Boni fructus huius Sacriſtiæ ſemper vendidit de tempore recollectionis pretio tūc currenti vt patet *ex Sum. Perelli num. 11.* nul-
6 la penitus † culpa imputari poteſt Perello dum egit id, quod communiter ab alijs diligentibus Patribus familias imo ab ipſamet parte agebatur ex traditis *per Rot. in rec. dec. 191. num. 9. par. 17.*

Nec viſa fuit DD. in calculo reddituū connumeranda partita penſionis domus, quia non probatur fuiſſe per Perellum
7 locata † cum ſolum teſtes dicant fuiſſe per Ioannem Pont. inhabitatam, quare non debetur ex ea penſio niſi probetur effectiua locatio, cum alias domus de per
8 ſe ſint † infructiferæ in Ciuitatibus paruis vt eſt iſta Tarracone *Rot. in rec. dec.*

259.

359. nu.32. & dec.304. num.15.par.5. & coram Eminentiſſ. Otthobon. dec.193. num. 7. & ſeqq. & coram Bich. dec.143. num.5. & coram Peutinger. dec. 225. num. 10. & 11. & poſt Merlin. de Pignor. dec.143.numer.17.

Nec ad augendum valorem fructuum
ſunt demendæ expenſæ in eis colligendis
per Perellum factę vt prætendebant ſcri-
bentes pro Bono, quia imo viſæ ſunt bo-
9 nificandæ nam † fructus numquam dicũ-
tur niſi deductis expenſis *l.ſi à Patre 39.§.*
fin.ff.de petit. hæredit. l.fructus 7.ff. de ſo-
lut. matrim. & ſunt bonificandæ cuicum-
10 que † poſſeſſori etiam malæfidei *gloſ. in*
cap.grauis 11. verbo fructus de reſtit. ſpo-
liat. Rota coram Coccin. dec. 2271. num.4.
& quidem in ſumma librarum 428. dum
totidem à Perello fuerunt impenſæ vt de-
ponunt teſtes *eius Sum. num.* 13. & ſunt
expenſę ſolitę, & veriſimiles, cum ſit no-
torium pluribus opus eſſe expenſis ante-
quam frumentum ad Horrea traducatur,
ideo ſtante veriſimilitudine, & ſubſtantia
expenſarum certa, quantitas nedum ex
præfatis teſtibus, ſed etiam leuiori-
11 bus probationibus † liquidatur Rota in
puncto alijs adductis *in Romana ſeù Veli-*
terna Affictus 22. Maij 1662. §. quarum
prima coram bo.me. Veroſpio.

Sed tollit omnem difficultatem in hac
cauſa productio facta per Bonum de no-
tula fructuum per Perellum perceptorũ,
in qua cum adſint etiam expenſæ contra-
poſitæ illorum valori non poteſt Bonus
hanc confeſſionem Perelli ſcindere, & di-
uidere, & in parte fauorabili acceptare,
ſed debet illam cum ſua qualitate, & in
totum approbare cum contineat vnicum
12 factum † complicatum, & connexum non
repugnet Iuri, vt omiſſis generalibus de
confeſſione, in pũcto librorum, & notula-
rũ continentiũ exitum & introitum *Rota*
in rec.d.516.n.1.d.1.p.14. & dec.389. n.5.
p.16. & in cit. Rom. ſeù Veliterna Affictus
22. Martij 1662. cor.bo.me.Veroſp. §. Quã-
cumque & §. ſeq. vbi ampliat etiamſi pro-
13 ductio eſſet † facta per compulſum.

Ex his reſultat fundamentum alterius
partis reſolutionis, quod ſcilicet expenſæ
hinc inde ſint compenſandæ, quia dum
bonus habebat iuſtificationem fructuum
ab ipſa confeſſione Perelli fruſtra proceſ-
ſit ad vlteriorem liquidationem, in qua
cum nihil vltra confeſſionem ipſius pro-
bauerit expenſæ in liquidatione factæ re-
manſerunt prorſus inutiles, ſuperfluæ, &
14 non † neceſſariæ, & propterea non
ſunt reficiendæ *add. ad Buratt. dec. 921 nu.*
13. cum alijs per Rotam in Fanen. dotis, &
expenſarum 7. Iunij 1675. §. verum etiam
ad finem coram Reuerendiſſ. D. meo Deca-
no. Et cum Bonus vicerit tantum in ſum-
ma duplarum 229. per Perellum oblata-
rum, & ipſe vicerit in omnibus alijs par-
15 tis, † dixerunt Domini eſſe expenſas
hinc inde compenſandas, vt alias fecit
Rota coram Mantica dec. 116. num. 2. ab
16 arbitrio † enim Iudicis taxatio expenſarũ
vt plurimum pendet *Rota in rec. dec. 117.*
num.12.par.13.

Et ita vtraq; &c.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Lunę 5. Decembris 1678.

ARGVMENTVM.

Nouatio primi actus ex ſecundo quando inducatur. Denunciatio litis, & moleſtiarum quando ſit neceſſaria. Solutio in quam cauſam cedat cum alijs in Summario collectis.

SVMMARIVM.

1 *Actus per ſecundum non nouatur quando fuit reſciſſus, & annullatus, ſed cenſentur iura ex eo competentia reſeruata.*

2 *Moleſtias non intimans dicitur in culpa & ex ijs non poteſt iuuari.*

3 *Minor contrahens contra formam Statuti nec ciuiliter, nec naturaliter obligatur.*

4 *Denunciatio litis & Moleſtiarum non eſt neceſſaria vbi nulla competunt defenſiones.*

5 *Denunciatio præfata non eſt neceſſaria quando non agitur pro euictione, ſed pro conſequenda re libera.*

6 *Correlatiuorũ vno deficiente deficit aliud.*

7 *Obſeruantia declarat contractus.*

8 *Animus etiam ex actu nullo declaratur.*

9 *Solutio cedit in duriorem cauſam declara* num.11.

10 *Cauſa durior illa dicitur in qua eſt datus fideiuſſor.*

11 *Solutio proueniens ex vno Inſtrumento non poteſt*

poteſt adaptari debito proueniente ex alio.

DECISIO XCVII.

PRimam Tranſactionem anno 1652. inter Roſſenum, & Natalem initam ſubſiſteri reſpondit Rota ſub die 2. Maij huius anni, cuius reſolutionis vires hodie diſcuſſæ fuerunt perſiſtendo in deciſis per DD. approbatæ.

Non enim viſa fuit nouata hæc prima Tranſactio per ſecundam, quia vltrà multas reſponſiones in præteritis datas excluditur quæcumque nouatio ex pacto in ſecunda tranſactione appoſito, quod eatenus ad ſecundam deueniebatur, quatenus implerentur omnia in ea adiecta, & promiſſa, Vndè cum ſecunda tranſactio non habuerit locum vti reſciſſa, & reuocata omnia iura ex prima tranſactione competentia cenſentur reſeruata, & ex eis agi poteſt, *Rota poſt Cenc. de Cenſ. dec.289. &*
1 *poſt* † *Pacific. de Salu. interd. dec.146.in vtraque num.4. cum alijs in Bononien. Immiſſionis 24. Ianuarij proximepræteriei §. fin. coram Illuſtriſſ. D.meo Calataiù Magno Status Mediolani Cancellario.*

Neque poteſt retardari reditus Roſſeno ad iura primæ tranſactionis, ex quo ipſe non intimauit Natali litem motam ſuper nullitate ſecundæ tranſactionis, &
2 per conſequens † cum ex eius culpa dicta reſciſſio euenerit, non poſſit ex ea commodum reditus ad primæua iura reportare, *iuxta text. in l.Herennius 63.ff. de euict. & l.ſi ſtatus C. eodem, cum alijs per Informantes pro Natali;* Quoniam cum non controuertatur Corticellos, qui in tranſactione ſecunda ſe obligarunt fauore Roſſeni intuitu Natalis eius debitoris tunc temporis eſſe minores 25. annis, qui ex Statuto Bononiæ *de contract. cum minor. lib.3.* prohibentur contrahere, alteri ſe obligare, bona ſua immobilia, vel iura vendere, cedere, obligare, ſeù renunciare alicui iuri ſibi competenti, vel competituro, niſi certis adhibitis ſolemnitatibus, quæ in iſto caſu non interueuerunt,
3 clara † eſt nullitas obligationis minoris, qui nec ciuiliter, nec naturaliter in iſto caſu obligatur ex cumulatis *in Eugubina Cenſus 15. Ianuarij 1677. §.Iniuſtitia coram Reuerendiſſ. D.meo Decano*, quapropter cum nullę competerent defenſiones,
4 omiſſio † denunciationis litis in nihilò præiudicat dum illa fuiſſet ſuperflua attēta claritate nullitatis, *Alex. conſil.63.ante num. 11.lib.6. Crauett. conſil. 83. nu.6. & conſil.179. pariter nu.6. Rota in recent. dec. 292. num. 4. par. 16. & dec.387. num.12. par. 17. & coram Arguell. dec.106. nu.24.* Immò cum Sententia de Partibus fauore Roſſeni lata regiſtrata in primo eius Summario *n.3.*condemnet Natalē ad obſeruātiam primę tranſactionis niſi remoueat obſtacula, vt poſſit adimpleri ſecunda, non videtur neceſſaria aliqua intimatio mole-
5 ſtiarum, † cum non agatur pro euictione, ſed pro remotione impedimentorum, & pro conſequenda re libera, & non impedita, vt multis cumulatis firmauit *Rota in recen. d.dec.387. num.8. par. 17.*

Neque obſtat, quod Roſſenus exegerit à Barberio primo venditore libras 8000. quę tamen erant exigendę per Natalem, correſpectiuè ad quam exactionē Natalis promiſerat libras 5000. & ideò cum ceſſet iſta exactio à Roſſeno præuentiuè facta, ceſſet etiam obligatio Natalis ſoluendi Roſſeno libras 5000. iuxta natu-
6 ram † correlatiuorum, quorum vno deficiente, aliud etiam corruit, *l. Alumna §. Seia ff. de adim. legat. Rota coram Buratt. dec. 469. num. 6. & duob.ſeqq.* cum alijs vulgatis; Non enim ſubſiſtit, quod Natalis habuerit reſpectum ad exactionem faciendam per ipſum à Barberio, quia potius ſuppoſuit illam faciendam eſſe ab ipſo Roſſeno, dum ipſe aiebat remanere tutum pro libris 8000. & ſolum damnificatum pro libris 5000. vt legitur in prima tranſactione, *primo Sum. Natalis nu.1. lit. B.* & idem reperitur in ſecunda tranſactione, in qua Roſſenus dicit, quod ſtantibus alijs Authoribus, & Releuatoribus erat ſolum damnificatus de libris 5000. quas libras 8000. Roſſenus medio tēpore exegit à dicto Barberio, ex quibus apparet, quod pro libris 8000. Roſſenus recognoſcebat in ſuos debitores alios Releuatores, & ſolum pro libris 5000. volebat agere contra Natalem, qui ſucceſſerat Nicolo, non verò Barberio, & licet in dicta prima tranſactione ipſe promittat ſoluere libras 2000. pro reſiduo librarum 5000. quoties releuationem obtinuerit à Barberio, & alijs obligatis, tamen hoc pactum non concludit, quod ipſi eſſent ſoluendæ à Barberio præfatæ libræ 8000,

Immò

Immò obſeruantia declarauit, quod ipſe intelligebat releuari ab alijs, dum egit contra Marchionem Magnanum poſſeſſorem Prædij olim per Nicolum Authorem Natalis poſſeſſum, quæ lis dedit cauſam ſecundæ Tranſactioni, in qua expreſsè dicitur, quod Natalis *debeat facere litem contra bona per dictum Nicolum tempore dictæ obligationis poſſeſſa pro obtinenda totali indemnitate*, vt *in primo Summario Roſſeni numer.*2. quare cum iam Roſſenus, vt dictum eſt, dictas libras 8000. exigere tutus eſſet à Barberio, illa reſeruatio agêdi contra Barberium, & alios per Natalē facta, debet cenſeri appoſita ex abundanti, & intelligi pro alijs Iuribus non tàm contra Barberium, quàm contra alios, vt
7 docuit obſeruantia, † quæ eſt optima contractuum interpres, & pactum in ſecunda tranſactione appoſitum id etjam dilucidauit, cum ex ea licèt nulla animus Con-
8 trahentium † ſatis declaretur ex adductis *in deciſione, quæ reuidetur, §. Quæ obſeruantia.*

Repetitum obiectum erroneitatis tranſactionis, ex quo Natalis verè non eſſet debitor, dum Nicolus fideiuſſor eius Author per ſolutionem librarum 8000. per Barberium factam eſſet liberatus cum ſolutio debeat cedere in duriorem cauſam,
9 qualis † dicitur illa, in qua eſt datus fideiuſſor, non videbatur DD. habere aliquã
10 ſubſiſtentiam, † quia Barberius vendidit an.1616. tornaturas 55. pro libris 8000. Morbiolo, qui de anno 1626. dictas tornaturas 55. à Barberio emptas cum alijs 32. contiguas vendidit pro libris 13300. Roſſeno, in qua interuenit pro fideiuſſore Nicolus, vndè dum ſolutio facta Roſſeno per Barberium prouenit ex Inſtrumento anni 1616. diuerſo ab illo 1626.& ex diſtincta partita non poteſt adaptari partitæ
11 fideiuſſoriæ † ex ſecundo Inſtrumento debitæ vti diſtinctæ, & diuerſæ, *Rota in rec. dec.*112. *num.*26.*par.*17. & fortiùs intrant omnes reſponſiones *in deciſione*, quæ reuidetur deductæ *in* §. *Minus poteſt* vſque ad finem, cum quibus DD. tranſierunt.

Et ita Parte vtraque informante deciſum fuit, &c.

CERVIEN. BONORVM.

Lunæ 12. *Decembris* 1678.

ARGVMENTVM.

Inueſtitura ſecunda num dicatur alterata & diuerſa à prima ſi fiat in ea mentio diuerſæ ſummæ canonis, & diuerſorum pactorum & quidoperetur relatio ad antiquas, & an tempus petendarum renouationum ſit de ſubſtantia itaut illius immutatio vitiet cum alijs quæ videre potes in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Purgatio moræ admittitur ſi infra terminum præfixum petatur renouatio & ſoluantur laudemia.*
2 *Caducitas non excuſatur ſi non ſoluatur laudemij quantitas liquida, vel ſaltem offeratur.*
3 *Soluere plus debito, & iactare ſuum nemo præſumitur.*
4 *Alleganti incumbit onus probandi.*
5 *Actor debet probare fundamentum ſuæ intentionis.*
6 *Epiſcopus Succeſſor non tenetur bonificare ſolutum Anteceſſori nulliter, niſi Eccleſiæ ei ſucceſſerit, vel ſit verſum in eius vtilitatem.*
7 *Inueſtitura eſt nulla ſi in ea ſit alteratus, vel diminutus canon.*
8 *Epiſcopus non poteſt ſupplantare ſucceſſorem praeueniendo inueſtituras.*
9 *Relatio ad antiquas inueſtituras nihil operatur quando noua eſt diuerſa à primis.*
10 *Pacta Priuatorum Conſtitutionibus publicam vtilitatem reſpicientibus non præiudicant.*
11 *Laudemia debentur Epiſcopo renouanti tãquam fructus Epiſcopatus.*
12 *Laudemia debentur vſufructuario.*
13 *Laudemia remiſſa ſunt bonificanda ac ſi fuiſſent realiter ſoluta.*
14 *Verba* Pro omni & toto eo, &c. *importãt condonationem & remiſſionem reſidui.*
15 *Renouationes tot dicuntur quot ſunt corpora.*

16 *Renouatio facta de Inueſtituris maturatis, & de alijs maturandis ſubſtinetur quead maturatas ſi ſint diuidua.*

17 *Proemium animum declarat.*

18 *Relatio ad antiquas inueſtituras attenditur potius quam expreſſio in Inueſtitura facta.*

19 *Relatio ad antiquas Inueſtituras facit vt ab eis non niſi per inconciliabilia pacta cenſeatur receſſum.*

20 *Obſeruantia multum deſeruit ad declarandum errorem & demonſtrandam veritatem.*

21 *Renouatio facienda ſingulis certis annis in emphyteuſi perpetua non reſpicit ſubſtantiam, ſed faciliorem probationem dominij.*

22 *Renouatio immutans accidentalia emphytheuſis non eſt nulla.*

23 *Inueſtitura immutans tempus renouationis petenda non facit damnum Eccleſiæ.*

24 *Mora non incurritur ſi non eſt liquida quantitas laudemij.*

25 *Maximè ſi Dominus directus impugnet quantitatem.*

26 *Reformari dicitur quando actus in aliam formam ponitur.*

DECISIO XCVIII.

FRatres de Lucatellis poſſidentes diuerſa bona de directo Dominio Eccleſiæ Ceruienſis ſub varijs inueſtituris, & temporibus locata obrinuerunt de omnibus vnicam renouationem & & Inueſtituram à clar. me. Card. Vicecomire tunc Epiſcopo de anno 1595. quam vti nullam, & inualidam alter Epiſcopus ſucceſſor impugnauit, & ea poſthabita obtinuit mandatum de aſſociando ad bona controuerſa ob non adimplementum conditionum in antiquis Inueſtituris contentarum, quod Rota ſub *die 23. Martij 1648. coram bo. me. Ghiſterio in deciſ. 165. par. 10. rec.* confirmauit cum modo vide licet niſi infra tres menſes Lucatelli peterent renouationem ad formam antiquarum Inueſtiturarum concedens ijſdem moræ purgarionem de æquirate Canonica, & noſtri Tribunalis benignitate paſſim concedi ſoliram, cui Reſolutioni cum vtraque pars acquieuiſſet fuir coram Eminentiſſimo D. Card. Otthobono 18. *Iunij* 1649. dubitatum Primò an deberetur Laudemium non ſolum de bonis ipſis, vel etiam de melioramentis: ſecundo an pro æſtimando valore bonorum eſſet attendendum tempus, quo fuerunt vendita, & acquiſira bona, vel tempus faciendæ renouationis; tertio an plura deberentur Laudemia, qnot erát renouationes ad formam antiquarum Inueſtitnrarum faciendæ, vel rantùm vnicũ ad formam vltimæ Inueſtituræ Epiſcopi Vicecomitis de anno 1595. ad primum foit reſponſum Laudemia deberi rantum de bonis, non de melioramenris, quę adhuc non eranr deuoluta: Ad ſecundum eſſe attendendum valorem currenrem de tempore emptionis, & acquiſirionis, quia agirur de renouationibus à dictis acquiſitionibus originem trahentibus: Et ad rertium fuit dictum tot eſſe ſoluenda Laudemia, quot eranr renouationes ad formam pręcedentium Inueſtiturarum faciendæ, quia Inueſtitura anni 1595. non porerat atrendi vti nulla, & inſubſiſtens, vt in deciſione Eminentiſſimi Orrhoboni inrer eius impreſſas 183. deinde anno 1650. bo. me. Pomponius Spretus runc remporis Epiſcopus per viam Tranſactionis renouauir fratres de Lucatellis prędictos, & Laudemia recepit ea conoordando in ſumma ſcutorum mille auri, monetæ 1500. certis modo, & forma ſoluendorum: Sed Epiſcopo tranſigenre defuncto, nouoq; electo noua inſurrexit diſputatio ſuper aſſociatione ad eadem bona, quæ ex deciſione 17. *Maij* 1658. coram bo. me. Veroſpio fuit denegata Epiſcopo, ex quo cõpetebat fratribus de Lucatellis purgatio moræ eiſque fuir aſſignarus terminus triũ menſium ad renouarionem poſthabita Tranſactione petendam: In proſequtione Inſtantiæ ſuper renouarione Inueſtiturarum fuit coram R.P.D. meo Taia propoſitum dubium ad quid teneantur emphiteutæ & *ſub die 1. Aprilis* 1672. fuit reſolutum teneri Lucarellos ſoluere Laudemia pro bonis Ceruiæ ad rationẽ quinq; pro centenario pro bonis vero Cæſenæ ad rationem duorum, & ſummas Epiſcopis anteceſſoribus, vti nullirer renouanribus, non eſſe bonificandas: Deputato ad hunc effectum Perito Curiali, vt Laudemia liquidaret, ille eadem liquidauit in ſc. 3039. 30. qua liquidatione peracta obrinuit Epiſcopus ob negligentiam illorum de Lucatellis mandarum de aſſociando ad bona controuerſa, vti deuoluta, à quo

Signa-

Signatura appellationem commiſit cum Clauſula ſi quid exequendum ad cuius formam propoſito per me dubio *an mandatum eſſet exequendum* Domini pro exequtione reſponderunt correcta tamen ſumma Laudemiorum ad duo pro centenario quoad bona Cæſenæ, & bonificata ſumma Episcopo Spreto per Tranſactionem de anno 1650. per fratres de Lucatellis ſoluta, vt ex deciſione 8. *Iunij proximipreteriti coram me*, cuius Reſolutionis vires cum in hodierna trutina diſcuterentur Domini eam eſſe reformãdam iuxta modum reſponderunt.

Informantes pro Episcopo inculcabãt fuiſſe in præterita deciſione æquiuocatũ, ſupponendo quod mandatum de aſſociãdo fuerit conditionaliter niſi ſolutis ſcutis 3039. 30. relaxatum, quod dicebant abſolutè ob negligentiam fratrum de Lucatellis in petendo renouationes fuiſſe conceſſum; Ideoque dum fuerunt negligentes inpetendo renouationem, & ſoluendo Laudemia non eſſe Locum vlterio-
1 ri excuſationi, cum de † iure purgatio moræ admittatur quatenus infra tempus præfixum petatur renouatio, & ſoluantur Laudemia, vt paſſim Rota ſeruat, & nouiſſimè *in Imol. Bonor. 20. Iun. proximipreteriti cor. Reuerendiſs. D. meo Decano in §. finali.*

Nec excuſandos dicebant Emphiteutas ſub prætextu illiquiditatis quantitatis Laudemiorum, quia ſumma per Peritum calculata eſt ſcutorum 3039. 30. ex quibus 2138. prætenduntur debita Episcopo Spreto, qui renouationem fecit anno 1650. bonificanda Lucatellis, quibus à dictis ſcutis 3039. 30. deductis remaneret ſumma liquida in ſcutis 901. 30. quæ
2 debebant à Lucatellis offerri, † alias à Caducitate excuſari non valent *Fulgin. de iur. emphit. tit. de ſolut. Can. quæſt. 2. nu. 7. Faber. in eius C. lib. 3. tit. 9. definit. 1. de plus petit. Hodiern. ad Surd. dec. 65. nu. 8. Rota coram Verallo dec. 268. num. 1. par. 2.*

Impugnabant præteritæ deciſionis fundamenta & deducebant contra primum circa calculationem Laudemiorum, non ſubſiſtere, quod Peritus omnia Laudemia etiam quoad bona Cæſenæ calculauerit ad rationem quinque pro cẽtenario; quia Peritus in bonis Cæſenæ non calculauit ad vllam rationem, ſed ignarus valoris bonorum illa calculauit iuxtà quantitatẽ in alijs Inueſtituris ſolutam, quę præſu-mitur iuſta & debita ad formam conſtitutionum Apoſtolicarum ad rationẽ duorũ
3 pro centenario, cum nemo præſumitur † plus debito ſoluiſſe, & iactare ſuum *ad text. in l. Cum de indebito ff. de probat. Rota coram Bichio deciſ. 556. num. 5. & in rec. dec. 188. num. 9. par. 16.* & cum exceſſus nunquam præſumatur fratribus
4 de Lucatellis † allegantibus incumberet onus illum iuſtificandi *Rot. in rec. dec. 384. numer. 1. par. 14.* & deberent ipſi, qui ſunt Actores, & petunt purgationẽ moræ oſtendere valorem bonorum, vt exinde contra
5 † Calculationem Periti Laudemia taxari poſſent, cum hoc ſit fundamentum eorum intentionis *ad Textum in l. Actor. C. de probat. l. qui accuſare C. de edendo cũ vulgatis.*

Impugnabant pariter bonificationem ſummæ ſolutę Episcopo Spreto in Concordia anni 1650. ex eo, quod Concor-
6 dia † fuerit nulla, & ideo pro renouationibus nullis Laudemia percipi nõ potuerint, nec à ſucceſſore ſint bonificanda, dũ non probantur verſa in vtilitatem Eccleſiæ, vel Eccleſia ipſi Episcopo ſucceſſerit *iuxta Textum in Cap. relatum 12. de Teſtam. & firmatur in deciſione huius cauſa 1. Aprilis 1675. §. De prima ſolutione, & ſeqq. coram R. P. D. meo Taia.*

Nullitatem Tranſactionis deducebant Primò, quia fuit alterata forma antiquarũ Inueſtiturarum, quoad Canonem, qui prius erat librarum 20. monetæ, & librarum quinque ceræ, & in Tranſactione
7 fuit reductus ad † libras decem monetę, & librã vnam ceræ quæ variatio, & diminutio eſt adeo eſſentialis, vt ipſa ſola pro nullitate ſufficiat *fulgin. de iur. Emphit. tit. de ſolut. Canon. q. 13. n. 23. Rot. in rec. dec. 191 n. 5. & 6. p. 13. & in Bononien. Inueſtiturarũ 12. Maij 1661. coram R. P. D. meo Taia.*

Secundo alteratæ prætenduntur antiquæ Inueſtituræ quoad tempus, quia fuit conuentum, quod omnes Inueſtituræ inciperent à die Tranſactionis, licet aliquæ iam eſſent præteritæ, & per aliquot annos ante incepiſſet nouus curſus aliarum renouationum, vel alię nondum aduenisſent, quod eſt præiudiciale ſucceſſoribus; qui per hunc actum videntur ſupplantati, nè poſſint impoſterum ſuis ſperatis tẽ-
8 poribus † exigere Laudemia pro renouationibus, quas facere potuiſſent ſi Episcopus Spretus non pręueniſſet *Cap. 1. Qui*

Dd *ſucceſſ.*

*ſucceſſ. feud. dare teneantur Gabr.conſ.82.
num.42. lib.1. Rot. in rec. dec.39. num.36.
par.8.& dec.165. num.9.par.10.*

Nec nullitatem, & alterationem poſſe
ſaluari dicebant ex relatione habita ad
ad antiquas Inueſtituras, quia dum dimi-
nutus fuit Canon, & præuentum tempus
9 Inueſtiturarum, † relatio nihil operatur,
nec ſaluat nullitatem vti contraria facto
*Rota in rec. dec. 314. num. 16. verſ. quia
in caſu, & dec.513. nu.28.par.5. & deciſ.
354. nu.4.par. 17.*

Verum his obiectis non obſtantibus
fundamenta deciſionis iterum DD. pla-
cuerunt. Primum enim fundamentum
ſuper calculatione Laudemiorum ad ra-
tionem duorum centenario quoad bona
in Territorio Cæſenæ ſubſiſtit, dum Peri-
tus non debebat Conuentiones Partium
attendere, ſed iuxtà verum valorem bo-
norum de tempore acquiſitionis ſuam re-
lationem regulare, dum adſunt Conſtitu-
tiones Apoſtolicæ ad dictam ſummam
Laudemia taxantes, quę proinde ſunt
attendendæ, non pacta Priuatorum quæ
10 his Conſtitutionibus † publicam vtilita-
tem reſpicientibus præiudicare non valēt
l.ſi quis in conſcribendo C. de pact. & in no-
ſtris terminis fuit deciſum *per Rotam co-
ram Buratto deciſ. 83. & firmat deciſio
quæ reuidetur §.Et primò.*

Placuit, & aliud fundamentum deci-
ſionis bonificandam eſſe ſummam ſolutā
Epiſcopo Spreto pro Laudemijs renoua-
tionum anno 1650. realiter decurſarum,
11 quia † illa vti fructus Epiſcopatus, non
videtur dubium Epiſcopo renouanti de-
beri ſicuti debentur vſufructuario tan-
11 quam † fructus *Soccin. iun. conſ.70.num.4.
lib. 3. Menoch. conſ.66. num.19. Altograd.
conſ.89. nu.30. lib.1. Fulgin. de iur.emphit.
tit. de Laudem. qu. 21. nu.1. & ſeqq. Rota
coram Seraphino dec.222. ſub nu.2.*

Vltra ſummam effectiuè ſolutam dixe-
runt DD. eſſe bonificandum reſiduum
vſque ad ſummam ſcutorum 2138. ad
quam aſcendunt Laudemia decurſa tem-
pore Tranſactionis Epiſcopi Spreti, *vt in
Summario deciſionis fratrum de Lucatellis
num.1.* quæ cum fuerint condonata ab ip-
ſo Epiſcopo tranſigente, & renouante tūc
13 illorum † Domino bonificari debent pe-
rinde ac ſi fuiſſent effectiuè, & realiter
perſoluta *Coſta de retrotract. caſu 11. cap.
8. num.9. Burg. de Laudem. par.1. inſpect.
4. num.137. in addit.* quæ condonatio ap-
paret ex receptione ſummę in Tranſactio-
ne conuentæ in illis verbis *pro omni, & to-
to eo, quod prætendere poſſet occaſione Lau-
demiorum*, quæ verba reſidui condonatio-
14 nem, † & remiſſionem important *Amat.
reſol. 97. num.1. Surd. dec.217. nu.14. &
ſeq. Rota cor. Card. Celſo dec.124.n.6.in fine.*

Nec videbatur obſtare nullitas præfa-
tæ Tranſactionis nam licet quoad reno-
uationes, quę adhuc non erant maturæ
fuerit ſemper habita pro inualida itaut
poſt habendam dixerit Rota in deciſione
annui 1658. *coram bo.me. Veroſpio.* Nulla
tamen viſa eſt cadere difficultas quoad
eas, quę iam aduenerant de tempore
Tranſactionis, quę poterant ab Epiſcopo
renouari, & Laudemia pro eis recipi vti
fructus Epiſcopatus, vt ſupra fuit di-
ctum, & cum tot dicantur ſtipulationes,
quot ſunt renouationes, & corpora reno-
uanda *iuxta egregiam Textum in l.1. § ſed
ſi mihi ff. de verb. oblig.* ibi *nam ſi tot ſunt
15 ſtipulationes, † quot Corpora, duæ ſunt quo-
dammodo ſtipulationes vna vtilis alia inu-
tilis, neq; vitiatur vtilis per hanc inutilem,*
licet actus corruat quoad non maturatas,
16 vti inutilis remanet validus † quoad ve-
rè decurſas ſtante rei diuiduitate propter
quam vtile per inutile non vitiatur, vt di-
ſtinguunt *Barboſ. de Epiſcop. alleg. 95. nu.
11. Molin. de Primog. Hiſpan. lib.1. cap.21.
ſub num.28. verſ. in ſecunda ſpecie & verſ.
ſi verè nullum Intereſſe prætendi poſſit Ca-
rocc. de Locat. & Conduct. par.2. qu.6. num.
163. cum ſeq. fol. mihi 67. cum alijs cumu-
latis per D. Pacion. eod. tract. cap.14. §.7.
num.8. & num.34. & ſeq.*

Neque alterationes ſuperius obiectæ
à ſcribentibus pro Epiſcopo turbare vi-
debantur: Nam quoad primam reductio-
nis Canonis de 20. libris monetæ ad de-
cem & librarum quinque ceræ ad vnam
vltra quod in ipſo Calculo dato pro par-
te Epiſcopo *præſenti in Sum. nu.7.* Canon
eſt librarum decem circiter monetæ, & li-
brarum quinque cerę DD. conſiderabant,
quod Tranſigentes in proœmio Tranſa-
ctionis præmiſerunt proteſtationem velle
deuenire ad renouationem *ad formam
antiquarum quoad tempus Canones & alia,*
& in diſpoſitiua concordarunt *pro ſolita
& annua penſione, & Canone librarum de-
cem* ex quibus apparet animus non rece-
17 dendi ab antiquis † inueſtituris, qui ex
proe-

procemio ſolet deſumi, & proindè pactum
potius quam numerica Canonis taxatio,
18 quæ † potuit ex ignorantia, aut ex erro-
re ſcribentis procedere attendi debet
*Surd. conſ.202. numer.19. Rota in rec. dec.
281. num. 4. par. 1. & coram Coccin. deciſ.
207. num. 7.* tantę enim eſt vis relatio ad
antiquas Inueſtituras, vt ſolum per expreſ-
ſa contraria incompatibilia & inconcilia-
19 bilia pacta ab eis cenſeatur † receſſum, vt
diſtinguit *Rot. rec. dec. 350. n. 10. & 11. par.
16. & deciſ. 354. numer. 4. par. 17.* & ita
procedunt deciſiones, & doctrinæ in
obiecto allegatæ.

Addebant vlterius ſcribentes pro Lu-
catellis, quod verè iſta expreſſio fuit er-
ronea, quia Canon fuit ſemper oblatus, &
ſolutus in libris 16. monetæ, & libris dua-
bus ceræ, quæ ſummæ inſimul compen-
ſatæ correſpondere dicebant antiquo Ca-
noni, cum illud plus in pecunia ſoluatur
in compenſationem trium librarum ce-
20 rę, † quæ obſeruantia optimè deſeruit
ad declarandum errorem & veritatem
demonſtrandam *Rota in rec. dec. 39. numer.
6. par. 9. & dec. 260. num. 14. par. 16. cum
vulgatis*.

Aliud obiectum alterationis temporis
minus fuit viſum ſubſiſtere, nam aduerti
debet, quod omnes Inueſtituræ, de qui-
bus agitur ſunt, vel perpetuæ, vel ad ter-
tiam generationem cum pacto renouandi
de 29. in 29. de 50. in 50, & 60. in 60. re-
ſpectiuè annos, vnde iſto caſu renouatio
21 non reſpicit † ſubſtantiam emphiteuſis,
ſed ſolum faciliorem probationem Domi-
nij, vt probat *Fulgin. de iur. emphit. tit. de
contract. emphit. qu. 33. ſub num. 4. & ſub
numer. 8. & tit. de reuocat. qu. 1. ſub num.
14. verſic. ſed declara, & Add. ad Gregor.
dec. 348. ſub littera B.* Vnde dum Epiſco-
pus Spretus in renouatione, quam fecit,
non adiecit nouas generationes, nec pro-
rogauit tempus renouationis faciendæ, &
ſolum addidit, quod omnia tempora re-
nouationum ſub vnica die inciperent, vi-
detur potius accidentalia, quàm ſubſtan-
22 tialia † mutaſſe, ex quorum mutatione
certum eſt non incurri nullitatem *Fulgin.
de Iur. emphit. tit. de contr. emphit. qu. 9.
ſub num. 14. verſic. declara ſupradictam,
& tit. de var. Caducit. qu. 1. num. 37. §. ſed
his non obſtantibus verſic. Aut mutatur
forma*. Et hæc vnio videtur facta qua-
dam commoditatis gratia ad euitandum
incommodum ſolutionum ſeparatarum;
23 quæ licet † non importet aliquam vtili-
tatem Eccleſiæ, vt aduertit in hac cauſa
dec. 165. ſub num. 19. par. 10. rec. non ta-
men importat aliquod damnum cum
Laudemia, quæ debebat in pluribus vici-
bus Epiſcopus Succeſſor recipere vnica
vice, & ſolutione conſequatur. & non
intrant termini ſupplantationis, aut prę-
uentiuæ renouationis, quia Epiſcopus
Spretus renouationes maturatas tantum
fecit, ſeù feciſſe dicendum eſt ex funda-
mentis ſupra recenſitis, non autem futu-
ras non maturatas, pro quibus nec Lau-
demia recepit, itaut in aliquo poſſit dici
Succeſſorem fraudaſſe.

Sed ad tollendam omnē anſam dubie-
tatis in futurum dixerunt DD. quod in re-
nouatione facienda fiat vnum Inſtrumen-
tum pro quolibet Corpore cum pactis
antiquarum Inueſtiturarum, & in quoli-
bet ex eiſdem Inſtrumentis debeat decla-
rari nouam Inueſtituram incepiſſe à tem-
pore, quo vltima deſijt abſque eo quod
habeatur aliquis reſpectus ad dictam in-
nouationem factam in Inſtrumento Tran-
ſactionis anni 1650. inter Epiſcopum
Spretum, & Lucatellos initæ, quia hoc
modo erit Conſultum indemnitati præ-
ſentis Epiſcopi, & Succeſſorum.

Hinc excuſandos dicebant DD. Luca-
tellos ſi Laudemia non ſoluerunt, vel non
depoſuerunt, quia nunquam conſtitit de
Liquida illorum quantitate, ſed ex præ-
miſſis apparet de exceſſiua Calculatione
Periti, quæ donec non ſit correcta non
poteſt conſtare quid debeant ſoluere Lu-
catelli, quia illiquiditate, & exceſſiuita-
24 te † attenta nō eſt Locus Caducitati, nec
nec vlla mora poteſt dici incurſa *Gratian.
diſcept. 42. num. 42. Staiban. reſol. 173. nu.
12. de Marin. reſolut. lib. 2. cap. 109. num.
12. Gizzarell. dec. 20. num. 5. & 15. & di-
xit Rota in Anconitana dotis 1. Iulij 1643.
coram Eminentiſſimo Domino Card. Cerro*.
Maximè dum pro parte Epiſcopi mode-
25 ratio † impugnatur, & tota ſumma peti-
tur, vt diſtinguit *Gratian. in Loco mox ci-
tato, & Hodiern. ad Surd. dec. 65. num. 12.*

Et in hunc modum dixerunt DD. de-
ciſionem iam æditam eſſe reformandam,
26 quia † reformari ſemper dicitur, quando
actus præcedens in aliam formam ponitur,
vt accipitur *in l. vectigalia & explicat ibi
gloſſ. in verbo reformare ff. de Publican.*

❧ *Vectigal.* vtraque &c.

ROMANA ASSECVRATIONIS.

Lunę 12. Decembris 1678.

ARGVMENTVM.

Aſſecuratio qualiter fiat ſuper Cambio contracto ſuper naui & an requiratur pecuniarum oneratio, & excedere valorem quando dicatur. De Probatione naufragij, & illius caſus. Barattaria ſemper intelligitur excluſa & qualiter probanda ſit.

SVMMARIVM.

1 *Sententia valida & iuſta eſt confirmanda.*

2 *Aſſecurationi eſt locus probato caſu ſiniſtro.*

3 *Naufragium probatur ex teſtibus examinatis infra annum in loco naufragio magis propinquo.*

4 *Barattaria ſemper intelligitur in aſſecuratione exceptuata.*

5 *Sententia lata in contumaciam contra abſentem in Iudicio criminali non probat in Iudicio ciuili.*

6 *Conſulatus qui fiunt ad probandum naufragium attenduntur pro illius realitate canonizanda.*

7 *Sententia lata cum legitimis Contradictoribus facit Ius quoad omnes.*

8 *Dubitans non eſt facilis ad ſoluendum.*

9 *Barattaria probanda eſt concludenter.*

10 *Oneratio non eſt probanda quando non ſit ſimpliciter aſſecuratio, ſed aſſecuratur cambium ſuper naui contractum.*

11 *Aſſecuratio facta vltra valorem nauis reduci debet vide* num. 13.

12 *Res inter alios actæ non præiudicant.*

13 *Aſſecuratio vt dicatur excedere valorem non ſufficit quod excedat valorem nauis, ſed excedere debet valorem cambij ſi in eo conſiſtat aſſecuratio.*

14 *Scripturam approbans in parte fauorabili non poteſt eam in parte præiudiciali reprobare.*

15 *Exemplum plenè probat ſi fuerit enunciatum, veriſimile, & adminiculatum.*

DECISIO XCIX.

Ela dare ventis ex Portu Liburni, cum duę deberent naues, altera nempè nuncupata *la Madonna del Carmine* pro itineri Conſtantinopolitano, & altera nũcupata *Arme di Gieruſalemme* pro itinere Cipri Ioannes Honoratus de Cuges Nauareus primæ petias 2000. & Franciſcus de Cuges Nauarcus ſecundę petias 2100. ad cambium maritimum ſuſceperunt ab Abraham Iacobo Sadique Mercatore Hębreo Liburnenſi, qui iuxtà naturam huius contractus in ſe ſuſcepit totum riſicũ, atque periculum, & viceuerſa nauarci ſi naues ſaluę redirent promiſerunt eidem ſortem cum fructibus ad rationem viginti pro centenario reſtituere; cum autem Mercator Hæbreus curaſſet vtrumq; cambium per alios ad ſui fauorem aſſecurari ſoluto anticipato pręmio ſcut. 17. & 16. reſpectiuè pro centenario, & eueniſſet vtriuſque nauis naufragium, ex quo cambiorum orta eſt Hæbreo ammiſſio, petijt ab Aſſecuratoribus ratam per eos aſſecuratam, pro quibus prodijt coram R. p. d. meo *Taia* ſententia vna cum mandato præuijs duabus deciſionibus 13. *Iunij* 1674. & 13. *Maij* 1676. Appellauerunt Aſſecuratores, & cum mihi committi cauſam appellationis curaſſent, propoſui hodiè dubium, *An ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda* & cum conſtet de validitate, & iu-
1 ſtitia Iure merito † DD. confirmandam eſſe reſponderunt, *Rota ooram Peuting. dec.* 145. *numer.* 1. & *dec.* 453. *num.* 14.

Validitas non erat apud ſcribentes in controuerſia & Iuſtitia patet, quia dum ex tenore conuentionis Aſſecuratores promiſerunt ſoluere ratam per eos aſſecuratam, ſecuto caſu ſiniſtro nauium, &
2 & de vtriuſq; nauis † naufragio per legitimas probationes conſtet, per conſequẽs factus eſt locus eorũ obligationi *ad text. in l. fænerator, verſ. ſi nauis ff. de naut. fænor. & tradunt Giballin. de vniuerſ. rer. human. negociat. lib.* 4. *cap.* 11. *conjectar.* 2. *verb.* 6. *quæritur, & dixit Rota coram Dunoz. Iun. dec.* 460. *per tot. &* 513. *ſub numer.* 6. & 913. & *in rec. dec.* 54. & 151. & *in vtraq; num.* 1. *par.* 6. & *dec.* 420. *nu.* 5. *par.* 16. & *dec.* 400. *num.* 4. *par.* 17.

De naufragio vtriuſq; nauis dubitari non

non poteſt, nam quoad nauim *Arme di*
Gieruſalemme probatur per Teſtes, & Cõ-
ſulatum factum in loco Leonicæ Regni
Ciprij, & Pars ipſa non impugnabat;
Quo verò ad illam *Madonna del Carmine*
probatur ex Teſtibus examinatis, & con-
ſulatu facto in Inſula Miconis *Sum. deciſ.*
13. *Maij* 1676. *à numer.* 1. *ad ſextum* ex
quibus non eſt dubium probari naufra-
3 gium, † cum ſit facta probatio infrà annũ,
& in loco illi magis propinquo iuxtà no-
tabilem doctrinam *Bartol. in l.*2. *C. de*
naufrag. lib. 11. de qua etiam facti, & iu-
ris conſultiſſimus, vti in cauſa ſcribens,
*R.p.d. de Luca lib.*8.*de Credito diſc.*111.*nu.*
12. *Capic. latr. dec.* 60. *per totam Rota co-*
ram Coccin. in dec. 66. *in fine, & dec.* 119.
*num.*3.*& in Romana Aſſecurationis* 26.*Iu-*
nij 1673. §.*Verum quia coram Reuerendiſſ.*
Damaſceno, & in alia Romana Aſſecura-
tionis 7. *Febr.*1676. *coram R.p.d. meo Pau-*
lutio, quæ habetur *in rec.deciſ.*420.*numer.*
8. *par.* 16. & in deciſione huius Cauſæ
13. *Iunij* 1674. §.*non obſtitit coram R.p.d.*
meo Taia.

In nihilo refragante quoad perſatam
nauim Carmelitanam obiecta Baracteria
d.Capitanei nauis de qua extat Proceſſus
Criminalis in Conſulatu Marſiliç fabrica-
tus, cuius caſus legitur, & ſemper intel-
4 ligitur † exceptus in aſſecuratione, vt ad-
uertit *Rota in recent. dec.*420. *num.*15.*par.*
16. *& dec.* 400. *num.* 3.*par.*17. nam quic-
quid ſit, An ex depoſitionibus Teſtium
in d.proceſſu examinatorum, aliqua fraus,
aut prætenſa Barattaria verè concludatur
Iſte proceſſus tanquam artificiosè in con-
tumaciam nauarci abſentis, nemine pro
eo citato, aut comparente fabricatus, &
5 ſententia † deſuper lata in Iudicio Ciuili
attendi non debent, *Alex. in l.ſæpè numer.*
64. *ff. de re iudic. Farin.in prax.qu.*11.*nu.*
92. *Add. ad Greg. dec.* 371. *in fine Rota in*
rec. dec. 14. *num.*5. *& dec.*665. *ſub num.*3.
*par.*1. *& coram Coccin. dec.*119. *num.*2. *&*
*dec.*1111. *num.*4. *& coram Buratt. dec.*94.
*num.*1. *& coram Seraphin. dec.* 723. *& nu.*
12. *& in Colomen. Canonicatus* 4. *Maij*
1668. §.*ſententia coram R.p.d. meo Vice-*
comite.

Itaq; exceptio Barattariæ prorſus ex-
cluditur ex Conſulatu Miconis tempore,
& loco proximioribus naufragio facto,
qui naufragiũ d.nauis tanquam euentuale
canonizat, præſtita per nauarcum omn
diligentia pro naui ſaluanda cum exclu-
ſione fraudis, & Barattariæ, cui Conſula-
6 tui † omninò eſſe deferendum ad proba-
tionem veritatis, ait *Rota in recent. deciſ.*
480. *ſub num.*4. *par.*3. *& dec.* 258. *num.*4.
par. 6. *& dec.*47. *num.*3. *&* 4. *par.* 7. Idq;
eo magis cum dictus conſulatus Miconis
fuerit Liburni approbatus per ſententiam
7 latã † à Conſulatu d.Portus Piſis reſidẽ-
te ſer. ſer. cum legitimis Contradictori-
qus, nempè aliquibus Aſſecuratoribus
& fideiuſſione Hauarci quæ facit ius quo-
ad omnes coæquale habentes intereſſe
iuxtà vulgatum *Text. in l.Ingenuum ff. de*
*Stat. homin. Rota coram Vbaldo dec.*2. *nu.*
2. *& coram Eminentiſſ. Ottob. dec.*98. *num.*
14. & omiſſis alijs generalibus, tradit in
puncto *Rota in rec. dec.*400. *num.* 15. *par.*
17. quæ amplius fuit approbata per effe-
ctiuam ſolutionem in partibus de ſummis
aſſecuratis factam, quod non feciſſent.
Si vere naufragium non fuiſſet euentuale,
8 cum nemo † dubitans velit ſuum iactare,
vt ad propoſitum aduertit *Rota coram*
Merlin. dec. 754. *num.* 14. *& melius in*
*rec. dec.*400. *num.*15. *par.*17. Attento præ-
ſertim, quod ſumus in barattaria quç vti
delictum ſemper etiam ex probabilitate
excludenda venit, & requirit ad ſui ca-
nonizationem probationes ex omni parte
9 indubitatas † & perneceſſe concludentes,
*vt ex Stracch. de aſſecurat. gloſ.*31. *numer.*
2. *&* 3. *Rocch. reſponſ.* 34. *num.*23. *tom.*1.
Odd. conſ. 31. *num.*2. *reſpondit Rota in rec.*
dec. 120. *num.* 8. *par.*14. *& dec.*420. *num.*
11. *par.* 16. & latè huic obiecto reſpondet
deciſio huius Cauſæ 13. *Maij* 1676. §. *op-*
ponebatur ſecundo loco & ſeq. coram R.p.d.
meo Taia.

Minus obſtat altera exceptio, quod nõ
conſtet de effectiua oneratione petiarum
2000. ad Cambium ſuper itinere nauis
Carmelitanæ ſuſceptarum, itaut verè poſ-
ſit dici adeſſe periculum, quod eſt ſubie-
ctum aſſecurationis, nam DD. dicebant
eſſe diſtinguendos terminos ſimplicis aſ-
ſecurationis nauis, & pecuniæ traiectitiæ
ab aſſecuratione Cambij maritimi, nam
oneratio poteſt quidem in primo caſu de-
ſiderari, non autem quando quis dat pe-
cunias ad Cambium maritimum & ſuſci-
pit in ſe omnia nauis infortunia, & ſuper
10 ipſo Cambio † facit ſe aſſecurare, nam
iſto caſu non eſt propria aſſecuratio, ſed
quædam ſuſceptio periculi, & ſponſio,
pro

Digitized by Google

pro qua non eſt neceſſaria probatio onerationis, cum vt plurimum pecunię ipſæ non oneruntur, ſed ſoleant deſeruire ad nauem inſtruendam, & iter parandum, vt diſtinguendo vnum Caſum ab alio *firmat Rota in Romana Aſſecurationis 26. Iun. 1673. §.vnicum obiectum, & ſeqq. coram Reuerendiſſimo Damaſceno, & dilucidè R.p.d. de Luca d.diſc.111. d num.3. vſque ad 11. lib.8. de credit. & in prima huius cauſæ deciſione §.ſed vltra id*, & melius examinãdo ſingillatim apocam aſſecurationis fuit firmatum *in ſecunda à §. primo repetebatur vſque ad §.opponebatur ſecundo loco*, quæ reſponſiones in omnibus DD. placebant, nec viſæ ſunt repetendæ, cum ibi egregiè habeantur extenſæ.

Non obſtat pariter quoad nauim Arme
11 di Gieruſalemme † fuiſſe in varijs partibus Europæ procuratas plures aſſecurationes, quæ cum valdè excederent valorẽ nauis, & illarum mercium occaſionem dederint cuidam reductioni in Ciuitate Marſiliæ, perquam fuit declaratum Aſſecuratores ibi comparentes teneri tantum ad rationem 18. pro quolibet centenario; nam vltra optimam reſponſionem *in ſecũda Deciſione Cauſæ §. opponebatur tertio & ſeq.* datam, & à DD. approbatam, quod hæc reductio tanquam alibi facta vti res inter alios acta nõ valeat pręiudicare aſſecurationi hic Romæ factę: Placebat etiam alia, quod in caſu pręſenti ſubiectum aſſecurátionis fuit Cambium maritimum
12 ab † Abraham cum nauarco initũ. Ideoq; parum referunt aſſecurationes aliorum ſuper mercibus, quę non cadunt ſub iſta
13 aſſecuratione, † vt cæteris adductis reſpondit *Rota in cit. Rom. Aſſecurationis 26. Iunij 1673. §. quo verò coram Reuerendiſſ. D. meo Damaſceno, & tradit Giurb. obſer. 73. numer. 28. & R.p.d. de Luca diſc. 106. num. 18. verſ. ſed pariter. & numer. 22. lib. 8. de Credito.*

Non placuit DD. obiectio, quod non exhibeãtur apocæ originales Cambij maritimi à nauarcis ſubſcriptæ, quia vltra quod exiſtentiam ipſorum Cambiorum approbauerunt aſſecuratores ipſi, dum illa aſſecurauerant, & illorum, vigore ſuã mercedem, & præmium aſſecurationis conſecuti ſunt, & ideò non debent hodiè
14 in caſu ſibi † præiudiciali eam impugnare iuxtà regulam 38. *de regul. Iur. in 6. & l.8. C. de his quibus, vt Indign. & ibi gloſ. vnic. in fine, & firmat ſecunda Deciſio Cauſæ §.at duplici reſponſione*, dùm iſtæ apocæ fuerunt tempore non ſuſpecto per ipſos Debitores recognitę mediantibus duobus publicis notarijs, & de ipſis Aſſecuratores met mentionem fecerunt in ipſa aſſecurationis apoca, quando præmium ſupradictum receperunt, imperceptibile videtur dicere, quod non conſtet de earum exiſtentia, & quod tot perſonæ voluerint in falſitatem ineundam conſpirare; Vnde ſtante hac veriſimilitudine, & adminiculis
15 receptionis † pręmij, & illius enunciatiuæ plenè probare, & ſi ſit exemplum ſæpiſſimè dixit Rota in Deciſionibus *in vltima Cauſæ deciſione § final. cumulatis & in Bonon. Bonorum 21. Iunij 1675. §. coniecturæ & ſeq. coram me, & in Praten. Coadiutoriæ 25. Iunij 1677. coram R.p.d. meo Emerix, & in eadem 31. Ianuarij 1678. coram R.p.d. meo Vice Comite.*

Et ita vtraq; &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MALVETIIS.

Veneris 13. Ianuarij 1679.

ARGVMENTVM.

Immiſſio non retardatur fideicommiſſario à Creditoribus hæredum grauatorum pro indiuiſo & ſi ſint poſteriores dotibus non poſſunt retinere bona libera illorum, ſed prius ex illis dotes ſunt detrahendæ, & ſufficit fideicommiſſario vt offerat bona illis tangentia non creditum.

SVMMARIVM.

1 *Relationi tertij Periti ex officio electi ſtandum eſt.*

2 *Maximè ſi ab eius relatione non fuerit reclamatum.*

3 *Immiſſio datur fideicommiſſario pro indiuiſo dum detractiones ſunt certæ ratione quotæ.*

4 *Creditores hæredum grauatorum non poſſunt impedire immiſſionem pro indiuiſo ſicut nec poſſent ipſi hæredes grauati.*

Nemo plus iuris in alium transferre poteſt quam ipſe habeat ibidem.

5 *Dos*

5 *Dos vigore* Auth. res quæ *prius detrahi-
tur ex legitima grauatorum quam ex bo-
nis fideicommiſſi.*
6 *Et non poteſt detrahi ex bonis fideicommiſ-
ſi relictis bonis liberis pro Creditoribus
poſterioribus.*
7 *Immiſſio non retardatur ex credito ſatiſ-
facto.*
8 *Fideicommiſſarius vt immiſſionem obtineat
aduerſus Creditores grauatorum non te-
netur offerre creditum, ſed ſufficit, vt of-
ferat bona illis debita.*

DECISIO C.

DIxerunt Domini die 28. *Martij* anni
proximè elapſi declarandam eſſe Sen-
tentiam R.p.d. mei Taiç concedentẽ retẽ-
tionem Marchioniſſæ Portiæ, & Panninę
aduerſus Immiſſionẽ per Lutium in bonis
hæreditarijs Laurentij Maluetij petitã, &
reſpectiuè conceſſam, quod nempè data
retentione dictis Sororibus in medietate
bonorum pro legitima hæredum graua-
torum, in alia medietate concederetur
Immiſſio pro indiuiſo Lutio Actori: hæc
vnica tantum parte informante deciſio
emanata, fuit vtraque parte audita *die
17. Iunij* pariter anni pręteriti ad trutinam
reuocata, & non reſoluta, & tandem ſub
hac die confirmata.

Certus enim DD. videbatur ſtatus hæ-
reditatis Laurentij Maluetij Teſtatoris
demptis libris 3400. pro valore 20. bubul-
carum deficientium in Prædio Plumatij, in
libris 98760. iuxtà tenorem relationis
1 tertij † Periti ex officio electi, cui omninò
ſtari debet *Rot. in rec. dec. 132. numer. 24.
par. 15. & dec. 281. num. 1. & dec. 315. nu.
2. par. 16.* maximè dum ab eius relatione
non fuit appellatum, ſed ſecundum eius
normam partes ipſæ paſſæ ſunt ad vlte-
2 riora † in cauſa procedi, & diſputari *Rot.
in rec. dec. 251. num. 10. par. 17. & latè in
deciſione quæ reuidetur* §. *Præſuppoſito.*

Et per conſequens cum Portia, & Pan-
nina ſint Creditrices hęredum grauatorũ,
non autem fideicommiſſi, debent ſatisfie-
ri ſuper eorum legitima vt dicitur in ipſa
met Sententia R.p.d. mei Taiæ, quæ legi-
tima eſt medietas dictæ hæreditatis, & in
alia medietate debetur immiſſio pro in-
diuiſo Lutio fideicommiſſario dum detra-
3 ctiones † ſunt certæ ratione quotæ iuxtà
ſtylum Rotæ relatũ *per Add. ad Gregor. dec.
185. numer. 4. & Rot. in rec. dec. 6. num. 10.
par. 16. & dec. 178. num. 9. cum ſeq. par. 17.*
& non poteſt impediri ſub prætextu retẽ-
tionis pro detractionibus & creditis ſoro-
ribus debitis, quia ſicuti ſi viuerent ipſi
hæredes grauati non poſſent impe-
4 dire † immiſſionem pro indiuiſo ex ca-
pite legitimæ ita nec illam valent retar-
dare ſorores ipſorum Creditrices ex re-
gula quod nemo plus Iuris de qua *in l. ne-
mo plus iuris ff. de regul. iur. Rota coram
Gregor. dec. 362. num. 7. & plene reſpondet
alia deciſio* §. *non obſtat.*

Nihil facit quod dotes Panninæ Senio-
ris, & filiarum Monialium ſint detrahen-
dę ex ipſo fideicommiſſo vigore *Auth. res
quæ C. commun. de legat.* Quia cum vt ſu-
pra dictum eſt adſit legitima hæredum
grauatorum ex hæreditate detrahenda,
5 ex ipſa † prius ſolui debent dotes ante
quam deueniatur ad bona fideicommiſſa-
ria cum remedium *Auth. res quæ* ſit ſubſi-
diarium *Rota coram Gregor. dec. 666. num.
9. cum ſeqq. & coram Peuting. dec. 351. nu.
num. 25. cum ſeqq. & in rec. dec. 531. in fi-
ne par. 13.* & ideò dotes, & ſignanter illa
Panninæ quæ eſt anterior quocumque
credito prius detrahi debet ex ipſa legiti-
6 ma † libera, non autem ipſa legitima re-
tineri pro creditis poſterioribus, & peti
reſiduũ in bonis fideicommiſſi cõditiona-
liter tantũ & in ſubſidiũ alienabilibus. *No-
guerol. alleg. 4. nu. 39. & alleg. 40. nu. 60. &
ſeq. Ciriac. controu. 328. n. 33. cũ ſeq. Francb.
dec. 519. per totã ibiq. benè declarat Modern.
Additionator de Luca n. 3. Salgad. in Labyr.
Credit. par. 2. cap. 5. à n. 15. vſq; ad finem.*

Et quatenus etiam Creditum excedens
legitimam eſſet detrahendum ex Aſſe fi-
deicommiſſario; tamẽ cum ab anno 1664.
de quo hæc lis inchoauit ſorores prædi-
ctæ perceperint fructus totius fideicom-
miſſi, qui calculati ex ſola rata librarum
41130. quæ remanerent nitidæ pro fidei-
commiſſo ad rationem quinque, aut qua-
tuor pro centenario non ſolum æquant
creditum ſororum, ſed illud longè exce-
7 dunt, † non poſſunt immiſſionem euitare
prętextu crediti omninò ſatisfacti, & ex-
tincti vt firmatur *in præcedenti deciſione
§. finali.*

Non obſtat quod Creditor non tenea-
tur accipere in ſolutum bona ſui debito-
ris, & quod fideicommiſſarius pro obti-
nenda Immiſſione teneatur offerre in-
grum

※

Digitized by Google

tegrum Creditum. Quia vt fuit dictum ſorores præfatæ non ſunt Creditores fideicommiſſi, ſed tantum hæredum grauatorum, & ideo fideicommiſſarius, qui non vult immiſſionem in bonis grauatorum non tenetur eorum debita ſoluere, ſed liberatur offerendo portionem bonorum ipſis grauatis debitam, non autem tenetur fideicommiſſarius pecuniam effectiuã refundere dum bona tantum grauato debetur, cuius iura, & non vltra experiri poſſunt ſorores prædictæ ex ſuperius firmatis. Si vero aliqua portio remanet deducenda ex fideicommiſſo fuit conſumpta ex fructibus & non poteſt impedire immiſſionem, vt fuit dictum in antecedenti §. Reliqua obiecta DD. non ſunt viſa releuantia vti contraria Sententię R.p.d. mei Taiæ fauorabili ipſis ſororibus qua ſuppoſita in hac Inſtantia proceſſum fuit.

Et ita vtraq; &c.

CORDVBEN. BENEFICII.

Veneris 13. Ianuarij 1679.

ARGVMENTVM.

Nuncius Hiſpaniarum quomodo procedere debeat in collatione beneficiorum. Narratiua valoris quomodo probanda, & an iuuet narratiua partis.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius Hiſpaniarum non poteſt conferre beneficia ducatorum 24. niſi prius ei conſtiterit de valore.*

2 *Nuncius Hiſpaniarum dicitur contuliſſe ante factam informationem ſi in ipſa collatione commiſit informationem ſuper valore.*

3 *Litteræ Apoſtolicæ non habent viam executiuam, quando ſuper illarum non executione emanauit Sententia.*

4 *Valor per non exceſſum non dicitur probatus ex probationibus per aſcenſum.*

5 *Gratia dicitur ſubreptitia ſi eſt obtenta ſub falſa narratiua valoris.*

6 *Narratiua ducatorum 30. per non exceſſum probatur ex alia partis 24.*

7 *Declara ſi illa partis fuerit acceptata ſecus ſi impugnetur.*

8 *Valor non probatur ex narratiua partis, quæ apparet erronea ex teſtibus de maiori valore deponentibus.*

DECISIO CI.

Perpetuum ſimplex Beneficium, ſiue Præſtimonium loci de la Parilla Corduben. Diœceſis vacans per obitum Franciſci de Vegas Contulit Reuerendiſſimus Nuntius Hiſpaniarum Gundiſaluo Antonio de Sarrauia cum ſolita narratiua 24. ducatorum auri de Camera per non exceſſum, idemque à Sede Apoſtolica ſub narratiua ducatorum 30. pariter per non exceſſum à Sede Apoſtolica impetrauit Ferdinandus de Chaues, cum autem in partibus orta fuiſſet his ſuper validitate prouiſionum Gundiſaluus ſententiam fauorabilem abſolutoriam reportauit, ex Cauſa per appellationem mihi Commiſſa dedi dubium *An litteræ Apoſtolicæ ſint iuſtificatæ, & exequendæ* per DD. negatiuè reſolutum.

Non dubitarunt DD. Prouiſionem Reuerendiſſimi Nuntij d. Gundiſaluo factam eſſe nullam, & inualidam, quia proceſſit antequam ſibi conſtiterit ex Teſtibus fide dignis de valore ducatorum 24. per non
1 exceſſum, † vt eſt neceſſe iuxtà formam facultatum Reuerendiſſimo Nuntio à Sede Apoſtolica conceſſarum quas refert *Garz. de Benefic. par. 5. cap. 3. num. 84. & Sepiſſimè dixit Rot. & ſignanter in Illerden. Benefic. 27. Iunij 1670. §. & tanto magis, & 28. Nouembris eiuſdem anni §. ſubſiſtit etiam coram Illuſtriſſimo D. meo Calataiu Magno Status Mediolani Cancellario, & in Aſtoricen. Benefic. 1. Aprilis 1672. §. Petrus verò, & 5. Decembris eiuſdem Anni §. quod autem coram eodem Reuerendiſſimo D. Calataiu, & in Burgen. Benefic. 27. Iunij 1672. §. nullitas vero, & 14. Aprilis 1673. §. quamuis enim, & ſeqq. coram Reuerendiſſimo D. Caſtrillo Archiepiſcopo Cæſarauguſtan. & alijs cumulatis in alia Aſtoricen. Benefic. 6. Iunij 1678. §. non obſtat anterior prouiſio coram R.p.d. meo Vicecomite.*

Quod autem Reuerendiſſimus proceſſerit ad Collationem ante habitam formalem Informationem veri valoris clarè apparet ex tenore ipſius Collationis in qua committitur verificatio dicti valoris
2 coram certo Iudice facienda, † quæ excludit antecedẽtem valoris cognitionẽm

&

& ſic gratia remanet nulla, *vt firmant omnes deciſiones in antecedenti §. allegata*.

Attamen Litteras Apoſtolicas Ferdinādi non eſſe exequendas dixerunt duplici fundamento primo quia Ferdinandus fuit reiectus in partibus per ſententiam déclarantem validam prouiſionem Reuerendiſſimi Nuncij, cum abſolutione ab impetitis per Ferdinandum ideoque Litteræ A-
3 poſtolicæ † remanſerunt vulneratæ ita vt pro earum executione agi non valeat executiuè *Lother. de re benef. lib. 1. qu. 11. nu. 114. Gonzal. ad regul. 8. gloſſ. 6. num. 203. & ſeqq. Rot. coram Bich. dec. 667. numer. 2. & 3. & coram Coccino dec. 78. per tot. & coram Zarate dec. 103. num. 2. & ſeqq.*

Secundo quia non videbantur iuſtificatæ, nam omiſſa diſputatione aliorum in litteris narratorum, quæ nec apud Dominos, nec apud hinc inde ſcribentes videbantur controuerſa non ſubſiſtit narratiua valoris in ducatis 30. per non exceſſum, teſtes enim deponunt, quod hoc Beneficium habet in fructu Fanecas 50. tritici, & 24. Hordei iuxtà Taxinias compulſatas, quæ iuxtà pretium relatum per quinquènium à teſtibus *Sum.* Gundisſalui *num. 5.* aſcendunt ad regalia 1900. quæ redacta ad monetam Argenteam, & deductis expenſis conſtituunt ſummam longè excedentem ducatos 30. ideoque ex hac pro-
4 batione † per aſcenſum non dicitur probatus valor per non exceſſum narratus *Rot. coram Greg. dec. 13. numer. 5. & dec. 147. numer. 1. ibique Add. litt. A. & deciſ. 379. numer. 2. & coram Bich. dec. 244. numer. 20. & ſequen.* cum valor narratus ſit Pars Gratiæ eo non iuſtificato gratia re-
5 manet nulla, † & ſubreptitia, nec eſt locus illius executioni, vt eſt communis concluſio *de qua Felin. in cap. ad aures concluſ. 7. in fin. de reſcript. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 1. num. 62. Rot. coram Cardinali Celſo dec. 76. num. 15. & coram Bich. dec. 244. numer. 18. & in recent. dec. 73. num. 15. par. 14.*

Nec placuit reſponſio, quod valor in
6 ducatis 30. per † non exceſſum ſit iuſtificatus ex ipſa narratiua Partis in ducatis 24. per non exceſſum ita vt ſi non excedit 24. multo minus 30. quia poſſet procedere motiuum ſi Ferdinandus ipſam narratiuam Gundiſalui acceptaſſet, at cum eam impugnet, & vti falſam redarguat aſ-
7 ſerendo † fructus ad longè maiorem ſummam aſcendere *Sum. Gundiſalui numer. 4.* non poteſt dicta narratiua vti, & in ea ſe fundare *iuxtà regulam Text. in cap. ex eo 38. regul. Iur. in 6. Rot. in rec. dec. 353. numer. 53. par. 9. & coram Eminentiſſ. Otthob. dec. 109. numer. 15. & ſeqq.* maximè cum ex Teſtibus per Ferdinandum examinatis conſtet de erroneitate Confeſſionis, quæ ſicuti non præiudicat Confitenti
8 ita † nec iuuare poteſt Ferdinandum ad effectum probandi valorem per non exceſſum *Rot. coram Dunozett. Iun. dec. 694. numer. 4.*

Et ita vtraq; &c.

PRATEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 23. Ianuarij 1679.

ARGVMENTVM.

Omiſſio concurſus in Parochialibus de Iurepatronatus Eccleſiaſtico quando Patrono pręiudicet, vel non, & quid Patronus teneatur agere, vt ei omiſſio non pręiudicet.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ ſunt exequendæ.*
2 *Patronus Eccleſiaſticus tenetur pro Parochiali plures Clericos Examinatoribus nominare, & vnum ex renunciatis habilibus Epiſcopo præſentare.*
3 *Nominatio plurium Clericorum in Parochialibus de Iurepatronatus eſt de forma.*
4 *Præſentatio conditionalis nihil ponit ineſſe.*
5 *Præſentatio quæ dicatur, & per quæ verba fiat.*
6 *Præſentatio ad Parochialem facta ante nominationem ad concurſum eſt nulla.*
7 *Concurſus omiſſio non præiudicat Patronis, ſed ſolum Ordinario ad quem ſpectat eū indicere.*
8 *Declara dummodo Patronus fecerit validam nominationem ad concurſum, & validam præſentationem.*
9 *Præſentatio facta contra formam Concilij non impedit deuolutionem.*
10 Seraphin. deciſ. 1238. *declaratur.*
11 *Concurſus non requiritur in Parochialibus de Iurepatronatu laico, ſed ſolum examen Præſentati, & Inſtitutio.*
12 Deciſio 1238. Seraphini *loquitur in Iurepatronatu laico.*

Google

ĉta contra formam Sacri Concilij, & Bul-
9 læ eſt † omnino nulla, & inualida, & per
conſequens non poteſt impedire deuo-
lutionem *Gonzal. ad regul.* 8. *gloſ.*8. *num.*
40. *& ſeq. Rota coram Bich. dec* 461. *nu-
mer.*21.

Hinc non applicantur doctrinæ alle-
gagatæ pro Cicognino quia procedunt
ſuppoſitis terminis habilibus adimpletæ
formæ Concilij, & Bullæ, quę ex ſupra-
10 dictis † non fuit ſeruata, & deciſio 1238.
coram bo.me. Seraphino pariter loquitur in
terminis pręſentationis validę, in qua Or-
dinarius in Inſtitutione peccauerat eam
faciendo contra formam Concilij, & Bul-
lę, dum agebatur de Iurepatronatus lai-
corum, in quo non habet locum Bulla, &
Concilium, ſed ſufficit quod pręſentatus
11 ab Examinatoribus † examinetur & ido-
neus repertus inſtitui debet iuxtà pręſcri-
ptum Sacri Concilij *ſeſſ.*24. *cap.* 18. *de re-
form.* & notant poſt alios *Add. ad Greg. de-
ciſ.* 494. *num.* 4. & quod dicta deciſio Se-
12 raphini emanauerit † in cauſa Parochia-
lis de Iurepatronatus laicali liquet ex an-
tecedenti deciſione illius cauſę coram
Robuſterio *inter diuerſ. par.*4. *dec.* 649. *in
principio* vbi ſupponit pręſentationem fa-
13 ctam † infra quadrimeſtre eſſe validam,
quod tempus datur tantum Patronis lai-
cis *c. cum propter de Iurepatr. c. vnico* §. *ve-
rum eodem tit. in* 6. *& eandem deciſionem
Seraphini* ita intellexit *Rota coram Man-
zaned. dec.* 182. *num.*4.

Quæ de nouo dicuntur circa inhabili-
tatem Orlandi DD. non placuere, quia
conſtat de eius approbatione ad hoc be-
neficium facta per Examinatores Vrbis
de qua in litteris ſuę prouiſionis *præſenti
Sum. numer*, 1. & Ordinarius Pratenſis
defunctus teſtatus fuit eundem exercuiſſe
ſpatio quatuor annorum curam animarũ,
& ad hoc vlterius non tenetur, cum eius
litterę ſint in forma gratioſa, quę cum non
14 ſoleant † expediri niſi verificatis omni-
bus narratis non egent alia iuſtificatione
*Rot. in rec. dec.*90. *ſub num.* 6. *& dec.*247.
num. 6. *par.* 17. *& in alijs paſſim*.

Et ita vtraq; &c.

FAVENTINA PENSIONIS.

Veneris 27. Ianuarij 1679.

ARGVMENTVM.

Penſio reſeruata cum clauſula *Dummodo re-
maneant centum &c.* quando ſit nulla in
totum ob clauſulæ non verificationem, &
quando releuetur Penſionarius ab onere
verificationis; vel quando ſit reducenda.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* dummodo remaneant centum &c. *verificari debet de tempore gratia alias penſio eſt nulla.*
2 *Et verificari debet omni tempore cum habeat tractum ſucceſſiuum.*
3 *Congrua debetur deductis oneribus Eccleſiæ.*
4 *Teſtes non deponentes præciſe non probant maximè in concurſu aliorum melius ſpecificantium.*
5 *Fides informis & facta lite pendente non probat.*
6 *Penſionarius releuatur ab onere probandi remanere centum ex obſeruãtia* 30. *annorum.*
7 *Dummodo obſeruantia trigenaria ſit perfecta, completa, & continuata.*
8 *Penſio ab initio validè conſtituta ſi expoſt non remaneant centum reducitur non annullatur in totum* & num. 10.
9 *Penſionarius non tenetur ad verificationẽ clauſula* dummodo &c. *quando Titularis narrauit fructus Papa & ſe obligauit ad penſionem.*
11 *Rota alias admiſit oblationem Penſionarij de adminiſtrando fructus Eccleſia ſubeundo onera illius & ſoluendo congruam Rectori.*

DECISIO CIII.

PRo nullitate penſionis ducatorum 70.
reſeruatæ ſuper fructibus Eccleſię Pa-
rochialis S. Stephani Caroleti Fauētinæ
diœceſis pronunciauit A.C. & duæ pro-
dierunt deciſiones 20. *Martij &* 11. *De-
cembris* 1676. *coram Illuſtriſſ. D. Calataiu*,
coram quo 18. *Martij* 1678. repropoſita,

& non reſoluta cauſa ſuper reſolutis, ego
cius vice ad Magni Cancellarij Status
Mediolani munus tranſeuntis ſuperjijſdē
DD. conſului qui reformandas eſſe deci-
ſiones reſponderunt.

Standum alij in deciſis dicebant. Cum
enim penſio ſit reſeruata ſuper fructibus
Parochialis quorum valor fuit narratus
aſcēdere ad ducatos 180. auri de Camera
adiecta clauſula *dummodo remaneant cen-
tum ducati ſimiles pro Rectore* Penſiona-
rius arctatur ad verificationē dictæ clau-
1 ſulæ nedum de † tempore impetrationis
alias penſio redditur in totum nulla *Rot. in
rec. dec. 196. nu. 11. & duobus ſeqq. par. 7.
& dec. 69. nu. 1. par. 16. & dec. 220. num.
2, & 25. par. 17.* verum etiam de præſenti
cum habeat tractum ſucceſſiuum, & ve-
rificari debeat omni, & quocumque tem-
2 pore † *Rota coram Seraphin. dec. 951. nu.
4. & coram Caual. dec. 383. & coram Bich.
dec. 225. num. 12. & in prima deciſione hu-
ius cauſa* §. *quidquid enim, & in ſecunda*
§. *ſubſiſtit enim.*

De tempore reſeruationis nulla appa-
ret facta iuſtificatio. De præſenti verò
nō reſultat in valore narrato nam ex octo
teſtibus per ipſum Penſionarium exami-
natis conſtat Parochialem habere in red-
ditu ex Primitijs, & fructibus vnius Poſ-
ſeſſionis corbas 180. frumenti, & 17. bla-
dæ, quæ ad rationem iuliorum octo pro
qualibet corba reſpectu frumenti, & ſex
reſpectu bladæ vt alias calculauit Penſio-
narius in quadam fide per eum producta
Sum. Rectoris num. 3. conſtituunt ſummam
ſcutorum 157. ex quibus demptis ſcutis
3 94. pro expenſis, † & oneribus neceſſa-
rijs Eccleſiæ vt adhunc effectum ſemper
practicauit *Rota & ſignanter corā Buratt.
dec. 418. in principio & firmauit 1. deciſio
huius cauſa* §. *finali* non remanent niſi
ſcuta 60. circiter annua vt ex calculo *Sum.
Rectoris nu. 4.* quę nec pro penſione, nec
pro congrua ſufficiunt, vt firmat *vtraque
deciſio* §. *finali.*

Neque maioris valoris probationem
conſtituunt teſtes examinati de ann. 1651.
ſuper Statu Beneficiorum Diœceſis Fa-
uentinæ, quia illi fuerunt examinati ad
perpetuam rei memoriam in alia cauſa,
nec præciſe depoſuēt de effectibus cōtro-
uerſæ Parochiæ, nec de oneribus quibus
4 eſt ſubiecta, † & ideo nihil probāt maximè
in concurſu aliorum teſtium præciſe de-
ponentium, vt firmant *deciſiones cauſa
in* §. *penultimo.*

Sicuti non meretur attendi fides ex-
traiudicialis vltimo loco exhibita, cum
ſit lite pendente procurata, & informis;
5 quæ proinde in propoſito † nullam fidē
facit *Rota coram Buratt. dec. 468. num. 3.
& coram Dunoz. Iun. dec. 880. num. 4. &
in rec. dec. 120. num. 3. & 4. par. 17. & in
alijs paſſim.*

Nec releuari dicebant Penſionarium
6 abonere † iuſtificationis ex lapſu 30. an-
norum, quia non concurrit continuata
obſeruantia ſolutionum. Nam ab anno
1636. de quo fuit reſeruata penſio vſque
ad annum 1648. de quo obijt Burgius
primus Titularis datur vnum tantum In-
ſtrumentum quictantiæ de anno 1641.
pro terminis vſque tunc decurſis, & poſt
obitum Burgij non probatur exacta pen-
ſio niſi per ſexennium, licèt Seuerolus
Secundus Titularis vixerit viginti annis,
& dato etiam quod Seuerolus ſemper
ſoluerit cumulatis quinque annis primi
Titularis cum viginti vitæ ſecundi non
adeſſet obſeruantia trigenaria, quæ re-
7 quiritur † perfecta completa, & conti-
nuata *Rota coram Greg. dec. 57. num. 5. &
coram Dunoz. Iun. dec. 880. num. 10. & in
rec. dec. 265. num. 5. & 6. par. 15.*

Alij autem dubitantes de viribus deci-
ſionum ad receſſum inclinabant Conſide-
rantes quod Penſio ab initio fuit validè
conſtituta, & reſeruata, & ideo licèt ex
poſt beneficium fuerit effectum dictæ Pē-
ſionis incapax ex quo de præſenti non
remaneant centum pro Rectore, tamen
8 non eſſe locum annullationi † Penſionis
in totum, ſed conuenienti reductioni, vt
tradunt *Garz. de Beneſic. par. 1. cap. 5. num.
400. & ſub num. 424. vbi refert per exten-
ſum deciſionem Orani, & ſignanter verſ.
nam Papa Tondut. de Penſion. qu. 88. num.
17. & ſeqq. Rota in rec. dec. 306. num. 22.
par. 10. & coram Seraphin. dec. 951. num. 4.
& coram Bich. dec. 255. num. 12.* & optimè
ſic diſtinguendo pariter firmatum fuit *in
Maioricen. Penſionis 8. Iunij 1674.* §. *Alij
autem diſtinxerunt coram R. p. d. meo Ron-
dinino vbi aliæ cumulantur.*

Quod autem de tempore reſeruationis
beneficium eſſet capax Penſionis reſerua-
tæ, & remanerent centum per Pontificem
præſeruata ad fauorem Rectoris deduce-
bant ex eo quia ipſe met Titularis medio

ura-

iuramento narrauit Pontifici reſeruanti fructus Parochialis in certa ſumma, & vlterius ſuſcepit in ſe onus iuſtificandi va-
9 lorem narratum vnde † ex confeſſione ipſius Titularis remanet iuſtificatus valor, & Penſionarius ad dictam verificationem non tenebatur, vt tradit *Lotter. de re benefic. lib.1. qu.38. num.49.& ſeq. Rot. in rec. dec.25. ſub num.3.par.8.& dec.187. num.13.par.11. & dec.83.num.3.par.17. & in Romana Penſionis 15. Ianuarij 1627. coram bo.me. Cardinali Virili.* Vnde dum à principio remanebant centum attenta narratiua Titularis facta in ducatis 180. à quibus detractis 72. pro Penſione remanebant ducati 108. etiamſi clauſula *dummodo &c.* debeat iuſtificari etiam in futurum, & non appareat centum rema-
10 nere eſt locus † reductioni, & modificationi, non autem nullitati in totum vt tradit *Rota in rec. dec.306. num.21. & 22. par.10.* cum alijs ſuperius relatis.

Placuit demum repetita oblatio pro parte Penſionarij, quod ipſe vult ſubire omnia onera neceſſaria Parochiæ, & ſoluere centum Rectori pro ſua congrua reſeruata, & ideo dixerunt Domini non eſſe ei denegandam adminiſtrationem redditúum Eccleſiæ cum hoc tendat ad vtri-
11 uſque litigantis commodum, †. & fuit alias practicatum in cauſa Calaritana Penſionis in præſenti Rota coram R.p.d. meo Rondinino propoſita: quo verò ad terminos per Penſionarium exactos quos Rector prætendit male ſoluiſſe,& Penſionarius ritè exegiſſe de his DD. verbum non fecerunt.

Et ita reſoluerunt vtraq; &c.

MACERATEN. CANONICATVS.

Lunæ 13. Martij 1679.

ARGVMENTVM.

Conditio quod Reſignans habeat aliunde viuere in Reſignatione appoſita à quo poſſit opponi, & ex quibus dicatur iuſtificata. Idoneitas Reſignatarij ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Littera Apoſtolicæ iuſtificata ſunt exequẽda.*
2 *Conditio quod Reſignans habeat aliundè viuere appoſita in reſignatione reſpicit commodum reſignantis, & de ea non poteſt à Tertio opponi.*
3 *Maximè poſt mortem ipſius Reſignantis.*
4 *Iuſtificata dicitur ſi probetur poſſedìſſe beneficia, & bona redditus conſiderabilis.*
5 *Conſuetudo Regionis attenditur pro determinanda honeſta ſubſtentatione Clerici quando non eſt determinata quantitas.*
6 *Subſtentatio congrua quæ requiritur pro Canonico ceſſat Canonicatu reſignato.*
7 *Reſignatio abdicat omne Ius à Reſignante.*
8 *Idoneitas probatur ex approbatione in examine facto in Curia etiamſi in partibus fuerit reprobatus.*
9 *Maximè ſi ante, & poſt examen fuit ab ipſo Epiſcopo reprobante approbatus.*
10 *Examen faciendum abſque oppoſitoribus non requirit partis citationem.*

DECISIO CIV.

RESignauit Antonius Maria Vlixeus Canonicatum, & Præbendam Maioris Eccleſiæ Maceraten. fauore Antonij pariter Vlixei, & fuerunt expeditæ Litteræ Apoſtolicæ ſub duplici conditione, quod reſignans aliundè commodè viuere valeat, & Reſignatarius per diligentem examinationem ad dictum Canonicatum, idoneus fuerit repertus, & ditectæ fuerũt Vicario Generali Maceraten. qui declarauit illas non eſſe iuſtificatas, nec exequendas. Interpoſita appellatione interim obijt Reſignans, & Epiſcopus Canonicatum vti vacantem per obitum contulit Antonio Franciſco Saraceno, contra quem proſequens appellationem Antonius Vlixeus Reſignatarius reportauit à R.p.d. Parauicino ſententiam ſuper executione Litterarum reſignationis reuocatoriam illius Vicarij Generalis, & commiſſa cauſa per Signaturam Iuſtitię cum clauſura *Parito Litteris arbitrio* fuit propoſitum Dubium *An intret arbitrium prò retardatione Litterarum*, & Domini non intrare reſponderunt.

Litteræ enim videbantur iuſtificatæ, dũ veri-

verificatur vtraq; conditio eis adiecta,
1 ideoq;earum † executio retardati non de-
bet *cap. ſi Capitulo Ibique gloſ. in verbo*
Exequatur de Conceſſ. Præb. Rota coram
Eminentiſſ. Ottobono dec.261, num.1. & in
rec. dec.80. num.1, & ſeq. par.11.cum alijs
vulgatis.

Prima conditio quod Reſignans poſſet
aliundè commodè viuere, vltra quod eſt
appoſita tantum fauore ipſius Reſignan-
2 tis, † & de ea à Tertio opponi non poteſt
R. p. d. de Luca de Beneſic. diſc. 22. num,
11. & Rota coram Royas dec.492. num.12,
& in Tridentina Parochialis 5. Decembris
1646. §. quia animaduerterunt coram E-
minentiſſ. Cardin. Cerro & præſertim poſt
3 obitum † ipſius Reſignantis *Sarnen. in*
reg. de Triennal. qu.39. in fine Rota coram
Seraph. dec, 457. ſub num. 5. & in recent,
dec.107. num. 9. & 10. par.10. & dec.112,
nu.29. in fine, & nu.30. par.16.

In præſenti viſa eſt iuſtificari nedum
quia Reſignans poſſidebat duo Beneficia
in totum valoris ſcutorum 50. *Sum. Vli,*
xeri num. 6. 7. & 8. & Cappellaniam de
Iurepatronatus familię Vlixeę, cuius red-
ditus conſiſtunt in cenſu ſcutorum 500.
in ſorte *d.Sum. num.* 10. nec non ei fuerũt
aſſignati fructus vnius Prædij aſcendentes
à ſcuta 58. vt ex Notula *Sum.num.*11.quę
omnia cum conſtituant notabilem ſummã
4 negari † non poteſt, quin ea ſit ſufficiens
prò commoda vitæ ſubſtentatione, vt tra-
dunt *Pariſ. de reſignat. lib.5. qu.6.nu.155,*
& ſeq. Garz. de Beneſ. par.2.cap.5,nu.114,
& 116.& ſeqq. Rota in rec. dec.161. num.
4. par. 5. & in dicta Tridentina Parochia-
lis 5. Decemb. 1646. coram Eminentiſſ. D.
Card. Cerro §. Quia cum in diœceſi.

Potiſſimè quia in Conſtitutione Syno-
dali Patrimonium Clerici ſtatuitur in
ſcutis annuis 36. ex quo ſufficientia Ho-
5 neſtæ ſubſtentationis de † ſumi ſolet in
hac materia, in qua cum de Iure non ſit
determinata quantitas conſuetudo regio-
nis attenditur *Menoch. de arbitr. lib.2.caſ,*
216. num.14. Barboſ. de offic. & poteſt. E-
piſc. par.2. alleg.19. num.8. & ſeqq. & ſub
n.12. non atteto particulari decreto Car-
dinalis Centini olim Epiſcopi Maceraten.
ſuper certo redditu Canonicis aſſignan-
do de cuius obſeruantia non conſtat, quia
etiam data validitate, & vſu non erat ne-
6 ceſſarius † talis redditus in Reſignante,
cum per reſignationem ceſſaret in eo Ti-
tulus Canonicatus, & omne Ius ab eo
abdicaretur Iuxta Theoricam Doctorum
7 † *in cap. accepta de reſtit. Spoliat. & Rota*
coram Coccino deciſ. 1591. la ſeconda num.
34. & 35. & fortius hodie cum per mor-
tem ceſſauerit etiam neceſſitas ſe alendi
ex allegatis ſupra.

Secunda conditio circa idoneitatem
Antonij Reſignatarij, probatur ex rela-
tione Examinatorum Vrbis, quibus cita-
ta parte fuit per Iudicem appellationis
commiſſum non obſtante reiectione in
8 examine † in Partibus facto *Rota coram*
Seraph. dec. 968. num. 7. verſ. Accedit &
coram Greg. dec.527. num.2, & coram Du-
noz. Iun. dec.931. num. 8, verſ.non obſtat,
& num.9. & coram Zarate dec.69, num.6.

Maximè dum ab eodem Epiſcopo fuit
ante promotus ad Sacerdotium, & diù
fuit Canonicus in Collegiata Sancti Sal-
uatoris eiuſdem Ciuitatis, & ab Exami-
natoribus Vrbis fuit habilis reputatus,
quare non tranſit ſine ſuſpicione reproba-
tio facta in examine coram Epiſcopo, cui
non erat delegatum examen, dum ante, &
9 poſt † ſemper fuit repertus habilis, & ido-
neus, vt conſiderat *Rota coram Seraph.dec,*
968. num.8. & 9. & in rec. dec.348, num,
3. ad fin, par.10. & dec.329, numer.10. &
11. par.14. & dec.252. nu.3. par.17.

Neq; obſtat, quod Iſtud nouum exa-
men factum in Curia proceſſerit abſque
partis citatione ad intereſſendum exami-
ni, quia cum in præſenti non ageretur de
aliquo Beneficio per concurſũ conferen-
do, in quo alij adeſſent oppoſitores, ſed
de probanda idoneitate ſolius Vlixei in
10 partibus reprobati † ſatisfuit demanda-
re examen in Curia, & ſolus examinari
abſq; noua partis citatione, vt diſtinguit
Rota coram Carilio dec.229. nu.3.& coram
Penting. dec.138, num.4.

Defectus denique publicationis tolli-
tur ex deductis ex parte Antonij cum
quibus Domini tranſierunt.

Et ita deciſum fuit R.p.d. meo Rondi-
nino vice mei ægrotantis cauſam de ordi-
ne Rotæ referente vtraq; &c.

REA-

REATINA ALIMENTORVM

Veneris 21. Aprilis 1679.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis debentur Pauperi fouenti bonum Ius, ideo de vtriuſq; requiſiti probatione agitur in præſenti deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta debentur conſtito de bono iure, & paupertate tantum.*

2 *Teſtes in cauſa diuerſa examinati non probant, niſi formiter repetantur.*

3 *Alimenta, & ſumptus litis decernuntur ne lis ob paupertatem derelinquatur.*

4 *Cauſa ſcientiæ dictum teſtis ſaluat, vel deſtruit.*

5 *Alimenta, vt debeantur debet probari quem non habere tot bona ſufficientia pro ſui, & litis ſubſtentatione.*

6 *Et debet coarctari negatiua quòd aliunde haberi non poſſint.*

7 *Alimenta non debent concedi poſſidenti, aut aliunde habenti.*

8 *Nec ijs qui ſunt habiles ad laborandum proprijs manibus.*

9 *Sententia lata per contradictas præſumitur potius ob contumaciam, quam ob iuſtitiam lata.*

DECISIO CV.

Commiſſa mihi cauſa appellationis à ſententia A.C. pet contradictas lata fauore Gabrielis, & Dominici de Renzatis reuocatoria alterius de parribus contra eoſdem de Renzatis pronunciatę abſolutoriæ fauore Franciſci Mariæ, & Ioſephi de Colellis à petita reintegratione ad poſſeſſionem vnius petij terræ ab ijſdem poſſeſſis, Fratres de Renzatis petierunt à Signatura Iuſtitię vt pręſtationē alimētorum demandaret, quę mihi reſcripſit *eum facultate illa ſubminiſtrandi*; quare ad eius normam dedi in primis dubium *An alimēta, & ſumptus litis eſſent ſubminiſtranda* quod fuit per DD. negatiuè reſolutum.

Non videbatur enim cōſtare de vtroq; extremo adhunc effectum requiſito, paupertate nempè, & bono iure quorum vno
1 deficiente † actio quoque ad alimenta petenda ceſſat, & deficit *ad textum in l.ſi inſtituta §. de inofficioſo ff. de Inofficioſ. teſtam. Rot. coram Caualer. dec. 467. num. 1. & 554. num. 11. & coram Eminentiſſ. Ottthoben. dec. 152. num. 1. & ſeqq. cum alijs in Romana Saluiani 2. Martij 1676. §. his accedit, & in Spoletana fideicommiſſi 1. Iulij eiuſdem anni in principio coram me.*

Quo enim ad paupertatem iſta non apparuit ſufficienter probata, quia vltra quod teſtes ad illam probandam adducti ſunt examinati in alia diuerſa cauſa ad alium finem, & inter diuerſas perſonas, qui propterea contra Colellos in dicto
2 Iudicio non † citatos nullum gradum probationis faciunt, niſi formiter repetantur *iuxtà textum in cap. inter dilectos verſ. nec atteſtationem de fide Inſtrum. cum alijs per Rot. coram Caualer. dec. 223. numer. 5. & in rec. dec. 305. numer. 7. par. 7.*

Conſiderabant DD. quod omnes teſtes loquuntur de Dominico vno tantum ex Collitigantibus, non autem de Gabriele alio litis conſorte, ideò non probata paupertate illius, qui poteſt litem ſubſtinere non intrat ratio decernendi alimenta, & ſumptus litis, quę conſiſtit in eo nè lis
3 propter † paupertatem derelinquatur iuxtà celebrem *text. ibiq; Bart. Angel. & Caſtr. in l. fin. C. de ordin. cognit. cum alijs allegatis in Nonantulana Bonorum 18. Martij 1667. coram Eminentiſſ. Cardin. Carpineo Vrbis Vicario §. Etenim & in alijs paſſim.*

Inſuper teſtes allati parum ſunt attendendi cum nullam reddant cauſam ſcientię, quę tamen in teſte dictum ſaluat, aut
4 deſtruit, † & ab ea regulatur iuxta plenè deducta *in Aneoritana fideicommiſſi de Fatiolis 13. Maij 1678. §. Tertius licet coram me:* nec deponunt quod petens alimenta
5 ſit adeo Pauper, vt † non habeat tot bona, quę ſint ſufficientia pro ſuę perſonę, & litis ſubſtentatione *iuxtà text. in l. Paupertas §. ſed & propter paupertatem & ibi gloſ. in verbo Imparem ff. de exeuſat. Tut. Add. ad Gregor. dec. 189. ſub numer. 7. verſ. paupertas & Rot. coram Carillo dec. 295. num. 5. cum alijs in cit. Romana Saluiani 2. Martij 1676. §. In præſenti autem, & 1. Iulij eiuſdem anni §. quoad bonum Ius coram me.*
6 Et quidem coarctando negatiuam quod nempè illa aliunde haberi non poſſint

iuxtà

iuxtà cumulata in dicta *Romana Saluiani coram me in loco mox citato*.

Et tollit omnem difficultatem probatio exhibita pro parte illorum de Colellis ex qua habetur iſtos Fratres de Renzatis plura ſtabilia poſſidere in Ciuitate,
7 & Territorio † Reatis vnde non debet decerni iſta, præſtatio alimentorum aliunde habenti *Rota coram Emin. Ottbob. dec. 152. num. 2. & in rec. dec. 54. num. 3. & 4. par. 15. & in firmana fideicommiſſi ſupra allegata §. Imo potius*.

Maximè cum probetur iſtos Fratres eſſe Induſtrioſos, & vitam agere emendo, & vendendo oues, boues, & ſimilia animalia cum alienis pecunijs negociando, & ſine vlterius vilis conditionis quibus non eſt indecorum proprijs manibus laborare; ideo non debet ijs præſtari alimenta dum ſunt habiles ad victum propria induſtria proprijſq; laboribus comparandum cum
8 quis prius † oporteat in ſudore vultus ſui veſci pane *vt tradit Scannarol. de viſit. carcer. lib. 2. cap. 7. numer. 7.* & firmatur etiam in terminis fortioribus *in citatis Romana Saluiani, & Firmana fideicommiſſi in vtraque ad finem*.

Bonum Ius non probatur, quia Colelli habent pro ſe Sententiam de partibus denegantem Fratribus de Renzatis petitam reintegrationem, quam licet reuocauerit A.C. tamen reuocatio proceſſit per contradictas, & ideo iſta Sententia reuocatoria non poteſt præbere præſumptionē
9 boni Iuris, † cum præſumatur lata potius propter contumaciam, quam propter Iuſtitiam *Scacc. de Sentent. & re Iudic. gloſ. 14. qu. 12. num. 47. Add. ad Gregor. deciſ. 371. nu. 10.* cum alijs *in Romana fideicommiſſi Proſperi Senioris de Caſſarellis 15. Martij 1675. §. nec effectiuè in fine coram R.p.d. meo Bourlemont*.

Et ita reſolutum fuit propoſita cauſa mei vice adhuc ægrotantis per R.P.D. meum Emerix vtraq; &c.

FINIS.

I N D E X

LOCVPLETISSIMVS RERVM, ET VERBORVM

Quæ in hoc Volumine Deciſionum continentur.

A

ABſens vt expectetur ad electionem faciendam debet allegari ratio certi reditus deciſ. 70. n. 7.

Alias non eſt expectandus, & electio eo non expectato facta eſt valida deciſ. 70. num. 8.

Non eſt expectandus quando neſcitur vbi degit deciſ. 70. num. 9.

Et ſolum intelligitur expectandum quando ſcitur eſſe in loco vicino, ex quo poteſt vocari deciſ. 70. num. 10.

Acceptaſſe.

Acceptaſſe decretum videtur qui procedit ad vlteriora vigore illius deciſ. 87. nu. 18.

Acceſſorium.

Acceſſorium ſortitur naturam ſui principalis deciſ. 3. num. 23.

Accollans.

Accollans cenſum euadit illius debitor ac ſi à principio impoſuiſſet deciſ. 51. n. 2.

Acquiſitio.

Acquiſitio Iurium litigioſorum eſt prohibita *ex Statuto Vrbis lib. 1. cap.* 118. deciſ. 11. num. 9.

Sed non procedit quando eſt commixta cum alijs bonis, & Iura veniunt in conſequentiam deciſ. 11. num. 10.

Acquirens.

Acquirens Bona confiſcata mediante ſolutione illa efficit proprium patrimonium deciſ. 16. num. 2.

Et ſuper illis poteſt conſtituere fideicommiſſum deciſ. 16. num. 3.

Cenſum tranſlatiue poteſt petere eius fructus deciſ. 59. num. 10.

Rem ſubrogatam idem eſt ac ſi rem cui ſit ſubrogatio acquiſiuiſſet deciſ. 68. num. 4.

Acta.

Acta integra eſſe debent deciſ. 28. nu. 7.

Tranſportari debent in termino præfixo; alias moderari debet inhibitio deciſ. 28. num. 1. & 5.

Tranſportari debent ab eo, qui vult cauſam proſequi deciſ. 28. nu. 2.

Declara procedere quando quis petit ſententiam confirmari, vel infirmari, ſed ſi vult induci rem iudicatam tenetur ea producere qui eam vult effugere deciſ. 28. nu. 3. & 4.

Tranſportari debent ea, quæ detegunt iuſtitiam, vel iniuſtitiam ſententiæ deciſ. 28. num. 8.

Tranſportari debent ab eo, qui dicit ſententiam nullam, & iniuſtam deciſ. 46. num. 8.

Actorum.

Actorum integritas probatur ex fide Notarij de ea teſtantis deciſ. 28. nu. 9.

Limita ſi ex ipſo extractu, vel aliundè conſtet defectu dec. 28. num. 10.

Tranſportatio probatur ex fide Notarij deciſ. 14. nu. 12.

Tranſportatio iuriſdictionem Iudicis conſolidat dec. 28. nu. 6.

Non tranſportatio rem iudicatam inducit deciſ. 28. num. 3.

Actio.

Actio ad damnà oritur ex denunciatione moleſtiarum deciſ. 4. num. 5.

Actor.

Actor fundamentum ſuæ intentionis probare debet deciſ. 98. nu. 5.

Actus.

Actus antecedens ex ſubſequentibus declaratur deciſ. 31. numer. 11. deciſ. 44. num. 19.

Conſecutiui ſunt attentata quando ſuper eis præceſſit inhibitio dec. 54. nu. 7.

Secus ij, ſuper quibus non cadit inhibi-

Digitized by Google

hibitio deciſ. 54. num. 9.
Primus non nouatur per ſecundum reſciſſum, & annullatum, ſed cenſentur reſeruata Iura ex eodem competentia deciſ. 97. num. 1.

Aditio.

Hæreditatis probatur ex alienatione bonorum deciſ. 16. num. 31.
Ex confeſſione deciſ. 26. num. 7.
Ex diuiſione bonorum hæreditatiorum deciſ. 84. num. 3.
Ex poſſeſſione bonorum deciſ. 16. num. 30.
Non probatur ex actu dubio, & æquiuoco, qui potuit fieri citra Ius & nomen hæredis deciſ. 75. num. 13.
Materna eſt probanda, nec præſumitur, cum non detur ſuitas dec. 75. nu. 11.
Et per actus qui citra Ius, & nomen hæredis fieri non poſſint deciſ. 75. nu. 12.

Adminiſtrator.

Fabricæ non verſatur circa gubernium Eccleſiæ deciſ. 38. numer. 5. & deciſ. 58. num. 5.
Generalis rationem reddere poteſt etiam ſine libris deciſ. 7. num. 9.
Libros conficere non tenetur dum non adminiſtrauit deciſ. 7. num. 9.
Rationem reddere cogi non poteſt, niſi probetur exegiſſe dec. 7. num. 2.

Admiſſio.

Ad cauſam facta cum clauſula *docto de intereſſe* retrotrahitur facta iuſtificatione ad diem decreti deciſ. 15. num. 3.
Facta non dicitur niſi poſt probatum intereſſe dec. 32. nu. 4.
Futura importatur ex verbis *conſtito de intereſſe admittat* deciſ. 32. nu. 6.
Tranſactione ſopita cauſa non datur dec. 32. nu. 3.
Alia vide in v. *commiſſio*.

Admiſſionis.

Decretum retrotrahitur ad principium commiſſionis dec. 45. nu. 8.
Ante admiſſionem non poteſt quis gaudere effectu litis dec. 32. nu. 5.

Admiſſus.

Ad cauſam acta ſua facit vſque ad tempus admiſſionis etiamſi poſtea interceſſerit tranſactio inter alios collitigantes deciſ. 23. nu. 2.

Docere poteſt quandocumque de intereſſe dec. 32. nu. 5.
Terminum certum non habet ad docendum de intereſſe dec. 15. num. 8. & dec. 45. nu. 10.
Alia vide in v. *Intereſſe*.

Aetas.

Aetas quatuordecim annorum ſufficit pro Canonicatu Eccleſiæ Collegiatæ deciſ. 89. num. 14.
Item in Canonicatibus Germaniæ de conſuetudine deciſ. 89. nu. 15.

Affictus.

Affictus factus à Iudice citato Curatore hæreditatis eſt validus dec. 60. nu. 2.

Agnatus.

Agnati retinent nomen familiæ, non vero filij, & deſcendentes fœminarum deciſ. 24. nu. 6.

Alimenta.

Creditor concreditori preſtare non tenetur deciſ. 21. num. 1.
Et ſumptus litis ex fructibus non ex capitali detrahi debent deciſ. 21. nu. 2.
Decernuntur ne lis ob paupertatem derelinquatur deciſ. 105. nu. 3.
Non præſtantur ab eo, qui non poſſidet deciſ. 21. nu. 3.
Vt debeantur requiritur bonum Ius, & paupertas copulatiuè, & ſi vnum deficiat non debentur deciſ. 41. nu. 1.
Et quod aliunde haberi non poſſint dec. 41. nu. 7.
Vt denegentur ſufficit habilitas in propria induſtria dec. 21. num. 9. dec. 41. nu. 8. deciſ. 105. nu. 8.
Etiam in fœminis dec. 21. num. 10. & deciſ. 41. nu. 9. & de ratione num. 10.
Iudicis officio præſtanda requirunt bonum Ius, & paupertatem plenè probatam deciſ. 21. nu. 4. dec. 105. nu. 1.
Non debentur aliunde habenti deciſ. 41. num. 5. dec. 105. num. 7.
Nec habenti filios maſculos habiles ad ſubſtentandam matrem dec. 41. nu. 6.
Paupertas ad hunc effectum eſt probanda per teſtes formiter examinatos, vel per publica documenta deciſ. 21. num. 6. deciſ. 41. nu. 4.
Et probari debet quod illa petens non habeat tot bona ſufficientia ad ſubſten-

tandum ſe & litem deciſ. 11. num. 7. deciſ. 41. num. 3. dec. 105. nu. 5.

Coarctando negatiuam, quod aliunde habere non poſſit dec. 21. nu. 8. dec. 105. nu. 6.

Taxantur arbitrio Iudicis dec. 59. nu. 4.

Et ſecundum conſuetudinem locorum deciſ. 59. nu. 5.

Veſtiarium Rota taxauit in ſcutis duodecim annuis, & alias plus dec. 59. nu. 6.

Alienatio.

Alienatione prohibita vſque ad certum tempus non cenſetur poſt illud permiſſa, ſed remanet prohibitio ex ipſo fideicommiſſo deciſ. 18. num. 6.

Declara id procedere in prohibitione ſimplici ad tempus; ſecus ſi per viam denegatæ potentiæ dec. 18. nu. 7.

Alienationis prohibitio ad tempus inducit fideicommiſſum ſub conditione ſi poſt tempus permiſſum non alienauerit deciſ. 18. num. 2.

Prohibitio compræhendit etiam hæredis inſtitutionem quando eadem ſubeſt ratio dec. 18. nu. 12.

Maximè quando eſt facta cum clauſula *nullo modo* dec. 18. num. 13.

Allegans.

Allegans probare tenetur dec. 98. nu. 4.

Alternatiua.

Alternatiua diſpoſitionem dubiam incertam, & æquiuocam efficit dec. 10. nu. 2.

Efficitur ex dictione *ſeu* dec. 25. nu. 15.

Electionem dat diſponenti deciſ. 10. numer. 5.

Prius nec poſterius inducit, ſed actum tribuit cuilibet ex alternatis inſolidum, quando regitur ab vnico verbo, & oratione dec. 10. nu. 9.

Reſtringitur ad vnum, quando ad illius tantum fauorem eſt verificabilis deciſ. 10. nu. 17.

Succedere facit vnum per vulgarem quando alter eſt incapax ſucceſſionis dec. 10. nu. 18.

Et hoc de tempore purificatæ conditionis dec. 10. nu. 19.

Verificari ſufficit in vno ex alternatis dec. 25. nu. 16. & deciſ. 49. nu. 4.

Altius.

Altius tollere cuique licet vſque ad cælum dec. 92. num. 1.

Etiamſi luminibus vicini officiatur, dummodo id ex æmulatione non fiat deciſ. 92. num. 2.

Etiamſi præiudicium ſit monaſteriorum, & locorum piorum dec. 92. nu. 3.

Non licet quando luminibus ſcholarum publicarum officiatur dec. 92. nu. 8.

Declara id procedere in ædificijs coniunctis; ſecus quando intermediat via publica cum ſpatio legali dec. 92. num. 9.

Non licet quando loca publica penitus inutilia, & obſcura redderentur deciſ. 92. num. 12.

Secus quando non tollitur totaliter lumen, vel poteſt aliunde ſufficiens haberi dec. 92. nu. 13.

Animus.

Animus etiam ex actu nullo declaratur deciſ. 97. nu. 8.

Antidata.

Antidata ſuſpicio oritur ex defectu ſubſcriptionis trium teſtium dec. 11. nu. 23.

Sed videtur id procedere in apocis obligatorijs, in quibus requiritur ſubſcriptio teſtium ad formam *l. ſcripturas* non verò inquietantijs dec. 11. nu. 26.

Suſpicio ceſſat, ſi ſcriptura tempore non ſuſpecto ſit producta, & per partem, & Iudicem admiſſa dec. 11. nu. 24.

Ad Antidatam inducendam ſufficiunt coniecturæ, & ſimplices præſumptiones deciſ. 37. numer. 11.

Aperitio.

Aperitio oris commiſſa cum clauſula *arbitrio* concedi ſolet dec. 29. nu. 25.

Declara dummodo adſit iuſta cauſa, & conſtet de læſione; alias ſecus deciſ. 29. num. 26. & 27.

Concedi non debet ſine iuſta cauſa deciſ. 29. nu. 1.

Deneganda eſt in gratia conceſſa pro extinguendis litibus, quæ habuit ſuum effectum deciſ. 29. nu. 3.

Apoca.

Apoca priuata non probat anterioritatem dec. 37. num. 9.

Maxime concurrente inueriſimilitudine, & coniecturis, de quibus deciſ. 37. num. 10.

Simulata non præſumitur ad effectum repellendi Creditores, ſi illi de eo tem-

pore non vrgebant deciſ. 12. num. 19.
Vera præſumitur ſi habeat relationem ad inſtrumenta vera dec. 12. num. 20.

Appellans.

Appellans non tenetur docere de commiſſione cauſæ coram Iudice à quo non habente Iuriſdictionem deciſ. 40. num. 9.

Appellare.

Appellari non debet à ſententia iuſta deciſ. 4. num. 8.

Appellatio.

Admiſſa ſimpliciter retrotrahitur ad diem interpoſitionis, & cauſat attentata geſta medio tempore deciſ. 40. num. 12.

Etiamſi appellatio ſit commiſſa ſub banca, quia donec reformetur commiſſio eandem vim habet dec. 40. num. 13.

A die habitæ notitię non ſuffragatur in ſententia lata per contradictas quando quis à principio fuit perſonaliter citatus dec. 89. num. 2.

Deuoluit omnia ad Iudicem ad quem vigore clauſulæ *quam, & quas* deciſ. 73. num. 13.

Appellatione.

Interpoſita attentata ſunt omnia geſta ante, vel poſt ſignatam commiſſionem deciſ. 40. num. 14. & 21.

Declara dummodo appellatio ſit interpoſita infra decem dies; ſecus ſi commiſſio venerit abſque appellatione, & executio fuerit facta poſt decem dies abſque vlla inhibitione deciſ. 40. nu. 22.

Arbor.

Arborum cæſatio, & inciſio in quibus differant deciſ. 20. num. 5.

Architectus.

Architectus probat circa ſuam materiam dec. 58. nu. 2.

Argumentum.

Argumentum à contrario ſenſu etiam in contractibus valet deciſ. 22. num. 9.

Articuli.

Articuli admittuntur etiamſi dubitetur an probationes fuerint releuantes deciſ. 19. num. 4.

Admittuntur etiamſi materia directe, vel indirectè, & pro ſolo adminiculo ad cauſam faciat deciſ. 63. nu. 6.

Pro examine faciendo in Curia facile admittuntur deciſ. 63. num. 1.

Super materijs ſuper quibus iam fuit examinatum non ſolent admitti deciſ. 19. num. 6.

Limita ſi materia ſit magis diſtincta deciſ. 19. num. 67.

Item ſi contineant aliquid noui deciſ. 19. num. 8.

Et iſto caſu conceditur examen etiam poſt didicita teſtificata dec. 19. num. 9.

Obiectiui quando principaliter concernunt Ius dantis admittuntur deciſ. 19. num. 10. & 11.

Releuantes in prophanis ſunt admittendi deciſ. 19. num. 1.

Releuantia non eſt rigoroſè diſcutienda deciſ. 63. num. 7.

Releuantiæ in dubio ſunt admittendi deciſ. 63. num. 8.

Arundines.

Arundines ex ſilua cædua veniunt appellatione fructuum deciſ. 25. num. 20.

Et ex ipſis ſolui debet primitia deciſ. 25. nu. 21.

Aſſecuratio.

Aſſecuratio facta vltrà valorem nauis reduci debet dec. 99. nu. 11.

Sed ſi conſiſtat in Cambio, debet non ſolum excedere valorem nauis, ſed etiam valorem Cambij deciſ. 99. nu. 13.

Aſſecurationi locus eſt probato caſu ſiniſtro deciſ. 99. num. 2.

Vide etiam *Barattaria naufragium, nauis, oneratio.*

Aſſignatio.

Aſſignatio bonorum facta per Patrem in vita filijs, obſeruata, & teſtamento confirmata valet deciſ. 53. num. 24.

Cum clauſula *ad habendum* excludit ſubrogationem loco fideicommiſſi deciſ. 66. num. 12.

Contrarium ſi fiat in executionem laudi, in quo præſeruatur fideicommiſſum deciſ. 66. num. 14. & 15.

Cum clauſula *detractis detrahendis* facit præſumere omnem detractionem prius fuiſſe deductam deciſ. 66. num. 13.

Rei ad exigendum abſque datione inſolutum importat commodius ius exigendi, non tranſlationem dominij dec. 87. nu. 11.

Aſſiſtentia.

Aſſiſtentia de ſtylo Regni Neapolis importat

tat immiſſionem in Saluiano, & alijs remedijs poſſeſſorijs deciſ. 7. num. 1.

Attentata.

Attentata ſunt poſt appellationem geſta deciſ. 20. num. 1.

Etiamſi appellatio ſit admiſſa cum clauſula *ſine præiudicio* quãdo non ſunt compræhenſa in ſententia deciſ. 20. num. 3.

Poſt commiſſionem ſignatam, vel ante geſta ſunt attentata deciſ. 40. num. 14. & num. 21.

Declara dummodo ſit appellatum infra decem dies; ſecus ſi commiſſio venerit abſque appellatione, & executio fuerit facta poſt decem dies abſque vlla inhibitione deciſ. 40. num. 22.

Connexitatis ratione ſunt geſta omnia coram alio Iudice deciſ. 73. num. 14.

Continuatione excluduntur deciſ. 54. numer. 3.

Declara dummodo continuetur vt prius deciſ. 54. num. 4.

Secus ſi diuerſo modo adeundo Iudicem deciſ. 54. num. 5.

Vel ſi ſuper ipſa continuatione emanauerit inhibitio deciſ. 54. num. 6.

Conſecutiui actus ſunt attentati quando præceſſit inhibitio deciſ. 54. num. 7.

Conſecutiui actus, ſuper quibus non fuit inhibitum non ſunt attentata deciſ. 54. num. 9.

Executio facta poſt decem dies datos ad appellandum eſt attentata deciſ. 9. num. 13.

Ignorantia inhibitionis non excuſat ab attentatis, dum Procurator comparuit a quo potuerunt certiorari, & cenſentur certiorati deciſ. 73. num. 15.

Excuſat a pænis attentatorum, non ab illorum reuocatione deciſ. 73. nu. 16.

Poſt inhibitionem omnia geſta ſunt attentata deciſ. 20. num. 9. deciſ. 48. nu. 32.

Et debent ex officio per Iudicem reuocari deciſ. 20. num. 10.

Etiamſi pars non inſtet dec. 20. nu. 11.

Iudicium introductum coram vno Iudice ſuper ſcriptura per alium executa eſt attentatum deciſ. 12. num. 21.

Maxime ſi adſit commiſſio cum clauſula *quam, & quas &c.* deciſ. 12. nu. 22.

Mandatum de manutenendo datur pro purgatione attentatorum deciſ. 9. num. 5. & deciſ. 40. num. 18.

Et pro expenſis executiuum deciſ. 9. num. 6. & deciſ. 40. num. 19.

Manutentio datur inſtanti pro purgatione executionem paſſo, nec ſe habenti pro ſpoliato deciſ. 9. num. 14.

Monitorio infra annum reproducto cauſantur deciſ. 54. num. 11.

Monitione extraiudiciali non cauſantur deciſ. 54. num. 16.

Poſt pendentiam litis in Rota geſta ſunt attentata deciſ. 50. num. 7. & deciſ. 54. num. 1.

Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem eſt attentata ſi appellatio poſtea ſimpliciter admittatur deciſ. 40. num. 12.

Etiamſi appellatio ſit commiſſa ſub bancha donec commiſſio reformetur deciſ. 40. num. 13.

Probantur confeſſione partis deciſ. 54. num. 2.

Procurator ſine ſpeciali mandato attentata principali ſuo non cauſat deciſ. 54. num. 16.

Purgantur remouendo impedimenta, & reficiendo damna, & expenſas deciſ. 20. num. 12. & deciſ. 40. num. 19.

A Iudice læſo deciſ. 54. num. 8.

Per ſequeſtrationem poſſeſſionis, & fructuum tantum deciſ. 54. num. 23.

Sed id procedit quando ſunt turbida, ſed quando ſunt clara purgantur vſque ad obulum deciſ. 54. num. 24.

Purgata ſufficienter dicuntur per ceſſionem quando non conſiſtunt in aliquo facto deciſ. 54. num. 18.

Remouentur ex non vſu dec. 54. n. 17.

Renunciatum dicitur attentatis patiendo diſcuti negocium principale deciſ. 54. num. 19.

Repoſitio in priſtinum requiritur cum effectiua ſolutione, & non ſufficit depoſitum vnius iulij &c. deciſ. 54. nu. 21.

Et depoſitum admittitur obtenta commiſſione præfixionis termini ad liquidandum, & parte negligente deciſ. 54. n. 22.

Reuocanda ſunt & in priſtinum reſtituenda deciſ. 20. num. 4.

Ante omnia deciſ. 50. num. 2.

Vltima ſunt in primis purganda deciſ. 54. num. 20.

Augumentum.

Augumentum, & decrementum ſtant commodo & incõmodo emptoris dec. 3. n. 25.

Officij ortum ex induſtria exercentis ſpectat ad Dominum ipſius officij deciſ. 3. num. 27.

Alia

Alia vide in *V. Officium*.
Pretij rei ob tempus non concluditur prouenire ex melioramentis deciſ. 66. numer. 24.
Sed potius ex beneficio temporis dec. 66. num. 25.
Maxime data cauſa alterationis ex inundatione, aut ſimili deciſ. 66. num. 25. & 26.
Prouenienſ ex caſu fortuito ſpectat ad Dominum deciſ. 3. num. 30.
Rei ſpectat ad Dominum deciſ. 3. nu. 24. deciſ. 66. num. 27.

Auocatio.

Auocatio pecuniæ datur ſi mala fide fuerit exacta deciſ. 48. num. 33.

Auus.

Auus dotare tenetur non propter ſe, ſed propter filium deciſ. 95. num. 9.
Fideicommiſſum ordinans tenetur ad dotes neptum deciſ. 95. num. 10.
Legaſſe cenſetur iiſdem dotes in ſubſidium deciſ. 95. num. 11.

B

Barattaria.

B*arattaria* exceptuata ſemper intelligitur in aſſecuratione dec. 99. num. 4.
Probanda eſt concludenter deciſ. 99. numer. 9.

Beneficium.

Calaguritanum debetur digniori dec. 77. num. 1.
Collatum non habenti qualitates a Teſtatore requiſitas poteſt alteri eas habenti conferri deciſ. 36. num. 6.
Debetur ei, qui inſeruiuit Eccleſiæ vbi ſitum eſt deciſ. 77. num. 4.
Debitum habentibus certas qualitates iiſdem debetur etiamſi ſit reſeruatum deciſ. 35. num. 5.
Nec poteſt impetrari a Papa tacita hac qualitate deciſ. 35. num. 6.
Diuiſio, & permutatio inæqualis beneficiorum cum ſcientia Papæ ſuſtinetur deciſ. 29. num. 10.
Obtinens per obitum beneficiari non poteſt illius titulum impugnare deciſ. 30. num. 9.

Bona.

Bona Clericorum ſunt immunia ab oneribus laicis deciſ. 22. num. 1.
Limita ſi imponantur authoritate Apoſtolica deciſ. 22. num. 2.
Confiſcata acquiſita mediante ſolutione fiunt patrimonium acquirentis deciſ. 16. num. 2.
Et ſuper illis poteſt conſtitui nouum fideicommiſſum dec. 16. num. 3.
In dotem data vigore *Auth. res qua* exeunt e fideicommiſſo, & in illud amplius non reincidunt deciſ. 62. nu. 4.
Et debentur æqualiter hæredibus dotatæ deciſ. 62. num. 5.
Empta a Clericis, vel eis donata ſunt ſubiecta gabellis in Regno Neapolitano deciſ. 22. num. 10.
Tenentur ad onera fixa, & inuariabilia deciſ. 22. num. 12.
Fideicommiſſaria penes vltimum remanent libera deciſ. 59. num. 12.
Hæreditaria probantur ex Inſtrumento emptionis defuncti dec. 17. num. 4.
Hæredis legari poſſunt a Teſtatore deciſ. 16. num. 24.
Patris libera ad filios cohæredes æqualiter ſpectant dec. 17. num. 1.
Poſſeſſa per grauatos in loco vbi poſſidebat fideicommittens præſumuntur eſſe illius, dum non docetur de intermedijs acquiſitionibus deciſ. 42. nu. 2. dec. 53. num. 9.
Pupillorum diſtrahi non poſſunt ſine ſolemnitatibus Iuris, & Conſtitutionis Marchiæ deciſ. 17. num. 31.

Bononia.

Bononia Ciuitas floret Iuris Conſultis dec. 8. num. 11.
Bulla vide *Conſtitutio*.

C

Caducitas.

C*aducitas* non excuſatur, ſi non ſoluatur laudemij quantitas liquida, vel ſaltem offeratur deciſ. 98. num. 2.

Cambia.

Solidatio cambiorum facta in ſumma minori ipſa ſorte non poteſt dici increuiſſe ex fructibus deciſ. 23. num. 10.
Spacijs non tranſmiſſis non debentur deciſ. 23. num. 3.
Præſumuntur tamen præceſſiſſe quando ſolida-

ſolidatio fuit facta per inſtrumentum deciſ. 23. num. 4. & 5.

Canonicatus.

Vacat per adeptionem Decanatus requirentis pariter reſidentiam deciſ. 89. nu. 20.

Canonici.

Præſentes præſumuntur in loco reſidentiæ vbi habent domicilium deciſ. 65. nu. 7.

Canonicus.

Canonicatu reſignato non eget adeo congrua ſubſtentatione, quæ requiritur pro Canonico deciſ. 104. nu. 6.

Capitulum.

Non poteſt allegare obſeruantiam, aut ſtatum pro ſe, dum contrarium facto proprio approbauit deciſ. 34. num. 33.

Cauſa.

Admiſſio ad cauſam cum clauſula docto de intereſſe retrotrahitur facta iuſtificatione ad diem decreti deciſ. 15. num. 3.

Vide etiam in V. *Admiſſio, commiſſo, intereſſe.*

Ceſſante ceſſat effectus deciſ. 7. num. 7.

Contractus minoris quando non eſt in ſcriptis redigenda præſumitur ex interuentu Iudici deciſ. 55. num. 5.

Credendi ſe excluſum ceſſat ex deciſionibus rotalibus deciſ. 8. num. 7.

Durior ad effectum ceſſionis ſolutionis dicitur illa, in qua adeſt fideiuſſor deciſ. 64. num. 6. deciſ. 97. num. 10.

Præuentiua cognitio cauſæ poteſt eſſe inanis aſſumi non debet dec. 45. num. 13.

Scientia dictum teſtis ſaluat, vel deſtruit deciſ. 78. num. 13. deciſ. 105. num. 4.

Cauthela.

Abundans non vitiat, nec immutat contractum dec. 73. nu. 11.

Angeli allegata ad defendendum Ius proprium verificatur in ſimplici hypotheca deciſ. 44. num. 4.

Et mulieres ea paſſim ad hunc effectum vtuntur deciſ. 44. num. 6.

Non ſuffragatur hæredi non reddenti rationem deciſ. 55. num. 17.

Vt impediat executionem mãdati debet iuſtificari per claras probationes deciſ. 55. num. 8.

Ceſſio.

In debito proprio reſoluitur in liberationem deciſ. 51. num. 3.

Iurium in retrouenditione cenſus famulatur contractui deciſ. 73. num. 9.

Minori pretio acquiſita non valet deciſ. 76. num. 4.

Reportari poteſt minori pretio, & totum exigi quando creditum eſt clarum deciſ. 76. num. 6.

Item ſi reportatur per viam tranſactionis deciſ. 76. nu. 7.

Item ex ſtatuto Bononię deciſ. 76. numer. 8.

Cenſuarius.

Inuitus cogi poteſt ad compenſandum cenſum cum debito liquido deciſ. 11. nu. 22.

Cenſus.

Acquirens cenſum translatiue poteſt petere eius fructus dec. 59. num. 10.

Cædula Banchi mediante in Regno Neapolis conſtitui poteſt dec. 48. num. 3.

Maximè ſi pecunia ſit depoſitata ad effectum inueſtiendi deciſ. 48. num. 4.

Et ſit relicta in Banco ad effectum ſoluendi creditoribus imponentis dec. 48. num. 5.

Cum cædula Banchi conſtitutus vt infringatur debet probari per diligentias in Bancho non numeratio, & non exiſtentia pecuniæ deciſ. 48. num. 6.

Ceſſio Iurium in cenſus retrouenditione famulatur contractui dec. 73. num. 9.

Compenſatur cum credito liquido etiam inuito creditore deciſ. 11. num. 22.

Conſtitutus in dubio præſumitur iuſtus, & validus deciſ. 48. num. 17.

Et contrarium aſſerens tenetur probare aliter, quam per viſionem inſtrumenti dec. 48. num. 18.

Diſdicta non habet certam formam, & citatio ad recipiendum pro ipſa poteſt deſeruire dec. 79. num. 12.

Euictionis promiſſio, & ſimiles clauſulæ non immutant retrouenditionem cenſus, cum non ſint contrariæ deciſ. 73. num. 10.

Extingui poteſt abſque depoſito, & ad illud deuenitur ſolum quando creditor renuit recipere deciſ. 79. num. 6.

Extinguens cenſum ad alium pertinentem repetit ſolutum actione negociorum geſtorum dec. 59. num. 8.

Nec

Nec non fructus, qui decurriſſent ſi cenſus non fuiſſet extinctus deciſ. 59. numer. 9.

Extinguitur eo ipſo quod tranſit in eius debitorem cum non detur actio, & paſſio in eodem ſubiecto dec. 75. num. 4.

Extinctio gradatim cenſu pro rata extincta fructus non debentur dec. 11. nu. 27.

Pro extinctio habetur licet depoſitum fuerit factum poſt lapſum bimeſtre, quando non effluxit longum tempus dec. 79. numer. 11.

Extinctus remanet facta diſdicta, & depoſito ſortis, & fructuum infra duos menſes dec. 79. num. 1.

Imponi poteſt ſuper alio cenſu deciſ. 48. numer. 15.

Et ſuper iure exigendi in perpetuum deciſ 48. num. 16.

Impoſitio ſuper alio cenſu dicitur venditio iuris ad annuum redditur deciſ. 48. numer. 13.

Et imponens tenetur ſoluere fructus vti obligatus inſolidum cum primo cædente dec. 48. num. 14.

Impoſitus pro diſſoluendo ære alieno Pupilli cum ſubſequta verſione ſubſtinetur etiam ſine ſolemnitatibus deciſ. 51. numer. 11.

Pro redimendis bonis à fiſco debetur vti pretium bonorum redemptorum deciſ. 59. nu. 18.

Ab hærede grauato ſubſtinetur ſuper detractionibus ipſi competentibus deciſ. 59. nu. 19.

Intereſſe dicitur ipſa ſors cum fructibus & liquidatur ex ipſo inſtrumento deciſ. 1. num. 4.

Minor cenſum cędere non poteſt ſine ſolemnitatibus, & cauſa deciſ. 73. nu. 4.

Retrouendere tamen poteſt ſine ijs dec. 73. num. 5.

Obſeruantia admittitur ad probandum an cenſus fuerit cæſſus, vel retrouenditus deciſ. 73. nu. 8.

Poſſeſſio probatur ex illius aſſignatione, & cæſſione dec. 48. nu. 22.

Poſſidens cenſum dicitur illius Dominus, & poſſeſſor, & qualiter dec. 48. nu. 21.

Retrouenditus non cæſſus dicitur quando verba incipiunt per retrouenditionem, licet in aliqua parte ſonarent in cæſſionem deciſ. 73. nu. 3.

Cenſetur quando fuit factum à muliere ſine ſolemnitatibus dec. 13. nu. 6.

Item quando præceſſit diſdicta deciſ. 73. num. 7.

Reuiuiſcit ſi aſſignatio pro illius extinctione facta annulletur dec. 14. num. 13.

Sanatio efficit ac ſi ab initio valide fuiſſet impoſitus deciſ. 14. nu. 2. deciſ. 64. numer. 4.

Et retrotrahitur ad diem impoſitionis etiam quoad fructus deciſ. 14. nu. 3.

Stabilia inter computatur deciſ. 1. nu. 7.

Et id quod loco cenſus ſuccedit deciſ. 1. nu. 8.

Citatio.

Defectus citationis ſanatur per comparitionem dec. 65. num. 13.

In deputatione Periti ſanatur per ſcientiam partis deciſ. 65. nu. 14.

Et per examen cum interrogatorijs de ipſo Perito factum deciſ. 65. num. 15.

Intereſſe ad effectum citationis debet concernere ſingulariter eius perſonam deciſ. 38. num. 10.

Requiritur, vel ob diſpoſitionem Iuris, vel ob particulare intereſſe dec. 38. num. 6.

Ciuitas.

Ciuitas Caſtellana eſt intra diſtrictum deciſ. 75. nu. 6.

Clauſula in genere

Promiſſionis euictionis, & ſimiles non immutant retrouenditionem cenſus, cum non ſint contrariæ dec. 73. nu. 10.

Renunciari poteſt clauſulis impedientibus audiri deciſ. 35. num. 7.

Non ſolum expreſſe, ſed etiam tacitè deciſ. 35. num. 8.

Clauſula in ſpecie.

Ad habendum excludit ſubrogationem pro fideicommiſſo dec. 66. nu. 13.

Declara vt *nu.* 15.

Et *inperpetuum* non extendunt emphiteuſim pactionatam dec. 66. num. 16.

Et ſimiles non alterant contractum cui apponuntur deciſ. 66. nu. 15.

Arbitrio Rotæ relaxat rigorem Iuris æquitate ſuadente; alias importat idem ac clauſula prout de Iure deciſ. 2. num. 1.

Caſſit dedit, & tranſtulit appoſita in renunciatione compræhendit etiam futura deciſ. 8. num. 14.

Codicillaris non ſubſtinet preteritionem filij aut nepotis factam ignoranter deciſ. 27. nu. 5. dec. 62. num. 7.

Conſti-

Conſtito in ſui verificatione requirit partis citationem dec.45. nu.6.
Conſtito de intereſſe admittat eſt conditionalis, & importat admiſſionem futuram dec.32. nu.6.
Detractis detrahendis appoſita in aſſignatione facit præſumere omnem detractionem prius fuiſſe deductam dec. 66. num.13.
Dummodo remaneant centum, &c. in reſeruatione penſionis adiecta verificari debet de tempore gratiæ; alias penſio eſt nulla dec.103. nu.2.
Et verificari debet omni tempore, cum habeat tractum ſucceſſiuum deciſ. 103. num.2.
Vide etiam in V. *Penſio & Penſionarius*.
Parito dat Iuriſdictionem conditionalem poſtquam appellans paruerit dec.35. numer.1.
Sed vbi addita eſt alia *arbitrio Rotæ* modificatur eius rigor dec.35.nu.2.
Et iudex poteſt ex ſolo fumo nullitatis executionem retardare deciſ. 35. numer. 3.
Saltem donec fiant meliores probationes dec. 35. num.4.
Præſenti &c. in renunciatione appoſita plures habet intellectus dec.63. nu.3.
Quàm & quas cum incidẽ. & depẽdẽ. operantur, vt lis pendere dicatur ſuper omnibus cauſis motis, & mouendis in articulo controuerſo connexitatem habentibus dec. 12. nu.22.
Si ita eſt requirit verificationem narratorum citata parte deciſ. 2. nu. 8. & dec.9. numer.9.
Si ità eſt, dummodo, &c. Amoto, &c. faciunt Executorem mixtum,& illius ſententiã reddunt appellabilem dec.2. num.3.vide nu.4. & 5.& dec.6. nu.1.& deciſ.9.num. 10. & ſeqq.
Maximè quãdo litteræ ſunt directæ ad excluſionem alterius prouiſi Apoſtolici dec.6. nu.2.
Vel ſententia Executotis eſt aliqualiter nulla, vel iniuſta dec.6. nu.3.
Sine Præiudicio præſeruat Iura dec. 51. numer.14.
Præſeruat Iudici à quo facultatẽ exequendi contenta in ſua ſententia tantum dec. 20. nu.2.
Præſeruat Ius anterioris poſſeſſionis dec. 88. nu.5.
Reddit actum, cui ineſt conditionalem dec.87. num.15.

Clericus.

Bona Clericorum ſunt immunia ab oneribus laicis dec. 22. nu.1.
Limita ſi impoãtur authoritate Apoſtolica dec. 22. nu.2.
Empta vel eis donata ſunt ſubiecta gabellis in Regno Neapolitano deciſ. 22. num. 10.
Et tenentur ad onera fixa,& inuariabilia dec. 22. nu. 12.
Spurij fauore clericus nec de patrimonialibus diſponere poteſt dec.16. nu.14.
Fallit ſi leget pro alimentis dec.16.numer.15.
Dummodo ſint moderata; alias teſtamentum corruit dec.16. nu.16.
Vniuerſitas Clericorum non admittitur ad tractatus qui expediuntur vna cum Capitulo dec. 38. nu. 7. dec.58. num. 6.

Collatio.

Canonicatus acceptata dat Ius etiam antè adeptionem poſſeſſionis dec.2. nu.4.
Sub Conditione facta deficit deficiente conditione dec. 34. nu. 2.
Libera Epiſcopi dicitur licet teneatur vni ex Canonicis conferre dec.34. nu.11.
Libera Epiſcopo remanet ſi Capitulum cuicumque Iuri renunciet dec.34. nu.12.
Non ſortita effectum ob reſeruationem non inducit ſtatum, aut obſeruantiam deciſ. 34. nu.34.

Colonus.

Prælationem habet in re ſui Domini dec. 3. nu.36.
Socius dicitur dec. 3. nu.35.

Commiſſio.

Admiſſionis ad cauſam cum citatione reproducta, & decreto cauſat litem dec. 45. nu.1.
Cum clauſula *conſtito de intereſſe* iuriſdictionẽ non tribuit vſquequo probatio facta non fuerit dec.45. nu.2.
Declara id procedere ſi intereſſe à principio non adeſſet,ſed ſi adeſſet, & ſolum erat probandũ ſuſpendit Iuriſdictionem quoad executionem non quoad ſubſtantiam dec.45. num.3.
Tribuit aliqualẽ Iuriſdictionem Iudici, dum tenetur partem citare pro intereſſe cognoſcendo dec.45. nu.7.
Signatura cum clauſula *omnia ad Rotam* de-

declarat cauſam ab initio ad Rotam deuolutam, & omnia coram alio Iudice geſta facit attentata dec.73. nu.17.

Commodum.

Bonorum qui ſentit debet ſentire incommodum onerum dec.68. nu.12.

Spectat ad eum ad quem ſpectat incommodum dec. 3. nu.26.

Commutatio.

Ab Arbitrio Epiſcopi multum pendet dec. 58. nu.4.

Clerici non habentes intereſſe non ſunt citandi in commutatione legatorum dec.58. num. 8.

Epiſcopus ſolus cum hæredibus, ſeù Executoribus teſtamentarijs expedit commutationem legatorum dec.38. nu.8. deciſ. 58.nu. 7.

Etiamſi hæredes, aut Executores irrationabiliter diſſentiant dec. 38. nu. 9.

Legati eſt facienda quando adeſt moralis impoſſibilitas illud exequendi deciſ. 58. num. 2.

Qualitas non immutata non eſt exprimenda in commutatione legati dec.38. nu.12.

Nec ea quæ facilius Papam induceret ad concedendum dec. 38. num. 13.

Compenſatio.

De Credito liquido cum cenſu datur etiam inuito Creditore qui poteſt ad id cogi dec.11.num.22.

Opponens compenſationem debitum fatetur dec.47. nu. 4.

Computum.

Nomen eſt genericum applicabile notulæ propriorum Creditorum dec.7.nu.10.

Conceſſum.

In vno caſu in alijs cenſetur denegatum dec.22.nu.7.

Concilium Tridentinum.

Decreta omnia Concil. Trid. continent decretum irritans dec.52. nu.5.

Immemorabilem in quo caſu tollat dec.52. num. 4.

Concurſus.

Omiſſio in prouiſione Parochialis probatur ex atteſtatione Vicarij generalis deciſ. 80. num. 3.

Et ex confeſſione partis dec.80. nu.4.

Omiſſio præiudicat Ordinario non Patronis dec.80. nu.6. dec. 102. nu.7.

Declara ſi poſt factā nominationem ad concurſum per Patronos Ordinarius protrahat concurſum indicere deciſ. 80. nu.10. dec. 102. nu.8.

Secus ſi Patronus non preſentet Clericos nec Ordinario denunciet, vt concurſum indicat dec. 80. num. 11. dec. 102. num. 8.

Et ita declaratur deciſio 1238.*Seraphini*, quia in ea Epiſcopus neglexerat inſtitutionem, & præſentatio fuerat valida dec.80. nu.13. dec.102.nu.10.

Item loquitur dicta deciſio in Iurepatronatu laico dec.102. nu.12.

In Parochiali de Iurepatronatu eccleſiaſtico concurſus eſt neceſſarius dec.86. num.7.

Et Patronus tenetur nominare clericos ad examen, & ex ijs eligere digniorem, & Epiſcopo præſentare dec.80.nu.8.dec. 102. nu.12.

Secus in Patronatu laico, quia in eo ſolum examen præſentati, & inſtitutio ſufficit dec.102. nu.11.

Conditio.

Collatio deficit ſi deficiat conditio ſub qua fuit facta dec.34. nu.2.

Poteſtatiua non retrotrahitur dec.32.nu.7.

Purificata habetur pro pura dec. 49. nu.2.

Quod Reſignans habeat aliundè viuere appoſita in reſignatione reſpicit commodum reſignantis, & de ea à tertio non poteſt opponi dec.104. nu.2.

Maximè poſt mortem ipſius reſignantis dec.104. num.3.

Iuſtificata dicitur ſi probetur poſſediſſe beneficia,& bona redditus conſiderabilis dec.104. nu.4.

Conductor.

Debitor penſionis repellitur exceptione fruſtra petis &c.ſi petat creditum, quod habet cum locatore dec.55. nu.9.

Locatione durante moleſtari non debet dec. 87. nu.1.

Manuteneri debet in ſua poſſeſſione durante locatione dec. 88. nu.1.

Confeſſio.

Acceptata à parte plenè probat, & fit irreuocabilis dec.96. nu. 4.

Contra Confitentem plenè probat d.25. nu.7.

De-

Decocti eſt ſuſpecta & non probat deciſ. 1. num.20.
Inueriſimilis redditur ſuſpecta dec.1.nu.17.
Iudicialis plenè probat dec.96. nu.3.
Partis teſtibus præfertur d.47. n.7.d.78.n.4.
Non Poſſidendi eſt dubia an intelligatur de actuali, vel ciuili dec.2. nu.14.
Et intelligitur de actuali ſi de ciuili conſtet dec.6. nu.6.
Propria impugnari non poteſt dec.47. numer. 12.
Melior omnibus probationibus dec. 96. num.2.
Maximè reiterata dec. 96. num.2.
Præſumitur facta recepta parua ſumma, ſi quis ſit ſolitus id facere dec. 1. nu.21.
De Recepto eſt gratuita remiſſio, & ſapit donationem dec. 1. nu.11. dec. 11. numer. 16. & 18.
Solutionem veram contra tertium regulariter non probat dec. 1. nu. 14.
Amplia ſi ex circumſtantijs reddatur ſuſpecta dec.1. nu. 15. dec. 11. num. 19.
Suſpecta eſt ſi contineat ſolutiones in pluribus vicibus abſque vlla quietantia deciſ. 1. nu.18.
Amplia ſi ſummæ ſint conſiderabiles, & ſoluens ſit ſolitus reportare quietantias de ſummis minoribus dec.1. nu.19.

Confuſio.

Bencrum non impedit immiſſionem quando bona ſunt diuerſa dec.53.nu.11. dec.66. num. 11.

Congrua.

Debetur deductis oneribus Eccleſiæ deciſ. 103. nu.3.
Penſionario fuit alias à Rota permiſſum ſoluere Congruam Rectori onera Eccleſiæ ſubire, & fructus eiuſdem adminiſtrare dec. 103. nu.11.

Coniectura.

Fortiores præualent dec.1. nu.24.
Imperfecta, & non concludentes non iunguntur dec.55. nu.13.
Nec plus faciunt vnitæ quam ſeparatæ dec.55. nu.15.
Iuncta iuuant ſi vti ſingulæ non proſunt dec.55. nu.12.
Vt Iungantur requiruut aliquam fundamẽtalem ſubſiſtentiam dec. 55. nu. 14.

Conſenſus.

Compatronorum in reſignatione præſumitur ex taciturnitate longi temporis in Iurepatronatu pingui, & conſpicuo deciſ.30. num.8.
Reſignationi præſtitus ſufficit ad quaſi poſſeſſionem præſentandi acquirendam dec. 30. nu.6.

Conſtitutio.

85. *Gregor.XIII*. priuans beneficio non capientes poſſeſſionem infra nouem menſes intelligitur contra negligentes deciſ. 2. num. 10.
Et pro illius adimplemento ſufficiunt diligentiæ dec. 2.num. 11. & 15.
Debent tamen tunc præſentari litteræ Executori cui ſunt directæ dec. 2. nu.12.
Poſſeſſio eius vigore capi debet in vim mandati Iudicis Executorialis dec.2. nu. 18.

Conſuetudo.

Immemorabilis non abrogatur, niſi ſpecificè de ea fiat mentio dec.52. nu.7.
Alia vide in V. Immemorabilis.
Lex eſt quoad quantitatem, primitiæ deciſ. 2. nu.22.
Neapolis concedens ædificare dummodo intercedat ſpatium duodecim palmorum ligat etiam Clericos & eccleſiaſticas perſonas dec. 92. nu. 5.
Et ſpatiũ ex ea præfinitum ſuccedit loco ſpatij legalis dec. 92. nu.10.
Regionis attenditur pro determinanda honeſta ſubſtentatione Clerici quando non eſt determinata quantitas dec.104. nu.5.

Conſulatus.

Fieri ſolitus ad probandum naufragium attenditur pro illius realitate canonizanda dec.99. nu.6.

Continuans.

Continuans non attentat dec. 54. nu.3.
Declara dummodo continuet vt prius dec.54. nu.4.
Secus ſi diuerſo modo adeundo Iudicem dec. 54. nu.5.
Vel ſi ſuper ipſa continuatione emanauit Inhibitio dec. 54. num.6.

Contractus.

Nullus non impugnatus ab Auctore non poteſt nec impugnari ab hærede dec.51.numer. 10.
Correſpectiui pro vno habentur dec.49.n.14. dec.66. nu.14.

Et omnes ſimul ſunt conſiderandi, vt vnum ſubſtantiale, non verò ſolæ qualitates dec.49. nu.15.

Approbari in parte, & in parte reprobari non poſſunt dec.68. nu.8.

Declarare eum poſſunt contrahentes deciſ. 17. nu.24.

Contradictor.

Legitimus ſemper quis dicitur quoties de inualiditate tituli non conſtet per rem iudicatam dec.9. nu.15.

Copia.

Vide etiam *Exemplum, Tranſumptum.*

Abſque originali non probat dec. 17. nu.18.

Etiamſi ſit inſerta in Inſtrumẽto publico abſque Iudicis authoritate deciſ. 17. num. 19.

Correlatiuus.

Correlatiuorum vno deficiente deficit aliud dec. 97. nu.6.

Correſpectiuus Correſpectiuitas.

Correſpectiuitate ſtãte omnes contractus inſimul ſunt conſiderandi vt vnum ſubſtãtiale, non verò ſolæ qualitates dec. 49. num. 15.

Correſpectiuitas contractuum vnicum contractum efficit dec. 68. nu.7.

Contractus correſpectiui pro vno habentur dec.49. nu.14.

Creditor.

Anterior præfertur hypothecæ dotali poſteriori dec.95. nu.4.

Hæredum grauatorum non impedit immiſſionem ſuper reſiduo excepta legitima dec.72. nu.7.

Cum obligatione informa Cameræ poteſt plura Iudicia eodem tempore inſtituere dec.23. nu.13.

Poſſidens pignus debitoris poteſt vtiliter illud periturum vendere dec.31. nu.8. dec. 44. num. 3.

Succedit Debitori ſicut Emptor ſiuè adiudicatio fiat à parte, ſiuè à Iudice dec. 87. num. 15.

Creditum.

Pecuniarium non poteſt ex ſola dilatione fieri fructiferum dec.39. nu.2. & 23.

Prouenięns à cenſu fideicommiſſario ſuccedit loco ipſius cenſus dec.11. nu.12.

Et efficitur obnoxium fideicommiſſo ſicut ipſe cenſus dec.11. nu.13.

Culpa.

Conſiderari non poteſt in eo, qui fecit id, quod faciunt alij diligentes Patres familias deciſ.96. num.6.

D

Damna.

Actio ad Damna oritur ex denunciatione moleſtiarum cum negligentia deciſ.4. num.5.

Aut Intereſſe debẽtur ex promiſſo, ex cõmiſſo, aut ex diſpoſitione legali dec.56. n.3.

Et requiritur culpa ad caſum ordinata & quod ſi præordinatio non fuiſſet caſus non eueniſſet dec.56. num. 4.

Datio inſolutum.

Cenſetur facta ſi per verba translationem dominij importantia fuerit conuentum, vt non facta certo tempore ſolutione pignus cædat in illius cauſam dec.44. n.7.

Diſtingue, quod ſi datio ſit facta pro quantitate crediti non valet dec.44. n.8.

Si autem pro iuſto valore pignorum valet dec.44. nu. 13.

Sed iſto ſecundo caſu donec ſequatur ſtimatio contractus non eſt perfectus de. 44. num.15.

Fieri debet à Parte, vel à Iudice dec.31. nu. 6. dec. 47. num.2.

Aliàs acceptio facta cenſetur in pignus dec.31. num.7. dec.47. num.3.

Et ad eam refertur perceptio fructuum dec.47. num.3.

Etiãſi aliqua bona vendiderit, & dixerit Iure proprio poſſidere deciſ. 31. numer.8. & 9.

Induci non poteſt ex actibus æquiuocis dec. 31. num. 10.

Non interceſſiſſe dationem in ſolutum probatur ex effectiua ſubſequenti datione dec. 44. num.18.

Sibi ipſi per partem ipſam fieri non poteſt dec. 44. num.1.

Etiamſi conſtet de eius voluntate de. 44. num. 2.

Debita.

Hæreditaria diuiduntur pro rata inter hæredes dec.84. num.1.

Digitized by Google

Decima.

Duplex de Iure ſolui prohibetur dec.25.n.9.

Deciſio.

Antiqua deciſiones in cauſa æditæ non ſunt incidenter reuocandæ dec.34. num.8.

Contraria bonum Ius pro alimentis habendis excludere videtur dec.41. num. 2.

1238.*Seraphini* declaratur procedere quando Epiſcopus neglexit inſtitutionem ad præſentationem validam dec.80. numer. 13. dec.102. num.10.

Item loqui in Iurepatronatu laico dec. 102. num. 12.

Declaratio.

Nihil noui addit, ſed oſtendit quod iam factum fuerat dec.4. num.4.

Pro exoneratione conſcientiæ facta debet omni meliori modo ſuſtineri dec.63. n.10.

Maximè facta à perſona religioſa, & pia dec.63. num. 11.

Etſi ſub eadem declaratione deceſſit deciſ.63. num.12.

Renunciantis ſuper ipſa renunciatione attēdi debet ad concedendum ſuper illa examen dec. 63. num.2.

Decoctus.

Confeſſiones Decoctorum ſunt ſuſpectæ,& non probant dec. 1. num. 20.

Decretum.

Acceptaſſe videtur qui procedit ad vlteriora vigore illius dec. 87. num.18.

Admiſſionis cauſam retrotrahitur ad principium commiſſionis dec.45. num.8.

Irritans non infringit cōſuetudinem centenariam, & immemorabilem dec.52. n.6.

Præſumptionem habet pro ſe, quod omnia fuerint adimpleta dec. 30. num.7.

Deliberatio.

Bonorum facta fauore alicuius vti hæreditariorum probat antiquam debitoris poſſeſſionem, & modernam rei conuenti dec.93. num.4. dec.95. nu.1.

Facta cum mandato continente clauſulam *ſinè præiudicio* cum ea cenſetur facta deciſ. 87. num.16.

Paſſus deliberationem locorum montium conſequi debet illorum fructus abſque alia liquidatione dec.94. num.7.

Denunciatio.

Litis, & moleſtiarum non eſt neceſſaria vbi nullæ competunt defenſiones dec.4. nu. 6. dec. 97. num.4.

Nec quādo agitur pro cōſequenda re libera, non pro euictione dec. 97. nu. 5.

Moleſtiarum ſufficit, vt quis poſſit agere de euictione, & pro damnis dec.1. num. 5. dec.4. num.5.

Maximè ſi damna proueniant ex Iudicio denunciato dec.1. num.6.

Omiſſio non vitiat niſi oſtendatur adfuiſſe rationes quæ poſſent deduci dec.4. num.7.

Omittens dicitur in culpa dec.97. num.2.

Depoſitum.

In Dominium illius tranſit in cuius faciem eſt factnm dec. 48. num.28.

Limita in depoſito conditionato dec. 48. num. 29.

Habetur pro facto, quando Creditor oblationem non acceptauit dec. 79. num. 10.

Iudicis decretum requiritur vt releuet deciſ. 79. num. 2. & 8.

Iulij non ſuffragatur pro purgatione attentatorum dec.54. num.21.

Et ſolum intrat obtenta commiſſione præfixionis termini ad liquidandum parte negligente dec.54. num.22.

Iuſtè ſit, quando debitor non certificatur de voluntate Creditoris recipiendi dec. 79. numer. 9.

Deſcendens.

Ex fœminis in Iurepatronatu familiari non ſuccedit dec. 30. num.10.

Deſcendentia.

A Patronis veris arguitur ex quaſi poſſeſſione præſentandi dec. 30. num.4.

Probatur ex fidibus, matrimoniorum, baptiſmatum, & teſtibus dec.42. num.1.

Deſertio.

Cauſa Euitatur ſi in termino dato ad appellandum arripiatur iter ad curiam dec.40. numer. 10.

Eo magis ſi infrà illud tempus factæ fuerint diligentiæ dec.40. num.11.

Inducitur ex non tranſportatione actorum dec.28. num.3.

Detractiones.

Certæ in quota & quantitate concedunt retentionem hæredi grauato donec liquidentur imputationes dec.78. num.35.

Conſumpta ex fructibus non impediunt imiſ-

miſſionem deciſ. 72. num. 10.
Ex Fideicommiſſo particulari non poſſunt fieri, niſi prius diſcuſſis bonis liberis deciſ. 16. nu. 28.
Et ex eo non fiunt niſi in ſubſidium dec. 16. num. 29.
Illiquida efficiuntur ex fructibus, pecunijs, & mobilibus, & non retardant immiſſionem dec 53. num. 18. & num. 23.
Non efficiuntur ad impediendam immiſſionem ex aliqua imputatione certa, quæ ſtatim poteſt liquidari dec. 78. n. 34.
In quantitate immiſſionem impediunt d. 72. numer. 5.
Etiam pro indiuiſo dec. 78. n. 28.

Dictio in ſpecie.
Infrà demonſtrat actum eſſe expediendum infrà illud tempus dec. 70. n. 2
Nunc reſpicit tempus præſens, nec poteſt trahi ad futurum dec 10. num. 6.
O latinè *Aut*, & *Vel* denotant ambiguitatem, & obſcuritatem dec. 78. num. 15.
Olim, & *Quondam* oſtendunt obitum eius cui apponuntur dec. 26. num. 6.
Quandoquidem idem eſt, ac *quoniam* deciſ. 56. num. 16.
Quoniam arguit rationem mouentem dec. 56. num. 17.
Seu cadit inter diuerſa dec. 25. num. 14.
Et ſecum fert alternatiuam d. 25. n. 15.
Vel eſt alternatiua dec. 49 num. 3.

Dilatio.
Conceſſa ſub vſuris reſoluitur eo ipſo, quod non debentur vſuræ illi correſpectiuæ dec. 39. num. 8.

Diſcretiua.
Loquutio diuerſitatem pactionum inducit deciſ. 17. nu. 30.

Diſpenſatio.
Incompatibilium non inducitur ex expreſſione Iuris ad aliud beneficium incompatibile competente dec. 89. num. 2.

Diſſentiens.
Irrationabiliter habetur pro conſentiente dec. 38. num. 9.

Diuerſitas.
Voluntatis arguitur ex diuerſo modo diſponendi deciſ. 18. num. 8.

Diuiſio.
Ad æqualitatem per æqualitatem portionum reduci debet dec. 27. n. 1. dec. 62. num. 2.
Et permutatio Beneficiorum inæqualis cum Scientia Papæ ſuſtinetur deciſ. 29. n. 10.

Dolus.
Et falſitas in Notario publico non præſumitur, & ab allegante eſt probandus deciſ. 12. num. 9.
Excluditur ex ignorantia facti dec. 56. n. 11.
Et ex qualibet cauſa etiam iniuſta deciſ. 56. num. 12.
Intrans actione ſi laudum ei præceſſerit deciſ. 29. num. 22. & 23.
Non præſumitur deciſ. 56. num. 9.

Dominium.
Bonorum probatur ex ſolutione prætij dec. 17. num. 6.
Item ex perceptione fructuum deciſ. 17. num. 7.
Confeſſione inter confitentes probatur deciſion. 51. num. 7.
Duo inſolidum eiuſdem rei habere non poſſunt dec. 3. num. 13.
Genitiuum ipſius denotat rei cui apponitur deciſ. 51. num. 5.
Officij ad quem ſpectet vide V. *Officium*.
Participans de fructibus quaſi partem dominij habere dicitur dec. 3. num. 32.
Poteſtas eſt liberè diſponendi deciſ. 3. nu. 5.
Probatur ex venditione inter contrahentes deciſ. 51. num. 4.
Ex verbis *A diſpoſitione* deciſ. 3. n. 4.
Ex verbis *Per li frutti del mio Curſorato* fauore ſcribentis deciſ. 3. nu. 10.
Pronomen mio dominium denotat deciſ. 3. num. 13.

Domus.
Fideicommiſſaria debetur vocato vnà cum penſionibus deciſ. 62. num. 3.
Infructifera ſunt per ſe, niſi locentur deciſ. 96. num. 8.
Penſio non computatur inter fructus, niſi probetur locatio deciſ. 96. num. 7.

Donans.
Commutare, & variare in totum poteſt donationem à partibus non acceptatam deciſ. 10. num. 4.
Declarare poteſt donationem incertam, & dubiam per ſecundam dec. 10. num. 3.
Etiam ex interuallo deciſ. 63. num. 4.
Maximè, ſi ſit perſona nobilis, & pia deciſ. 63. num. 5.
Declaratio facta à Donante eſt ſeruanda deciſ. 10. num. 16.

Dona-

Donatarius.

Præfertur illæ ex duobus Donatarijs cui primo res eſt tradita dec. 10. num. 11.

Donatio.

Antecedenter donata non cadunt ſub teſtamento dec. 27. num. 6.

Et renunciatio obſcura poteſt à Donante, & Renunciante etiam ex interuallo declarari dec. 63. num. 4.

Maximè à perſona nobili, & pia deciſ. 63. num. 5.

Inter Patrem, & Filium morte confirmatur dec. 42. num. 6.

Reſtricta ad bona paterna non comprehendit materna dec. 27. num. 7.

Seù *Aſſignatio* onerofa effectuata non indiget inſinuatione à Conſtitutione Marchiæ requiſita dec. 42. num. 5.

Dos.

Anterioritatem habet à die mortis fideicommittentis in bonis fideicommiſſarijs dec. 31. nu-m. 3.

Et præfertur cuicumque intermedio Creditori dec. 31. num. 4.

Etiam vltimi grauati dec. 31. num. 5.

Auth. res quæ vigore detrahenda prius detrahitur ex legitima Grauatorum, quàm ex bonis fideicommiſſi dec. 100. num. 5.

Et non poteſt detrahi ex bonis fideicommiſſi relictis liberis pro Creditoribus poſterioribus dec. 100. num. 6.

Extracta ex fideicommiſſo vigore *Auth. res quæ* in illud amplius non reincidit deciſ. 62. num. 4.

Et debetur æqualiter hæredibus dotatæ dec. 62. num. 5.

Filiæ debetur ex omnibus bonis Patris dec. 49. num. 7.

Fructus dotis v. in V. fructus.

Hypothecam non habet dos debita filiæ in bonis Patris ſuper illis, nec debetur Iure actionis, ſed ex officio Iudicis dec. 95. num. 5.

Iura dotis reuiuiſcunt ſequta enictione rei in dotem datæ dec. 59. num. 14.

In legato dotis præfertur proximior in gradu ipſi leganti deciſ. 59. num. 17.

Pars dotis reſeruata *per le ſpille*, & pro exēplis *di ſuo guſto* habetur pro paraferno, & eſt infructifera dec. 39. num. 18.

Promiſſa in caſum ceſſationis præſtationis videtur loco præſtationis ſubrogata dec. 68. num. 2.

Per grauatum detrahitur ex bonis fideicommiſſi, in quibus ei competunt detractiones dec. 59. numer. 11.

Dubitans.

Ad ſoluendum facilis eſſe non ſolet deciſ. 99. num. 8.

E

Eccleſia.

Parochialis grauari non poteſt abſque conſenſu Rectoris dec. 10. num. 14.

Nec cogi poteſt ad illum præſtandum dec. 10. num. 15.

Edificare.

Cuique licet in Ciuitate Neapolis dummodo intercedat ſpatium duodecim palmorum ex particulari Pragmatica, ſeù Conſuetudine dec. 92. num. 4.

Egidiana.

Ceſſat quando in caſu ſunt Clerici dec. 31. num. 1. dec. 66. num. 2.

Item quando ſententia eſt iniuſta dec. 31. num. 2. dec. 74. num. 4.

Item quoad omnia bona, ſi in ſententia ſint comprænſa aliqua bona eccleſiaſtica dec. 68. num. 4.

Etiam emphyteotica Eccleſiæ deciſ. 74. num. 1.

Emphyteuſis ad effectum Egidianæ euitandę leuioribus probationibus iuſtificatur deciſ. 74. num. 2.

Intrat in ſententia valida & iuſta lata inter perſonas, & bona laicalia dec. 66. nu. 1.

Probationes leuiores ſufficiunt ad Egidianam excludendam dec. 74. num. 3.

Tempus ſententiæ ad effectum Egidianæ attenditur dec. 66. num. 3.

Electio.

Abſente non expectato facta valet ſi non ſit certus eius reditus dec. 70. nu. 7. & 8.

Item ſi neſciatur vbi degat deciſ. 70. numer. 9.

Et expectandus ſolum eſt ille, qui eſt in loco vicino ex quo poteſt vocari dec. 70. numer. 10.

Ex contemptu alicuius Capitularis non annullatur ipſo Iure, ſed quatenus ille contemptum proſequatur dec. 70. num. 4.

Et ſolus contemptus. & non alius poteſt de eo dare dec. 70. num. 5.

Approbata per contemptum cenſetur ſi acquieuerit dec. 70. num. 6.

Dies

Digitized by Google

Dies electionis determinari poteſt à maiori parte Capituli, & præſumitur facta ex iuſta cauſa dec. 70. num.3.
Facienda infra triginta dies, in quocumque ex dictis diebus fiat, dicitur fieri in termino dec. 70. num.1.
Inſtrumentum electionis abſque nominibus eligentium eſt nullum dec. 70. num. 11.
Declara procedere in caſibus, in quibus facienda eſt comparatio numeri, ad numerum, vel omnes debent conſentire dec. 70. num.12.
Sed quando electio eſt facta à maiori parte Capituli per nomen collectiuum, ſpecificatio nominum non eſt neceſſaria, dec. 70. num.13.

Electus.

A maiori parte præfertur electo à minori dec. 89. num.5.
Habens requiſita neceſſaria præferri debet dec. 89. num.7.
Requiſita Electi probantur ex atteſtatione Rectoris Vniuerſitatis dec. 89. num.6.

Emphiteuſis.

Deuoluitur ad Eccleſiam finita linea Inueſtiti dec. 57. num.5.
Deuoluta Emphiteuſi competit Domino directo aſſociatio dec. 57. num. 1.
Vel manutentio dec. 57. num. 2.
Deuolutione firmata effectus illius eſt dare aſſociationem vel manutentionem Domino directo dec. 57. num. 4.
Eccleſiaſtica pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus comprahendit ſolum deſcendentes ab Inueſtitis, non Tranſuerſales dec. 57. numer. 6.
Non poteſt deuenire ad manus mortuas dec.57. num.7.
Maximè ſi vltra prohibitionem legis concurrat alia hominis dec. 57. num.10.
Nec quoad fructus, & quomodo id procedat dec.57. num.11.
Hæreditaria non pertinet ad eum, qui non eſt hæres habitu, vel actu dec. 57. nu. 8.
Comprehenditur ſub generali inſtitutione dec.57. num.9.
Non probatur ex ſola renouatione contra Tertios dec. 66.num. 5.

Emphiteuta.

Prælationem habet in alienatione proprietatis deciſ. 3. num.37.

Emptio.

Iurium litigioſorum eſt prohita ex *Statuto Vrbis lib.1. cap.*118. dec. 11. num.9.
Sed non procedit quando eſt commixta cum alijs bonis, & Iura veniunt in conſequentiam dec. 11. num.10.

Emptor.

Augumentum, & decrementum rei emptæ ſpectat ad Emptorem dec. 3. num.35.

Enunciatiua.

Iuris proprij referri poteſt ad hypothecam deciſ.31. nu.9.

Epiſcopus.

Confirmans Donationem veriſimiliter eſt informatus de mente Donantis deciſ. 10. numer. 10.
Renouare præuentiuè in præiudicium ſucceſſorum non poteſt dec. 81. num.3. dec. 98. num. 8.
Succeſſor bonificare non tenetur ſolutum Anteceſſori nulliter, niſi Eccleſia ei ſucceſſerit, vel ſit verſum in eiuſdem vtilitatem dec. 98. num.6.

Epiſtolæ.

Probant contra ſcribentem dec.51. num.1.

Euictio.

Agere pro euictione non poteſt qui eadem exceptione repellitur dec. 94. num.3.
Limita ſi euictio euenirer ex facto poſt venditionem eueniente dec. 94. num. 4.
Contingere ſtatim dicitur quando quis cognouit poſſe ſequi dec. 4. num. 10.
Debetur etiamſi res ſit euicta ſinè Iudicio, quando verè erat euincenda dec.4. nu.9.
Ad ratam damni paſſi de tempore euictionis debetur dec. 64. num. 2.
Pro tota ſumma euictionis debetur dec. 76. num.17.
Dotis Iura reuiuiſcunt euicta re in dotem data dec.59. num.14.
Moleſtias denunciare ſufficit, vt quis pro pro damnis & euictione agere poſſit deciſ.1. num. 5.
Maximè ſi damna proueniant ex Iudicio denunciato dec.1. num.6.
Promittens euictionem ex dato, & facto ſuo tantum non tenetur ſi euictio ab alio naſcatur dec.94. num.5.
Et non impeditur agere ex nouo Iure ſuperuento, circa quod dicitur nouus homo dec.94. num.6.

Exa-

Exactio.
Crediti iterata non permittitur dec.51.n.16.

Examen.
Clerici faciendum abſque oppoſitoribus citationem partis non requirit deciſ. 104. numer. 10.
Nouum poſt didicita teſtificata non admittitur ſuper iiſdem dec.69. num. 5.
Limita ſi Articuli non ſint omnino iidem, ſed aliqualiter noui dec. 69. nu.6.
Item ſi proceſſus non fuit originaliter traditus, qui à alias in Curia non dicuntur dicta teſtium didicita dec. 69. nu.7.

Exceptio.
Certa rei nõ excludit generalitatem in aliare iam aſſignata dec.66. num. 10.
De Iure Tertij opponi non poteſt deciſ. 14. num. 10.
Differt à regula, & in cæteris eam confirmat dec.18. num.9.
Turbida executionem fideicommiſſo claro non retardat dec. 16. num.1.
Nec executionem obligationis Cameralis dec.14. num. 16.
Vnius caſus in alijs non exceptuatis firmat contrariam regulam dec. 22. num.8.

Excipiens.
Contra propriam confeſſionem tenetur exceptionem plenè probare dec.23.num.9.

Exceſſus.
Ab Allegante eſt probandus plenè, & concludenter dec. 86. num. 1.
Nullitatem vt inducat debet eſſe expreſſus in decreto dec.14. num.8.

Executio.
Facta intra decem dies datos ad appellandum eſt attentata dec.9. num.13.
Et datur manutentio executionem paſſo non habenti ſe pro ſpoliato & inſtanti pro purgatione dec.9. num.14.
Ritè cæpta eſt terminanda dec. 26. num.1.

Executor.
Litterarum Apoſtolicarum tenetur citare poſſeſſorem beneficij, ex cuius defectu impetratur dec.9. num.7.
Maximè ſi in mandato de prouidendo adſint clauſulæ *ſi ità eſt &c. dummodo &c. amoto &c.* dec. 9. num. 8.
Mixtus redditur ex præfatis clauſulis deciſ. 9. numer. 10.
Ita vt teneatur aſſumere partes Iudicis, & poſſeſſorem citare dec.9. num.11.
Et eius ſententia redditur appellabilis ad vtrumque effectum dec.9.num.12.

Exemplum.
Plenè probat, ſi fuerit enunciatum, veriſimile, & adminiculatum dec.99. num.13.

Exemptio.
Decimarum conceſſa eſt nulla ſi non fuit narrata conuentio ſuper illarum ſolutione dec.34. num.19.
Gabellarum in vno caſu ſtipulata in alijs denegata cenſetur dec.22. num.7.

Exiſtentia.
Vnius temporis non concludit ad aliud dec. 78. num.31.

Expenſa.
Fructuum recolligendorum gratia factæ bonificantur cuicumque poſſeſſori etiam malæ fidei dec.96. num.10.
Et quoad quantitatem leuioribus probationibus iuſtificantur dec.96. num.11.
Inutiles non ſunt reficiendæ dec. 96. nu.14.
Pro rata victoriæ hinc inde compenſantur dec. 96. num. 15.
Taxatio multum pendet ab arbitrio Iudicis deciſ. 96. num. 16.

Experimentum.
Præfertur cæteris probationibus d.92. n.11.

F

Factum.
IVdicis quoad omnes effectus factum partis reputatur dec.87. num.6.
Habet præſumptionem pro ſe, & contra illud exceptiones debent eſſe claræ dec. 88. num.4.
Principis inopinatum dicitur caſus fortuitus dec. 3. num.29.

Facultas.
Capiendi poſſeſſionem propria authoritate cenſetur renunciata per aditionem Iudicis dec.44. num.6.
Probandi & remiſſoria in dubio concedenda dec. 52. num.12.
Et non ſunt examinanda merita ante factas probationes dec.52. num.13.

Falſitas.

Et dolus in Notario publico non præſumitur, & ab allegante eſt probandus deciſ. 12. num. 9.

Suſpicio falſitatis ſufficit vt tollatur in ciuilibus fides ſcripturæ dec. 52. num. 10.

Idem in confeſsione dec. 1. num. 22.

Et ſufficit vnica præſumptio deciſ. 1. num. 23.

Falſum.

Dicens abſque iuramento, & abſque conſideratione propriè non mentitur dec. 56. numer. 8.

Credens dicere verum non punitur dec. 56. num. 14.

Maximè ſi per ignorantiam & ſine dolo dec. 56. num. 15.

Pœna falſi vt quis teneatur requiritur mendacium cum dolo, & animo fallendi admixtum dec. 56. num. 6.

Et tria copulatiuè requiruntur mutatio veritatis cum dolo, & iactura dec. 56. num. 7.

Faſcina.

Appellatio e fructuum veniunt ex Silua cædua dec. 25. num. 20.

Primitia ex illis ſolui debet dec. 25. nu. 21.

Fatalia.

In ſententia de partibus incipiunt currere à die qua veriſimiliter potuit cauſa appellationis committi dec. 40. num. 6.

Et ad cauſam committendam ſex mēſes permittuntur dec. 40. num. 7.

Fauor.

Alicuius fauore introducta non debent in eius odium retorqueri dec. 54. nu. 10.

Fideicommiſſarius.

Bona fideicommiſſaria oſtendere tenetur alias ei denegatur immiſſio dec. 53. num. 10. dec. 78. num. 26.

Creditum offerre non tenetur Creditoribus Grauatorum, vt immiſſionem obtineat, ſed ſufficit, vt offerat bona illis debita dec. 100. num. 8.

Fructus rei fideicommiſſariæ conſequitur dec. 27. num. 2.

Teſtatori ſuccedere dicitur dec. 93. num. 7.

Et tenetur ad debitum ad quod Teſtator tenebatur, vel veriſimiliter ex ſoluiſſet dec. 93. num. 8.

Fideicommiſſum.

Acceptans vnum fideicommiſſum non poteſt bona vigore alterius prætendere deciſ. 16. num. 23.

Agnoſci debet, & non ſufficit extare dec. 16. num. 21.

In Bonis alteri debitis, vel donatis non ſubſiſtit dec. 55. num. 19.

Clarum non retardatur per exceptiones turbidas dec. 16. num. 1.

Detractiones ex fideicommiſſo particulari fieri non poſſunt, niſi prius diſcuſſis bonis liberis dec. 16. num. 28.

Et ex eo non fiunt niſi in ſubſidium dec. 16. num. 29.

Facultati alienandi non repugnat, quia remanet in re non alienata dec. 18. num. 3.

Hæreditas perpetuatur per fideicommiſſum, & fideicommiſſarius dicitur ſuccedere Teſtatori dec. 93. num. 7.

Et tenetur ad debitum ad quod Teſtator tenebatur, vel veriſimiliter ex ſoluiſſet de. 93. num. 8.

Ingreſſum in vna linea in ea durat donec ſit perfectè euacuata dec. 91. num. 1.

Limitari poteſt, vt habeat locum ſolum quatenus allenatio non ſequatur dec. 18. numer. 5.

Particulare conſeruari debet per hæreditatem alienantis dec. 16. num. 32.

Pro Primogenitis ex linea Maſculina fæminas cenſetur excludere dec. 16. num. 8.

Fideiuſſor.

Accedere poteſt obligationi iam contractæ dec. 64. num. 10.

De Aliquem repreſentando per illius mortem excuſatur dec. 56. num. 2.

Indemnis de Iure debet releuari d. 94. nu. 1.

Non dicitur qui recipit partem pretij, & gerit negocium ad vtilitatem propriam, ſed Corræus dec. 76. num. 11.

Fides.

Adminiculata plurium probant deciſ. 44. numer. 21.

Extraiudiciales lite pendente procuratæ nihil probant dec. 65. num. 20.

Informis lite pendente facta non probat dec. 103. num. 5.

Iurata præſtat fumum pro admittendis articulis dec. 63. num. 9.

Filiatio.

Approbata per Defunctum non poteſt per hære-

Digitized by Google

hæredem impugnari dec. 26. num. 5.

Filij.

Conferre tenentur bona Patris, vt æqualiter diuidantur dec. 17. num. 15.

Fratrum ſuccedunt inter ſe incapita dec. 8. num. 3.

Hæredes neceſſarij ſunt ſuorum Parentum dec. 26. num. 4.

Patri ſuccedunt ſaltem in legitima dec. 49. num. 5.

Poſiti in conditione cum qualitate legitimitatis debent filiationem, & legitimitatem probare dec. 82. num. 1.

Fratres.

Germani æquales defuncto in gradu, illi æqualiter ſuccedunt dec. 17. num. 2.

Poſſeſſio Iure familiaritatis inter eos præſumitur dec. 17. num. 12.

Et in rata propria cenſetur ſe gerere Iure dominij, & in rata fratris vti Procuratores & Condomini dec. 17. num. 13.

Fructus.

Arundines veniunt appellatione fructuum ex Silua cædua dec. 25. num. 20.

Bonorum percipiens tenentur ad onera Cameralia, & Communitatiua dec. 59. n. 7.

Cenſus non debentur pro rata extincta deciſ. 11. num. 27.

Compenſantur cum fructibus dec. 47. nu. 5.

Conuenti debentur etiamſi deſit mora deciſ. 47. num. 15.

Crediti dati in dotem debentur eo ipſo quod Maritus ſubſtinet onera matrimonij dec. 47. num. 7.

Etiamſi datum ſit in dotem abſque ſcientia Debitoris dec. 47. num. 8.

Dilatione ſola peti non poſſunt deciſ. 39. num. 23.

Et ſoluti imputantur in ſortem deciſ. 39. num. 3. & de ratione num. 4.

Dotis debiti vigore Statuti *Vrbis lib. 1. c. 157.* debentur etiam pro quarto dec. 39. n. 11.

Debentur quatenus debitor ſit conſtitutus in mora dec. 39. num. 12.

Secus ſi per viam tranſactionis ſit ei conceſſa dilatio cum tunc ceſſet mora deciſ. 39. num. 13.

In Vrbe debentur ad rationem ſeptem pro centenario poſt factam interpellationem deciſ. 85. num. 1.

Rauennæ ex Statuto taxantur ad rationem ſeptem pro centenario dec. 59. n. 13.

Expenſæ deduci debent, & niſi eis deductis fructus dicuntur deciſ. 60. num. 6. dec. 87. num. 8. deciſ. 96. num. 9.

Faſcina veniunt appellatione fructuum ex ſilua cædua deciſ. 25. num. 20.

Imputantur in detractiones deciſ. 72. num. 9.

Loco damnorum, & intereſſe debentur concurrentibus mora debitoris, & occaſione inueſtiendi cum notitia eiuſdem dec. 47. num. 13.

Melioramentorum debẽtur melioranti etiam poſt motam litem dec. 74. num. 24.

Rationem reddere non tenetur fructuum non poſſidens bona deciſ. 7. num. 5.

Rei fideicommiſſariæ vocato debentur deciſ. 27. num. 2.

Stabilium non præſumuntur eſſe vltra quinque pro centenario dec. 14. num. 15. dec. 72. num. 11.

Valor fructuum attenditur de tempore venditionis quando ſunt ex certa re, & ſunt conſumpti decſ. 96. num. 5.

Fumus.

Eruitur ex aſſertione aliàs à Rota emiſſa dec. 71. num. 3.

Et ex qualibet leuiſſima probatione dec. 71. num. 4.

Veritatis reſultat ex fidibus recognitis deciſ. 52. num. 14.

Fundamentum.

Gratiæ eſt iuſtificandum deciſ. 2. nu. 9. deciſ. 6. num. 4.

Intentionis plenè eſt probandum dec. 17. num. 14.

Fundans.

Se in Statuto debet probare in ſuo caſu verba verificari dec. 38. num. 8.

Fundatio.

Noui conuentus requirit conſenſum Ciuitatis approbationem Sedis Apoſtolicæ, & alia de quibus remiſſiuè dec. 10. num. 13.

G

Gratia.

Corruit ſi non fuit narrata concordia ſuper re inita dec. 34. num. 13.

Exemptionis decimarum eſt nulla ſi non fuit narrata conuentio ſuper illarum ſolutione dec. 34. num. 19.

Interpretari debet, vt in nihilo ſit præiudicialis dec. 34. num. 23.
Motu proprio non cenſetur conceſſa ſi in litteris non exprimatur dec. 34. num. 9.
Redargui poteſt de ſubreptione quando eſt Tertio præiudicialis dec. 34. n. 10.
Nulla eſt ſi Papæ non innotuerit concordia per eum, cui concedit facta dec. 34. nu. 5.
Præiudicialis Tertio in minimo eſt ſubreptia dec. 34. num. 14.
Etiamſi taceat ſolum Ius præſentandi actiuum dec. 34. num. 15.
Præiudicialis de ſui natura ſubſtinetur etiã ſi non deroget regulæ de Iur. quæſ. non toll. dec. 34. num. 17.
Declara dummodo Papæ Ius Tertio competens innotuerit dec. 34. nu. 18.
Principis in dubium reuocari non debet ſinè iuſta, & magna cauſa dec. 29. num. 1.
Perpetuari debet dec. 29. num. 28.
Sede Epiſcopali vacante obtenta habet præſumptionem, quod Papa per eam noluerit Eccleſiæ præiudicare deciſ. 34. numer. 6.
Sub falſo ſuppoſito extorta eſt nulla ex defectu intentionis dec. 34. num. 4.
Subreptitia fortius dicitur ſi præiudicet Iuri ex contractu oneroſo prouenienti deciſ. 34. num. 16.
Item ſi eſt obtenta ſub fálſa narratiua valoris dec. 101. num. 5.

H

Hæreditas.

Aditio Hæreditatis V. Aditio.
ADita poſtquam eſt ſit proprium patrimonium Adeuntis non retenta primæua origine dec. 95. num. 6.
Et non remanet affecta oneri dotationis, aut alimentorum neptum, ſed Creditores ſuper illa præferuntur deciſ. 95. num. 7.
Alienantis tenetur conſeruare fideicommiſſum particulare dec. 16. num. 32.
Clerici diſponentis fauore ſpurij applicatur Cameræ dec. 16. num. 5.
Conſanguineo proximiori defuncto de tempore mortis defertur deciſ. 8. nu. 1.
Equalis in gradu proximis æqualitèr defertur dec. 8. num. 2.
Inteſtata ſit proprium patrimonium Adeuntis dec. 95. num. 9.
Et non retinet onus dotandi neptes, ſed poteſt alienari, & obligari deciſ. 95. numer. 10.
Repudiatio Hæreditatis inducitur ab exactione proprij crediti ab ipſa hæreditate dec. 8. num. 5.
Declara dummodo in Repudiante adſit certa ſcientia delatæ hæreditatis, vel non habeat iuſtam cauſam credendi ſe excluſum dec. 8. num. 6.

Hæres.

Actione perſonali tenetur ſolum pro virili dec. 14. num. 1.
Beneficio legis, & Inuentarij vti non poteſt, ſi præfixo termino rationem non reddat dec. 26. num. 8.
Sed tenetur ad ſolutionem debitorum etiam de proprijs bonis dec. 26. num. 9.
Bona defuncti retinens repellitur ab alijs cohæredibus exceptione fruſtra petis quod intus habes dec. 17. num. 3.
Bona debitis obnoxia poſſidens debet ea ſoluere dec. 55. num. 21.
Ceſſionarij poteſt venire ex eius Iuribus dec 47. num. 1.
Confeſſionem ſui Authoris impugnare non poteſt dec. 51. num. 6. dec. 78. nu. 5.
Contrahens nomine proprio habetur pro noua perſona dec. 11. num. 5.
Creditum ſolutum ſuo Authori petens repelli poteſt exceptione dolo petis &c. dec. 51. num. 13.
Diſponere de bonis ſui hæredis quilibet poteſt dec. 16. num. 24.
Factum defuncti impugnare non poteſt deciſ. 16. num. 25. dec. 39. nu. 14. dec. 75. num. 10.
Fiduciarius eſt ſolum adminiſtrator, & Cuſtos dec. 46. num. 1.
Filiationem per defunctum approbatam impugnare non poteſt dec. 26. num. 5.
Obligans ſede proprio, & exprimens cauſam hæreditatis cenſetur demonſtrare, non limitare obligationem dec. 11. num. 6.
Obligatione defuncti tenetur dec. 49. num. 1.
Obligatio hæredis facta nomine hæreditario non obligat vltra vires hæreditarias dec. 11. num. 1.
Declara dummodo fiat hæreditario nomine, & reddatur ratio dec. 11. nu. 2.
Secus ſi contineat obligationem propriorum bonorum & hæredum d. 11. n. 3.
Poſſidens in loco, in quo poſſedit Teſtator præſumitur eadem met bona à Teſtatore prouenire deciſ. 78. num. 24.

Limi-

Limita ſi doceatur de acquiſitionibus hæredum deciſ.78. num.25.
Rationem non reddens bonorum defuncti ad eius debita tenetur deciſ.55. num.16.
Et ei non ſuffragatur Cauthela Angeli deciſ.55. num.17.
Redarguere de mendacio defunctum non poteſt deciſ.17. num.5.

Hæres grauatus.

Cenſum extinguere non poteſt niſi ex cauſa neceſſaria, & per numerationem pecuniæ dec. 11. num.14.
Creditum pecuniarium remittere poteſt per confeſſionē de recepto dec. 11. num.11.
Contrarium firmatur eadem deciſ. 11. num. 15. & ſeqq.
Donare non poteſt in præiudicium fideicommiſſi dec. 11. num.17.
Fideicommiſſum ſubuertere non poteſt per confeſſionem dec.1. num. 9. & 12.
Amplia ſi adſit ſuſpicio ſimulationis dec.1. num.10. & 11.
Remittere gratis non poteſt, licet poſſit exigere iuxtà *textum in l.antè reſtitutam* 104. *ff. de ſolution.* dec.1. num. 10. & 11.
Vltimus eſt Dominus omnium bonorum dec. 49. numer.6.

Hiſtoria.

Hiſtorijs deferendum eſt dec. 24. num. 8.

Hypotheca.

Præſcribi, vt poſſit per decennium requiritur ſcientia alienationis,& præſentia Creditoris dec. 23. num. 14. & 15.

I

Identitas.

Adminiculatur ex Inſtrumentis acquiſitionum vbi bona prætenſa vocantur pro confine dec.53. num. 12.
Bonorum probatur ex teſtibus dec. 53. nu.1.
Confeſſione grauatorum probatur deciſ. 53. num. 7.
Contra habentes cauſam ab hærede grauato facilius probatur dec.53. num.3.
Probatur non parum ex deſcriptione facta in teſtamento dec.53. num.4.
Ex deſcriptione in Cataſto dec.53. numer. 5.
Ex Inhibitione ſuper bonis vti fideicommiſſarijs obtenta dec. 53. nu.6.

Identitas.

Clerici probatur ex approbatione in examine facto in Curia etiamſi in partibus fuerit reprobatus dec.104. num.8.
Maximè ſi ante, & poſt examen fuerit ab ipſo Epiſcopo reprobante approbatus deciſ. 104. num. 9.

Ignorantia.

Excuſat à pænis attentatorum, non ab illorum reuocatione dec. 73. num.16.
Iuris æquiparatur ignorantiæ facti, quando eſt talis, vt nec ſapientibus potuerit innoteſcere dec. 8. num. 9.
Non eſt allegabilis à I. V. Doctore dec. 8. num.10.
Minuſque quando per Conſilium Doctorum tolli poteſt dec.73. num.16.

Illatio.

A diuerſis fieri non valet deciſ. 34. num. 35.

Immemorabilis.

Interrumpitur per quemcumque actum cōtrarium dec. 52. num.9.
Non abrogatur, niſi de ea ſpecificè fiat mentio dec.52. num.7.
Tribuit meliorem titulum de mundo deciſ. 52. num.2.

Immiſsio.

Aequaliter ſuccedenti debetur dec.27. nu.3.
Confuſione bonorum non impeditur quando bona ſunt diuerſa dec. 53. num. 11.
Credito ſatisfacto non retardatur deciſ.100. num.7.
Datur pro indiuiſo fideicommiſſario quando detractiones ſunt certæ ratione loci,& quotæ dec. 72. num.4. dec.100. num.3.
Detractionibus factis illiquidis ex perceptione fructuum dec. 53. nu.18. & 23.
Conſiſtentibus in quantitate retardatur dec.72. num.5.
Ex l.final. datur pro rebus etiā naturaliter, & ciuiliter tantū,& alias quomodolibet à Teſtatore detentis dec.53. num.16.
Et datur etiam hæredi hæredis *ibidem*.
Extremis probatis debetur dec. 10. num. 1. dec. 86. num.2.
Fideicommiſſario non retardatur per Creditores hæredum grauatorum, ſic ut non impediretur per eoſdem met hæredes dec. 100. num.3.

Impedimentum Impeditus.

Impedimentum quod poteſt euitari non excuſat

cuſat deciſ. 79. numer. 7.

Tempus præfixum à lege Impedito non currit dec.79. num.4.

Et tantum temporis eidem eſt reſtituendum quantum per impedimentum fuit ablatum dec. 79. num.5.

Impetrans.

Beneficium ob non factas publicationes, & non adeptam poſſeſſionem infra nouem menſes tenetur hanc narratiuam iuſtificare dec.2. num.9. dec. 6. num. 4.

Certo modo tenetur ipſe quoq; infra nouem menſes publicare, & poſſeſſionem capere, aut facere diligentias dec.2. num.16.

Et ſi non probet hæc adimpleuiſſe non meretur executionem ſuæ prouiſionis dec.2. num.17.

Impugnans.

Diſpoſitionem aliquam contra illam concludentem probationem afferre deciſ. 33. numer. 7.

Incommodum.

Qui ſentit debet ſentire commodum dec. 3. num. 26.

Inhibitio.

Moderanda eſt præfixo termino ad tranſportandum acta ijs non tranſportatis deciſ.28. num.1. & 5.

Rotalis ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta eſt timenda dec. 9. num.1. dec.20. num.8.

Tam in Curia, quàm extrà dec. 9. nu. 2. & de ratione num. 3.

Etiamſi conſtet nulliter,& iniuſtè fuiſſe conceſſum dec.9. num.4.

Inſinuatio.

Ex lapſu 40. annorum cum obſeruantia præſumitur dec.53. num.25.

Inſtitutio.

Facta vigore præſentationis prouenientis à non habente facultatem eſt nulla deciſ. 37. num.8.

A laico vxorato facta non ſubſtinetur deciſ. 43. num. 4.

Poſterior non præiudicat habenti Ius quæſitum per anteriorem inſtitutionem deciſ. 37. num. 6.

Sententia Inſtitutionis lata cum legitimo Contradictore, & cognitione cauſæ vti grauans eſt appellabilis dec. 40. num. 1.

Etiamſi Inſtitutio proceſſerit per decretum interloquutorium dec.40.nu. 3.

Inſtrumentum.

Deſumptum ex matrice habetur pro originali dec.70.num.17.

Electionis vide in V. *Electio*.

Obligatione Camerali vallatum habet executionem paratam contra obligatum, & eius hæredes dec.75. num.3. dec.84.n.2.

Originale in diſcordia aliorum attenditur dec. 70. num. 18.

Plenus eſt attendendum dec.70.num.15.

Maximè adminiculatum dec.70. n.16.

Producens cenſetur illud approbare dec. 70. num.19.

Sed ſi ſit defectuoſum non excludit aliud plenius, & quin ei ſit ſtandum dec. 70. num.20.

Publicum facit probationem probatam dec. 48. num. 2. dec. 93. num.3.

Præualet teſtibus dec.78. num.3.

Quarantigiatum non retardatur per exceptiones non probatas dec.19. num.2.

Exequi debet quando eſt dubium an cambia debeantur, vel non dec.23. n.11.

Rem claram, & manifeſtam facit dec.75.n.2.

Separari poteſt in actibus diuiduis d.4.nu.1.

Simulatum executionem non meretur deciſ. 19. num. 2.

Intereſſe.

Admiſſionis ad cauſam ſufficit à parte non controuerti dec. 15. num.1.

Probatur ex deciſione rotali æquale Ius firmante dec. 15. num. 2.

Probari debet cum citatione partis dec. 45. num.5.

Et non debet fieri tempore limitato dec. 45. num.10.

Et ſufficit quod non interceſſerit præſcriptio dec. 45. num. 11.

Citari vt quis debeat,debet concernere ſingulariter eius perſonam dec.38. num.10.

Liquidatio non eſt neceſſaria, quando fuit conuentum per Inſtrumentum d.47.n.16.

Taxatio veriſimilis, & abſque fraude etiam à principio ſubſtinetur dec. 47. num. 17.

Rationabilis & iuſta præſumitur dec. 47. num. 18.

Et contrarium prætendens tenetur probare dec.47. num.19.

Interpellatio.

Pro dotis reſtitutione deducitur ex Iudicio pro ea moto dec. 85. num. 2.

Inuentarium.

Acceptaſſe dicitur eo vtens dec. 17. num. 8.

Bonorum non exiſtentiam probat de.7.nu.3.

Etiam

Digitized by Google

Etiam ſi non ſit factum cum ſolemnitatibus Inuentarij hæreditarij dec. 7. n. 4.
Hæredi ſuccurrit quoad obligationes deſcendentes à defuncto, non autem deſcendentes ex facto proprio dec. 11. nu. 4.
Præſumptionem habet pro ſe quod omnia bona in eo deſcripta ad hæreditatem pertineant dec. 17. num. 8.
Teſtamentarium defectuoſum habetur ac ſi non eſſet factum dec. 16. num. 27.
Tutelare non ſupplet hæreditarium dec. 16. num. 26.

Inuerisimilitudo.

Arguitur ex ſolutionibus minutatim factis de ſumma ingenti dec. 1. num. 16.

Inueſtimentum.

Negligens ſibi iniunctum tenetur ad illius fructus dec. 42. num. 3. dec. 53. num. 17.
Renunciare quis poteſt Inueſtimento ad ſui fauorem faciendo dec. 78. num. 30.

Inueſtitura.

Immutans tempus renouationis petendæ nō facit damnum Eccleſiæ dec. 98. num. 23.
Nulla eſt ſi diminutus vel alteratus in ea ſit canon dec. 98. num. 7.

Iudex.

Decretum de exequendo mandatum nullum ſinè citatione partis facere non poteſt dec. 40. num. 15.
Dotis in taxatione præſumitur bona propria dotandæ imputaſſe, quando alias dos pinguior deberetur dec. 49. num. 10.
Inferior pendente appellatione exequi non poteſt mandata Superiorum dec. 40. n. 16.
Tollens vnum Ius non cenſetur in alio velle præiudicare dec. 20. num. 6.
Vxoratus eſt incapax actuum eccleſiaſticorum, & inſtituendi clericos ad beneficia dec. 40. num. 5.

Iudicium.

In Iudicijs non ſufficit dicere, ſed oportet probare dec. 64. num. 4.

Iuramentum.

De Statutis obſeruandis intelligitur de validis, & vſu receptis dec. 34. num. 25.

Iuriſdictio.

Iudicis per tranſportationem actorum conſolidatur dec. 28. num. 6.

Ius.

Abſenti non quæritur quando deeſt ſtipulatio Notarij dec. 17. num. 23.
Exigendi quid annuum in perpetuum pro immobili habetur dec. 48. num. 16.
Percipiendi fructus dotales num poſſit cædi vide remiſſiuè d. 47. n. 9. & duobus ſeqq.
Quæſitū alicui non poteſt amplius ab eo auferri dec. 10. num. 20.
Papa non ſolet ei derogare, niſi exprimatur dec. 14. num. 4.
Tertij tollere Princeps numquam præſumitur dec. 29. num. 9.

Iuſpatronatus.

Gentilium dicitur ex verbis *de agnatione* deciſ. 24. num. 2.
Non probatur ex quo ſoli maſculi ſemper præſentauerint, niſi probetur extitiſſe fæminas, aut alios hæredes extraneos, qui fuerint reiecti dec. 24. num. 14.
Limita ſi id fuerit ſeruatum per tempus diuturnum in familia numeroſa, & Iurepatronatu conſpicuo dec. 24. nu. 15.
Spectat tantum ad eos, qui ſunt de familia dec. 24. num. 22.
Et pertinentia probatur ex probatione deſcendentiæ à fundatore dec. 24. nu. 23.
Verbum *Hæredes* in eo reſtringitur ad ad hæredes ſanguinis dec. 24. num. 19.
Hiſtoriæ probant qualitatem Iuriſpatronatus dec. 24. num. 9.
Maximè quando initij memoria non extat dec. 24. num. 10.
Inſcriptiones ad probandum Iuſpatronatus attenduntur dec. 24. num. 7.
In *legitima* filij an tranſeat Iuriſpatronatus, vel potius in totum ad hæredē vniuerſalem remiſſinè deciſ. 13. num. 1.
Obſeruantia attenditur ad probandum qualitatem Iuriſpatronatus dec. 24. num. 11.
Et dicitur concludentiſſima probatio deciſ. 24. num. 12.
Et ad hunc effectum de ſe ſola ſufficit deciſ. 24. num. 13.
Pertinentia Iuriſpatronatus præſcribitur ex præſentationibus per 40. annos aduerſus compatronum dec. 5. nu. 4. dec. 29. nu. 8.
Probatur ex laudo per præſentationes obſeruato dec. 5. num. 6.
Ex probatione deſcendentiæ à fundatore in gentilitio dec. 24. num. 23.
Qualitas lenibus probationibus contentatur quando ſupponitur illius exiſtentia deciſ. 24. num. 1.

Reſer-

Digitized by Google

Reſeruatum Poſteris & ſucceſſoribus per lineam maſculinam deſcendentibus eſt familiare, & agnatitium deciſ. 24. num. 4.

Pro certa familia dicitur gentilitium dec. 24. num. 5.

Pro poſteris, & deſcendentibus, maſculos, & fæminas comprehendit deciſ. 43. num. 2.

Spectare declaratum ad certos de familia non excludit totam familiam ſi non adſit taxatiua dec. 24. num. 16.

Ius præſentandi.

Alicuius fauore probatur ex laudo pro ſe lato dec. 5. num. 2.

Maximè ſi adſit obſeruantia præſentationum dec. 5. num. 6.

L

Laudemium.

Ceſſare ſeruari debet Ius commune quoad quantitatem laudemij quacũque conſuetudine, vel pacto non obſtante deciſ. 81. num. 2.

De Iure communi debetur ad rationem duorum pro centenario deciſ. 81. num. 1.

Epiſcopo renouanti debetur dec. 81. num. 4.

Tamquam fructus Epiſcopatus deciſ. 98. num. 11.

Remiſſum eſt bonificandum ac ſi realiter fuiſſet ſolutum dec. 98. num. 13.

Vſufructuario debetur dec. 98. num. 12.

Laudum.

Acceptatum à maiori parte omnes ligat deciſ. 5. num. 3.

Aſſiſtentiam Iuris pro ſe habet & in eo non poteſt conſiderari dolus dec. 29. num. 23.

Et ſententia in Iudicatum tranſacta ſunt executioni demandanda, donec de contrario conſtet per tres conformes, & diuerſas ſententias dec. 5. num. 7.

Ius præſentandi probat fauore eius, cuius fauore fuit latum, dec. 5. num. 2.

Amplia ſi ſit obſeruatum per præſentationes dec. 5. num. 6.

Læſio.

Enormiſſima intrat quoties conſtat de vili valore bonorum dec. 69. num. 2

Probanda eſt concludenter, quando agitur de reſtitutione in integrum pro reuocatione ſententię dec. 89. num. 4.

Pro tranſactione à Papa approbata infringẽda debet eſſe maior, quàm in alijs materijs dec. 29. num. 11.

Et debet eſſe enormiſſima dec. 29. numer. 12.

Et ad eam euitandam ſufficit dubius litis euentus dec. 29. num. 14.

Et quid modicum datum, ac remiſſum dec. 29. num. 16.

Et receſſus à lite dec. 29. num. 17.

Vltra dimidiam habet locum etiam in tranſactione dec. 68. num. 11. deciſ. 69. num. 3.

Vide etiam in V. *Tranſactio*.

Legatum.

Cauſam piam concernens, & non perſonam faciliùs commutatur dec. 38: num. 11.

Commutari debet in alium vſum, ſi adimpleri non poteſt iuxta modum à Teſtatore præſcriptum dec. 38. num. 1. deciſ. 58. n. 1.

Et eligi debet vſus magis expeditus, & rationabilis dec. 38. num. 2.

Et hoc Arbitrium remittitur conſcientiæ ordinarij dec. 38: num. 3.

Nec eſt ab eius Iudicio recedendum deciſ. 38. num. 4.

Liber.

Familiaris non probat fauore ſcribentis deciſ. 11. num. 21.

Conficere eos non tenetur qui non adminiſtrauit dec. 7. num. 6.

Liquidatio.

Prætermiſſa reddit nullam executionem deciſ. 73. numer. 12.

Lis.

Extincta ad petitionem vnius non debet ab eodem peti ſuſcitari dec. 29. num. 18.

Niſi conſtaret de euidenti illius victoria dec. 29. num. 19.

Finiri lites & Iurgia intereſt Reipublicæ deciſ. 29. num. 2.

Introducta dicitur ex præſentatione commiſſionis, citatione, & decreto d. 45. n. 1.

Pendere dicitur quoad petentem admitti ad cauſam ab ipſa die petitionis d. 15. nu. 4.

Renunciatio tacita litis reſultat ex taciturnitate decennali dec. 29. num. 7.

Litteræ.

Apoſtolica certo modo obtentę non habent de Iure viam executiuam contra alium prouiſum Apoſtolicum deciſ. 2. num. 2.

Et retardantur ſi adſit aliqua validitatis

tis, & Iuſtitiæ turbiditas dec. 2. num. 7.
Iuſtificatæ ſunt exequendæ dec. 80. nu. 2. dec. 102. num. 1. dec. 104. num. 1.
Non habent viam executiuam, quando ſuper illarum non executione emanauit ſententia dec. 102. num. 3.
In forma gratioſa ſolent expediri iuſtificatis prius omnibus narratis, & idcò non indigent alia verificatione dec. 102. numer. 14.
Prouiſionales habentur pro mandato de immittendo dum Litteræ Apoſtolicæ continent ſolum mandatum de prouidendo dec. 6. num. 9.
Verba litterarum Apoſtolicarum non ſunt capienda prout ſonant in partibus, ſed prout in Cancellaria dec. 6. num. 11.

Locatio.

Continuata præſumitur de Iure in hæredes dec. 55. num. 7.
Et ex Statuto Bononiæ decis. 55. nu. 8.
Culpa locatoris non effectuata non attenditur. dec. 55. num. 10.
Durare debet durante ipſius tempore deciſ. 87. num. 14.
Facta à Iudice per modum prouiſionis ceſſat facta deliberatione rei dec. 87. num. 2.
Declara id procedere in locatione indefinita ſecus in locatione ad certum tẽpus, quæ durat eo durante dec. 87. nu. 13.

Loquutio.

Indefinita æquipollet vniuerſali deciſ. 30. numer. 1.

Lucrum.

Dotis redactum ad Creditum pecuniarium non eſt fructiferum dec. 39. num. 1.
Debetur in quantitate, ſi dos eſt in quantitate dec. 39. num. 21.
Ad formã *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 131.* an acquiratur plenè matri filijs prædecedentibus dec. 39. num. 20.
Eſt quarta portio dotis trahendæ ad æſtimationem bonorum tempore obitus dec. 39. num. 22.

M

Mandatum.

Ad præſentandum dari poteſt vacatione ſequuta dec. 33. num. 3.
Conſtitui poteſt etiam per litteras deciſ. 37. num. 1.
Confirmandi alienationem rei Eccleſiæ cum clauſula *ſi in euidentem* ſuſpendit executionem donec vtilitas probetur deciſ. 45. num. 4.
Exceſſiuum quoad vnam partem eſt nullum in totum dec. 14. num. 5.
Sed quando non eſt executum ſubſtinetur pro ſumma debita dec. 14. num. 6. dec. 81. num. 6.
In dubio præſumitur validum dec. 75. nu. 1.
Speciale requiritur ad appellandum dec. 29. num. 6.
Item ad allegandam ſuſpicionem dec. 65. num. 10.

Manutentio.

Conceditur ad terminos poſſeſſionis dec. 67. num. 4. & 8.
Etiam in gradu appellationis, & quouſque penſio non ſit in petitorio declarata nulla durat effectus poſſeſſorij dec. 83. num. 2.
Factum nudum poſſeſſionis attenditur pro manutentione dec. 67. nu. 7. dec. 88. nu. 2.
Nec attenduntur nullitates reſpicientes titulum, quæ remittuntur ad petitorium dec. 88. num. 3.
In poſſeſſione exigendi penſionem datur cõtra ſucceſſorem ex ſolutionibus per Anteceſſorem factis dec. 83. num. 1.
Locatori etiam debetur pendente lite ſuper vſurpatione dec. 40. num. 17.
Poſſidenti conceditur dec. 12. num. 1.
Etiam ex præcario deciſ. 12. num. 4.
Poſſidenti ſoli datur dec. 67. num. 2.
Pro purgatione attentatorum datur deciſ. 9. num. 5. & 14.

Mater.

Dotem ſoluens communi filiæ debet à marito releuari, & poteſt reſtitutionem dotis pro releuatione accipere dec. 31. nu. 13. dec. 44. num. 22.
Tutrix filiorum tenetur proprium creditum ſub vſuris exiſtens ſoluere; aliàs ei non debentur fructus, cum dicatur in culpa dec. 85. num. 4.
Nec excuſatur ex quo fecerit inueſtimenta dec. 85. num. 5.
Et debet ſtatim inſtare pro ſolutione aliàs dicitur in culpa dec. 85. num. 6.

Matrimonium.

Contractum coram alio, quàm proprio Parocho, aut Sacerdote de licentia Epiſcopi eſt omnino nullum dec. 82. num. 2.
Et eſt nullum ex defectu formę ita vt nec putatiuum dicatur dec. 82. num. 4.
Putatiuum ſufficit ad legitimitatem prolis dec. 82. num. 3.

Melioramenta.

Appellatione melioramentorum veniunt etiã 1. ædificia de nouo facta dec.57. numer.17.

Augumentum rei tribui debet melioramentis, & non tempori, & refici debent dec. 74. num.23.

Compenſantur cum fructibus dec.62. num.9. dec. 66. num.20.

Deuoluuntur cum emphyteuſi quando euenit caſus, & adeſt pactum dec.57. nu.12.

Intelligitur tamen de melioramentis, quæ fiunt gratia rei conſeruandæ non de magnis ædificijs dec. 57. num. 16.

Contrarium quando adeſt pactum deciſ. 57. num.18.

Fructus melioramentorum debetur melioranti etiam poſt motam litem deciſ. 74. numer. 24.

Immiſſionem non retardant, ſi non ſint nec in ſpecie, nec in genere probata deciſ. 62. num. 8.

Et poſt præfixum terminum, ſi non fuerint liquidata ſufficit cautio deciſ. 66. numer. 19.

Liquida, & neceſſaria ſunt in totum bonificanda dec. 50. num. 15.

Magna non deuoluuntur in emphyteuſi data ad meliorandum abſque pacto deuolutionis dec. 57. num. 20.

Et ita declarantur deciſiones *Bononien. Domuncularum 22. Iunij 1670. coram Reuerendiſſ. Decano, & 8. Febr. 1672. coram R.p.d. Bourlemont* dec.57. num. 21.

Probari ſufficienter ſolent ex relationibus Peritorum dec.74. num.16.

Probari debet vt reficiantur Status antiquus dec.66. num.17. dec.74. num.7.

Et quid impenſum, & melioratum, vt quod minus reficiatur dec. 66. num. 18. dec. 74. num.6.

Quid melioratum probatur ex cognitione eius quod primæuo ſtatui, & valori acceſſit dec.74. num.20.

Quid Impenſum per materiæ, & operarum æſtimationem dec. 74. num.21.

Reficiuntur quando emphyteuſis deuoluitur abſque culpa dec. 57. num. 13.

Limita quando adeſt pactum deciſ.57. num.14.

Maximè quando pactum eſt conceptum in quocumque caſu deuolutionis dec. 57. num. 15.

Retentionem poſſeſſori, qui meliorauit concedunt dec.74. num.5.

Et Rota quandoque ſolet eam concedere ſoluto valore prædij cum fructibus à die motæ litis fideicommiſſario illud vindicanti dec.74. num. 25.

Status antiquus quomodo probetur vide in V. *Status*.

Vtilia in genere probata Rota taxare ſolet in aliqua ſumma, donec melius liquidentur dec. 59. num. 16.

Mendacium.

Aſſerens contra id quod mente, & animo credit mendacium dicit, ſi autem falſum dicat putans dicere verum fallitur, non mentitur dec.56. num. 5.

Committitur etiam, quando id quod eſt dubium pro vero aſſeritur dec.56. num. 13.

Doloſum nec ſufficit, vt quis ex eo teneatur ad damna, niſi probetur ex eo ſpecificè damna interueniſſe dec.56. num.18.

Pœnam falſi, vt quis incurrat debet eſſe cum dolo, & animo fallendi admixtum deciſ. 56. num. 6.

Et tria copulatiuè requiruntur mutatio veritatis cum dolo, & iactura d.56.n.7.

Mendax.

In vno præſumitur in omnibus dec.66. numer. 22.

Mercator.

Fructus petere non poteſt ex credito pecuniario ob dilationem dec. 39. num. 5.

Meum.

Dicitur quod prouenit ex re mea deciſ. 3. num. 22.

Pronomen mio denotat dominium deciſ. 3. num. 21.

Miniſter.

Stipendiatus augumentum rei adminiſtratæ acquirit Domino etiamſi proueniat ex propria induſtria dec.3. num.28.

Minor.

Contrahens contra formam Statuti nec ciuiliter, nec naturaliter obligatur dec. 97. num. 3.

De Iure communi obligatione perſonali non exigit cauſam dec. 55. num. 6.

Dotem exceſſiuam ſinè ſolemnitatibus promittere non poteſt dec. 75. num. 9.

Mobilia.

Non veniunt in reſtitutione fideicommiſſi, ſed intrat præſumptio conſumptionis quãdo interceſſit longum tempus & non adeſt præceptum Teſtatoris, nec probantur vendita dec. 78. num.32.

Moleſtia.

Non intimans moleſtias dicitur in culpa deciſ. 27. numer. 2.

Mona-

Monaſterium.

Acquirit quidquid acquirit Monachus deciſ. 26. num. 2.

Monitio.

Extraiudicialis poteſt fieri etiam coram Iudice laico dec. 54. num. 15.

Et non cauſat attentata dec. 54. nu. 16.

Monitorium.

Infra annum non reproductum non cauſat attentata dec. 54. num. 11.

Super executione litterarum Apoſtolicarũ reſoluitur in ſimplicem citationem quãdo quis eſt citandus nec facit ſtatum legitimæ poſſeſsionis dec. 2. num. 20.

Mora.

Inducitur ex interpellatione dec. 47. nu. 14.

Non incurritur ſi non eſt liquida quantitas laudemij dec. 98. num. 24.

Maximè ſi Dominus directus impugnet quantitatem deciſ. 98. num. 25.

Purgatio moræ admittitur ſi infra terminum præfixum petatur renouatio, & ſoluantur laudemia deciſ. 98. num. 1.

Mors.

Deducitur ex dictionibus *olim* & *quondam* dec. 26. num. 6.

In Partibus longinquis probatur per famã illarum partium dec. 26. num. 3.

Mulier.

Anterioritatem habet pro dote in bonis fideicommiſſarijs à die mortis fideicommittentis dec. 31. nu. 3. deciſ. 44. nu. 23.

Et præfertur cuicumque intermedio Creditori dec. 31. num. 4. dec. 44. nu. 23.

Etiam vltimi grauati dec. 31. num. 5.

Tam in conſtitutione, quam in reſtitutione dotis dec. 44. num. 24.

Augere voluntariè dotem ſine ſolemnitatibus non poteſt dec. 75. numer. 5.

Cauthelam Angeli paſſim allegant mulieres vt defendant bona ſibi obligata pro dote dec. 44. num. 5.

Circa reſtitutionem vſurarum non excuſatur dec. 39. numer. 9.

Solemnitates in contractu ſibi vtili ſeruare non tenetur dec. 39. num. 15.

N

Narratiua.

Cauſam finalem demonſtrat deciſ. 29. num. 15.

Ducatorum 30. per non exceſſum probatur ex alia partis facta in 24. deciſ. 101. nu. 6.

Declara ſi illa partis fuerit acceptata; ſecus ſi impugnetur dec. 101. num. 7.

Fortius ſi appareat erronea ex teſtibus de maiori valore deponentibus dec. 101. num. 8.

Naufragium.

Probatur ex teſtibus examinatis infra annũ in loco naufragio magis propinquo dec. 99. num. 3.

Realitas naufragij canonizatur ex conſulatibus, qui fiunt ad illud probandum deciſ. 99. num. 6.

Nemo.

Plus Iuris in alium transferre poteſt, quàm ipſe habeat dec. 100. num. 4.

Plus petere poteſt quàm is, quem repræſentat dec. 17. num. 26.

Præſumitur iactare ſuum deciſ. 68. num. 1. dec. 76. num. 16.

Nec ſoluere plus debito dec. 98. nu. 3.

Nomina.

Debitorum de Iure emi poſſunt incontanti pro ſumma minori dec. 76. num. 9.

Notarius.

Atteſtans de re extra eius officium probat ſolum vti teſtis dec. 25. num. 13.

De Actorum integritate teſtans probat dec. 28. num. 9.

Limita, ſi ex ipſo extractu, vel aliunde conſtet de defectu dec. 28. num. 10.

Dolus, & falſitas in eo non præſumitur, ſed ab Allegante eſt probandus dec. 12. nu. 9.

Fides ſuccinctas inſtrumentorum facere ſolent ad effectum poſtea plenius extendendi dec. 70. num. 14.

Negligentia in Notarij in ammiſſione apocæ non præiudicat Creditori dec. 12. nu. 12.

Scripturas productas cuſtodire tenetur, aliàs ad intereſſe dec. 28. num. 12.

Et grauari poteſt, vt de ijs reddat rationem, vel ſubminiſtret expenſas pro noua extractione dec. 28. num. 13.

Et ſucceſſores ad id condemnantur dec. 28. num. 14.

Nouatio.

Primi actus non inducitur per ſecundum reſciſſum, & annullatum, ſed cenſentur Iura ex eo competentia reſeruata deciſ. 64. num. 1. dec. 76. num. 2. dec. 97. nu. 1.

Nullitas.

Poſt annum opponi non poteſt ex Statuto Vrbis ceſſante ſpolio dec. 60. num. 7.

Et dictum Statutum habet locum in quibuſcumque Curijs dec. 60. num. 8.

Nuncius.

Hiſpaniarum non poteſt conferre beneficia

Ducatorum 24. niſi prius ei conſtitent de valore deciſ. 101. num. 1.

Et dicitur contuliſſe ante factam informationem, ſi in ipſa collatione commiſit informationem ſuper valore deciſ. 101. num. 2.

O

Obligans.

Se ad ſolutionem cenſetur omnia neceſſaria inſpexiſſe dec. 23. num. 6.

Itaut impugnanti incumbat onus probandi contrarium dec. 23. num. 6.

Etiamſi conſiſtat in negatiua deciſ. 23. numer. 7.

Obligatio.

Faciendi extinguitur cū perſona d. 17. n. 27.

Fideiuſſoria ceſſat ceſſante per ſolutionem obligatione principali dec. 64. num. 7.

Generalis omnium bonorum comprӕhendit cenſum dec. 48. num. 20.

Haredis facta hӕreditario nomine non obligat vltra vires hӕreditarias dec. 11. nu. 1.

Declara dummodo fiat hӕreditario nomine, & reddatur ratio dec. 11. num. 2.

Non autem ſi contineat obligationem propriorum bonorum, & hӕredum dec. 11. num. 3.

Quarantigia continet hypothecā d. 23. nu. 2.

Obligatio Cameralis.

Abſenti Ius non tribuit deficiente Notarij ſtipulatione dec. 17. num. 23.

Clauſulam quorum intereſt includit dec. 17. num. 22.

Exceptione moleſtiarum non retardatur, ſed requiritur actualis euictio dec. 4. num. 3.

Turbida non retardatur dec. 14. nu. 16.

Iudicia plura eodem tempore inſtitui poſſunt eius vigore dec. 23. num. 13.

Promiſſionem damnorum, & intereſſe continet dec. 1. num. 3.

Obſeruantia.

Cenſus an fuerit ceſſus, vel retrouenditus ex obſeruantia probatur dec. 73. num. 8.

Clericos, vel presbyteros intellexerit Teſtator declarat dec. 36. num. 4.

Contractus probatur ex poſſeſſione eius vigore facta dec. 53. num. 26.

Declarat dec. 97. nu. 7.

Dubietatem, & obſcuritatem anteriorem tollit dec. 66. num. 9.

Errorem declarat, & veritatem demonſtrat dec. 98. num. 20.

Indulta & priuilegia Apoſtolica declarat dec. 89. num. 12.

Interpres eſt optima cuiuſcumque diſpoſitionis deciſ. 33. num. 9.

Interpretatio ex ea deducta attenditur etiāſi contrarius intellectus de Iure eſſet verior dec. 89. num. 14.

Interpretatiua probatur ex quolibet actu dec. 98. num. 13.

Iuriſpatronatus qualitatem non parum probat dec. 24. num. 11.

Et dicitur concludentiſſima probatio dec. 24. num. 12.

Et de ſe ſola ad hunc effectum ſufficit dec. 24. num. 13.

Oritur ex non facto dec. 16. num. 22.

Probatur ex actibus per litem probatis dec. 34. num. 30.

Fortius ex actibus ab ipſa parte admiſſis deciſ. 34. num. 32.

Quoad vnum ſuffragatur quoad alia ex eodem fonte prouenientia deciſ. 34. nu. 31.

Ratificationem inducit deciſ. 17. num. 9.

Recedendum ab ea non eſt deciſ. 3. num. 12.

Scripturis informibus dat fidem dec. 12. numer. 16.

Maximè ſi ſit proxima confeſſioni ſcripturӕ dec. 12. num. 17.

Obtinens.

Beneficium per obitum Beneficiati non poteſt illius titulum impugnare deciſ. 30. num. 9.

Occultatio.

Facta prӕſumitur ab Intereſſatis deciſ. 12. numer. 11.

Officialis.

Dataria officialibus deponentibus de intelligentia reſeruationes decreti in officijs plurimum deferendum eſt dec. 3. nu. 10.

Epiſcopi Vicarius vocatur vltra montes dec. 2. num. 13. dec. 6. num. 12.

Officium.

Augumentum officij ortum ex Induſtria exercentis ſpectat ad Dominum ipſius officij dec. 3. num. 27. & ſeqq.

Curſoratus certos habet redditus dec. 3. numer. 3.

Dominium dignoſcitur ex emptione facta de proprijs pecunijs dec. 3. num. 7.

Ex facultate percipiendi fructus dec. 3. num. 8.

Ex obligatione appoſita in ſupplicatione quod emens teneatur pro fraudibus officialis, & de ratione dec. 3. num. 9.

Spectare ad eum cuius fauore fuit refer-

Digitized by Google

ſeruatum decretum ſemper tenuit Curia, & Rota dec.3.nu.11.
Inſpicitur ad hunc effectum perſona, cuius fauore reſeruatur libera diſpoſitio dec. 3. num.16.
Non probatur ex nudo nomine, & titulo dum ex alterius pecunijs apparet emptum dec.3. num.17.
Prælatio in emptione officij debetur ex æquitate illud actu exercenti dec.3.nu.21.
Spectat ad Ementem cum ſuis pecunijs, & reſeruatione decreti, & ad officialem ſpectat exercitium dec. 3. num.1.
Et emente mortuo eius dominium tranſit ad hæredes etiam in officijs conſiſtentibus in labore, & induſtria dec. 3. num.2. 4. & 6.
Titulus & dominium reſidere poteſt in vno in alio vtilitas fructuum. dec. 3. num.18.
Quoad vnum, dominium penes alium reſidere poteſt dec.3. num. 15.

Oneratio.

Non eſt probanda quando non fit ſimpliciter aſſecuratio, ſed aſſecuratur cambium ſuper naui contractum dec. 99. num. 10.

Optio.

Facultatiua eſt non magis quàm collatio dec.34. num.36.

P

Pactum.

Capiendi poſſeſſionem non præſcribitur decennio, ſed requiruntur 30. anni dec.23. num. 16.
Datio in ſolutum quod cenſeatur facta pro iuſto pretio non ſequuta ſolutione certo tempore valet dec.44.num.13.
Declara quod determinatio pretij non poteſt pendere ab arbitrio Creditoris dec.44. num. 14.
Et donec determinatio non ſequatur contractus non eſt perfectus, & dominiū non cenſetur tranſlatum dec.44. nu. 15.
Diſponere, vt quis non poſſit de re ſua non valet dec. 3. num.14.
Legis commiſſoriæ eſt reprobatum in pignore dec. 44. nu. 9.
Siuè ſit conceptum iuxtà illius formã, ſiuè per aliam ſimilem deciſ. 44. num.10.
Etiamſi ſit in dote dec. 44. num. 11.
Dominium pignoris in debitorem non transfert dec. 44. num.12.
Etiamſi ſit data facultas vendendi pignus, quia eſt facultatiuum deciſ. 44. num. 16.
Et donec perfectè deueniatur ad alienationem remanet hypotheca deciſ. 44. numer. 17.
Onera, & pacta in venditiones pars pretij dicuntur dec.76. num. 5.
Perſonalia à perſona paciſcentis non ægrediuntur dec.17. num.20.
Et ab ea dependent dec.17. num.28.
Nec tranſeunt ad hæredes deciſ. 17. numer. 29.
Precarij continet poſſeſſionem conſtitutarij, & hæredum dec. 12. num.3.
Vigore Statuti Bononiæ concedit aſſociationem ſuper bonis per Debitorem tempore contractus, & poſtea poſſeſſis dec. 95. num.2.
Priuatorum pacta Conſtitutionibus publicã vtilitatem reſpicientibus non præiudicãt dec. 98. num. 10.
Tertio non proſunt pacta inter alios acta dec. 17. num.21.

Papa.

Tertio præiudicare numquam cenſetur dec. 34. num. 4.

Parafernum.

Eſt quid diſtinctum non gaudens priuilegio dotis dec.39. num.16.
Eſt purum creditum, & non facit fructus dec.39. num.17. & 18.

Parochialis.

Præſentari ad eam debet Sacerdos actu, vel habitu annorum 25. cum alijs requiſitis, de quibus remiſsiuè dec. 29. num.13.
Reſeruata eſt Sedi Apoſtolicæ, ſi in ea non fuerit ſeruata forma Concilij Tridentini, & Bullæ Pianæ dec. 80. num.5.

Parochus.

Aſſiſtentiam Iuris habet pro decimis in bonis intra limites ſuæ Parochiæ exiſtentibus dec.25. num.10.
Limita exiſtente alio in poſſeſsione Iuris decimandi dec.25. num.11.
Item ſi Parochus non indigeat, & habeat aliunde reditus dec. 25. num.12.

Participans.

De fructibus rei videtur habere quaſi partẽ dominij dec.3. num.32.
Et poteſt vocari Socius dec.3.num.33.

Participium.

Fundandum eſt futuri temporis, & non poteſt intelligi de præſenti dec. 10. num.7.

Pater.

Dotare filias tenetur, & liberatur ex hoc

one-

Digitized by Google

onere Auus deciſ. 95. numer. 8.

Patronus.

Clericos nominare ad concurſum Parochialis tenetur, & Ordinario denunciare, vt illum indicat dec.80. num.11.

Eccleſiaſticus in Parochiali tenetur nominare Clericos ad examen, & ex ijs eligere Digniorem, & Epiſcopo præſentare dec. 80. num.8. dec. 102. num.2.

Et talis nominatio plurium Clericorũ eſt de forma dec. 102. num. 3.

Laicus habet quadrimeſtre ad præſentandũ dec. 102. num.13.

Variare non poteſt recedendo à priori præſentatione dec. 37. num.16.

Dũmodo tamen ſit legitima d.37.n.17.

Et quando præſentatio prior fuerit exhibita Superiori inſtituere debenti alias ſecus dec. 37. num.18.

Pœnitere, & variare poteſt quando præſentatio eſt facta in ſcriptis nõ Superiori deciſ. 37. num. 14.

Pro famulo tenetur dec.3. num. 9.

Paupertas.

Alimentorum cauſa probanda eſt per teſtes formiter examinatos, vel per publica documenta dec. 21. num.6.

Et probari debet, quod illa petens nõ habeat tot bona ſufficientia ad ſubſtentandum ſe, & litem dec.21. num.7.

Coarctando negatiuam, quod aliundè habere non poſsit dec. 21. numer. 8.

Pecunia.

Auocatio pecuniæ datur ſi fuerit mala fide exacta dec. 48. num.33.

Depoſita in faciem alicuius tranſit in eius Dominium dec. 48. num.28.

Limita in depoſito conditionato deciſ. 48. num.29.

Extans venit ſub generali obligatione loco rei dec.48. num.23.

Et ſaluianum ſuper illa poteſt exerceri dec.48. num.24.

Penſio.

Domus non computatur inter fructus, niſi probetur locatio dec. 96. num.

Reducitur non annullatur in totum ſi à principio fuerit validè conſtituta, & ex poſt non remaneant centum deciſ. 103. numer. 8. & 10.

Penſionarius.

Adminiſtrare poteſt fructus Eccleſiæ, & ſubire onera, & ſoluere congruam Rectori, & id fuit aliàs à Rota admiſsũ d.103.n.11.

Clauſulam dummodo remaneant centum, &c. verificare non tenetur quando Titularis narrauit fructus Papæ, & ſe obligauit ad penſionem dec.103. num.9.

Item nec quando concurrit obſeruantia 30. annorum dec. 103. num.6.

Dummodo tamen obſeruantia trigenaria ſit perfecta, completa, & continuata dec. 103. num.7.

Peritus.

Conſiderans in ſua relatione omnes circumſtantias rei bene probat deciſ. 65. numer. 21.

Electus à publico præſumitur habilis deciſ. 65. num. 18.

Item dum quis eius electionis acquieuit dec.65. num.19.

Præſumitur qui talis à Iudice denominatur, & adhibetur in rebus ſimilibus deciſ.65. numer. 17.

Tertius ex officio deputatus à Iudice probat, licèt ab alijs diſcordet dec.65. nu. 9. dec. 72. num. 2.

Permutatio.

Et Diuiſio beneficiorum inæqualis cum ſcientia Papæ ſubſtinetur dec. 29. nu. 10.

Poſitiones.

Admittendæ ſunt etiamſi probatio poſſit fieri per ſcripturas, cum releuent ab extractione dec. 60. num.4.

Dummodo faciant aliqualiter ad cauſam omiſſa diſputatione pertinentiæ, vel impertinentię dec. 60. num.5.

Inuenta ſunt ad releuandum Ponentem mediante confeſſione ab onere probandi dec. 60. num.1.

Poſſeſſio.

Alicuius ſtante poſſeſsione vera Domini refertur ad detentationem Iure familiaritatis dec. 78. num.6.

Capienda infra nouem menſes ex Conſtit. 85.Greg.XIII. debet eſſe in vim mandati Iudicis executorialis dec.2. num.18.

Et capi debet conuocato Capitulo ad ſonum Campanæ iuxtà ſtilum loci dec.2. numer. 19.

Capta poſt appellationem interpoſitam eſt attentata dec.40. num.2.

Etiamſi appellatio fuerit interpoſita ab Inſtitutione conceſſa per decretum interloquutorium dec. 40. nu.3.

Eo magis ſi ſententia ſit nulla ex defectu Iuriſdictionis dec.40. num.4.

Et appellatio ſimpliciter poſtea admittatur dec. 40. num. 12.

Declara dummodo appellatio interpona-

Digitized by Google

ponatur infra decem dies; ſecus è contra, & poſſeſſio capiatur abſque vlla inhibitione dec.40. num.22.

Sine mandato eſt nulla dec.34.num.3.

Sine præiudicio Iuris alterius intelligitur legitimè poſſidentis dec. 90. nu. 5.

Cenſus probatur ex illius aſſignatione, & ceſſione dec. 48. num. 22.

Fideicommittentis, & grauatorum iuſtificatur ex multis, de quibus dec. 42. num 1.

Habetur pro capta ſi Capitulum impediat dec. 2. num.6. dec.34. num.1.

Iure familiaritatis non ſufficit ad immiſsionem obtinendam dec.78. num.7.

Nomen eſt Iuris, quæ verificatur etiam de ſimplici detentatione dec.54. num.14.

Penes duos eodem tempore eſſe non poteſt dec. 78. num.2.

Poſterior capta non citato poſſeſſore dicitur ſpoliatiua, & non manutenibilis dec. 37. num. 7. dec.90. num.4.

Cum clauſula *dummodo poſſeſsio ſit vacans, &c.* ſi ſit plena, & appareat de alterius bono Iure reſoluitur, ac ſi capta non eſſet dec.91. num.11.

Probatur ex ſententia lata pro manutentione dec.67. num.2.

Ex teſtibus ad perpetuam, quando non adeſt concurſus aliarum probationum dec. 67. num.3.

Teſtatoris eſt probanda in Iudicio l.fin.dec. 78.nnm.27.

Teſtis de poſſeſſione deponens intelligi poteſt de ſimplici detentatione, quæ cadit ſub ſenſu dec. 3. num.14.

Titulata fortius eſt manutenenda deciſ. 90. num. 3.

Poſſeſſor.

Anterior eſt manutenendus dec. 90. num. 1. dec. 91. num.10.

Etiamſi poſſeſſio ſit anterior per horam, aut momentum dec. 90. num.2.

Bonæ fidei nullitate aſſignationis non declarata facit fructus ſuos dec. 14. num. 14.

Condemnari non poteſt ad reſtitutionem fructuum antè condemnationem in negocio principali dec. 45. num.14.

Rei fideicommiſſariæ per eum melioratæ poteſt offerre pretium rei, & eam retinere dec. 66. num.28.

Limita quando fideicommiſſum conſiſtit in re, & de melioramentis non conſtat dec. 66. num.29.

Et iſto caſu debet offerri æſtimatio præſentis temporis dec. 66. num.30.

Et hoc procedit in poſſeſſore conuento hypothecaria non rei vendicatione dec. 66. num. 31.

Poſſeſſorium.

Suſpenſo Petitorio debet prius terminari, & ante illius terminationem Iudex habet manus ligatas dec. 67. num.9.

Poſſidens.

Cenſum dicitur illius Dominus, & Poſſeſſor, & qualiter dec.48. num.21.

Non poſſidens bona non tenetur reddere rationem de fructibus dec. 7. num.5.

Precarium.

Pactum Precarij continet poſſeſſionem Conſtitutarij, & hæredum deciſ. 12. numer. 3.

Vigore *Statuti Bononiæ* concedit aſſociationem ſuper bonis per Debitorem tempore contractus, & poſtea poſſeſſis dec. 95. num.2.

Præſcribitur 30. annis dec.23. num. 16.

Præceptum.

Inueſtiendi nullo dato cohærede reſoluitur in Conſilium dec.78. num.29.

Prælatio.

Colono competit in re ſui Domini dec.3.numer.36.

Emphyteutæ datur in alienatione Proprietatis dec. 3. num. 37.

Officiali exercenti datur de æquitate in emptione officij dec.3.num.31.

Socio datur in diſtractione rei alterius ſocij dec. 3. num.33.

Præsbyter.

Nomen Præsbyteri non eſt incongruum verificari in ſimplici Clerico dec. 36. nu.1.

Sed quãdo nominatur diſcretiuè cum Clerico, tunc de vero Præsbytero verificatur dec.36. num.2.

Et eodem modo cenſetur prolatum in caſu ſubſequenti dec. 36. num.3.

Obſeruantia declarat qualiter id intelligatur dec. 36. num.4.

Præſumptio.

Cadit veritati dec.4. num.2.deciſ.48.nu.11.

Præſentatio.

Conditionalis nihil ponit in eſſe deciſ. 102. numer. 4.

Facta contra formam Concilij non impedit deuolutionem Parochialis dec. 102. n.9.

Fœminarum admiſſa firmat Statum, & quaſi poſſeſſionem earum fauore dec.43. nu.3.

In Scriptura antequam fiat Superiori eſt ſimplex nominatio nullum Ius conſiderabile tribuens dec. 37. num.13.

Et

Digitized by Google

Et iſto caſu nedum variatio, ſed pœnitentia licita eſt Patrono deciſ. 37. nu. 14.

Non facta Superiori inſtituere debenti, nudum Ius tribuit dec. 37. num. 12.

Parochialis facta à Patrono ante nominationem, & approbationem in concurſu eſt nulla dec. 80. nu. 12. dec. 102. num. 6.

Qua dicatur, & per quæ verba deciſ. 102. numer. 5.

Secunda, & inſtitutio facta re integra tollunt Ius primo nominato dec. 37. num. 15.

Sortita effectum dicitur, ſi per obitum præſentati beneficium vacet deciſ. 33. numer. 10.

Vt habeat locum ſufficit, quod voluntas Patroni innoteſcat quoquo modo Ordinario deciſ. 37. num. 2.

Præſentatus.

Ab exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi, vel deſcendentibus ab eis inſtitui dec. 30. num. 3.

A pluribus eſt inſtituendus deciſ. 30. num. 11.

A veris Patronis inſtitui debet dec. 33. num. 1.

Et inſtitutus ab Ordinario cum adeptione poſſeſſionis beneficij dicitur ſuper eo bonum Ius habere dec. 37. num. 4.

Et in ſua poſſeſſione eſt manutenendus dec. 37. num. 5.

Idoneitas præſentati probatur ex litteris præsbyteratus dec. 43. num. 5.

Item ex ſententia Ordinarij pro Inſtitutione prolata dec. 33. num. 4.

Qualitates in fundatione requiſitas non habens perinde eſt, ac ſi non exiſteret deciſ. 36. num. 5.

Et non impedir, quin beneficium poſſit alteri eas habenti conferri deciſ. 36. numer. 6.

Prætium.

In Particularibus non ſuccedit loco rei dec. 48. num. 25.

Limita quando res non extat, & eſt conſumpta, vel debitor non eſt ſoluendo dec. 48. num. 26.

Amplia ſiuè agatur ex cauſa lucratiua, ſiuè onerosa quando prætium extat in ſpecie dec. 48. num. 27.

Stabilium in dies creſcit, & variatur dec. 66. num. 25.

Primitiæ.

Debentur ex faſcinis, & arundinibus deciſ. 25. num. 21.

Non debentur ex Concilio, neque ex præcepto diuino deciſ. 25. numer. 17.

Neceſſaria efficiuntur in bonis, & locis vbi adeſt conſuetudo dec. 25. num. 3. & 4.

Quantitas regulatur à Conſuetudine deciſ. 25. num. 22.

Perſonale dubium dicuntur, & non debentur in bonis, in quibus nullus habitat deciſ. 25. num. 6.

Solui debent ſecundum Conſuetudinem, & præter ipſam non poſſunt alterari deciſ. 25. num. 5.

De omnibus rebus de quibus à Deo repleti ſumus dec. 25. num. 19.

Sunt primi fructus terræ oblati Deo deciſ. 25. num. 1.

Voluntaria ſunt origine, non neceſſariæ dec. 25. num. 2.

Princeps.

Numquam intelligitur voluiſſe aliquem lædere, & Ius tertij tollere dec. 29. num. 9.

Priuilegium.

Auth. res quæ non tranſit in ſingularem ſucceſſorem dec. 44. num. 25.

Probatio.

Imperfectæ probationes nõ poſſunt coniungi dec. 78. num. 21.

Et coniunctæ plus non concludunt, quàm ſeparatæ dec. 78. num. 22.

Quæ poteſt fieri per ſcripturas non debet fieri per alium modum dec. 60. num. 3.

Limita in poſitionibus, quæ releuant Ponentem ab onere extrahendi ſcripturas dec. 60. num. 4.

Via non eſt præcludenda probationibus ad victoriam cauſæ facientibus dec. 19. numer. 5.

Vnio imperfectarum probationum eſt imperfectorum multiplicatio dec. 78. nu. 23.

Procurator.

Attentata cauſare non poteſt ſinè ſpeciali mandato dec. 54. num. 13.

Cenſetur gerere id quod gerere debebat metiendo voluntatem à poteſtate deciſ. 73. num. 2.

Dominus litis effectus citari debet principali mortuo dec. 65. num. 8.

Fines mandati excedens dicitur gerere aliud negocium, quàm ſibi commiſſum deciſ. 73. num. 1.

Productio.

Cum clauſula Tenoris, &c. indicat actualem Iurium conſignationem dec. 28. n. 21.

Et Exhibitio extraiudicialis inſtrumenti defectuoſi non excludit aliud plenius, & quin ei ſit ſtandum dec. 70. num. 20.

Tituli

Tituli inualidi præſumptionem validi non excludit dec.70. num.21.

Producens.

Computum ſeù librum in quo ſunt adnotati fructus, & expenſæ tenetur in totum approbare dec.96. num.12.

Etiamſi productio ſit facta per compulſum dec.96. num.13.

Inſtrumentum cenſetur omnia in eo contenta approbare dec.51. num.8. dec.70.nu.19.

Et non poteſt illud impugnare deciſ. 51. num.9.

Premium.

Animum declarat dec.98. num.17.

Prohibitum.

Ad tempus poſt illud cenſetur permiſſum dec.18. num.1.

Alienatione vſque ad certum tempus prohibita non cenſetur poſt illud permiſſa, ſed remanet prohibitio ex ipſo fideicommiſſo dec. 18. num. 6.

Declara id procedere in prohibitione ſimplici ad tempus; ſecus ſi per viam denegatæ potentiæ dec.18. num.7.

Alia vide in V. *Alienatio*.

Prohibitio.

Alienandi ad tempus inducit fideicõmiſſum ſub conditione ſi poſt tempus permiſſum non alienauerit dec.18.num.2.

Comprændit etiam hæredis inſtitutionem quando eadem ſubeſt ratio deciſ. 18. num.12.

Maximè quando eſt facta cum clauſula *nullo modo* dec.18. num.13.

Vide etiam in V. *Alienatio*.

Proteſtatio.

Non recedendi à ſuſpicionis allegatione dicitur contraria facto ſiquis acta proſequitur dec.65. num.16.

Prouiſio.

Incipit ſolum à die, qua Executor relaxauit mandatum de immittendo dec. 6. nu.10.

Prouiſus.

Acquirit Ius per collationem acceptatam etiam ante adeptionem poſſeſſionis dec 2.num.4.

Apoſtolicus ob cuius tituli defectum gratia certo modo impetratur dicitur legitimus contradictor dec.2. num.5. dec.6. nu. 13.

Impeditus à Capitulo poſſeſſionem beneficij capere habetur pro poſſeſſore dec.2.nu.6.

Et non ſolum habetur pro poſſeſſore ciuili, ſed forſan etiam pro actuali d.26.n.8.

Pupillus.

Bona pupillorum diſtrahi non poſſunt niſi interueniant ſolemnitates Iuris, & Conſtitutionis Marchiæ dec. 17. num.31.

Cenſum imponens pro diſſoluendo ære alieno cum ſubſequuta verſione validè contrahit etiam ſine ſolemnitatibus deciſ. 51. numer. 11.

Dotem exceſſiuè promiſſam ſinè ſolemnitatibus approbare non tenetur dec. 75. numer. 8.

Ab vſurarum reſtitutione dubitatur verum excuſetur dec.39. num.10.

Q

Qualitas.

R*Equiſita* per viam modi ſufficit ex poſt ſuperuenire dec. 89. num.8.

Quarantigia.

Importat clauſulas, & pacta executiua dec. 23. num. 12.

Quaſi poſſeſſio.

Præſentandi ex vnico actu acquiritur deciſ. 30. num.5.

Et ſufficit conſenſus reſignationi præſtitus dec.30. num.6.

Et ex ea arguitur deſcendentia à veris Patronis dec. 30. num.4.

R

Ratificatio.

C*Ontractus laſiui* eſt nulla deciſ. 68. numer. 10.

Aequiparatur mandatõ dec.37. num.3.

Inducitur ex obſeruantia dec.17. num.9.

Valet vti nouus actus dec. 68. num. 9.

Vt valeat debet conſtare de ſcientia nullitatis facti, & Iuris in ratificante dec. 49. num. 12. dec.68. num.5.

Specificè, & clarè, non ſub inuolucro verborum dec. 49. num.13.

Ratio.

Declarandi magis eſt attendenda, quàm ipſa declaratio dec. 30. num.2.

Eadem vbi viget eadem debet eſſe Iuris diſpoſitio dec.49. num.16. dec.84. num.5.

Reddi ſufficienter poteſt etiam ſinè libris dum conſtat de redditibus bonorum deciſ. 7. numer. 8.

Etiam ſi agatur de Adminiſtratore generali dec. 7. num.9.

Semel reddita non docto de errore non poteſt impugnari dec.55. num.22.

Cum legitimo Contradictore facit Ius quoad omnes dec. 55. num. 23. & ſeqq.
Rector.
Parochialis Eccleſia non poteſt cogi ad præſtandum conſenſum, quo grauetur Eccleſia deciſ. 10. numer. 15.
Recurrens,
Ad Iudices laicos excommunicari poteſt deciſ. 50. num. 3.
Recurſus.
Ad Iudices laicos vti ad priuatos non eſt prohibitus dec. 54. num. 14.
Refectio.
Damnorum, *& expenſarum* quandoque ex commiſsione Papæ reſeruatur in fine litis dec. 40. num. 20.
Reformari.
Dicitur quando actus in aliam formam ponitur dec. 98. num. 26.
Relatio.
Ad antiquas inueſtituras nihil operatur, quando noua eſt diuerſa à primis d. 98. n. 9.
Attenditur potius, quàm expreſſio in Inueſtitura facta dec. 98. num. 18.
Facit vt ab eis non niſi per inconciliabilia pacta cenſentur receſſum deciſ. 98. num. 19.
Operatur expreſsionem omnium contentorum in relato dec. 22. num. 5.
Et quod omnia Inſtrumenta relata pro vno habeantur dec. 68. num. 6.
Periti Iudicialiter electi relationi ſtandum eſt dec. 62. num. 1.
Aqua pars non reclamauit cenſetur acceptata dec. 72. num. 3.
Peritorum relationes ſolent ſufficere ad probanda melioramenta dec. 74. num. 16.
Tertij Periti relationi ex officio electi ſtandum eſt dec. 65. num. 9. dec. 100. num. 1.
Maximè ſi ab eius relatione non fuerit reclamatum dec. 100. num. 2.
Releuantia.
Materia articulata probatur ex eo, quod ex probatione reſultaret victoria cauſæ dec. 52. nu. 3. dec. 61. nu. 3. dec. 69. nu. 4.
Vnius articuli ſufficit in beneficialibus, vt detur remiſſoria in omnibus dec. 71. numer. 4.
Releuatio.
Non debetur ei, qui ſummam damni iam eſt conſequutus dec. 64. num. 3.
Remiſſoria.
Conceditur etiam in beneficialibus concurrentibus fumo, & relenantia d. 52. nu. 1.
In prophanis data releuantia materiæ articulatæ dec. 61. num. 1.
Concurrente quacumque releuantia dec. 69. num. 1.
In Articulis tendentibus ad verificationem gratiæ dec. 71. num. 1.
Denegatur ad probandum id, cuius contrarium apparet per Scripturas deciſ. 52. numer. 8.
In dubio concedenda dec. 52. num. 12.
Nec ſunt examinanda merita ante factam probationem dec. 52. num. 9.
Non poſsidenti in beneficialibus conceditur facta renunciatione futuro ſequeſtro deciſ. 71. num. 5.
Semel conceſſa poteſt iterum concedi ad probandum clarius, & diſtinctius, quod iam fuit probatum, & teſtes primo examinati deſeruiunt pro fumo dec. 61. numer. 4.
Renouatio.
Emphyteuſis relatiua ad antecedentes inueſtituras cenſetur illis conformis, & non præſumitur alteratio dec. 81. num. 5.
Facienda ſingulis certis annis in emphyteuſi perpetua non reſpicit ſubſtantiam, ſed faciliorem probationem dominij dec. 98. num. 21.
Facta de Inueſtituris maturatis, & de alijs maturandis ſubſtinetur quoad maturatas ſi ſint diuiduæ dec. 98. num. 16.
Immutans accidentalia emphyteuſis non eſt nulla dec. 98. num. 22.
Tot dicuntur renouationes, quot ſunt corpora dec. 98. num. 15.
Renuncians.
Ad Iura renunciata non habet amplius regreſſum dec. 8. num. 4.
Declarare poteſt ex interuallo renunciationem obſcuram dec. 63. num. 4.
Maximè ſi ſit perſona religioſa, & pia dec. 63. num. 5.
Declaratio renunciantis ſuper renunciatione attenditur ad concedendum ſuper illa examen dec. 63. num. 2.
Renunciari.
Poteſt clauſulis audientiam denegantibus dec. 35. num. 7.
Non ſolum expreſsè, ſed etiam tacitè dec. 35. num. 8.
Renunciatio.
Et Donatio obſcura poteſt à Donante, & Renunciante etiam ex interuallo declarari dec. 63. num. 4.
Maximè à perſona religioſa, & pia deciſ. 63. num. 5.

Futu-

Futura comprææhendit ſi in ea adſit clauſula *caſſit, dedit, & tranſtulit* dec.8. num.14.
Hæreditatum de præterito non trahitur ad hæreditates, & Iura de futuro decis. 8. num. 13.
Litis tacita reſultat ex taciturnitate decennali dec. 29. num.7.

Repudiatio.

Hæreditatis inducitur ab exactione proprij crediti ab ipſa hæreditate dec. 8. num. 5.
Declara,dummodo in Repudiante adſit certa ſcientia delatæ hæreditatis, vel non habeat cauſam credendi ſe exclusum dec. 8. num. 6.

Res.

Acta cum legitimo Contradictore facit Ius, & Statum dec. 55. num.24.
Nam *text. in l.Ingenuum ff. de Statu Homin.* habet locum etiam ſuper Statu rei dec.55. num.25.
Inter alios non præiudicant deciſ. 99. num. 12.
Donata antecedenter non cadit ſub Teſtamento deciſ. 27. num.6.
In particularibus ſuccedit loco pretij deciſ. 55. num.1.
Sua rei quiſque eſt moderator, & arbiter dec. 18. num. 4.

Res Iudicata.

Intrat ſi non fuit appellatum infrà decendium dec.89. num.1.
Etiamſi procedatur per contradictas quando quis fuit à principio perſonaliter citatus dec.89. num.2.
Oritur ex tribus ſententijs conformibus deciſ.55. num. 1.

Reſignans.

Beneficium ad fauore certæ perſonæ non priuatur Iure, & poſſeſſione, donec reſignatarius non capiat poſſeſſionem deciſ. 6. num.14.

Reſignatio.

Abdicat omne Ius à reſignante deciſ. 104. num. 7.
Conſenſus Patronorum in reſignatione præſumitur ex taciturnitate longi temporis in Iurepatronatu pingui,& conſpicuo deciſ. 30. num.8.
Præſtitus reſignationi ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionem præſentandi dec. 30. num.6.

Reſtitutio.

In integrum ſinè læſione non datur dec. 29. num. 20.
In Beneficialibus requiritur læſio doloſa dec.29. num.21.
Poſt lapſum quadriennij non datur dec. 29. num. 24.
Nec datur aduerſus ſententiam validam, & iuſtam dec.89. num.3.
Pro reuocatione ſententię,vt detur reſtitutio debet læſio probari concludenter dec. 89. num.4.

Retentio.

Creditori in bonis Debitoris non datur, niſi Debitor prius ſit condemnatus dec. 17. num. 35.
Creditum ad effectum retentionis debet eſſe clarum per confeſſionem partis, rem Iudicatam, aut Inſtrumentum publicum dec. 17. num.37.
Datur pro credito dotis anteriori dec. 78. num. 33.
Pro melioramentis dec. 61. num. 2.
Denegatur pro credito turbido, & illiquido dec. 17. num.36.
Pro credito poſteriori contra anteriores dec. 93. num. 6.

Reus.

In duobus reis credendi ille præfertur, cui primo res eſt tradita dec. 10. num. 11.

Rota.

Admiſit aliàs oblationem Penſionarij de adminiſtrando fructus Eccleſiæ ſubeundo onera illius, & ſoluendo Congruam Rectori dec.103. num.11.
Auditores Rotæ in beneficialibus non admittunt renunciationem Iuris, ſed bene renunciationem cauſæ dec.35. num.9.
Dubia ſuperflua diſputare non arctatur, ſed ſufficit, quod ſuper emergenti conſultae DD. in relatione cauſarum deciſ. 55. num. 4.
In abſtracto non diſputat, ſed in concreto, & ad effectum dec. 57. num. 3.
Sententias aliorum Tribunalium non attendit, niſi cognito de validitate, & iuſtitia dec. 16. num.9.
Declara hoc procedere ad effectum illam exequendi; ſecus ad effectum repellendi partem per viam exceptionis dec. 16. num. 10.
Amplia ſi ſententia ſit tranſacta in iudicatum dec.16. num.12.
Et ſi lata ſit in Iudicio criminali dec. 16. num. 13.
Signatura Iuriſdictionem circa cauſarum commiſſionem controuertere non ſolet dec. 15. num. 9.

Digitized by Google

S

Sacerdos.

Antiquior, & Senior præferri debet in beneficio deciſ.77. num.2.
Approbatus ad curam animarum alijs eſt dignior dec. 77. num. 3.
Pauper præfertur diuiti in beneficio dec. 77. num. 5.
Teſtis valdè probat dec. 12. num. 15.

Sacerdotalis.

Præbenda in propria ſignificatione intelligitur de actu Sacerdote dec. 89. num. 18.
Sed quando adeſt conſuetudo interpretatiuâ contraria intelligitur de Sacerdotali impropria dec. 89. num.19.

Sacerdotium.

Non eſt neceſſarium in actu collationis, quādo requiritur tantum cauſatiuè ad acquiſitionem fructuum dec.89. num.17.

Salarium.

Augeri, & minui poteſt habito reſpectu ad laborem dec. 3. num. 19.

Saluianum.

Saluianum conceditur concurrente credito cum hypotheca, antiqua debitoris, & moderna rei conuenti poſſeſſione dec.23. numer. 1. deciſ. 48. numer. 1. deciſ. 94. numer. 2.
Super pecunijs, mobilibus, gemmis, & nominibus Debitorum deciſ. 48. numer. 24.
In rebus ex pecunia comparatis deciſ. 48. num. 31.
Non retardatur per exceptionem requirentes probationem extrinſecam, & altiorem indaginem dec.48. num.19.

Sanatio.

Cenſus efficit, ac ſi ab initio validè fuiſſet impoſitus dec.14. num.2.
Et retrotrahitur ad diem impoſitionis dec. 14. num. 3.

Sciens.

Et tacens conſenſiſſe præſumitur deciſ. 29. numer. 5.

Scientia.

Mortis præſumitur inter præſentes dec. 65. num. 5.
Præſumpta eſt vera ſcientia deciſ.65. num.6.

Scriptura.

Approbans Scripturam in parte fauorabili non poteſt eam in parte præiudiciali impugnare dec. 99. num.14.
Contraria Scripturæ non ſunt attendendæ dec. 52. numer. 11.
Fides tollitur Scripturæ ex ſola ſuſpicione falſitatis in ciuilibus dec. 52. num.10.
Informis recipit fidem ab obſeruantia deciſ. 12. numer. 16.
Maximè ſi obſeruantia fuerit proxima confectioni Scripturæ dec. 12. num.17.

Sæcularizatio.

Prater regularitatem nihil innouat dec. 34. num. 20.
Nec mutat ius conferendi deciſ. 34. num. 21.

Sedes.

Epiſcopali Sede vacante nihil eſt innouandum. dec.34. num.7.
Papali vacante in nouem diebus exequiarum Tribunalia quoad actus iudiciales ſilent deciſ. 79. num.3.

Sententia.

Aliorum Tribunalium ſententias Rota non attendit, niſi cognito de validitate, & Iuſtitia dec. 16. num.9.
Declara hoc procedere ad effectum illam exequendi; ſecus ad effectum repellendi partem per viam exceptionis dec. 16. num.10.
Antiqua probat etiam ſinè actis deciſ. 67. num. 1.
Appellare non tenetur proprijs ſumptibus ſpoliatus bonis à ſententia iuſta deciſ.16. num. 19.
Et ſufficit, quod ſit dubia, vt quis non teneatur appellare dec.16. num.20.
Appellari non debet à ſententia iuſta dec. 4. num. 8.
A qua non fuit appellatum, & appellatio nō proſequuta tranſit in iudicatum dec. 46. num.2.
Et probat bonum Ius illius, ad cuius fauorem fuit lata dec.46. num.4.
Et in dubio præſumitur valida, & iuſta dec.46. num.5.
Maximè ſtante lapſu 30. vel 40. annorum dec.46. num.6.
Colluſionis ſuſpicio ceſſat ſtante Iuſtitia ſententiæ dec. 16. num.6.
Continens relaxationem mandati abſq; quantitate intelligitur pro ſumma debita dec. 14. num.7.
Declaratur ex actis dec. 95. num. 3.
Duæ conformes ex Statuto Bononiæ habent vim trium, & debent exequi deciſ. 93. num. 1.
Et ſufficit primam fuiſſe latam Bononiæ,

niæ, & inter Ciues, licèt ſecunda ſit lata in Curia deciſ. 92. num.2.
Excedens metam deciſionum redargui poteſt dec. 21. num.5.
Executoris eſt iniuſta, ſi mandet exequi litteras non iuſtificatas dec. 6. num.5.
In iudicatum tranſacta executioni demandari debet donec de contrario conſtet per tres conformes, & diuerſas ſententias dec. 5. num.7.
Et facit ſtatum, & de ea cognoſci non poteſt, niſi præuia reſtitutione in integrum dec.16. num.11.
Et interim habet præſumptionem pro ſe, & ſtatum validitatis dec. 16. num.12.
Et facit de albo nigrum dec. 82. nu.5.
Et pro veritate habetur dec.33.num.5. dec.46. num.3.dec.72. num.1.
In Iudicio criminali lata per alia Tribunalia non poteſt à Rota cognoſci deciſ.16. numer. 13.
Inſtitutionis lata cum legitimo Contradictore, & cognitione cauſæ vti grauans eſt appellabilis dec.40. num. 1.
Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus cauſæ dec. 59. num. 2. dec.66. num.7.
Lata contra abſentem in contumaciam in Iudicio criminali non probat in Iudicio ciuili dec.99. num.5.
Contra mortuum non ſuſtinetur dec. 65. num. 5. vide *ibidem*.
Declara dummodo notitia mortis Iudici, aut parti peruenerit dec.65. num.4.
Contra plures ſuſtinetur quoad citatos dec. 14. num.9. & 11.
Correo habente æquale intereſſe non citato eſt nulla in totum dec. 65. num. 2.
Cum legitimis Contradictoribus facit Ius quoad omnes dec.99. num.7.
Per contradictas potius ob contumaciam, quàm ob iuſtitiam lata præſumitur dec. 105. num.9.
Super nullitate Teſtamenti citato hærede grauato afficit cæteros hæredes ſideicommiſſarios dec. 16. num.7.
Non præiudicat non citatis dec. 15. num. 8.
Nulla numquam tranſit in iudicatum deciſ. 40. num. 8. dec. 65. num. 1.
Retrotrahitur regulariter ad diem petitionis dec. 45. num.9.
Reuocari per indirectum non debet dec. 86. num. 3.
Rotalis eſt nulla ſi præceſſit abſque diſcuſſione particularis dubij in aliquo ex meritis dec.55. num.3.
Declara id procedere quando præceſſit diſputatio dubij generalis ſuper meritis dec. 55. num.4.
Sinè actis non poteſt dici iuſta, vel iniuſta deciſ. 46. numer. 7.
Tranſit in iudicatum per non proſequutionem appellationis dec.5. num.5.
Valida, & iuſta eſt confirmanda dec.55. num. 2. dec. 99. num.1.
Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus apparet dec. 1. num. 1. dec.56. nu.1. dec. 59. num.1. dec.66. num.6.

Seruitus.

Altius non tollendi conuentionalis probari debet dec. 92. num. 6.
Et legalis non probatur ex præſcriptione ex quo quis per mille annos non fabricauerit, niſi præceſſerit prohibitio, & acquieſcentia dec. 92. num. 7.
Habenda eſt ſemper cum minori damno poſſibili Proprietarij dec. 20. num.7.

Signatura.

Iuriſdictio ſignaturæ circa commiſſionem cauſarum non ſolet à Rota controuerti dec.15. num.9.

Silua.

Sufficiens pro aliis poteſt concedi etiam in præiudicium Iuris lignandi alteri competens dec.67. num.5.
Et poteſt fieri determinatio certæ partis pro habente vſum, & reliquum aſſignari Domino dec. 67. num.6.

Simulatio.

Apocæ ad effectum repellendi Creditores non præſumitur, ſi illi de eo tempore non vrgebant dec. 12. num. 19.
Arguitur ex ſolutionibus minutatim factis de ſumma ingenti dec. 1. num.16.
Cauſam requirit dec.48. num.7.
Ceſſat ceſſante cauſa ſimulandi dec. 21. numer. 25.
Conſenſum ab actu remouet dec. 19. num. 3.
Excluditur ex veritate actus deciſ. 48. numer. 8.
Maximè mediantibus inſtrumentis publicis dec. 48. numer. 9.
Et ex ſolutione pretij mediante Bancho dec.48. num.10.
Etiamſi interueniat aliquod pactum inſolitum dec. 48. num.12.

Societas.

In Societate, & communione debet intentari remedium diuiſionis dec.86. num.4.
Et in eadem ſi ſit omnium bonorum ſunt communicanda etiam bona noui-

ne proprio acquiſita dec.86. num. 5.

Socius.

Colonus dicitur Socius dec. 3. num.35.

Gerere poteſt in re communi Iura dominij, & eam locare dec.17. num.11.

Amplia in fratribus, qui Iure familiaritatis inſimul vtuntur dec.17. num.12.

Et Iura dominij cenſentur gerere in rata propria vti Domini, & in rata fratris vti Procurator, & Condominus deciſ. 17. num.13.

Participans de fructibus poteſt vocari ſocius dec.3. num. 32.

Prelatio competit ſocius in diſtractione rei alterius ſocij dec.3. num. 34.

Solutio.

Actionem, & obligationem tollit dec.51.numer. 12.

Cadit prius in fructus deinde in ſortem dec. 31. num.12. dec.44. num. 20.

In cauſam duriorem dec. 64. numer.5. dec. 76. num.10. dec.97. num.9.

Ex miniſterio legis dec. 64. numer. 9. dec. 76. num.10.

Cauſa durior dicitur illa in qua adeſt fideiuſſor deciſ.64. num.6. deciſ. 97. numer. 9.

Cadit in cauſam duriorem fideiuſſoris, quando prouenit ex pignore, in quo intercesſit fideiuſſio, ſecus ſi ex alio deciſ. 76. num. 12.

Cadere in cauſam duriorem eſt præſumptio, quæ contraria præſumptione tolli poteſt dec. 76. num.13.

Et per obſeruantias, & actus ſubſecutos declaratur dec. 76. num.14.

In cauſam fructuum non calculatur in cauſam ſortis deciſ.11. num.20.

Præſumitur ſequuta ex aſſignatione facta, cum taciturnitate longi temporis dec.51. num. 15.

Prouenienſ ex vno Inſtrumento non poteſt adaptari debito prouenienti ex alio diuerſo dec.97. num.11.

Soror.

Excluſa à Statuto propter dotem, poteſt in ſubſidium pro ea agere contra bona per fratres alienata dec. 95. num.12.

Spatium.

Palmorum duodecim ex Conſuetudine Ciuitatis Neapolis ſuccedit loco ſpatij legalis dec. 92. num. 10.

Spurius.

Alimenta de Iure ciuili non conſequitur ex Patris hæreditate dec.16. num.17.

Contra de Iure Canonico, ſed ad meram neceſſitatem; ita vt propria induſtria eidem imputetur dec. 16. num.18.

Stabilia.

Non præſumuntur reddere vltra quinque pro centenario dec. 14. num.15.

Statutum.

A Capitulo conditum non ligat Epiſcopum, etiamſi in eo condendo interuenerit eius Vicarius dec.34. num.22.

Inobſeruatum, & vſu non receptum non attenditur dec. 34. num. 24.

Iuramentum de Statutis obſeruandis, intelligitur de validis, & vſu receptis dec.34. num. 25.

Statutum In Particulari.

Bononiæ excluſiuum fœminarum non habet locum in hæreditate Clerici deciſ. 8. numer. 8.

Bononiæ continuat poſſeſſionem defuncti in hæredem dec.12. num.2.

*Foroliuij rubr.*35. *lib.*7. *de fil. in condit. poſit.* diſponit filios in conditione poſitos cenſeri diſpoſitiuè vocatos dec.91. nu. 8.

Vrbis lib. 1. cap. 118. prohibet acquiſitionem, ſeu emptionem Iurium litigioſorum dec. 11. num.9.

Sed non procedit quando eſt commixta cum alijs bonis, & Iura veniunt in conſequentiam dec. 11. num.10.

*Lib.*1.*cap.*137. de reſtitutione dotis attenditur etiam inter forenſes quando cõtractus eſt factus in Vrbe ibique matrimonium exerceri debet, & tempore diſſolutionis ibi coniuges habitant dec. 85. num. 3.

Lib. 1. *cap.*191. vetat poſſe opponi nullitates poſt annum ceſſante ſpolio deciſ. 60. num.7. dec. 87. num.9.

Habet locum in quibuſcumque Curijs dec. 60. num.8. dec.87. num.10.

Status.

Antiquus probatur ex enunciatiuis Inſtrumentorum antiquorum deciſ. 74. num.8.

Maximè ſi ſint adminiculatæ ex teſtibus dec. 74. num.9.

Et ex denunciationibus fructuum factis à Colonis dec.74. num.10.

Probatur ex multis ſimul iunctis deciſ. 74. num. 11.

Et ex multis ibi ponderatis deciſ. 74. num. 14.

Vltimus ad inſtantiam alicuius canonizatus non poteſt ab eodem impugnari dec. 89. num. 11.

Attem-

Attenditur multum ad dignoſcendam qualitatem beneficij dec. 89. num. 10.

Et obſeruantia ſufficiunt ad prouiſionem ſubſtinendam dec. 34. num. 26.

Maximè inter prouiſum ab Epiſcopo, & à Capitulo dec. 34. num. 27.

Et quaſi poſſeſſio, vt excludatur neceſſe eſt, vt conſtet de Iure alterius claro per rem iudicatam, aut confeſſionem dec. 34. num. 28.

Nec ſufficiunt inſtrumenta publica ſi contra ea aliquid coloratum opponatur deciſ. 34. num. 29.

Ad ſuſtinendam præſentationem attenditur dec. 5. num. 1. dec. 33. num. 11.

In collationibus attenditur deciſ. 34. num. 37.

Item in Iurepatronatu deciſ. 13. nu. 2.

Subrogatio.

Bonorum in locum fideicommiſſariorum efficit eadem fideicommiſſaria, & ſuper illis datur immiſſio dec. 66. num. 8.

Efficit vt res ſubrogata aſſumat naturam rei, cui ſubrogatur deciſ. 68. num. 3.

Gratioſa debetur colliti ganti tam ſi beneficium vacet per obitum, quàm per quamcumque ceſſionem dec. 89. num. 22.

Subſcriptio.

Trium teſtium ad formam *l. Scripturas* requiritur in apocis obligatorijs, non verò in quietantijs dec. 11. num. 26.

Subſtitutio.

Si ſinè filijs euaneſcit ſi quis cum illis decedat deciſ. 91. numer. 4.

Succeſſor.

Authoris confeſſionem impugnare non poteſt dec. 53. num. 8.

Declarationi ſui Authoris ſtare tenetur deciſ. 17. num. 25.

Plus Iuris habere non poteſt, quàm eius Author habebat dec. 72. nu. 8.

Singularis non tenetur ſtare locationi deciſ. 87. numer. 2.

Limita in Succeſſore neceſſario per ſententiam Iudicis dec. 87. num. 3.

Qui autem ſuccedit per viam priuationis non tenetur ſtare dec. 87. num. 4.

Per viam ſubhaſtationis tenetur ſtare locationi per Iudicem, ex officio iacente hæreditate factæ deciſ. 87. numer. 5. & ſeqq.

Singularis independenter à quocumque Iure locatoris non tenetur ſtare locationi dec. 87. num. 7.

Qui ſciuit rem eſſe locatam tenetur ſtare locationi dec. 87. numer. 17.

Tacitè, aut expreſsè conſentiens tenetur ſtare locationi dec. 87. num. 19.

Supplicans.

Approbare cenſetur omnia contenta in ſupplicatione dec. 29. num. 4.

Suſpicio.

Allegatio ſuſpicionis facta à Procuratore abſque ſpeciali mandato, non poteſt in præiudicium partis à principali ratificari dec. 65. num. 11.

Cenſetur eidem renunciatum per proſequutionem Iudicij dec. 65. num. 12.

Etiamſi proteſtetur non recedere à ſuſpicione, quia dicitur proteſtatio contraria facto dec. 65. num. 16.

Falſitatis ſufficit, vt tollatur in ciuilibus fides ſcripturæ deciſ. 52. num. 10.

Et vt tollatur fides confeſſioni deciſ. 1. numer. 22.

Et ſufficit vnica præſumptio deciſ. 1. numer. 23.

T

Tempus.

A *Lege* præfixum impedito non currit deciſ. 79. num. 4.

Et Impedito tantum temporis eſt reſtituendum, quantum per impedimentum fuit ablatum deciſ. 79. num. 5.

Tertius.

Facto proprio bona alterius non poteſt immutare deciſ. 17. num. 16.

Teſtamentum.

Clerici continens legata fauore Spurij corruit in totum deciſ. 16. num. 4.

Et hæreditas ſic diſponentis applicatur Cameræ deciſ. 16. num. 5.

In quo filius eſt præteritus eſt nullum deciſ. 27. num. 4. & dec. 62. num. 6.

Et clauſula codicillaris illud non ſaluat, ſi præteritio eſt facta ignoranter dec. 27. nu. 5 deciſ. 62. numer. 7.

Non comprahendit res antecedenter donatas deciſ. 27. numer. 6.

Pars vna teſtamenti aliam declarat dec. 91. numer. 7.

Teſtator.

Vocans in vna parte deſcendentes abſque qualitate maioris ætatis, idem cenſetur voluiſſe etiam in alia deciſ. 91. numer. 6.

Teſtis.

Annorum quinque non probat ea quæ vidit

dit deciſ. 78. numer. 8.
Secus ſi deponeret de rebus viſis tempore pubertati proximo dec. 78. num.9.
Et quæ cadaut ſub ſenſu corporeo deciſ. 53. num.13. dec.74. num.19.
De Auditu non probat dec. 78. num.12.
Deponens de poſſeſſione alicuius poteſt intelligi de ſola detentatione deciſ. 53. numer. 14. vbi de ratione.
Dictum à cauſa ſcientiæ reſtringitur, & regulatur deciſ. 78. numer. 13. deciſ. 105. num. 4.
Dubitatiuè deponens non probat deciſ. 78. num. 16.
Mendax non attenditur deciſ. 66. numer. 21.
In vno præſumitur mendax in omnibus deciſ. 66. numer. 22. deciſ. 78. numer. 14.
Non poteſt deponere de re geſta ab aliquo ante eius natiuitatem deciſ. 78. num. 11.
Pauper & vilis minus probat deciſ. 78. numer. 18.
Sacerdos valdè probat deciſ. 12. num.15.

Teſti.

Abſque Iuramento, & extrà Iudicium teſtanti non creditur dec.56. num.19.
Deponenti ad excuſandum proprium factum non creditur dec. 56. num.20.

Teſtes.

Adminiculati eo magis probant deciſ. 74. num. 17.
Admittuntur in antiquis etiamſi aliqualiter inhabiles dec.74. num. 18.
Ad perpetuam rei memoriam examinati, & mortui faciunt magnum adminiculum dec. 53. num.2.
Si tamen diù ſuperuixerint, & non fuerint repetiti nihil probant dec.78. numer.20.
Vt probent debent examinari cum decreto Iudicis, & examen parti intimari deciſ. 78. numer. 19.
De facto proprio deponentes melius probant dec. 25. num. 8.
Deponentes de alicuius poſſeſſione quæ verè eſt apud Dominum intelliguntur de detentatione Iure familiaritatis deciſ. 78. num. 6. & 17.
Exceptiones patientes in perſonis, & dictis non probant dec. 66. num.23.
Falſum teſtem inducens, facit ſuſpicari de fide aliorum dec. 78. num. 10.
In cauſa diuerſa examinati non probant, niſi formiter repetantur dec.105. num.2.
Non deponentes præcisè non probant, maximè in concurſu aliorum melius ſpecificantium dec.103. num.4.

Teſtium.

Dicta ad concordiam ſunt reducenda etiam per ſuppletionem; & interpretationem deciſ.55.num.11.
Coadiuuanda ſunt non cauillanda deciſ. 53. num.15. dec.74. num.15.
Diligenter inſpici, & conſiderari debent deciſ. 78. num.1.

Tranſactio.

Approbata per Papam non infringitur niſi læſio ſit maior, quàm in alijs dec.29. numer. 11.
Et læſio debet eſſe enormiſſima deciſ. 29. num.12.
Cogitatum in tranſactione præſumitur de omnibus in controuerſiam deductis dec. 22. num. 4.
Comprehendit omnia in litem deducta, & connexa, etiam non expreſſa dec. 22. numer. 3.
Dolus excluditur in tranſactione cui præceſſit laudum dec. 29.num.22. & 23.
Erroneè facta ex cauſa, quæ iam ceſſauerat reſoluitur dec.64. num.8.
Habens tranſactionem dicitur habere intentionem fundatam dec. 76. num.1.
In dubio reſpondendum pro tranſactione dec. 76. num. 3.
Inducit rem iudicatam inter tranſigentes, non inter in ea non compræhenſos deciſ. 15. num. 5.
Maximè ſi ad excluſionem Tranſigentium Tertius deduxerit Ius ſuum in Iudicio dec. 15. num.6.
Inſtrumentis de nouo repertis non retractatur, ſi in ea non interceſſit dolus dec. 76. num. 18.
Læſio, vt excludatur in tranſactione requiritur dubius litis euentus deciſ. 29. numer. 14.
Sufficit quid minimum datum, ac remiſſum dec. 29. num.16.
Et receſſus à lite læſionem excludit dec.29. num.17.
Legitimè facta eſt ſeruanda deciſ. 22. numer. 13.
Lites dirimere tranſactionis eſt virtus deciſ. 22. num. 6.

Non

Non præiudicat non vocatis dec.45.num.12.
Nulla eſt deficientibus ſolemnitatibus, & concurrente enormiſſima læſione dec.49. num. 11.
Prætenſiones ad tranſactionem ſubſtinendam non ſunt examinandæ cum rigore, cum quo ſit re integra dec. 76. num.19.
Prima non nouatur per ſecundam nullam, & inualidam dec.64. num.1. dec. 76. numer. 2.
Reſciſſa tranſactione vnuſquiſque recuperat quidquid ex ea habuit deciſ. 59. num. 3.

Tranſigentes.

Præſumuntur ſe conformaſſe cum vniuerſali Regionis conſuetudine dec. 22. num.11.

Tranſumptum.

Admiſſum in Iudicio præſumitur à Iudice approbatum dec.12. num.18.
Et copia ſimplex non probant dec. 12. nu.5.
Sed ſi ſit tranſumptum publicum probat ſemiplenè dec. 12. num.6.
Et additis coniecturis, & adminiculis, plenè dec. 12. num. 7.
Et pro adminiculo deſeruit recognitio manus facta per Notarium publicum, quæ ſi non adſit originale fieri non poteſt dec. 12. num.8.
Executum per Iudicem præſumitur habere ſuum originale deciſ.12. num.14.
Obſeruantia dat fidem Tranſumpto dec. 12. num. 16.
Maximè ſi obſeruantia fuerit proxima confectioni ſcripturæ dec.12. num. 17.
Publicum, & copia probat deperdito, vel occultato originali dec.12. num.13.

Trebellianica.

Ex fructibus perceptis conſumpta cenſetur dec. 42. num.4. dec.53. num.19.
Limita in filio primi gradus deciſ. 53. num. 20.
An habeat locum in Nepote ſubintrante in locum Patris deciſ.53. num.21.
Vel ſuccedente vti hærede Patris dec. 53. num. 22.

Triennalis.

Poſſeſſio ſanat defectum non publicationis dec.9. num.16.
Et impetrationes certo modo inanes reddit dec. 9. num.17.

Tutor.

Authorizare non poteſt pupillum in actu, in quo habet intereſſe deciſ. 17. num.32.
Cauſam, & decretum Iudicis adhibere tenetur in contractu pro pupillo gerendo dec. 75. num.7.
Creditor pupilli poteſt ſibi ſatisfacere abſque ſolemnitatibus dec. 17. num.33.
Declara id procedere in ſatisfactione facienda in pecunia, ſecus in bonis deciſ. 17. num. 34.
Diligentiam eamdem contra ſe, quàm contra alios adhibere tenetur deciſ. 85. numer. 7.

Tutrix.

Contrahens pro pupillo eum obligat deciſ. 11. num. 7.
Contrahit validè abſque præſentia Pupilli Infantis deciſ.11. num.8.

V

Vacatio.

Probatur ex confeſſione collitigantis deciſ. 33. numer. 2.

Valor.

Augetur ex beneficio temporis dec. 74. numer. 22.
Sed quando verè adeſt cauſa extrinſeca melioramentorum, augumentum melioramentis, & non tempori tribuitur deciſ. 74. numer. 23.
Fructuum attenditur de tempore venditionis, quando ſunt ex certa re, & ſunt conſumpti deciſ. 96. numer. 5.
Modicus ex coniunctione probationum arguitur deciſ. 74. numer. 12.
Narratiua partis non probatur, ſi appareat erronea ex teſtibus de maiori valore deponentibus deciſ. 101. numer. 8.
Per non exceſſum non dicitur iuſtificatus ex probationibus per aſcenſum deciſ. 101. numer. 4.
Probatur ex venditionibus rei deciſ.74. numer. 13.

Venditor.

Et eius hæredes tenentur liberare Emptorem à moleſtijs, aliàs ad damna deciſ. 1. num. 2.

Verba.

De familia loquentia de tota familia intelligi debent deciſ. 30. numer. 1.
Diſpoſitiua clara potius attenduntur quàm verba proemij obſcura deciſ. 89. num. 9.
Enunciatiua in antiquis probant dec.24. n.3.
Poſita in fine, & per viam regulæ totam diſpoſi-

Digitized by Google

ſpoſitionem qualificant deciſ. 91. num.9.

Verba in ſpecie.

A diſpoſitione ſecum ferunt dominium deciſ. 3. numer. 4.

De Agnatione important qualitatem gentilitiam Iuriſpatronatus dec. 24. num.2.

De deſcendente in deſcendentem inducunt perpetuum fideicommiſſum in linea, in quâ eſt ingreſſum dec.91. num.2.

In eius defectum propriè intelligitur ſi numquam extiterit dec.91. num.5.

In tutti, e ſingoli caſi ſopradetti comprehendunt omnia pacta ſuperius expreſſa deciſ. 57. num.15.

Liberum tollit omnem obligationem, & grauamen dec.39. num.19.

Non nulli, & *Aliqui* accipiuntur quandoque in ſenſu vniuerſali, & omnes ſignificant dec.24. num.20.

Non nulli, & *Ipſi* non reſtringunt quando ex alijs de omnium comprehenſione apparet deciſ. 24. numer. 21.

Per li frutti del mio Curſorato important dominium, & poſſeſſionem ſcribentis dec.3. num. 20.

Poſteri, *& Succeſſores* comprehendunt etiam deſcendentes fœminarum dec. 24. num. 17.

Limita quando ſubiecta materia id non patitur, nam tunc reſtringuntur ad ſolos deſcendentes maſculos dec. 24. num. 18.

Pro omni, *& toto eo*, *&c.* important condonationem, & remiſſionem reſidui dec.98. num. 14.

Semper, *& omni tempore vſque in infinitum* tractum ſucceſſiuum important, nec reſtringuntur ad certum genus, aut gradum dec.91. num.3.

Vendere comprehendit ſolum alienationem inter viuos dec.18. num.10.

Limita quando eſt coniunctum cum verbo, *vel alienare* dec.18. num.11.

Vt haſtenus obſeruatum eſt ſtant conditionaliter dec.33. num.6.

Vicarius.

Epiſcopi citra montes dicitur Vicarius; vltra verò Officialis dec. 2. num.13.

Voluntas.

Declaratur etiam ex actu nullo dec. 76. numer. 15.

Diuerſitas voluntatis ex diuerſo modo diſponendi arguitur dec. 18. num. 8.

Vſura.

Exactio vſurarum licita fieri non poteſt ex partium conuentione dec.39. num.24.

Non pariuntur per pactum illicitum deciſ. 39. num. 6.

Percipi poſſunt à Debitore conſtituto in mora cum requiſitis *Caſtrenſ. in l.3.§.fin. ff. de eo quod certo loco* deciſ. 39. num.25.

Secus ex ſpontanea dilatione conceſſa deciſ. 39. num. 26.

Reſtituendæ ſunt, & in ſortem imputandæ etiamſi ſponte, & bona fide ſolutæ fuerint deciſ. 39. num. 7.

FINIS.

Digitized by Google

Cum legitimo Contradictore facit Ius quoad omnes dec. 55. num. 23. & ſeqq.

Rector.

Parochialis Eccleſia non poteſt cogi ad præſtandum conſenſum, quo grauetur Eccleſia deciſ. 10. numer. 15.

Recurrens.

Ad Iudices laicos excommunicari poteſt deciſ.50. num. 3.

Recurſus.

Ad Iudices laicos vti ad priuatos non eſt prohibitus dec.54. num.14.

Refectio.

Damnorum, & expenſarum quandoque ex commiſsione Papæ reſeruatur in fine litis dec. 40. num. 20.

Reformari.

Dicitur quando actus in aliam formam ponitur dec. 98. num.26.

Relatio.

Ad antiquas inueſtituras nihil operatur, quãdo noua eſt diuerſa à primis d. 98.n.9.

Attenditur potius, quàm expreſſio in Inueſtitura facta dec. 98. num. 18.

Facit vt ab eis non niſi per inconciliabilia pacta cenſentur receſſum deciſ. 98. num 19.

Operatur expreſſionem omnium contentorum in relato dec.22. num. 5.

Et quod omnia Inſtrumenta relata pro vno habeantur dec.68. num.6.

Periti Iudicialiter electi relationi ſtandum eſt dec. 62. num.1.

Aqua pars non reclamauit cenſetur acceptata dec.72. num.3.

Peritorum relationes ſolent ſufficere ad probanda melioramenta dec.74. num. 16.

Tertij Periti relationi ex officio electi ſtandum eſt dec. 65. num.9. dec.100. num.1.

Maximè ſi ab eius relatione non fuerit reclamatum dec. 100. num.2.

Releuantia.

Materia articulata probatur ex eo, quod ex probatione reſultaret victoria cauſæ dec.52. nu. 3. dec.61. nu.3. dec.69.nu.4.

Vnius articuli ſufficit in beneficialibus, vt detur remiſſoria in omnibus dec. 71. numer. 4.

Releuatio.

Non debetur ei, qui ſummam damni iam eſt conſequutus dec.64. num. 3.

Remiſſoria.

Conceditur etiam in beneficialibus concurrentibus fumo, & releuantia d.52. nu.1.

In prophanis data releuantia materiæ articulatæ dec. 61. num.1.

Concurrente quacumque releuantia dec. 69. num.1.

In Articulis tendentibus ad verificationem gratiæ dec.71. num.1.

Denegatur ad probandum id, cuius contrarium apparet per Scripturas deciſ.52.numer. 8.

In dubio concedenda dec.52. num.12.

Nec ſunt examinanda merita ante factam probationem dec.52. num.9.

Non poſsidenti in beneficialibus conceditur facta renunciatione futuro ſequeſtro deciſ. 71. num.5.

Semel conceſſa poteſt iterum concedi ad probandum clarius, & diſtinctius, quod iam fuit probatum, & teſtes primo examinati deſeruiunt pro fumo dec. 61. numer. 4.

Renouatio.

Emphyteuſis relatiua ad antecedentes inueſtituras cenſetur illis conformis, & non præſumitur alteratio dec. 81. num.5.

Facienda ſingulis certis annis in emphyteuſi perpetua non reſpicit ſubſtantiam, ſed faciliorem probationem dominij dec. 98. num. 21.

Facta de Inueſtituris maturatis, & de alijs maturandis ſuſtinetur quoad maturatas ſi ſint diuiduæ dec.98. num. 16.

Immutans accidentalia emphyteuſis non eſt nulla dec.98. num.22.

Tot dicuntur renouationes, quot ſunt corpora dec. 98. num.15.

Renuncians.

Ad Iura renunciata non habet amplius regreſſum dec.8. num.4.

Declarare poteſt ex interuallo renunciationem obſcuram dec.63. num.4.

Maximè ſi ſit perſona religioſa, & pia dec. 63. num.5.

Declaratio renunciantis ſuper renunciatione attenditur ad concedendum ſuper illa examen dec. 63. num.2.

Renunciari.

Poteſt clauſulis audientiam denegantibus dec. 35. num.7.

Non ſolum expreſsè, ſed etiam tacitè dec. 35. num. 8.

Renunciatio.

Et Donatio obſcura poteſt à Donante, & Renunciante etiam ex interuallo declarari dec. 63. num.4.

Maximè à perſona religioſa, & pia deciſ. 63. num.5.

Futu-

Futura comprahendit ſi in ea adſit clauſula *caſsit, dedit, & transſulit* dec.8. num.14.
Hareditatum de præterito non trahitur ad hæreditates, & Iura de futuro deciſ. 8. num. 13.
Litis tacita reſultat ex taciturnitate decennali dec. 29. num.7.

Repudiatio.

Hareditatis inducitur ab exactione proprij crediti ab ipſa hæreditate dec. 8. num. 5.
Declara, dummodo in Repudiante adſit certa ſcientia delatæ hæreditatis, vel non habeat cauſam credendi ſe exclusum dec. 8. num. 6.

Res.

Acta cum legitimo Contradictore facit Ius, & Statum dec. 55. num.24.
Nam *text. in l.Ingenuum ff. de Statu Homin.* habet locum etiam ſuper Statu rei dec.55. num.25.
Inter alios non præiudicant deciſ. 99. num.12.
Donata antecedenter non cadit ſub Teſtamento deciſ. 27. num.6.
In particularibus ſuccedit loco pretij deciſ. 55. num.1.
Sua rei quiſque eſt moderator, & arbiter dec. 18. num. 4.

Res Iudicata.

Intrat ſi non fuit appellatum infrà decendium dec.89. num.1.
Etiamſi procedatur per contradictas quando quis fuit à principio perſonaliter citatus dec.89. num.2.
Oritur ex tribus ſententijs conformibus deciſ.55. num. 1.

Reſignans.

Beneficium ad fauore certæ perſonæ non priuatur Iure, & poſſeſſione, donec reſignatarius non capiat poſſeſſionem deciſ. 6. num.14.

Reſignatio.

Abdicat omne Ius à reſignante deciſ. 104. num. 7.
Conſenſus Patronorum in reſignatione præſumitur ex taciturnitate longi temporis in Iurepatronatu pingui, & conſpicuo deciſ. 30. num.8.
Præſtitus reſignationi ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionem præſentandi dec. 30. num.6.

Reſtitutio.

In integrum ſinè læſione non datur dec. 29. num. 20.
In Beneficialibus requiritur læſio doloſa dec.29. num.21.
Poſt lapſum quadriennij non datur dec. 29. num. 24.
Nec datur aduerſus ſententiam validam, & iuſtam dec.89. num.3.
Pro reuocatione ſententię, vt detur reſtitutio debet læſio probari concludenter dec. 89. num.4.

Retentio.

Creditori in bonis Debitoris non datur, niſi Debitor prius ſit condemnatus dec. 17. num. 35.
Creditum ad effectum retentionis debet eſſe clarum per confeſſionem partis, rem Iudicatam, aut Inſtrumentum publicum dec. 17. num.37.
Datur pro credito dotis anteriori dec.78. num. 33.
Pro melioramentis dec. 61. num. 2.
Denegatur pro credito turbido, & illiquido dec. 17. num.36.
Pro credito poſteriori contra anteriores dec. 93. num. 6.

Reus.

In duobus reis credendi ille præfertur, cui primo res eſt tradita dec.10. num. 11.

Rota.

Admiſit aliàs oblationem Penſionarij de adminiſtrando fructus Eccleſiæ ſubeundo onera illius, & ſoluendo Congruam Rectori dec.103. num.11.
Auditores Rota in beneficialibus non admittunt renunciationem Iuris, ſed bene renunciationem cauſæ dec.35. num.9.
Dubia ſuperflua diſputare non arctatur, ſed ſufficit, quod ſuper emergenti conſultat DD. in relatione cauſarum deciſ. 55. num. 4.
In abſtracto non diſputat, ſed in concreto, & ad effectum dec. 57. num. 3.
Sententias aliorum Tribunalium non attendit, niſi cognito de validitate, & iuſtitia dec. 16. num.9.
Declara hoc procedere ad effectum illam exequendi; ſecus ad effectum repellendi partem per viam exceptionis dec. 16. num. 10.
Amplia ſi ſententia ſit tranſacta in iudicatum dec.16. num.12.
Et ſi lata ſit in Iudicio criminali dec. 16. num. 13.
Signatura Iuriſdictionem circa cauſarum commiſſionem controuertere non ſolet dec.15. num.9.

S

Sacerdos.

Antiquior, & Senior præferri debet in beneficio deciſ.77. num.2.

Approbatus ad curam animarum alijs eſt dignior dec. 77. num. 3.

Pauper præfertur diuiti in beneficio dec. 77. num. 5.

Teſtis valdè probat dec. 12. num. 15.

Sacerdotalis.

Præbenda in propria ſignificatione intelligitur de actu Sacerdote dec. 89. num. 18.

Sed quando adeſt conſuetudo interpretatiua contraria intelligitur de Sacerdotali impropria dec. 89. num. 19.

Sacerdotium.

Non eſt neceſſarium in actu collationis, quádo requiritur tantum cauſatiuè ad acquiſitionem fructuum dec. 89. num. 17.

Salarium.

Augeri, & minui poteſt habito reſpectu ad laborem dec. 3. num. 19.

Saluianum.

Saluianum conceditur concurrente credito cum hypotheca, antiqua debitoris, & moderna rei conuenti poſſeſſione dec. 23. numer. 1. deciſ. 48. numer. 1. deciſ. 94. numer. 2.

Super pecunijs, mobilibus, gemmis, & nominibus Debitorum deciſ. 48. numer. 24.

In rebus ex pecunia comparatis deciſ. 48. num. 31.

Non retardatur per exceptionem requirentes probationem extrinſecam, & altiorem indaginem dec. 48. num. 19.

Sanatio.

Cenſus efficit, ac ſi ab initio validè fuiſſet impoſitus dec. 14. num. 2.

Et retrotrahitur ad diem impoſitionis dec. 14. num. 3.

Sciens.

Et tacens conſenſiſſe præſumitur deciſ. 29. numer. 5.

Scientia.

Mortis præſumitur inter præſentes dec. 65. num. 5.

Præſumpta eſt vera ſcientia deciſ. 65. num. 6.

Scriptura.

Approbans Scripturam in parte fauorabili non poteſt eam in parte præiudiciali impugnare dec. 99. num. 14.

Contraria Scripturæ non ſunt attendendæ dec. 52. numer. 11.

Fides tollitur Scripturæ ex ſola ſuſpicione falſitatis in ciuilibus dec. 52. num. 10.

Informis recipit fidem ab obſeruantia deciſ. 12. numer. 16.

Maximè ſi obſeruantia fuerit proxima confectioni Scripturæ dec. 12. num. 17.

Sæcularizatio.

Præter regularitatem nihil innouat dec. 34. num. 20.

Nec mutat ius conferendi deciſ. 34. num. 21.

Sedes.

Epiſcopali Sede vacante nihil eſt innouandum. dec. 34. num. 7.

Papali vacante in nouem diebus exequiarum Tribunalia quoad actus iudiciales ſilent deciſ. 79. num. 3.

Sententia.

Aliorum Tribunalium ſententias Rota non attendit, niſi cognito de validitate, & Iuſtitia dec. 16. num. 9.

Declara hoc procedere ad effectum illam exequendi; ſecus ad effectum repellendi partem per viam exceptionis dec. 16. num. 10.

Antiqua probat etiam ſinè actis deciſ. 67. num. 1.

Appellare non tenetur proprijs ſumptibus ſpoliatus bonis à ſententia iuſta deciſ. 16. num. 19.

Et ſufficit, quod ſit dubia, vt quis non teneatur appellare dec. 16. num. 20.

Appellari non debet à ſententia iuſta dec. 4. num. 8.

A qua non fuit appellatum, & appellatio nō proſequuta tranſit in iudicatum dec. 46. num. 2.

Et probat bonum Ius illius, ad cuius fauorem fuit lata dec. 46. num. 4.

Et in dubio præſumitur valida, & iuſta dec. 46. num. 5.

Maximè ſtante lapſu 30. vel 40. annorum dec. 46. num. 6.

Colluſionis ſuſpicio ceſſat ſtante Iuſtitia ſententiæ dec. 16. num. 6.

Continens relaxationem mandati abſq; quantitate intelligitur pro ſumma debita dec. 14. num. 7.

Declaratur ex actis dec. 95. num. 3.

Duæ conformes ex Statuto Bononiæ habent vim trium, & debent exequi deciſ. 93. num. 1.

Et ſufficit primam fuiſſe latam Bononiæ,

Digitized by Google

niæ, & inter Ciues, licèt ſecunda ſit lata in Curia deciſ. 92. num.2.
Excedens meram deciſionum redargui poteſt dec. 21. num.5.
Executoris eſt iniuſta, ſi mander exequi litteras non iuſtificatas dec. 6. num.5.
In iudicatum tranſacta executioni demandari debet donec de contrario conſtet per tres conformes, & diuerſas ſententias dec. 5. num.7.
Et facit ſtatum, & de ea cognoſci non poteſt, niſi præuia reſtitutione in integrum dec.16. num.11.
Et interim habet præſumptionem pro ſe, & ſtatum validitatis dec. 16. num.12.
Et facit de albo nigrum dec. 82. nu.5.
Et pro veritate habetur dec.33.num.5. dec.46. num.3.dec.72. num.1.
In Iudicio criminali lata per alia Tribunalia non poteſt à Rota cognoſci deciſ.16. numer. 13.
Inſtitutionis lata cum legitimo Contradictore, & cognitione cauſæ vti grauans eſt appellabilis dec.40. num. 1.
Iuſtitia ſententiæ probatur ex deciſionibus cauſæ dec. 59. num. 2. dec.66. num.7.
Lata contra abſentem in contumaciam in Iudicio criminali non probat in Iudicio ciuili dec.99. num.5.
Contra mortuum non ſubſtinetur dec. 65. num. 5. vide *ibidem*.
Declara dummodo notitia mortis Iudici, aut parti peruenerit dec.65. num.4.
Contra plures ſubſtinetur quoad citatos dec. 14. num.9. & 11.
Correo habente æquale intereſſe non citato eſt nulla in totum dec. 65. num. 2.
Cum legitimis Contradictoribus facit Ius quoad omnes dec.99. num.7.
Per contradictas potius ob contumaciam, quàm ob iuſtitiam lata præſumitur dec. 205. num.9.
Super nullitate Teſtamenti citato hærede grauato afficit cæteros hæredes fideicommiſſarios dec. 16. num.7.
Non præiudicat non citatis dec. 15. num. 8.
Nulla numquam tranſit in iudicatum deciſ. 40. num. 8. dec. 65. num.1.
Retrotrabitur regulariter ad diem petitionis dec. 45.num.9.
Reuocari per indirectum non debet dec. 86. num. 3.
Rotalis eſt nulla ſi præceſſit abſque diſcuſſione particularis dubij in aliquo ex meritis dec.55. num.3.
Declara id procedere quando præceſſit diſputatio dubij generalis ſuper meritis dec. 55. num.4.
Sinè actis non poteſt dici iuſta, vel iniuſta deciſ. 46. numer. 7.
Tranſit in iudicatum per non proſequutionem appellationis dec.5. num.5.
Valida, & iuſta eſt confirmanda dec.55. nu. 2. dec. 99. num.1.
Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus apparet dec. 1. num. 1. dec.56. nu.1. dec. 59. num.1. dec.66. num.6.

Seruitus.

Altius non tollendi conuentionalis probari debet dec. 92. num. 6.
Et legalis non probatur ex præſcriptione ex quo quis per mille annos non fabricauerit, niſi præceſſerit prohibitio, & acquieſcentia dec. 92. num. 7.
Habenda eſt ſemper cum minori damno poſſibili Proprietarij dec. 20. num.7.

Signatura.

Iuriſdictio ſignaturæ circa commiſſionem cauſarum non ſolet à Rota controuerti dec.15. num.9.

Silua.

Sufficiens pro alijs poteſt concedi etiam in præiudicium Iuris ſignandi alteri competens dec.67. num.5.
Et poteſt fieri determinatio certæ partis pro habente vſum, & reliquum aſſignari Domino dec. 67. num.6.

Simulatio.

Apoca ad effectum repellendi Creditores non præſumitur, ſi illi de eo tempore non vrgebant dec. 12. num. 19.
Arguitur ex ſolutionibus minuratim factis de ſumma ingenti dec. 1.num.16.
Cauſam requirit dec.48. num.7.
Ceſſat ceſſante cauſa ſimulandi dec. 21. numer. 25.
Conſenſum ab actu remouet dec. 19. num. 3.
Excluditur ex veritate actus deciſ. 48. numer. 8.
Maximè mediantibus inſtrumentis publicis dec. 48. numer. 9.
Et ex ſolutione pretij mediante Bancho dec.48. num.10.
Etiamſi interueniat aliquod pactum inſolitum dec. 48. num.12.

Societas.

In Societate, & communione debet intentari remedium diuiſionis dec.86. num.4.
Et in eadem ſi ſit omnium bonorum ſunt communicanda etiam bona nomi-

ne proprio acquiſita dec.86. num. 5.

Socius.

Colonus dicitur Socius dec. 3. num.35.

Gerere poteſt in re communi Iura dominij, & eam locare dec.17. num.11.

Amplia in fratribus, qui Iure familiaritatis inſimul vtuntur dec.17. num.12.

Et Iura dominij cenſentur gerere in rata propria vti Domini, & in rata fratris vti Procurator, & Condominus deciſ. 17. num.13.

Participans de fructibus poteſt vocari ſocius dec.3. num. 32.

Prelatio competit ſocius in diſtractione rei alterius ſocij dec.3. num. 34.

Solutio.

Actionem, & obligationem tollit dec.51.numer. 12.

Cadit prius in fructus deinde in ſortem dec. 31. num.12. dec.44. num. 20.

In cauſam duriorem dec. 64. numer.5. dec. 76. num.10. dec.97. num.9.

Ex miniſterio legis dec. 64. numer. 9. dec. 76. num.10.

Cauſa durior dicitur illa in qua adeſt fideiuſſor deciſ.64. num.6. deciſ. 97. numer. 9.

Cadit in cauſam duriorem fideiuſſoris, quando prouenit ex pignore, in quo interceſſit fideiuſſio, ſecus ſi ex alio deciſ. 76. num. 12.

Cadere in cauſam duriorem eſt præſumptio, quæ contraria præſumptione tolli poteſt dec.76. num.13.

Et per obſeruantias, & actus ſubſecutos declaratur dec. 76. num.14.

In cauſam fructuum non calculatur in cauſam ſortis deciſ.11. num.20.

Præſumitur ſequuta ex aſſignatione facta cum taciturnitate longi temporis dec.51. num. 15.

*Prouenien*s ex vno Inſtrumento non poteſt adaptari debito prouenienti ex alio diuerſo dec.97. num.11.

Soror.

Excluſa à Statuto propter dotem, poteſt in ſubſidium pro ea agere contra bona per fratres alienata dec. 95. num.12.

Spatium.

Palmorum duodecim ex Conſuetudine Ciuitatis Neapolis ſuccedit loco ſpatij legalis dec. 92. num. 10.

Spurius.

Alimenta de Iure ciuili non conſequitur ex Patris hæreditate dec.16. num.17.

Contra de Iure Canonico, ſed ad meram neceſſitatem; ita vt propria induſtria eidem imputetur dec. 16. num.18.

Stabilia.

Non præſumuntur reddere vltra quinque pro centenario dec. 14. num.15.

Statutum.

A Capitulo conditum non ligat Epiſcopum, etiamſi in eo condendo interuenerit eius Vicarius dec.34. num.22.

Inobſeruatum, & vſu non receptum non attenditur dec. 34. num. 24.

Iuramentum de Statutis obſeruandis, intelligitur de validis, & vſu receptis dec.34. num. 25.

Statutum In Particulari.

Bononiæ excluſiuum fœminarum non habet locum in hæreditate Clerici deciſ. 8. numer. 8.

Bononiæ continuat poſſeſſionem defuncti in hæredem dec.12. num.2.

Foroliuij rubr.35. lib.7. de fil. in condit. poſit. diſponit filios in conditione poſitos cenſeri diſpoſitiuè vocatos dec.91. nu. 8.

Vrbis lib. 1. cap. 118. prohibet acquiſitionem, ſeu emptionem Iurium litigioſorum dec. 11. num.9.

Sed non procedit quando eſt commixta cum alijs bonis, & Iura veniunt in conſequentiam dec. 11. num.10.

Lib.1.cap.137. de reſtitutione dotis attenditur etiam inter forenſes quando cõtractus eſt factus in Vrbe ibique matrimonium exerceri debet, & tempore diſſolutionis ibi coniuges habitant dec. 85. num. 3.

Lib. 1. cap.191. vetat poſſe opponi nullitates poſt annum ceſſante ſpolio deciſ. 60. num.7. dec. 87. num.9.

Habet locum in quibuſcumque Curijs dec. 60. num.8. dec.87. num.10.

Status.

Antiquus probatur ex enunciatiuis Inſtrumentorum antiquorum deciſ. 74. num.8.

Maximè ſi ſint adminiculatæ ex teſtibus dec. 74. num.9.

Et ex denunciationibus fructuum factis à Colonis dec.74. num.10.

Probatur ex multis ſimul iunctis deciſ. 74. num. 11.

Et ex multis ibi ponderatis deciſ. 74. num. 14.

Vltimus ad inſtantiam alicuius canonizatus non poteſt ab eodem impugnari dec. 89. num. 11.

Attcn-

Attenditur multum ad dignoſcendam qualitatem beneficij dec. 89. num. 10.

Et obſeruantia ſufficiunt ad prouiſionem ſubſtinendam dec. 34. num. 26.

Maximè interprouiſum ab Epiſcopo, & à Capitulo dec. 34. num. 27.

Et quaſi poſſeſſio, vt excludatur neceſſe eſt, vt conſtet de Iure alterius claro per rem iudicatam, aut confeſſionem dec. 34. num. 28.

Nec ſufficiunt inſtrumenta publica ſi contra ea aliquid coloratum opponatur deciſ. 34. num. 29.

Ad ſuſtinendam præſentationem attenditur dec. 5. num. 1. dec. 33. num. 11.

In collationibus attenditur deciſ. 34. num. 37.

Item in Iurepatronatu deciſ. 13. nu. 2.

Subrogatio.

Bonorum in locum fideicommiſſariorum efficit eadem fideicommiſſaria, & ſuper illis datur immiſſio dec. 66. num. 8.

Efficit vt res ſubrogata aſſumat naturam rei, cui ſubrogatur deciſ. 68. num. 3.

Gratioſa debetur colitiganti tam ſi beneficium vacet per obitum, quàm per quamcumque ceſſionem dec. 89. num. 22.

Subſcriptio.

Trium teſtium ad formam *l. Scripturas* requiritur in apocis obligatorijs, non verò in quietantijs dec. 11. num. 26.

Subſtitutio.

Si ſinè filijs euaneſcit ſi quis cum illis decedat deciſ. 91. numer. 4.

Succeſſor.

Authoris confeſſionem impugnare non poteſt dec. 53. num. 8.

Declarationi ſui Authoris ſtare tenetur deciſ. 17. num. 25.

Plus Iuris habere non poteſt, quàm eius Author habebat dec. 72. nu. 8.

Singularis non tenetur ſtare locationi deciſ. 87. numer. 2.

Limita in Succeſſore neceſſario per ſententiam Iudicis dec. 87. num. 3.

Qui autem ſuccedit per viam priuationis non tenetur ſtare dec. 87. num. 4.

Per viam ſubhaſtationis tenetur ſtare locationi per Iudicem, ex officio iacente hæreditate factæ deciſ. 87. numer. 5. & ſeqq.

Singularis independenter à quocumque Iure locatoris non tenetur ſtare locationi dec. 87. num. 7.

Qui ſciuit rem eſſe locatam tenetur ſtare locationi dec. 87. numer. 17.

Tacitè, aut expreſsè conſentiens tenetur ſtare locationi dec. 87. num. 19.

Supplicans.

Approbare cenſetur omnia contenta in ſupplicatione dec. 29. num. 4.

Suſpicio.

Allegatio ſuſpicionis facta à Procuratore abſque ſpeciali mandato, non poteſt in præiudicium partis à principali ratificari dec. 65. num. 11.

Cenſetur eidem renunciatum per proſequutionem Iudicij dec. 65. num. 12.

Etiamſi proteſtetur non recedere à ſuſpicione, quia dicitur proteſtatio contraria facto dec. 65. num. 16.

Falſitatis ſufficit, vt tollatur in ciuilibus fides ſcripturæ deciſ. 52. num. 10.

Et vt tollatur fides confeſſioni deciſ. 1. numer. 22.

Et ſufficit vnica præſumptio deciſ. 1. numer. 23.

T

Tempus.

A Lege præfixum impedito non currit deciſ. 79. num. 4.

Et Impedito tantum temporis eſt reſtituendum, quantum per impedimentum fuit ablatum deciſ. 79. num. 5.

Tertius.

Facto proprio bona alterius non poteſt immutare deciſ. 17. num. 16.

Teſtamentum.

Clerici continens legata fauore Spurij corruit in totum deciſ. 16. num. 4.

Et hæreditas ſic diſponentis applicatur Cameræ deciſ. 16. num. 5.

In quo filius eſt præteritus eſt nullum deciſ. 27. num. 4. & dec. 62. num. 6.

Et clauſula codicillaris illud non ſaluat, ſi præteritio eſt facta ignoranter dec. 27. nu. 5 deciſ. 62. numer. 7.

Non comprahendit res antecedenter donatas deciſ. 27. numer. 6.

Pars vna teſtamenti aliam declarat dec. 91. numer. 7.

Teſtator.

Votans in vna parte deſcendentes abſque qualitate maioris ætatis, idem cenſetur voluiſſe etiam in alia deciſ. 91. numer. 6.

Teſtis.

Annorum quinque non probat ea quæ vidit

Digitized by Google

dit deciſ. 78. numer. 8.
Secus ſi deponeret de rebus viſis tempore pubertati proximo dec. 78. num. 9.
Et quæ cadant ſub ſenſu corporeo deciſ. 53. num. 13. dec. 74. num. 19.
De Auditu non probat dec. 78. num. 12.
Deponens de poſſeſſione alicuius poteſt intelligi de ſola detentatione deciſ. 53. numer. 14. vbi de ratione.
Dictum à cauſa ſcientiæ reſtringitur, & regulatur deciſ. 78. numer. 13. deciſ. 105. num. 4.
Dubitatiuè deponens non probat deciſ. 78. num. 16.
Mendax non attenditur deciſ. 66. numer. 21.
In vno præſumitur mendax in omnibus deciſ. 66. numer. 22. deciſ. 78. numer. 14.
Non poteſt deponere de re geſta ab aliquo ante eius natiuitatem deciſ. 78. num. 11.
Pauper & vilis minus probat deciſ. 78. numer. 18.
Sacerdos valdè probat deciſ. 12. num. 15.

Teſti.

Abſque Iuramento, & extrà Iudicium teſtanti non creditur dec. 56. num. 19.
Deponenti ad excuſandum proprium factum non creditur dec. 56. num. 20.

Teſtes.

Adminiculati eo magis probant deciſ. 74. num. 17.
Admittuntur in antiquis etiamſi aliqualiter inhabiles dec. 74. num. 18.
Ad perpetuam rei memoriam examinati, & mortui faciunt magnum adminiculum dec. 53. num. 2.
Si tamen diù ſuperuixerint, & non fuerint repetiti nihil probant dec. 78. numer. 20.
Vt probent debent examinari cum decreto Iudicis, & examen parti intimari deciſ. 78. numer. 19.
De facto proprio deponentes melius probant dec. 25. num. 8.
Deponentes de alicuius poſſeſſione quæ verè eſt apud Dominum intelliguntur de detentatione Iure familiaritatis deciſ. 78. num. 6. & 17.
Exceptiones patientes in perſonis, & dictis non probant dec. 66. num. 23.
Falſum teſtem inducens, facit ſuſpicari de fide aliorum dec. 78. num. 10.
In cauſa diuerſa examinati non probant, niſi formiter repetantur dec. 105. num. 2.
Non deponentes præcisè non probant, maximè in concurſu aliorum melius ſpecificantium dec. 103. num. 4.

Teſtium.

Dicta ad concordiam ſunt reducenda etiam per ſuppletionem; & interpretationem deciſ. 55. num. 11.
Coadiuuanda ſunt non cauillanda deciſ. 53. num. 15. dec. 74. num. 15.
Diligenter inſpici, & conſiderari debent deciſ. 78. num. 1.

Tranſactio.

Approbata per Papam non infringitur niſi læſio ſit maior, quàm in alijs dec. 29. numer. 11.
Et læſio debet eſſe enormiſſima deciſ. 29. num. 12.
Cogitatum in tranſactione præſumitur de omnibus in controuerſiam deductis dec. 22. num. 4.
Comprehendit omnia in litem deducta, & connexa, etiam non expreſſa dec. 22. numer. 3.
Dolus excluditur in tranſactione cui præceſſit laudum dec. 29. num. 22. & 23.
Erroneè facta ex cauſa, quæ iam ceſſauerat reſoluitur dec. 64. num. 8.
Habens tranſactionem dicitur habere intentionem fundatam dec. 76. num. 1.
In dubio reſpondendum pro tranſactione dec. 76. num. 3.
Inducit rem iudicatam inter tranſigentes, non inter in ea non comprehenſos deciſ. 15. num. 5.
Maximè ſi ad excluſionem Tranſigentium Tertius deduxerit Ius ſuum in Iudicio dec. 15. num. 6.
Inſtrumentis de nouo repertis non retractatur, ſi in ea non interceſſit dolus dec. 76. num. 18.
Læſio, vt excludatur in tranſactione requiritur dubius litis euentus deciſ. 29. numer. 14.
Sufficit quid minimum datum, ac remiſſum dec. 29. num. 16.
Et receſſus à lite læſionem excludit dec. 29. num. 17.
Legitimè facta eſt ſeruanda deciſ. 22. numer. 13.
Lites dirimere tranſactionis eſt virtus deciſ. 22. num. 6.

Non praiudicat non vocatis dec.45.num.12.
Nulla eſt deficientibus ſolemnitatibus, & concurrente enormiſſima læſione dec.49. num. 11.
Pratenſiones ad tranſactionem ſubſtinendam non ſunt examinandæ cum rigore, cum quo fit re integra dec. 76. num.19.
Prima non nouatur per ſecundam nullam, & inualidam dec.64. num.1. dec. 76. numer. 2.
Reſciſſa tranſactione vnuſquiſque recuperat quidquid ex ea habuit deciſ. 59. num. 3.

Tranſigentes.

Præſumuntur ſe conformaſſe cum vniuerſali Regionis conſuetudine dec. 22. num.11.

Tranſumptum.

Admiſſum in Iudicio præſumitur à Iudice approbatum dec.12.num.18.
Et copia ſimplex non probant dec. 12. nu.5.
Sed ſi ſit tranſumptum publicum probat ſemiplenè dec. 12. num.6.
Et additis coniecturis, & adminiculis plenè dec. 12. num.7.
Et pro adminiculo deſeruit recognitio manus facta per Notarium publicum, quæ ſi non adſit originale fieri non poteſt dec. 12. num.8.
Executum per Iudicem præſumitur habere ſuum originale deciſ.12. num.14.
Obſeruantia dat fidem Tranſumpto dec. 12. num. 16.
Maximè ſi obſeruantia fuerit proxima confectioni ſcripturæ dec.12. num.17.
Publicum, & copia probat deperdito, vel occultato originali dec.12. num.13.

Trebellianica.

Ex fructibus perceptis conſumpta cenſetur dec. 42. num.4. dec.53. num.19.
Limita in filio primi gradus deciſ. 53. num. 20.
An habeat locum in Nepote ſubintrante in locum Patris deciſ.53. num.21.
Vel ſuccedente vti hærede Patris dec. 53. num. 22.

Triennalis.

Poſſeſſio ſanat defectum non publicationis dec.9. num.16.
Et impetrationes certo modo inanes reddit dec. 9. num.17.

Tutor.

Authorizare non poteſt pupillum in actu, in quo habet intereſſe deciſ. 17. num.32.
Cauſam, & decretum Iudicis adhibere tenetur in contractu pro pupillo gerendo dec. 75. uum.7.
Creditor pupilli poteſt ſibi ſatisfacere abſque ſolemnitatibus dec. 17. num.33.
Declara id procedere in ſatisfactione facienda in pecunia, ſecus in bonis deciſ. 17. num. 34.
Diligentiam eamdem contra ſe, quàm contra alios adhibere tenetur deciſ. 85. numer. 7.

Tutrix.

Contrahens pro pupillo eum obligat deciſ. 11. num. 7.
Contrahit validè abſque præſentia Pupilli Infantis deciſ.11. num.8.

V

Vacatio.

P*Robatur* ex confeſſione collitigantis deciſ. 33. numer. 2.

Valor.

Augetur ex beneficio temporis dec. 74. numer. 22.
Sed quando verè adeſt cauſa extrinſeca melioramentorum, augumentum melioramentis, & non tempori tribuitur deciſ. 74. numer. 23.
Fructuum attenditur de tempore venditionis, quando ſunt ex certa re, & ſunt conſumpti deciſ. 96. numer. 5.
Modicus ex coniunctione probationum arguitur deciſ. 74. numer. 12.
Narratiua partis non probatur, ſi appareat erronea ex teſtibus de maiori valore deponentibus deciſ. 101. numer. 8.
Per non exceſſum non dicitur iuſtificatus ex probationibus per aſcenſum deciſ. 101. numer. 4.
Probatur ex venditionibus rei deciſ.74. numer. 13.

Venditor.

Et eius hæredes tenentur liberare Emptorem à moleſtijs, aliàs ad damna deciſ. 1. num. 2.

Verba.

De familia loquentia de tota familia intelligi debent deciſ. 30. numer. 1.
Diſpoſitiua clara potius attenduntur quàm verba proemij obſcura deciſ. 89. num. 9.
Enunciatiua in antiquis probant dec.24.n.3.
Poſita in fine, & per viam regulæ totam diſpoſi-

ſpoſitionem qualificant deciſ. 91. num.9.

Verba in ſpecie.

A diſpoſitione ſecum ferunt dominium deciſ. 3. numer. 4.

De Agnatione important qualitatem gentilitiam Iuriſpatronatus dec. 24. num.2.

De deſcendente in deſcendentem inducunt perpetuum fideicommiſſum in linea, in quâ eſt ingreſſum dec.91. num.2.

In eius defectum propriè intelligitur ſi numquam extiterit dec.91. num.5.

In tutti, e ſingoli caſi ſopradetti comprætendunt omnia pacta ſuperius expreſſa deciſ. 57. num.15.

Liberum tollit omnem obligationem,& grauamen dec.39. num.19.

Non nulli, & *Aliqui* accipiuntur quandoque in ſenſu vniuerſali, & omnes ſignificant dec.24. num.20.

Non nulli, & *Ipſi* non reſtringunt quando èx alijs de omnium compræhenſione apparet deciſ. 24. numer. 21.

Per li frutti del mio Curſorato important dominium, & poſſeſſionem ſcribentis dec.3. num. 20.

Poſteri, *& Succeſſores* compræhendunt etiam deſcendentes fœminarum dec. 24. num. 17.

Limita quando ſubiecta materia id non patitur, nam tunc reſtringuntur ad ſolos deſcendentes maſculos dec. 24. num. 18.

Pro omni, & tote eo, &c. important condonationem, & remiſſionem reſidui dec.98. num.14.

Semper, & omni tempore vſque in infinitum tractum ſucceſſiuum important, nec reſtringuntur ad certum genus,aut gradum dec.91. num.3.

Vendere compræhendit ſolum alienationem inter viuos dec.18. num.10.

Limita quando eſt coniunctum cum verbo, *vel alienare* dec.18. num.11.

Vt hactenus obſeruatum eſt ſtant conditionaliter dec.33. num.6.

Vicarius.

Epiſcopi citra montes dicitur Vicarius; vltra verò Officialis dec. 2. num.13.

Voluntas.

Declaratur etiam ex actu nullo dec. 76. numer. 15.

Diuerſitas voluntatis ex diuerſo modo diſponendi arguitur dec. 18. num. 8.

Vſura.

Exactio vſurarum licita fieri non poteſt ex partium conuentione dec.39. num.24.

Non paruuntur per pactum illicitum deciſ. 39. num. 6.

Percipi poſſunt à Debitore conſtituto in mora cum requiſitis *Caſtrenſ. in l.3.§.fin. ff. de eo quod certo loco* deciſ. 39. num.25.

Secus ex ſpontanea dilatione conceſſa deciſ. 39. num. 26.

Reſtituendæ ſunt, & in ſortem imputandæ etiamſi ſponte, & bona fidæ ſolutæ fuerint deciſ. 39. num. 7.

FINIS.

97. 5. R.
6. H.
8. R.

Digitized by Google

Digitized by Google